

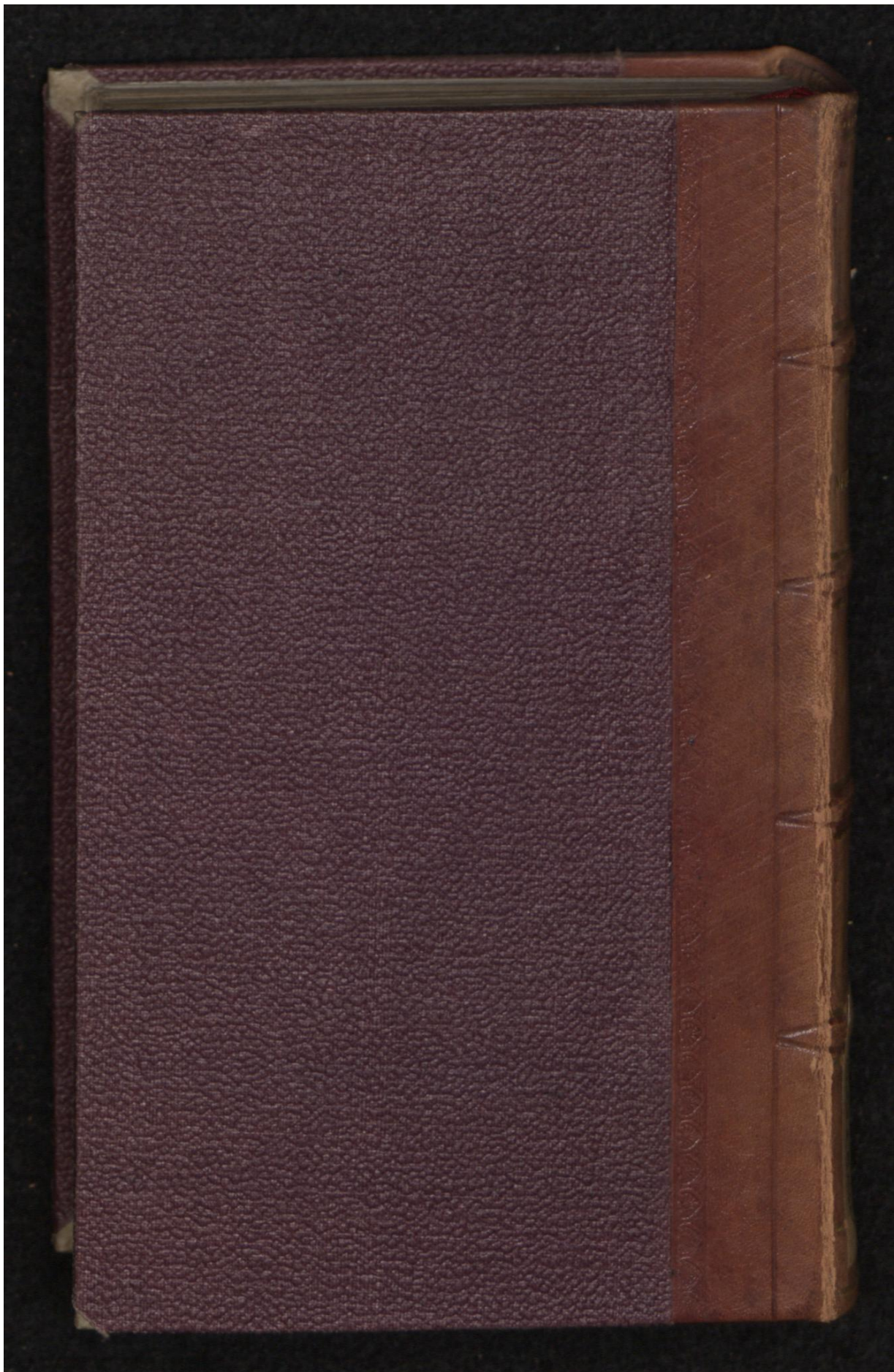
Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Alb. 1/3.

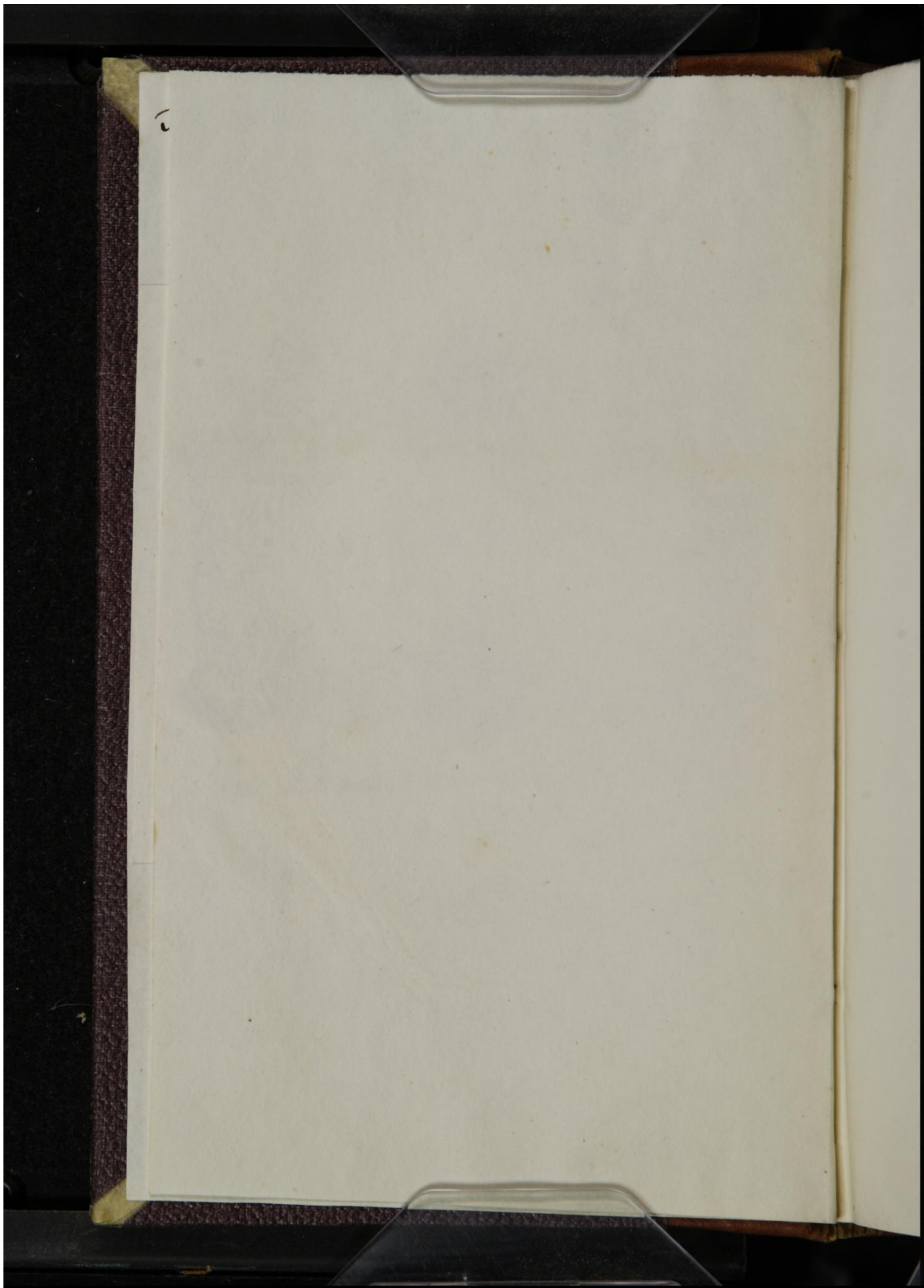

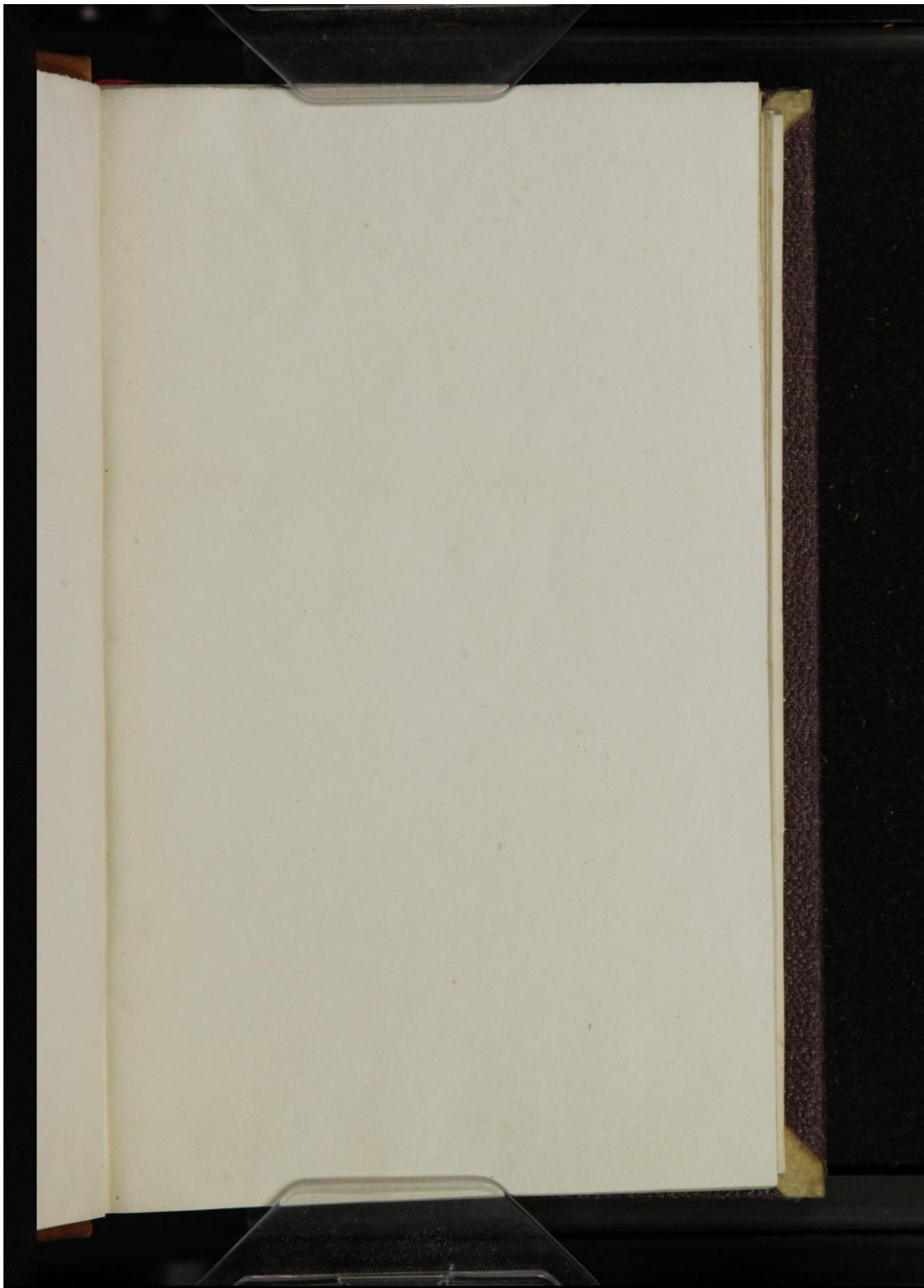
Ex Libris Joannis Nenoini
1874

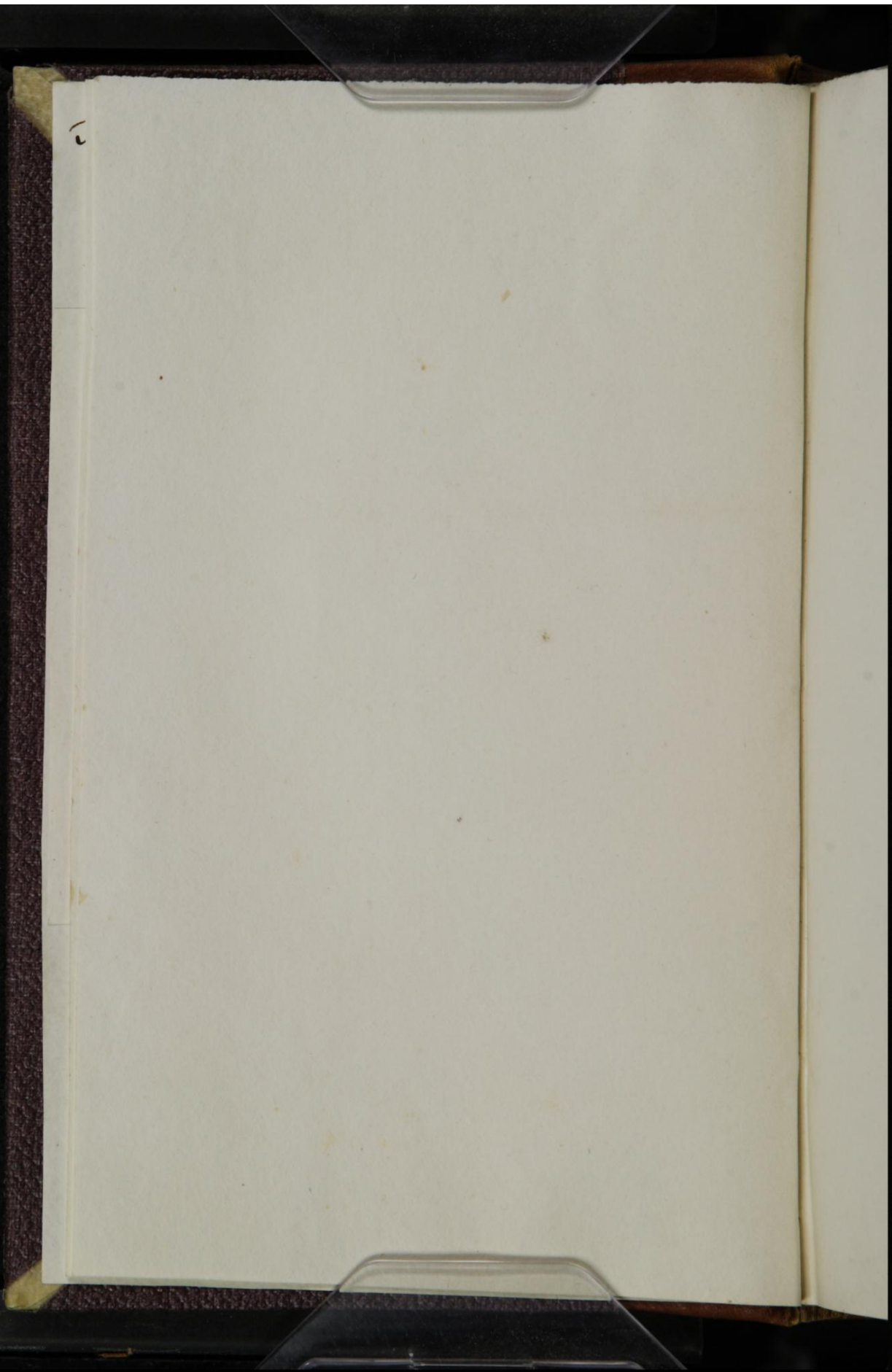
CENTRALE
NI
FIRENZE
◆
IN
NE

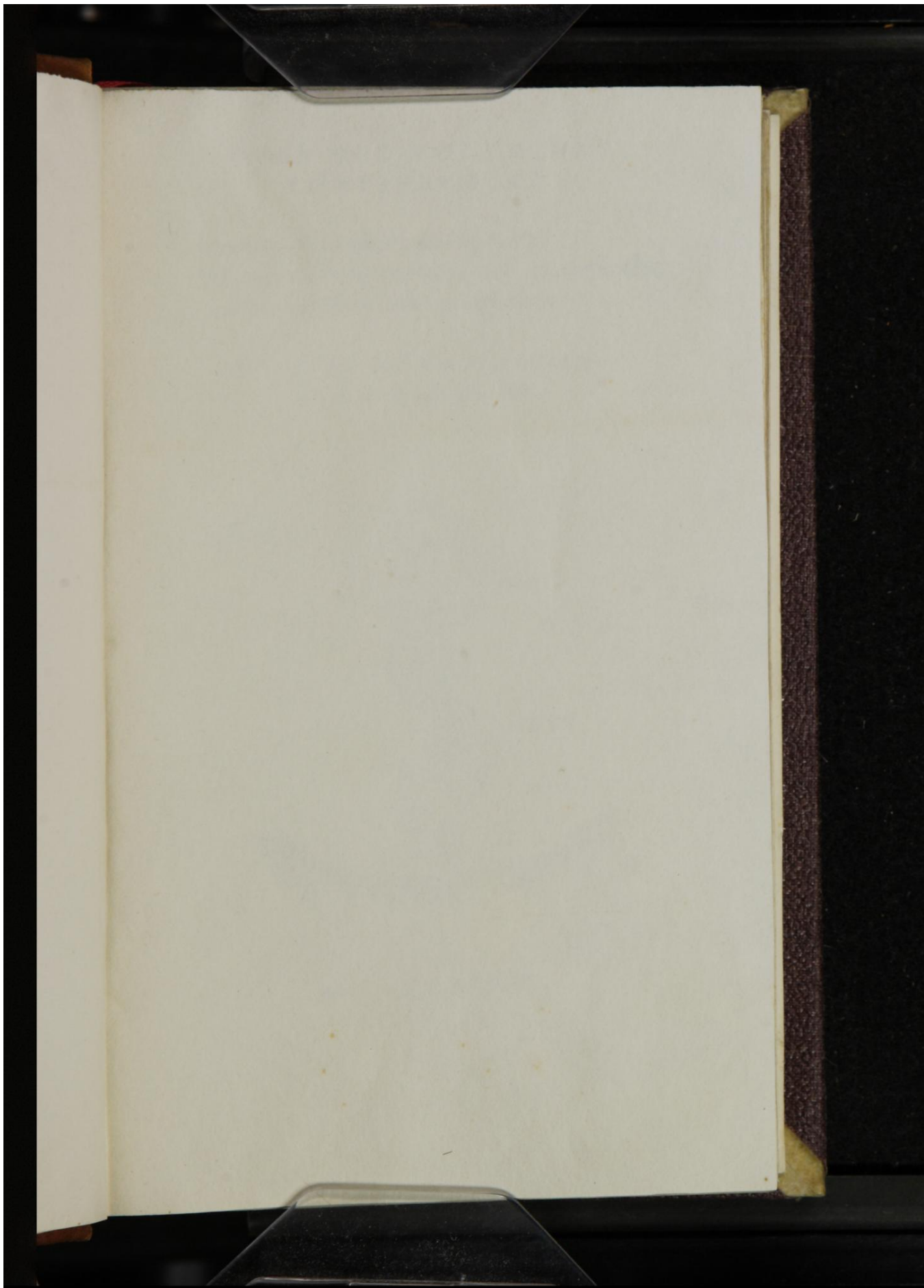

Annot
Index
libr

o v

QVAE HOC VOLVMINE
CONTINENTVR.

*Annotationes in omnia Ouidij opera.
Index fabularum, & cæterorum, quæ insunt hoc
libro secundum ordinem alphabeti.*

OVIDII METAMORPHO-
SEON LIBRI XV.

Francisci Rustici 1666

M. XXXIIII.

L E C T O R I S.

QV A N Q V A M superioribus annis hæc Ouidij monu-
 menta emisimus, ex diligenti uetustorū exemplarium
 collatione pluribus locis & emendata, & aucta: tamen
 cum ita tempus ferret, ut eadē denuo nobis essent ex-
 cudenda, sedulo dedimus operā, ut cum priore in edi-
 tione non uulgarem industriæ laudem tulissemus, in
 hac etiam posteriore aliquid præstaremus, in quo docti
 homines nō mediocriter probare nostram operam pos-
 sent. Itaque potissimum eam partem, cui uates ingenio-
 sissimus de Fastis titulum fecit, quæ ita mendosa circun-
 ferebatur, ut uel eruditiores multos persæpe inter legen-
 dum detinere, & quasi angere uideretur, pristinæ pu-
 ritati restituere conati sumus: in eaq; , præter integra
 quandoq; carmina, quæ desyderabantur, addita, pas-
 sim locos insignes, eosq; nō paucos castigauimus. Qua
 quidem in re est quod eruditissimo, eidemq; omnium
 ferè, quos ego unquam in uita uiaerim, humanissimo
 uiro Honorato Fasitelio ingēteis gratias habeamus. qui
 nobis, quidquid in his Fastorū libris emēdatius legetur,
 sua sponte suppeditauit: idemq; f. facturū & in Epi-
 stolis, & in Metamorphosi libenter recepit. Quā qui-
 dem hominis uoluntatem eō pluris facio, quo pauciores
 inuenio, qui cum optimarum artium studijs hæc ipsa hu-
 manitatis ornamenta coniungant. Sed ut redeam unde
 diueri, Ouidij peroratio sub tuo nomine lector suauissime
 in apertum referat, quæ tu ita accipies, ut nostris co-
 natibus faueas: ita leges, ut ijs, qui suam in hoc genere
 eram & industriam exhibentes, prouinciam hanc
 nostram iuuare non desinant, bene preceris. Vale.

Ex Phyllide.

A h laceras etiam puppes furiosa refeci:
rectius uetera exemplaria. At laceras etiā puppes.

Ex Briseide.

S i progressa forem, caperer ne nocte timebam,
Fortasse rectius, qđ nonnulli, caperer ne forte timebā.

A uxerunt blanda grandia dona prece.
Sic nos ex ueteri lectione castigauimus, sed & re-
cte in nonnullis. blandæ grandia dona preces.

Ex Phædra.

S ed tamen ille prior, quo me sine crimine gessi,
uetus lectio forasse melior. Si tamen ille prior. se-
quitur enim. At bene successit, digno quod adurimur
igne.

N unc feror ut Bacchi furij's eleides actæ:
Sic in omnibus. Quin & Planudes, qui Epistolas
has Heroidum in græcam linguam transfert: sic
hoc carmen interpretatur. νῦν δὲ φέρομαι ὡς αὐταῖς
τῆ βασιλίσσης ἐλαυνόμεναι ἡ λήϊδες.

Quidam tamen ab Eleleo, eleleides malunt.

E nixa est utero crimen, onusq; suum.
Nos ita ex ueteri lectione correximus. sed & re-
cta prior lectio. Enixa est utero crimen, onusq; suo.
ut inferius in Canace. Et positum est uteri crimine
onusq; mei.

I p̄sa comes ueniam: nec me latebroſa mouebunt
Saxa. — Legitur & ſalebroſa: quæ lectio fortâſſe
uerior.

Quod mihi ſit genitor, qui poſſidet æquora, Minos:
Recta proſecto hæc & uetus lectio, ſed & recte in
nonnullis. Quid mihi ſi genitor, qui poſſidet æquo-
ra, Minos? & reliqua per interrogationem.

Ex Oenone.

D epreſſa eſt humili cana pruiſa caſa.
Quidam ex ueteribus, deſenſa. ego nuſquam legi:
& depreſſa cur legi non poſſit, neſcio.

E t fleſti, & noſtros uidiſti flentis ocellos.
nonnulli, & fortâſſe rectius, — & madidos ui-
diſti flentis ocellos.

D um licet, obſcœnam ponto demergeſte puppim.
In quibuſdam, diſ mergite puppim.

Ex Hyppſipyle.

Quamlibet aduerſo ſignetur epiſtola uento.
In quibuſdam. Quolibet aduerſo. ut alibi etiam.
Quaslibet admiſſas detinuere rates. Quin mul-
tis alijs in locis utitur hac locutione. Ouidius. mihi
utrumq; recte uidetur.

V iuit ait. timidumq; mihi iurare cœgi.
In pluribus antiquis libris. Viuit ait: timidũ quod
ait iurare cœgi. Quod & Planudes agnoſcit, &
ego rectius indico.

Deuictio serpente, iterum si uiuat Iason
 sic in nonnullis. sed & recte, Deuictus serpens. —
Illa reluctantem cursu deducere lunam.
 sic in omnibus. ego libenter curru legerim, nō cursu.
Non hæc Aesonides, sed filia Phasias Aetæ
 sic in ueteribus nonnullis exemplaribus. & profe-
 cto Phasis Aetæ nullo pacto legi potest, ut Aetæ
 prima corripiatur. neq; ulla est similitudo inter hoc
 & præustum uirgilianum, ac præacutum ovidia-
 num. simplex est nomen Aetæ composita illa. Ac
 simplicis quidem alicuius nominis primam sylla-
 bā diphthongo longam, corripere neq; unquā uidi: neq;
 quomodo fieri possit, intelligo. in compositis ea ra-
 tione potest, qua diphthongi in ultima syllaba seque-
 te uocali, ut. In sula ionio in magno. præ enim mo-
 nosyllabam præpositionem finit diphthongus, &
 uocalis sequitur. Et id tamen est animaduertendum,
 quod apud alium neminem Aetam bisyllabum est
 inuenire, præterquam apud Ouidium, & id hoc
 tantum loco, quod affirmari possit (si tamen hoc mo-
 do legendum est hoc carmen) nam in Medea, quā-
 uis in ueteribus nonnullis legatur. Exapit hospitio,
 iuuenes pater Aetæ pelægos. Non minus tamen est
 reperire. Iuuenes Aetæ pelægos. in VII etiam
 metamorphoseon. Dissimulem q; animum subiit pa-
 ter Aetæ relictus. subiit Aetæ relictus, in multis
 legitur. Ideo uel Ouidium hoc nomen ex trisylla-
 bo in bisyllabum contraxisse dicendum est: uel for-
 tasse Phasias Aetæ legendum, ut arbutus hor-
 ac mille alia. Quod & ex Planude quasi colligi

poteſt: qui hoc ita interpretatur carmen. ὁ ταῦτ' αἰ-
σοῖδ' οὐκ, ἀλλ' ἡ φασὶς αἰὲν θυγάτηρ,

Illa ſibi à tanais, ſcythicaq; paludibus undæ,
uetus lectio, à tanai.

Me quoq; iam tales inter habere potes.

In ueteribus quibuſdam libris, Me quoq; res tales.
in alijs, Me quoq; quod tales. quodnam horum re-
ctius ſit, indicent alijs. Ego, quoquo modo legatur, nō
ſatis, quid ſibi Ouidius uelit, percipio.

Quod gemit Hyſſipyle, lecti quoque ſuauba noſtri
uetus lectio, ſubnuba noſtri.

Ex Didone.

Non ego ſum tanti, quod non mediteris inique:

In quibuſdam meditaris. utrunq; recte.

Ocidit in terras coniux mactatus ad aras.

ſic in omnibus. ego quid ſibi illud in terras uelit,
neſcio. fortasſe internas legendum. ante deos enim
penates & aras domeſticas occiſus eſt ſichæus. ut
virgil etiam. & ſparſos fraterna cæde penates.

Mille procis placui, qui me coiere querentes.

ſic legendum, neq; ullo pacto in me coiere admit-
tendum: ut ſit querentes me præpoſuiſſe.

Ex Hermione.

Aloquor Hermione nuper, fratremq; uirumq;,

Nunc fratrem: nomen coniugis alter habet.

Non inueniuntur hæc in antiquis exemplaribus car-

mina. sed oïno, his ablatis, nescio qđ desideraretur.
Sed tu quid faceres? induit illa patrem.
 Sic in omnibus. ego pater legendum puto: ut sit pa-
 ter induit illa tibi arma. ut idem Ovidius, Induit
 arma tibi genitor patriæq; tuusq;.
Et minus a nobis diruta Troia fuit.
 Sic in nonnullis. quidam, Ah non hoc nobis diru-
 ta Troia fuit. in alijs, Munus & hoc nobis diruta
 Troia dedit. quod & Planudes interpretatur: &
 fortasse est rectius. Sunt & qui legant. & minus
 hoc nobis diruta Troia fuit.

Ex Deianira.

Se tibi pax terræ, tibi se tota æquora debent:
 sic in ueteribus: atq; hoc loquendi modo septimo
 etiam metamorphoseon Ovidius utitur. Tibi se sem-
 per debet Iason.
Mæonias inter calathum tenuisse puellas.
 Rectius uetus lectio. Inter iomacas= breui prima
 syllaba, ut, Nec Latium norat, quam præbet Io-
 nia diues.
Quiq; inter lænumq; latus, lænumq; lacertum
 Prægrauē compressa fauce pependit onus.
 sic uetus lectio. Atq; in his uersibus Antei & Her-
 culis lucta ita ab Ouidio describitur: ut sublatum
 læuo brachio Antæum Hercules sustineat, ne ma-
 ter uires subministret, dextra autem manu fauces
 comprimens eū necet. aliter id compressa fauce nul-
 lam ad rem accommodari poterit. Sunt tamen qu-

de nemeæo leone hic agi credant, ac dextrumq; la-
certum legant.

Hæc tamen audieram: licuit non credere famæ.

In quibusdam, Hæc tantum audierã. utrūq; recte.

Semivir occubuit vi lerniferoq; ueneno.

Melius fortasse in nonnullis, letiferoq; ueneno.

Et pater & patriæ frater adempte meæ.

In quibusdam, tuæ, nō meæ, & fortasse elegantius.

Ex Ariadna.

Thesea prensuras semisopita manus.

Cum primo etiam amorum elegia **XIIII** Ovi-
dius antepenultimam semisopitæ syllaba corripue-
rit eo uersu, Purpureo iacuit semisopita toro, nullo
pacto hoc inuertendum carmen.

Ex Canace.

Ah nimium uiuax ad motis restitit infans

Artibus:— si quis superiores uersus consideret,
uidebit At legendum esse, non Ah.

Mandatis persequar ipsa patris.

Quidã ex ueteribus legunt, Mandatum prosequar
ipsa patris: quam lectionem & Planudes trāsferet.
Sed & prior recte.

Ex Medea.

Vt tibi Colchorum memini regina uacui:

*Sic in ueteribus exemplaribus, & recte mea sen-
tentia, ut scilicet hæc particula, ut, cum significet.
sequitur enim, Tunc quæ dispensant, & reliqua.
neq; uero nescimus, at, esse quandoq; inceptiuam par-
ticulam: sed nullus nunc illi locus.*

*A t semel in nostras quoniam noua puppis arenas
in quibusdam, Aut semel. quæ lectio fortasse rector.*

*V t subito nostras hymen cantatus ad aures,
sic & Catullus producta prima syllaba hymen pro-
nuntiauit eo uersu. Hymen ò hymenæe hymen ades
o hymenæe. quod imitatus Græcos fecit. nã et Theo-
critus in Helenes epithalamio. ὦ μὲν ὦ ὦ μὲν αὖτε ἁ-
μῶ ἐπὶ τῷ δὲ χαρμῆς. ego tamen libentius corre-
pta legerem, sed nusquam aliter inueni. neq; quic-
quam ex me addere audeo. quidam legunt. At su-
bito nostras ut hymen cantatus ad aures.*

Ex Laodamia.

S it tibi cura mei: sit tibi cura tui.

*Sic in omnibus. ego libenter legerem, si tibi cura
mei, sit tibi cura tui.*

Ex Paride.

I n mare nimirum ius habet orta mari.

Sic in ueteribus. sed & recte, nil mirum.

N ec tamen est mirum, si, sicut oporteat, archi

*Ab hoc uersu centum & quatuor carmina non in-
ueniuntur in antiquis exemplaribus. Quin et Pla-*

nudes hanc epistolam transferens, hæc eadem non
agnoscit. neque tamen dubium esse ulli potest, quin
Ovidij ipsius sint. Sed fortasse credendum est, cum
epistolam hanc composuisset, aut dempsisse illum
hæc, ut nimiam luxuriam, & loquacitatem quasi
quandam refecaret, quæ in his uersibus cernitur:
aut addidisse potius uenustatis gratia (uenusta enim
& elegantia sunt eorum multa) Luxuriam au-
tem & abundantiam non solum hic poeta ut ui-
tium nunquam fugit: sed & ut uirtutem semper
appetit. Animaduertendum tamen est, si hæc re-
linquantur carmina, summouenda duo illa paulo
inferius. Cum Venus & Iuno Pallasq; in uallibus
Idæ Corpora iudicio supposuere meo. permoleste
enim sæpius idem diceretur.

Sponsor coniugij stat dea picta sui.
credo tui legendum.

Ex Helena.

A n quia uim nobis Neptunius intulit heros.

In nonnullis, attulit heros.

A t mihi sic iussum est.

Visum in omnibus, non iussum legitur. Sed nos, cum
his ex Paridis epistola uersibus respondeat Hele-
na. Exit, & Idæi mando tibi dixit iturus Curam
pro nobis hospitis uxor agas. Negligis absentis (te-
stor) mandata mariti. Cura tibi non est hospitis ulla
tui. Iussum legendum credidimus.

A ut ego deposito faciam fortasse pudore.

In quibusdam, timore, non pudore.

Ex Leandro.

Pace breui nobis opus est, dum transferor istuc.
In quibusdam, dum transfretor istuc. mihi trans-
feror magis placet.

Ex Herone.

An uigilant omnes, & timet ille suos.
In quibusdam patrē, nō suos legitur. utrunq; recte.
Annuit illa fore non nostra quod oscula curet:
In quibusdam, Annuit illa ferē. & fortasse recte.
Ne careant uera gaudia nostra fide.
In quibusdam, Nec careant. recte utrunq;
At tibi suspecto duxit vlysse genus.
quidam legunt despecto, quasi scilicet nimis leue sit
suspecto. mihi suspecto placet. quod uerbum apud
Ouidium inuisum significat, ut in Acontio etiam.
Hic facit, ut iaceas, & sis suspecta Dianæ.
Nescio quid pauidum frigore pectus habet.
Multo rectius legunt quidam. Nescio quod pauidū
pectora frigus habet.

Ex Acontio.

Mille modi restant: cliuo sudamus in uno.
In quibusdam. Cliuo sudamus in isto.
Inde fit, ut quoties existere perfida tentas:
In nonnullis, obsistere. in alijs, insistere.
Quiq; subest nixeo lenis in ore rubor.

In quibusdam, leuis.

A stringoq; manus: insideoq; toro
Legendum ex antiquis exemplaribus. effingoq; ma-
nus. Et paulo inferius. Ille manus istas astringit:
Et assidet agræ. effingit Et assidet agræ. Eo uer-
bi significatu, quo idem Ouidius quinto fastorum
utitur eo uersu. Ille manus agras manibus finge-
bat amicis. Et Virgilius æneidos octauo.
Mulcere alternos, Et corpora fingere lingua.
Quis tibi permisit nostras decerpere messes?
In nonnullis, nostras præcerpere messes.

Ex Cydippe.

Omnia carmina, quæ ab eo sunt uersu: Quos uereor
paucos ne uelit esse mihi, non leguntur in antiquis
ullis, quæ uiderim, exemplaribus. Neq; ea Planudes
transfert. Atq; ideo non sunt fortasse ipsius Ouidij.
Sed melior iusto, quamq; mereris, ero.
legendum arbitror. quæq; mereris, ego.

Ex Sapphus epistola.

Flendus amor meus est: elegi quoq; flebile carmen.
non ideo hoc carmen immutauimus, quod elegia
legi non possit. ultima illa syllaba non solum ob
subsequentes consonantes longa esse potest, sed Et ob
præcedentem ei diphthongum græcorum more: ut
etiam alibi Ouidius. Venit odoratos elegia nexa
capillos. Et, Flebilis indignos elegia solue capillos.

et, Blā
omnibus
et illi fec
et scripse
elegia. S
hac lectio
N on facit
sic in uer
N ec me P
Rectus,
mihi P
thionem
se uideo
V ilis Amy
Rector
Quas non
sic uetus
inferius
ta: Et ne
ribus di
S um breu
Est mihi
Longe
uetus ha
tor. ac
scripse
aut pr
dant b
nunc
id ex

Et, Blāda pharetratos elegia cantet amores. In his
omnibus ultima hac ratione producit: ut mihi re-
cte illi fecisse uideatur, qui his in locis elegia cum
ei scripserunt: non tamen ut diuidatur, ac dicatur
elegia. sed quamuis elegia legi possit: uetus tamen
hæc lectio, elegi quoq; mihi longe uisa est elegantior.
Non facit ad lachrymas barbitos illa meas,
sic in ueteribus. sed *Et* ulla recte.
Nec me Pyrrhiades, Methymniades ne puellæ.
Rectius, opinor, quod in ueteribus quibusdam. Nec
mihi Pyrino subeunt Mnais ne puellæ. quam le-
ctionem etiam Egnatio nostro iam pridem placuisse
uideo.
Vilis Amynthone, uilis mihi candida Cydno
Rectior sit fortasse uetus lectio. Vilis Anactorie.
Quas non sine crimine amauit.
sic uetus lectio, ac mea quidem sententia, recte. *Et*
inferius. n. Lesbides, infamem quæ me fecistis ama-
tæ: Et nemo nescit, quid de Sapphus in puellas amo-
ribus dicatur.
Sum breuis: at nomen, quod terras impleat omnes,
Est mihi: mensuram nominis ipsa fero.
Longe diuersa ab ea, quæ circumferebatur, lectione
uetus hæc lectio: sed *Et* longe mihi uisa est elegan-
tior. ac fieri quidem potest, ut utroq; modo Ouidius
scripserit: sed id si uerum est, hoc pacto castigauit:
aut prima illa lectio subdititia. Vnum hoc mihi cre-
dant boni uiri, credant eruditius pluribus, quos à me
nunc nominari non est necesse, qui uetustissimum
id exemplar inter cætera castigatissimum, ex quo

Et alia plurima, et hæc correxi, uiderunt: et mihi probatissimi huiusce rei testes sunt: nihil a me factum esse, nihil additum. quæcunq; immutauimus, præter pauca quædã, quæ et lectorem monuimus ita nobis uideri castiganda: ex antiquis exemplaribus immutauimus, ita ut nihil industriae, aut ingenio meo, labori certe aliquantulum debeatur.

Tu quoq; quæ montes celebras Erycina Sicanos. sic uetus lectio: cū prius immutes legeretur. Et profecto cum venerem blāde roget Sappho, quasi obijcere eam immutes Sicanos colore, ineptum quoddam esset. quā ob causam, uetus lectio magis placet, et eo magis qđ ab Eryce Siciliae mōte est Erycina dicta.

Non Arabum noster dona capillus olet. sic uetus lectio. neq; tamē minus elegans: neq; minus ipsius Ouidij existimandum id, quod prius legabatur, carmen. Non arabo noster rore capillus olet.

Nil de te mecum est, nisi tantum iniuria: nec te Admoneat, quod tu munus amantis habes. sic in ueteribus: et recte mea sententia. quidam tamen, admonuit, malunt, neq; id non recte. ad hæc, pignus in quibusdam, non munus.

Quem supra ramos extendit aquatica lotos, In nonnullis expendit in alijs expandit. recte oīa.

Constitit ante oculos Nāias una meos. sic in ueteribus, et profecto recte. inferius enim Ibimus o Nymphæ. Quidam aliter legunt. mihi, cum sequatur, Constitit, et dixit: repetitum id constitit, et ouidianū maxime, et perelegans uidetur.

Nunc uellem facunda forem.

Fortasse
sine redi
Munera

Vt iam
siquis d
to id for
gatur. V

A n subit
in quib

A estus era
Legitur

Cum bene
formasse

Hæc quoq;
Nusquam

Nec te de
Nihil h

ut in qu
me nobil

nel quon
Nec nocu

In non
Et sibi p

Fortasse rectius sit, forent.
Sine redis: puppiq; tuæ uotina parantur
Munera. — in nonnullis paramus.

Ex primo Amorum.

Elegia I

Vt iam nulla tibi non sit legisse uoluptas:
siquis diligenter sensum carminis consideret: mul-
to id fortasse rectius iudicabit, quod in nonnullis le-
gitur. Vt non ulla tibi iam sit legisse uoluptas.

Eleg. II.

An subit? & tacita callidus arte nocet?
in quibusdam, tecta callidus arte nocet: recte utrūq;.

Eleg. V.

Aestus erat: mediamq; dies exegerat horam:
Legitur & excesserat recte.

Eleg. VIII.

Cum bene deiectis gremium spectabis ocellis.
fortasse spectaris rectius.

Has quoq; quas frontis rugas in uertice portas,
Nusquam aliter: ego aliud quid desydero.

Nec te decipiant ueteris quinquatria ceræ.
Nihil hic ea dictio quinquatria significat. fortasse,
ut in quibusdam, quinque atria legendum. ut maxi-
me nobilis significetur is, cuius maiorum imagines
uel quinque compleant atria.

Nec nocuit simulatus amor: sine, credat amari:
In nonnullis, se credat amari.

Et sibi pauca rogent, multos si pauca rogabunt:

Legitur etiam, multi si pauca rogabunt; quæ fortasse
uerior lectio.

Eleg. IX.

Ergo desidiā quicunq; uocabit amorem.
rectius in quibusdam, uocauit.

Eleg. XII.

Vulturis in ramis, & strygis oua tulit.
In quibusdam, ora non oua.

Ex II Amorum, Eleg. VI.

Quid pro me Aiaces alter, & alter agent?
In quibusdam, Atrides non Aiaces. utrunq; recte.
Omnes quæ liquido libratis in aëre pennas.
In ueteribus, uibratis. Sed & recte libratis.
Sæptima lux uenit non exhibitura sequentem.
Aderat in quibusdam legitur, non uenit.
Conuertit uolucres in sua uota pias.
Nonnulli, in sua uerba pias: & fortasse melius.

Eleg. VII.

Scilicet ancillam, quæ sit tibi fida, rogarem.
Legitur in nonnullis, quæ tam tibi fida: & fortasse
rectius.

Eleg. VIII.

Ponendis in mille modis perfecta capillis.
In quibusdam, præfecta, ut significat ancillā, quæ
à capillis esset. Sed perfecta fortasse rectius.

Eleg. IX.

Lædis

Lædis:
In quib
Vix ullis p
In nonn
est. utru
s perando
In antiq
Erat, ut
In ueter
Et medio
Læx
P rima m
& uetus
rectior, si
Quod si
Exasper
C olchida
In quib
N os Ma
In quib
S repræ
In nonn
Quod lic
P artes
E
I nachus

Lædis: & in castris vulneror ipse tuis.
In quibusdam, meis
Vix ullis præ me nota pharetra tua est.
In nonnullis. Vix illis præ me nota pharetra sua
est. utrumq; recte.
Sperando certe gaudia magna feram.
In antiquis, præmia non gaudia.

Eleg. X.

Errat, ut à uentis discordibus acta phaselus.
In ueteribus, Errant, ut uentis.
Et medio late ponere membra toro.
Laxe uetus lectio, non late.

Eleg. XI.

Prima malas docuit mirantibus æquoris undas:
& uetus lectio restituetur, & sensus carmenis erit
rectior, si undis legas non undas.
Quod si concussas Triton exasperat undas
Exasperet ex ueteri lectione legendum.

Eleg. XIII.

Colchida respersam puerorum sanguine culpant.
In quibusdam, natorum sanguine culpant.

Eleg. XVIII.

Nos Macer ignauæ Veneris cessamus in umbra;
In quibusdam, ignaua.
Sceptra tamen sumpsi, curaq; tragœdia nostra
In nonnullis, uersuq; tragœdia nostro.
Quod licet, aut artes teneri profitemur amoris:
Partes in omnibus. nos artes legendum putauimus.

Ex III. Amorum. Eleg. V.

Inachus in media Bithynide pallidus isse,

Fortasse Melia legendum, ut sit Nymphæ nomen.
 fit enim & ab Apollonio secundo libro mentio cu-
 iusdam Meliæ Nymphæ Bithynidis, quæ Neptuno
 Amycum peperit. ὅν ποτε νύμφη-
 τίητε ποσὶ δάωνι γενεθλίῳ ἀνιθεῖσσε
 βιθυνὶς Μελίη. -

Tyburis argei spumifer arua rigas.
 Legitur & Pomifer, quod & Horatius.
 Et præceps Anio, & Tyburti lucus, & uda
 Momilibus pomaria riuis. utrunq; recte.
Huic ego næ demens narrabam fluminum amores.
 Quidam legunt, nunc demens. utrunq; recte.

Eleg. VI.

Aut non formosa est, aut non bene culta puella,
 Aut puto non uotis sæpe petita meis.
 Multo rector uetus lectio. At non formosa est, at
 non bene culta puella: At puto non uotis sæpe
 petita meis.

Sed iacui pigro crimen onusq; toro
 In quibusdam, sic iacui. utrunq; recte.
 Quid inuat ad surdas si cantet Phineus aures.
 sic in omnibus. Nos ex Homero Phemius.

Aut te traiectis ææa uenefica lanis
 sic in quibusdam. Et in magicis quidem sacris la-
 nis utebantur, ut apud Theocritum σέφορ τὰν νε-
 κέβαρ ποινικέω οἶδ' ἁώρω. Sed & ranis in nonnul-
 lis scriptum est. ut de rubetis intelligatur, quarum
 maximus in magicis usus.

E t Linon
 Dicitur i
 Sic in om
 idem pat
 lyra. qua
 A spica Ma
 In quib
 Quid nos
 In quib
 H inc pud
 Vetus le
 Quando eg
 In nonn
 M e lenore p
 In nonn
 E
 P hyllirides
 Sic nos le
 att' erud
 capillis.
 A ndromen
 Raptus
 Nobis h
 bus por

Eleg. VIII.

Et Linon in syluis idem pater edidit altis.
Dicitur inuicta conticuisse lyra.
Sic in omnibus. quidam tamen Et Linon in syluis
idem pater abditus altis Dicitur inuicta concinnuisse
lyra. quæ lectio sit fortasse rectior.

Aspice Mæoniden.

In quibusdam adiice Mæoniden.

Quid nos sacra iuuant.

In quibusdam. Quid nunc sacra iuuant.

Eleg. IX.

Hinc pudor, ex illa parte trahebat amor.

Vetus lectio. ex alia parte trahebat amor.

Eleg. X.

Quando ego non fixus lateri spatiantis adhæsi?

In nonnullis, patienter adhæsi.

Eleg. XI.

Me lenone placet, duce me productus amator.

In nonnullis, perductus amator.

Ex libro I. De arte amandi.

Phyllirides puerum cythara perfecit Achillem.

Sic nos legendum putauimus, ut sit perfecit, ex-
acte erudiuit, ut, Ponendis in mille modis perfecta
capillis.

Andromeden Perseus nigris portarit ab Indis:

Raptaq; sit phrygio graia puella uiro.

Nobis hæc elegantior uisa est lectio: cum in omni-
bus portauit ab Indis: raptaq; sic, legeretur. neque

tamen prior illa non recta.

Et potuit multas ipse decere pudor.

Rectius fortasse in nonnullis, timor: non pudor.

Parior in nobis, nec tam furiosa libido est.

Sic in ueteribus, & recte. sed & fortior legi potest.

ut in Herone, Fortius ingenium suspicor esse uiris.

& in Metamorphoseon VII. Et iam fortis erat,
pulsusq; resederat ardor.

Hanc matutinos pectens ancilla capillos,

In nonnullis, matutino.

Inde propinator nimium quoq; multa propinet:

Et sibi mandatis plura uidenda putet.

Recta sit fortasse hac lectio. & congruus enim sa-
ne sensus elicitur, & ab omnibus hactenus proba-
ta est. mihi tamen nescio quo pacto id subblanditur
magis, quod in ueteribus propè omnibus libris legi.

Inde procurator nimium quoque multa procurat,
ut sibi mandatis plura uidenda putet. ut. si id

persequatur Ouidius: quod proximis carminibus
coeperat: ac de ijs loquatur: qui sub amica nomine
obrepentes, maritos fallunt: atq; illis absentibus pro-
curatores relictis: quod per sepe inter amicos, ac fa-
miliares euenit: uxoris etiam curam habentes, plu-
ra curent, quàm illis mandatum sit. hoc sensu uer-
ba illa procurare, & mandata, & uidere, maxi-
me proprio significato proferrentur.

Hac minus est una fraude pudenda fides.

In nonnullis, tuenda fides, & fortasse rectius.

Grataq; in iliadis moenibus uxor erat.

Sic in omnibus. ego graia legendum puto.

Qua licet,

In noui

D extra L

Nulla u

non ser

dio aut

on de co

lis carm

tum sur

melle C

A t pater

Ex VI

S inec bla

In nonn

ms am

A rns erant

In quib

T n male i

In nonn

I pferre

In nonn

uirg.

C ymbus

In quib

omnia.

S ed tu,

In qui

I n thal

Ex secundo de arte amandi.

Qua licet, inuentis aëra rumpe meis.

In nonnullis, quàm licet utrunq; recte.

Dextra Lebynthos erat, syluisq; umbrosa Pachynne,
Nulla usquam insula Pachynne. Ideo Calymna,
non Strabone solum, sed ipso etiam eodem Ovi-
dio authore, legendum. qui octauo Metamorphose-
on de eodem Icaro uerba faciens cum alijs nonnul-
lis carminibus, quibus hic, utitur, tum hoc propè to-
tum sunt. Dextra Lebynthos erat, fecundaq;
melle Calymna.

At pater infelix non iam pater, Icare clamat

Ex VIII. Metamorphoseon. nec iam pater.

Si nec blanda satis, nec erit tibi comis amica.

In nonnullis. Si nec blanda satis, nec erit tibi co-
mis amanti.

Artis erunt caute mollia iussa meæ.

In quibusdam, certe non caute.

Tu male iactato, tu bene iacta dato.

In nonnullis. tu male iacta dato.

Ipse tene distincta tuis umbracula uirgis.

In nonnullis. Ipse tene distenta suis umbracula
uirgis. Et fortasse rectius.

Cynthis Admeti uacuas pauisse per æstus

In quibusdam, per herbas. in alijs phæas. recte
omnia.

Sed tu, cuiusq; est retinendæ cura puellæ,

In quibusdam. sed te.

In thalamos multis hæc uia fecit iter.

In antiquis, in tabulas multis, & fortasse rectius, ut
loquatur de ijs, qui testamenta senum his captant
artibus, quibus ipse puellas captari docet.

Dum nouus errat amor, uires sibi colligit usu.

In nonnullis colligat.

In ferrum flammamq; ruit, positoq; decore:

Legitur & pudore. recte utrunq;.

Sed lateri nec parce tuo.

In quibusdam, ne parce tuo.

Candidus, Alcathoe qui mittitur urbe pelasga:

Profecto nulla usq; urbs Alcathoe. Ideo recte for-
tasse quidam & hic, & alijs nonnullis in locis, ubi
Alcathoe ut nomen urbis legitur: Alcathoi corri-
gunt: ac Megaram intelligunt. cuius authore Pau-
sanias, imperium Alcathous Pelopis filius post Me-
gareum tenuit, ducta eius ob occisum Cytheroniū
leonem in matrimonium filia. Sed & e duabus,
quae Megaræ erant, arcibus, ab Alcathoo altera,
eodem Pausania authore, Alcathoe dicta est at-
que hinc fortasse Ouidius totam Megaram Alcathoen
dixerit.

Ad propiora uocor. quisquis sapienter amabit.

Rectius fortasse in nonnullis, patienter amabit.

Exima est uirtus præstare silentia rebus.

Nonnulli, exigua est uirtus.

Affidue domitas tempore fallit odor.

Affiduo nonnulli.

Dic agilem quæcunq; breuis.

Habilem in quibusdam.

Quere

Nonn

Ouidi

Sed neq

In qui

Nam ro

In non

Ars facie

In qui

u facie

Rectior

noste d

allida p

In ueter

E minus en

Contigua

Aliter in

castigari

ideo eos

Quid min

In ueter

sperare

Omnia tr

In non

Surgit, C

Vetus

Hoc facie

Rectius

Ex Tercio de arte amandi.

Quare nouem cur isse uices dicatur.

Nonnulli uias non uices legunt, moti fortasse eo
Ouidij uersu. Et per quod nonies saepius isset iter.

Sed neq; ramosa numerabis in ilice frondes.

In quibusdam, glandes.

Nam non conueniens omnibus unus erit.

In nonnullis omnibus omnis erit. utrumq; recte.

Ars faciem dissimulata iuuat.

In quibusdam, iuuat.

u faciem cura, dum te dormire putemus.

Trectior fortasse uetus lectio. Tu quoq; cum coleris,
nos te dormire putemus.

allida purpureis tangat sua corpora uirgis.

In ueteribus, tingat.

Ennius emeruit Calabris in montibus ortus,

Contiguus poni Scipio magne tibi.

Aliter in omnibus. mihi tamen qui hos uersus ita
castigarunt, recte admodum uisi sunt castigasse. atq;
ideo eos secutus sum.

Quid minus Andromede potuit sperare reuincta:

In ueteribus. Quid minus Andromedae fuerat
sperare reuinctae. recte utrumq;.

Omnia tradantur: portas referabimus hosti.

In nonnullis, tradentur.

Surgit, & oppositas agitato corpore frondes.

Vetus lectio, appositas.

Hoc faciet positam te mihi terra leuem.

Rectius fortasse in nonnullis positae.

Semper in obliquo fusa sit illa toro.
In ueteribus. Stet uir: in obliquo fusa sit illa toro.
Et fortasse rectius, si quis diligenter sensum carmi-
nis consideret.

Ex Primo de Remedio amoris.

Hæc ut ames faciunt: hæc ut fecere, tuentur.
In nonnullis, hæc quod fecere.
Quod tulerat uires Græcia tota suas
In ueteribus, transtulerat, mihi prior magis placet.
Me duce non tumulto prodire iubebitur umbra.
Rectius fortasse in nonnullis, uidebitur.
Auferimur cultu: gemmis, auroq; teguntur.
Omnia, in nonnullis, crimina non omnia.

Ex Secundo de Remedio amoris.

Attrahat ille puer contentos fortius arcus:
Fortasse, attrahat rectius.
Pasiphaës Minoë in Pronide perdidit ignes.
In nonnullis, in Pronide, ut cunq; legatur: ego nus-
quam de his Minoë amoribus quicquam legi.
Amphiloche frater, ne Phagida semper amaret,
Callirhoe fecit, parte recepta tori.
Alcmaeonem profecto intelligit: qui, cum occisa ma-
tre argo fugiens, Psophidem, tunc Phegiam a Phe-
gro dictam, uenisset: Alphesibœam Phegei filiam
uxorem duxit: cui inter cætera et matris monile

doro a
indies
aufugisse
nam uen
confedit
habuit:
lios genu
mæta Ca
optaret:
gei filij
pè et f
re et
uerfibi
subduc
Vinnus a
Natus, et
Attonitus
Vultibus
Donec en
Cognatu
Tum de
Ab Ione
Addat:
Iuppiter
Præcipi
Hoc uer
gro Phe
gida:
V uxorem

La toro.
carm-
gis plant.
74.
mes.
ego m-
legi.
naret,
ocisa ma-
a phe-
gei filiam
ris menile

dono dedit . postea cum hinc etiam , quippe ubi illi
in dies augesceret potius , quàm minueretur furor,
aufugisset: consulto delphico oraculo, in eam regio-
nem uenit, qua Achelous in mare irrumpit: hic &
consedit ille: & Callirhoën Acheloi filiam uxorem
habuit : ex qua Amphoterum, & Acarnanem fi-
lios genuit. Cum uero muliebri quadam cupiditate
mata Callirhoë , Eryphilis monile summo pere sibi
optaret: Phegiā ob id regressus Alcmaeon, ab Phe-
gei filiis Temeno, & Axione occisus est . Hæc pro-
pè & plura Pausanias in Arcadicis . De hac omni
re & Ouidius IX. Metamorphoseon meminit his
uerbis.

Subducta q; suos manes tellure uidebit
Viuis adhuc uates: ultus q; parente parentem
Natus, erit factus pius, & sceleratus eodem:
Attonitus q; malis exul, mentis q; domus q;
Vultibus Eumenidum, matris q; agitabitur umbris:
Donec eum coniux fatale poposcerit aurum:
Cognatum q; latus phegeius hauserit ensis.
Tum demum magno petet hoc Acheloi a supplex
Ab Ioue Callirhoë, natis infantibus annos
Addat: ne' ue necem sinat esse ultoris inultam.
Iuppiter his motus, priuignæ dona, nurus q;
Præcipiet: faciet q; uiros impubibus annis.
Hoc uero in loco uidetur non Phagda , sed à Phe-
geo Phegida legendum: quamuis rectius esset Phe-
geida: sed magna in his poëtarum licentia.
V xorem fato credat obesse suo.

In ueteribus, adesse.
Destituit somnus, si modo somnus erat.
In nonnullis. Destituit somnum. ut sit placidum
 somnum.
Ibat ut ædonio referens trieterica Baccho.
In nonnullis, æonio. & fortasse melius. nam longa
 est secunda syllaba in ædonio.
Forte aderat inuenus; dominam lectica tenebat:
In ueteribus, forte aderam inueni.
Nec compone comas, cum sis uenturus ad illam.
In nonnullis, quia sis.
Non ego dulichias furiali more sagittas,
 Ego quid id dulichias sibi uelit, non intelligo: neq;
 aliam lectionem inueni.
Prieterita cautus ripheide nouita gaudet.
 Sic in ueteribus. quidam legunt Niseide.
Et poteras nupta letus abesse tua.
 Melior uetus lectio, lentus abesse tua.

Ex libello de medicamine faciæ.

Et quo sit uobis cura tuenda modo.
In nonnullis, forma tuenda.
Nanq; ubi puluereæ fuerint confusa farine.
In nonnullis. Iamq; & fortasse rectius.

Ex Nucæ.

Nunc uterus uitio est, quæ uult formosa uideri:
 Rectius fortasse in nonnullis. Nunc uterum nitiat:
 quod & II amorum idem Ouidius Eleg. XIII.

salice
 sterne
 Quin
 I am tan
 In qu
 I ngeni
 In non

Dicta Ion
 Adici
 C ceruleu
 in nonna
 F erre mo
 in quib
 A pidanus
 in ueterib
 fecto non
 Sed et Er
 fluentis
 danus ca
 enim dic
 flumina
 Thessalia
 nel igno
 nus aut
 illabitur
 V ngulaq

Scilicet ut careat rugarum crimina uenter,
Sternetur pugnae tristis arena tua.

Quin tota elegia de hac re conqueritur.

I am tamen inuenio qui me iaculentur
In quibusdam rectius, inuenias qui me iaculentur.

Ex somnio.

I ngenium dominae lene mouebat anus.
In nonnullis, lena. utrunq; recte.

Ex primo Meta.

D icta Iouis pars uoce probant, stimulosq; frementi
Adiungunt. In quibusdam, furenti.

C æruleum Tritona uocat, conchaq; sonanti
in nonnullis, sonata.

F erre modo posses? quo consolante dolores?
in quibusdam, dolores.

A pidanusq; senex, lenisq; Amphrysus, & Aëas.
in ueteribus amnibus, Eridanusq; senex. & pro-
fecto non solus est eius nominis in Italia fluvius.
Sed et Eridani cuiusdam Atticæ fluij Ilissum in-
fluentis meminit Pausanius. mihi tamen qui Api-
danus castigarunt, recte uidentur castigasse. Cum
enim dicat Ouid. Conueniunt illuc popularia
flumina primum: & Thessalis sit fluvius Peneus:
Thessaliæ sunt profecto flumina nominanda. non
uel ignodiles Atticæ riuuli conquirendi. Apida-
nus autem accepto ad Pharsalon Enipeo in Peneū
illabitur. Vt Strabo.

V ngulaq; in quinos dilapsa absumitur unguis.

in nonnullis, diducta absumitur unguës.

Ex secundo Meta.

Et modo quos illi fatum contingere non est.
in nonnullis, fas tum contingere non est. mihi fatum
magis placet.

Quæ postquam summo tetigere iacentia tergo.
recta lectio. sed & recte nonnulli legunt. Sensere
iacentia tergo.

Combustaq; nubila fumant.
in ueteribus, ambustaq; nubila fumant.

Arcuit omnipotens.

Arguit in omnibus. nos arcuit legendum duximus.
Seruandum dederat, sic inconfessa quid esset.
Sic in ueteribus. sed rectius fortasse nonnulli. sed
enim inconfessa. legitur etiam. sed non confessa.

Quam quondam nympha Chariclo

Fluminis in rapidi ripis enixa uocauit

Ocyrhoën. in ueteribus Chariclo. sed profe-
cto Chariclo Chironis uxor fuit, authore Pindaro
atq; alijs: ideo nos Chariclo castigauimus.

Illud erat tempus, quo te pastoria pellis

Textit: onusq; fuit baculus syluestris oliuæ:

Alterius dispar è septem fistula cannis.

Sic in pluribus antiquis exemplaribus. ac si hoc
modo legatur: ob id, quod alterius dixit, intelligen-
dum est: unius manus onus fuisse baculum, alte-
rius fistulam. sed & in ueteribus quibusdā, Onus
dextræ baculus syluestris oliuæ, quæ si probetur
lectio: uerbum, fuit, subintelligendum est: quod sæ-
pius à poëtis prætermittitur. Nonnulli malūt legere.

Alter
at On
nem, uo

E

y rna dedi

In non

E xilij fel

sed &

E t substri

Lagon

Qua tume

Rectus

D umq; do

Cum su

credidim

H ac Tyron

Sic legen

prior lect

labacul

men ex p

ilium in

quin ali

D extra

In non

N on habe

Neg in

ante ho

nuretur

Alternis dispar è septem fistula cannis . ut id di-
cat Ouidius : nunc baculum solitum ferre Apolli-
nem, nunc fistulam.

Ex tertio Metamorphoseon.

Vrna dedit sonitum: longo caput extulit antro
In nonnullis, longum.

Exilij felix. Sic in ueteribus nonnullis & recte.
sed & exilio felix non minus recte.

Et substricta gerens sicyonis ilia ladon.
Lagon in nonnullis, quod & Planudes.

Qua tamen usque potest
Rectius fortasse in ueteribus, quo tamen usq; potest.

Dumq; dolet, summa uestemq; reduxit ab ora:
Cum summo ab ore in omnibus, nos ita legendum
credidimus.

Hac Tyron, ac profugos posuistis sede penates:
sic legendum ex uetustissimis exemplaribus, cum
prior lectio A' Tyro, hac profugos, repugnante syl-
laba claudicaret. imitatus est autem Virgilij car-
men ex primo Aene.

Ilium in Italiam portans, uictosq; penates,
quin ali Ouid. Ilio in teriã trãsfer felicius urbem.

Dextra Naxos erat.

In nonnullis fortasse rectius. Dextra Naxos erat

Non habet infelix, quæ matri brachia tendat.

Neq; in ueteribus libris inuenitur id carmen, quod
ante hoc interponunt nonnulli: & si maxime inue-
niretur, expungendum esset, ita subsultat, ita nul-

lius est sensus.

Ex quarto Metamorphoseon.

At non Alcithoë muneias.

Arfinoe apud Planudem, non Alcithoë legitur,

Hæc placet: hæc quoniam vulgaris fabula non est.

In nonnullis, Hoc placet.

Scinditur, & tenui stridente foramine longas

Eiaculatur aquas. Nonnulli, & tenuis stridente fo-
ramine longe. sed & prior recta.

Nec loquar, ut quondam naturæ iure novata.
in nonnullis, nec loquor.

Sape cytoriaco deducit pectine crines.

In omnibus, cytheriaco. Sed profecto cytoriaco le-
gendum.

Desinis? aut fugio, tecumq; ait ista relinquo?

Nonnulli legunt, Desine: uel fugio. mihi prior lectio
magis placet.

-Et obstantes reiecit ab ore colubros.

Rectius in nonnullis, colubras.

Constitit hesperio regis Atlantis in orbe:

In quibusdā rectius. opinor, regnis Atlātis in orbe.

Quæq; patent nunc terga canis super obsita conchis

In quibusdā, quæq; patet.

Ex quinto Metæ.

Nec coniugalia festa

et sexto etiā Ovidius coniugalia secūda producta.

Nec mea uirginitas, nec coniugalia iura. & XI.

Nec coniugale solutum est. Foedus in alitibus. &

forta

exem

E ac sy

in ue

re pos

syenit

colas s

I nde Ser

Polyde

A mphyc

Rectius

T u quoq

Lampe

S ed retine

in quib

B actrens

Barrens

-Regisq; Tho

Armiger

I ntrat: &

quidam

-Inde cana

Deserit a

In omne

pho, &

omnino i

thno lege

Seripho

& reliq

ita inter

fortasse coniugalia sit legendum. Sed uetera omnia
exemplaria, coniugalia.

E ac syenites genitus Methione Phorbas,
in ueteribus, Suenites. Nos id u pro y. ueterum mo-
re positum credimus. quin syenites & Planudes.

Syenites autem à Syene urbe ductum est: cuius in-
colas Syenites dici ait & Stephanus.

Inde Semiramio Polydæmona sanguine cretum,
Polydegmona Planudes, non Polydæmona.

Amphycus albeni uelatus tempora uitta
Rectius fortasse, Alphytus.

Tu quoq; Iapetide non hos adhibendus ad usus,
Lampetide Planudes.

Sed retinente manu moriens, e' poste pependit.
in quibusdam. Sed retinente manu. utrumq; recte.

Bactreus Alcioneus,
Barceus Planudes. mihi bactreus placet.

-Regisq; Thoastes,
Armiger, Choristes Planudes, non Thoastes.

Inrat: & immeriti uindex, ultorq; parentis
quidam immeritæ parentis legunt.

-**I**nde cava circumdata nube Seriphon
Deserit à dextra Cythno, Cyaróq; relictis.

In omnibus Cypro legitur. Sed tam longe à Seri-
pho, & Cycladibus omnibus Cypros, ut nullum
omnino in hoc uersu locum habeat. Ideo nos Cy-
thno legendum putauimus: quæ una est Cycladum
Seripho propinqua, authore Strabone, Stephano,
& reliquis. Sed & Planudes hunc Ouidij locum
ita interpretatur. Εἰταῦθεν δὲ κοίλῃ νεφέλῃ περι-

χρῆσα πλὺ σέριφον καταλέλοιπε, τήν τε κῦβον καὶ
κύαρον δεξιὰς ἀφ᾽ ἑῶσα, ὅθεν συντομωτάτη ὁδὸς ἔσθ᾽
ξενὺ πέρ τιν θάλασσαν ἰούση, τὰς τε θήβας καὶ τὴν
παρθενικὴν ἑλικῶνα ζητεῖ.

Ipsūm q; regit qui numina terræ.

Fortasse rectius, id quod nonnulli legunt, ipsūm q; re
git qui numina ponti.

Solis ab occasu, solis quærebat ad ortus

In nonnullis, solis ad occasus.

Mirantem, flentem q; & tangere monstra pauentem

Parantem in quibusdam, non pauentem.

Fertilitas terræ latum vulgata per orbem.

In nonnullis, totum vulgata per orbem.

Ex Acheronte suo furuis peperisse sub antris

In nonnullis, syluis peperisse sub atris.

Sed certe sonitū q; pedum terrebat:

In quibusdam, sonitus q; pedum terrebat. in alijs,

sonitū q; pedum terrebar. omnia recte.

Ex VI. Metamorphoseon.

Exiluisse fretum: quo pignore uendicet urbem.

Sic in nonnullis, & recte legitur. dicitur enim in
fabulis, cum certaret cū Pallade Neptunus de Athe-
narum nomine, percusso à Neptuno scopulo mare
subito extitisse. sed & equum à Neptuno eo pacto
editum illo in certamine non minus est reperire.
ideo prior etiam lectio recta. Exiluisse ferum.
ferum autem equum dici satis sit nobis Virgilij
authoritas.

In latus,

In latus, inq; feri curuam compagibus aluum
Exul erat mundi.

In quibusdam mundo.

Quodq; licet tacito uenerantur murmure numen
Latona. turba quantum distabat ab orba,
Indignata Dea est.

Ut id fortasse sit rectius, quod in quibusdam. La-
tonæ turba. ut sit turba uenerantur sic ex ijs, quæ
sequuntur, proculdubio sensus qui placeat, elici
nullus potest. Legitur in nonnullis, quæ quantum
distat. in alijs, quæ quàm distabat. ego quoquo mo-
do legatur, aliud quid desydero. est & exempla-
ria inuenire, in quibus hoc insertum sit carmen.

Tantum animosa sui furijs agitata doloris
Indignata Dea est. hoc uero ut rude, & minime
Ouidio dignum est, ita audacter excludi debet.

-Vidi præsens, stagnumq; locumq;.

In quibusdam, lacumq;.

Illa suam uocat hanc, cui quondam regia coniux
Orbem interdixit. in nonnullis, regia Iuno. sed &
regia coniux non minus recte. id quod sequitur, in
nonnullis fortasse rectius, orbe interdixit.

Sydereo sicata sitim collegit ab æstu:

In quibusdam, concepit.

Concolor huic humerus nascendi tempore dextro
Corporeusq; fuit. Multo rectius in quibusdam, hic
humerus.

Hinc placido dantur sua corpora somno.
nonnulli, tradunt.

Attonitamq; trahens intra sua mœnia ducat.

Alij, limina.
S ceptra loci, rerumq; capit moderamen Erechtheus.
In quibusdam, regniq; capit.

EX VII. Metamorphoseon.

M agna sequar: titulum seruatae pubis achinae,
sic in nonnullis. sed & puppis achinae, quod in
quibusdam, legi recte potest.

D iriguere metu minyae: subit ille: nec ignes
sensit anhelatos.

Sic in ueteribus. praeterquam quod non ignes, sed
illos, aut ullos, sensit anhelatos, aut anhelatus, aut
anhelantes. varia enim sunt in hoc exemplaria.
sed nos ignes legendum putauimus, ut & alibi
Ouidius.

Iffet anhelatos non praemedicatus in ignes.

D issimulemq; animum subiit pater Aeta relictus.
In nonnullis, subiit Aeta relictus.

N on annis renouare tuis
In quibusdam, reuocare.

N uda pedem, nudo humeris infusa capillos:
quidam, nudis humeris.

-Nullo cum murmure serpens

Sopitae similis nullo cum marmure serpit:

Immotaeq; silent frondes: -

Nullus, si hoc pacto legantur, est horum carminum
sensus. atq; ideo recta sint fortasse nonnulla exem-
plaria: in quibus medio excluso carmine, Nullo
cum murmure sepes, Immotaeq; silent frondes: legi

ur. Sed & recte legi potest, Nullo cum murmure
serpens, ut sit qui es serpens nullo cum murmure.
Sequentia uero carmina, ut in ueteribus quibusdam,
Sopitis similes nullo cum murmure sepes,
Immotæq; silent frondes:

Quæ lectio & è Planude colligitur.

Custodemq; rudem somno sopistis:

Quidam, rudem somni.

Multa quoque Apidani placuerunt gramina ripis:
& hic Eridani in omnibus. Sed ego iisdem rationi-
bus, quæ superius primo libro adduxi, permotus,
quod scilicet hic etiam Thessalia loca & flumina
ab Ouidio perçenseantur: inter quæ non magis sit
attico, quàm gallico Eridano locus: eos, qui Apidani
castigarunt, secutus sum. idq; eo libentius feci, quod
Planudes etiam, qui in primo, ubi idem error, cum
cæteris errauerat: hic meliora uidetur secutus exem-
plaria. Sic enim hoc carmen interpretatur. πολλὰ
δ' αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς ὁχθαῖς τοῦ ἀπιδανῶ ἤρεσαν.

Ante quaterdenos hunc se reminiscitur annos
Cum in omnibus, nunc se reminiscitur, nos hunc se
legendum credidimus. quam lectionem & Planu-
des secutus est. quod uero sequebatur carmen, quod
in pluribus id antiquis exemplaribus non inueni-
tur, & superfluere uidetur: expungendū duximus.

Ille cruore fluens subito tamen alienat artus:

Cubito non subito ex ueteribus legendum.

-Et stricto toties iratus amore.

Spreto in nonnullis.

Florentemq; Cythnon, syron, planamq; Seriphon:

In omnibus, florētemq; Tyron, Cypron planamq;
Seriphon. Nos neutrum probamus. Cypron et Ty-
ron, quæ longissime absunt à Cycladibus, legi nul-
lo pacto potest. uti tamen Cypron è Cythno de-
prauatum, ut alio etiam in loco superius diximus:
propè affirmauerim: ita non ausim Cythnon pri-
ma correpta loco Tyri ponere, et Syron, ubi Cypron
substituere. ac mea quidem sententia Cythnon pla-
namq; Seriphon, recte legatur. quid uero Tyri loco
sit reponendum, quærant alij.

Ducite: & omnis eat rerum status iste mearum.
In pluribus, diate, non ducite. Quin & melius
fortasse diuidatur carmen quo pacto Planudes. Di-
cite: & omnis eat rerum status iste mearum.

In partem leti citius uenit, atq; salutis.
Aliter in quibusdam, & fortasse rectius,
Vtq; salutis,
Spes abijt: finemq; uident in funere morbi:
Indulgent animus.

Iffe sub amplexus Asopidos Aëginæ:
Sic nos legendum putauimus, atq; id ex ueteribus
quibusdam collegimus. ut diuidatur. s. diphthongus,
ut apud Virg. Neptuno aëgeo.

Et rami totidem, totidemq; animalia rams
Rectus in quibusdam, & ramos totidem.

Cessit & exitio multis, pecoriq; sibiq;
Ruricolæ pauere feram.
Sic in ueteribus multis. sed fortasse rectius sit quod
in quibusdam. Cessit & exitio multis, pecorumq;
suamq; ut sit multis pecorum, & suum. quam le-

tionem & Planudes agnoscat, sic hoc carmen in-
terpretatus, καὶ πολλοῖς εἰς ὁλεθρὸν προβάτων καὶ
χοίρων γέρονεν. quod uero sequitur, Ruricolæ pau-
re feram. In nonnullis, Rurigenæ. Planudes Indi-
genæ. qui sic interpretatur, ἰδοῦσαν δὲ καὶ οἱ ἰθα-
ρεῖς τὸ θήριον. quod fortasse sit rectius. sequitur
enim uicina inuentus.

Ex VIII. Metamor.

- C**eneris falsa est ea fabula: uerum
Et ferus, & captus nullius amore iuuenca,
In nonnullis, uerus non uerum: mihi uerum ma-
gis placet.
- S**tant uelut uallum, uelut alta hastilia setæ.
Legitur in nonnullis & alterum eiusdem senten-
tiæ carmen.
Et setæ rigidis similes hastilibus horrent.
Atq; utrunq; mea sententia Ouidij est. cū tamen al-
terum repudiandū sit: proximū hennistichion, riget
horrida ceruix. in causa fuit, ut hoc excluderemus.
- T**yndaridæ gemini præstantes æstibus alter.
In nonnullis, spectatus æstibus alter.
- N**emoriq; decus Tegeæa lycei.
Quod post hoc sequebatur carmen,
Venit Atalanta Schenei pulcherrima uirgo.
tum quia in ueteribus non inuenitur, tum quod &
syllabis claudicat, et rude ac nihili est, reijciendum
duximus.
- V**t excussis elisus nubibus ignis.

In quibusdam, elisi ignes.
Emicat ex oculis: spirat quoque pectore flammam.

In quibusdam, flamma.

O rithyæ magni rostro femur hausit adunco.

Orichyæ in nonnullis. Planudes Orityæ.

A syluis syluas, & ab arvis arua reuulsi:

Reuelli in quibusdam, & recte.

Medio circumdata muro.

Quidam modico legunt non nudio.

Nec refert dominos illic, famulos ne requiras.

Famulos'ue, in quibusdam.

Quæ caua sunt flauentibus illita ceris.

In nonnullis, qua caua sunt.

Ex IX. Metamer.

Nescia quem maneant tanti uictoria regni.

In nonnullis belli non regni.

Hunc tamen ablatis domuit iactura decoris:

In nonnullis. hunc tantum. & fortasse rectius.

Hæc elisa iacet moles nemeæa lacertis:

Quod post hoc legebatur carmen,

His Cacus horrendum tyberino in littore monstrum

Quod & syllaba repugnat: & in plurimis anti-

quis exemplaribus non inuenitur: ideo nos repu-

diandum arbitrati sumus. Sunt tamen qui malint

retinere: sed corrigant. Quidam. His iacet horren-

dum. quidam, Cacus & horrendum.

Quoque Chimæra iugo medijs in partibus ignem,

Pectus & ora lææ, caudam serpentis habebat.

Male qui hic cum non ignem. fortasse ingens legen=
dum. ut sit ingens pectus, atq; id dicat Ovidius,
quod Lucretius eo uersu.

Prima Leo, postrema Draco, media ipsa Chimæra,
S anctaq; Bubastis, uarijsq; coloribus Apis,
In nonnullis. uarijsq; coloribus Apis.
S pes est, quæ capiat, spes est, quæ pascat amorem.
In nonnullis, amantem.

Ex X. Meta.

I pfe suos gemtus folijs inscripsit: & ai ai
Flos habet inscriptum: funestaq; littera ducta est.
In ueteribus multis et ya; quam lectionem sunt qui
proben: ego non uideo cur probare debeam: cum
nullo pacto Aiakis nomen his literis describi possit:
quod in eodem flore factum & hic paulo superius
ostendit Ovidius, cum inquit.

Tempus & illud erit, quo se fortissimus heros
Addat in hunc florem: folioq; legatur eodem.
& XII.

Littera communis medijs, pueroq; uiroq;
Inscripta est folijs: hæc nominis: illa querelæ.
Querelæ dicunt qdā ya esse posse. nominis nō uideo,
quō esse possit, cum Aiakis tamen nomen designan=
dum sit. Ideo illi mihi recte sentire uidentur, qui
& ai ai legunt. ai enim & querelæ est, & Aiakis
nomen innuit. Quin Planudes sic interpretatur.
αἰ αἰ τὸ αἰσθὼς ἐχθρὸν τὸν παραμύριον. & ta=
men fortasse sit rectius ai nō repetere, sed diphthon=
8

gum diuidere, quod sepius à poëtis fit, & latino-
rum morem sequi, apud quos aī est bisyllabum,
quod et in ipso hoc Aiakis nomine licet cognoscere.
Et officium commissio spondet amori,
nonnulli, at officium.

EX XI. Metamorphoseon.

Quæ postquam rapuere feræ: cornuq; minaci
Diuisere boues.

In nonnullis, cornuq; minaces, utrumq; recte.

Carmine uocali clarus, cytharâq; Philammon.

Huius Philammonis fit ab Apolloniū interprete mē-
cio: qui ait Pherecydem dixisse non Orpheam cum ar-
gonautis, sed Philammonem nauigasse. hunc uero
ait Suidas fuisse Thamyræ Ithracis patrem.

Gestumq; manus Ceycis habebat.

Planudes. sceptrumq; manus Ceycis habebat.

Ingemit Halcyone: lachrymas mouet, atq; lacertos
Fortasse legendum sit. Ingemit Halcyone la-
chrymans: mouet atq; lacertos.

Fertur Alixirhoë

Alixorhoë Planudes.

Prospicit Hesperien patria cebrenida ripa,

Eperien in omnibus. quin & Planudes, ἡ τριπύλη.

EX XII. Metamorphoseon.

Quem uastum uastior ipso
in nonnullis. ipse.

Quæ mihi tunc primum, tunc est conspecta supremū.
in quibusdam. Quæ mihi tunc primum fuerat
conspecta uolucris. Sed & prior recta. ait enim in-
ferius, sed auis nunc unica Cæneu.

Cum tamen ille ferox,
In nonnullis. Cur tamen. in alijs. Et tamen.

Non ea Tydides non audet Oileus Atax
Si Oileus legatur, sumendum est pro Oileius. quidā
malunt Oileos, ut intelligatur filius.

Ex XIII. Metamorphoseon.

Iste tulit pretium.

In quibusdam, ipse.

(Heu pars una ducum)

Sic in omnibus. Sed fortasse sit rectius. Et pars
una ducum.

Velaturq; aliturq; auibus:

In quibusdam, Venaturq; aliturq;.

Tantum ego te supero:

In nonnullis, Tanto ego te supero.

Quo dij crudeles, nisi uti noua funera cernam,

In quibusdam, nisi quo noua funera.

Expellitq; genis oculos:

In nonnullis. Expilatq; genis utrumq; recte.

Terq; rogam lustrant: & consonus exit in auras

Ter plangor:

In nonnullis, tum consonus exit in auras.

Ferre diu nequiere luem:

Sic in quibusdam, ut uirgiliano utatur uerbo, qui

de eadem pestilentia arboribusq; satisq; lues, &
lenifer annus. in nonnullis tamen Iouē non luem.

Prætereunt uecti:

In quibusdam præter erant uecti.

Hactenus acta tibi possum memoranda referre,
Legitur & miranda.

Ex XIII. Metæ.

Nauifragumq; fretum,

In uetustis, Nauifragumq; fretum: ut tamen quadri
syllabum sit, ueluti & id uirgilianum &, nauifra
gum scyllacæum.

-Acheloidumq; relinquit
Sirenum scopulos-

Profecto penultima Acheloidum syllaba brevis est.
ideo fortasse Acheloiadum sit legendum.

-Nec adhuc spectasse tot annos

Quinquenem poterat graia quater edere pugna.
In nonnullis, graiam pugnam. sed licet aperte
quid sibi hic Ouidius uelit, intelligatur: confusus
tamen uerborum ordo, & sibi non quadrans, ali-
quid facit, ut desyderemus.

-Clarus subit Alba Latino:

In omnibus. Clarus subit ecce Latino. sed profecto
Alba Latino successit. ideo nos Alba non ecce legen-
dum putauimus.

Iamq; palatinæ summam Proci gentis habebat.

Quamuis in omnibus. Iamq; Palatinus sum-
mæ loca gentis habebat. quia tamen nusquam le-

gitur Palatinum Albæ regnasse : qui hoc carmen
ita castigarunt : recte mihi sensisse uisi sunt.

Non tamen ante mihi curam excessisse memento :

In quibusdam, Non tamen ante tui.

Dignam animam pœna congestis exuit armis.

In nonnullis, edidit.

(Nam memoro : memoriq; animo pia uerba notauit)

In quibusdam, tua uerba.

Ex XV. Metamorphoseon.

Palantesq; homines passim rationis egentes,

In nonnullis, ac rationis egentes in alijs, ac ratio-
ne carentes. mihi, ac, uidetur superfluere.

-Alioq; renascitur urbe.

In quibusdam, ore.

A chelo
A chelo
A chelo
A chilli
A chilli
A as in
A anito
A eteon
A donis
A donidie
A egens
A egna o
A egeria
A enee in
A enee de
A enee na
A erea at
A sacus in
A efon ex
A esulapi
A esulapi
A etna si
A ethiopi
soporem

INDEX fabularum & aliorum quorundam
apud Ovidium secundum ordinem Alphabeti
per Aldum Manutium Romanum.

A

Acheloi & Herculis contentio	pagina	108
Achelous in varias formas		109
Achelous ab Hercule superatus		110
Achillis interitus		158
Achillis arma Vliffi data		164
Acis in flumen		173
Aconiton e spuma cerberi		86
Aetæon in ceruum		33
Aedon ex Myrrha iam arbore editus		130
Aedonis cruor in florem		134
Aegæus Medeam excipit		85
Aegina olim Oenopia		87
Aegeria fletu in fontem tenuata		198
Aeneas in Latium navigatio		169
Aeneas deus indiges factus		184
Aeneas naues in nymphas		183
Aerea atas		4
Aesculus in mergum		147
Aeson ex sene in iuuenem		84
Aesculapius in draconem		200
Aesculapius Romam aduectus		201
Aetna Siciliae mons cur ardeat		194
Aethiopiae lacum epotum aut insaniam aut soporem facere		194

A glauros Cecropis filia in lapidem	128
A iacis & Vlyssis contentio super occisi Achil-	
lis armis	158
A iacis cruor in florem hyacinthum	165
A lani reges	185
A ldamantis filia in columbam	85
A lecyone in auem	146
A leithoe cum sororibus in uestertuliones	48
A lthae fratres a Meleagro cæsi	101
A masenum sicilie amnem modo fluere,	
modo arefcere.	193
A mphionis exitus	71
A naxarete puella in lapidem	187
A ndromede ceto exposita	53
A ndromedes & Persei nuptie	54
A nques plurimi ex guttis, quæ ex obtruncato	
Medusæ capite cecidere, in Libya nati	53
A nques ex hominum medulla	195
A nigrus amnis dulcis in amarum.	193
A nū filie, quæ omnia a se tacta in frumen-	
tum, uinum, oleum conuertebant, in co-	
lumbas	169
A nimas transire in uaria corpora	191
A nnus in quatuor tempora	4
A ntiffa olim insula	193
A ntigone in Ciconiam	68
A per Calydonius	98
A pes ex tauro	195
A pes initio sine membri nasci	195
A pollo in pastorem	16

A pol
 A pol
 A pol
 A pol
 A pol
 A ppul
 A que
 A rach
 A rach
 A rias
 A rida
 A reth
 A rgent
 A rgi oc
 A rian
 A ries se
 A rne in
 A scalap
 A talant
 A talant
 A thamar
 A tlas in
 A tys in
 A nes om
 A nyst L
 A nrea
 B acchus
 B acchi e

B acchi nutrices a' Medea in inuentutem re-	84
uocata	
B acchi nomina	42
B acchus in puerum	40
B acchus in Caprum	61
B acchus in unam	69
B acchæ Thraciæ in arbores	135
B attus in saxum	26
B aucidis casa in templum	105
B aucis ipsa in arborem	105
B yblis Mileti filia in fontem	119
B ura & Helicæ urbes submersæ	194

C

C admus Thebarum conditor	32
C admus & Harmonis uxor in dracones	52
C ænis puella in uirum Cæneum	151
C æneus uir, arborum congerie oppressus, in	
auem	156
C æsar in stellam	203
C aicum amnem iter mutasse	193
C alais & Zetes pennati	79
C alaureæ insulæ Rex cum coniuge in auem	
uersus	85
C alisto Lycæonis filia in ursam	23
C allirhoës filij infantes in iuuenes	115
C alculi nigri in candidos	189
C anens Pici uxor, erepti coniugis dolore absum-	
pta, loco nomen dedit	182

Cannæ

C an
C au
C elu
C ent
C epha
C epha
solici
C epher
C epher
C erant
C erast
C erbero
C ercope
C haos in
C hamel
C iouam
in saxu
C ippo in
C lyneum
C lytorio d
C oe matr
C ombe in
C opie cor
C oraliu
lapide sc
C oraliu
C tronis in
C erous ex
C oryn pa

C	annæ uocales	137
C	aunus Byblidis frater Cauni urbis conditor	119
C	elmus puer in adamantem	46
C	entaurorum, & Lapitharum praelium	151
C	ephalus ab aurora raptus	91
C	ephalus mutata facie Procrin uxorem solicitat	91
C	ephenum tumultus	55
C	epheni Perseum oppugnantes, in saxa	58
C	erambus in auem	85
C	erastæ in Tauros	125
C	erberero uiso mutatum quendam in saxum	123
C	ercopes in simias	176
C	haos in quatuor elementa	2
C	hamæleon in uarios colores	196
C	iconum flumen quoddam quæ tetigerit, in saxum uertere	194
C	ippo in fronte enata cornua	198
C	lytie nympa in heliotropium herbam	46
C	lytorio de fonte potantes, abstemos fieri	194
C	oæ matronæ cornu	85
C	ombe in auem	85
C	opiæ cornu	110
C	oralium sub aqua molle esse, extra aquam lapidescere	196
C	oralium ex uirgis	54
C	oronis in cornicem	24
C	ornus ex candido niger	25
C	oryti pater	85

C	oronas iuvenes ex fauillis filiarum Orionis	170
C	roculus & Smilax in flores	46
C	rabrones ex equo putrefacto nasci	195
C	rathin & Sybarin amnes capillos auro si- miles facere	194
C	yane nympha in aquas,	62
C	ygnus Steneli filius, & Ligurum rex in auem sui nominis	21
C	ygnus Neptuni filius in auem sui nominis	150
C	yparissus in cupressum	124

D

D	ædalus e' Creta aufugiens uolat	97
D	ædalus ad Cocalum	98
D	ædalion in acapitrem	140
D	eï aneira uxor Herculis à Nesso centauro raptæ	110
D	aphne in laurum	11
D	aphnis Idæus in lapidem	46
D	eucalionis lapides in uiros	8
D	iræ Babylonia in piscem	42
D	irces filia in columbam	42
D	iana in felem	61
D	ilunij descriptio	6
D	iomedis socij in aues	183
D	raconis dentes sati à Cadmo, in uiros armatos	31
D	raconis dentes sati ab Iasone, in uiros armatos	81
D	raco peruigil ab Iasone sopitus	81

D ryope in arborem loton

114

E

E cho nymp̄ha in uocem	36
E lementa inuicem transmutari	193
E lectrum ex lachrymis Phaëthontiadum	21
E rasinus amnis nunc subterraneus fluit: nunc emergit	193
E risichthonis impietas	106
E risichthonis fames	107
E risichthonis filia in uarias formas	108
E umeli filia in uolucrem	85

F

F ama domus descriptio	148
F amus patria, & descriptio	107
F errea ætas	4
F ormice in homines	89
F ungi in homines	85

G

G alanthis ancilla in mustellam	114
G igantum sanguis in homines	4
G igantomachia	60
G laucus in deum marinum	174
G uttæ aquæ feruentis in flores	83

H alcyone in auem	146
H ammonis fons die frigidus, noctu calescit	194
H ecuba in canem	168
H emus & Rhodope in montes	68
H erculus labores	111
H ercules in deum	113
H ermafroditus & Salmacis in unum corpus	48
H erfilia Romuli uxor in Oram deam	189
H esione Laomedotis filia ab Hercule liberata	138
H ippolytus in Virbium	198
H ippocrene fons ex ungula Pegasi	59
H ippodames & Pirithoi nuptiae	151
H ippomenes & Atalanta in leones	133
H omnis origo	3
H omnis quatuor aetates	192
H yacinthus puer in florem	125
H yacinthia festa	125
H ypanis amnis ex dulci amarus	193
H yries filius in olorem	85
H yrie dolore amissi filij in lacum	88

I

I asonis in Colchos expeditio	79
I ason aureo uellere potitur	81
I carus in mare praecipit delapsus, Icaria insu- le nomen dedit	97

I nfe

I no

I nus

I mid

I o Ina

I o ead

I claus

I phis p

I phigen

I tys a

I uo in

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I uenens

I ndex in

I

I

I

I

	I nferni descriptio	49
146	I no & Melicerta in deos maris	51
194	I nus comites in saxa & aues	49
168	I nuidia domus, & ipsius inuidia descriptio.	28
66	I o Inachi filia in iuuentam	22
111	I o eadem in deam Isidem	14
113	I olaus ex sene in adolescentem	115
corpus 48	I phis puella in puerum	121
169	I phigenia Agamemnonis filia in ceruam	148
138	I tys à matre occiditur	77
198	I uno in anum	34
59	I upiter in Dianam	22
151	I upiter in Taurum	29.68
133	I upiter in aurum	52.68
3	I upiter in arietem	61
191	I upiter in aquilam	68
115	I upiter in cygnum	68
115	I upiter in Satyrum	68
193	I upiter in Amphitryonem	68
85	I upiter in ignem	68
81	I upiter in pastorem	68
	I upiter in serpentem	68
	I upiter in aquilam	124
	I upiter & Mercurius in homines	104
	I uencus in ceruum	85
79	I udex in saxum	170
81	I	
infa-	L abyrinthus	96
97	L actus circulus	14

L apitharum cum centauris pugna	151
L eucuthoë Orcani regis filia in uirgam thuream	46
L eucas continens olim, nunc insula	194
L upus in saxum	141
L ycaon in lupum	6
L ychas in scopulum	112
L ycy coloni in ranas	37
L ycus amnis hiatu absorptus, rursum rena- scitur	193
L yncus rex Scytharum in lyncem	66
L yncis urina in lapidem lyncurium	196
L yncestum amnem potum ebrietatem inducere	191

M

M æra in canem	95
M are in terram	193
M artis & Veneris adulterium	45
M arsius in fluvium	73
M edeæ amores	79
M edeæ ad ægæum	85
M edusæ capilli cur immixtis serpentibus	55
M eleagri fatum	101
M eleagri mors	102
M eleagri sorores in aues Meleagrides	102
M emnonis cineres in aues memnonidas dictas	168

134	M ente nymp̃ha in Mentam herbam	134
46	M enephron cum matre concubuit	85
194	M ercurius in pastorem	13
141	M ercurius in Ibin	61
6	M idæ contactu omnia uersa in aurum	136
111	M idæ aures in asininas	137
37	M idæ famuli uox in arundinetum	137
141	M iletus Mileti urbis conditor	116
193	Minois bellum contra Athenienses	86
66	M ons ex planicie apud Træzena factus	194
196	M ora ex albis nigra	44
197	M use alis sumptis Pyrenei uim effugiunt	60
198	M uri uocales	94
199	M yrrhæ amor	127
	M yrrha Cinyræ filia in arborem sui no-	
	minis	130

N

95	N aiades nymp̃hæ in insulas echinadas	136
193	N ais nymp̃ha in piscem	43
45	N arcissi amor	103
73	N arcissus in florem sui nominis	38
79	N eptunus in iuuenem	68
85	N eptunus in Enipeum fluium	69
95	N eptunus in arietem	69
101	N eptunus in equum	69
101	N eptunus in delphinum	69
168	N essi cruor	110

N iobes filiorum & filiarum mors	71
N iobe in marmor	72
N isus Scyllæ pater in halyætum auem	96
N uma Pompilius ad Pythagoram	180
N yctimene in noctuam	25

O cyroë Chironis filia in equam	26
O linæ ramus siccus in uiridem	83
O lenus & Lethea in lapides	123
O rphei & Euridices nuptiæ	122
O rphei ad inferos descensus	122
O rphei cædes	135
O rtygia insula olim mobilis	194
O rithyia à Borea raptæ	78

P

P actoli arenæ, aureæ ab Mida	136
P allenes incolas mutare in aues	195
P allas in uetulam	167
P egasus equus alatus, & chrysaor ex Medusæ sanguine	55
P elia cædes	85
P elopis humerus in eburneum	73
P entheus à matre & materteris dilaceratur	41
P eriphas & Phineus in aues	75
P erimele Hippodamantis filia in insulam	103

P eri
P erio
terf
P ersei
P ersei
P eris
P hæth
P hæth
P hæth
ne oc
P hæth
P haros
P heren
terdin
P hanix
P hilome
P himeus
saxum
P ious in
P ia socij
P ierij
picas
P ilemon
P ilemon
P igma
P igma
P lexipp
leagro
P olydeci

71	P ericlimenus Nelei filius in varias formas	157
71	P ericlimenus & fratres ab Hercule in-	
96	terfecti	157
180	P ersei gesta	52
13	P ersei & Andromedæ nuptiæ	54
	P estis maxima in Aegina, Aeaco rege	87
	P haëthontis cum Epapho contentio	14
	P haëthontis incendium	18
16	P haëthon Solis & Clymenes filius fulmi-	
83	ne occisus	20
113	P haëthontis sorores in populos	21
111	P haros olim insula	193
111	P heneus Arcadiæ lacus noctu epotus nocet: in-	
135	terdiu innoxius est	194
194	P hoenix ex se ipso nescitur	195
73	P hilomela in lusciniam	78
	P himeus rex, Cephei frater & socij eius in	
	saxum	59
	P icus in auem sui nominis	182
136	P ici socij in varias feras	188
195	P ieri & Euippes nouem filia in	
167	picas	60 & 66
seduse	P ilæmonis casa in templum	105
53	P ilæmon in arborem	105
85	P igmalionis odium in feminas	126
73	P igmalionis statua in puellam	126
ater 45	P lexippus & Toxeus Althææ fratres a' Me-	
75	leagro occisi	101
103	P olydectes in saxum	59

P olydori cædes	165
P olymestor ab Hecuba obcæcatus	167
P olyxena immolatio	166
P olyphemonis neptis in uolucrem	85
P olyphemi amor, & cantilena	171
P rogne in hirundinem	78
P rocris mors	93
P roetus in saxum	59
P rotesilai cædes	149
P ropoetides in saxa	126
P roserpinæ raptus	62
P ygmaea in gruem	68
P ython serpens occisus	9
P ythia ludi	9
P yrami & Tisbes amores	43
P yrenei scelus	60
P yrrhæ lapides in mulieres	8
P ythagoræ sermo	190
P ythagoras sæpius renatus	191

R

R ana ex limo	195
R oma condita	187
R oma laus	196
R omulus in deum	189
R omuli hasta in arborem	198

S alapa
 S atura
 S arona
 S petra
 S athor
 S cylla
 S da
 S cylla
 S latra
 S cylla
 S cythia
 S in aue
 S corpiu
 S erpens
 S dem
 S erpens
 S ibylla
 S ialia d
 S irenes
 S eres
 S olis regi
 S olis equ
 S omni d
 S omni fi
 S tagu
 S factum
 S teles p

165	S		
167			
166	S	alazacis fons semiueros facit	48 & 194
85	S	aturnus in equum	69
171	S	aronis ossa in scopulos, qui Scironides	
78		petrae	86
93	S	cithon modo uir, modo foemina	46
59	S	cylla Nisi filia in Cirin auem, quae & ala-	
149		da, & guleritus dicitur	96
116	S	cylla Phorci filia media sui parte in canes	
61		latrantes	175
63	S	cylla eadem in scopulum	176
	S	cythidas foeminas ueneno sparsas immolari	
		in aues	195
49	S	corpius ex Cancro	195
60	S	erpens deuoraturus faciem Orphei, in lapi-	
8		dem	135
190	S	erpens alius in lapidem	148
191	S	ibylla in uocem	177
	S	icaliae descriptio	170
	S	irenes facie uirginea, caetera uolu-	
		eres	65
191	S	olis regia	15
187	S	olis equorum nomina	17
196	S	omni domus descriptio	144
189	S	omni filij	145
193	S	tagnum in Phrygia ex inundatione terrae	
		factum	104
	S	teles puer temerarius in Stellionem	63

*S ymplegadas insulas olim moueri solitas,
nunc stare.*

194

T

T ages ex gleba ortus	198
T alus puer serræ, circiniq; inuentor in perdicē	97
T auri ignem efflantes	80
T elchines uisu omnia uitiantes, ab Ioue sum= mersi	85
T hebe conditæ	32
T hefei gesta	86
T hetis nympa in uarias formas	138
T erra in orbis speciem	2
T erram post diluuium procreasse uarias ani= malium formas	9
T ereus rex Thracum in upupam	78
T ineæ in papiliones	195
T irefias Heueri filius in foeminam conuersus, et mox idem in marem restitutus.	35
T irefias ab Iunone oculis captus, ab Ioue au= gur factus est.	35
T yros olim insula	194
T yreni nautæ in delphinos	41

V

V enus in piscem	61
V enus ex spuma maris	51
V entorum regiones	3

V erit
uari
V ia ad
V lyssis
mam
V rse ca
stra la
V nipes
in sax

Z ancler
Z onis q

194 **V**ertūnus Pomonæ amore captus, in anum post
uarias formas uersus ea potitur 185

Via ad inferos 49

198 **V**lyssis socij in porcos, atque ex porcis in for=
mam pristinam 179

perdicē 87 **V**rsæ catulum prius uiuam esse carnem, po=
80 stea lambendo reduci in Vrsi formam 195

que sum= 85 **V**ulpes Cephali canem fugiens, & canis ipse
33 in saxa 92

86
138
1
Z

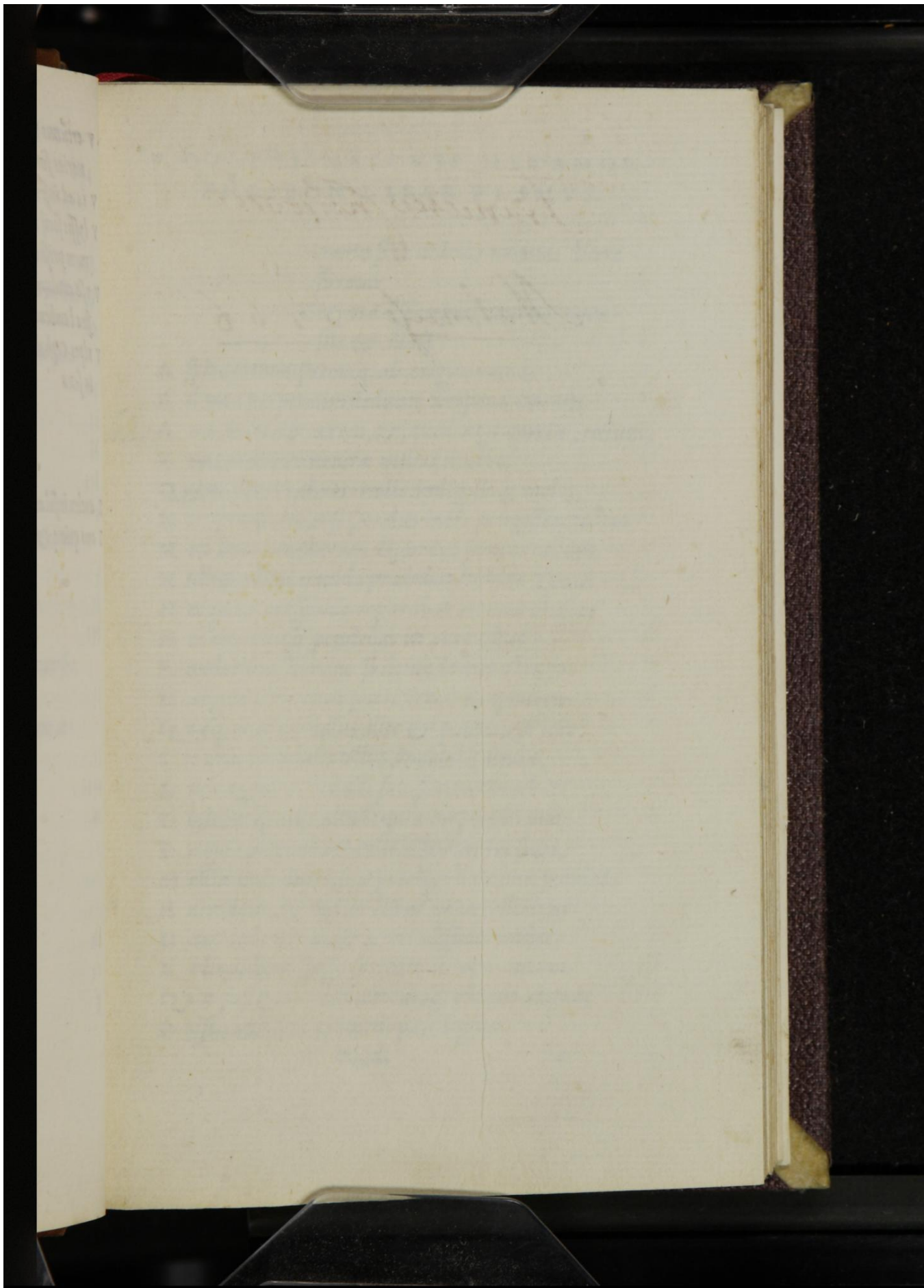
194 **Z**anclen insulam olim Italiæ iunctam 194

195 **Z**onis quinq; & cælum distinguere, & terram 2

Franciscus Philippi
Malmusi 1766

P. OV
PH

i

A spirare

A d mea

li-A nte ma

V nus er

Quem d

N ec quic

N on ben

N ullus a

N ec noua

N ec circ

P onderib

M argne t

Quaq; era

S ic erat i

L uas ege

O bstruat

F rigida p

M ollia c

H anc deu

N am coel

E t liqui

Qua post

D iffociat

ROMA 2
P. OVIDII NASONIS METAMOR-
PHOSEON LIBER PRIMVS.

66
N noua fert animus mutatas dicere
formas

Corpora. dij coëptis (nam uos muta-
stis & illas)

A spirate meis: primaq; ab origine mundi

A d mea perpetuum deducite tempora carmen.

16.1. A nte mare, & terras, & quod tegit omnia, cœlum,
V nus erat toto naturæ vultus in orbe:

Quem dixere chaos: rudis, indigestaq; moles,

N ec quicquam, nisi pondus iners, congestaq; eodem

N on bene iunctarum discordia semina rerum.

N ullus adhuc mundo præbebat lumina Titan:

N ec noua crescendo reparabat cornua Phœbe:

N ec circumfuso pendebat in aëre tellus

P onderibus librata suis: nec brachia longo

M argine terrarum porrexerat Amphitrite.

Quaq; erat & tellus, illic & pontus, & aër:

S ic erat instabilis tellus, innabilis unda,

L ucis egens aër: nulli sua forma manebat:

O bstabatq; alijs aliud: quia corpore in uno

F rigida pugnabant calidis, humentia siccis,

M ollia cum duris, sine pondere habentia pondus.

H anc deus, & melior litem natura diremit.

N am cœlo terras, & terris abscondit undas:

E t liquidum spisso secreuit ab aëre cœlum.

Quæ postquam euoluit: cæcoq; exemit acervo:

D iffociata locis concordie pace ligauit.

Ouid.

a

METAMOR.

I gnea conuexi uis, & sine pondere cœli
E micit: summaq; locum sibi legit in arce.
P roximus est aër illi leuitate, locoq;
D ensior his tellus, elementaq; grandia traxit,
E t pressa est grauitate sui: circumfluit humor
V ltima possedit: solidumq; coercuit orbem.
fab. 2. **S** ic ubi dispositam, quisquis fuit ille deorum,
C ongeriem secuit: sectamq; in membra redegit:
P rincipio terram, ne non æqualis ab omni
P arte foret: magni speciem glomerauit in orbis.
T um freta diffudit: rapidisq; tumescere uentis
I ussit: & ambitæ circumdare littora terræ.
A ddidit & fontes, & stagna immensa, lacusq;
F luminaq; obliquis cinxit declinua ripis.
Q uæ diuersa locis partim sorbentur ab ipsa:
I n mare perueniunt partim: campoq; recepta
L iberioris aquæ, pro ripis littora pulsant.
I ussit & extendi campos, subsidere ualles,
F ronde tegi syluas, lapidosos surgere montes.
V tq; duæ dextra cælum, totidemq; sinistra
P arte secant zonæ, quinta est ardentior illis:
S ic omnis inclusum numero distinxit eodem
C ura dei: totidemq; plagæ tellure premuntur.
Q uarum quæ media est, non est habitabilis æstu:
N ix tegit alta duas: totidem inter utranque locauit:
T emperiemq; dedit, mista cum frigore flamma.
I mmet his aër: qui quanto est pondere terræ,
P ondere aquæ leuior: tanto est onerosior igne.
I llic & nebulas, illic consistere nubes
I ussit, & humanas motura tonitrua mentes,

Et cum fulminibus facientes frigora uentos.
His quoque non passim mundi fabricator habendum
Aera permisit: uix nunc obsistitur illis,
Cum sua quisque regat diuerso flamina tractu:
Quin laniant mundum: tanta est discordia fratrum.
Eurus ad auroram, nabathæaque regna recessit,
Persidaque, et radijs iuga subdita matutinis.
Vesper, et occiduo quæ littora sole tepe scunt:
Proxima sunt zephyro. Scythiam, septemque triones
Horrifer inuasit Boreas. contraria tellus
Nubibus assiduis, pluuioque madescit ab austro.
Hæc super imposuit liquidum, et gravitate caretum
Aethera, nec quicquam terrenæ fecis habentem.
Vix ita limitibus discreuerat omnia certis:
Cum, quæ pressa diu massa latuere sub ipsa,
Sydera cœperunt toto effervesce cœlo.
Neu regio foret ulla suis animalibus orba:
Astra tenent cœleste solum, formæque deorum:
Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ:
Terra feras cepit: uolucres agitabilis ær.
Sanctius his animal, mentisque capax altæ
Deerat adhuc, et quod dominari in cætera posset:
Natus homo est: siue hunc diuino è semine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo:
Sive recens tellus, seductaque nuper ab alto
Aethere cognati retinebat semina cœli.
Quam satus Iapeto mistam fluminalibus undis
Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum.
Pronaque cum spectent animalia cætera terram:
Os homini sublime dedit: cælumque uidere

METAMOR.

I ussit: & erectos ad sidera tollere iulius.
 S ic, modo quæ fuerat rudis, & sine imagine, tellus
 I nduit ignotas hominum conuersa figuras.
 fab. 3. A urea prima sata est ætas: quæ iudice nullo
 S ponte sua sine lege fidem, rectumq; colebat:
 P æna, metusq; aberant: nec uerba minantia fixo
 A ere ligabantur: nec supplex turba timebat
 I udicis ora sui: sed erant sine iudice tuti.
 N on dum cæsa suis, peregrinum ut uiseret orbem,
 M ontibus, in liquidas pinus descenderat undas:
 N ullaq; mortales, præter sua, littora norant.
 N on dum præcipites cingebant oppida fossæ:
 N on tuba directi, non æris cornua flexi,
 N on galeæ, non ensis erat: sine militis usu
 M ollia securæ peragebant oia gentes.
 I psa quoq; immunis, rastróq; intacta, nec ullis
 S aucia uomeribus per se dabat omnia tellus.
 C ontentiq; cibus nullo cogente creatis,
 A rbyteos fœtus, montanaq; fraga legebant,
 C ornaq; & in duris hærentia mora rubetis,
 E t, quæ deciderant patula Iouis arbore, glandes.
 V er erat æternum: placidiq; tepentibus auris
 M ulcebant zephyri natos sine semine flores.
 M ox etiam fruges tellus inarata ferebat:
 N ec renouatus ager grauidis canebat aristis.
 F lumina iam lactis, iam flumina nectaris ibant:
 F lammaq; de uiridi stillabant ilice mella.
 fab. 4. P ostquam Saturno tenebrosa in tartara misse,
 S ub Ioue mundus erat: subijtq; argentea proles
 A uro deterior, fuluo pretiosior ære:

I uppi
 P erq;
 E t bre
 T um p
 C andi
 T um p
 E t den
 S emina
 O brut
 T ertia
 S auior
 N on se
 P rotina
 O mne
 I n quor
 I nsidia
 V el a da
 N auita
 F luctibus
 C omme
 C autus
 N ec tant
 P oscebat
 Quasq;
 E ffectum
 I amq;
 P rodier
 S arguin
 V iuitur
 N on so

Iuppiter antiqui contraxit tempora ueris:
 Perq; hyemes, æstusq; et inæquales autumnos,
 Et breue uer, spatijs exegit quattuor annum.
 Tum primum siccis aer feruoribus ustus
 Canduit: et uentis glacies astricta pependit.
 Tum primum subiere domos: domus antra fuerunt,
 Et densi frutices, et iunctæ cortice uirgæ.
 Semina tum primum longis cerealia sulcis
 Obruta sunt: pressiq; iugo gemuere iuueni.
 Tertia post illam successit ahenea proles
 Scæuor ingenijs, et ad horrida promptior arma,
 Non scelerata tamen. De duro est ultima ferro.
 Protinus irrupit uenæ peioris in æuum
 Omne nefas: fugere pudor, uerumq; fidesq;:
 In quorum subiere locum, fraudesq; doliq;,
 Infidiaq; et uis, et amor sceleratus habendi.
 Vela dabat uentis, nec adhuc bene nouerat illos,
 Nauita: quæq; diu steterant in montibus altis,
 Fluctibus ignotis insultauere carinæ.
 Communemq; prius, cœu lumina solis, et auræ,
 Cautus humum longo signauit limite mensor.
 Nec tantum segetes, alimenta q; debita diues
 Poscebatur humus: sed itum est in uiscera terræ:
 Quasq; recondiderat, stygijsq; ad mouerat umbris,
 Effodiuntur opes, irritamenta malorum.
 Iamq; nocens ferrum, ferroq; nocentius aurum
 Prodierat: produit bellum: quod pugnat utroq;:
 Sanguineaq; manu crepitantia concutit arma.
 Viuitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus:
 Non socer à genero: fratrum quoq; gratia rara est:

METAMOR.

I mminet exitio uir coniugis, illa mariti:
 L urida terribiles nascunt aconita nouerca:
 F ilius ante diem patrios inquirat in annos:
 V icta iacet pietas: & uirgo, cæde madentes
 V ltima cælestium terras Astræa reliquit.
 N eue foret terris securior arduus æther:
 A ffectasse ferunt regnum cæleste Gigantes:
 A ltaq; congestos struxisse ad sidera montes.
 T um pater omnipotens iussu perfregit olympum
 F ulmine: & excussit subiecto Pelion Ossa.
 O bruta mole sua cum corpora dira iacerent:
 P erfusam multo natorum sanguine terram
 I ncaluisse ferunt: calidumq; animasse cruorem:
 E t, ne nulla suæ stirpis monumenta manerent:
 I n faciem uertisse hominum. sed & illa propago
 C ontemptrix superum, saeuæq; auidissima cædis,
 E t uiolenta fuit: scires e sanguine natos.
 Quæ pater ut summa uidit Saturnius arce:
 I ngemit: & factu non dum uulgata recenti
 F æda Lyconiæ referens conuiuia mensæ,
 I ngentes animo & dignas Ioue concipit iras:
 C oncaliumq; uocat. tenuit mora nulla uocatos.
 E st uia sublimis cælo manifesta sereno,
 L actea nomen habet, candore notabilis ipso.
 H ac iter est superis ad magni tecta tonantis,
 R egalemq; domum: dextra, lauaq; deorum
 A tria nobilium ualuis celebrantur apertis:
 P lebs habitat diuersa locis: à fronte potentes
 C ælicolæ, clariq; suos posuere penates.
 H ic locus est: quem, si uerbis audacia detur:

fab. 5.

fab. 6.

H aud
 E rgo
 C elsius
 T errifi
 C asarie
 T alibus
 N on ego
 T empest
 I nterve
 N am, q
 C orpore
 N unc m
 P erden
 I nferas
 C uncta
 E nse rec
 S unt m
 F auiq;
 Quos quo
 Quas ded
 A n satis
 C um m
 S truxerit
 C onferm
 T alia dep
 S anguina
 A ttonitua
 H umana
 N ec tibi
 Quam fa

Haud timeam magni dixisse palatia coeli.
Ergo, ubi marmoreo superi sedere recessu:
Celsior ipse loco, sceptroq; innixus eburno
Terrificam capitis concussit terq; quaterq;
Cæsariem: cum qua terram, mare, sidera mouit.
Talibus inde modis ora indignantia soluit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa
Tempestate fui: qua centum quisq; parabat
Inijcere anguipedum captiuo brachia caelo.
Nam, quanquā ferus hostis erat: tamen illud ab uno
Corpore, & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi, qua totum Nereus circumsonat orbem:
Perdendum est mortale genus: per flumina iuro
Infera, sub terras stygio labentia luo.
Cuncta prius tentanda: sed immedicabile vulnus
Ense recidendum est: ne pars sincera trahatur.
Sunt mihi semidei, sunt rustica numina Nymphæ,
Fauniq; Satyriq; & monticolæ Sylvani.
Quos quoniam cœli non dum dignamur honore:
Quas dedimus, certe terras habitare sinamus.
An satis o' superi tutos fore creditis illos?
Cum mihi, qui fulmen, qui uos, habeoq; regoq;:
Struxerit insidias notus feritate Lycæon?
Confrenuere omnes: studijsq; ardentibus ausum
Talia deponunt. Sic, cum manus impia sæuit
Sanguine cæsareo romanum extinguere nomen:
Attontum tanto subitæ terrore ruinae
Humanum genus est: totusq; perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas Auguste tuorum:
Quam fuit illa Ioni. qui postquam uoce, manuq;

METAMOR.

M urmura compressit: tenuere silentia cuncti.
 S ubstitit ut clamor pressus grauitate regentis:
 I uppiter hoc iterum sermone silentia rupit.
 I lle quidem poenas (curam hanc dimittite) soluit.
 Q uod tamen admissum, quæ sit uindicta, docebo.
 C ontigerat nostras infamia temporis aures:
 Q uam cupiens falsam, summo delabor olympo:
 E t deus humana lustrò sub imagine terras.
 L onga mora est, quantum noxæ sit ubiq; repertum,
 E numerare: minor fuit ipsa infamia uero.
 M ænala transieram latebris horrenda ferarum,
 E t cum Cylleno gelidi pineta Lycei.
 A rcados hinc sedes, & inhospita tecta tyranni
 I ngredior: traherent cum sera crepuscula noctem.
 S igna dedi uenisse deum: uulgusq; precari
 C æperat. irridet primo pia uota Lycaon:
 M ox ait, Experiar deus hic discrimine aperto,
 A n sit mortalis: nec erit dubitabile uerum.
 N octe grauem somno, nec opina perdere morte
 M e parat: hæc illi placet experientia ueri.
 N ec contentus eo, missi de gente molossa
 O bsidis unius iugulum mucrone resoluit:
 A tq; ita semineces partim feruentibus artus
 M ollit aquis: partim subiecto torruit igni.
 Q uos simul imposuit mensis: ego uindice flamma
 I n dominum dignosq; euerti tecta penates.
 T erritus ipse fugit. nactusq; silentia ruris
 E xululat: frustra q; loqui conatur: ab ipso
 C olligit os rabiem: solita q; cupidine cædis
 V titur in pecudes: & nunc quoq; sanguine gaudet.

I n u
 F it la
 C anic
 I idem
 O cidit
 Digna
 I n fia
 Quas
 D icta
 A diu
 E st ta
 O mni
 F orma
 T hura
 T alia
 R ex su
 D issim
 I amq; e
 S ed tim
 C oncipi
 E sse que
 Quo mar
 A rdeat
 T ela re
 P ona p
 P erder
 P rotim
 E t qua
 E mitta
 T errib

In uillos abeunt uestes: in crura lacerti:
Fit lupus: & ueteris seruat uestigia formæ.
Canices eadem est: eadem uiolentia uultus:
Idem oculi lucent: eadem feritatis imago.
Ocidit una domus: sed non domus una perire
Digna fuit: qua terra patet, fera regnat erinnys.
In facinus iurasse putes: dent ocys omnes,
Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas.
Dicta Iouis pars uoce probant: stimulosq; frementi
Adijcunt: alij partes assensibus implent.
Est tamen humani generis iactura dolori
Omnibus: & quæ sit terræ mortalibus orbæ
Forma futura, rogant: quis sit laturus in aras
Thura: feris ne paret populandas tradere terras.
Talia quærentes (sibi enim fore cætera curæ)
Rex superum trepidare uetat: sobolemq; priori
Dissimilem populo promittit origine mira.
Iamq; erat in totas sparsurus fulmina terras:
Sed timuit, ne forte sacer tot ab ignibus æther
Conciperet flammæ: totusq; ardesceret axis.
Esse quoq; in satis reminiscitur, affore tempus,
Quo mare, quo tellus, correptaq; regia cœli
Ardeat: & mundi moles operosa labore.
Tela reponuntur manibus fabricata cyclopi:
Pœna placet diuersa: genus mortale sub undis
Perdere: & ex omni nimbos dimittere cœlo.
Protinus æolijs aquilonem claudit in antris:
Et quæcunq; sugant inductas flammæ nubes:
Emittitq; notum. madidis notus euolat alis,
Terribilem picea tectus caligine uultum.

METAMOR.

B arba grauis nimbis: canis fluit unda capillis:
F ronte sedent nebulae: rorant pennaeq; sinusq;
V t'q; manu late pendentia nubila pressit:
F it fragor: & densi funduntur ab aethere nimbi.
N untia Iunonis uarios induta colores
C oncipit Iris aquas: alimenta q; nubibus affert.
S termuntur segetes: & deplorata colonis
V ota iacent: longiq; perit labor irritus anni.
N ec caelo contenta suo Iouis ira: sed illum
C oeruleus frater iuuat auxiliariis undis.
C onuocat hic amnes: qui postquam tecta tyranni
I ntrauere sui: non est hortamine longo
N unc, ait, utendum: uires effundite uestras:
S ic opus est: aperite domos: ac mole remota,
F luminibus uestris totas immittite habenas.
I usserat: hi redeunt: ac fontibus ora relaxant:
E t defrenato uoluntur in aequora cursu.
I pse tridente suo terram percussit: at illa
I ntremuit: motuq; uias patefecit aquarum.
E xpatata ruunt per apertos flumina campos:
C umq; satis arbusta simul, pecudesq; uirosq;
T ectaq; cumq; suis rapiunt penetrata sacris.
S iqua domus mansit, potuitq; resistere tanto
I ndeiecta malo: culmen tamen altior huius
V nda tegit: pressaeq; latent sub gurgite turres.
I amq; mare, & tellus nullum discrimen habebant:
O mnia pontus erat: decrant quoq; littora ponto.
O cupat hic collem: cymba sedet alter adunca:
E t ducit remos illic, ubi nuper ararat:
I lle super segetes, aut merse culmina uillae

N auis
 F ignis
 A ut su
 E t mo
 N unc
 M iran
 N ereid
 I nter
 N at lu
 V nda
 C rura
 Q uesit
 I n ma
 O bruer
 P ulsaba
 M axima
 I llos lon
 S eparat
 T erra fe
 P ars ma
 M ons ib
 N omme
 H ic ubi
 C um con
 C oryda
 F andica
 N on ille
 V rj it
 I uppie
 E t supe

N auigat: hic summa piscem deprendit in ulmo.
F igitur in uiridi, si fors tulit, anchora prato:
A ut subiecta tegunt curuæ uincta carinæ.
E t modo qua graciles gramen carpsere capellæ:
N unc ibi deformes ponunt sua corpora phocæ.
M irantur sub aqua lucos, urbesq; domosq;
N ereides: syluasq; tenent delphines: & altis
I ncur sant ramis: agitataq; robora pul sant.
N at lupus inter oues: fuluos uehit unda leones:
V nda uehit tigres: nec uires fulminis apro,
C rura nec ablato profunt uelocia ceruo.
Q uæ sitisq; diu terris ubi sistere possit,
I n mare lassatis uolucris uaga decedit alis.
O bruerat tumulos immensa licentia ponti:
P ulsabantq; noui montana cacumina fluctus.
M axima pars unda rapitur: quibus unda pepercit,
I llos longa domant inopi ieiunia uictu.
S eparat Aonios actæis Phocis ab aruis
T erra ferax, dum terra fuit: sed tempore in illo
P ars maris, & latus subitarum campus aquarum.
M ons ibi uerticibus petit arduus astra duobus,
N omne Parnasus: superatq; cacumine nubes.
H ic ubi Deucalion (nam cætera texerat æquor)
C um consorte tori parua rate uectus adhæsit:
C orycidas nymphas, & numina montis adorat,
F atidicamq; Themun: quæ tunc oracula tenebat.
N on illo melior quisquam, nec amantior æqui
V ir fuit: aut illa reuerentior ulla deorum.
I uppiter ut liquidis stagnare paludibus orbem,
E t superesse uirum de tot modo millibus unum,

METAMOR.

Et superesse uidet de tot modo nullibus unam,
 Innocuos ambos, cultores numinis ambos:
 Nubila disiecit: nimbisq; aquilone remotis,
 Et cælo terras ostendit, & æthera terris.
 Nec maris ira manet: positoq; tricuspide telo
 Mulcet aquas rector pelagi: supraq; profundum
 Extantem, atq; humeros innato murice tectum
 Cæruleum Tritona uocat: conchaq; sonanti
 Inspirare iubet: fluctusq; & flumina signo
 Iam renouare dato. cæua buccina sumitur illi,
 Tortilis in latum quæ turbine crescit ab imo:
 Buccina, quæ medio concepit ubi æra ponto:
 Littora uoce replet sub utroq; iacentia phæbo.
 Tum quoq; ut ora dei madida rorantia barba
 Contigit: & cecinit iussos in flata recessus:
 Omnibus audita est telluris, & æquoris undis:
 Et quibus est undis audita, coercuit omnes.
 Iam mare littus habet: plenos capit alueus amnes:
 Flumina subsidunt: colles exire uidentur:
 Surgit humus: crescunt loca decreſcentibus undis:
 Postq; diem longam nudata cacumina syluæ
 Ostendunt: limumq; tenent in fronde relictum.
 Redditus orbis erat: quem postquam uidit apertum,
 Et desolatas agere alta silentia terras,
 Deucalion lachrymus ita Pyrrham affatur obortis.
 O soror, o coniux, o foemina sola superstes,
 Quam commune mihi genus, & patruelis origo,
 Deinde torus iunxit: nunc ipsa pericula iungunt:
 Terrarum, quasq; uident occasus, & ortus:
 Nos duo turba sumus: possedit cætera pontus.

Hæc
 Certa
 Quid
 Nunc
 Ferre
 Nunc
 Te
 O
 A
 Nunc
 Sic
 Dixer
 Nunc
 Nunc
 E
 Inde
 V
 A
 P
 V
 P
 A
 V
 D
 A
 M
 E
 O
 O
 P

Hæc quoq; adhuc uitæ non est fiducia nostræ
 Certa satis: terrent etiam nunc nubila mentem.
 Quid tibi, si sine me fatis erepta fuisses:
 Nunc animi miseranda foret? quo sola timorem
 Ferre modo posses? quo consolante dolores?
 Nuncq; ego (crede mihi) si te quoq; pontus haberet:
 Te sequeretur coniux: & me quoq; pontus haberet.
 O utinam possem populos reparare paternis
 Artibus: atq; animas formatæ infundere terræ.
 Nunc genus in nobis restat mortale duobus.
 Sic uisum est superis: hominumq; exempla manemus.
 Dixerat: & flebant: placuit cæleste precari
 Numen: & auxilium per sacras querere sortes.
 Nulla mora est: adeunt pariter Cephisidas undas,
 Et non dum liquidas, sed iam uada nota secantes.
 Inde ubi libatos irrorauere liquores
 Vestibus, & capiti: flectunt uestigia sanctæ
 Ad delubra deæ: quorum fastigia turpi
 Pallebant musco. stabantq; sine ignibus aræ.
 Vt templi tetigere gradus: procumbit uterq;
 Pronus humi: gelidoq; pauens dedit oscula saxo.
 Atq; ita, si precibus, dixerunt, numina iustis
 Vincta remollescunt: si flectitur ira deorum:
 Dic Them, qua generis damnum reparabile nostri
 Arte sit: & mersis fer opem mitissima rebus.
 Mota dea est: sortemq; dedit: Discedite templo:
 Et uelate caput: cinctasq; resoluite uestes:
 Ossaq; post tergum magnæ iactate parentis.
 Obstupere diu: rupitq; silentia uoce
 Pyrria prior: iussisq; deæ parere recusat:

METAMOR.

D etq; sibi ueniam, pauido rogat ore: pauetq;
 L ædere iactatis maternas ossibus umbras.
 I nterea repetunt cæcis obscura latebris
 V erba datæ sortis secum: inter seq; uolitant.
 I nde Promethides placidis Epimethida dictis
 M ulcet: et, aut fallax, ait, est solertia nobis:
 A ut pia sunt, nullumq; nefas oracula suadent.
 M agna parens terra est: lapides in corpore terræ,
 O ssa reor dici: iacere hos post terga iubemur.
 C oningis augurio quanquam titania mota est:
 S pes tamen in dubio est: adeo cœlestibus ambo
 D iffidunt monitis: sed quid tentare nocebit?
 D iscedunt: uelantq; caput: tunicasq; recingunt:
 E t iussos lapides sua post uestigia mittunt.
 S axa (quis hoc credat, nisi sit pro teste uetus?)
 P onere duritiem cœpere, suumq; rigorem:
 M olliriq; mora, mollitaq; ducere formam.
 M ox, ubi creuerunt, naturaq; mutior illis
 C ontigit: ut quædam, sic non manifesta uideri
 F orma potest hominis: sed uti de marmore cœpta,
 N on exacta satis, rudibusq; simillima signis.
 Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo,
 E t terrena fuit: uersa est in corporis usum.
 Quod solidum est, flectiq; nequit: mutatur in ossa.
 Quæ modo uena fuit: sub eodem nomine mansit:
 I nq; breui spatio superiorum numine saxa
 M issa uiri manibus faciem traxere uirorum:
 E t de fœmineo reparata est fœmina iactu.
 I nde genus durum sumus, experiensq; laborum:
 E t documenta damus, qua simus origine nati.

8. c. ate
 s pon
 I ncal
 I nton
 V inac
 C reuer
 S ic ubi
 N ilus:
 A ether
 P lurin
 I nuen
 N ascen
 T rum
 A ltera
 Quippe
 C oncipi
 C umq;
 R es crea
 E rgo, ubi
 S olibus
 E didit in
 R etulit
 I lla quic
 T um gen
 T error e
 H unc de
 A nte, nu
 M ille gr
 P erdidit
 N e ne o

l. 8. **C**ætera diuersis tellus animalia formis
S ponte sua peperit: postquam uetus humor ab igne
Incaluit solis: cœnumq; udaeque paludes
Intumescere æstu: fecundaque semina rerum
Vinaci nutrita solo, cœu matris in aluo
Creuerunt: faciemq; aliquam cœpere morando.
Sic ubi deseruit madidos septenfluus agros
Nilus: & antiquo sua flumina reddidit alueo:
Aetherioque recens exarsit sydere limus:
Plurima cultores uersis animalia glebis
Inueniunt: & in his quædam modo nata, sub ipsum
Nascendi spatium quædam imperfecta, suisque
Trunca uident humeris: & eodem in corpore sæpe
Altera pars uiuit: rudis est pars altera tellus.
Quipe, ubi temperiem sumpsere humorque, calorque:
Concipiunt: & ab his oriuntur cuncta duobus.
Cumque sit ignis aquæ pugna: uapor humidus oēs
Res creat: & discors concordia foetibus apta est.
Ergo, ubi diluuiò tellus lutulenta recenti
Solibus ætherijs, altoque recanduit æstu:
Edidit innumeras species: partimque figuras
Rettulit antiquas: partim noua monstra creauit.
Illa quidem nollet: sed te quoque maxime Python
Tum genuit: populisque nouis incognite serpens
Terror eras: tantum spatij de monte tenebas.
Hunc deus arcitenens, & nunquam talibus armis
Ante, nisi in damus, capreisque fugacibus usus,
Mille grauem telis exhausta pene pharetra
Perdidit effuso per uulnera nigra ueneno.
Ne ue operis famam posset delere uetustas:

METAMOR.

fab. 9. I nstituit sacros celebri certamine ludos,
P ythia perdomiti serpentis nomine dictos.
H ic inueniunt quicunq; manus, pedibus'ue, rota'ue
V icerat: esculæ capiebat frondis honorem.
N on dum Laurus erat: longoq; decentia crine
T empora cingebat de qualibet arbore Phæbus.
P rimus amor Phæbi Daphne Peneïa: quem non
S ors ignara dedit, sed sæua Cupidinis ira.
D elius hunc nuper uicto serpente superbus
V iderat adducto flectentem cornua neruo:
Q uidq; tibi lasciuie puer cum fortibus armis?
D ixerat: ista decent humeros gestamina nostros:
Q ui dare certa feræ, dare uulnera possumus hosti:
Q ui modo pestifero tot iugera uentre prementem
S trauius innumeris tumidum Pythona sagittis.
T u face nescio quos esto contentus amores
I rritare tua: nec laudes asserere nostras.
F ilius huic Veneris, figat tuus omnia Phæbe,
T e meus arcus, ait. quantoq; animalia cedunt
C uncta deo: tanto minor est tua gloria nostra.
D ixit: & eliso percussis aëre pennis
I mpiger umbrosa Parnasi constitit arce:
D eiq; sagittifera prompsit duo tela pharetra
D iuersorum operum: fugat hoc, facit illud amorem:
Q uod facit, auratum est, & cuspide fulget acuta:
Q uod fugat, obtusum est, et hæt sub arundine plûbum.
H oc deus in nymphea Peneïde fixit: at illo
L æsit apollineas traiecta per ossa medullas.
P rotinus alter amat: fugit altera nomen amantis,
S yluarum latebris, captiuarumq; ferarum

Ex viij

E x
V itta
M uli
I mpa
N ec qu
S ape p
S ape p
I lla ue
P ulchr
I nq; p
D a mlt
V irg
I lle qu
E sse ue
P hæbus
Q uodq;
V t q; leu
V t faci
V el nim
S ic deus
V ritur:
S pectat
E t quid
S yderib
E stuidi
B ræbi
S iqua
I lla le
N ym
N ym

Exuijs gaudens, innuptæq; æmula Phœbes.
Vitta coercerbat positos sine lege capillos.
Multi illam petiere: illa auersata petentes
Impatiens, expersq; uiri nemora auia lustrat:
Nec quid hymen, qd amor, quid sint cōnubia, curat.
Sæpe pater dixit, generum mibi filia debes:
Sæpe pater dixit, debes mibi nata nepotes.
Illa uelut crimen tedas exosa iugales,
Pulchra uerecundo suffundens ora rubore,
Inq; patris blandis hærens cervice lacertis,
Da mibi perpetua genitor carissime, dixit,
Virginitate frui: dedit hoc pater ante Dianæ.
Ille quidem obsequitur: sed te decor iste, quod optas
Esse uetat: uotoq; tuo tua forma repugnat.
Phœbus amat: uisæq; cupit connubia Daphnes:
Quodq; cupit, sperat: suaq; illum oracula fallunt.
Vtq; leues stipulæ demptis adolentur arists:
Vt facibus sepes ardent: quas forte uiator
Vel nimis admouit, uel iam sub luce reliquit:
Sic deus in flammæ abiit: sic pectore toto
Vritur: & sterilem sperando nutrit amorem.
Spectat inornatos collo pendere capillos:
Et quid si comantur ait? uidet igne micantes
Syderibus similes oculos: uidet oscula: quæ non
Est uidisse satis: laudat digitosq; manusq;
Brachiaq; & nudos media plus parte lacertos.
Siqua latent, meliora putat, fugit ocyor aura
Illa leui: neq; ad hæc renocantis uerba resistit.
Nympha precor peneia mane: non insequor hostis:
Nympha mane: sic agna lupum, sic cerna leonem,

Ouid.

6

METAMOR.

Sic aquilam penna fugiunt trepidante columbae,
 Hostes quæq; suos: amor est mihi causa sequendi.
 Me miserum, ne prona cadas: indigna'ue lædi
 Cuncta notent sentes: & sim tibi causa doloris.
 Aspera, quæ properas, loca sunt: moderantius, oro,
 Curre: fugamq; inhibe: moderantius insequar ipse.
 Cui placeas, inquire tamen: non incola montis,
 Non ego sum pastor: non hic armenta, gregesq;
 Horridus observo: nescis temeraria, nescis
 Quem fugias: ideoq; fugis. mihi delphica tellus,
 Et Claros, & Tenedos, pataræaq; regia servit:
 Iuppiter est genitor: per me quod eritq; fuitq;
 Estq; patet: per me concordant carmina nervis.
 Certa quidem nostra est: nostra tamen una sagitta
 Certior: in uacuo quæ vulnere pectore fecit.
 Inventum medicina meum est: opiferq; per orbem
 Dicor: & herbarum subiecta potentia nobis.
 Hei mihi, quod nullis amor est sanabilis herbis:
 Nec profunt domino, quæ profunt omnibus, artes.
 Plura locuturum rapido Peneia cursu
 Fugit: cumq; ipso uerba imperfecta reliquit.
 Tunc quoq; uisa decens: nudabant corpora uenti:
 Obuiaq; aduersas uibrabant flamina uestes:
 Et leuis impulsos retro dabat aura capillos.
 Aucta fuga forma est: sed enim non sustinet ultra
 Perdere blanditias iuuenis deus: utq; monebat
 Ipse amor, admissio sequitur uestigia passu.
 Ut canis in uacuo leporem cum gallicus aruo
 Vidit: & hic prædam pedibus petit, ille salutem.
 Alter inhæsus simulis iam iamq; tenere

S perat
 A lter i
 M orsibi
 S ic deu
 Qui tam
 O cyor e
 I mima
 V iribus
 V icta la
 F er pat
 Qua nio
 Qua fide
 V ix pre
 M ollia a
 I n frons
 P es mod
 O ra cace
 H anc qu
 S enit ad
 C omplex
 O scula d
 C ui deus
 A rbor er
 T e roma
 T u dual
 V ox car
 P ostibus
 A nte fo
 V t q; me
 T u quos

S perat: & extento stringit uestigia rostro:
 A lter in ambiguo est, an sit comprehensus: & ipsis
 M orsibus eripitur: tangentiq; ora relinquit.
 S ic deus, & uirgo est: hic spe celer, illa timore.
 Q ui tamen insequitur, pennis adiutus amoris,
 O cyor est: requiemq; negat: tergoq; fugacis
 I mmuret: & crinem sparsum cervicibus afflat.
 V iribus absumptis expalluit illa: citæq;
 V icta labore fugæ, spectans Peneiadas undas,
 F er pater, inquit, opem: si flumina numen habetis.
 Q ua nimum placui, tellus aut hisce: uel istam,
 Q uæ facit, ut lædar, mutando perde figuram.
 V ix prece finita, torpor grauis occupat artus:
 M ollia cinguntur tenui præcordia libro:
 I n frondem crines, in ramos brachia crescunt:
 P es modo tam uelox pigris radicibus hæret:
 O ra cacumen habent: remanet nitor unus in illa.
 H anc quoq; Phæbus amat: positaq; in stipite dextra,
 S entit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus:
 C omplexusq; suis ramos ut membra lacertis,
 O scula dat ligno: refugit tamen oscula lignum.
 C ui deus, at quoniam coniux mea non potes esse:
 A rbor eris certe, dixit, mea: semper habebunt
 T e coma, te citharæ, te nostræ laure pharetræ.
 T u ducibus lætis aderis: cum læta triumphum
 V ox canet: & longas uisent capitolia pompas.
 P ostibus augustis eadem fidissima custos
 A nte fores stabis: mediamq; tuebere quercum.
 V tq; meum intonsis caput est inuenile capillis:
 T u quoq; perpetuos semper gere frondis honores.

METAMOR.

F inierat Pæan. factis modo laurea ramis
 A nnuit: utq; caput uisa est agitaſſe cacumen.
 6. 10. 11. 12 E ſt nemus Hæmonia, prærupta quod undiq; claudit
 S ylua: uocant tempe: per quæ Peneus ab imo
 E ffuſus Pindo ſpumofis uoluitur undis:
 D eictuq; graui tenues agitantia ſumos
 N ubila conſultat ſummusq; aſpergine ſyluis
 I nſluit: & ſonitu plus quàm uicina fatigat.
 H æc domus, hæc ſedes, hæc ſunt penetralia magni
 A mnis: in his reſidens factò de cautibus antro
 V ndis iura dabat, nymphisq; colentibus undas.
 C omueniunt illuc popularia flumina primum,
 N eſcia gratentur, conſolentur ue parentem,
 P opulifer Sperchius, & irrequietus Enipeus,
 A pidanusq; ſenex, lenisq; Amphryſus, & Aëas:
 M oxq; amnes alij, qui, quæ tulit impetus illos,
 I n mare deducunt feſſas erroribus undas.
 I nachus unus abeſt: imòq; reconditus antro,
 F letibus auget aquas: nata m'q; miſerrimus Io
 L uget ut amiſſam: neſcit, uita ne fruatur,
 A n ſit apud manes: ſed quam non inuenit uſquam:
 E ſſe putat nuſquam: atq; animo peiora ueretur.
 V iderat à patrio redeuntem Iuppiter illam
 F lumine: & o uirgo Ioue digna, tuoq; beatum
 N eſcio quem factura toro, pete, dixerat, umbras
 A ut horū, aut horū nemorū (& moſtrauerat ambas)
 D um calet, & medio ſol eſt altiffimus orbe.
 Q uod ſi ſola times latebras intrare ferarum:
 P ræſide tuta deo nemorum ſecreta ſubibis:
 N ec de plebe deo: ſed qui cæleſtia magna

s apt
 N e ſu
 C onſi
 C um d
 O calu
 I nterea
 E t noct
 S ho niti
 E ſſe, nec
 A tq; ſu
 D epre
 Quem p
 A ut ego
 C onſi
 C onſi
 I nachid
 B os quoq
 Quaquar
 Quo ue ſi
 I uppiter
 D eſinat
 Quid faci
 N on dare
 H inc diſſi
 S ed leue
 V ata ne
 P ellice
 D ina me
 D onee
 C entum

S ceptra manu teneo: sed qui uaga fulmina mitto.
N e fuge me: fugebat enim iam pascua Lerne,
C onfitaq; arboribus Lyrcea reliquerat arua:
C um deus inducta latus caligine terras
O culuit: tenuitq; fugam: rapuitq; pudorem.
I nterea medios Iuno despexit in agros:
E t noctis faciem nebulas fecisse uolucres
S ub nitido murata die, nec fluminis illas
E sse, nec humenti sensit tellure remitti:
A tq; suus coniux ubi sit, circumspicit, ut quæ
D eprensi toties bene nosset furta mariti.
Q uem postquam cælo non repperit: aut ego fallor:
A ut ego lædor, ait: delapsaq; ab æthere summo,
C onstitit in terris: nebulasq; recedere iussit.
C oniugis aduentum præsenferat: inq; nitentem
I nachidos uultus mutauerat ille inuencam.
B os quoq; formosa est. speciem Saturnia uaccæ,
Q uāquam inuita, probat: necnon & cuius, et unde,
Q uo ue sit armento, ueri quasi nescia quærit.
I uppiter è terra genitam mentitur: ut author
D esinat inquiri: petit hanc Saturnia munus.
Q uid faciat? crudele suos addicere amores:
N on dare, suspectum est: pudor est, qui suadeat, illinc:
H inc dissuadet amor. uictus pudor esset amore.
S ed leue si munus sociæ generisq; toriq;
V acca negaretur: poterat non uacca uideri.
P ellice donata non protinus exiit omnem
D iua metum: timuitq; Iouem: & fuit anxia furti:
D onec Aristoridæ seruandam tradidit Argo.
C entum lumnibus cinctum caput Argus habebat:

METAMOR.

I nde suis uicibus capiebant bina quietem:
 C ætera seruabant: atq; in statione manebant.
 C onstiterat quocunq; loco: spectabat ad Io:
 A nte oculos Io, quamuis auersus, habebat.
 L uce sinit pasci: cum sol tellure sub alta est:
 C laudit: & indigno circundat uincula collo.
 F rondibus arboreis, & amara pascitur herba:
 P roq; toro, terræ non semper gramen habenti
 I ncubat infelix: limosaq; flumina potat.
 I lla etiam supplex Argo cum brachia uellet
 T endere: non habuit quæ brachia tenderet Argo.
 E t conata queri, mugitus edidit ore:
 P ertimuitq; sonos: propriaq; exterrita uoce est.
 V enit & ad ripas, ubi ludere sæpe solebat:
 I nachidas ripas: nonaq; ut conspexit in unda
 C ornua pertimuit: seseq; exterrita fugit.
 N aiades ignorant, ignorat & Inachus ipse,
 Quæ sit: at illa patrem sequitur: sequiturq; sorores:
 E t patitur tangi: seq; admirantibus offert.
 D ecerptas senior porrexerat Inachus herbas:
 I lla manus lambit: patrijsq; dat oscula palmis:
 N ec retinet lachrymas: et, si modo uerba sequantur,
 O ret opem: nomenq; suum, casusq; loquatur.
 L ittera pro uerbis, quam pes in puluere duxit:
 C orporis indicium mutati triste peregit.
 M e miserum, exclamat pater Inachus: inq; gementis
 C ornibus, & niuæ pendens ceruice iuuenca,
 M e miserum, ingemnat: tū ne es quæsitæ per omnes
 N ata mihi terras? tu non inuenta, reperta es.
 L uctus eras leuior: retices: nec mutua nostris

D icta
 P effor
 A t tibi
 S pesq;
 D e greg
 N ec fin
 S ed no
 A etern
 T alia
 E rept
 A bstra
 O cup
 N ec su
 F erre
 P leias
 P arma
 S omni
 H ac ubi
 D esit
 E t pos
 H de ag
 D um ne
 V cæno
 Quisqu
 A rgus
 H erba
 S edit
 D etur
 V incen
 I lle ta

D icta refers: alto tantum suspiria ducis
 P ectore: quodq; unum potes, ad mea uerba remigis.
 A t tibi ego ignarus thalamos, tedaq; par abam:
 S pesq; fuit generi mihi prima: secunda nepotum.
 D e grege nunc tibi uir, & de grege natus habendus:
 N ec finire licet tantos mihi morte dolores:
 S ed nocet esse deum: praelusaq; ianua lethi
 A eternum nostros luctus extendit in æuum.
 T alia dicenti stellatus sum mouet Argus,
 E reptamq; patri diuersa in pascua natam
 A bstrahit: ipse procul montis sublime cacumen
 O cupat: unde sedens partes speculatur in omnes.
 N ec superum rector mala tanta Phoronidos ultra
 F erre potest: natumq; uocat: quem lucida partu
 P leias enixa est: lethoq; det, imperat, Argum.
 P arua mora est, alas pedibus, uirgamq; potenti
 S omniferam sumpsisse manu, tegmenq; capillis.
 H æc ubi disposuit: patria Ioue natus ab arce
 D esilit in terras: illic tegmenq; remouit:
 E t posuit pennas: tantummodo uirga retenta est.
 H æc agit, ut pastor per deuia rura capellas
 D um uenit, adductas: & structis cantat auenis.
 V oce nouæ captus custos Iunonius artis,
 Q uisquis es, hoc poteris mecum considerare saxo,
 A rgus ait: neq; enim pecori fecundior ullo
 H erba loco est: aptamq; uides pastoribus umbram.
 S edit Atlantiades: & euntem multa loquendo
 D etinuit sermone diem: iunctisq; canendo
 V incere arundinibus seruantia lumina tentat.
 I lle tamen pugnat molles euincere somnos:

METAMOR.

Et quamuis sopor est oculorum parte receptus:
Parte tamen uigilat: querit quoq; (nanq; reperta
Fistula nuper erat) qua sit ratione reperta.
Tum deus, Arcadiæ gelidis in montibus, inquit,
Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas
Naias una fuit: nymphae Syringa uocabant.
Non semel & Satyros eluserat illa sequentes:
Et quoscunq; deos umbrosa q; sylua, ferax q;
Rus habet: Ortygram studijs, ipsam q; colebat
Virginitate deam: ritu quoq; cincta Dianæ
Falleret, & credi posset Latonia: si non
Corneus huic arcus, si non foret aureus illi.
Sic quoq; fallebat. redeuntem colle Lyceò
Pan uidet hanc: pinnis q; caput præcinctus acuta,
Talia uerba refert: restabat uerba referre:
Et precibus spretis fugisse per auia nympham:
Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem
Venerat: hic illam, cursum impredientibus undis,
Vt se mutarent, liquidas orasse sorores:
Panaq; cum prensam sibi iam Syringa putaret:
Corpore pro nymphae calamos tenuisse palustres:
Dum q; ibi suspirat, motos in arundine uentos
Effecisse sonum tenuem, similem q; querentia:
Arte noua, uocis q; deum dulcedine captum,
Hoc mihi colloquium tecum dixisse manebit:
Atq; ita disparibus calamis compagine ceræ
Inter se iunctis nomen tenuisse puellæ.
Talia dicturus, uidit Cyllenius omnes
Succubuisse oculos: adoperta q; lumina somno.

S npp
 L ang
 Nec m
 Qua
 D eij
 A rge
 E xim
 E xip
 C lloca
 P rotin
 H orri
 P ellid
 C onda
 V lim
 Quem
 P roci
 Quos p
 E t gem
 C um I
 C oniu
 F iniat
 P one m
 H ac er
 V t leni
 F it q;
 C orn
 C ontr
 V ngu
 D e be
 O ffici

S upprimit extemplo uocem: firmatq; soporem,
L anguida permulcens medicata lumina uirga.
N ec mora, falcato nutantem vulnerat ense,
Q ua collo est confine caput: saxoq; cruentum
D eijcit: & maculat præruptam sanguine rupem.
A rge iaces: quodq; in tot lumina lumen habebas,
E xinctum est: centumq; oculos nox occupat una.
E xcipit hos: uolucrisq; suæ Saturnia pennis
C ollocat: & gemmis caudam stellantibus implet.
P rotinus exarsit: nec tempora distulit iræ:
H orriferamq; oculis, animoq; obiecit erinnyem
P ellicis argolicæ: stimulosq; in pectore cæcos
C ondidit: & profugam per totum terruit orbem.
V ltimus immenso restabas Nile labori.
Q uem simul ac tetigit: positusq; in margneripæ
P rocubuit genibus: resupinoq; ardua collo,
Q uos potuit, solos tollens ad sydera uultus,
E t gemitu, & lachrymis, & luctu sonosq; mugitu
C um Ioue uisa queri est: finemq; orare malorum.
C oniugis ille suæ complexus colla lacertis,
F iniat ut pœnas tandem, rogat: inq; futurum
P one metus, inquit, nunquam tibi causa doloris
H æc erit: & stygias iubet hoc audire paludes.
V t lenita dea est: uultus capit illa priores:
F itq; quod ante fuit: fugiunt de corpore setæ:
C orruia decrescunt: fit luminis arctior orbis:
C ontrahitur rictus: redeunt humeriq; manusq;
V ngulaq; in quinos dilapsa absuntur ungues:
D e boue nil superest, formæ nisi candor, in illa:
O fficioq; pedum nymphe contenta duorum

METAMOR.

fab. 13. **E** rigitur: metuitq; loqui, ne more iuuentæ
M ugiat: & timide uerba intermissa retentat:
H inc dea niligena colitur celeberrima turba.
H inc Epaphus magni genitus de semine tandem
C reditur esse Iouis: perq; urbes, iuncta parenti
T empla tenet: fuit huic animis æqualis, & annis
S ole satus Phaeton: quæ quondam magna loquētem,
N ec sibi cedentem, Phæboq; parente superbum
N on tulit Inachides: matriq; ait, omnia demens
C redis: & es tumidus genitoris imagine falsi.
E rubuit Phaethon: iramq; pudore repressit:
E t tulit ad Clymenen Epaphi conuitia matrem.
Q uoq; magis doleas genitrix, ait, en ego liber
I lle ferox, tacui: pudet hæc opprobria nobis
E t dici potuisse: & non potuisse refelli.
A t tu, si modo sum cælesti stirpe creatus:
E de notam tanti generis: meq; affere cælo.
D ixit: & implicuit materno brachia collo:
P erq; suum, Meropisq; caput, tēdasq; sororum
T raderet orauit ueri sibi signa parentis,
A mbiguum Clymene precibus Phaethontis, an ira
M ota magis dicti sibi criminis, utraq; cælo.
B rachia porrexit: spectansq; ad lumina solis,
P er iubar hoc, inquit, radijs insigne coruscis
N ate tibi iuro, quod nos auditq; uidetq;:
H oc te, quem spectas: hoc te, qui temperat orbem:
S ole satum. si ficta loquor: neget ipse uidendum
S e mihi: sitq; oculis lux ista nouissima nostris.
N ec longus patrios labor est tibi nosse penates.
V nde oritur, terræ domus est contermina nostræ:

S i m
E m
D i c
A e t h
S y d e

C u i n
A r g e
M a t e
A e q u o
T e r r a
C e r u l
P r o t e
A e g e
D o r i d
P a r s
P i s c e
N o n o
T e r r
F l u
H æ c
S i g
Q u o

S i modo fert animus: gradere: & scitabere ab ipso.
 E micat extemplo latus post talia matris
 D icta suæ Phaethon: & concipit æthera mente:
 A ethiopesq; suos, positosq; sub ignibus Indos
 S ydereis transit: patriosq; adit impiger ortus.

P. OVI. NASO. METAMOR-
 PHOSEON LIB. II.

Fabula. i.

Egia solis erat sublimibus alta co-
 lumnis,
 Clara micante auro, flammæq; imi-
 tante pyropo:

C uius ebur nitidum fastigia summa tegebat:
 A rgenti bifores radiabant lumine valvæ.
 M ateriam superabat opus. nam Mulciber illic
 A equora cælarat medias cingentia terras,
 T errarumq; orbem, cælumq; quod imminet orbi.
 C æruleos habet unda deos, Tritona canorum,
 P roteaq; ambiguum, balenarumq; prementem
 A egeona suis immania terga lacertis,
 D oridaq; & natas: quarum pars nare videtur:
 P ars in mole sedens uirides siccare capillos:
 P isce uehi quædam. facies non omnibus una,
 N on diuersa tamen, qualem decet esse sororum.
 T erra uiros, urbesq; gerit, syluasq; ferasq;
 F luminaq; & nymphas, & cætera numina ruris.
 H æc super imposita est cœli fulgentis imago,
 S ignaq; sex foribus dextris, totidemq; sinistris.
 Q uo simul accliuo Climeneia limite proles

METAMOR.

Venit: & intrauit dubitati tecta parentis:
 Protinus ad patrios sua fert uestigia vultus:
 Consistitq; procul (neq; enim propiora ferebat
 Lumina) purpurea uelatus ueste sedebat
 In solio Phœbus claris lucente smaragdīs.
 A' dextra, læuāq; dies, & mensis, & annus,
 Sæcula; & positæ spatijs æqualibus horæ:
 Verq; nouum stabat auctum florente corona:
 Stabat nuda æstas: & spīcea ferta gerebat:
 Stabat & autumnus calcatis sordidus unis,
 Et glacialis hyems canos hirsuta capillos.
 Inde loco medius rerum nouitate pauentem
 Sol oculis inuenem, quibus aspicit omnia, uidit.
 Quæq; uix tibi causa? quid hac, ait, arce petisti
 Progenies Phaethon haud inficianda parenti?
 Ille refert: o lux immensi publica mundi
 Phœbe pater, si das usum mihi nominis huius:
 Nec falsa Clymene culpam sub imagine celat:
 Pignora da genitor: per quæ tua uera propago
 Redar: & hunc animis errorem detrahe nostris.
 Dixerat: at genitor circum caput omne micantes
 Deposuit radios: propiusq; accedere iussit:
 Amplexuq; dato, nec tu meus esse negari
 Dignus es: & Clymene ueros, ait, edidit ortus.
 Quoc; minus dubites, quod uis pete munus: & illud
 Me tribuente feres: promissis testis adesto
 Dis iuranda palus, oculis incognita nostris.
 Vix bene desierat: currus petit ille paternos:
 Inq; diem alipedum ius, & moderamen equorum.
 Pœnituit iurasse patrem: qui terq;, quaterq;

C on
 V ox
 N on d
 D issua
 M agna
 M uera
 S ors tu
 P lus e
 N esci
 N on ta
 M e na
 Qui fe
 N on d
 A rdua
 E niti
 V nde m
 S it timo
 V lima
 T unc et
 N e fera
 A dde, q
 S yderat
 N itor in
 I mpetu
 F inge
 O buius
 F orsita
 C oncip
 E sse: p
 V t q;

Concutiens illustre caput, temeraria dixit
Vox mea facta tua est: utinam promissa liceret
Non dare: confiteor, solum hoc tibi nate negarem.
Dissuadere licet: non est tua tuta uoluntas:
Magna petis Phaëthon, & quæ nec uiribus istis
Munera conueniunt, nec tam puerilibus annis.
Sors tua mortalis: non est mortale, quod optas.
Plus etiam, quàm quod superis contingere possit,
Nescius affectas. placeat sibi quisq; licebit:
Non tamen ignifero quisquam consistere in axe
Me ualet excepto. uasti quoq; rector olympi,
Qui fera terribili iaculatur fulmina dextra:
Non aget hos currus: & quid Ioue maius habetur?
Ardua prima uia est: & qua uix mane recantes
Enituntur equi: media est altissima caelo:
Vnde mare, & terras ipsi mihi sæpe uidere
Sit timor: & pauida trepidet formidine pectus.
Vltima prona uia est: & eget moderamine certo.
Tunc etiam, quæ me subiactis exapit undis,
Ne ferar in præceps, Tethys solet ipsa uereri.
Adde, quod assidua rapitur uertigine cælum:
Syderaq; alta trahit: celeri q; uoluntate torquet.
Nitor in aduersum: nec me, qui cætera, uincat
Impetus: & rapido contrarius euehor orbi.
Finge datos currus: quid ages? poteris ne rotatis
Obuius ire polis, ne te citus auferat axis?
Forsitan & lucos illic, urbesq; deorum
Concipias animo, delubraq; ditia donis
Esse: per insidias iter est, formasq; ferarum.
Vtq; uiam teneas: nulloq; errore traharis:

METAMOR.

P er tamen aduersi gradieris cornua tauri,
 H æmoniosq; arcus, uiolentiq; ora leonis,
 S ænaq; arcitu curuantem brachia longo
 S corpion, atq; aliter curuantem brachia cancerum.
 N ec tibi quadrupedes animosos ignibus illis,
 Quos in pectore habent, quos ore, & naribus efflant,
 I n promptu regere est: uix me patiuntur, ubi acres
 I ncaluere animi: ceruixq; repugnat habenis.
 A t tu, funesti ne sis tibi muneris author,
 N ate caue: dum resq; sinut, tua corrige uota.
 S cilicet ut nostro genitum te sanguine credas,
 P ignora certa petis: do pignora certa, timendo:
 E t patrio pater effmetu probor: aspice uultus
 E æ meos: utinamq; oculos in pectore posses
 I nserere: & patrias intus deprendere curas.
 D eniq; quicquid habet diues circumspecte mundus:
 D éq; tot, ac tantis cœli, terræq; marisq;
 P osce bonis aliquid: nullam patiēte repulsam.
 D eprecor hoc unum: quod uero nōmine pœna
 N on honor est: pœnam Phaëthon pro munere poscis.
 Quid mea colla tenes blandis ignare lacertis?
 N e dubita: dabitur (stygias iurauimus undas)
 Q uodcunq; optaris: sed tu sapientius opta.
 F inierat monitus: dictis tamen ille repugnat:
 P ropositumq; premit: flagratq; cupidine currus.
 E rgo qua licuit genitor cunctatus ad altos
 D educat iuuenem, uulcania munera, currus.
 A ureus axis erat, temo aureus, aurea summa
 C uruatur a rotæ, radiorum argenteus ordo.
 P er iuga chrysolithi, positaq; ex ordine gemmæ

C lar
 D um
 P er
 P ur
 A tria
 L uise
 T um
 C ornu
 I unge
 I uffa
 A mbr
 Quad
 T um
 C ontig
 I mpos
 P ectore
 S i potes
 P arce po
 S ponte
 N ec tibi
 S ectus in
 Z onarum
 E ffigit
 H ac sit
 V t q; fer
 N ec pre
 A latus
 I nferi
 N eu te
 N e ue

C lara repercusso reddebant lumina Phœbo.
 D umq; ea magnanimus Phaëthon miratur: opusq;
 P erspicit: ecce uigil nitido patefecit ab ortu
 P urpureas aurora fores, & plena rosarum
 A tria: diffugiunt stellæ: quarum agmina cogit
 L uifer: & cæli statione nouissimus exit.
 T um pater, ut terras, mundumq; rubescere uidit:
 C ornuaq; extremæ uelut euanescere lunæ:
 I ungere equos Titan uelocibus imperat horis.
 I ussa deæ celeres peragunt: ignemq; uomentes,
 A mbrosiæ suato saturos, præsepibus altis
 Q uadrupedes ducunt: adduntq; sonantia frena.
 T um pater ora sui sacro medicamine nati
 C ontigit, & rapidæ fecit patientia flammæ:
 I mposuitq; comæ radios: præsagaq; luctus
 P ectore sollicito repetens suspiria, dixit.
 S i potes his saltem monitis parêre parentis:
 P arce puer stimulis: & fortius utere loris.
 S ponte sua properant: labor est inhibere uolantes.
 N ec tibi directos placeat uia quinq; per arcus.
 S ectus in obliquum est lato curuamine limes:
 Z onarumq; trium contentus fine, polumq;
 E ffugit australem, iunctamq; aquilonibus arcton.
 H ac sit iter: manifesta rotæ uestigia cernes.
 V tq; ferant equos & cælum, & terra calores,
 N ec preme, nec summum molire per æthera cursum.
 A ltius egressus, cælestia tecta cremabis:
 I nferius, terras: medio tutissimus ibis.
 N eu te dexterioꝝ tortum declinet ad anguem:
 N é ue sinisterioꝝ pressam rota ducat ad aram:

METAMOR.

I nter utrumq; tene. fortunæ cætera mando:
 Quæ iunet, & melius, quàm tu tibi, consulat opto.
 D um loquor, hesperio positas in littore metas
 H umida nox tetigit: non est mora libera nobis:
 P oscimur: & fulget tenebris aurora fugatis.
 C orripe lora manu: uel, si mutabile pectus
 E st tibi: consilijs, non curribus utere nostris:
 D um potes: & solidis etiam nunc sedibus astas.
 D umq; male optatos non dum premis inscius axes:
 Quæ tutus species, sine me dare lumina terris.
 O cupat ille leuem iuuenili corpore currum:
 S tatq; super: manibusq; datas contingere habenas
 G audet: & inuito grates agit inde parenti.
 I nterea uolucres Pyroëis, Eous, & Aethon
 S olis equi, quartusq; Phlegon hinnitibus auras
 F lammas feris implent: pedibusq; repagula pulsan.
 Quæ postquam Tethys fatorum ignara nepotis,
 R eppulit: & facta est immensi copia cœli:
 C orripuere uiam: pedibusq; per aëra motis
 O bstantes scindunt nebulas: pennisq; leuati
 P rætereunt ortos isdem de partibus euros.
 S ed leue pondus erat: nec quod cognoscere possent
 S olis equi: solitaq; iugum grauitate carebat.
 V tq; labant curvæ iusto sine pondere naues:
 P erq; mare instabiles nimia leuitate feruntur:
 S ic onere insueto uacuos dat in aëre saltus:
 S uauititurq; alte: similisq; est currus inani.
 Q uod simul ac sensere: ruunt, tritumq; relinquunt
 Q uadrijuges spatium: nec, quo prius, ordine currunt.
 I pse pauet: nec, quæ commissas flectat habenas:

Nec sa
 T um p
 E t uet
 Quæq;
 F rigore
 I ncalu
 T e quo
 Quam
 V t uer
 I n felix
 P alluit
 S untq;
 E t iam
 I am co
 I am M
 P recipi
 F rena
 Quid fac
 A ne orn
 E t mode
 P rospicit
 Quidq; a
 N ec retu
 S parsa
 V astaru
 E st locu
 S corpini
 P orrigi
 H unc p
 V ulner

Nec scit, qua sit iter: nec, si sciat, imperet illis.
 Tum primum radijs gelidi caluere triones:
 Et uetito frustra tentarunt æquore tingi.
 Quæq; polo posita est glaciale proxima serpens,
 F rigore pigra prius, nec formidabilis ulli,
 Incaluit: sumpsitq; nouas feruoribus iras.
 Te quoq; turbatum memorant fugisse Boote:
 Quamuis tardus eras: & te tua plaustra tenebant.
 V t uero summo despexit ab æthere terras
 Infelix Phaethon, penitus, penitusq; iacentes:
 Palluit: & subito genua intremere timore:
 Suntq; oculis tenebræ per tantum lumen obortæ:
 Et iam mallet equos nunquam tetigisse paternos:
 Iam cognosse genus piget: & ualuisse rogando:
 Iam Meropis dici cupiens, ita fertur, ut acta
 Præcipiti pinus borea: cui uicta remisit
 Frena suus rector: quam dis, uotisq; reliquit.
 Quid faciat? multum cœli post terga relictum:
 Ante oculos plus est: animo metitur utrunq;
 Et modo, quos illi fatum contingere non est:
 Prospicit occasus: interdum respicit ortus:
 Quidq; agat ignarus, stupet: & nec frena remittit:
 Nec retinere ualet: nec nomina nouit equorum.
 Sparsa quoq; in uario passim miracula cœlo,
 V astarumq; uidet trepidus simulacra ferarum.
 Est locus, in geminos ubi brachia concuat arcus
 Scorpheus: & cauda, flexisq; utrinq; lacertis
 Porrigit in spatium signorum membra duorum.
 Hunc puer ut nigri madidum sudore ueneni
 V ulnera curuata minitantem cuspide uidit:

Quid.

c

M entis inops, gelida formidine, lora remisit.
 Quæ postquam summo tetigere iacentia tergo:
 E xpatiantur equi: nulloq; inhibente, per auras
 I gnotæ regionis eunt: quaq; impetus egit,
 H ac sine lege ruunt: altoq; sub æthere fixis
 I ncursant stellis: rapiuntq; per auiæ currum:
 E t modo summa petunt: modo per decline, uiasq;
 P ræcipientes, spatio terræ propiore feruntur:
 I nferiusq; suis fraternos currere luna
 A dmiratur equos: combustaq; nubila fumant.
 C orripitur flammis ut quæq; altissima tellus:
 F issaq; agit rimas: & succis aret adeptis.
 P abula canescunt: cum frondibus uritur arbor:
 M ateriamq; suo præbet seges arida damno.
 P arua queror: magnæ pereunt cum moenibus urbes:
 C umq; suis totas populis incendia gentes
 I n cinerem uertunt: syluæ cum montibus ardent:
 A rdet Athos, Taurusq; Cilix, & Tmolus, & Oete,
 E t tum siat, prius celeberrima fontibus Ide,
 V irgineusq; Helicon, & non dum Oeagrius Aenus:
 A rdet in immensum geminatis ignibus Aetna,
 P arnasusq; biceps, & Eryx, & Cynthus, et Othrys,
 E t tandem niuibus Rhodope aritura, Mimasq;,
 D indymaq; & Mycale, natusq; ad sacra Cithæron:
 N ec profunt Scythiæ sua frigora: Caucasus ardet,
 O ssaq; cum Pindo, maiorq; ambobus Olympus,
 A ëriæq; alpes, & nubifer Appenninus.
 T um uero Phaëthon cunctis è partibus orbem
 A spicit acensum: nec tantos sustinet æstus:
 F eruentesq; auras uclut è fornace profunda

O re t
 E t ne
 F erre
 Quoq;
 N est
 S angu
 A etio
 T um f
 A rida
 D est
 A rgo
 N ec s
 T ut n
 P ene
 E t celer
 A rsum
 Quicq;
 Myda
 A rfit
 T herm
 A etuat
 Quodq;
 E t que
 F lum
 Nilus
 O culit
 P uluer
 F ors
 H esper
 C uicq;

O re trahit: currusq; suos candescere sentit.
 E t neq; iam cineres, eiectatamq; fauillam
 F erre potest: calidoq; inuoluitur undiq; fumo.
 Quoq; eat, aut ubi sit, picea caligine tectus
 N escit: & arbitrio uolucrum raptatur equorum.
 S anguine tum credunt in corpora summa uocato
 A ethiopum populos nigrum traxisse colorem.
 T um facta est Libye raptis humoribus aestu
 A rida: tum nymphæ passis, fontesq; lacusq;
 D esleuere comis: quærit Bæotia Dirce,
 A rgos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas.
 N ec sortita loco distantes flumina ripas
 T uta manent: medijs Tanais sumauit in undis,
 P eneusq; senex, Teuthranthæusq; Caycus,
 E t celer Ismenos cum phocæico Erimantho,
 A rsurusq; iterum Xanthus, flammisq; Lycormas,
 Quiq; recuruatis ludit Mæander in undis,
 M ygdoniusq; Melas, & tænarius Eurotas.
 A rsit & Euphrates babylonius: arsit Orontes,
 T hermodoonq; citus, Gangesq;, & Phasis, & Ister.
 A estuat Alpheus: ripæ sperchiades ardent:
 Quodq; suo Tagus amne uehit, fluit ignibus aurum.
 E t quæ mæonias celebrabant carmine ripas
 F lumineæ uolucres, medio caluere Caystro.
 N ilus in extremum fugit perterritus orbem:
 O culuitq; caput: quod adhuc latet: hostia septem
 P uluerulenta uacant: septem sine flumine ualles.
 F ors eadem isinarios Hebrum cum Strymone siccant,
 Hesperiosq; amnes Rhenum, Rhodanumq;, Padumq;,
 C uiq; fuit rerum promissa potentia, Tybrim.

METAMOR.

Dissilit omne solum: penetratq; in tartara rimis
 Lumen: & infernum terret cum coniuge regem.
 Et mare contrahitur: siccaq; est campus arenæ,
 Quod modo pontus erat: quosq; altum texerat æquor,
 Existunt montes: & sparsas cycladas augent.
 Imma petunt pisces: nec se super æquora curui
 Tollere consuetas audent delphines in auras.
 Corpora phocarum summo resupina profundo
 Exanimata iacent: ipsum quoq; Nerea fama est,
 Doridaq; & natus tepidis latuisse sub undis.
 Ter Neptuneus aquis cum toruo brachia vultu
 Exerere ausus erat: ter non tulit aëris ignes.
 Alma tamen Tellus, ut erat circumdata ponto
 Inter aquas pelagi, contractosq; undiq; fontes,
 Qui se condiderant in opacæ viscera matris:
 Sustulit omni feros collo tenus arida vultus:
 Opposuit manum fronti: magnosq; tremore
 Omnia concutiens, paulum subsedit: & infra
 Quàm solet esse, fuit: sacraq; ita uoce locuta est.
 Si placet hoc, meruiq; quid o tua fulmina cessant
 Summe deum: liceat peritura uiribus ignis,
 Igne perire tuo: clademq; authore leuare.
 Vix equidem fauces hæc ipsa in uerba resoluo:
 (Presserat ora uapor) tostos en aspice crines:
 Inq; oculis summum: uolitant super ora fauillæ.
 Hos ne mihi fructus, hunc fertilitatis honorem,
 Officiq; refers? quod adunci uulnera aratri,
 Rastorumq; fero: totoq; exerceor anno?
 Quod pecori frondes, alimenta q; mitia fruges
 Humano generi, uobis quoq; thura ministro?

sed
 Quia
 A equ
 Quod
 A t co
 F um
 A tri
 v ix
 s i fr
 I n cl
 s iqu
 D ix
 V lte
 R ette
 A t pa
 Qui de
 I nter
 V nde
 V nde
 s ed ne
 Tunc
 I nton
 M isit
 E xpu
 C onste
 C olla
 I llic
 A xis
 S pay
 A t P

S ed tamen exitium fac me meruisse: quid undæ,
 Quid meruit frater? cur illi tradita sorte
 A equora decrescunt? & ab æthere longius absunt?
 Quid si nec fratris, nec te mea gratia tangit:
 A t cœli miserere tui. circumspecte utrinque
 Fumat uterque polus: quos si uiolauerit ignis,
 A tria uestra ruent. Atlas en ipse laborat:
 Vixque suis humeris candentem sustinet axem.
 S i freta, si terræ pereunt, si regia cœli:
 I n chaos antiquum confundimur. eripe flammis
 Siquid adhuc superest: & rerum consule summæ.
 Dixerat hæc tellus: neque enim tolerare uaporem
 V lterius potuit, nec dicere plura: summumque
 R ettulit os in se, propioraque manibus antra.
 A t pater omnipotens superos testatus, & ipsum,
 Quid dederat currus, nisi opem ferat, omnia fato
 I nteritura graui, summam petit arduus arcem:
 V nde solet nubes latis inducere terris:
 V nde mouet tonitrus, uibrataque fulmina iactat.
 S ed neque quas posset terris inducere nubes
 T unc habuit: nec quos cœlo demitteret imbres.
 I ntonat: & dextra libratum fulmen ab aure
 M isit in aurigam: pariterque animaque, rotisque
 E xpulit: & sæuis compefcuit ignibus ignes.
 C onsternantur equi: & saltu in contraria uerso,
 C olla iugo eripiunt, abruptaque lora relinquunt.
 I llic frena iacent, illic temone reuulsus
 A xis: in hac radij fractarum parte rotarum:
 S parsaque sunt late laceri uestigia currus.
 A t Phaethon rutilos flamma populante capillos,

METAMOR.

V oluitur in præceps: longoq; per aera tractu
 F ertur: ut interdum de cælo stella sereno,
 E t si non cecidit, potuit cecidisse uideri.
 Quem procul à patria diuerso maximus orbe
 E xcipit Eridanus: fumantiaq; abluit ora.
 16.2.3. N aiades hesperie trifida fumantia flamma
 C orpora dant tumulo: signant quoq; carmine saxum.
 H ic situs est Phaethon currus auriga pater:
 Quem si non tenuit: magnus tamen excidit ausis.
 A t pater obductos luctu miserabilis ægro
 C ondiderat vultus: & (si modo credimus) unum
 I sse diem sine sole ferunt: incendia lumen
 P ræbebant: aliquisq; malo fuit usus in illo.
 A t Clymene postquam dixit quæcunq; fuerunt
 I n tantis dicenda malis: lugubris, & amens,
 E t laniata sinus totum percensuit orbem:
 E xanimesq; artus primo, mox ossa requirens,
 R epperit ossa tamen peregrina condita ripa:
 I ncubuitq; loco: nomenq; in marmore lectum
 P erfudit lachrymis: & aperto pectore fouit.
 N ec minus Heliades lugent: & inania morti
 M unera dant lachrymas: & cæcæ pectora palmis
 N on auditurum miseras Phaethonta querelas
 N octe, dieq; uocant: a sternunturq; sepulchro.
 L una quater iunctis implerat cornibus orbem:
 I llæ more suo (nam morem fecerat usus)
 P langorem dederant: è quæ Phaethusa sororum
 M axima, cum uellet terræ procumbere: quæstæ est
 D iriguisse pedes: ad quam conata uenire
 C andida Lampetie, subita radice retenta est.

Tertia cum crinem manibus laniare pararet:
 A uellit frondes: hæc stipite crura teneri,
 I lla dolet fieri longos sua brachia ramos.
 D umq; ea mirantur: complectitur inguina cortex:
 P erq; gradus uterū, pectusq; humerosq; manusq;
 A mbit: & extabant tantum ora uocantia matrem.
 Quid faciat mater? nisi quod trahit impetus illam,
 H uceat, atq; illuc? & dum licet, oscula iungat?
 N on satis est: truncis auellere corpora tentat:
 E t teneros manibus ramos abrumpit: at inde
 S anguineæ manant tanquam de uulnere guttæ.
 P arce precor mater, quæcunq; est saucia, clamat:
 P arce precor: nostrum laceratur in arbore corpus:
 I amq; uale: cortex in uerba nouissima uenit.
 I nde fluunt lachrymæ: stillataq; sole rigescunt
 D eramis electra nouis: quæ lucidus amnis
 E xcipit: & uiribus mittit gestanda latinis.
 264 A ffuit huic monstro proles Stheneleia Cygnus,
 Q ui tibi materno quamuis à sanguine iunctus,
 M ente tamen Phaethon propior fuit: ille relicto
 (Nam Ligurū populos, & magnas rexerat urbes)
 I mperio, ripas uirides, amnemq; querelis
 E ridanum implebat, syluamq; sororibus auctam:
 C um uox est tenuata uiro: canæq; capillos
 D issimulant plumæ: collumq; à pectore longe
 P orrigitur: digitosq; ligat iunctura rubentes:
 P enna latus uelat: tenet os sine acumine rostrum:
 F it noua Cygnus auis: nec se cæloq; Ioui;
 C redit, ut iniuste missi memor ignis ab illo.
 S tagna petit, patulosq; lacus: ignemq; perosus,

METAMOR.

Quæ colat, elegit, contraria flumina flammis.
 Squalidus interea genitor Phaethontis, & expers
 Ipse sui decoris, qualis cum deficit orbi
 Esse solet, lucemq; odit, seq; ipse, diemq;:
 Datq; animum in luctus: & luctibus adiungit iram:
 Officiūq; negat mundo. satis, inquit, ab æui
 Sors mea principiis fuit irrequieta: pigetq;
 Actorum sine fine mihi, sine honore laborum.
 Quilibet alter agat portantes lumina currus.
 Si nemo est, omnesq; dei non posse fatentur:
 Ipse agat: ut saltem nostras dum tentat habenas:
 Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
 Tunc sciet ignipedum vires expertus equorum,
 Non meruisse necem, qui non bene rexit illos.
 Talia dicentem circumstant omnia Solem
 Numina: ne'ue velit tenebras inducere rebus,
 Supplice voce rogant: missos quoq; Iuppiter ignes
 Excusat: precibusq; minas regaliter addit.
 Colligit amentes, & adhuc terrore pauentes
 Pædibus equos: stimuloq; dolens, & uerbere sæuit.
 Sæuit enim: natumq; obiectat, & imputat illis.
 At pater omnipotens ingentia mœnia coeli
 Circuit: & nequid labefactum uiribus ignis
 Corruat, explorat: quæ postquam firma, suiq;
 Roboris esse uidet: terras, hominumq; labores
 Perspicit: Arcadiæ tamen est impensior illi
 Cura suæ: fontesq;, & non dum audentia labi
 Flumina restituit: dat terræ gramina, frondes
 Arboribus: læsasq; iubet reuirescere sylvas.
 Dum redit, itq; frequens, in uirgine Nonacrina

ib. s. 6.

Hæsi
 Non e
 Nec po
 Vitt
 Et mo
 Miles
 Gratio
 Vltim
 Cum sa
 Exuit
 A rous
 Et pic
 Iuppi
 Hoc co
 At si r
 P rotina
 Atq; ait
 In quib
 Se leuat
 A udiat
 Et sibi p
 Nec mo
 Quæ uen
 Impedi
 Illa qui
 (Aspicere
 Illa qu
 Quis ne
 Iuppi
 Vnde

Hæsit: & accepti caluere sub ossibus ignes.
Non erat huius opus lanam mollire trahendo,
Nec positu uariare comas: ubi fibula uestem,
Vitta coercuerat neglectos alba capillos:
Et modo leue manu iaculum, modo sumpserat arcū:
Miles erat Phæbes: nec Mænalon attingit ulla
Grator hac Triuiæ Sed nulla potentia longa est.
Vlterius medio spatium sol altus habebat:
Cum subit illa nemus, quod nulla ceciderat ætas.
Exuit hic humero pharetram: lentosq; retendit
Arcus: inq; solo, quod texerat herba, iacebat:
Et pictam posita pharetram ceruice premebat.
Iuppiter ut uidit fessam, & custode uacantem:
Hoc coniux furtum certe mea nesciet, inquit:
Aut si rescierit, sunt o' sunt iurgia tanti?
Protinus induitur faciem, cultumq; Dianæ:
Atq; ait: o' comitum uirgo pars una mearum
In quibus es uenata iugis? de cespite uirgo
Se leuat: & salue numen me iudice dixit,
Audiat ipse licet, maius Ioue. ridet: & audit:
Et sibi præferri se gaudet: & oscula iungit
Nec moderata satis, nec sic à uirgine danda.
Qua uenata foret sylua narrare parantem
Impedit amplexu: nec se sine crimine prodit.
Illa quidem contra, quantum modo fœmina posset,
(Aspiceres utinam Saturnia, mitior esses)
Illa quidem pugnat: sed quæ superare puella,
Quæ ue Iouem poterat? superum petit æthera uictor
Iuppiter: huic odio nemus est, & conscia sylua.
Vnde pedem referens, pene est oblita pharetram

METAMOR.

Tollere, cum telis & quem suspenderat arcum.
Ecce suo comitata choro Dictynna per altum
Mænalon ingrediens, & cæde superba ferarum.
Aspicit hanc: uisamq; uocat. clamata refugit:
Et timuit primo ne Iuppiter esset in illa.
Sed postquam pariter nymphas incedere uidit:
Sensit abesse dolos: numerumq; accessit ad harum.
Heu quàm difficile est crimen non prodere uultu.
Vix oculos attollit humo: nec, ut ante solebat,
Iuncta deæ lateri, nec toto est agmine prima:
Sed silet: & læsi dat signa rubore pudoris.
Et, nisi quod uirgo est, poterat sentire Diana
Mille, notis culpam: nymphæ sensisse feruntur.
Orbe resurgebant lunaria cornua nono:
Cum dea uenatu fraternis languida flammis,
Nacta nenus gelidum, de quo cum murmure labens
Ibat, & attritas uersabat riuus arenas:
Vt loca laudauit: summas pede contigit undas.
His quoq; laudatis, procul est, ait, arbiter omnis:
Nuda supersusis tingimus corpora lymphis.
Parrhasis erubuit: cunctæq; uelamina ponunt
Vna moras quærit: dubitanti uestis adempta est.
Qua posita, nudo patuit cum corpore crimen.
Athonitæ, manibusq; uterum celare uolenti
Iprocul hinc dixit, nec sacros pollue fontes
Cynthia: deq; suo iussit secedere cætu.
Senserat hoc olim magni matrona tonantis:
Distuleratq; graues in idonea tempora penas.
Causa moræ nulla est: et iam puer Arcas (id ipsum
Indoluit Iuno) fuerat de pellice natus.

Quo
 s alia
 v t fa
 N ota:
 H aud
 Qua tie
 D ixit:
 S trauit
 B rachio
 C urna
 O fficio
 O ra Ie
 N e ue
 P offe
 P lena
 M ens an
 A ssiduo
 Quale
 I ngr
 A h quot
 A nte do
 A h quot
 V enat
 S ape fer
 V rfa
 P ertim
 E cce L
 A rcas
 D umq;
 N exilite

Quo simul obuertit sæuam cum lumine mentem:
 S alicet hoc etiam restabat adultera, dixit,
 V t fœcunda fores: fieretq; iniuria partu
 N ota: Iouisq; mei testatum dedecus esset.
 H aud impune feres: adimam tibi nanq; figuram:
 Q ua tibi, quaq; places nostro importuna marito.
 D ixit: & aduersa prensis à fronte capillis,
 S trauit humi pronam. tendebat brachia supplex:
 B rachia cœperunt nigri; horrescere uillis:
 C uruariq; manus: & aduncos crescere in unguēs:
 O fficiōq; pedum fungi: laudatq; quondam
 O ra Ioui lato fieri deformia rictu.
 N ē ue preces animos, & uerba precantia flectant:
 P osse loqui eripitur: uox iracunda, minaxq;
 P lenaq; terroris rauco de gutture fertur:
 M ens antiqua tamen facta quoq; mansit in ursa:
 A ssiduōq; suos gemitu testata dolores,
 Q ualescunq; manus ad cœlum, & sydera tollit:
 I ngratumq; Iouem nequeat cum dicere, sentit.
 A h quoties sola non ausa quiescere sylua,
 A nte donum, quondamq; suis errauit in agris.
 A h quoties per saxa canum latratibus acta est:
 V enatrixq; metu uenantum territa fugit.
 S æpe feris latuit uisis, oblita quid esset:
 V rsaq; conspectos in montibus horruit urfos:
 P ertimuitq; lupos: quamuis pater esset in illis.
 E æ Lyconiæ proles ignara parentis
 A rcas adest ter quinq; ferens natalibus annos.
 D umq; feras sequitur: dum saltus eligit aptos:
 N exilibusq; plagis syluas Erymanthidas ambit:

METAMOR.

Incidit in matrem: quæ restitit Arcade uiso:
 Et cognoscenti similis fuit. ille refugit:
 Immotosq; oculos in se sine fine tenentem
 Nescius extimuit: propiusq; accedere fugit.
 Vultuifico fuerat fixurus pectora telo:
 Arcuit omnipotens: pariterq; ipsosq; nefasq;
 Sustulit: & celeri raptos per mania uento
 Imposuit cælo: uicinasq; sydera fecit.
 Intumuit Iuno, postquam inter sydera pellex
 Fulsit: & ad canam descendit in æquora Tethym,
 Oceanumq; senem: quorum reuerentia mouit
 Sæpe deos: causamq; uicæ scitantibus infit.
 Quæritis, ætherijs quare regina deorum
 Sedibus hic adsim: pro me tenet altera cælum.
 Mentior, obscurum nisi cum nox fecerit orbem:
 Nuper honoratas summo mea uulnera cælo
 Videritis stellas illic, ubi circulus axem
 Vltimus extremum, spatiumq; breuissimus ambit.
 Est uero cur quis Iunonem lædere nolit?
 Offensamq; tremat? quæ prosum sola nocendo?
 O ego quantum egi: quàm uasta potentia nostra est.
 Esse hominem uetui: facta est dea: sic ego pœnas
 Sentibus impono. sic est mea magna potestas.
 Vendicet antiquam faciem: uultusq; ferinos
 Detrahat: argolica quod in ante Phoronide fecit.
 Cur non & pulsa ducit Iunone? meoq;
 Collocat in thalamo? socerumq; Lyciona sunnt?
 At uos, si læsæ tangit contemptus alumna:
 Gurgite cæruleo septem prohibete triones:
 Syderaq; in cælum stupri mercede recepta

Pellite
 7D i mar
 Ingre
 Tam m
 Quam t
 C orue l
 Nam fu
 A les: ut
 Nec ser
 C ederet
 Lingua
 Qui col
 Pulchr
 Non fuit
 V el dum
 S en sit ad
 D etegeret
 A d domi
 C onsequi
 A udituq;
 I nquit i
 Quid fuer
 I nuenies
 P allas Et
 C lausere
 V irginib
 S ernant
 E t lege
 A bdit
 Quid fa

Pellite: ne puro tingatur in æquore pellex.
 16.7 Di maris annuerant: habili Saturnia curru
 Ingreditur liquidum pavonibus æthera pictis:
 Tam nuper pictis cæso pavonibus Argo:
 Quàm tu nuper eras, cum candidus ante fuisses:
 Corue loquax subito nigrantes uersus in alas.
 Nam fuit hæc quondam niueis argentea pennis
 Ales: ut æquaret totas sine labe columbas:
 Nec seruaturis uigili capitolia uoce
 Cederet anseribus, nec amanti flumina cyeno.
 Lingua fuit damno: lingua faciente loquaci,
 Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.
 Pulchrior in tota, quàm larissæa Coronis
 Non fuit Hæmonia: placuit tibi Delphice certe
 Vel dum casta fuit, uel inobseruata: sed ales
 Sensit adulterium Phœbeius: utq; latentem
 Detegeret culpam, non exorabilis index
 Ad dominum tendebat iter: quem garrula motis
 Consequitur pennis, scitetur ut omnia, cornix:
 Auditaq; uiæ causa, non utile carpis
 Inquit iter: ne sperne meæ præsagia linguae.
 Quid fuerim, quid simq; uide: meritumq; require:
 Inuenies nocuisse fidem. nam tempore quodam
 Pallas Erichthonium prolem sine matre creatam,
 Clauferat aetæo texta de uimine cista:
 Virginitusq; tribus gemino de Cecrope natis
 Seruandum dederat sic inconfessâ quid esset:
 Et legem dederat. sua ne secreta uiderent.
 Abdita fronde leui densa speculabar ab ulmo,
 Quid facerent: commissa duæ sine fraude tuentur

METAMOR.

ab. 8.

P androsos, atq; Herse: timidas uocat una sorores
 A glauros: nodosq; manu diducat: & intus
 I nfantemq; uident, apporetumq; draconem.
 A cta deæ refero: pro quo mihi gratia talis
 R edditur: ut dicar tutela pulsa Minervæ:
 E t ponar post noctis auem. mea poena uolucres
 A dmonuisse potest, ne uoce pericula quærant.
 A t puto non ultro, nec quicquam tale rogantem
 M e petijt: ipsa licet hoc à Pallade quæras:
 Q uamuis irata est: non hoc irata negabit.
 N am me phœaica clarus tellure Coroneus
 (Nota loquor) genuit: fueramq; ego regia uirgo:
 D iuitibusq; procis (ne me contemne) petebar.
 F orma mihi nocuit. nam cum per littora lentis
 P assibus, ut soleo, summa spatiarer arena:
 V idit, & incaluit pelagi deus: utq; precando
 T empora cum blandis absumpsit inania uerbis:
 V im parat, & sequitur: fugio, densumq; relinquo
 L ittus: & in molli nequicquam lassor arena:
 I nde deos, hominesq; uoco: nec contigit ullum
 V ox mea mortalem: mota est pro uirgine uirgo:
 A uxiliumq; tulit. tendebam brachia cælo:
 B rachia cœperunt leuibus nigrescere pennis.
 R eijcere ex humeris uestem molibar: at illa
 P luma erat, inq; cutem radices fixerat imas.
 P langere nuda meis conabar pectora palms:
 S ed neq; iam palmas, nec pectora nuda gerebam.
 C urrebam: nec, ut ante, pedes retinebat arena:
 S ed summa tollebar humo: mox acta per auras
 E uehor: & data sum comes inculcata Minervæ.

ab. Quid
 C rim
 A n, qu
 N on au
 N yctim
 C onsp
 C elat:
 T alia
 S int pre
 N ce cœ
 C um in
 L aure
 E t par
 E xadit
 A rma q
 T endit:
 I nde uita
 I cta ded
 C andida
 E t dixit,
 S ed peper
 H actenus
 C orpus in
 P onitet
 S eq; q
 O dit au
 S are co
 O dit, cu
 C ollap
 N intur:

Lab. g Quid tamen hoc prodest, si diro facta uolucris
 C rimine Nyctimene nostro successit honori?
 A n, quæ per totam res est notissima Lesbos:
 N on audita tibi est? patrium temerasse cubile
 N yctimenen? auis illa quidem: sed conscia culpæ
 C onspectum, lucemq; fugit: tenebrisq; pudorem
 C ælat: & à cunctis expellitur æthere toto.
 T alia dicenti tibi, ait, reuocamina coruus
 S int precor ista malo: nos uanum spernimus omen.
 N ec coeptum dimittit iter: dominoq; iacentem
 C um iuvene hæmonio uidisse Coronida narrat.
 L aurea delapsa est audito crimine amantis:
 E t pariter uultusq; deo, plectrumq; colorq;
 E xcidit: utq; animus tumida feruebat ab ira,
 A rma assueta capit: flexumq; à cornibus arcum
 T endit: & illa suo toties cum pectore iuncta
 I ndeuitato traiecit pectora telo.
 I cta dedit gemitum: tractoq; à uulnere ferro,
 C andida puniceo perfudit membra cruore:
 E t dixit, potui pœnas tibi Phœbe dedisse:
 S ed peperisse prius: duo nunc moriemur in una.
 H actenus: & pariter uitam cum sanguine fudit.
 C orpus inane animæ frigus lethale secutum est.
 P ænitet heu serò pœnæ crudelis amantem:
 S e;q; q; audierit, q; sic exarserit, odit:
 O dit auem: per quam crimen, causamq; dolendi
 S cire coactus erat: necnon arcumq; manumq;
 O dit, cumq; manu, temeraria tela, sagittas:
 C ollapsamq; fouet: seraq; ope uincere fata
 N ititur: & medicas exercet inaniter artes.

METAMOR.

Quæ postquam frustra tentata, rogamq; parari
 Vidit, & arsuos supremis ignibus artus:
 Tum uero gemitus (neq; enim cœlestia tingi
 Ora licet lachrymis) alto de corde petitos
 Edidit: haud aliter, quàm cum spectante iuuenca
 Lactentis uituli dextra libratus ab aure
 Tempora discussit claro cana malleus ictu.
 Vt tamen ingratos in pectora fudit odores:
 Et dedit amplexus: iniusta q; iusta peregit:
 Non tulit in cineres labi sua Phœbus eosdem
 Semina: sed natum flammis, uterq; parentis
 Eripuit: geminiq; tulit Chironis in antrum:
 Sperantemq; sibi non falsæ præmia linguae,
 Inter aues albas uetuit consistere coruum.
 26. 10. — Senufer interea diuinæ stirpis alumno
 Lætus erat: mistoq; oneri gaudebat honore.
 Ecce uenit rutilus humeros protecta capillis
 Filia Centauri: quam quondam nymphea Chariclo
 Luminis in rapidi ripis enixa, uocauit
 O cyroën. non hæc artes contenta paternas
 Edidicisse fuit: fatorum arcana canebat.
 Ergo, ubi uaticinos concepit mente furores:
 Incaluitq; deo, quem clausum in pectore habebat:
 Aspiciat infantem: tutoq; salutaris orbi
 Cresce puer dixit: tibi se mortalia sæpe
 Corpora debebunt: animas tibi reddere ademptas
 Fas erit: idq; semel dis indignantibus ausus
 Posse dare hoc iterum flamma prohibebere auita:
 E q; deo corpus fies exanguis: deusq;,
 Qui modo corpus eras: & bis tua fata nonabis.

Tu quoq;

Tu quoq;
 Omnibus
 Posse mori
 Sanguine
 Tunc ex a
 Efficient
 R effebat
 P efforibus
 A t q; ita p
 P lura loc
 Non fuer
 Contrax
 I am mibi
 I am cibis
 Impetus e
 Tota tamen
 T alia dicer
 I mellecta p
 Mox nec uer
 Sed simulac
 E didit him
 Tum digni
 P erpetuo cor
 E t tolli sp
 C auda fier
 I n dextris
 E t uox, &
 F lebatur op
 Delphice
 I uffa Ioni

T u quoq; care pater nunc immortalis: & ævis
 O mnibus ut maneat, nascendi lege creatus,
 P osse mori cupies tum, cum cruciabere diræ
 S anguine serpentis per saucia membra recepto:
 T èq; ex æterno patientem numina mortis
 E fficient: triplicesq; deæ tua fila resoluent.
 R estabat fatis aliquid: suspirat ab imis
 P ectoribus: lachrymæq; genis labuntur abortæ.
 A t q; ita, præuertunt, inquit, mea fata: uetorq;
 P lura loqui: uocisq; meæ præcluditur usus.
 N on fuerant artes tanti: quæ numinis iram
 C ontraxere mihi: mallet nescisse futura.
 I am mihi subduci facies humana uidetur:
 I am cibus herba placet: iam latis currere campis
 I mpetus est: in equam, cognataq; pectora uertor:
 T otu tamen quare? pater est mihi nempe biformis.
 T alia dicenti pars est extrema querelæ
 I ntellecta parum: confusaq; uerba fuerunt.
 M ox nec uerba quidem, nec equæ sonus ille uidetur,
 S ed simulantis equam: paruôq; in tempore certos
 E didit hinnitus: & brachia mouit in herbas.
 T um digiti cœunt: & quinos alligat ungues
 P erpetuo cornu leuis ungula: crescit & oris,
 E t colli spatium: longæ pars maxima pallæ
 C auda fit: utq; nagi crines per colla iacebant,
 I n dexteras abiere iubas: pariterq; nouata est
 E t uox, & facies: nomen quoq; monstra dederunt.
 F lebatur, opemq; tuam frustra Philyreïus heros
 D elphice poscebat: nam nec rescindere magni
 I ussa Iouis poteras: nec, si rescindere posses,

Ouid.

d

METAMOR.

Tunc aderas: Elim, Messeniaque arua colebas.
 Illud erat tempus, quo te pastoria pellis
 Texit: onusque fuit baculus sylvestris oliuae,
 Alterius, dispar est septem fistula cannis.
 Dumque amor est curae: dum te tua fistula mulcet:
 Incustoditæ pyllos memorantur in agros
 Processisse boues: uidet has atlantide Maia
 Natus: et arte sua syluis occultat abactas.
 Senferat hoc furtum nemo, nisi natus in illo
 Rure senex: Battum uicina tota uocabat.
 Diuitis hic saltus, herbosaque pascua Nelei,
 Nobiliumque greges custos seruabat equarum.
 Hunc timuit: blandaque manu seduxit: et illi
 Quisquis es hospes, ait, si forte armenta requireret
 Hæc aliquis: uidisse nega: neu gratia facto
 Nulla rependatur: nitidam cape præmia uaccam:
 Et dedit: accepta, uoces has reddidit hospes.
 Tutus eas: lapis iste prius tua furtiva loquetur:
 Et lapidem ostendit. simulat Ioue natus abire:
 Mox redit: et uersa pariter cum uoce figura,
 Rustice uidisti si quas hoc limite, dixit,
 Ire boues: fer opem: furtoque silentia deme.
 Inuncta suo pariter dabitur tibi foemina tauro.
 At senior, postquam est merces geminata: sub illis
 Montibus, inquit, erant (et erant sub montibus illis)
 Risit Atlantiades: et me mihi perfide prodixi?
 Me mihi prodixi, ait? periuraque pectora uertit
 Indurum silicem: qui nunc quoque dicitur index:
 Inque nihil merito uetus est infama saxo.
 Hinc se sustulerat paribus Caduacer alis:

fab. 12

M. unycho
 D. expectat
 I. illa forte
 V. erit su
 P. ura cora
 I. nae reue
 N. on agit
 V. t. noluer
 D. um time
 F. lectitur
 S. pemque
 S. ic super
 I. nelinat
 Q. uanto sp
 L. uaser: et
 T. anto uirg
 I. bat: eratq
 O. b. stupuit
 N. on seculu
 F. unda iaci
 E. t quos non
 V. erit iter: e
 N. ec se diss
 Q. ua quanq
 P. ermulcetq
 C. ollocat: ut
 V. t. teres in
 V. irga sit: r
 P. ars secr
 T. res habu

M unychiosq; uolans agros, gratamq; Minervæ
 D espectabat humum, cultiq; arbuta lycei.
 I lla forte die castæ de more puellæ
 V erticæ supposito festas in Palladis arces
 P ura coronatis portabant sacra canistris.
 I nde reuertentes deus aspicit ales: iterq;
 N on agit in rectum, sed in orbem curuat eundem.
 V t uolucris uisis rapidissima mulius extis,
 D um timet: & densi circumstant sacra ministri:
 F lectitur in gyrum: nec longius audet abire:
 S pemq; suam motis auidus circumuolat alis.
 S ic super ætæas agilis Cyllenius arces
 I nclinat cursus: & easdem circinat auras.
 Q uanto splendidior, quàm cætera sydera, fulget,
 L uifer: & quanto, quàm lucifer, aurea phæbe:
 T anto uirginibus præstantior omnibus Herse
 I bat: eratq; decus pompæ, comitumq; suarum.
 O bstupuit forma Ioue natus: & æthere pendens,
 N on secus exarsit: quàm cum balearica plumbum
 F unda iacit: uolat illud: & incandescit eundo:
 E t quos non habuit, sub nubibus inuenit ignes.
 V ertit iter: cæloq; petit diuersa relicto:
 N ec se dissimulat: tanta est fiducia formæ.
 Q uæ quanquam iusta est: cura tamen adiunat illam:
 P ermulcetq; comas: chlamydemq; ut pendeat apte,
 C ollocat: ut limbus, totumq; appareat aurum:
 V t teres in dextra, qua somnos ducat, & arcet,
 V irga sit: ut tersis niteant talaria plantis.
 P ars secreta domus ebore & testudine cultos
 T res habuit thalamos: quorū tu Pandrose dextrum,

METAMOR.

A glauros læuū, medium possederat Herse.
 Quæ tenuit læuū, uenientem prima notauit
 Mercurium: nomenq; dei scitarier ausa est,
 Et causam aduētus: cui sic respondit Atlantis,
 P leionesq; nepos. ego sum, qui iussa per auras
 Verba patris porto: pater est mihi Iuppiter ipse.
 Nec fingam causas: tu tantum fida sorori
 Esse uelis: proliq; meæ matertera dici:
 Herse causa uiæ, faueas, oramus amanti.
 Aspicit hunc oculis isdem, quibus abdita nuper
 Viderat Aglauros flauæ secreta Minervæ.
 Proq; ministerio magni sibi ponderis aurum
 Postulat: interea tectis excedere cogit.
 Vertit ad hanc torui dea bellica luminis orbes:
 Et tanto penitus traxit suspiria motu:
 Vt pariter pectus, positamq; in pectore forti
 Aegida concuteret: subit, hanc arcana profana
 Detexisse manu tum, cum sine matre creatam
 Lemniacæ stirpem contra data fœdera uidit:
 Ingratamq; deo fore iam, ingrathamq; sorori:
 Et ditem sumpto, quod auara poposcerat, auro.
 Protinus inuidiæ nigro squalentia tabo
 Tecta petit. domus est inuis in uallibus huius
 Abdita, sole carens, non ulli peruia uento,
 Tristis, et ignaui plenissima frigoris, et quæ
 Igne uacet semper, caligine semper abundet.
 Huc ubi peruenit bello metuenda uirago:
 Constitit ante domum (neq; enim succedere tectis
 Fas habet) et postes extrema cuspide pulsat.
 Concussæ patuere fores: uidet intus edentem

V ipere
 I midia
 S ugit
 C orpora
 V t q; dea
 I ngeni
 P allor
 N usquam
 P ectora
 R ifus ab
 N ec frui
 S ed uide
 S uessus
 S uapplic
 T alibus
 I n fice
 S ic opus
 F ugit
 I lla deam
 M armura
 I ndoluit
 V mola
 Quacumq;
 E xurit
 A fflatus
 P olluit
 I ngeni
 V ix q; ter
 S ed post
 I uffa

V ipereas carnes uitiorum alimenta suorum.
 I nuidiam: uisaq; oculos auertit: at illa
 S urgit humo pigre: semesarumq; reliquit
 C orpora serpentum: passuq; incedit inerti.
 V tq; deam uidit, formaq; armisq; decoram:
 I ngemuit: uultumq; deæ ad suspiria duxit.
 P allor in ore sedet: macies in corpore toto:
 N usquam recta acies: liuent rubigine dentes:
 P ectora felle uirent: lingua est suffusa ueneno:
 R isus abest: nisi quem uisi mouere dolores:
 N ec fruitur somno, uigilantibus excita curis:
 S ed uidet ingratos, intabescitq; uidendo,
 S uccessus hominum: carpitq; et carpitur una:
 S uppliciumq; suu est. quamuis, tamen, oderat illam,
 T alibus affata est breuiter Tritonia dictis.
 I nfice tabe tua natarum Cecropis unam:
 S ic opus est: Aglauros ea est. haud plura locuta
 F ugit: et impressa tellurem reppulit hasta.
 I lla deam obliquo fugientem lumine cernens,
 M urmura parua dedit: successorumq; Mineruæ
 I ndoluit: baculumq; capit, quem spinea totum
 V incula cingebant: adopertaq; nubibus atris
 Q uacunq; ingreditur, florentia proterit arua:
 E xuritq; herbas: et summa papauera carpit:
 A fflatuq; suo populos, urbesq; domosq;
 P olluit: et tandem tritonida conspiciat arcem
 I ngenijsq; opibusq; et festa pace uirentem:
 V ixq; tenet lachrymas: quæ nil lachrymabile cernit.
 S ed postquam thalamos intrauit Cecrope natæ:
 I ussa facit: pectusq; manu ferrugine tincta

METAMOR.

T angit: & hamatis praeordia sentibus implet:
 I nspiratq; nocens uirus: piceumq; per ossa
 D issipat, & medio spargit pulmone uenenam.
 N eue mali causae spatium per latius errent:
 G ermanam ante oculos, fortunatumq; sororis
 C oningium, pulchraq; deum sub imagine ponit:
 C unctaq; magna facit. quibus irritata dolore
 C ecropis oculo mordetur: & anxia nocte,
 A nxia luce genuit: lentaq; miserrima tabe
 L iquitur, ut glacies incerto saucia sole:
 F elicisq; bonus aliter non uritur Herfes:
 Q uam cum spinosis ignis supponitur herbis:
 Q uae neq; dant flammis: leniq; tepore cremantur.
 S aepe mori uoluit, ne quicquam tale uideret:
 S aepe uelut crimen rigido narrare parenti.
 D eniq; in aduerso uenientem limne sedit
 E xclusura deum: cui blandimenta, precesq;
 V erbaq; iactanti mitissima, desine, dixit:
 H inc ego me non sum nisi te motura repulso.
 S temus ait pacto uelox Cyllenius isto:
 C aelestiq; fores uirga patefecit: at illi
 S urgere conanti partes, quascunq; sedendo
 F lectamus, ignaua nequeunt gravitate moueri.
 I lla quidem pugnat recto se attollere trunco:
 S ed genuum iunctura riget: frigusq; per ungues
 L abitur: & pallent amisso sanguine uenae.
 V tq; malum late solet immedicabile cancer
 S erpere: & illas uitiatis addere partes:
 S ic lethalis hyems paulatim in pectora uenit:
 V italesq; uias, & respiramina clausit.

N ec
 V ocis
 O rag
 N ec
 H a
 C epit
 L in
 S eno
 F ide
 P elle
 Q uae
 S uspi
 H anc
 A rme
 D ixit
 L itora
 L udere
 N on be
 M aie
 I lle p
 I gnib
 I ndu
 M ugit
 Quippe
 C alcu
 C olla
 C orn
 F acta
 N ulla
 P acer

16.13. Nec conata loqui est: nec, si conata fuisset,
Vocis habebat iter: saxum iam colla tenebat:
Oraq; duruerant: signumq; exangue sedebat.
Nec lapis albus erat: sua mens infecerat illam.
Has ubi uerborum poenas, mentisq; profanae
Cepit Atlantiades: dictas à Pallade terras
Linqvit: & ingreditur iactatus aethera pennis.
Seuocat hunc genitor: nec causam fassus amoris
Fide minister ait iussorum nate meorum
Pelle moram: solitoq; celer delabere cursu:
Quæq; tuam matrem tellus à parte sinistra
Suspicit (indigenæ Sidonida nomine dicunt)
Hanc pete: quodq; procul montano gramine pasci
Armentum regale uides, ad littora uerte.
Dixit: & expulsi iandudum monte iuueni
Littora iussa petunt: ubi magni filia regis
Ludere uirginibus Tyrijs commata solebat.
Non bene conueniunt, nec in una sede morantur
Maestas, & amor. Sceptri grauitate relictæ
Ille pater, rectorq; deum, cui dextra trisulcis
Igribus armata est: qui nutu concitat orbem:
Induitur faciem tauri: mixtusq; iuuenis
Mugit: & in teneris formosus obambulat herbis.
Quippe color niuis est: quam nec uestigia duri
Calcaneis pedis: nec soluit aquaticus auster.
Colla toris extant: armis palearia pendent:
Cornua parua quidem, sed quæ contendere posses
Facta manu, pura q; magis perlucida gemma:
Nullæ in fronte minæ: nec formidabile lumen:
Pacem uultus habet, miratur Agenore nata

METAMOR.

Quod tam formosus, quod praelia nulla minetur.
 Sed quamvis mitem, metuit contingere primo:
 Mox adit: et flores ad candida porrigit ora.
 Gaudet amans: et dum ueniat sperata uoluptas:
 Oscula dat manibus (uix iam, uix cetera differt)
 Et nunc alludit: uiridiq; exultat in herba:
 Nunc latus in fuluis niueum deponit arenis:
 Pualatimq; metu dempto, modo pectora præbet
 Virginea plaudenda manu: modo cornua fertis
 Impedienda nouis: ausa est quoq; regia uirgo,
 Nescia quem premeret, tergo considerare tauri.
 Tum deus a' terra, sicutq; a' littore sensim
 Falsa pedum primis uestigia ponit in undis:
 Inde abit ulterius: mediq; per æquora ponti
 Fert prædam: pauet hæc: littusq; ablata relictum
 Respicit: et dextra cornu tenet: altera dorso
 Imposita est: tremulæ sinuantur flamme uestes.

P. OVI. NASO. METAMOR-
 PHOSEON LIB. III.

fabula. i.

Amq; deus posita fallacis imagine
 tauri,
 Se confessus erat: dictæaq; rura te-
 nebat:

Cum pater ignarus raptam perquirere Cadmo
 Imperat: et poenam, si non inuenerit, addit
 Exilium, facto pius, et sceleratus eodem.
 Orbe pererrato (quis enim deprendere posset
 Furti Iouis?) profugus, patriamq; iramq; parentis

Vitat
 Confu
 Bos ti
 Nullu
 Hac da
 M. enia
 Vix be
 I nosta
 Nullu
 S ubse
 A uitho
 I am v
 Bos st
 A d ca
 A tq it
 P rocto
 C admus
 F igit
 S acta I
 E t peter
 S plua
 E t spec
 E fficena
 V beribi
 M artius
 I gne
 T res
 Quem
 I nfa
 V rna

Vitat Agenorides: Phæbiq; oracula supplex
Consulit: & quæ sit tellus habitanda, requirit.
Bos tibi, Phæbus ait, solis occurret in aruis,
Nullum passa iugum, curuiq; immunis aratri:
Hac duce carpe uias: & qua requieverit herba,
Mœnia fac condas: Bœotiaq; illa uocato.
Vix bene castalio Cadmus descenderat antro:
Incustoditam lente uidet ire iuuenca,
Nullum seruitij signum ceruice gerentem:
Subsequitur: pressoque legit uestigia gressu:
Authoremq; uia Phæbum taciturnus adorat.
Iam uada Cephissi, Panopesq; euaserat arua:
Bos stetit: & tollens speciosam cornibus altis
Ad cœlum frontem, mugitibus impulit auras.
Atq; ita respiciens comites sua terga sequentes
Procuruit, teneraq; latus submisit in herba.
Cadmus agit grates: peregrinaeq; oscula terræ
Figit: & ignotos montes, agrosq; salutat.
Sacra Ioui factururus erat: iubet ire ministros:
Et petere e uiuis libandas fontibus undas.
Sylua uetus stabat nulla uiolata securi:
Et specus in medio uirgis, ac uimine densus,
Efficiens humilem lapidum compagibus arcum,
Vberibus fecundus aquis: ubi conditus antro
Martius anguis erat cristis præsignis, & auro.
Igne incant oculi: corpus timet omne ueneno:
Tresq; incant lingue: triplici stant ordine dentes:
Quem postquam tyria lucum de gente profecti
Infausto tetigere gradu: demissaq; in undas
Vrna dedit sonitum: longo caput extulit antro

METAMOR.

Cæruleus serpens: horrendaq; sibila misit.
 Effluxere undæ manibus: sanguisq; reliquit
 Corpus: & attonitos subitus tremor occupat artus.
 Ille uolubilibus squamosos nexibus orbes
 Torquet: & immenso saltu sinuatur in arcus:
 Ac media plus parte leues erectus in auras,
 Despiat omne nemus: tantoq; est corpore: quanto,
 Si totum spectes, geminas qui separat arctos.
 Nec mora, Phœnicas, siue illi tela parabant,
 Siue fugam: siue ipse timor prohibebat utrunq;
 Occupat hos morsu, longis complexibus illos:
 Hos necat afflatu, funesta hos tabe ueneni.
 Fecerat exiguas iam sol altissimus umbras:
 Quæ mora sit focus, miratur Agenore natus:
 Vestigatq; uiros: tegimen direpta leoni
 Pellis erat: telum splendenti lancea ferro,
 Et iaculum, teloq; animus præstantior omni.
 Vt nemus intrauit: lethataq; corpora uidit:
 Victoremq; supra spatiosi corporis hostem,
 Tristia sanguinea lambentem uulnera lingua:
 Aut ultor uestre fidissima corpora mortis,
 Aut comes, inquit, ero: dixit: dextraq; molarem
 Sustulit: & magnum magno conamine misit.
 Illius impulsu cum turribus ardua celsis
 Mœnia mota forent: serpens sine uulnere mansit:
 Loricaq; modo, squamis defensus, & atræ
 Duritia pellis, ualidos cute reppulit ictus.
 At non duritia iaculum quoq; uicit eadem:
 Quod medio lentæ spinæ curuamine fixum,
 Constat: & totum descendit in ilia ferrum.

I lle d
 V ulner
 I d; u
 V ix ter
 T um ue
 C ausa r
 S pumaq
 T erraq
 O re ni
 I pse m
 C ingit
 I mpete
 F ertur:
 C edit A
 S ustinet
 C ufidie p
 V ulnera
 I amq; u
 C operat
 S ed leue
 L a sap co
 C edendo
 D onec A
 V sp; sequ
 O bstit:
 P onder
 P arte
 D um f
 V ox si
 V nde:

Ille dolore, ferox caput in sua terga retorfit:
Vulneraq; aspexit: fixumq; hastile momordit.
Idq; ubi ui multa partem labefecit in omnem:
Vix tergo eripuit: ferrum tamen ossibus hæsit.
Tum uero postquam solitas accessit ad iras
Causa recens: plenis tumuerunt guttura uenis:
Spumaq; pestifero circumfluit albida rictus:
Terraq; rassa sonat squamis: quiq; halitus exit
Ore niger stygio, uitiatas infiat auras.
Ipse modo immensum spiris facientibus orbem
Cingatur: interdum longa trabe rector astat:
Impete nunc uasto, cæu concitus imbris amnis,
Fertur: & obstantes perturbat pectore syluas.
Cedit Agenorides paulum: spolioq; leonis
Sustinet in cursus: instantiaq; ora retardat
Cuspide prætenta: furit ille: & inania duro
Vulnera dat ferro: figitq; in acumine dentes.
Iamq; uenenifero sanguis manare palato
Cæperat: & uirides aspergine tinxerat herbas:
Sed leue uulnus erat: quia se retrahebat ab ictu:
Læsaq; colla dabat retro: plagamq; sedere
Cedendo arcebat: nec longius ire sinebat.
Donec Agenorides coniectum in guttura ferrum
Vsq; sequens pressit: dum retro quercus eunti
Obstat: & fixa est pariter cum robore ceruix.
Pondere serpentis curuata est arbor: & imæ
Parte flagellari gemit sua robora caudæ.
Dum spatium uictor uicti considerat hostis:
Vox subito audita est: neq; erat cognoscere promptū,
Vnde: sed audita est: Quid Agnore nate peremptum

METAMOR.

S erpentem spectas? Et tu spectabere serpens.
 I lle diu pauidus pariter cum mente colorem
 P erdiderat: gelidoq; comæ terrore rigeant.
 E æ uiri faultrix superas delapsa per auras
 P allas adest: motæq; iubet supponere terræ
 V ipereos dentes, populi incrementa futuri.
 P aret: Et, ut presso sulcum patefecit aratro:
 S pargit humi iussos, mortalia semina, dentes.
 I nde (fide maius) glebæ cœpere moueri:
 P rimaq; de sulcis acies apparuit hastæ:
 T egmina mox capitum picto nutantia cono:
 M ox humeri, pectusq; onerataq; brachia telis
 E xistunt: crescitq; seges clypeata uirorum.
 S ic ubi tolluntur festis aulae theatri:
 S urgere signa solent: primumq; ostendere uultus:
 C ætera paulatim: placidoq; educta tenore
 T ota patent: imoq; pedes in margine ponunt.
 T erritus hoste nouo Cadmus capere arma parabat:
 N e cape de populo, quem terra creauerat, unus
 E xclamat: nec te ciuilibus insere bellis.
 A tq; ita terrigenis rigido de fratribus unum
 C omminus ense ferit: iaculo cadit eminus ipse.
 H ic quoq; qui letho dederat, non longius illo
 V iuit: Et expirat, modo quas acceperat, auras.
 E xemploq; pari furit omnis turba: suoq;
 M arte cadunt subiti per mutua uulnera fratres.
 I amq; breuis uitæ spatium sortita inuentus
 S anguineam tepido plangebat pectore matrem,
 Q uinq; superstibus: quorum fuit unus Echion.
 I s sua iecit humi monitu Tritonidis arma:

F rater
 H os ope
 C um p
 I am f
 E xili
 C ontige
 T ot nat
 H os quo
 E xpect
 A nte ob
 P rima
 C ausa
 A ddit
 A t bene
 N on scil
 M ons era
 I amq; di
 E t sole
 C um inu
 P artiape
 L ina ma
 F orum
 C um cro
 P roposita
 D istat id
 S istite op
 I ussa ui
 V allis er
 N omme
 C uis

fab. 2
F raternæq; fidem pacis petijtq; deditq;
H os operis comites habuit sidonius hospes:
C um posuit iussam phœbeis sortibus urbem.
I am stabant Thebæ: poteras iam Cadme uideri
E xilij felix: soceri tibi Marsq; Venusq;
C ontigerant huc adde genus de coniuge tanta,
T ot natos, nataq; & pignora cara nepotes,
H os quoq; iam inuenes. Sed scilicet ultima semper
E xpectanda dies homini est: diciq; beatus
A nte obitum nemo, supremaq; funera debet:
P rima nepos inter res tot tibi Cadme secundas
C ausa fuit luctus: alienaq; cornua fronti
A ddita: uosq; canes satiati sanguine herili.
A t bene si quæras, fortunæ crimen in illo,
N on scelus inuenies: quod enim scelus error habebat?
M ons erat infectus uariarum cæde ferarum:
I amq; dies medius rerum contraxerat umbras:
E t sol ex æquo meta distabat utraq;
C um inuenis placido per denia lustra uagantes
P articipes operum compellat Hyantius ore.
L ina madent comites, ferrumq; cruore ferarum:
F ortunæq; dies habuit satis: altera lucem
C um croceis inuicta rotis aurora reducet:
P ropositum repetemus opus: nunc phœbus utraq;
D istat idem terra: finditq; uaporibus arua.
S istite opus præsens: nodosaq; tollite lina.
I ussa uiri faciunt: intermittuntq; laborem.
V allis erat, piceis, & acuta densa cupressu,
N omne Gargaphie, suginctæ sacra Dianæ:
C uius in extremo est antrum nemorale recessu,

METAMOR.

A rte laboratum nulla: simulauerat artem
 I ngenio natura suo: nam pumice uiuo,
 E t leuibus tofis natuum duxerat arcum.
 F ons sonat à dextra tenui perlucidus unda
 M argine gramneo patulos succinctus hiatus.
 H ic dea sylvarum uenatu fessa solebat
 V irgineos artus liquido persundere rore.
 Q uo postquam subiit: nympharum tradidit uni
 A rmigeræ iaculum, pharetramq; arcusq; retentos.
 A ltera depositæ subiecit brachia pallæ:
 V incla duæ pedibus demunt. nam doctior illis
 I smenis Crocale sparsos per colla capillos
 C olligit in nodum: quamuis erat ipsa solutis.
 E xcipiunt laticem Nipheq; Hyaleq; Rhanisq;
 E t Psecas & Phiale: funduntq; capacibus urnis.
 D umq; ibi perluitur solita Titania lympa:
 E æ nepos Cadmi dilata parte laborum
 P er nemus ignotum non certis passibus errans
 P eruenit in lucum: sic illum fata ferebant.
 Q ui simul intrauit rorantia fontibus antra:
 S icut erant, uiso nudæ sua pectora nymphæ
 P ercussere uiro: subitisq; ululatus omne
 I mpleuere nemus: arcusfuseq; Dianam
 C orporibus texere suis: tamen altior illis
 I psa dea est: colloq; tenuis supereminet omnes.
 Q ui color infectis aduersi solis ab ictu
 N ubibus esse solet, aut purpureæ auroræ:
 I s fuit in uultu uisæ sine ueste Dianæ.
 Q uæ quanq; comitum turba est stipata suarum:
 I n latus obliquum tamen astitit: oraq; retro

F lex
 Quas
 P erfu
 A dlic
 N unc
 S i pot
 D at f
 D at f
 C um
 C rura
 A dlic
 E t se
 V t ne
 M e m
 I ngen
 N on su
 Quid fa
 A n late
 D um d
 I chmob
 G nosius
 I nde r
 P ampt
 N ebrop
 E t ped
 H yleu
 D eq; l
 P xeme
 E t f
 E t D

F lexit: & ut uellet promptas habuisse sagittas:
 Q uas habuit, sic hausit aquas: multumq; uirilem
 P erfudit: spargensq; comas ultricibus undis,
 A ddidit hæc cladi præmuntia uerba futurae.
 N unc tibi me posito uisam uelamine narres,
 S i poteris narrare, licet: nec plura minata,
 D at sparso capiti uiuacis cornua cerui:
 D at spatium collo: summasq; cacuminat aures:
 C um pedibusq; manus, cum longis brachia mutat
 C ruribus: & uelat maculoso uellere corpus.
 A dditus & pauor est: fugit Autonoeius heros:
 E t se tam celerem cursu miratur in ipso.
 V t uero uultus, & cornua uidit in unda:
 M e miserum, dicturus erat: uox nulla secuta est:
 I ngemuit: uox illa fuit: lachrymæq; per ora
 N on sua fluxerunt: mens tantum pristina mansit.
 Q uid faciat? repetat ne domum, & regalia tecta?
 A n lateat syluis? timor hoc, pudor impedit illud.
 D um dubitat: uidere canes: primusq; Melampus,
 I chnobatesq; sagax latratu signa dederunt,
 G nosius Ichnobates, spartana gente Melampus.
 I nde ruunt alij rapida uelocius aura,
 P amphagus, & Doræus, & Oribasus, Arcades oēs,
 N ebrophonosq; ualēs, & trux cum Lelape Theron,
 E t pedibus Pterelas, & naribus utilis Agre,
 H ylaeusq; ferox nuper percussus ab apro,
 D eq; lupo concepta Nape, pecudesq; secuta
 P æmenis, & natis comitata Harpyia duobus,
 E t substricta gerens sicyonijs ilia Ladon,
 E t Dromas, & Canache, stictiq; et Tigris, & Alæ.

METAMOR.

E t niueis Leucon, & uillis Asbolus atris,
P ræualidusq; Macon, & cursu fortis Aëllō,
E t Thous, & Cyprio uelox cum fratre Lyaisca,
E t nigram medio frontem distinctus ab albo
H arpalos, & Melaneus, hirsutaq; corpore Lachne,
E t patre dictæo sed matre laconide nati
L abros, & Agriodos, & acutæ uocis Hylactor,
Q uosq; referre mora est: ea turba cupidine prædæ
P er rupes, scopulosq; adituq; carentia saxa,
Q uaq; est difficilis, quaq; est uia nulla, sequuntur.
I lle fugit, per quæ fuerat loca sæpe secutus:
H eu famulos fugit ipse suos: clamare libebat,
A ctæon ego sum: domnum cognoscite uestrum:
V erba animo desunt. resonat latratibus æther.
P rima Melanchætes in tergo uulnera fecit:
P roxima Theridamas: ore Sitrophus hæsit in armo:
T ardius exierant: sed per compendia montis
P ræcipitata uia est. domnum retinentibus illis,
C ætera turba coit: confertq; in corpore dentes.
I am loca uulneribus desunt: genuit ille: sonumq;
E t si non hominis, quem non tamen edere possit
C eruus, habet: mæstusq; replet iuga nota querelis:
E t genibus pronis supplex similisq; roganti
C ircunfert tacitos, tanquam sua brachia, uultus.
A t comites rapidum solitis hortatibus agmen
I gnari instigant: oculisq; Actæona quærunt:
E t uelut absentem certatim Actæona clamant:
A d nomen caput ille refert: & abesse queruntur:
N ec capere oblata segnem spectacula prædæ.
V ellet absse quidem: sed adest: uelletq; uidere,

Non

N on
V ndiq;
D ilat
N ec, ni
I ra ph
R umor
V isa de
V irgini
S ola te
E loqui
G audet
I n gen
C ausa
E sse Io
P rofec
I pta per
R ite uoc
S ceptra
E t foror,
C ontent
C oncipit
F ert iter
D e Ioue
F allat ea
A b Ioue
S urgit a
L imen
Q uam s
S ulcari
M embra

N on etiam sentire canum fera facta suorum.
 V ndiq; circulant: mersisq; in corpore rostris,
 D ilacerant falsi dominum sub imagine cerui.
 N ec, nisi finita per plurima uulnera uita,
 I ra pharetrata fertur satiata Dianæ.
 ab. 3. R umor in ambiguo est: alijs uiolentior æquo
 V isa dea est: alijs laudant: dignamq; seuera
 V irginitate uocant: pars inuenit utraq; causas.
 S ola Iouis coniux non tam culpet'ne, probet'ne
 E loquitur: quàm clade domus ab Agenore ductæ
 G audet: & a tyria collectum pellice transfert
 I n generis socios odium. subit ecce priori
 C ausa recens: grauidamq; dolet de semine magni
 E sse Iouis Semelen: tum linguam ad iurgia soluit.
 P rofeci quid enim toties per iurgia dixit?
 I psa petenda mihi est: ipsam, si maxima Iuno
 R ite uocor: perdam: si me gemmantia dextra
 S ceptra tenere decet: si sum regina, Iouisq;
 E t soror, & coniux, certe soror: at puto furto est
 C ontenta: & thalami breuis est iniuria nostri.
 C oncipit: id deerat: manifesta q; crimina plena
 F ert utero: & mater, quod uix mihi contigit uni,
 D e Ioue uult fieri: tanta est fiducia formæ.
 F allat eam faxo: nec sim Saturnia, si non
 A b Ioue mersa suo stygias penetrabit ad undas.
 S urgit ab his solio: fuluaq; recondita nube
 L imen adit Semeles: nec nubes ante remouit,
 Quàm simulauit animum: posuitq; ad tempora canos:
 S ulcauitq; cutem rugis: & curua trementi
 M embra tulit passu: uocem quoq; fecit anilem:

Ouid.

c

METAMOR.

I pſaq; erat Beroë Semeles epidauria nutrix
 E rgo ubi captato ſermone, diuq; loquendo
 A d nomen uenēre Iouis: ſuſpirat, & opto,
 I uppiter ut ſit, ait: metuo tamen omnia: multi
 N omine diuorum thalamos iniere pudicos.
 N ec tamen eſſe Iouem ſatis eſt: det pignus amoris:
 S i modo uerus is eſt: quantuſq; & qualis ab alta
 I unone excipitur: tantuſq; talisq; rogato
 D et tibi complexus: ſuaq; ante inſignia ſumat.
 T alibus ignaram Iuno Cadmeida dictis
 F ormarat. rogat illa Iouem ſine nomine munus.
 C ui deus elige ait: nullam patiēre repulſam.
 Q uoq; magis credas: ſtygiū quoq; conſcia ſunto
 N umina torrentis: timor, & deus ille deorum eſt.
 L æta malo, nimmūq; potens, perituraq; amantiſ
 O bſequio Semele, Qualem Saturnia, dixit,
 T e ſolet amplecti, ueneris cum ſœdus initis:
 D a mihi te talem. uoluit deus ora loquentis
 O pprimere: exierat iam uox properata ſub auras.
 I ngemuit: neq; enim non hæc optaſſe, nec ille
 N on iuraſſe poteſt: ergo mœſtiſſimus altum
 A ethera conſcendit: uultuſq; ſequentia traxit
 N ubila. queriſ nimbos, immuſtaq; fulgura uentis
 A ddidit, & tonitruſ, & ineuitabile fulmen.
 Q ua tamen uſq; poteſt, uires ſibi demere tentat:
 N ec quo centimanum deiecerat igne Typhœa,
 N unc armatur cor: nimmū feritatis in illo eſt.
 E ſt aliud leuius fulmen: cui dextra cyclopuſ
 S æuitiæ, flammæq; minus, minus addidit iræ.
 T ela ſecunda uocant ſuperi. capit illa: donuſq;

I ntrat agenoream. corpus mortale tumultus
 N on tulit ætherios: donisq; iugalibus arsit.
 I mperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
 E ripitur: patrioq; tener (si credere dignum est)
 I nsuitur femori: maternaq; tempora complet.
 F urtim illum primis Ino matertera cunis
 E ducat: inde datum nymphæ niseides antris
 O culuere suis: lactisq; alimenta dedere.
 D umq; ea per terras fatali lege geruntur:
 T uta; bis geniti sunt incunabula Bacchi:
 F orte Iouem memorant diffusum nectare, curas
 S eposuisse graues: uacuaq; agitaſſe remiſſos
 C um Iunone iocos. Et maior uestra profecto est,
 Q uam quæ contingit maribus, dixisse, uoluptas.
 I lla negat. placuit quæ sit sententia docti
 Q uerere Tiresiæ. uenus huic erat utraq; nota.
 N am duo magnorum uiridi cœuntia sylua
 C orpora serpentum baculi uiolauerat ictu:
 D e; uiro factus (mirabile) fœmina, septem
 E gerat autumnos: octauo rursus eosdem
 V idit: Et est uestræ si tanta potentia plagæ
 D ixit, ut authoris sortem in contraria mutet:
 N unc quoq; uos feriam. percussis anguibus iisdem,
 F orma prior redijt: genituaq; uenit imago.
 A rbiter hic igitur sumptus de lite iocosa
 D icta Iouis firmat. grauius Saturnia iusto,
 N ec pro materia fertur doluisse, suiq;
 I udicis æterna damnauit lumina nocte.
 A t pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiquam
 F acta dei fecisse deo) pro lumine adempto

METAMOR.

6. 5. 6.

S
I
I
P
C
I
V
I
N
T
F
V
R
N
A
M
S
N
A
V
G
R
F
S
I
D
H
P

cire futura dedit: pœnamq; leuauit honore.
lle per Aonias fama celeberrimus urbes
rreprehensa dabat populo responsa petenti.
rima fide uocisq; ratæ tentamina sumpsit
œrula Liriope: quam quondam flumine curuo
mplicuit: clausæq; suis Cephissis in undis
im tulit. enixa est utero pulcherrima pleno
nsantem nymphe, iam tunc qui posset amari:
narassumq; uocat: de quo consultus, an esset
tempora maturæ uisurus longa senectæ,
fidicus uates, si se non nouerit, inquit.
vana diu uisa est uox auguris: exitus illam
resq; probat, lethiq; genus, nouitasq; furoris.
anq; ter ad quinos unum Cephissius annos
addiderat: poteratq; puer, iuuenisq; uideri.
ulti illum iuuenes, multæ cupiere puellæ:
sed fuit in tenera tam dura superbia forma:
nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ.
aspicit hunc trepidos agitantem in retia cernos
vocalis nymphe: quæ nec reticere loquenti
nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo.
corpus adhuc Echo, non uox erat: & tamen usum
garcula non aliū, quàm nunc habet, oris habebat.
reddere de multis ut uerba nouissima posset:
fecerat hoc Iuno: quia cum deprendere posset
sub Ioue sæpe suo nymphas in monte iacentes:
illa deam longo prudens sermone tenebat:
dum fugerent nymphæ. postquam Saturnia sensit:
huius, ait, linguæ, qua sum delusa, potestas
parua tibi dabitur, uocisq; breuissimus usus:

R e q; minas firmat. tamen hæc in fine loquendi
I ngemnat uoces: auditaq; uerba reportat.
E rgo ubi Narcissum per denia rura uagantem
V idit: & incaluit: sequitur uestigia furtim:
Q uoq; magis sequitur, flamma propiore calescit:
N on aliter, quam cum summis circumlita tedis
A d motas rapiunt uinacia sulfura flammæ.
O quoties uoluit blandis acedere dictis:
E t molles adhibere preces: natura repugnat:
N ec sinit incipiat: sed quod sinit, illa parata est
E xpectare sonos: ad quos sua uerba remittat.
F orte puer comitum seductus ab agmine fido
D ixerat, ecquis adest? & adest responderat Echo:
H ic stupet: utq; aciem partes dimisit in omnes:
V oce ueni magna clamat: uocat illa uocantem.
R efficit: et rursus nullo ueniente, quid, inquit,
M e fugis? & totidem quot dixit uerba recepit.
P erstat: & alternæ deceptus imagine uocis,
H uc coeamus ait. nulliq; libentius unquam
R esponsum sono, coeamus rettulit Echo:
E t uerbis fauet ipsa suis: egressaq; sylua
I bat: ut inijceret sperato brachia collo.
I lle fugit: fugiensq; manus complexibus aufert.
A nte ait, emoriar, quam sit tibi copia nostri.
R ettulit illa nihil: nisi sit tibi copia nostri.
S preta latet syluis: pudibundaq; frondibus ora
P rotegit: & solis ex illo uiuit in antris.
S ed tamen hæret amor: crescitq; dolore repulsæ:
E t tenuant uigiles corpus miserabile curæ:

METAMOR.

Adducitq; cutem macies: & in aera suus
Corporis omnis abit: uox tantū, atq; ossa supersunt.
Vox manet: ossa ferunt lapidis traxisse figuram.
Inde latet syluis: nulloq; in monte uidetur:
Omnibus auditur: sonus est: qui uiuit in illa.
Sichanc, sic alias undis, aut montibus ortas
Luserat hic nymphas, sic cœtus ante uiriles.
Inde manus aliquis despectus ad æthera tollens,
Sic amet ipse licet, sic non potiatur amato,
Dixerat, assensit precibus Rhammusia iustis.
Fons erat illimis nitidis argenteus undis:
Quem neq; pastores, neq; pastæ in monte capellæ
Contigerant, aliud ue pecus: quem nulla uolucris,
Nec fera turbarat, nec lapsus ab arbore ramus.
Gramen erat circa, quod proximus humor alebat:
Syluaq; sole locum passura tepe scere nullo.
Hic puer, & studio uenandi lassus, & æstu
Procubuit, faciemq; loci, fontemq; secutus:
Dumq; sitim sedare cupit: sitis altera creuit:
Dumq; bibit: uisæ correptus imagine formæ
Spē sine corpore amat: corpus putat esse, qđ umbra ē.
Astupet ipse sibi: multaq; immotus eodem
Hæret, ut ē pario formatum marmore signum.
Spectat humi positus geminum sua lumina sydus,
Et dignos Baccho digitos, & Apolline crines,
Impubesq; genas, & eburnea colla, decusq;
Oris, & in niueo mistum candore ruborem:
Cunctaq; miratur: quibus est mirabilis ipse.
Se cupit impudens: & qui probat, ipse probatur:
Dumq; petit, petitur: pariterq; accendit, & ardet.

Irrita fallaci quoties dedit oscula fonti:
 In medijs quoties uisum captantia collum
 Brachia merfit aquis: nec se deprendit in illis.
 Quid uideat, nescit: sed quod uidet, uirur illo:
 Atq; oculos idem, qui decipit, incitat error.
 Credule quid frustra simulachra fugacia captas?
 Quod petis, est nusquam: quod amas, auertere, perdes.
 Ista repercussæ, quam cernis, imaginis umbra est:
 Nil habet ista sui: tecum uenitq; manetq;:
 Tecum discedet: si tu discedere possis.
 Non illum cereris, non illum cura quietis
 Abstrahere inde potest: sed opaca fusus in herba,
 Spectat inexploto mendacem lumine formam:
 Perq; oculos perit ipse suos: paulumq; leuatus
 Ad arcumstantes tendens sua brachia syluas,
 Ecquis Io syluæ crudelius inquit amauit?
 (Scitis enim: et multis latebra opportuna fuistis)
 Ecquem, cum uestre tot agantur secula uitæ:
 Qui sic tabuerit, longo memnisti in æuo?
 Et placet, et uideo: sed quod uideoq; placetq;,
 Non tamen inuenio: tantus tenet error amantem.
 Quoq; magis doleam: nec nos mare separat ingens,
 Nec uia, nec montes, nec clausis mœnia portis:
 Exigua prohibemur aqua. cupit ipse teneri:
 Nam quoties liquidis porreximus oscula lymphis:
 Hic toties ad me resupino nitatur ore.
 Posse putes tangi: minimū est, quod amantibus obstat.
 Quisquis es, huc exi: quid me puer unice fallis?
 Quô ue petitus abis? certe nec forma, nec ætas
 Est mea, quam fugias: et amarūt me quoq; nymphæ.

METAMOR. I

S pem mihi nescio. quam vultu promittis amico:
 Cumq; ego porrexi tibi brachia: porrigis ultro:
 Cum risi: arrides: lachrymas quoq; sæpe notavi
 Me lachrymante tuas: nutu quoq; signa remittis:
 Et quantum motu formosi suspicor oris,
 Verba refers, aures non peruenientia nostras.
 Iste ego sum: sensi: nec me mea fallit imago:
 Vror amore mei: flammæ moueoq; ferôq;
 Quid faciam? roger, an' ne rogem? quid deinde rogabo?
 Quod cupio, mecum est: inopem me copia fecit.
 O utinam à nostro secedere corpore possem:
 Votum in amante nouū est: uellē, qđ amamus, abesset.
 Iamq; dolor uires adimit: nec tempora uitæ
 Longa meæ superant: primôq; extinguor in æuo.
 Nec mihi mors grauis est posituro morte dolores.
 Hic, qui diligitur, uellem diuturnior esset.
 Nunc duo concordēs anima moriemur in una.
 Dixit: & ad faciem rediit male sanus eandem:
 Et lachrymis turbauit aquas: obscuraq; moto
 Reddita forma lacu est. quam cum uidisset abire:
 Quod refugis? remane: nec me crudelis amantem
 Desere, clamauit: liceat, quod tangere non est,
 Aspicere: & misero præbere alimenta furori.
 Dumq; dolet: summa uestemq; reduxit ab ora:
 Nudaq; marmoreis percussit pectora palmis:
 Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem,
 Non aliter, quàm poma solent: quæ candida parte,
 Parte rubent: aut ut uarijs solet uua racemis
 Ducere purpureum non dum matura colorem.
 Quæ simul aspexit liquefacta rursus in unda:

N on tulit ulterius: sed ut intabescere flauæ
 I gne leui ceræ, matutinæq; pruinae
 S ole tepente solent: sic attenuatus amore
 L iquitur: & tecto paulatim carpitur igni.
 E t ueq; iam color est misto candore rubori:
 N ec uigor, & uires, & quæ modouisa placebant:
 N ec corpus remanet, quondam quod amauerat Echo:
 Quæ tamen ut uidit: quamuis irata, memorq;
 I ndoluit: quotiesq; puer miserabilis heheu
 D ixerat: hæc resonis iterabat uocibus heheu.
 C umq; suos manibus percusserrat ille lacertos:
 H æc quoq; reddebat sonitum plangoris eundem.
 V ltima uox solitam fuit hæc spectantis in undam.
 H en frustra dilecte puer: totidemq; remisit.
 V erba locus: dictoq; uale, uale inquit & Echo.
 I lle caput uiridi fessum summisit in herba,
 L umina mors claudit domini mirantia formam.
 T um quoq; se, postquam est inferna sede receptus:
 I n stygia spectabat aqua. planxere sorores
 N aiades: & sectos fratri imposuere capillos:
 P lanxerunt Dryades: plangentibus affonat Echo.
 I amq; rogam, quassasq; faces, pheretrûq; parabant:
 N usquam corpus erat: croceum pro corpore florem
 I nueniunt, folijs medium cingentibus albis.
 ab. 7 C ognita res, meritam uatis per acheidas urbes
 A ttulerat famam: nomenq; erat auguris ingens.
 S pernit Echionides tamen hunc ex omnibus unus
 C ontemptor superûm Pentheus: præsaq; ridet
 V erba senis: tenebrasq; & cladem lucis ademptæ
 O bijcit. ille mouens albertia tempora canis

METAMOR. I

Quàm felix esses, si tu quoq; luminis huius
 Orbis, ait, fieres: nec bacchica sacra uideres.
 Namq; dies aderit: quam non procul auguror esse:
 Qua nouus huc ueniet, proles Semeleia, Liber.
 Quem nisi templorum fueris dignatus honore:
 Mille lacer spargere locis: et sanguine syluas
 Fœdabis, matremq; tuam, matrisq; sorores:
 Eueniet: neq; enim dignabere numen honore:
 Meq; sub his tenebris nimum uidisse quereris.
 Talia dicentem proturbat Echione natus.
 Dicta fides sequitur: responsaq; uatis aguntur.
 Liber adest: festisq; fremunt ululatus agri:
 Turba ruit: mistæq; uiris matresq; natusq;
 Vulgusq; proceresq; ignota ad sacra feruntur.
 Quis furor anguigenæ proles mauortia uestras
 Attonuit mentes? Pentheus ait: ærâ ne tantum
 Acre repulsa ualent? et adunco tibia cornu?
 Et magicæ fraudes: ut quos non bellicus ensis,
 Non tuba terruerit, non strictis agmina telis:
 Fœmineæ uoces, et mota insania uino,
 Obscœniq; greges, et inania tympana uincant?
 Vos ne senes mirer? qui longa per æquora uecti
 Hac Tyron, ac profugos posuistis sede penates:
 Nunc finitis sine Marte capi. uos ne acrior ætas
 O iuuenes, propiorq; meæ? quos arma tenere,
 Non thyrsos: galeaq; tegi, non fronde, decebat.
 Este precor memores, qua sitis stirpe creati:
 Illiusq; animos, qui multos perdidit unus:
 Sumite serpentis: pro fontibus ille, lacuq;
 Interijt: at uos pro fama uincite uestra.

I lle dedit letho fortes: uos pellite molles:
E t patrium retinete decus, si fata uetabant
S tare diu Thebas: utinam tormenta, uiriq;
M ænia diruerent: ferrumq; ignisq; sonarent.
E ssemus miseri sine crimine: fors q; querenda,
N on celandæ foret: lachrymæq; pudore carerent.
A t nunc à puero Thebæ capientur inermi:
Q uem neq; bella innant, nec tela, nec usus equorum:
S ed madidi myrrha crines, mollesq; coronæ,
P urpuraq; & pictis intextum uestibus aurum.
Q uem quidem ego actutum (modo uos absistite) cogam
A ssumptumq; patrem, commentaq; sacra fateri.
A n satis Acrisio est animi contemnere uanum
N umen? & argolicas uenienti claudere portas?
P enthea terrebit cum totis aduena Thebis?
I te citi (famulis hoc imperat) ite: ducemq;
A ttrahite huc uinctum: iussis mora segnis abesto.
H unc auus, hūc Athamas, hūc cætera turba suorū
C orripiunt dictis: frustra q; inhibere laborant.
A crior admonitu est: irritaturq; retenta,
E t crescit rabies: moderaminaq; ipsa nocebant.
S ic ego torrentem, qua nil obstabat eunti,
L enius, & modico strepitu decurrere uidi:
A t quacunq; trabes, obstructaq; saxa tenebant:
S pumeus, & feruens, & ab obijce sæuior ibat.
E æ cruentati redeunt: & Bacchus ubi esset
Q uærenti domino, Bacchum uidisse negarunt:
H unc dixere tamen comitem, famulumq; sacrorum
C epimus: & tradunt manibus post terga reuinctis
S acra dei quondam tyrrhena gente secutum.

26. 8. **A**spicit hunc Pentheus oculis, quos ira tremendos
 Fecerat: & quanquam poenae uix tempora differt:
 Operiture, tuaq; alijs documenta dature
 Morte, ait, ede tuum nomen, nomenq; parentum,
 Et patriam, morisq; noui cur sacra frequentes.
 Ille metu uacuus, nomen mihi, dixit, Acoetes,
 Patria Maonia est, humili de plebe parentes.
 Non mihi quae duri colerent pater arua iuueni,
 Lanigerosq; greges, non ulla armenta reliquit:
 Pauper & ipse fuit: linoq; solebat, & hamus
 Decipere, & calamo salientis ducere pisces.
 Ars illi sua census erat: cum traderet artem:
 Accipe quas habeo studij successor, & haeres,
 Dixit, opes: moriensq; mihi nihil ille reliquit,
 Praeter aquas: unum hoc possum appellare paternum.
 Mox ego, ne scopulis haererem semper in ysdem:
 Addidici regimen dextra moderante carinae
 Lectere: & oleniae sydus pluviale capellae,
 Taygetenq; Hyadasq; oculis, Arctonq; notaui,
 Ventorumq; domos, & portus puppibus aptos.
 Forte petens Delonchia telluris ad oras
 Applicor: & dextris adducor littora remis:
 Dicoq; leues saltus: udaeque immittor arenae.
 Nunc ubi consumpta est: aurora rubescere primo
 Coeperat: exurgo: laticesq; inferre recentes
 Admoneo: monstroque uiam, quae ducit ad undas.
 Ipse, quid aura mihi tumultu promittat ab alto,
 Prospicio: comitesq; uoco: repetoque carinam.
 Adsumus eni inquit sociorum primus Opheltes:
 Vtq; putat, praedam deserto nactus in agro,

Virginea puerum ducit per littora formosum.
Ille mero; somnoq; grauis titubare uidetur:
Vixq; sequi: specto cultum, faciemq;, gradumq;:
Nil ibi, quod credi posset mortale, uidebam.
Et sensi: & dixi socijs, quod numen in isto
Corpore sit dubito: sed corpore numen in isto est.
Quisquis es o faueas: nostrisq; laboribus adsis:
His quoq; des ueniam. pro nobis mitte precari
Dictys ait: quo non alius conscendere summas
Ocyor antemnas: prehensq; rudente relabi.
Hoc Libys, hoc flauus proræ tutela Melanthus,
Hoc probat Alcimedon, & qui requiemq;, modumq;
Vocē dabat remus animorum hortator Epopeus:
Hoc omnes alij: prædæ tam cæca cupidus est.
Non tamen hanc sacro uiolari pondere pinum
Perpetiar, dixi: pars hic mihi maxima iuris:
Inq; aditu absisto. furit audacissimus omni
De numero Lycabas: qui thusca pulsus ab urbe,
Exilium dira pœnam pro cæde luebat.
Is mihi, dum resto, iuuenili guttura pugno
Rupit: & excussum misisset in æquora: si non
Hæsissem, quamuis amens, in fune retentus.
Impia turba probat factum. tum deniq; Bacchus
(Bacchus enim fuerat) ueluti clamore solutus
Sit sopor: atq; mero redeant in pectora sensus:
Quid facitis? quis clamor, ait? qua dicite nautæ
Huc ope perueni? quo me deferre paratis?
Pone metum Proreus: & quos contingere portus
Ede uelis, dixit: terra sistere petita.
Naxon ait liber cursus aduertite uestros:

METAMOR. I

Illa mihi domus est: uobis erit hospita tellus.
 Per mare fallaces, perq; omnia numina iurant:
 Sic fore: meq; iubent pictæ dare uela carinæ.
 Dextera Naxos erat: dextra mihi lintea danti,
 Quid facis o demens, quis te furor inquit Opheltes?
 Pro se quisq; timet: lænam pete, maxima nutu
 Pars mihi significat: pars, quid uelit, aure susurrat.
 Obstupui: capiatq; alius moderamina, dixi:
 Meq; ministerio scelerisq; artisq; remoui.
 Increpor à cunctis: totumq; immurmurat agmen:
 E quibus Ethalion, te scilicet omnis in uno
 Nostra salus posita est, ait: Et subit ipse: meumq;
 Explet opus: Naxoq; petit diuersa relictæ.
 Tum deus illudens, tanquam modo demuq; fraudem
 S enserit: e puppi pontum prospectat adunca:
 Et flenti similis, non hæc mihi littora nautæ
 Promissis, ait: non hæc mihi terra rogata est.
 Quo merui poenam facto? quæ gloria uestra est?
 Si puerum iuuenes, si multi fallitis unum?
 I andudum flebam: lachrymas manus impia nostras
 Ridet: Et impellit properantibus æquora remus.
 Per tibi nunc ipsum (neq; enim præsentior illo
 Est deus) adiuro tam me tibi uera referre,
 Quàm ueri maiora fide. stetit æquore puppis
 Haud aliter: quàm si siccum nauale teneret.
 Illi admirantes remorum in uerbere perstant:
 Velaq; deducunt: geminaq; ope currere tentant.
 Impediunt edere remos: nexuq; recuruo
 Serpunt: Et grauidis distinguunt uela corymbis.
 Ipse racemi feris frontem circumdatus unis,

P am
 Quem
 P ista
 E xili
 S ine t
 C orpo
 I nape
 V erte
 N aris
 A t L
 I n ff
 I am
 A lter
 B rac
 C orpo
 Qualia
 V ndiq;
 E merg
 I nq; ch
 C orpo
 D e moc
 R estab
 C orpo
 C orde
 A cessi
 P rab
 I nqu
 P rac
 C orpo
 P roti

P ampineis agitat uelatam frondibus hastam.
Quem circa tigres, simulachraq; inania lyncum,
P ictarumq; iacent fera corpora pantherarum.
E xiliere uiri: siue hoc insania fecit,
S iue timor: primusq; Medon nigrescere pinnis,
C orporeq; & presso spinæ curuamine flecti
I napit huic Mycæbas in quæ miracula dixit
V erteris? & lati rictus, & panda loquenti,
N aris erat: squamamq; cutis durata trahabat.
A t Libys, obstantes dum uult obuertere remos:
I n spatium resilire manus breue uidit: & illas
I am non esse manus: iam pinnas posse uocari.
A lter ad intortos cupiens dare brachia funes,
B rachia non habuit: truncq; repandus in undas
C orpore desiluit: falcata nouissima cauda est:
Qualia dimidiæ sinuatur cornua lunæ.
V ndiq; dant saltus: multaq; aspergine rorant:
E merguntq; iterum: redeuntq; sub æquora rursus:
I nq; chori ludunt speciem: lasciuiaq; iactant
C orpora: & acceptum patulis mare naribus efflant.
D e modo uiginti (tot enim ratis illa ferebat)
R estabam solus, pauidus, gelidusq; trementi
C orpore: uixq; animum firmat deus, excute dicens
C orde metum: Diamq; tene delatus in illam,
A ccessi sacris: baccheaq; sacra frequento.
P ræbuimus longis Pentheus ambagibus aures
I nquit: ut ira mora uires absumere posset.
P ræcipitem famuli rapite hunc: cruciataq; duris
C orpora tormentis stygiæ demittite morti.
P rotinus abstractus, solidis tyrrhenus Acætes

fab. 9

METAMOR.

C lauditur in tectis: & dum crudelia iusse
I nstrumenta necis, ferrumq; ignesq; parantur:
S ponte sua patuisse fores, lapsasq; lacertis
S ponte sua fama est, nullo solvente catenas.
P erstat Echionides: nec iam iubet ire: sed ipse
V adit, ubi electus facienda ad sacra Cithæron
C antibus, & clara bacchantum uoce sonabat.
V t fremut acer equus, cum bellicus ære canoro
S igna dedit tubicen: pugnaq; assumit amorem.
P enthea sic ictus longis ululatibus æther
M ouit: & audito clamore recanduit ira.
M onte fere medio est, angentibus ultima syluis,
P urus ab arboribus spectabilis, undiq; campus.
H ic oculis illum cernentem sacra profanis
P rima uidet, prima est insano concita cursu,
P rima suum misse uiolauit Penthea thyrsos
M ater: & o geminae clamauit adeste sorores:
I lle aper, in nostris errat qui maximus agris:
I lle mihi feriendus aper. ruit omnis in unum
T urba fures: cunctæ coeunt: trepidumq; sequuntur,
I am trepidū, iam uerba minus uiolenta loquentem,
I am se damnantem, iam se peccasse fatentem.
S aucius ille tamen fer opem matertera dixit
A utonoë: moueant animos Actæonis umbræ.
I lla quis Actæon, nescit: dextramq; precantis
A bstulit: Inoo lacerata est altera raptu.
N on habet infelix, quæ matri brachia tendat:
T runca sed ostendens deiectis uulnera membris,
A spice mater ait. uisis ululauit Agæue:
C ollaq; iactauit: crinemq; per aëra mouit:
Annulsumq;

A uulsumq; caput digitis complexa cruentis
C lamat, Io comites opus hoc uictoria nostra est.
N on citius frondes autumnū frigore tactas,
I amq; male hærentes alta rapit arbore uentus:
Quā sunt membra uiri manibus direpta nefandis.
T alibus exemplis monitæ noua sacra frequentant,
T huraq; dant, sanctasq; colunt Ismenides aras.

P. OVI. NASO. METAMOR-
PHOSEON LIB. IIII.

fab. 1. 2. 3.

T non Alcathœ Mineias orgia censet
a Accipienda dei: sed adhuc temeraria
 Bacchum

Progeniē negat esse Iouis: sociasq; sorores

I mpietatis habet. festum celebrare sacerdos
I mmunesq; operum famulas, dominasq; suorum,
P ectora pelle tegi, crinales soluere uittas,
S erta comis, manibus frondentes sumere thyrsos,
I usserat: & sæuam læsi fore numinis iram,
V aticinatus erat. parent matresq; nurusq;
T elasq; calathosq; infectaq; pensa reponunt:
T huraq; dant: Bacchūq; uocant, Bromiūq; Lyæūq;
I gnigenamq; satumq; iterum, solumq; bimatrem.
A dditur his Nyseusq; indetonsusq; Thyoneus,
E t cum Lenæo genialis consitor unæ,
N ycteliusq; Eleleusq; parens, & Iacchus, & Euan:
E t quæ præterea per graias plurima gentes
N omnia liber habes. tibi enim incōsumpta inuicta est:
T u puer æternus, tu formosissimus alto

Ouid.

f

METAMOR.

C onspiceris cœlo: tibi, cum sine cornibus aſtas,
 V irgineum caput eſt: oriens tibi uictus, ad uſq;
 D ecolor extremo qua cingitur India Gange.
 P enthea tu uenerande, bipenniſerumq; Lycargum
 S acrilegos mactas: tyrrenaq; mittis in æquor
 C orpora: tu bijugum pictis inſigna frenis
 C olla premis lyncum: bacchæ, ſatyriq; ſequuntur,
 Quiq; ſenex ferula titubantes ebrius artus
 S uſinet: & pando non fortiter hæret aſello.
 Quacunq; ingrederis, clamor inuenilis, & una
 F æmineæ uoces, impulſaq; tympana palms,
 C oncinnæq; æra ſonant, longoq; ſoramine buxus.
 P lacatus, mitisq; rogant Iſmenides adſis:
 I uſſaq; ſacra colunt. ſolæ Minæides intus
 I ntempeſtiua turbantes feſta minerva,
 A ut ducunt lanas: aut ſtamina pollice uerſant:
 A ut hærent telæ: ſamulæq; laboribus urgent.
 E' quibus una leui deducens pollice filum,
 D um ceſſant aliæ, commentaq; ſacra frequentant:
 N os quoq; quas Pallas melior dea detinet, inquit,
 V tile opus manuum uario ſermone leuemus:
 P erq; uices aliquid, quod tempora longa uideri
 N on ſinat: in medium uacuas referamus ad aures.
 D iſta probant, primamq; iubent narrare ſorores.
 I lla quid è multis referat (nam plurima norat)
 C ogitat: & dubia eſt de te Babylonia narret
 D irce: quam uerſa ſquamis uelantibus artus
 S tagna Palæſtini credunt coluiſſe figura.
 A n magis ut ſumptis illius filia pennis,
 E xtremos altis in turribus egerit annos.

N d
 V et
 D ot
 V t
 H æ
 T al
 lapa
 A lte
 C or
 C of
 N o
 T e
 S e
 E a
 C or
 Quo
 F iſſi
 C um
 I d
 (Qu
 E t
 M ur
 S æp
 I nq
 I m
 Qu
 A ut
 N ec
 Quo
 T d

Nais an ut cantu, nimumq; potentibus herbis
 Verterit in tacitos immenilia corpora pisces:
 Donec idem passa est. an quæ poma alba ferebat,
 Vt nunc nigra ferat contactu sanguinis arbor.
 Hæc placet: hæc quoniam vulgaris fabula non est:
 Talibus orsa modis, lana sua fila sequente.
 Lab. 4. P yramus & Thisbe, iuuenum pulcherrimus alter,
 Altera, quas oriens habuit, prælata puellis,
 Contiguas habuere domos: ubi dicitur altam
 Costilibus muris anxisse Semiramis urbem.
 Notitiam, primosq; gradus uicina fecit:
 Tempore creuit amor. tedæ quoq; iure coissent:
 Sed uetere patres: quod non potuere uetare.
 Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
 Conscius omnis abest: nutu, signisq; loquuntur:
 Quoque magis tegitur, tectus magis æstuat ignis.
 Fissus erat tenui rima, quam duxerat olim,
 Cum fieret, paries domui communis utriq;
 Id uitium nulli per sæcula longa notatum,
 (Quid non sentit amor?) primi uidistis amantes:
 Et uocis fecistis iter: tutæq; per illud
 Murmure blanditiæ minimo transire solebant.
 Sæpe ubi constiterant hinc Thisbe, Pyramus illinc:
 Inq; uices fuerat captatus anhelitus oris:
 Imide, dicebant, paries quid amantibus obstas?
 Quantum erat ut sineres toto nos torpore iungi?
 Aut hoc si nimum est: uel ad oscula danda pateres?
 Nec sumus ingrati: tibi nos debere fatemur:
 Quod datus est uerbis ad amicus transitus aures.
 Talia diuersa nequicquam sede locuti

METAMOR.

S ub noctem dixere uale: partiq; dedere
 O scula quisq; suæ non peruenientia contra.
 P ostera nocturnos aurora remouerat ignes:
 S olq; pruinosas radijs siccauerat herbas:
 A d solitum coïere locum: tum murmure paruo
 M ulta prius questi statuunt, ut nocte silenti
 F allere custodes, foribusq; excedere tentent.
 C umq; domo exierint, urbis quoq; tecta relinquunt:
 N e ue sit errandum lato spatiantibus aruo,
 C onueniant ad busta Nini: lateantq; sub umbra
 A rboris. arbor ibi niueis uberrima pomis
 A rdua morus erat, gelido contermina fonti.
 P acta placent: & lux tarde discedere uisa
 P ræcipitatur aquis: & aquis nox exit ab iisdem.
 C allida per tenebras uersato cardine Thisbe
 E greditur: fallitq; suos: adopertaq; uultum
 P eruenit ad tumultum: dictaq; sub arbore sedit.
 A udacem faciebat amor. uenit ecce recenti
 C æde leæna bouum spumantes oblita rictus,
 D epositura sitim uicini fontis in unda.
 Q uam procul ad lunæ radios babylonia Thisbe
 V idit: & oscurum timido pede fugit in antrum:
 D umq; fugit, tergo uelamina lapsa reliquit.
 V t lea sæua sitim multa compefcuit unda:
 D um redit in syluas, inuentos forte sine ipsa
 O re cruentato tennes laniauit amictus.
 S erius egressus uestigia uidit in alto
 P uluere certa feræ, totoq; expalluit ore
 P yramus. ut uero. uestem quoq; sanguine tinctam
 R epperit: una duos, inquit, nox perdet amantes:

E q
 N o
 I n
 N ec
 E t
 O qu
 S ed
 T oll
 V t
 A ct
 Qu
 N e
 E t
 N o
 S an
 E id
 A r
 V er
 P ur
 E re
 I lla
 Qu
 V t
 S ic
 D u
 M e
 P al
 Qu
 S ed
 P er

E' quibus illa fuit longa dignissima uita:
 N ostra nocens anima est: ego te misera peremi:
 I n loca plena metus qui iussi nocte uenires:
 N ec prior huc ueni. nostrum diuellite corpus,
 E t scelerata fero consume uiscera morsu
 O quicunq; sub hac habitatis rupe leones.
 S ed timidi est optare necem. uelamina Thisbes
 T ollit: & ad pacta secum fert arboris umbram.
 V t q; dedit notæ lachrymas, dedit oscula uesti:
 A cipe nunc, inquit, nostri quoq; sanguinis haustus.
 Q uoq; erat acinctus, demisit in ilia ferrum:
 N ec mora, feruenti moriens è uulnere traxit:
 E t iacuit resupinus humo. cruor emicat alte
 N on aliter, quàm cum uitiato fistula plumbo
 S anditur: & tenui stridente foramine, longas
 E iaculatur aquas: atq; ictibus aera rumpit.
 A rborei fœtus aspergine cædis, in atram
 V ertuntur faciem: madefactaq; sanguine radix
 P urpureo tingit pendentia mora colore.
 E cce metu non dum posito, ne fallat amantem,
 I lla redit: iuuenemq; oculis, animoq; requirit:
 Q uantaq; uitarit narrare pericula gestit.
 V t q; locum, & uisam cognoscit in arbore formam:
 S ic facit incertam pomi color: hæret an hæc sit.
 D um dubitat, tremabunda uidet pulsare cruentum
 M embra solum: retroq; pedem tulit: oraq; buxo
 P allidiora gerens, exhorruit æquoris instar:
 Q uod fremut, exigua cum summum stringitur aura.
 S ed postquam remorata, suos cognouit amores:
 P ercutit indignos claro plangore lacertos:

METAMOR.

Et laniata comas, amplexaq; corpus amatum,
Vulnera suppleuit lachrymis: fletumq; cruori
Miscuit: & gelidis in uultibus oscula figens,
Pyræ, clamauit, quis te mihi casus ademit?
Pyræ responde: tua te carissima Thisbe
Nominat: exaudi: uultusq; attolle iacentes.
Ad nomen Thisbes oculos iam morte grauatos
Pyræus erexit: uisaq; recondidit illa.
Quæ postquam uestemq; suam cognouit: & ense
Vidit ebur uacuum: tua te manus, inquit, amorq;
Perdidit infelix: est & mihi fortis in unum
Hæc manus: est & amor: dabit hic in uulnera uires.
Persequar extinctum: lethiq; miserrima dicar
Causa, comesq; tui: quiq; à me morte reuelli
Heu sola poteras: poteris nec morte reuelli.
His tamen amborum uerbis estote rogati
Omultum miseri, meus illiusq; parentes:
Vt quos certus amor, quos hora nouissima iunxit:
Componi tumulto non inuideatis eodem.
At tu quæ ramis arbor miserabile corpus
Nunc tegis unius: mox est tectura duorum:
Signa tene cedis: pullosq; & luctibus aptos
Semper habe foetus, gemini monumenta cruoris.
Dixit, & aptato pectus mucrone sub imum
Incubuit ferro: quod adhuc à cæde tepebat.
Vota tamen tetigere deos: tetigere parentes:
Nam color in pomo est, ubi permaturuit, ater:
Quodq; rogis superest, una requiescit in urna.
Desierat: mediūq; fuit breue tempus: & orsa est
Dicere Leuconoe. nocem temere sorores.

Lab. 5 Hunc quoque, sydereas qui temperat omnia luce,
 Cēpit amor solem. Solis referemus amores.
 Primus adulterium veneris cum Marte putatur
 Hic uidisse deus: uidet hic deus omnia primus.
 Indoluit factō: Iunonigenæq; marito
 Furti tori, furtiq; locum monstrauit: at illi
 Et mens, et quod opus fabrilis dextra tenebat,
 Excidit: extemplo graciles ex ære cithenas,
 Retiaq; et laqueos, quæ lumina fallere possent,
 Elimat: non illud opus tenuissima uincant
 Stamina: non summo quæ pendet aranea tigno.
 Vtq; leues tactus, momentaq; parua sequantur,
 Efficit: et lecto circumdata collocat apte.
 Ut uenere torum coniux, et adulter in unum:
 Arte uiri, uinclisq; noua ratione paratis,
 In medijs ambo deprensi amplexibus hærent.
 Lemnius extemplo ualuas patefecit eburnas:
 Admisitq; deos. illi iacere ligati
 Turpiter: atq; aliquis de diis non tristibus, optat
 Sic fieri turpis. superi risere: diuq;
 Hæc fuit in toto notissima fabula cælo.
 Exigit indicij memorem Cythereia pœnam:
 Inq; uices illum, tectos qui læsit amores:
 Lædit amore pari. quid nunc Hyperione nate
 Forma, colorq; tibi, radiataq; lumina profunt?
 Nempe, tuis omnes qui terras ignibus uris:
 Vreris igne nouo: quiq; omnia cernere debes:
 Læucothoen spectas: et uirgine figis in una,
 Quos mundo debes, oculos. modo surgis eoo
 Temperius cælo: modo serius incidis undis.

METAMOR.

Spectandiq; mora brumales porrigis horas.
 Deficis interdum: uitiumq; in lumina mentis
 Transit: & obscurus mortalia pectora terres.
 Nec tibi, quod lunæ terris propioris imago
 Obstitit, palles: facit hunc amor iste colorem.
 Diligis hanc unam: nec te Clymenēq;, Rhodōq;
 Nec tenet æææ genitrix pulcherrima Circes,
 Quæq; tuos Clytie quamuis despecta petebat
 Concubitus: ipsoq; illo graue uulnus habebat
 Tempore. Leucothoe multarum obliuia fecit:
 Gentis odoriferæ quam formosissima partu
 Edidit Eurynome: sed postquam filia creuit:
 Quam mater cunctas, tam matrem filia uicit.
 Rexit achæmenias urbes pater Orchamus: isq;
 Sæptimus à prisco numeratur origine Belo.
 Axæ sub hesperio sunt pascua solis equorum:
 Ambrosiam pro gramine habent. ea fessa diurnis
 Membra ministerijs nutrit: reparatq; labori.
 Dumq; ibi quadrupedes cœlestia pabula carpunt:
 Noxq; uicem peragit: thalamos deus intrat amatos
 Versus in Eurynomes faciem genitricis: & inter
 Bis sex Leucothoen famulas ad lumina cernit,
 Leuia uersato ducente stamna fuso.
 Ergo ubi, cœu mater, caræ dedit oscula natæ:
 Res, ait, arcana est: famulæ discedite: né ue
 Ripite arbitrium matri secreta loquendi.
 Paruerant: thalamoq; deus sine teste relictus,
 Ille ego sum, dixit, qui longum metior annum:
 Omnia qui uideo: per quem uidet omnia tellus:
 Mundi oculus: mihi, crede, places. pauet illa: metuq;

Et colus, & fusi digitis cecidere remissis.
Ipse timor decuit: nec longius ille moratus,
In ueram redijt speciem, solitumq; nitorem.
At uirgo, quamuis inopino territa uisu,
Victa nitore dei, posita uim passa querela est.
Inuidit Clytie: neq; enim moderatus in illa
Solis amor fuerat: stimulataq; pellicis ira,
Vulgat adulterium: diffamatumq; parenti
Indicat. ille ferox, immansuetusq; precantem,
Tendentemq; manus ad lumina solis, & ille
Vim tulit inuitæ, dicentem, defodit alta
Crudus humo: tumulumq; sup' grauis addit arenæ.
Dissipat hunc radijs Hyperione natus: iterq;
Dat tibi: quo possis defossos promere uultus.
Nec tu iam poteras enectum pondere terræ
Tollere nymphea caput: corpusq; exangue iacebas.
Nil illo fertur uolucrum moderator equorum
Post phaethonteos uidisse dolentius ignes.
Ille quidem gelidos radiorum uiribus artus,
Si queat, in uinum tentat reuocare calorem:
Sed quoniam tantis fatum conatibus obstat:
Nectare odorato sparsit corpusq; locumq;:
Multaq; præquestus, tanges tamen æthera, dixit.
Protinus imbutum cœlesti nectare corpus
Delicuit: terramq; suo madefecit odore.
Virgaq; per glebas sensim radicibus actis
Thurea surrexit: tumulumq; cacumine rupit.
At Clytien, quamuis amor excusare dolorem,
Indiciumq; dolor poterat: non amplius author
Lucis adit: uenerisq; modum sibi fecit in illa.

METAMOR.

T abuit ex illo dementer amoribus usa
 N ympharum impatiens: & sub Ioue nocte, dieq;
 S edit humo nuda, nudis incompta capillis.
 P erq; nouem luces expers undæq; cibiq;
 R ore mero, lachrymisq; suis ieiunia pauit:
 N ec se mouit humo: tantum spectabat euntis
 O ra dei: uultusq; suos flectebat ad illum.
 M embra ferunt hæsisse solo. partemq; coloris
 L uridus exangues pallor conuertit in herbas:
 E st in parte rubor: uiolæq; simillimus ora
 F los tegit. illa suum, quamuis radice tenetur:
 V ertitur ad solem: mutataq; seruat amorem.
 ab. 7. D ixerat: & factum mirabile ceperat aures.
 P ars fieri potuisse negant: pars omnia ueros
 P osse deos memorant: sed non est Bacchus in illis.
 P oscitur Alcithoe postquam siluere sorores:
 Quæ radio stantis percurrrens stamina telæ,
 V ulgatos taceo, dixit, pastoris amores
 D aphnidis Idæi: quem Nymphe pellicis ira
 C ontulit in saxum: tantus dolor urit amantes.
 ab. 8. N ec loquar, ut quondam naturæ iure nouato
 A mbiguus fuerit modo uir, modo foemina, Scython.
 ab. 9. T e quoq; nunc Adamas, quondam fidissime paruo
 C elme Ioui, largoque; satos Curetas ab imbri,
 ab. 10. E t Crocon in paruos uersum cum smulace flores,
 P rætereo: dulciq; animos nouitate tenebo.
 ab. 11. V nde sit infamis: quare male fortibus undis
 S almacis eneruet, tactosq; remolliat artus:
 D ifcite. causa latet: uis est notissima fontis.
 M ercurio puerum diua Cythereide natum

N ai
 C ni
 C og
 I st
 D efer
 I gna
 F lum
 I lle
 C ara
 V sp
 N ec
 P er
 C eff
 N y
 F let
 S ola
 S ape
 S alma
 E t tua
 N ec i
 N ec f
 S ed m
 S ape
 E t qu
 N unc
 M olla
 S ape
 C um
 N ec
 Qua

Naiades idæis enutriuere sub antris.
Cuius erat facies, in qua materq; paterq;
Cognosci possent: nomen quoq; traxit ab illis.
Is tria cum primum fecit quinquennia: montes
Deseruit patrios: Idaq; altrice relictâ,
Ignotis errare locis, ignota uidere
Flumina gaudebat, studio minuente laborem.
Ille etiam Lycias urbes, Lycæq; propinquos
Caras adit. uidet hic stagnum lucentis ad inum
Vsq; solum lymphæ. non illic canna palustris,
Nec steriles uluæ, nec acuta cuspide iunci:
Perspicius liquor est: stagni tamen ultima uiuq;
Cespice cinguntur, semperq; uirentibus herbis.
Nympha colit, sed nec uenatibus apta, nec arcus
Flectere quæ soleat, nec quæ contendere cursu:
Solaq; Naiadum celeri non nota Diana.
Sæpe suas illi, fama est, dixisse sorores,
Salmaci uel iaculum, uel pictas sume pharetras:
Et tua cum duris uenatibus otia misce.
Nec iaculum sumit, nec pictas illa pharetras:
Nec sua cum duris uenatibus otia misce.
Sed modo fonte suo formosos perluit artus:
Sæpe cytoriaco deducit pectine crines:
Et quid se deceat, spectatas consulit undas.
Nunc perlucenti circumdata corpus amictu,
Mollibus aut folijs, aut mollibus incubat herbis.
Sæpe legit flores: et tunc quoq; forte legebat:
Cum puerum uidit: uisumq; optauit habere.
Nec tamen ante adiit, et si properabat adire:
Quam se composuit: quam circumspectit amictus:

METAMOR.

E t finxit uultum: & meruit formosa uideri.
 T unc sic orsa loqui, puer o dignissime credi
 E sse deus, seu tu deus es, potes esse Cupido:
 S iue es mortalis: qui te genuere, beati.
 E t mater felix, & fortunata profecto,
 S iqua tibi soror est, & quæ dedit ubera nutrix.
 S ed longe cunctis, longeq; beatior illa,
 S iqua tibi sponsa est: siquam dignabere teda.
 H æc tibi siue aliqua est: mea sit fortuna uoluptas:
 S eu nulla est: ego sim: thalamumq; ineamus eundem.
 N ais ab his tacuit: pueri rubor ora notauit.
 N escit quid sit amor: sed & erubuisse decebat.
 H ic color aprica pendentibus arbore pomis,
 A ut ebori tincto est, aut sub candore rubenti,
 C um frustra resonant æra auxiliaria, Lunæ.
 P oscenti nymphæ sine fine sororia saltem
 O scula, iamq; manus ad eburnea colla ferenti,
 D esinis, aut fugio, tecumq; ait ista relinquo.
 S almacis extinuit: locaq; hæc tibi libera trado
 H ospes, ait: simulatq; gradu discedere uerso,
 T um quoq; respiciens: fruticumq; recondita sylua
 D elituit: flexumq; genu summum sit. at ille
 S alicet ut uacuis, & inobseruatus, in herbis
 H uc it, & hinc illuc: & in alludentibus undis
 S umma pedum, taloq; tenuis uestigia tingit.
 N ec mora, temperie blandarum captus aquarum,
 M ollia de tenero uelamina corpore ponit.
 T um uero obstupuit: nudæq; cupidine formæ
 S almacis exarsit: flagrant quoq; lumina nymphæ
 N on aliter, quàm cum puro nitidissimus orbe

O p
 V ix
 I am
 I lle
 D est
 I n la
 S ign
 V ian
 V este
 P ug
 S ub
 E t r
 D er
 I m
 S ubl
 A llig
 V t ue
 V t q
 C ont
 P er
 D ene
 S ient
 N on te
 N ulla
 V ota
 C orpo
 V na
 C res
 S ic u
 N ec d

O pposita speculi referitur imagine Phœbus.
Vixq; moram patitur: uix iam sua gaudia differt:
Iam cupit amplecti: iam se male continet amens.
Ille cæcis uelox applauso corpore palmus
Desilit in latices: alternaq; brachia ducens,
In liquidis translucet aquis: ut eburnea siquīs
Signa tegat claro, uel candida lilia, uitro.
Vicinus, & meus est, exclamat Nais: & omni
Veste procul iacta, medijs immittitur undis:
Pugnantemq; tenet: luctantiaq; oscula carpit:
Subiecitq; manus: inuitaq; pectora tangit:
Et nunc hac iuueni, nunc circumfunditur illac.
Deniq; nitentem contra, elabiq; uolentem
Implicat: ut serpens, quam regia sustinet ales:
Sublimemq; rapit: pendens caput illa, pedesq;
Alligat: & cauda spatiantes implicat alas.
Vt'ue solent edera longos intexere truncos:
Vtq; sub æquoribus deprensū polypus hostem
Continet, ex omni demissis parte flagellis.
Perstat Atlantiades: sperataq; gaudia nymphæ
Denegat. illa premit: demissaq; corpore toto
Sicut inhærebat, pugnes licet improbe, dixit:
Non tamen effugies: ita dii inbeatis: & istum
Nulla dies à me, nec me diducat ab isto.
Vota suos habuere deos: nam mista duorum
Corpora iunguntur: faciesq; inducitur illis
Vna: uelut siquis conducat cortice ramos,
Crescendo iungi, pariterq;adolescere cernit.
Sic ubi complexu coierunt membra tenaci:
Nec duo sunt: sed forma duplex: nec femina dici,

METAMOR.

Nec puer ut possit: neutrumq; & utrunq; uidetur.
 Ergo ubi se liquidas, quò uir descenderat, undas
 S ennumarem fecisse uidet: mollitaq; in illis
 M embra: manus tendens, sed iam non uoce uirili,
 H ermaphroditus ait, Nato date munera uestro
 E t pater, & genitrix, amborum nomen habenti:
 Quisquis in hos fontes uir uenerit, exeat inde
 S emuir: & tactis subito mollescat in undis.
 M otus uterq; parens, nati rata uerba bi formis
 F ecit: & incerto fontem medicamine tinxit.
fab. 12. F inis erat dictis: & adhuc minei a proles
 V rget opus: spernitq; deum: festumq; profanat.
 T ympana cum subito non apparentia raucis
 O bstrepere sonis: & adunco tibia cornu,
 T innulaq; æra sonant: & olent myrrhaq; crociq;
 R esq; fide maior, cœpere uirescere telæ:
 I nq; ederae faciem pendens frondescere uestis:
 P ars abit in uites: & quæ modo fila fuerunt,
 P almite mutantur: de stamine pampinus exit:
 P urpura fulgorem pictis accommodat unis.
 I amq; dies exactus erat: tempusq; subibat,
 Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem:
 S ed cum luce tamen dubiæ confinia noctis.
 T ecta repente quati: pinguesq; ardere uidentur
 L ampades: & rutilis collucet ignibus ædes:
 F alsaq; sænarum simulachra ululare ferarum.
 F umida iandudum latitant per tecta sorores:
 D iuersaq; locis ignes, ac lumina uitant:
 D umq; petunt tenebras: paruos membrana per artus
 P orrigitur: tenuesq; includunt brachia pennæ.

Nec qua perdiderint ueterem ratione figuram,
Sic simunt tenebrae. non illas pluma leuauit:
Sustinuere tamen se perlucetibus alis.
Conataeque loqui, minimam pro corpore uocem
Emittunt: peraguntque leui stridore querelas:
Tectaque, non syluas celebrant: lucemque perosa,
Nocte uolant: seroque tenent à uespere nomen.
26.13 **T**um uero totis Bacchi memorabile Thebis
Numen erat: magnasque noui matertera uires
Narrat ubique dei: de totaque sororibus expers
Vna doloris erat, nisi quem fecere sorores.
Aspiciat hanc natis, thalamoque Athamantis habentem
Sublimis animos, et alumni numine Iuno.
Non tulit: et secum, Potuit de pellice natus
Vertere mæonios, pelagoque immergere nautas:
Et laceranda suæ nati dare uiscera matri:
Et triplices operire nouis mineidas alis:
Nil poterit Iuno, nisi inultos flere dolores?
Idque mihi satis est? hæc una potentia nostra est?
Ipse docet quid agam. fas est et ab hoste doceri.
Quidque furor ualeat, Penthea cæde satisque,
Ac super ostendit. cur non stimuletur? eatque
Per cognata suis exempla sororibus Ino?
Est uia declinæ funesta nubila taxo:
Ducit ad infernas per muta silentia sedes:
Styx nebulas exhalat iners: umbræque recentes
Descendunt illac, simulachraque funesta sepulchris.
Pallor, hyemsque tenent late loca senta: nouique,
Qua sit iter, manes, stygiam quod ducat ad urbem,
Ignorant: ubi sit nigri fera regia Ditis.

METAMOR.

S p
Q
S t
I m
S ol
T i
M o
A t
F a
D e
L e
R o
N e
I m
I n
E g
E t
L i
A e
S o
T e
O b
N e
C a
P a
S i
I n
P e
I n
I n

S preuit? & exponit causas odiq; uiaq;
 Quidq; uelit. quod uellet, erat, ne regia Cadme
 S taret: & in facinus traherent Athamanta furores.
 I mperium, promissa, preces confundit in unum;
 S ollicitatq; deas. sic hæc Iunone locuta,
 T isiphone canos, ut erat turbata, capillos
 M ouit: & obstantes reiecit ab ore colubros:
 A tq; ita, non longis opus est ambagibus, inquit:
 F acta puta, quæcunq; iubes: inamabile regnum
 D esere: teq; refer cæli melioris ad auras.
 L æta redit Iuno: quam cælum intrare parantem
 R oratis lustrauit aquis Thaumantias Iris.
 N ec mora, Tisiphone madefactam sanguine sumit
 I mportuna facem: fluidoq; cruore rubentem
 I nduitur pallam: tortoq; incingitur angue:
 E grediturq; domo. luctus comitatur euntem,
 E t pauor, & terror trepidoq; insania uultu.
 L imne constiterat: postes tremuisse feruntur
 A eolij: pallorq; fores infecit acernas:
 S olq; locum fugit. monstribus exterrita coniux:
 T erritus est Athamas: tectoq; exire parabant.
 O bstitit infelix, aditumq; obsedit Erinnyis:
 N exaq; uipereis distendens brachia nodis
 C æsariem excussit: motæ sonuere colubræ.
 P ars q; iacent humeris: pars circum pectora lapsæ
 S ibila dant: saniemq; uomunt: linguisq; coruscant.
 I nde duos medijs abruptit crinibus angues:
 P estiferaq; manu raptos immisit. at illi
 I noosq; sinus, Athamanteosq; pererrant:
 I nspirantq; graues animas: nec uulnera membris

Ouid.

g

METAMOR.

Vlla ferunt: mens est, quæ diros sentiat ictus.
 Attulerat secum liquidi quoq; monstra ueneni,
 Oris cerberei spumas, & uirus echidnæ,
 Erroresq; uagos, cæcæq; obliuia mentis,
 Et scelus, & lachrymas, rabiëq; & cædis amorem,
 Omnia trita simul: quæ sanguine mista recenti
 Coxerat ære cauo uiridi uersata cicuta.
 Dumq; pauent illi: uertit furiale uenenum
 Pectus in amborum: præcordiaq; intima mouit.
 Tum face iactata per eundem sæpius orbem,
 Consequitur motus uelociter ignibus ignes.
 Sic uictrix, iussiq; potens, ad inania magni
 Regna redit. Ditis: sumptumq; reingitur anguem.
 Protinus Aeolides media furibundus in aula
 Clamat, Io comites his retia tendite syluis:
 Hic modo cum gemina uisa est mihi prole læna:
 Vtq; feræ, sequitur uestigia coniugis amens:
 Deq; sinu matris ridentem, & parua Learchum
 Brachia tendentem rapit: & bis, terq; per auras
 More rotat fundæ: rigidôq; infantia saxo
 Discutit ora ferox. tum deniq; concita mater,
 Seu dolor hoc fecit, seu sparsi causa ueneni,
 Exululat: passisq; fugit male sana capillis:
 Tëq; ferens paruum nudis Melicerta lacertis,
 Euohe Bacche sonat. Bacchi sub nomine Iuno
 Risit: & hos usus præstet tibi dixit alumnus.
 Imminet æquoribus scopulus: pars ima cauatur
 Fuctibus: & tectas defendit ab imbribus undas:
 Summa riget: frontemq; in apertum porrigit æquor.
 O cupat hunc (uires insania fecerat) Ino:

S e q; super pontum nullo tardata timore
 M ittit, onusq; suum: percussa recanduit unda.
 A t Venus immeritæ neptis miserata labores,
 S ic patruo blandita suo est, o' numen aquarum,
 P roxima cui cælo cæssit Neptune potestas:
 M agna quidem posco: sed tu misere meorum,
 I actari quos cernis in Ionio immenso:
 E t dis adde tuis, aliqua & mihi gratia ponto est.
 S i tamen in medio quondam concreta profundo
 S puma fui: grauiumq; manet mihi nomen ab illa.
 A nnuuit oranti Neptunus: & abstulit illis
 Q uod mortale fuit: maiestatemq; uerendam
 I mposuit: nomenq; simul, faciemq; nouauit:
 L eucotheaq; deum cum matre Palæmona dixit.
 Lib. 14 S idoniæ comites quantum ualuerunt secutæ,
 S igna pedum primo uidere nouissima saxo:
 N ec dubium de morte ratæ, Cadmeida palmis
 D eplanxere domum, scissis cum ueste capillis.
 V t q; parum iustæ, nimiumq; in pellice sæuæ
 I nuidiam fecere deæ. conuitia Iuno
 N on tulit: & faciam uos ipsas maxima dixit
 S æuitæ monumenta meæ. res dicta secuta est.
 N am quæ præcipue fuerat pia, persequar inquit
 I n freta reginam: saltumq; datura, moueri
 H aud usquam potuit: scopuloq; affixa cohæsit.
 A ltera, dum solito tentat plangore ferire
 P ectora: tentatos sensit riguisse lacertos.
 I lla manus ut forte tetenderat in maris undas:
 S axea facta manus in easdem porrigit undas.
 H uius, ut arreptum laniabat uertice crinem:

METAMOR.

D uratos subito digitos in crine uideres.
 Quo quæq; in gestu deprensa est: hæsit in illo.
 P ars uolucres factæ: quæ nunc quoq; gurgite in illo
 A equora distringunt summus Mineides alis.
 26. 15 - N escit Agenorides natam paruumq; nepotem
 A equoris esse deos: luctu, sericq; malorum
 V ietus, & ostentis, quæ plurima uiderat, exit
 C onditor urbe sua, tanquam fortuna locorum,
 N on sua se premeret: longisq; erroribus actus,
 C ontigit Illyricos profuga cum coniuge fines.
 I amq; malis, annisq; graues, dum prima retractant
 F ata domus: releguntq; suos sermone labores.
 N um sacer ille mea traiectus cuspide serpens
 C admus ait fuerat, tum cum Sidone profectus
 V ipereos sparsi per humum noua semina dentes?
 Quem si cura deum tam certa uindicat ira:
 I pse precor serpens in longam porrigar aluum.
 D ixit: & ut serpens in longam tenditur aluum:
 D uratæq; cuncti squamas increfcere sentit:
 N igraq; cœruleis uariari corpora guttis:
 I n pectusq; cecidit pronus: commissaq; in unum
 P aulatim tereti tenuantur acumine crura.
 B rachia iam restant: quæ restant brachia tendit:
 E t lachrymis per adhuc humana fluentibus ora,
 A ccede o coniux, accede miserrima dixit:
 D umq; aliquid superest de me, me tange: manumq;
 A cipe, dum manus est: dum nō totū occupat anguis.
 I lle quidem mult plura loqui: sed lingua repente
 I n partes est fissa duas: nec uerba uolenti
 S ufficiunt: quotiesq; aliquos parat edere questus:

Sibilat hanc illi uocem natura reliquit.
 Nuda manu feriens exclamat pectora coniux,
 Cadme maneteq; infelix his exue monstros.
 Cadme qd hoc? ubi pes? ubi sunt humeriq;, manusq;?
 Et color, & facies: & dum loquor, omnia? cur non
 Me quoq; coelestes in eundem uertitis anguem?
 Dixerat: ille suae lambebat coniugis ora:
 Inq; sinus caros, uelut cognosceret, ibat:
 Et dabat amplexus: assuetaq; colla petebat.
 Quisquis adest (aderant comites) terretur: at illa
 Lubrica permulcet cristati colla draconis:
 Et subito duo sunt: iunctoq; uolumine serpunt:
 Donec in apppositi nemoris subiere latebras.
 Nunc quoq; nec fugiunt hominē: nec uulnere laedunt:
 Quidq; prius fuerint, placidi meminere dracones.
fab. 16. Sed tamen ambobus uersae solatia formae
 Magna nepos dederat: quem debellata colebat
 India: quem positus celebrabat Achaia templis.
 Solus Abantiades ab origine cretus eadem
 Acrisius superest: qui moenibus arceat urbis
 Argolica: contraq; deum ferat arma: genusq;
 Non putet esse deum (neq; enim Iouis esse putabat)
 Persea: quem pluuio Danae conceperat auro.
 Mox tamen Acrisium (tanta est praesentia ueri)
 Tam uiolasse deum, quam non agnosce nepotem,
 Pœnitet: impositus iam caelo est alter: at alter
 Viperei referens spoliū memorabile monstri
 Aera carpebat tenerum stridentibus alis.
 Cumq; super Libycas uictor penderet arenas:
 Gorgonei capitis guttae cecidere cruentae.

METAMOR.

Quas humus exceptas uarios animauit in angues:
 Vnde frequens illa est, infestaq; terra colubris.
 ab. 17. I nde per immensum uentis discordibus actus
 Nunc huc, nunc illuc exemplo nabis aquosæ
 Fertur: & ex alto seductas æquore longe
 Despectat terras: totumq; superuolat orbem.
 Ter gelidas Arctos, ter Cancri brachia uidit:
 Sæpe sub oasus, sæpe est delatus in ortus.
 Iamq; cadente die ueritus se credere nocti
 Constat hesperio regis Atlantis in orbe:
 Exiguamq; petit requiem: dum lucifer ignes
 Euocat auroræ: cursus aurora diurnos.
 Hic hominum cunctis ingenti corpore præstans
 Iapetionides Atlas fuit: ultima tellus
 Regi sub hoc, & pontus erat, qui solis anhelis
 Equora subdit equis, & fessos excipit axes.
 Milles greges illi, totidemq; armenta per herbas
 Errabant: & humum uicinia nulla premebat.
 Arboreæ frondes auro radiante nitentes
 Ex auro ramos, ex auro poma tegebant.
 Hospes ait Perseus illi, seu gloria tangit
 Te generis magni: generis mihi Iuppiter author:
 Siue es mirator rerum: mirabere nostras.
 Hospitium, requiemq; peto. memor ille uetustæ
 Sortis erat. Themis hanc dederat Parnasia sortem.
 Tempus Atla ueniet: tua quo spoliabitur auro
 Arbor: & hunc prædæ titulū Ioue natus habebit.
 Id metuens, solidis pomaria clauserat Atlas
 Montibus: & uasto dederat seruanda draconi:
 Arcebatq; suis externos finibus omnes.

H uic quoq; uade procul, ne longe gloria rerum,
 Quas mentiris, ait, longe tibi Iuppiter absit.
 V imq; minis addit: manibusq; expellere tentat
 C unctantem, et placidis miscentem fortia dictis.
 V iribus inferior, quis enim par esset Atlantis
 V iribus? at quoniam parui tibi gratia nostra est:
 A cipe munus ait: laeva q; à parte Medusæ
 I pse retrouersus squalentia protulit ora.
 Q uantus erat, mons factus Atlas: nā barba, comæq;
 I n syluas abeunt: iuga sunt humeriq; manusq;
 Q uod caput ante fuit, summo est in monte cacumen:
 O ssa lapis fiunt. tum partes altus in omnes
 C reuit in immensum (sic Di statuis) et omne
 C um tot syderibus cælum requieuit in illo.
fab. 18 C lauserat Hippotades æterno carcere uentos:
 A dmonitorq; operum cælo clarissimus alto
 L uifer ortus erat: pennis ligat ille resumptis
 P arte ab utraq; pedes: teloq; accingitur unco:
 E t liquidum motis talaribus æra findit.
 G entibus innumeris circumq; infraq; relictis
 A ethiopum populos, Cepheidq; conspiciat arua.
 I llic immeritam maternæ pendere linguae
 A ndromedam pœnas iniustus iusserat Hammon:
 Q uam simul ad duras religatam brachia cautes
 V idit Abantiades: nisi quod leuis aura capillos
 M ouerat: et tepido manabant lumina fletu:
 M armoreum ratus esset opus. trahit inscius ignes:
 E t stupet: et uisæ correptus imagine formæ
 P ene suas quater est oblitus in ære pennas.
 V t stent: o dixit non istis digna catenis,

METAMOR.

Sed quibus inter se cupidi iunguntur amantes,
 Pande requirenti nomen, terræq; tuumq;
 Et cur uincla geras. primo silet illa: nec audet
 Appellare uirum uirgo: manibusq; modestos
 Celasset uultus, si non religata fuisset.
 Lumina, quod potuit, lachrymis impleuit obortis.
 Sæpius instanti, sua ne delicta fateri
 Nolle uideretur: nomen terræq; suumq;
 Quantaq; maternæ fuerit fiducia formæ,
 Indicat: & non dum memoratis omnibus unda
 Insonnit: ueniensq; immenso bellua ponto
 Imminet: & latum sub pectore possidet æquor.
 Conclamat uirgo: genitor lugubris, & una
 Mater adest: ambo miseri: sed iustus illa.
 Nec secum auxilium, sed dignos tempore fletus,
 P langoremq; ferunt: uinctoq; in corpore adherent:
 Cum sic hospes ait, Lachrymarum longa manere
 Tempora uos poterūt: ad opẽ breuis hora ferenda est.
 Hanc ego si peterem Perseus Ioue natus, & illa,
 Quam clausam impleuit facundo Iuppiter auro,
 Gorgonis anguicomæ Perseus superator, & alis
 Aetherias ausus iactatis ire per auras:
 Præferret cunctis certe gener: addere tantis
 Dotibus & meritum (faneant modo minima) tento.
 Ut mea sit seruata mea uirtute, paciscor.
 Accipiunt legem (quis enim dubitaret?) & orant:
 Promittuntq; super regnum dotale parentes.
 Ecce, uelut naui præfixo concita rostro
 Sulcat aquas, iuuenum sudantibus acta lacertis:
 Sic fera dimotis impulsu pectoris undis

T antum aberat scopulis: quantum balearica torto
 F unda potest plumbo medijs transmittere coeli:
 C um subito iuuenis pedibus tellure repulsa
 A rduus in nubes abiit. ut in aequore summo
 V mbra uiri uisa est: uisam fera scuit in umbram.
 V tq; Iouis praepes uacuo cum uidit in aruo
 P raebentem phaebo liuentia terga draconem,
 O cupat aduersum: neu sana retorqueat ora,
 S quamigeris auidos figit ceruicibus unguis:
 S ic celeri missus praecipit per inane uolatu
 T erga ferae pressit, dextroq; frementis in armo
 I nachides ferrum curuotenus abdidit hamo.
 V ulnere laesa graui modo se sublimis in auras
 A ttollit: modo subdit aquis: modo more ferocis.
 V ersat apri: quem turba canum circumsa terret.
 I lle auidos morsus uelocibus effugit alis:
 Q uaq; patent, nunc terga caui super obsita conchis,
 N unc laterum costas, nunc quatenissima cauda
 D esinit in piscem, falcato uulnerat ense.
 B ellua puniceo mistos cum sanguine fluctus
 O re uomit: maduere graues aspergine pennae:
 N ec bibulis ultra Perseus talaribus ausus
 C redere, conspexit scopulum: qui uertice summo
 S tantibus extat aquis: operitur ab aequore moto.
 N ixus eo, rupisq; tenens iuga prima sinistra,
 T er quater exegit repetita per ilia ferrum.
 L ittora cum plausu clamor, superasq; deorum
 I mpleuere domos. gaudent, generumq; salutant:
 A uxiliumq; domus, seruatoremq; fatentur
 C assiope, Cepheusq; pater: resoluta athenis

METAMOR.

I ncedit uirgo pretiumq; & causa laboris.
 I pse manus hausta uictrices abluit unda:
 A nguiferumq; caput dura ne lædat arena:
 M ollit humum folijs: natusq; sub æquore uirgas
 S ternit: & imponit Phorcynidos ora Medusæ.
 V irga recens, bibulaq; etiam nunc uina medulla
 V im rapuit monstri: tactuq; induruit huius:
 P ercepitq; nouum ramus, & fronde rigorem.
 A t pelagi nymphae factum mirabile tentant
 P luribus in uirgis: & idem contingere gaudent.
 S emnaq; ex illis ut erant iactata per undas:
 N unc quoq; coralijs eadem natura remansit,
 D uritiem tacto capiant ut ab aere: quodq;
 V imen in æquore erat, fiat super æquora saxum.
 D is tribus ille focus totidem de cespite ponit:
 L æuum Mercurio, dextrum tibi bellica uirgo,
 A ra Iouis media est. mactatur uacca Mineruæ,
 A lipedi uitalus, taurus tibi summe deorum.
 P rotinus Andromeden, & tanti præmia facti
 I ndotata rapit. tēdas Hymenæus, Amorq;
 P ræcipiunt: largis satiantur odoribus ignes:
 S ertaq; dependent tectis: & ubiq; lyræq;
 T ibiaq; & cantus animi felicia læti
 A rgumenta sonant: referatis aurea ualuis
 A tria tota patent: pulchroq; instructa parata
 C epheni procures ineunt conuiuia regis.
 P ostquam epulis functi generosi munere Bacchi
 D iffudere animos. cultusq; genusq; locorum
 Q uærit Abantiades: quærenti protinus illi
 N arrat Buthides moresq; habitusq; uirorum.

ab. 19.

Q
 F
 A
 N
 E
 C
 P
 I
 S
 D
 G
 P
 I
 S
 A
 D
 E
 P
 A
 Q
 E
 A
 E
 E
 C
 H
 A
 M
 I
 P
 H

Quæ simul edocuit: nunc o fortissime dixit
Fare precor Perseu quanta uirtute, quibusq;
Artibus abstuleris crinita draconibus ora.
Narrat Agenorides gelido sub Atlante iacentem
Esse locum, solidæ tutum munimine molis:
Cuius in introitu geminas habitasse sorores
Phorcydas unius partitas luminis usum.
Id se solerti furtim, dum traditur, astu
Supposita cepisse manu: perq; abdita longe
Deuiq; & syluis horrentia saxa fragosis
Orgoneas tetigisse domos: passimq; per agros
Perq; uias uidisse hominum simulachra, ferarumq;
In silicem ex ipsis uisa conuersa Medusa.
Sed tamen horrendæ clypei, quod læna gerebat,
Aere percusso formam aspexisse Medusæ.
Dumq; grauis somnus colubrasq; ipsamq; tenebat:
Eripuisse caput collo: pennisq; fugacem
Pegason, & fratrem matris de sanguine natos.
Addidit & longi non falsa pericula cursus:
Quæ freta, quas terras sub se uidisset ab alto:
Et quæ iactatis tetigisset sydera pennis.
Ante expectatum tacuit. tamen excipit unus
Ex numero procerum quærens, cur sola sororum
Gesserit alternis immistos criminibus anques.
Hospes ait, quoniam scitaris digna relatu:
Accipe quæsitam causam. clarissima forma,
Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum
Illa: nec in tota conspexior ulla capillus
Pars fuit: inueni, qui se uidisse referrent.
Hanc pelagi rector templo uiuasse Minervæ

METAMOR.

Dicitur auersa est: & castos egide uultus
Nata Iouis textit: ne ue hoc impune fuisset:
Gorgoneum crinem turpes mutauit in hydros.
Nunc quoq; ut attonitos formidine terreat hostes:
Pectore in aduerso, quos fecit, sustinet angues.

P. OVIDII NASO. METAMOR.

LIBER V.

Fabula . i.

Vm̄q; ea Cephenum medio Danaeius
heros

Agmine commemorat: fremitu regalia
turbae

Atria complentur: nec coniugalia festa
Qui canat, est clamor: sed qui fera munit arma.
Inq; repentinos conuiuia uersa tumultus
Assimulare freto possis: quod saena quietum
Ventorum rabies motis exasperat undis.
Primus in his Phineus belli temerarius author
Fracineam quatiens eratæ cuspidis hastam
En ait, en adsum præreptæ coniugis ultor.
Nec mihi te pennæ, nec falsum uersus in aurum
Iuppiter eripiet. conanti mittere Cepheus
Quid facis exclamat? quæ te germane furentem
Mens agit in facinus? meritis ne hæc gratia tantis
Redditur? hac uitam seruatae dote rependis?
Quam tibi non Perseus, uerum si quæris, ademit:
Sed graue Nereidū nomen: sed corniger Hæmon:
Sed quæ uisceribus ueniebat bellua ponti
Exaturanda meis. illo tibi tempore raptæ est:

Quo
E
S
E
I
P
E
N
F
N
I
A
C
Q
V
E
P
I
F
Q
C
T
T
C
E
H
B
D
E
C

Quo peritura fuit. nisi si crudelis id ipsum
Exigis, ut pereat: luctuq; leuabere nostro.
Sicilicet haud satis est, q te spectante reuincta est:
Et nullam q opem patruus, sponsus'ue tulisti:
Insuper à quoquam q sit seruata, dolebis?
Præmaq; eripies? quæ si tibi magna uidentur:
Ex illis scopulis, ubi erant affixa, petisses.
Nunc sine, qui petijt, per quæ hæc non orba senectus,
Ferre, quod & meritis, & uoce est pactus: eumq;
Non tibi, sed certæ prælatum intellige morti.
Ille nihil contra: sed & hunc, & Persea uultu
Alterno spectans, petat hunc, ignorat, an illum.
Cunctatusq; breui, contortam uiribus hastam,
Quantas ira dabat, nequicquam in Persea misit.
Ut stetit illa toro: stratis tum deniq; Perseus
Exiit: teloq; ferox inimica remisso
Pectora rupisset: nisi post altaria Phineus
Iisset: & indignum scelerato profuit ara:
Fronte tamen Rhæti non irrita cuspis adhæsit.
Qui postquam cecidit: ferrumq; ex osse reuulsum est:
Caletrat, & positas aspergit sanguine mensas.
Tum uero indomitas ardescit uulgus in iras:
Telaq; coniiciunt: & sunt qui Cephea dicant
Cum genere debere mori. sed limine tecti
Exierat Cepheus testatus iusq; fidemq;
Hospitiq; deos, ea se prohibente moueri.
Bellica Pallas adest: & protegit ægide fratrem:
Datq; animos. erat indus Atys, quæ flumine Gange
Edita Limniace uitreis peperisse sub undis
Creditor: egregius forma: quam diuite cultu

METAMOR.

A ugebat bis adhuc octonis integer annis
 I ndutus tyriam chlamydem : quam limbus obibat
 A ureus:ornabant aurata monilia collum:
 E t madidos myrrha curuum crinale capillos.
 I lle quidem iaculo quamuis distantia misse
 F igere doctus erat. sed tendere doctior arcus.
 T um quoq; lenta manu flectentem cornua Perseus
 S tipite, qui media positus fumabat in ara,
 P erculit: & fractis confudit in ossibus ora.
 H unc tibi foedatos iactantem in sanguine uultus
 A ssyrius uidit Lycabas iunctissimus illi
 E t comes, & ueri non dissimulator amoris:
 P ostquam exhalantem sub acerbo uulnere uitam
 D eplorauit Atyn: quos ille tetenderat arcus,
 A rripit: & mecum tibi sint certamina dixit:
 N ec longum pueri fato laetabere: quo plus
 I nuidiae, quam laudis habes. haec omnia nondum
 D ixerat: emicuit neruo penetrabile telum:
 V itatumq; tamen sinuosa ueste pependit.
 V ertit in hunc harpen spectatam caede Medusae
 A crisioniades: adigitq; in pectus. at ille
 I am moriens oculis sub nocte natantibus atra
 C ircumspexit Atyn: seq; acclinauit ad illum:
 E t tulit ad manes iunctae solatia mortis.
 E ae Syenites genitus Methione Phorbas,
 E t libys Amphimedon auidi committere pugnam,
 S anguine, quo late tellus madefacta tepebat:
 C onciderant lapsi. surgentibus obstitit ensis
 A lterius costis, iugulo Phorbantis, adactus.
 A t non Actoriden Eritum, cui lata bipennis

T elum erat, admoto Perseus petit ense: sed altis
 E xtantem signis, multæq; in pondere massæ,
 I ngentem manibus tollit cratera duabus:
 I nstigitq; uiro rutilum uomit ille cruorem:
 E t resupinus humum moribundo uertice pulsat.
 I nde semiramio Polydæmona sanguine cretum,
 C aucasumq; Abaram, Sperchionidenq; Lycetum,
 I ntonsumq; comas Elycen, Phlegianq; Clytūq;
 S ternit: & extructos morientem calcat acervos.
 N ec Phineus ausus concurrere communis hosti:
 I ntorquet iaculum: quod detulit error in Idam
 E xpertem frustra belli, & neutra arma secutum.
 I lle tuens oculis immitem Phinea toruis,
 Q uādoquidem in partes ait abstrahor: accipe Phineu,
 Q uem fecisti hostem: pensa q; hoc uulnere uulnus.
 I amq; remissurus tractum de uulnere telum,
 S anguine defectos cecidit collapsus in artus.
 T um quoq; Cephenum post regem primus Odites
 E nse iacet Clymeni: Protenora percutit Hypseus,
 H ypseæ Lynceides fuit & grandæuis in illis
 E mathion æqui cultor, timidusq; deorum:
 Q ui quoniam prohibent anni bellare, loquendo
 P ugnat: & incessit: scelerataq; deuouet arma.
 H uic Cromus amplexo tremulis altaria palms
 D ecutit ense caput: quod protinus incidit aræ:
 A tq; ibi semanimis uerba execrantia lingua
 E didit: & medios animam expirauit in ignes.
 H inc gemini fratres, Broteasq; & cæstibus Hammon
 I nuieti, uinci si possent cæstibus enses:
 P hinea cecidere manu; Cererisq; sacerdos

METAMOR.

A mphycus albeni uelatus tempora uitta.
 T u quoq; Iāpetide non hos adhibendus ad usus,
 S ed qui pacis opus citharam cum uoce moueres:
 I ussus eras celebrare dapes, festumq; canendo.
 Q uem procul astantem, plectrumq; imbellem tenentem
 P ettalus irridens stygis cane cætera dixit
 M anibus: & lauo mucronem tempore fixit.
 C oncidit, & digitis morientibus ille retentat
 Fila lyrae: casuq; fuit miserabile carmen.
 N ec finit hunc impune ferox cecidisse Lycormas:
 R aptaq; de dextro robusta repagula poste
 O ssibus illisit mediæ cervicis. at ille
 P rocubuit terræ mactati more iuuenti.
 D emere tentabat leui quoq; robora postis
 C inypheus Pelates: tentanti dextera fixa est
 C uspide marmaridæ Coriti: lignoq; cohæsit.
 H ærenti latus hausit Abas: nec corruit ille:
 S ed retinente manu moriens è poste pependit.
 S ternitur & Melaneus per seïa castra secutus,
 E t Nasamoniaci Dorilas ditissimus agri,
 D iues agri Dorilas: quo non possederat alter
 L atius: aut totidem tollebat farris acervos.
 H uius in obliquo missum stetit inguine ferrum:
 (L ethifer ille locus) quem postquam uulneris author
 S ingultantem animam, & uersantem lumina uidit,
 B ætreus Alcioneus: hoc, quod premis, inquit, habeto
 D e tot agris terræ: corpusq; exangue reliquit.
 T orquet in hunc hastam calido de uulnere raptam
 V ltor Abantiades: media quæ nare recepta
 C ervice exacta est: in partesq; eminet ambas.

Dumq;

D um
 M atre
 N am
 F raxi
 O cadit
 M atre
 A ethio
 T unc
 A rmg
 P lus
 O ppr
 A gme
 H ac
 C um
 S ed
 P olluto
 S angui
 C irrim
 P hime
 P rater
 A pplic
 T uaq;
 S ustin
 C huoni
 T igris
 E ximul
 N escit
 S ic dubi
 M olphe
 C ontent

D umq; manu fortuna iuuat, Clytiumq; Claninq;
 M atre satos una diuerso vulnere fudit.
 N am Clyti per utrumq; graui librata lacerto
 F raxinus acta femur: iaculū Clanis ore momordit.
 O ccidit & Celadon mendesius: occidit Astreus
 M atre palestina, dubio genitore creatus.
 A ethionq; sagax quondam uentura uidere,
 T unc aue deceptus falsa, regisq; Thoastes
 A rmiger, & caeso genitore infans Agyrtes.
 P lus tamen exausto superest: nanq; omnibus unum
 O pprimere est animus: coniurata undiq; pugnant
 A gmina pro causa meritum impugnante, fidemq;
 H ac pro parte socer frustra pius, & noua coniux
 C um genitrice fauent: ululatuq; atria complent.
 S ed sonus armorum superat, gemitusq; cadentum:
 P ollutosq; simul multo Bellona penates
 S anguine perfundit: renouataq; praelia miscet.
 C ircumeunt unum Phineus, & mille secuti
 P hinea: tela uolant hyberna grandine plura
 P rater utrumq; latus, praterq; & lumen, & aures.
 A pplicat hic humeros ad magnæ saxa columnæ:
 T uta; terga gerens, aduersaq; in agmina uersus
 S ustinet instantes. instabat parte sinistra
 C haonius Molpheus, dextra nabathæus Ethemon.
 T igris ut auditis diuersa ualle duorum
 E xtumulata fame mugitibus armentorum,
 N escit utro potius ruat: & ruere ardet utroq;
 S ic dubius Perseus dextra, læuā ne feratur,
 M olphea traiecti summoit vulnere cruris:
 C ontentusq; fuga est: neq; enim dat tempus Ethemon:

Ouid.

h

82 METAMOR.

Sed furit: & cupiens alto dare vulnere collo,
 Non circumspectis exactum uiribus ensem
 Fregit: & extrema percussæ parte columnæ
 Lamina dissiluit: dominiq; in gutture fixa est.
 Non tamen ad lethum causas satis illa ualentes
 Plaga dedit: trepidum Perseus, & inertia frustra
 Rachia tendentem cyllenide confodit harpe.
 Verum ubi uirtutem turbæ succumbere uidit:
 Auxilium Perseus, quoniam sic cogitis ipsi:
 Dixit, ab hoste petam: uultus auertite uestros,
 Siquis amicus adest: & Gorgonis extulit ora.
 Quære alium, tua quem moueant miracula, dixit
 Thessalus: utq; manu iaculum fatale parabat
 Mittere: in hoc hæsit signum de marmore gestu.
 Proximus huic Ampix animi plenissima magni
 Pectora Lyncidæ gladio petit: inq; petendo
 Dextera dirigit: nec citra mota, nec ultra est.
 At Nileus, qui se genitum septemplace Nilo
 Ementitus erat: clypeo quoq; flumina septem
 Argento partim, partim calauerat auro:
 Aspice, ait, Perseu nostræ primordia gentis:
 Magna feres tacitas solatia mortis ad umbras,
 A tanto cecidisse uiro. pars ultima uocis
 In medio suppressa sono est: ad aperta; uelle
 Ora loqui credas: nec sunt ea peruia uerbis.
 Increpat hos, uitioq; animi, non uiribus, inquit,
 Gorgoneis torpetis Eryx: incurrite mecum:
 Et prosternite humi iuuenem magica arma mouentē.
 Incursurus erat: tenuit uestigia tellus:
 Immotusq; silex, armataq; mansit imago.

H i tam
 Miles
 G orgon
 Quem
 E nse fe
 D um st
 M arm
 N omni
 D iere.
 G orgon
 P anite
 S ed q
 A gnos
 P osit
 C orpor
 C onfess
 V incis,
 S axifco
 T olle pre
 C ompulsi
 C ausa fua
 N on cess
 H anc ani
 T alia die
 R eficere
 E t possum
 P oue met
 Quin etia
 I nq; do
 V t mea

H i tamen ex merito poenas subiere: sed unus
M iles erat Persei: pro quo dum pugnat, Acontus
G orgone conspecta saxo concreuit oborto.
Q uem ratus Astyages etiam nunc uiuere, longo
E nse ferit: sonuit tinnitibus ensis acutis.
D um stupet Astyages, naturam traxit eandem:
M armoroq; manet uultus mirantis in ore.
N omina longa mora est media de plebe uirorum
D icere. bis centum restabant corpora pugnae:
G orgone bis centum riguerunt corpora uisa.
P aenitet iniusti tunc deniq; Phineae belli.
S ed quid agat? simulachra uidet diuersa figuris:
A gnoscatq; suos: & nomine quenq; uocatum
P oscit opem: credensq; parum, sibi proxima tangit
C orpora: marmor erant: auertitur: atq; ita supplex
C onfessaq; manus, obliquaq; brachia tendens,
V incis, ait, Perseu: remoue tua monstra: tuaeq;
S axificos uultus, quaecunq; ea, tolle Medusae:
T olle precor. non nos odium, regniq; cupido
C ompulit ad bellum: pro coniuge mouimus arma.
C ausa fuit meritis melior tua, tempore nostra.
N on cessisse piget. nihil o' fortissime praeter
H anc animam concede mihi: tua caetera sunt.
T alia dicenti, neq; eum, quem uoce rogabat,
R espicere audenti, quod, ait, timidissime Phineu
E t possum tribuisse: & magnum est munus inertis:
P one metum, tribuam: nullo uiolabere ferro.
Q uin etiam mansura dabo monumenta per aenum:
I' nq; domo soceri semper spectabere nostri:
V 't mea se sponsi soletur imagine coniux.

METAMOR.

Dixit: & in partem Phorcynida transtulit illam:
Ad quam se trepido Phineus obuerterat ore.
Tunc quoq; conanti sua uertere lumina ceruix
Dirigit: saxoq; oculorum induruit humor.
Sed tamen os timidum, uultusq; in marmore supplex,
Suummissæq; manus, faciesq; obnoxia mansit.

Tab. 2. Victor Abantiades patrios cum coniuge muros
Intrat: & immeriti uindex, ultorq; parentis
Aggreditur Proetum. nam fratre per arma fugato,
Acrisioneas Proetus possederat arces.

Sed nec ope armorum, nec, quam male ceperat, arce
Torua colubri feri superauit lumina monstri.

Tab. 3. Te tamen o parua rector Polydeste Seriphi,
Nec inuenis uirtus per tot spectata labores,
Nec mala mollierant: sed inexorabile durus
Exercet odium: nec iniqua finis in ira est.

Detrectas etiam laudem: fictamq; Medusæ
Arguis esse necem. dabimus tibi pignora ueri,
Parcite luminibus, Perseus ait: oraq; regis
Ore Medusæo silicem sine sanguine fecit.

Tab. 4. Hactenus aurigenæ comitem Tritonia fratri
Se dedit: inde caua circumdata nube Seriphon
Deserit, a dextra Cythno, Gyaroq; relictis.
Quaq; super pontum uia uisa breuissima, Thebas
Virgineumq; Heliconæ petit: quo monte potita
Constitit: & doctas sic est affata sorores.

Fama noui fontis nostras peruenit ad aures:
Dura Medusæi quem præpetis ungula rupit.
Is mihi causa uicæ: uolui mirabile factum
Cernere: uidi ipsum materno sanguine nasci.

E xcipit Vranie, Quæcunq; est causa uidendi
 H as tibi diua domos, animo gratissima nostro.
 V era tamen fama est: & Pegasus huius origo
 F ontis: & ad lances deduxit Pallada sacros.
 Quæ murata diu factas pedis ictibus undas,
 S yluarum lucos circumspicit antiquarum,
 A ntraq; & innumeris distinctas floribus herbas:
 F elicesq; uocat pariter studiūq; locūq;
 M æonidas. quam sic affata est una sororum.
 O, nisi te uirtus opera ad maiora tulisset:
 I n partem uentura chori Tritonia nostri,
 V era refers: meritoq; probas artesq; locumq;:
 E t gratam sortem, tutæ modo simus, habemus.
 S ed uetitum est adeo scelere nihil. omnia terrent
 V irgineas mentes: dirusq; ante ora Pyreneus
 V ertitur: & non dum me tota mente recepi.
 D aulia threicio, phocæaq; milite rura
 C eperat ille ferox: iniustaq; regna tenebat.
 T empla petebamus parnaſia: uidit euntes:
 N ostraq; fallaci ueneratus numina multu
 M æonides (cognorat enim) consistite dixit:
 N ec dubitate precor tecto graue sydus, & imbrem
 (Imber erat) uitare meo: subiere minores
 S æpe casas superi. dictis, & tempore motæ,
 A nnuimusq; uiro: primasq; intrauimus ades.
 D esierant imbres: uictōq; aquilonibus austro,
 F uſa repurgato ſugiebant nubila cælo.
 I mpetus ire fuit: claudit ſua tecta Pyreneus:
 V imq; parat: quam nos ſumptis effugimus aliis.
 I pſe ſecuturo ſimilis ſtetit ardens arce:

METAMOR. I.

Quāq; uia est uobis, erit & mihi dixit eadem:
 Sēq; iacit uerors ē summo culmine turris:
 Et cadit in uultus: discussisq; ossibus oris
 Tundit humū moriens scelerato sanguine tinctam.
 Fab. 9. Musa loquebatur: pennæ sonuere per auras:
 Voxq; salutantum ramus ueniebat ab altis.
 Suspiciat: & linguae quærit tam certa loquentes
 Vnde sonent: hominemq; putat Ioue nata locutum:
 Ales erat: numeroq; nouem sua fata querentes
 Institerant ramus imitantes omnia picæ.
 Miranti sic orsa deæ dea. Nuper & istæ
 Auserunt uolucrum uictæ certamine turbam.
 Puerus has genuit pellæis diues in aruis:
 Pæonius Euppe mater fuit: illa potentem
 Lucinam nouies nouies paritura uocauit.
 Intunxit numero stolidarum turba sororum:
 Perq; tot hæmonias, & per tot achæidas urbes
 Huc uenit: & tali committit prælia uoce.
 Desinite indoctum uana dulcedine uulgus
 Fallere: nobiscum, si qua est fiducia uobis:
 Thespiades certate deæ: nec uoce, nec arte
 Vincemur: totidemq; sumus. uel cedite uictæ.
 Fonte Medusæo, & Hyantea Aganippe:
 Vel nos emathijs ad pæonas usq; niuosos
 Cedemus campis. dirimant certamina nymphæ.
 Turpe quidem contendere erat: sed cedere, uisum
 Turpius. electæ iurant per flumina nymphæ:
 Factaq; de uiuo pressere sedilia saxo.
 Tunc sine sorte prior, quæ se certare professa est,
 Bella canit superum: falsoq; in honore gigantes

P onit
 E nissu
 C alitib
 T erga f
 C eperit
 H uc que
 E t se m
 D uxq; g
 N unc q
 D elius
 F ele so
 P isce V
 H after
 P ofam
 N ec nos
 N e dubi
 P allas ai
 M isa rej
 S urgat &
 C alliope
 A t q hæc
 P rima C
 P rima d
 P rima d
 I lla car
 C armon
 V astu g
 T rinacr
 A ether
 N itatur

P onit: & extenuat magnorum facta deorum:
 E missumq; ima de sede Typhoea terræ
 C ælitibus fecisse metum: cunctosq; dedisse
 T erga fugæ: donec fessos ægyptia tellus
 C eperit, & septem discretus in hostia Nilus.
 H uc quoq; terrigenam uenisse Typhoea narrat:
 E t se mentitis superos cælasse figuris:
 D uxq; gregis, dixit, sit Iuppiter: unde recuruis
 N unc quoq; formatus libys est cum cornibus Hæmon.
 D elius in coruo, proles Semeleia capro,
 F ele soror Phœbi, niuea Saturnia uata,
 P isce Venus latuit, Cyllenius ibidis alis.
 H ætemus ad citharam uocalia mouerat ora.
 P oscimur Aonides. sed forsitan otia non sunt:
 N ec nostris præbere uacat tibi cantibus aures.
 N e dubita: uestrumq; mihi refer ordine carmen;
 P allas ait: nemorisq; leui consedit in umbra.
 M usa refert. Dedimus summam certaminis uni.
 S urgit, & immisos edera collecta capillos
 C alliope querulas prætentat pollice chordas:
 A tq; hæc percussis subiungit carmina neruis.
 P rima Ceres unco glebam dimouit aratro:
 P rima dedit fruges, alimenta q; mitia terris:
 P rima dedit leges. Cereris sunt omnia manus.
 I lla canenda mihi est: utinam modo dicere possim
 C armina digna dea: certe dea carmine digna est.
 V asta giganteis ingesta est insula membris
 T rinacris: & magnus subiectum molibus urget
 A etherias ausum sperare Typhoea sedes.
 N itatur ille quidem: pugnatq; resurgere sæpe:

Acthecas
 al. tentat

METAMOR.

D extra sed ausonio manus est subiecta Peloro:
 L æna Pachyne tibi Lilybæo crura premuntur:
 D egrauat Aetna caput, sub qua resupinus arenas
 E iectat, flammamq; fero uomit ore Typhæus.
 S æpe remoliri luctatur pondera terræ:
 O ppidaq; & magnos deuoluere corpore montes:
 I nde tremit tellus: & rex pauet ipse silentium
 N e pateat, latoq; solum retegatur hiatu:
 I mmissusq; dies trepidantes terreat umbras.
 H anc metuens cladem tenebrosa sede tyrannus
 E xierat: curruq; atrorum uectus equorum
 A mbibat sicula cautus fundamina terræ.
 P ostquam exploratum satis est, loca nulla labare:
 D eposuitq; metu: uidet hunc Erycina uagantem
 M onte suo residens, natumq; amplexa uolucrem,
 A rma, manusq; meæ, mea nate potentia, dixit,
 I lla, quibus superas omnes, cape tela Cupido:
 I nq; dei pectus celeres molire sagittas,
 C ui triplicis cessit fortuna nouissima regni.
 T u superos, ipsumq; Iouem, tu numina ponti
 V icta domas, ipsumq; regit qui numina terræ.
 T artara quid cessant? cur non matrisq; tuumq;
 I mperium profers? agitur pars tertia mundi.
 E t tamen in cælo quæ iam patientia nostra est?
 S pernimur: ac mecum uires minuuntur amoris.
 P allada non ne uides, iaculatricemq; Dianam
 A bscessisse mihi? Cereris quoq; filia uirgo,
 S i patiemur, erit: nam spes afficit easdem.
 A t tu pro socio, si qua est ea gratia, regno
 I unge deam patruo. dixit Venus, ille pharetram

s eluit
 v nam
 N ec m
 O pposito
 I nq; co
 H aud p
 N omne
 C arm
 S ylla
 F rondi
 F rigor
 P erpet
 L uidit
 D umq;
 I mplet
 P ene sm
 V sque ad
 E t matre
 C lamat
 C ollecti fl
 T antaq;
 H ec quoc
 R aptor d
 E xhortat
 E xortit
 P erq; lat
 S tagna
 E t qua
 I nter in
 E st med

Soluit: & arbitrio matris de mille sagittis
Vnam seposuit: sed qua nec acutior ulla,
Nec minus incerta est, nec quæ magis audiat arcum:
Oppositoq; genu curuauit flexile cornu:
Inq; cor hamata percussit harundine ditem.
Haud procul Aetnæis lacus est à mœnibus altus
Nominè Pergusa: non illo plura Cayster
Carmina cygnorum labentibus audit in undis.
Sylua coronat aquas cingens latus omne: suisq;
Frondebibus ut uelo phœbeos summuet ignes:
Frigora dant rami, uarios humus humida flores:
Perpetuum uer est. quo dum Proserpina luo
Ludit: & aut uiolas, aut candida lilia carpit.
Dumq; puellari studio, calathosq;, sinumq;
Implet: & æquales certat superare legendo:
Penè simul uisa est, dilectaq;, raptaq; diti:
Vsq; adeo est properatus amor. dea territa mœsto,
Et matrem & comites, sed matrem sæpius, ore
Clamat: & ut summa uestem laniarat ab ora,
Collecti flores tunicis cecidere remissis:
Tantaq; simplicitas puerilibus affuit annis:
Hæc quoq; uirgineum mouit iactura dolorem.
Raptor agit currus: & nomine quenq; uocando
Exhortatur equos: quorum per colla, iubasq;
Excitant obscura tinctas ferrugine habenas:
Perq; lacus altos, & olentia sulfure fertur
Stagna Palicorum rupta feruentia terra,
Et qua bacchiadæ bimari gens orta Corinthe
Inter inæquales posuerunt mœnia portus.
Est medium Cyanes, & pisce Arethuse,

METAMOR. I

Quod coit angustis inclusum cornibus æquor.
 Hic fuit, a cuius stagnum quoque nomine dictum est:
 Inter sicelidas Cyane celeberrima nymphas.
 Gurgite quæ medio summa tenus extat aluo:
 Agnouitque deam: nec longius ibitis, inquit:
 Non potes inuitæ Cereris gener esse: roganda,
 Non rapienda fuit. quod si componere magnis
 Parua mihi fas est: et me dilexit Anapus:
 Exorata tamen, nec, ut hæc, exterrita nupsi.
 Dixit: et in partes diuersas brachia tendens
 Obstet. haud ultra tenuit Saturnius iram:
 Terribilesque hortatus equos in gurgitis ima,
 Contortum valido sceptrum regale lacerto
 Condidit. icta uiam tellus in tartara fecit:
 Et pronos currus medio cratere recepit.
 At Cyane raptamque deam, contemptaque fontis
 Iura sui moerens, inconsolabile uulnus
 Mente gerit tacita: lachrymasque absumitur omnis:
 Et quarum fuerat magnum modo numen, in illas
 Extenuatur aquas. molliri membra uideres:
 Ossa pati flexus: ungues posuisse rigorem:
 Prærimaque de tota tenuissima quæque liquefuit
 Cærulei crines, digitique, et crura, pedesque:
 Nam breuis in gelidas membris exilibus undas
 Transitus est. post hæc humeri tergumque, latusque,
 Pectoraque in tennes abeunt euanida riuos.
 Denique pro uiuo uitiatas sanguine uenas
 Lympha subit: restatque nihil, quod prendere possis:
 Interea pauidæ nequicquam filia matri
 Omnibus est terris, omni quæsitâ profundo.

26. 7.

I llam
 C essante
 F lam
 P erq; pr
 R uisus
 S olis ab
 F effa
 C olluera
 F orte
 P rodit
 D ulce
 D um bi
 C onstit
 O ffen
 C um liq
 C ombibit
 C rura ger
 I nq; bre
 C ontradi
 M irantem
 F ngit
 N omen
 Q uas de
 D icere
 S icuam
 V enit
 O mnia
 D icere
 S igna
 I llo forte

I llam non udis ueniens aurora capillis
 C essantem uidit, non hesperus: illa duabus
 F lammiferas pinus manibus succendit ab Aetna:
 P erq; pruinofas tulit irrequieta tenebras.
 R ursor ubi alma dies hebetarat sydera: nata m
 S olis ab occasu, solis querebat ad ortus.
 F essa labore, sitim conceperat: oraq; nulli
 C olluerant fontes: contactam stramine uidit
 F orte casam: paruasq; fores pulsauit. at inde
 P rodit anus: dinamq; uidet: lymphamq; roganti
 D ulce dedit, tosta quod coxerat ante polenta.
 D um bibit illa datum: duri puer oris, & audax
 C onstitit ante deam: risitq;: auidamq; uocauit.
 O ffensa est: neq; adhuc epota parte loquentem
 C um liquido musta perfudit diua polenta.
 C ombibit os maculas: & quæ modo brachia gessit:
 C rura gerit: cauda est mutatis addita membris:
 I nq; breuem formam, ne sit uis magna nocendi,
 C ontrahitur: paruaq; minor mensura lacerta est.
 M irantem, flentemq;: & tangere monstra pauentem
 F ugit animum: latebrasq; petit: aptumq; colori
 N omen habet uarijs stellatus corpora guttis.
 lab. 8. Q uas dea per terras, & quas errauerit undas,
 D icere longa mora est. quærenti defuit orbis.
 S icaniam repetit: dumq; omnia lustrat eundo:
 V enit & ad Cyanen: ea, ni mutata fuisset:
 O mnia narrasset: sed & os, & lingua uolenti
 D icere non aderant: nec quæ loqueretur, habebat.
 S igna tamen manifesta dedit: notamq; parenti
 I llo forte loco delapsam in gurgite sacro

METAMOR.

P ersephones zonam summus ostendit in undis.
 Quam simul agnouit: tanquam tum deniq; raptam
 S cisset, inornatos laniavit diua capillos:
 E t repetita suis percussit pectora palmis.
 N escit adhuc ubi sit: terras tamen increpat omnes:
 I ngratasq; uocat, nec frugum munere dignas,
 T rinacriam ante alias: in qua uestigia damni
 R epperit. ergo illic sœna uertentia glebas
 F regit aratra manu: pariliq; irata colonos,
 R uricolasq; boues letho dedit: aruaq; iussit
 F allere depositum: uitiataq; semina fecit.
 F ertilitas terræ latum uulgata per orbem
 S parsa iacet: primis segetes moriuntur in herbis:
 E t modo sol nimius, nimius modo corripit imber:
 S ydera q; uenti q; nocent: auide q; uolucres
 S emina iacta legunt: lolium, tribuli q; fatigant
 T riticeas messes, & inexpugnabile gramen.
 T um caput eleis Alpheias extulit undis:
 R orantesq; comas à fronte remouit ad aures:
 A tq; ait, o toto quæsitæ uirginis orbe,
 E t frugum genitrix, immensos siste labores:
 N e ue tibi fidæ uiolenta irascere terræ.
 T erra nihil meruit: patuitq; inuita rapinæ.
 N ec sum pro patria supplex. huc hospita ueni:
 P isa mihi patria est: & ab Elide ducimus ortus:
 S icaniam peregrina colo. sed gratior omni
 H æc mihi terra solo est: hos nunc Arethusa penates,
 H anc habeo sedem: quam tu nutissima serua.
 M ota loco cur sim: tantiq; per æquoris undas
 A duehar Ortygiam: ueniet narratibus hora

T empesti
 E t multus
 P rebet it
 H ic caput
 E rgo dum
 V isa tua e
 I lla quide
 S ed regim
 S ed tunc
 M ater ad
 A ttonitæ
 P ulsa gr
 E xit in
 A nte Ioue
 P roq; meo
 S anguine
 N atq; patre
 V ilior illius
 E n quæsit
 S i reperire
 S iue ubi sit
 D ummodo
 F ilia digna
 I uppiter ex
 N atq; mihi te
 A ddere uer
 V erum am
 T u modo d
 E sse Iouis
 N ec credit

Tempestiua uenis: cum tu curâq; leuata,
Et uultus melioris eris. mihi peruia tellus
Præbet iter: subterq; mas ablata cauernas.
Hic caput attollo: desuetaq; sidera cerno.
Ergo dum stygio sub terris gurgite labor:
Visa tua est oculis illic Proserpina nostris.
Illa quidem tristis, neq; adhuc interrita uultu,
Sed regina tamen, sed opaci maxima mundi,
Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
Mater ad auditas stupuit cœn saxeæ uoces:
Attontæq; diu similis fuit: utq; dolore
Pulsa graui grauis est amentia: curribus auras
Exit in ætherias ibi toto nubila uultu
Ante Iouem passis stetit inuidiosa capillis:
Proq; meo ueni supplex tibi Iuppiter, inquit,
Sanguine, proq; tuo si nulla est gratia matris:
Nata patrem moueat: neu sit tibi cura precamur
Vilior illius, quod nostro est edita partu.
En quæsitæ diu tandem mihi nata reperta est:
Si reperire uocis, amittere certius: aut si,
Scire ubi sit, reperire uocis. q; raptæ, feremus:
Dummodo reddat eam. neq; enim prædone marito
Filia digna tua est: si iam mea filia non est.
Iuppiter excepit, Commune est pignus, onusq;
Nata mihi tecum: sed, si modo nomina rebus
Addere uera placet: non hoc iniuria factum,
Verum amor est: neq; erit nobis gener ille pudori:
Tu modo diua uelis, ut desint cætera: quantum est,
Esse Iouis fratrem? quid, q; non cætera desunt?
Nec cedit nisi sorte mihi? sed tanta cupido

METAMOR.

S i tibi diffidij est: repetet Proserpina cœlum:
 L ege tamen certa: si nullos contigit illic
 O re cibos: nam sic parcarum fœdere cautum est.
 D ixerat. at Cereri certum est educere natam.
 N on ita fâta sinunt: quoniam ieiunia uirgo
 S oluerat: & cultis dum simplex errat in hortis:
 P uniceum curua decerpserat arbore pomum:
 S umptaq; pallenti septem de cortice grana
 P resserat ore suo: solusq; ex omnibus illud
 A scalaphus uidit: quem quondam dicitur Orphne
 I nter auernales haud ignotissima nymphas
 E x Acheronte suo furuis peperisse sub antris.
 V idit: & indicio reditum crudelis ademit.
 I ngemuit regina herebi: testemq; profanum
 F ecit auē: sparsumq; caput Phlegethontide Lympha,
 I n rostrum, & plumas, & grandia lumina uertit:
 I lle sibi ablati, fuluis amicitur ab alis:
 I nq; caput crescit: longosq; reflectitur unguēs:
 V ixq; mouet natas per inertia brachia pennas:
 F œdaq; fit uolucris uenturi nuntia luctus
 I gnauus bubo, dirum mortalibus omen.
 H ic tamen indicio pœnam, linguaq; uideri
 C ommeruisse potest. uobis Acheloides unde
 P luma, pedesq; auium, cum uirginis ora geratis?
 A n quia, cum legeret uernos Proserpina flores:
 I n comitum numero doctæ sirenes eratis?
 Q uam postquam toto frustra quæsis in orbe:
 P rotinus, ut uestram sentirent æquora curam,
 P osse super fluctus alarum insistere remus
 O pta stis: facilesq; deos habuistis: & artus

ab. g.

V idistis
 M e tamen
 T anta q;
 V irgoi
 A t mediu
 I uppiter
 N unc dea
 C um mat
 V ertitur
 N am, mo
 L eta de
 N ubibus
 E xigit a
 Q uæ tibi
 C ontinuer
 F onte cap
 F luminis
 P ars ego n
 V na fur: nec
 L egi: nec p
 S ed quatu
 Q uamuis fo
 N ec mea m
 Q uæq; alie
 C orporis ex
 L affa reue
 A estus erat
 I nuenio si
 P erspicua
 C alculus

V idistis uestros subitis flauescere pennis.
 M e tamen ille canor mulcendas natus ad aures,
 T antaq; dos oris lingue deperderet usum:
 V irginei vultus, & uox humana remansit.
 A t medius fratrisq; sui, mæstæq; sororis
 I uppiter ex æquo uoluentem diuidit annum.
 N unc dea regnorum numen commune duorum
 C um matre est totidem, totidem cum coniuge menses.
 V ertitur extemplo facies & mentis, & oris:
 N am, modo quæ poterat diti quoq; mæsta uideri,
 L æta deæ frons est. ut sol qui tectus aquosis
 N ubibus ante fuit, uictis è nubibus exit.
 E xigit alma Ceres nata secura recepta
 Q uæ tibi causa fugæ? cur sis Arethusa sacer fons?
 C ontinere undæ: quarum dea sustulit alto
 F onte caput: uiridesq; manu siccata capillos
 F luminis Alphei ueteres narrauit amores.
 P ars ego nympharum, quæ sunt in Achæide, dixit
 V na fui: nec me studiosius altera saltus
 L egit: nec posuit studiosius altera casses.
 S ed quamuis formæ nunquam mihi fama petita est:
 Q uamuis fortis eram: formosæ nomen habebam.
 N ec mea me facies nimium laudata inuabat:
 Q uaq; aliæ gaudere solent, ego rustica dote
 C orporis erubui: crimenq; placere putari.
 L assa reuertebat (memni) stymphalide sylua:
 A estus erat: magnusq; labor geminauerat æstum:
 I nuenio sine uortice aquas, sine murmure euntes,
 P erspicuas ad humum: per quas numerabilis alte
 C alculus omnis erat: quas tu uix ire putares.

METAMOR.

Cana salicta dabant, nutritaq; populus unda
S ponte sua natus ripis declinibus umbras.
A ccessi. primumq; pedis uestigia tinxī,
P oplite deinde tenuis: neq; eo contenta recangor:
M olliaq; impono salica uelamina curuæ:
N udaq; mergor aquis. quas dum ferioq; trahoq;
M ille modis labens: excussa; brachia tacto:
N escio quod medio sensi sub gurgite murmur:
T erritaq; insisto propioris margine ripæ.
Quò properas Arethusa: suis Alpheus ab undis,
Quò properas? iterum rauco mihi dixerat ore.
S icut eram, fugio sine uestibus: altera uestes
R ipa meas habuit. tanto magis instat: & ardet:
E t quia nuda fui, sem uisa paratior illi.
S ic ego currebam: sic me ferus ille premebat:
V t fugere accipitrem penna trepidante columbæ,
V t solet accipiter trepidas urgere columbas.
V sq; sub Orchomenon, Psophidaq; Cyllenenq;
M ænaliasq; sinus, gelidumq; Erimanthon, & Elim
C urrere sustinui: nec me uelocior ille.
S ed tolerare diu cursus ego uiribus impar
N on poteram: longi patiens erat ille laboris.
P er tamen & campos, per opertos arbore montes,
S axa quoq; & rupes, & qua uia nulla, cucurri.
S ol erat à tergo: uidi præcedere longam
A nte pedes umbram: nisi si timor illa uidebat.
S ed certe sonituq; pedum terrebat: & ingens
C rinales uittas afflabat anhelitus oris.
F essa labore fugæ fer opem, deprendimur, inquam
A rrugetæ Diana tuæ: cui sæpe dedisti

F erre tu
 M ota de
 M e super
 A mnis
 B iq; loc
 E t bis To
 Quid m
 S. iqua l
 A ut lepor
 O ra can
 N on tane
 L ongius
 O cupat
 C orulea
 Quaq; ped
 R os cadit
 I n latices
 A mnis aqu
 V eritur in
 D elia rupit
 A duehor O
 G rata me
 H ac Areth
 C urribus a
 E t mediu
 A tq; leuem
 T riptoleme
 S pargere l
 I am super
 V ectus er

Ferre tuos arcus, inclusaq; tela pharetra.
Mota dea est: spissisq; ferens è nubibus unam,
Me super iniecit. lustrat caligine tectam
Amnis: et ignarus circum caua nubila quærit.
Bisq; locum, quo me dea texerat, inscius ambit:
Et bis Io Arethusa, Io Arethusa uocauit.
Quid mihi tunc animi miserae fuit? an ne q; agnæ
Siqua lupos audit circum stabula alta frementes?
Aut lepori? qui uepre latens hostilia cernit
Ora canum? nullosq; audet dare corpore motus?
Non tamen abscedit: neque enim uestigia cernit
Longius ulla pedum: seruat nubemq; locumq;.
Ocupat absessos sudor mihi frigidus artus:
Cæruleaq; cadunt toto de corpore guttæ:
Quæq; pedem moui, manat locus: eq; capillis
Ros cadit: et citius, quàm nunci tibi facta renarro,
In latices mutor. sed enim cognoscit amatus
Amnis aquas: positoq; uiri, quod sumpserat, ore
Vertitur in proprias, ut se mihi misceat, undas.
Delia rupit humum: cæcisq; ego mersa cauernis
Aduehor Ortygiæ: quæ me cognomine diuæ
Grata meæ superas eduxit prima sub auras.
Hac Arethusa tenus: geminos dea fertilis angues
Curribus admonit: frenisq; coërcuit ora:
Et medium cæli, terræq; per aëra uecta est:
Atq; leuem currum Tritonida misit in urbem
Triptolemo: partimq; rudi data semina iussit
Spargere humo, partim post tempora longa reculta.
Iam super Europen sublimis, et Asida terram
Vectus erat immenis: Scythicasq; aduertitur oras.

Ouid.

i

METAMOR.

R ex ibi Lycus erat: regis subit ille penates.
 Qua ueniat, causamq; uia, nomenq; rogatus,
 Et patriam, Patria est clara mihi, dixit, Athenæ:
 T riptolemus, nomen. ueni nec puppe per undas,
 Nec pede per terras: patuit mihi peruius æther.
 Dona fero Cereris: lotos quæ sparsa per agros
 F rugiferas messes, alimenta q; matia reddant.
 B arbarus inuidit: tantiq; ut muneris author
 I pse sit, hospitio recipit: somnoq; grauatum
 A ggreditur ferro conantem figere pectus
 L ynca Ceres fecit: rursusq; per aëra iussit
 M opsopium inuenem sacros agitare iugales.
 Fab. ii. F inerat doctos e nobis maxima cantus.
 A t nymphæ uicisse deas Heliconæ colentes
 C oncordi dixere sono. conuitia uictæ
 C um facerent: quoniam, dixi, certamine uobis
 S upplicium meruisse parum est: maledictaq; culpæ
 A dditis: Et non est patientia libera nobis:
 I bimus in pœnas: Et, qua uocat ira, sequemur.
 R idem Pæonides: spernuntq; minantia uerba:
 C onatq; loqui, Et magno clamore proteruas
 I ntentare manus, pennas exire per unguis
 A spexere suos: operiri brachia plumis:
 A lteraq; alterius rigido concrescere rostro
 O ra uidet: uolucresq; nouas accedere syluis.
 D umq; uolunt plangi per brachia meta, leuatæ
 A ère pendebant nemorum conuitia picæ.
 N unc quoq; in alitibus facundia prisca remansit,
 R auicæq; garrulitas, studiumq; immane loquendi.

P. OVI. NASO. METAMOR-
PHOSEON LIB. VI.

Fabula. i.

Ræbuerat dictis Tritonia talibus

P aures:

Carminaq; aonidum, iustamq; pro-
bauerat iram.

Tum secum, laudare parum est: laudemur & ipse:

Numina nec sperni sine poena nostra sinamus.

Mæoniaq; animum fatis intendit Arachnes:

Quam sibi lanificæ non cedere laudibus artis

Audierat. non illa loco, nec origine gentis

Clara, sed arte fuit. pater huic colophonius Idmon

Phocæico bibulas tingeat murice lanas:

Ociderat mater: sed & hæc de plebe, suæq;

Aequa uiro fuerat. Lydas tamen illa per urbes

Quæsierat studio nomen memorabile: quamuis

Ortæ domo parua paruis habitabat Hypæpis.

Huius ut aspicerent opus admirabile, sæpe

Deseruere sui nymphae uineta Tmoli:

Deseruere suas nymphae pactolides undas.

Nec factas solum uestes spectare iuuabat:

Tunc quoq; cum fierent: tantus decor affuit arti.

Sive rudem primos lanam glomerabat in orbes:

Seu digitis subigebat opus: repetitaq; longo

Vellera molliat, nebulas æquantia tractu:

Sive leui teretem uersabat pollice fusum:

Seu pingebat æch: scires à Pallade doctam.

Quod tamen ipsa negat: tantaq; offensa magistra,

Certet, ait, mecum: nihil est, quod uicta recusem.

METAMOR.

Pallas anum simulat: falsosq; in tempora canos
 Addit: et infirmos baculo quoq; sustinet artus.
 Tunc sic orsa loqui. non omnia grandior ætas;
 Quæ fugiamus, habet: seris uenit usus ab annis.
 Consilium ne sperne meum: tibi fama petatur
 Inter mortales faciendæ maxima lænæ:
 Cede deæ: ueniamq; tuis temeraria dictis
 Supplicæ uoce roga: ueniam dabit illa roganti.
 Aspiciat hanc toruis, inceptaq; fila relinquit:
 Vixq; manus retinens, confessaq; uultibus iram,
 Talibus obscuram rescuta est Pallada dictis.
 Mentis inops, longaq; ueni confecta senectæ:
 Et nimium uixisse diu nocet: audiat istas,
 Siqua tibi nurus est, siqua est tibi filia, uoces.
 Consilij satis est in me mihi: ne' ue monendo
 Profecisse putes: eadem est sententia nobis.
 Cur non ipsa uenit? cur hæc certamina uitat?
 Tum dea, uenit, ait: formamq; remouit anilem:
 Palladaq; exhibuit. uenerantur numina nymphæ,
 Mygdonidesq; nurus: sola est interrita uirgo.
 Sed tamen erubuit: subitusq; inuita notauit
 Ora rubor: rursusq; euauuit: ut solet ær
 Purpureus fieri, cum primum aurora mouetur:
 Et breue post tempus candescere solis ab ortu.
 Perstat in incepto: stolidæq; cupidine palmæ
 In sua fata ruit: neq; enim Ioue nata recusat:
 Nec monet ulterius: nec iam certamina differt.
 Haud mora, consistunt diuersis partibus ambæ:
 Et gracili geminas intendunt stamine telas.
 Tela iugo iuncta est: stamen se cernit arundo.

I nferi
 Quod a
 P ercu
 V traq;
 B rachi
 I llic
 T exin
 Qualis
 I nfer
 I n quo
 T ran
 V sque
 I llic
 E t uen
 C ecropia
 P ingit
 B i sex
 A uro
 I nscrib
 S tare
 A spera
 E xilisse
 A t sibi
 D at
 P ercu
 E dere
 M irari
 V t tamen
 Quod pre
 Quattuor

I nferitur medium radijs subtegmen acutis:
Quod digiti expediunt: atq; inter stammina ductum
P ercusso feriunt inserti pectine dentes.
V traq; festinat: cinctæq; ad pectora uestes,
B rachia docta mouent, studio fallente laborem.
I llic & tyrium quæ purpura sensit ahenum
T exitur: & tenues parui discriminis umbræ.
Qualis ab imbre solet percussus solibus arcus
I nficere ingenti longum curuamine cælum:
I n quo diuersi niteant cum mille colores:
T ransitus ipse tamen spectantia lumina fallit:
V sque adeo quod tangit idē est: tamen ultima distant.
I llic & lentum filis immittitur apurum:
E t uetus in tela deducitur argumentum.
C ecropia Pallas scopulum mauortis in arce
P ingit: & antiquam de terræ nomine litem.
B is sex cælestes medio Ioue sedibus altis
A ugusta grauitate sedent: sua quenq; deorum
I nscribit facies: Iouis est regalis imago.
S tare deum pelagi, longôq; ferire tridente
A spera saxa facit: mediôq; e' vulnere saxi
E xiluisse fretum: quo pignore uendicet urbem.
A t sibi dat clypeum: dat acutæ cuspidis hastam:
D at galeam capiti: defenditur ægide pectus:
P ercussamq; sua simulat de cuspide terram
E dere cum bacis fortum canentis oliuæ:
M irariq; deos: operis uictoria finis.
V t tamen exemplis intelligat æmula laudis,
Quod pretium speret pro tam furialibus ausis:
Quattuor in partes certamina quattuor addit,

METAMOR.

C lara colore suo, breuib; distincta sigillis.
 T hreiciam Rhodopen habet angulus unus, et Hemū,
 N unc gelidos montes, mortalia corpora quondam,
 N onna summorum sibi qui tribuere deorum.
 A ltera pygmææ fatum miserabile matris
 P ars habet: hanc Iuno uictam certamine iussit
 E sse gruem: populisq; suis indicare bellum.
 P inxit & Antigonem ausam contendere quondam
 C um magni consorte Iouis: quam regia Iuno
 I n uolucrum uertit: nec profuit Ilion illi,
 L aomedon' ue pater: sumptis quin candida pennis
 I psa sibi plaumat crepitante ciconia rostro.
 Q ui superest solus Cynaram habet angulus orbem:
 I s; gradus templi natarum membra suarum
 A mplectens, saxoq; iacens, lachrymare uidetur.
 C irruit extremas oleis pacalibus oras.
 I s modus est: operisq; sua facit arbore finem.
 M æonis elusam designat imagine tauri
 E uropam: uerum taurum, freta uera putares.
 I psa uidebatur terras spectare relictas:
 E t comites clamare suas: tactumq; uereri
 A ssilientis aquæ: timidasq; recondere plantas.
 F ecit & Asterien aquila luctante teneri:
 F ecit olorinis Ledam recubare sub alis.
 A ddidit ut Satyri cælatus imagine, pulchram
 I uppiter implevit gemino Nyctida foetu.
 A mphitryon fuerit, cum te Tirynthia cepit.
 A ureus ut Danaen, Asopida luserit ignis,
 M nemosynen pastor, uariis Deoida serpens.
 T e quoq; mutatum toruo Neptune inuenio

V irgine in æolia posuit: tu uisus Enipeus
 G ignis Aloidas: aries Bisaltida fallis:
 E t te flaua comas frugum mutissima mater
 S ensit equum: te sensit equum crinita colubris
 M ater equi uolucris: sensit delphina Melancho.
 O mnibus his faciemq; suam, faciemq; locorum
 R eddidit. est illic agrestis imagine Phæbus:
 V t q; modo accipitris pennas, modo terga leonis
 G esserit: ut pastor Machareida luserit Iffsen.
 L iber ut Erigonen falsa deceperit una:
 V t Saturnus equo geminum Chirona crearit.
 V ltima pars telæ tenui circumdata limbo
 N exilibus flores ederis habet intertextos.
 Fab. 3. N on illud Pallas: non illud carpere linor
 P ossit opus. doluit successu flaua uirago:
 E t rupit pietas cœlestia crimina uestes.
 V t q; Cytoriaco radium de monte tenebat:
 T er quater Idmonia frontem percussit Arachnes.
 N on tulit infelix: laqueoq; animosa ligauit
 G uttura: pendentem Pallas miserata leuauit:
 A t q; ita, uine quidem, pende tamen improba, dixit:
 L ex q; eadem pœnæ, ne sis secura futuri:
 D icta tuo generi, serisq; nepotibus esto.
 P ost ea discedens succis hecateidos herbæ
 S parsit: & extemplo tristi medicamine tactæ
 D efluxere comæ: cum quis & naris, & aures:
 F it q; caput minimum: toto quoq; corpore parua est.
 I n latere exiles digiti pro cruribus hærent:
 C ætera uenter habet: de quo tamen illa remittit
 S tamen: & antiquas exercet aranea telas.

METAMOR.

26.4. **L** ydia tota fremt: Phrygiæq; per oppida facti
R umor it: & magnum sermonibus occupat orbem:
A nte suos Niobe thalamos cognouerat illam,
T unc cum Mæoniam uirgo, Sipylumq; colebat.
N ec tamen admonita est pœna popularis Arachnes
C edere cœlitibus: uerbisq; minoribus uti.
M ulta dabant animos: sed enim nec coniugis arces,
N ec genus amborum, magniq; potentia regni
S ic placere illi: quamuis ea cuncta placerent:
V t sua progenies: & felicissima matrum
D icta foret Niobe si non sibi uisa fuisset.
N am sata Tiresia uenturi præscia Manto
P er medias fuerat diuino concita motu
V aticinata uias. Ismenides ite frequentes:
E t date Latonæ, Latonigenisq; duobus
C um prece thura pia: lauroq; innectite crinem.
O re meo Latona iubet. paretur: & omnes
T hebaides iussis sua tempora frondibus ornant:
T huraq; dant sanctis, & uerba præcantia flammis.
E æ uenit comitum Niobe celeberrima turba,
V estibus intexto phrygijs spectabilis auro,
E t, quantum ira sinit, formosa: mouensq; decoro
C um capite immissos humerum per utrumq; capillos,
C onstitit: utq; oculos circuntulit alta superbos:
Q uis furor auditos, inquit, præponere uisis
C œlestes? aut cur colitur Latona per aras?
N umē adhuc sine thure meū ē? mihi Tātalus author:
C ui licuit soli superiorum tangere mensas.
P leiadum soror est genitrix mea: maximus Atlas
E st auus: ætherium qui fert ceruicibus axem.

I app
M e ge
s no de
M anid
I nqua
I mmer
Digna
E t tota
Querit
Quoq; n
L aton
E xigu
N ec co
E xul e
H ofpita
I nstabil
F acta p
S umfeli
H oc quoq;
M aior su
M ultaq;
E xaffere
H uic aliq;
N on tam
I te satis p
P onite, de
Quoq; L
L atonæ:
I ndigne
T alibus

I nppiter alter auus: socero quoq; gloriior illo.
M e gentes metuunt phrygiæ: me regia Cadmæ
S ub domina est: fidibusq; mei commissâ mariti
M ænia cum populis à meq; uiroq; reguntur.
I n quancunq; domus aduerti lumina partem,
I mmenſe ſpectantur opes: accedit eodem
D igna dea facies: huc natus adijce ſeptem,
E t totidem iuuenes, & mox generosq; nurusq;.
Q uærite nunc habeat quam noſtra ſuperbia cauſam?
Q uoq; modo audetis genitam Titanida Cæo
L atonam præferre mihi? cui maxima quondam
E xiguam ſedem parituræ terra negauit?
N ec cælo, nec humo, nec aquis dea ueſtra recepta eſt.
E xul erat mundi: donec miſerata uagantem,
H oſpita tu terris erras, ego dixit in undis,
I nſtabilemq; locum Delos dedit, illa duorum
F acta parens: uteri pars hæc eſt ſeptima noſtri.
S um felix: quis enim neget hoc? felixq; manebo,
H oc quoq; quis dubitat? tutam me copia fecit.
M aior ſum, quàm cui poſſit fortuna nocere:
M ultaq; ut eripiat: multo mihi plura relinquet.
E xceſſere metum mea iam bona, ſingite demi
H uic aliquid populo natorum poſſe meorum:
N on tamen ad numerum redigar ſpoliata duorum:
I te ſatis propere ſacris: laurumq; capillis
P onite, deponant: & ſacra infecta relinquant:
Q uodq; licet, tacito uenerantur murmure numen
L atonæ: turba quantum diſtabat ab orba.
I ndignata dea eſt: ſummoq; in uertice Cinthi
T alibus eſt dictis gemma cum prole locuta.

METAMOR.

E n ego uestra parens, uobis animosa creatis,
 E t nisi Iunoni nulli cessura dearum,
 A n dea sim dubitor: perq; omnia secula cultis
 A rceor, o' nati, nisi uos succurritis aris.
 N ec dolor hic solus: diro conuitia facto
 T antalis adiecit: uosq; est postponere natis
 A usa suis: & me, quod in ipsam recidat, orbam
 D ixit: & exhibuit linguam scelerata paternam.
 A diectura preces erat his Latona relatis:
 D esine, Phœbus ait: pœnæ mora longa querela est.
 D ixit idem Phœbe: celeri q; per aera lapsu
 C ontigerant tecti Cadmeida nubibus arcem.
 P lanus erat, late q; patens prope' mœnia campus
 A ssiduus pulsatus equis: ubi turba rotarum,
 D uraq; mollierat subiectas ungula glebas.
 P ars ibi de septem genitis Amphione fortes
 C onscendunt in equos: tyrio q; rubentia sacro
 T erga premunt: auro q; graues moderantur habenas.
 E quibus Ismenos, qui matri sarcina quondam
 P rima suæ fuerat: dum certum flectit in orbem
 Q uadrupedis cursus: spumantiaq; ora coercet:
 H ei mihi conclamat: medio q; in pectore fixa
 T ela gerit: frenus q; manu moriente remissis,
 I n latus à dextro paulatim defluit harmo.
 P roximus audito sonitu per inane pharetræ
 F rena dabat sipylus. ueluti cum præsciis imbres
 N ube fugat uisa: pendentiaq; undiq; rector
 C arbasa deducit: nequa leuis effluat aura.
 F rena tamen dantem non euitabile telum
 C onsequitur: summa q; tremens ceruice sagitta

H est
 I lle
 V olu
 P hœbe
 T anta
 T rans
 E tiam
 P ecto
 Sicut
 I ngem
 M emb
 L um
 A spici
 E uolat
 I nq; p
 I nima
 Q uod si
 E ruit
 A rmonia
 A ffract
 M ollia
 D umq; r
 A lera p
 E xpulit
 E macat
 V ltimus
 B rachia
 Dixerat
 P arate
 N on fuit

Hæsit: & extabat nudum de gutture ferrum.
 Ille ut erat pronus, per crura admissa, iubasq;
 Voluitur: & calido tellurem sanguine foedat.
 Pœdumus infelix, & auiti nominis hæres
 Tantalus, ut solito finem imposuere labori:
 Transierant ad opus nitidæ iuuenile palæstræ:
 Et iam contulerant arcto luctantia nexu
 Pectora pectoribus: cum tento concita nervo,
 Sicut erant iuncti, traiecit utrunq; sagitta.
 Ingemuere simul: simul incuruata dolore
 Membra solo posuere: simul suprema iacentes
 Lumina uersarunt: animam simul exhalauerunt.
 Aspicit Alphenor: laniataq; pectora plangens,
 Euiolat: ut gelidos complexibus allenet artus:
 Inq; pio cadit officio, nam Delius illi
 Intima fatifero rupit præcordia ferro.
 Quod simul eductum est: pars est pulmonis in hamis
 Errata: cumq; anima cruor est effusus in auras.
 At non intonsum simplex Damasciona uulnus
 Afficit: ictus erat qua crus esse incipit, & qua
 Mollia nervosus facit internodia poples:
 Dumq; manu tentat trahere exitiabile telum:
 Altera per iugulum pennis tenus acta sagitta est.
 Expulit hanc sanguis: qui se iaculatus in altum
 Emicat: & longe terebrata profilit aura.
 Vltimus Ilioneus non profectura precando
 Rachia sustulerat: diq; o communiter omnes,
 Dixerat, ignarus non omnes esse rogandos,
 Parcite. motus erat, cum iam reuocabile telum
 Non fuit, arcitenens. minimo tamen occidit ille

METAMOR.

Vulnere, non alte percusso corde sagitta.
 Fama mali, populiq; dolor, lachrymaeq; suorum
 Tam subitæ matrem certam fecere ruinæ,
 Mirantem potuisse, irascentemq; quod ausi
 Hoc essent superi, quod tantum iuris haberent.
 Nam pater Amphion ferro per pectus adacto
 Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
 Heu quantum hæc Niobe Niobe distabat ab illa:
 Quæ modo latois populum summouerat aris:
 Et mediam tulerat gressus resupina per urbem
 Inuidiosa suis: at nunc miserranda uel hosti
 Corporibus gelidis incumbit: et ordine nullo
 Oscula dispensat natos suprema per omnes.
 A' quibus ad cælum lucentia brachia tollens,
 Pascere crudelis nostro Latona dolore,
 Pascere, ait: satiaq; meo tua pectora luctu:
 Corq; ferum satia, dixit: per funera septem
 Effror: exulta: uictrixq; innumera triumphæ.
 Cur autem uictrix? miserræ mihi plura supersunt,
 Quàm tibi felici. post tot quoq; funera uinco.
 Dixerat: et sonuit contento neruus ab arcu.
 Qui præter Nioben unam, conterruit omnes.
 Illa malo est audax. stabant cum uestibus atris
 Ante toros fratrum demisso crine sorores.
 E' quibus una trahens hærentia uiscere tela,
 Imposito fratri moribunda relanguit ore.
 Altera solari miseram conata parentem,
 Conticuuit subito: duplicataq; vulnere tota est:
 Oraq; compressit: nisi postquam spiritus ibat.
 Hæc frustra fugiens collabitur: illa sorori

I mmo
 S exq;
 v lima
 T ota ue
 D e mult
 D umq;
 E xanin
 D irigit
 I n uul
 S tant
 I pfa q
 C ongel
 N ec fle
 N ee pes
 F let tam
 I n patre
 L iquiter
 T unc uere
 F amine,
 M agna ge
 V iq; fit,
 E' quibus
 N on imp
 R es obse
 M ira tam
 P rodigio
 I mpatien
 I nfferat
 I pfe duc
 E re lacu

I mmoritur: latet hæc illam trepidare uideres.
 S exq; datis letho, diuersa q; vulnera passis,
 V ltima restabat: quam toto corpore mater,
 T ota ueste tegens, unam, minimamq; relinque:
 D e multis minimam posco, clamanit, & unam:
 D umq; rogat: pro qua rogat, occidit. orba resedit
 E xanimes inter natos, natusq; uirumq;:
 D irigitq; malis: nullos mouet aura capillos:
 I n uultu color est sine sanguine: lumina mæstis
 S tant immota genis: nihil est in imagine uiuum:
 I psa quoq; interius cum duro lingua palato
 C ongelat: & uenæ desistunt posse moueri:
 N ec flecti ceruix, nec brachia reddere motus,
 N ec pes ire potest: intra quoq; uiscera saxum est.
 F let tamen: & ualidi circumdata turbine uenti,
 I n patriam rapta est. ibi fixa cacumine montis,
 L iquitur: & lachrymus et nunc marmora manant.
 fab. 5. T unc uero cuncti manifestam numinis, iram
 F æmina, uirq; timent: cultuq; impensius omnes
 M agna gemellipera uenerantur numina diuæ:
 V tq; fit, à facto propiore priora renarrant.
 E quibus unus ait. Lycæ quoq; fertilis agris
 N on impune deam ueteres spreuere coloni.
 R es obscura quidem est ignobilitate uirorum:
 M ira tamen uidi præsens stagnumq; locumq;
 P rodigio notum. nam me iam grandior æuo
 I mpatiensq; uiæ genitor, deducere lectos
 I usserat inde boues. gentisq; illius eunti
 I pse ducem dederat. cum quo dum pascua lustro,
 E tæ lacu medio sacrorum nigra fauilla

METAMOR.

Ara uetus stabat tremulis circumdata cernis.
 Restitit: & pauido faueas mihi murmure dixit.
 Dux meus: & simili faueas ego murmure dixi.
 Nā adūm fauni ne foret tamen ara rogabam,
 Indigenæ ue dei: cum talia rettulit hospes.
 Non hac o iuuenis montanum numen in ara est.
 Illa suam uocat hanc: cui quondam regia conux.
 Orbem interdixit: quam uix erratica Delos
 Errantem accepit, tunc cum leuis insula nabat.
 Illic incumbens cum Palladis arbore palmæ,
 Edidit inuita geminos Latona nouerca.
 Hinc quoq; Iunonem fugisse puerpera fertur:
 Inq; suo portasse sinu duo numina, natos.
 Iamq; chimerifera, cum sol grauis ureret arua;
 Finibus in Lyciæ, longo dea fessa labore
 Sydereo siccata sitim collegit ab æstu:
 Vberaq; ebiberant auidi lactantia nati.
 Forte lacum mediocris aquæ prospexit in imis
 Vallibus: agrestes illic fruticosa legebant
 Vimina cum iuncis, gratamq; paludibus uluam.
 Accessit, positoq; genu Titania terram
 Pressit: ut hauriret gelidos potura liquores.
 Rustici turba uetat, dea sic affata uetantes.
 Quid prohibetis aquas? usus communis aquarum est.
 Nec solem proprium natura, nec aëra fecit,
 Nec tenues undas: ad publica munera ueni.
 Quæ tamen ut detis, supplex peto: non ego nostros
 Abluere hic artus, lassataq; membra parabam:
 Sed releuare sitim, caret os humore loquentis:
 Et fauces arent: uixq; est uia uocis in illis.

H anst
 A cepit
 H i quoc
 P arua
 Quem m
 H i tamen
 N i pro
 N ec sata
 T urba
 H uc, illu
 S uftit
 S upplic
 V erba
 A eter
 E nem
 E t modo
 N unc pro
 S epe supe
 I n gelido
 L itibus ex
 Quam sit
 V ex quoc
 I pfaq; dil
 T erga cap
 S pina uir
 L imoq;
 S ic ubi ne
 R etulit: e
 Quem tri
 A ffect po

H austus aquæ mihi nectar erit. uitamq; fatebor
 A cepisse: simul uitam dederitis in undis.
 H i quoq; uos moueant: qui nostro brachia tendunt
 P arua sinu: et casu tendebant brachia nati.
 Quem non blanda dea potuissent uerba mouere?
 H i tamen orantem perstant prohibere: minasq;
 N i procul abscedat, conuitiaq; insuper addunt.
 N ec satis est: ipsos etiam pedibusq; maniq;
 T urbauere lacus: imoq; è gurgite mollem
 H uc, illuc limum saltu mouere maligno.
 S ustulit ira sitim: neq; enim iam filia Cœi
 S upplicat indignis: nec dicere sustinet ultra
 V erba minora dea: tollensq; ad sydera palmas,
 A eternum stagno, dixit, uiuatis in isto.
 E ueniunt optata deæ: iuuat esse sub undis:
 E t modo tota caua summerge membra palude:
 N unc proferre caput: summo modo gurgite nare.
 S æpe super ripam stagni consistere: sæpe
 I n gelidos resilire lacus: sed nunc quoq; turpes
 L itibus exercent linguas: pulsoq; pudore
 Quâuis sint sub aqua, sub aqua maledicere tentant.
 V ox quoq; iam rauca est: inflataq; colla tumescunt:
 I psa; dilatant patulos conuitia rictus:
 T erga caput tangunt: colla intercepta uidentur:
 S pina uiret: uenter pars maxima corporis albet:
 L imosoq; nouæ saliunt in gurgite rane.
 S ic ubi nescio quis Lycia de gente uirorum
 R ettulit: exitum Satyri reminiscitur alter:
 Quem tritoniaca Latous arundine uictum
 A ffectit pœna. quid me mihi detrahis, inquit?

METAMOR.

A h piget: ah non est, clamabat, tibia tanti.
 C lamanti cutis est summos direpta per artus:
 N ec quicquā nisi vulnus erat: cruor undiq; manat:
 D etectiq; patent nervi: trepidæq; sine ulla
 P elle micant uenæ: salientia viscera posses,
 E t pellucentes numerare in pectore fibras.
 I llum ruricolæ sylvarum numina Fauni,
 E t satyri fratres, & tunc quoq; clarus Olympus,
 E t Nymphæ flerunt: & quisquis montibus illis
 L anigerosq; greges, armenta q; buccera pavit.
 F ertilis immaduit, madefactaq; terra caducas
 C oncepit lachrymas: ac uenis perbibit imis.
 Q uas ubi fecit aquas: uacuas emisit in auras.
 I nde petens rapidum ripis decliuibus æquor
 M arsia numen habet, Phrygiæ liquidissimus amnis.
 26. 7. T alibus exemplis redit ad præsentia dictis
 V ulgus: & extinctum cum stirpe Amphiona luget.
 M ater in inuidia est: hanc tunc quoq; dicitur unus
 F lesse Pelops: humerisq; suas à pectore postquam
 D eduxit uestes: ebur ostendisse sinistro.
 C oncolor huic humerus nascendi tempore dextro,
 C orporeusq; fuit: manibus mox cæsa paternis
 M embra ferunt iunxisse deos: alijsq; repertis,
 Q ui locus est iuguli medius, summiq; lacerti,
 D efuit: impositum est non comparentis in usum
 P artis ebur: factisq; Pelops fuit integer illo.
 26. 8. F initum procures cœunt: urbesq; propinquæ
 O rauere suos ire ad solatia reges,
 A rgosq; & Sparte, Pelopeiadesq; Mycænæ,
 E t non dum toruæ Calydon inuisa Dianæ,
 Orchomenosq;

O rehom
 M essen
 E t nele
 Quæq; m
 E xterius
 C redere
 O bstit
 B arbara
 T hreici
 F uderat
 Quem si
 E t gen
 C onmub
 N on Hy
 E umerid
 E umerid
 I nobuit
 H ac au
 H ac au
 T hraci
 Quæq; d
 Quæq; er
 V squead
 Quinq; p
 C um blan
 V lla mea
 V el for
 P romitte
 G ermana
 I n freta

O rchomenosq; ferax, & nobilis ære Corinthos,
M essenēq; ferox, Patrēq; humilesq; Cleonæ,
E t nelea Pylōs, neq; adhuc Pythēia Træzen.
Quæq; urbes aliæ bimari clauduntur ab Isthmo:
E xteriusq; sitæ bimari spectantur ab Isthmo.
C redere quis posset? solæ cessastis Athenæ.
O bstint officio bellum: subuectaq; ponto
B arbara mopsōpios terrebant agmina muros.
T hreicius Tereus hæc auxiliaribus armis
F uderat: & clarum uincendo nomen habebat.
Quem sibi Pandion opibusq; uirisq; potentem,
E t genus à magno ducentem forte Gradino,
C onnubio Prognēs iunxit. non promuba Iuno,
N on Hymenæus adest, non illi gratia lecto.
E umenides tenuere faces de funere raptas:
E umenides strauere torum: tectoq; profanus
I ncubuit Bubo: thalamq; in culmine sedit.
H ac aue coniuncti Progne, Tereusq; parentes
H ac aue sunt facti. gratata est scilicet illis
T hracia: dijsq; ipsis grates egere: diemq;
Quoq; data est claro Pandione nata tyranno,
Quoq; erat ortus Itys, festum iussere uocari.
V sque adeo latet utilitas. iam tempora titan
Quinq; per autumnos repetitis duxerat annis:
C um blandita uiro Progne, si gratia dixit
V lla mea est: uel me uisendam mitte sorori,
V el soror huc ueniat: redituram tempore paruo
P romittes socero: magni mihi muneris instar
G ermanam uidisse dabis. iubet ille carinas
I n freta deduci: uel oq; & remige portus

Ouid.

k

METAMOR.

Cecropios intrat: Pyraëaq; littora tangit.
 Vt primum soceri data copia: dextera dextræ
 Iungitur: infauſto committitur omine ſermo.
 Cœperat aduentus cauſam mandata referre
 Coniugis: & celeres miſſæ ſpondere reſcuſus:
 Ecce uenit magno diues Philomela paratu,
 Diuitior forma: quales audire ſolemus
 Naiades, & dryadas medijs incedere ſyluis:
 Si mododes illis cultus, ſimilesq; paratus.
 Non ſecus exarſit conſpecta uirgine Tereus:
 Quàm ſiquis canis ignem ſupponat ariſtis:
 Aut frondem, poſitaſq; cremet fœnilibus herbas.
 Digna quidem faciès: ſed & hunc innata libido
 Extimulat: pronumq; genus regionibus illis
 In uenerem eſt: flagrat uitio gentisq; ſuòq;
 Impetus eſt illi comitum corrumpere curam,
 Nutriciſq; fidem: nec non ingentibus ipſam
 Sollicitare datis: totumq; impendere regnum:
 Aut rapere: & ſæuo raptam defendere bello.
 Et nihil eſt, quod non effreno captus amore
 Auiſit: nec capiunt incluſas pectora flammas.
 Iamq; moras male fert: cupidoq; reuertitur ore
 Mandata ad Progenes: & agit ſua uota ſub illa.
 Facundum faciebat amor: quotiesq; rogabat
 Vltèrius iuſto: Progenem ita uelle ferebat.
 Adidit & lachrymas: tanquam mandaret et illas.
 Pro ſuperi, quantum mortalia pectora cæcæ
 Noctis habent: ipſo ſcleris molimine Tereus
 Creditur eſſe pius: laudemq; à crimine ſumit.
 Quid, q̃ idem Philomela cupit: patriosq; lacertis

B land
 P erq;
 S pectat
 O ſolac
 O mia
 A cipit
 E ſſe par
 V incit
 I lla pa
 I dput
 I am la
 P ulſab
 R egales
 P onitur
 A t rex C
 A eſtrat
 Qualia m
 I pſe ſuo
 L uerant
 P andion
 V t uoluer
 H anc ego
 D onbi: pe
 P er ſuper
 E t mibi ſe
 Quampr
 T u quoq;
 S i pietas
 M andabo
 E t lachry

Blanda tenens humeros, ut eat uisura sororem,
Perq; suam, contraq; suam, petit illa, salutem.
Spectat eam Tereus: præcontrectatq; uidendo:
Osculaq; & collo circumdata brachia cernens,
Omnia pro stimulis, facibusq; cibisq; furoris
Acipit: & quoties amplectitur illa parentem:
Esse parens uellet: neq; enim minus impius esset.
Vincitur amborum genitor prece: gaudet, agitq;
Illa patri grates: & successisse duabus
Id putat infelix, quod erat lugubre duabus.
Iam labor exiguus phœbo restabat: equiq;
Pulsabant pedibus spatium decliuis olympi.
Regales epulæ mensis & bacchus in auro
Ponitur: hinc placido dantur sua corpora somno.
At rex Odrysus, quamuis secessit, in illa
Aestuât: & repetens faciem, motusq; manusq;
Qualia uult fingit, quæ non dum uidit: & ignes
Ipse suos nutrit cura remouente soporem.
Lux erat: & generi dextram complexus euntis
Pandion comitem lachrymis commendat obortis.
Vt uoluere ambæ, uoluisti tu quoq; Tereu,
Hanc ego care gener (quoniam pia causa coëgit)
Do tibi: perq; fidem, cognataq; pectora supplex,
Per superos oro: patrio ut tuearis amore:
Et mihi sollicito lenimen dulce senectæ
Quamprimû (omnis erit nobis mora longa) remittas.
Tu quoq; quamprimum (satis est uidisse sororem)
Si pietas ulla est, ad me Philomela redito.
Mandabat: pariterq; suæ dabat oscula natæ:
Et lachrymæ mites inter mandata cadebant.

METAMOR.

Vtq; fide pignus, dextras utraq; poposcit:
 Inter seq; datas iunxit: natamq; nepotemq;
 Absentes pro se memori rogat ore salutem:
 Supremumq; uale, pleno singultibus ore
 Vix dixit: timuitq; suæ præsagia mentis.
 At, simul imposita est pictæ Philomela carinæ:
 Admotumq; fretum remis, tellusq; repulsa est:
 Vicinus, exclamat: mecum mea uota feruntur:
 Exultatq;: & uix animo sua gaudia differt
 Barbarus: & nusquam lumen detorquet ab illa.
 Non aliter, quàm cum pedibus prædator aduncis
 Deposuit nido leporem Iouis ales ab alto,
 Nulla fuga est capto: spectat sua præmia raptor.
 Iamq; iter effectum est: iamq; in sua littora fessis
 Puppibus exierant: cum rex, Pandione natam
 In stabula alta trahit, syluis obscura uetustis.
 Atq; ibi pallentem, trepidamq; & cuncta timentem,
 Et iam cum lachrymis ubi sit germana rogantem,
 Includit: fassusq; nefas, & uirginem, & unam
 Visuperat, frustra clamato sæpe parente,
 Sæpe sorore sua, magnis super omnia diuis.
 Illa tremat uelut agna pauens, quæ saucia cani
 Ore excussa lupi, non dum sibi tuta uidetur.
 Vtq; columba suo madefactis sanguine plumis
 Horret adhuc: auiaosq; timet, quibus hæserat, unguis.
 Mox ubi mens redijt: passos laniata capillos
 Lugenti similis, cæsis plangore lacertis
 Intendens palmas, o diris barbæ factis,
 O crudelis, ait, nec te mandata parentis
 Cum lachrymis mouere pijs, nec cura sororis,

Nec me
 Omnia
 Tu gem
 Quin an
 E ripis
 Concul
 S i tamen
 S uni al
 Quando
 P roiecit
 I n pop
 I mpleb
 A uidet
 T alibus
 Nec me
 Quo fuit
 A reptam
 V inela pa
 S penq; su
 I lle indig
 L uctanten
 A bfolit e
 I pfa iacet
 V tq; salir
 P alpiat
 H oc quoq;
 S æpe sua
 S ustinet a
 C omunge
 D at gem

Nec mea uirginitas, nec coniugalia iura.
 Omnia turbasti: pellex ego facta sororis:
 Tu geminus coniux. non hæc mihi debita pœna.
 Quin animã hanc (nequod facinus tibi perfide restet)
 Eripis? atq; utinam fecisses ante nefandos
 Concubitus: uacuas habuisses criminis umbras.
 Si tamen hoc superi cernunt: si numina diuûm
 Sunt aliquid: si non perierunt omnia mecum:
 Quandocunq; mihi pœnas dabis. ipsa pudore
 Proiecto tua facta loquar. si copia detur:
 In populos ueniam. si syluis clausa tenebor:
 Implebo syluas: & conscia saxa mouebo.
 Audiet hæc æther, & si deus ullus in illo est.
 Talibus ira feri postquam commota tyranni:
 Nec minor hac metus est: causa stimulatus utraq;
 Quo fuit accinctus, uagina liberat ense:
 Arreptamq; coma, flexis post terga lacertis
 Vincula pati cogit. iugulum Philomela parabat:
 Spermq; suæ mortis uiso conceperat ense.
 Ille indignantem, & nomen patris usq; uocantem,
 Uctantemq; loqui, comprehensam forcipe linguam
 Abstulit ense fero. radix micat ultima linguae:
 Ipsa iacet: terræq; tremens immurmurat atræ:
 Vtq; salire solet mutilatæ cauda colubræ,
 Palpitat: & moriens domine uestigia quærit.
 Hoc quoq; post facinus (uix ausim credere) fertur
 Sæpe sua lacerum repetisse libidine corpus.
 Sustinet ad Progenem post talia facta reuerti.
 Coniuge quæ uiso, germanam quærit: at ille
 Dat gemtus fictos: commentaq; funera narrat.

METAMOR.

Et lachrymæ fecere fidem. uelamina Progne
Deripit ex humeris auro fulgentia lato:
Induiturq; atras uestes: Et inane sepulchrum
Constituit: falsisq; piacula manibus infert:
Et luget non sic lugendæ fata sororis.
Signa deus bis sex actolustrauerat anno.
Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:
Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo:
Os matum facti caret indice. grande doloris
Ingeniū est: miserisq; uenit solertia rebus.
Stamina barbarica suspendit candida tela:
Purpureasq; notas filis intexuit albis,
Indiciū sceleris: perfectaq; tradidit uni:
Vtq; ferat dominæ, gestu rogat. illa rogata
Pertulit ad Prognem: nec scit quid tradat in illis.
Euoluit uestes sæui matrona tyranni:
Fortunæq; suæ carmen miserabile legit:
Et (mirum est potuisse) silet. dolor ora repressit:
Verbaq; quærenti satis indignantia linguæ
Defuerant: nec flere uacat: sed fasq; nefasq;
Confusura ruit: pœnæq; in imagine tota est.
Tempus erat: quo sacra solent trieterici Bacchi
Sithoniæ celebrare natus. nox conscia sacri:
Nocte sonat Rhodope tinnitibus æris acuti:
Nocte sua est egressa domo regina: deiq;
Ritibus instruitur: furialiaq; accipit arma.
Vite caput tegitur: lateri ceruina sinistro
Velleræ dependent: humero leuis incubat hasta.
Concita per syluas turba comitante suarum
Terribilis Progne, furisq; agitata doloris,

B acche
 E xulula
 G erman
 I nduit: e
 A ttonitan
 V t sensu
 H orruit i
 N acta lo
 O raq; de
 A mplex
 S ustinet
 D eiectione
 T estari
 I llatum,
 N on capu
 C orripien
 S ed ferro;
 P offit in o
 A ut ego ca
 A rtificem
 A ut lingua
 A bfulera
 S onem at
 Quid sit, a
 A d matre
 A dmonita
 E s similis
 T riste par
 V t tamen
 A ttilit: e

B acche tuas simulat. uenit ad stabula auia tandem;
 E xululatq; enoeq; sonat: portasq; refringit:
 G ermanamq; rapit: raptæq; insignia Bacchi
 I nduit: & uultus ederarum frondibus abdit:
 A ttonitamq; trahens intra sua mœnia ducit.
 V t sensit tetigisse domum Philomela nefandam:
 H orruit infelix: totoq; expalluit ore.
 N acta locum Progne, sacrorum pignora demit:
 O raq; deuelat miseræ pudibunda sororis:
 A mplexumq; petit. sed non attollere contra
 S ustinet hæc oculos pellex sibi uisa sororis:
 D eiectoq; in humum uultu iurare uolenti,
 T estariq; deos, per uim sibi dedecus illud
 I llatum, pro uoce manus fuit. ardet, & iram
 N on capit ipsa suam Progne: fletumq; sororis
 C orripiens, non est lachrymis hoc inquit agendum,
 S ed ferro: sed siquid habes, quod uincere ferrum
 P ossit: in omne nefas ego me germana parauī.
 A ut ego cum facibus regalia tecta cremabo:
 A rtificem medijs immittam Terea flammis:
 A ut linguam, aut oculos, et quæ tibi membra pudorē
 A bstulerunt, ferro rapiam: aut per uulnera mille
 S ontem animā expellā. magnū est quodcūq; parauī:
 Quid sit, adhuc dubito. peragit dum talia Progne:
 A d matrem ueniebat Itys: quid possit, ab illo
 A dmonita est: oculisq; tuens immutibus, ah quā
 E s similis patri, dixit: nec plura locuta,
 T riste parat facinus: tacitaq; exæstuat ira.
 V t tamen accessit natus: matriq; salutem
 A ttulit: & paruis adduxit colla lacertis:

METAMOR.

M istaq; blanditijs puerilibus oscula iunxit:
M ota quidem est genitrix: infractaq; constitit ira:
I nnuq; oculi lachrymis maduere coactis.
S ed simul ex nimia mentem pietate labare
S ensit: ab hoc iterum est ad uultus uersa sororis:
I nq; uicem spectans ambos, cur admouet, inquit,
A lter blanditias? rapta silet altera lingua?
Q uam uocat hic matrem, cur non uocat illa sororem?
C ui sis nupta uide Pandione nata marito:
D egeneras: scelus est pietas in coniuge Tereo.
N ec mora traxit Ityn, ueluti Gangetica ceruæ
L actentem foetum per syluas Tigris opacis:
V tq; domus altæ partem tenere remotam:
T endentemq; manus, et iam sua fata uidentem,
E t mater mater clamantem, et colla petentem,
E nse ferit Progne, lateri qua pectus adhæret.
N ec uultus uertit. satis illi ad fata uel unum
V ulnus erat: iugulum ferro Philomela resoluit:
V inaq; adhuc, animæq; aliquid retinentia membra
D ilaniat. pars inde canis exultat ahenis:
P ars ueribus stridet: manant penetr alia tabo
H is adhibet coniux ignarum Terea mensis:
E t patrij moris sacrum mentita, quod uni
F as sit adire uiro, comites, famulosq; remouit.
I pse sedens solio Tereus sublimis auito
V escitur: inq; suam sua uiscera congerit aluum.
T antaq; nox animi est, Ityn huc accersite, dixit.
D issimulare nequit crudelia gaudia Progne:
I amq; suæ cupiens existere nuntia cladis,
I ntus habes, quem poscis, ait. circumspectat ille:

A t q; u
 S ient e
 P rofilu
 M iſit in
 P oſſe lo
 T hraci
 V iperea
 E t mod
 E gerere
 F let mo
 N unc
 C orpora
 P endeb
 A ltera
 E xceſſer
 I lle dolor
 V ertit
 P rominet
 N omen E
 H ic dolor
 T empora
 A ptra l
 I uſtitia d
 Quattuor
 F aminea
 E quibus
 P rocriſu
 D ilectaq
 D um roq
 A ſt ubi

A tq; ubi sit, querit. querenti, iterumq; uocanti
 Sicut erat sparsis furiali caede capillis
 Prosiluit, Ityosq; caput Philomela cruentum
 Misit in ora patris: nec tempore maluit ullo
 Posse loqui: & mentis testari gaudia dictis.
 Thracius ingenti mensas clamore repellit:
 Vipereasq; aet stygia de ualle sorores:
 Et modo, si posset, reserato pectore diras
 Gerere inde dapes, emersaq; uiscera gesit:
 Fel modo: seq; uocat bustum miserabile nati:
 Nunc sequitur nudo genitas Pandione ferro.
 Corpora Cecropidum pennis pendere putares:
 Pendebant pennis. quarum petit altera siluas:
 Altera tecta subit: neq; adhuc de pectore cadis
 Excessere notæ: signataq; sanguine pluma est.
 Ille dolore suo, pœnæq; cupidine uelox
 Vertitur in uolucrum: cui stant in uertice crista:
 Prominet immodicum pro longa cuspide rostrum.
 Nomen Epops uolucris: facies armata uidetur.
 Hic dolor ante diem, longæq; extrema senectæ
 Tempora tartareas Pandiona misit ad umbras.
 26.9. Sceptra loci, rerumq; capit moderamen Erechtheus,
 Iustitia dubium est, ualidis ne potentior armis.
 Quattuor ille quidem iuuenes, totidemq; creat
 Fœmineæ sortis: sed erat par forma duarum.
 E quibus Aeolides Cephalus te coniuge felix
 Procri fuit. Boreæ Tereus, Thracesq; nocebant:
 Dilecta q; diu caruit deus Orithya:
 Dum rogat: & precibus manulat, quàm uiribus uti.
 Ast ubi blanditijs agitur nihil: horridus ira

METAMOR.

Quæ solita est illi, nimiumq; domestica uento:
 Et merito dixit: quid enim mea tela reliqui?
 Scuitiam, et uires, iramq; animosq; minaces?
 Ad mouiq; preces? quarum me dedecet usus?
 Appa mihi uis est: hac tristia nubila pello:
 Hac freta concutio: nodosaq; robora uerto:
 Induroq; niues: et terras grandine pulso.
 Idem ego, cum fratres cœlo sum nactus aperto:
 (Nam mihi campus uest) tanto molimine luctor:
 Ut medius nostris concursibus insonet æther:
 Exiliantq; cauis elisi nubibus ignes.
 Idem ego, cum subij conuexa foramina terræ:
 Suppositiq; ferox inuis mea terga cauernis:
 Sollicito manes, totumq; tremoribus orbem.
 Hac ope debueram thalamos petisse: socerq;
 Non orandus erat mihi, sed faciendus Erichtheus.
 Hæc Boreas, aut his non inferiora locutus,
 Excussit pennas. quarum iactatibus omnis
 Afflata est tellus: latumq; perhorruit æquor.
 Puluereamq; trahens per summa cacumina pallam,
 Errit humum: pauidamq; metu caligine tectus
 O rithyan adamans fuluis complectitur alis.
 Dum uolat: arserunt agitati fortius ignes:
 Nec prius aeris cursus suppressit habenas:
 Quam Ciconum tenuit populos, et moenia raptor.
 Illic et gelidi coniux Actæa tyranni,
 Et genitrix facta est, partus enixa gemellos:
 Cætera qui matris, pennas genitoris haberent.
 Non tamen has una memorant cum corpore natus:
 Barbaq; dum rutilis aberat subnixæ capillis:

I mpla
 M ox pa
 C ingere
 E ro, ne
 V ellera
 P er ma
 PVE
 N
 i
 V ifas er
 V inginea
 M ultaq; p
 C onigera
 D umq; at
 V exq; dat
 C onapit
 E t luctat
 V incere
 N esio qui
 A ut aliqu
 N am cur
 S unt quos
 N e pereat
 E xante
 S i potes

I mplumes Calaisq; puer, Zetesq; fuerunt.
 M ox pariter pennæ ritu cœpere uolucrum
 C ingere utrunq; latus: pariter flauescere malæ.
 E rgo, ubi concessit tempus puerile iuuentæ:
 V ellera cum Minyis nitido radiantia uillo
 P er mare non notum prima petiere carina.

PUBLII OVIDII NASONIS
 METAMOR. LIB. VII.

Fabula - i. -

Amq; fretum Minyæ pegasea puppe
 i scabant:

Perpetuaq; trahens inopem sub nocte
 senectam

V isus erat Phineus: iuuenesq; aquilone creati
 V irgineas uolucres miseri senis ore fugarant:
 M ultaq; perpeffi claro sub Iasone, tandem
 C ontigerant rapidas limosi Phasidos undas.
 D umq; adeunt regem: phrixæq; uelleræ poscunt:
 V oxq; datur Minyis magnorum horrenda laborû:
 C oncipit interea ualidos Aetias ignes:
 E t luctata diu, postquam ratione furorem
 V incere non poterat: frustra Medea repugnas:
 N escio quis deus obstat ait: mirumq; quid hoc est:
 A ut aliquid certe simile huic, quod amare uocatur.
 N am cur iussa patris nimium mihi dura uidentur?
 S unt quoq; dura nimis. cur quæ modo deniq; uidi,
 N e pereat, timeo? quæ tanti causa timoris?
 E xcute uirgineo conceptas pectore flammæ,
 S i potes, infelix. si possam, sanior essem.

METAMOR.

Sed trahit inuitam noua uis: aliudq; Cupido,
 Mens aliud suadet. uideo meliora, probôq;
 Deteriora sequor. quid in hospite regia uirgo
 Vreris? & thalamos alieni concipis orbis?
 Hæc quoq; terra potest, quod ames, dare. uiuat, an ille
 Occidat, in dijs est. uiuat tamen: idq; precari
 Vel sine amore licet: quid enim commisit Iason?
 Quem nisi crudelem non tangat Iasonis ætas?
 Et genus & uirtus? quem non, ut cætera desint,
 Forma mouere potest? certe mea pectora mouit.
 At nisi opem tulerô, taurorum afflabitur ore:
 Concurretq; suæ segeti, tellure creatis
 Hostibus: aut auido dabitur fera præda draconi.
 Hoc ego si patiar, tunc me de tigride natam,
 Tunc ferrum, & scopulos gestare in corde fatebor.
 Cur non & specto pereuntem? oculosq; uidendo
 Conscelero? cur non tauros exhortor in illum?
 Terrigenasq; feros, insopitumq; draconem?
 Dî meliora uelint. quanquam non ista precanda,
 Sed facienda mihi. prodam'ne ego regna parentis?
 Atq; ope nescio quis seruabitur aduena nostra?
 Ut per me sospes sine me det lintea uentis?
 Virq; sit alterius? pœnæ Medea relinquet?
 Si facere hoc, aliam'ue potest præponere nobis,
 Occidat ingratus: sed non is uultus in illo,
 Non ea nobilitas animo est, ea gratia formæ:
 Ut timeam fraudem, meritiq; obliuia nostri.
 Et dabit ante fidem: cogamq; in fœdera testes
 Esse deos. quid tuta times? attingere: & omnem
 Pelle moram: tibi se semper debet Iason:

T e fac
 S erua
 E rgo e
 E t nat
 N empe
 F rater
 M axim
 M agna
 N onita
 H ic qu
 Quem
 A eson
 E t di
 Quid
 D iom
 N unc
 S cylla
 N empe
 P er fret
 A ut siq
 C onuig
 I mpon
 A gged
 D ixit: &
 C onfite
 I bat de
 Quas ne
 E t ian
 C um
 E rubu

Te face solenni iunget sibi: perq; pelasgas
Servatrix urbes matrum celebrare turba.
Ergo ego germanam, fratremq; patremq; deosq;
Et natale solum uentis ablata relinquam?
Nempe pater sæuus, nempe est mea barbara tellus,
Frater adhuc infans: stant mecum uota sororis.
Maximus intra me deus est. non magna relinquam:
Magna sequar: titulum seruatae pubis achinæ,
Notitiamq; lacu melioris, & oppida, quorum
Hic quoq; fama uiget, cultusq; artesq; uirorum,
Quemq; ego cum rebus, quas totus possidet orbis,
Aesoniden mutasse uelim: quo coniuge felix
Et dÿs cara ferar: & uertice sydera tangam.
Quid? q; nescio qui medijs incurrere in undis
Dicuntur montes? ratibusq; inimici Charybdis
Nunc sorbere fretum, nunc reddere? cinctaq; sæuis
Scylla rapax canibus siculo latrare profundo?
Nempe tenens qd̄ amo, gremioq; in Iasonis hærens,
Per freta longa ferar, nihil illū amplexa uerebor:
Aut siquid metuam, metuum de coniuge solo.
Coniugium' ne putas? speciosaq; nomina culpæ
Imponis Medea tuæ? quin aspice quantum
Aggrediare nefas: & dum licet, effuge crimen.
Dixit: & ante oculos rectum, pietasq; pudorq;,
Constitierant: & uicta dabat iam terga cupido.
Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras:
Quas nemus umbrosū, secretaq; sylua tegebat:
Et iam fortis erat: pulsusq; resederat ardor:
Cum uidet Aesoniden: extinctaq; flamma reluxit.
Erubuere genæ: totoq; recanduit ore:

METAMOR.

Vtq; solet uentis alimenta assumere, quæq;
 Parua subinducta latuit scintilla fauilla,
 Crescere, & in ueteres agitata resurgere uires:
 Sic iam lenis amor, iam quem languere putares,
 Vidit iuuenem: specie præsentis inarsit.
 Et casu, solito formosior Aesone natus
 Illa luce fuit. posses ignoscere amanti.
 Spectat: & in uultu ueluti tum deniq; uiso
 Lumina fixa tenet: nec se mortalia demens
 Ora uidere putat: nec se declinat ab illo.
 Vt uero cœpitq; loqui, dextramq; prehendit
 Hospes: & auxilium summissa uoce rogauit:
 Promisitq; torum: lachrymis ait illa profusis.
 Quid faciam, uideo: nec me ignorantia ueri
 Decipiet, sed amor. seruabere munere nostro:
 Seruatus promissa dato. per sacra triformis
 Ille dea, lucosq; foret quod numen in illo,
 Perq; patrem soceri cernentem cuncta futuri,
 Euentusq; suos, & tanta pericula iurat.
 Ceditus accepit cantatas protinus herbas:
 Ediditq; usum: lætusq; in tecta recessit.
 Postera depulerat stellas aurora micantes:
 Conueniunt populi sacrum Mauortis in aruum:
 Consistuntq; ingus: medio rex ipse resedit
 Agmine purpureus, sceptroq; insignis eburno.
 Ecce adamanteis vulcanum naribus efflant
 Acripedes tauri: tactæq; uaporibus herbæ
 Ardent: utq; solent pleni resonare camini:
 Aut ubi terrena silices fornace soluti
 Concipiunt ignem liquidarum aspergine aquarum:

P effor
 G uttur
 O buin
 T errib
 P uluer
 F umfi
 D irigue
 S ensit
 P endul
 S uppo
 D uere
 M irant
 A dijan
 V ipere
 S emma
 E t cres
 V tq; hom
 P erq; suo
 N ec rufi
 S ic uoi
 E ffecta
 Quodq; m
 Quos ubi
 I n caput
 D em fere
 I pfa quo
 V tq; peti
 P alluit
 N e me pa
 A uxiliat

Pectora sic intus clausas uoluentia flammæ,
 Gutturæq; uisæ sonant. tamen illis Aesone natus
 O buius it. uertere truces uenientis ad ora
 Terribiles uultus, præfixaq; cornua ferro:
 Pulueremq; solum pede pulsauere bisulco:
 Fumificisq; locum mugitibus impleuerunt.
 Diriguere metu Minyæ: subit ille: nec ignes
 Sensit anhelatos (tantum medicamina possunt)
 Pendulaq; audaci mulcet palearia dextra:
 Suppositosq; iugo pondus graue cogit aratri
 Ducere: & insuetum ferro proscindere campum.
 Mirantur Colchi: Minyæ clamoribus augent,
 Adijcuntq; animos. galea tum sumit athena
 Vipereos dentes: & aratos spargit in agros.
 Semina mollit humus ualido prætinctæ ueneno:
 Et cresunt, fiuntq; sati noua corpora dentes.
 Vtq; hominis speciem materna sumit in aluo:
 Perq; suos intus numeros componitur infans:
 Nec nisi maturus communes exit in auras:
 Sic ubi uisceribus grauidæ telluris imago
 Effusa est hominis: foeto consurgit in aruo:
 Quodq; magis mirum est, simul edita concutit arma.
 Quos ubi uiderunt peracutæ cuspidis hastas
 In caput hæmonij inuenis torquere parantes:
 Demisere metu uultumq;, animumq; Pelasgi.
 Ipsa quoq; extimuit, quæ tutum fecerat illum:
 Vtq; peti uidit inuenem tot ab hostibus unum:
 Palluit: & subito sine sanguine frigida sedit:
 Nè ue parum ualeant à se data gramina, carmen
 Auxiliare canit: secretasq; aduocat artes.

Ille grauem medios silicem iaculatus in hostes,
A se depulsum martem conuertit in ipsos.
Terrigenæ pereunt per mutua uulnera fratres:
Ciuiliq; cadunt acie. gratantur Achiui:
Victoremq; tenent: anidisq; amplexibus hærent.
Tu quoq; uictorem complecti barbara uelles:
Obstat incepto pudor: & complexa fuisses:
Sed te ne faceres, tenuit reuerentia famæ.
Quod licet, affectu tacito lætaris: agisq;
Carminibus grates, & dijs authoribus horum.
Peruigilem superest herbis sopire draconem:
Qui crista, linguisq; tribus præsignis, & uncis
Dentibus horrendus, custos erat arboris aureæ.
Hunc postquam sparsit lethæi gramine succi:
Verbaq; ter dixit placidos facientia somnos:
Quæ mare turbatum, quæ conata flumina sistunt:
Somnus in ignotos oculos ubi uenit: & auro
Heroë Aesonius potitur: spoliisq; superbus
Muneris authorem secum spolia altera portant,
Victor Iolaiacos tetigit cum coniuge portus:
ab. 2. **H**æmonia matres pro natis dona receptis
Grandæuiq; ferunt patres: congestaq; flamma
Thura liquefaciunt: indutaq; cornibus aurum
Victimæ, uota facit. sed abest gratantibus Aeson
Iam propior letho, fessusq; senilibus annis.
Tunc sic Aesonides, o cui debere salutem
Confiteor coniux, quanquam mihi cuncta dedisti:
Excessitq; fidem meritorum summa tuorum:
Si tamen hoc possunt (quid enim nō carmina possunt?)
Deme meis annis: & demptos adde parenti.

Nec

N ec te
 D iſſin
 N ec te
 E xad
 P oſſe ti
 N ec ſin
 Q uod p
 A rie m
 N on d
 A diu
 T res a
 E fficer
 E t ſoli
 E gredi
 N uda p
 F erq; m
 I ncom
 S oluerat
 S opite ſi
 I mnot
 S ydera
 T er ſe con
 I rrorau
 S oluit: e
 N ox ait
 A urea co
 T uq; tri
 A diu
 Q uæq; m
 A uræq;

Nec tenuit lachrymas. mota est pietate rogantis:
 Dissimulemque; animum subiit pater Aeta relictus.
 Nec tamen affectus tales confessa, quod inquit
 Excidit ore tuo coniux scelus? ergo ego cuiquam
 Posse tuæ uideor spatium transcribere uitæ?
 Nec sinat hoc Hecate: nec tu petis æqua: sed isto,
 Quod petis, experiar maius dare munus Iason.
 Arte mea soceri longum tentabimus æuum
 Non annis renouare tuis. modo diua triformis
 Adinnet: et præsens ingentibus annuat ausis.
 Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent:
 Efficerentque orbem. postquam plenissima fulsit,
 Et solida terras spectauit imagine Luna:
 Egreditur tectis uestes induta recinctas,
 Nuda pedem, nudos humeris infusa capillos:
 Fertque uagos mediæ per muta silentia noctis
 Incomitata gradus. homines, uolucresque, ferasque;
 Soluerat alta quies: nullo cum murmure serpens
 Sopitæ similis nullo cum murmure serpit:
 Immotæque; silent frondes: silet humidus aër:
 Sydera sola micant. ad quæ sua brachia tendens
 Ter se conuertit: ter sumptis flumine crinem
 Irrorauit aquis: ternis et hiatibus ora
 Soluit: et in dura summisso poplite terra,
 Nox ait arcanis fidissima, quæque diurnis
 Aurea cum luna succeditis ignibus astra,
 Tuque; triaps Hecate, quæ cæptis conscia nostris,
 Adiutrixque; uenis, cantus, artesque; magorum,
 Quæque; magos Tellus pollentibus instruis herbis,
 Auræque; et uenti, montesque; amnesque; lacusque;

Ouid.

l

METAMOR.

Dūq; omnes nemorum, Dūq; omnes noctis adeste:
 Quorum ope, cum uolui, ripis murantibus amnes
 In fontes rediere suos: concussa; sisto:
 S. tanta concutio cantu freta: nubila pello:
 Nubilaq; induco: uentos abigoq; uocoq;:
 Vipereas rumpo uerbis, & carmine fauces:
 Vinea; saxa, sua conuulsa; robora terra,
 Et syluas moueo: iubeoq; tremescere montes:
 Et mugire solum: manesq; exire sepulchris:
 Te quoq; luna traho: quamuis temesea labores
 Aera tuos munuant: currus quoq; carmine nostro
 Pallent: & pallet nostris aurora uenenis.
 Vos mihi taurorum flammās hebetastis: & unco
 Impatiens oneris collum pressistis aratro.
 Vos serpentigenis in se fera bella dedistis:
 Custodemq; rudem somno sopistis: & aurum
 Vindice decepto graias misistis in urbes.
 Nunc opus est succis: per quos renouata senectus
 In florem redeat: primosq; recolligat annos.
 Et dabitis: neq; enim micuerunt sydera frustra:
 Nec frustra uolucrum tractus ceruice draconum
 Currus adest. aderat demissus ab æthere currus.
 Quo simul ascendit: frenataq; colla draconum
 Permulsit: manibusq; leues agitauit habenas:
 Sublimis rapitur: subiectaq; Thessala tempe
 Despiat: & uisis regionibus applicat angues:
 Et quas ossa tulit, quas altus Pelion herbas,
 O thrysq;, & Pindus, & Pindo maior Olympus,
 Perspicat: & placitas partim radice renellit:
 Partim succidit curuamine falcis ahenæ.

M ulta quoq; Apidani placuerunt gramina ripis,
 M ulta quoq; Amphrysi: nec eras immunis Enipeu:
 N ecnon Peneus, necnon Sperchiades undæ
 C ontribuere aliquid, iunco saq; littora Bæbes.
 C arpsit & Euboica uiuax Anthedone gramen
 N on dum uulgatum mutato corpore Glauci.
 N ona dies illam curru, penniſq; draconum
 N onaq; nox omnes lustrantem uiderat agros.
 C um redijt: neq; erant tacti, niſi odore, dracones:
 E t tamen annoſæ pellem poſuere ſenectæ.
 C onſtitit adueniens citra limenq; foreſq;
 E t tantum cœlo tegitur: refugitq; uiriles
 C onta ctus: ſtatuitq; aras è cœſpite binas,
 D exteriori Hecates, at læua parte iuuentæ.
 H as ubi uerbenis, ſyluaq; incinxit agreſti:
 H aud procul egeſta ſcrobibus tellure duabus
 S acra facit: cultroſq; in guttura uelleris attri
 C onijcit: & patulas perfundit ſanguine faſſas.
 T um ſuper inuergens liquidi carcheſia uini,
 A lteraq; inuergens tepidi carcheſia lactis,
 V erba ſimul fundit: terrenaq; numina lenit:
 V mbrarumq; rogat rapta cum coniuge regem,
 N e properent artus anima fraudare ſenili.
 Q uos ubi placauit precibusq;, & murmure longo:
 A eſonis effœtum proferri corpus ad aras
 I uſſit: & in plenos reſolutum carmine ſomnos
 E xanim ſimilem ſtratis porrexit in herbis.
 H inc procul Aeſonidē, procul hic iubet ire miniſtros:
 E t monet arcanis oculos remouere profanos.
 D iſſugunt iuſſi. paſſis Medea capillis

B acchantum ritu flagrantem aruit aras:
 M ultifidasq; faces in fossa sanguinis atri
 T ingit: & infectas geminis accendit in aris.
 T erq; senem flamma, ter aqua, ter sulfure lustrat.
 I nterea calido positum medicamen aheni
 F eruet: & exultat: spumasq; tumentibus albet.
 I llic hæmonia radices ualle resectas,
 S eminaq; & flores, & succos incoquit atros.
 A dicit extremo lapides oriente petitos:
 E t quas oceani restituit mare lauit arenas.
 A ddidit exceptas lunæ de nocte pruinas,
 E t strigis infames ipsis cum carnibus alas,
 I nq; uirum soliti uultus mutare ferinos
 A mbigui profecta lupi: nec defuit illis
 S quamea cinyphæi tenuis membrana chelydri,
 V iuacisq; iecur cerui quibus insuper addit
 O ra, caputq; nouem cornicis sæcula passæ.
 H is & mille alijs postquam sine nomine rebus
 P ropositum instruxit mortali barbara munus:
 A renti ramo iam pridem mutis oliuæ
 O mnia confudit: summusq; immiscuit ima.
 E æ uetus calido uersatus stipes aheni
 F it uiridis primo: nec longo tempore frondes
 I nduit: & subito grauidis oneratur oliuis.
 A t quacunq; cauo spumas eiecit aheni
 I gnis: & in terram guttæ cecidere calentes:
 V ernat humus: floresq; & mollia pabula surgunt.
 Q uæ simul ac uidit, stricto Medea recludit
 E nse senis iugulum: ueteremq; exire cruorem
 P assa, replet succis. quos postquam combibit Aeson

A ut or
 C anicie
 P ulsa f
 A die to
 M embra
 A nte qu
 y iberat
 L iber: &
 P esse su
 N e ue d
 P hasia
 C onfug
 E xipin
 C elchis a
 D umq; r
 A esonis e
 S pes est m
 A rte suum
 I dæ petu
 I lla breui
 S uspendit
 M ox ubi p
 M ueris h
 D ux greg
 P retinus
 A ttrahit
 C uins ut
 F edit: &
 M embra

A ut ore acceptos, aut uulnere: barba, comæq;

C anicie posita nigrum rapuere colorem.

P ulsa fugit macies: abeunt pallorq; situsq;:

A diectoq; causæ suppleantur corpore rugæ:

M embræq; luxuriant. Aeson miratur: & olim

A nte quaterdenos hūc se reminiscitur annos.

fab. 3. V iderat ex alto tanti miracula monstri

L iber: & admonitus iuuenes nutribus annos

P osse suis reddi: capit hoc à Colchide munus.

fab. 4. N é ue doli cessent, odium cum coniuge falsum

P hasias assimulat: Peliaq; ad limina supplex

C onfugit: atq; illam (quoniā grauis ipse senectū est)

E xcipiunt natæ. quas tempore callida paruo

C olchis amicitiae mendacis imagine cepit.

D umq; refert inter meritorum maxima, demptos

A esonis esse situs: atq; hac in parte moratur;

S pes est uirginibus Pelia subiecta creatis

A rte suum parili reuiscere posse parentem:

I d'q; petunt: pretiumq; iubent sine fine pacisci.

I lla breui spatio silet: & dubitare uidetur:

S uspenditq; animos ficta grauitate, rogantum.

M ox ubi pollicita est: quo sit fiducia maior

M uneris huius, ait: qui uestri maximus æuo est

D ux gregis inter oues, agnus medicamine fiet.

P rotinus innumeris effœtus laniger annis

A ttrahitur flexo circum caua tempora cornu:

C uius ut hæmonio marcentia guttura cultro

F odit: & exiguo maculauit sanguine ferrum:

M embræ simul pecudis, ualidosq; uenefica sucos

METAMOR.

M ergit in ære cauo. minuant ea corporis artus:
 C ornuq; exurunt: nec non cum cornibus annos:
 E t tener auditur medio balatus ahenō.
 N ec mora, balatum mirantibus, exilit agnus:
 L ascivitq; fuga: lactantiaq; ubera quærit.
 O bstupere sata Pelia: promissaq; postquam
 E xhibuere fidem: tum uero impensius instant.
 T er iuga Phæbus equis in Hiberno flumine mersis
 D empserrat: & quarta radiantia nocte micabant
 S ydera: cum rapido fallax Aetias igni
 I mponit purum laticem, & sine uiribus herbas.
 I amq; nec similis resolutō corpore, regem
 E t cum rege suos custodes somnus habebat:
 Q uem dederat cantus, magicæq; potentia linguae:
 I ntrarant iussæ cum colchide limina natæ:
 A mbierantq; torum. quid nunc dubitatis inertes?
 S tringite ait gladios: ueteremq; haurite cruorem:
 V t repleam uacuas inuēni sanguine uenas.
 I n manibus uestris nita est, ætasq; parentis.
 S i pietas ulla est: nec spes agitat inanes:
 O fficiū præstate patri: telisq; senectam
 E xigite: & saniem coniecto emitte ferro.
 H is, ut quæq; pia est hortatibus, impia prima est:
 E t ne sit scelerata, facit scelus. haud tamen ictus
 V lla suos spectare potest: oculosq; reflectunt:
 C æcaq; dant sæuis auersæ uulnera dextris.
 I lle cruore fluens subito tamen alienat artus:
 S emulacerq; toro tentat consurgere: & inter
 T ot medius gladios palentia brachia tendens,
 Q uid facitis natæ? quis uos in fata parentis

A rmat
 P lura
 A bfuli
 Quæ ni
 N on ex
 P elion
 O thryn
 H ic ope
 C um gr
 D eucali
 A eolia
 F acta
 I deum
 O culu
 Quæq; p
 E t quos
 E nrypyl
 G efferunt
 P habeant
 Quorum
 I uppiter
 T ransit
 Quæ pater
 M iratur
 I nde Lac
 Quæ sub
 I mperio
 T radi
 V ierat
 P rema

A rmat, ait? cecidere illis animi q; manus q;.

P lura locuturo cum uerbis guttura Colchis

A bstulit: & calidis laniatum mer sit in undis.

fab. 5. Quæ nisi pennatis, serpentibus isset in auras,

N on exempta foret poenæ. fugit alta super q;

P elion umbrosū, philyræaq; tecta, super q;

O thryn, & euentu ueteris loca nota Cerambi.

H ic ope nympharum sublatus in aera pennis,

C um grauis infuso tellus foret obruta ponto:

D eucalionæas effugit inobrutus undas.

A eoliam Pitannen à læua parte reliquit,

F actaq; de saxo longi simulachra draconis,

I dæum q; nemus: quo nati furta, iuuenum

O culuit Liber falsi sub imagine cerui:

Quæq; pater Coryti parua tumultus arena est:

E t quos Mæra nouo latratu terruit agros:

fab. 6. E urypyli q; urbem, qua Coæ cornua matres

G esserunt, tunc cum discederet Herculis agmen.

P hæbeam q; Rhodon, & Ialysios Telchinas:

Quorum oculos ipso uitiantes omnia uisu

I uppiter exosus, fraternis subdidit undis.

T ransit & antiquæ Carthæia mœnia Cææ,

Qua pater Alcidas placidam de corpore natæ

M iraturus erat nasci potuisse columbam.

ib. 7. 8. I nde lacus Hyries uidet, & Cygneia Tempe,

Quæ subitus celebravit olor. nam Phyllius illic

I mperio pueri, uolucres q; ferum q; leonem

T radiderat domitos: taurum quoq; uincere iussus

V icerat: & stricto toties iratus amore

P ræmia poscenti taurum suprema negabat.

METAMOR.

I lle indignatus, cupies dare, dixit: & alto
 D esiluit saxo. cuncti cecidisse putabant:
 F actus olor niueis pendebat in aere pennis.
 A t genitrix Hyrie seruatum nescia, flendo
 D elicuit: stagnumq; suo de nomine fecit.
 .g. 10. A diacet his Pleuron: in qua trepidantibus alis
 O phias effugit natorum vulnera Combe.
 I nde Calauræ Latoidos aspicit arua,
 I n uolucrum uersi cum coniuge conscia regis.
 D extera Cyllene est: in qua cum matre Menephron
 C oncubiturus erat sæuarum more ferarum.
 C ephison procul hinc deflentem fata nepotis
 R espicit in tumidam Phocen ab Apolline uersi.
 E umeliq; domum lugentis in aere natam.
 T andem uipereis Ephyren Pirenida pennis
 C ontigit. hic ueteres æuo mortalia primo
 C orpora uulgarum pluuiialibus edita fungis.
 S ed postquam colchis arsit noua nupta uenenis:
 F lagrantemq; domum regis male uidit: utroq;
 S anguine natorum perfunditur impius ensis:
 V ltaq; se male mater Iasonis effugit arma.
 H inc titaniacis ablata draconibus, intrat
 P alladias arces: quæ te iustissime Phineu,
 T eq; senex Peripha pariter uidere uolantes,
 I nnixamq; nouis neptem Polyphemonis alis.
 .11. E xapit hanc Aegæus facto damnandus in uno:
 N ec satis hospitium est: thalamu quoq; fœdere iungit.
 I amq; aderat Theseus proles ignara parenti:
 E t uirtute sua bimarem pacauerat Isthmon.
 H uius in exitum miscet Medea, quod olim

A trile
 I luid E
 E se ca
 E si uia
 R estant
 O blique
 C erbero
 I mple
 E t spav
 H as con
 F œcine
 Quæ qu
 A greste
 I ple par
 S umpser
 Cum pate
 S igna sui
 E ffigit ill
 A t genitor
 A titutis t
 C ommitte
 M ueribus
 C ollatoro
 N ullus Er
 I luxisse
 E t medice
 I ngeni
 M irata es
 Quodq; si
 M uis, q

Attulerat secum scythicis Aconiton ab oris.
 Illud Echidnae memorant e' dentibus ortum
 Esse canis. specus est tenebroso caecus hiatu:
 Est uia decliuis: per quam Tirynthius heros
 Restantem, contraq; diem, radiosq; micantes
 Obliquantem oculos, nexis adamante catenis
 Cerberon attraxit. rabida qui concitus ira
 Impleuit pariter ternis latratibus auras:
 Et sparsit uirides spumus albentibus agros.
 Has concesse putant: nactusq; alimenta feracis,
 Foecundiq; soli, uires cepisse nocendi.
 Quae quia nascuntur dura uiuacia caute,
 Agrestes aconita uocant. ea coniugis astu
 Ipse parens Aegaeus nato porrexit, ut hosti.
 Sumpterat ignara Theseus data pocula dextra:
 Cum pater in capulo gladij cognouit eburno
 Signa sui generis: facinusq; excussit ab ore.
 Effugit illa necem nebulis per carmina motis.
 At genitor quanquam latatur sospite nato:
 Attonitus tamen est, ingens discrimine paruo
 Committi potuisse nefas. fouet ignibus aras:
 Muneribusq; deos implet: feriuntq; secures
 Colla torosa bouum uinctorum cornua uittis.
 Nullus Erechthidis fertur celebrator illo
 Illuxisse dies, agitant conuiuia patres,
 Et medium uulgus: nec non et carmina, uino
 Ingenium faciente, canunt. te maxime Theseu
 Mirata est Marathon Cretae sanguine tauri:
 Quodq; suam securus arat Cromyona colonus,
 Munus, opusq; tuum est: tellus Epidauria per te

METAMOR.

C lauigeram uidit Vulcani oacumbere prolem:
V idit & immitem Cephesias ora Procasten:
C ercyonis lethum uidit Cerealis Eleusis:
O cecidit ille Scinis magnis male uiribus usus:
Q ui poterat curuare trabes: & agebat ab alto
A d terram late sparsuras corpora pinus.
T utus ad Alcathoen Lelegia moenia limes
C omposito Scirone patet: sparsisq; latronis
T erra negat sedem, sedem negat ossibus unda.
Q uae iactata diu fertur durasse uetustas
I n scopulos. scopulis nomen Scironis inhæret.
S i titulos, annosq; tuos numerare uelimus,
F acta prement annos. pro te fortissime uota
P ublica suscipimus: bacchi tibi summus haustus.
C onsonat assensu populi, precibusq; fauentum
R egia: nec tota tristis locus ullus in urbe est.
6.13. **N** ec tamen (usque adeo nulla est sincera uoluptas:
S ollicitumq; aliquid lætis interuenit) Aegeus
G audia percepit nato secunda recepto.
B ella parat Minos, qui quanquam milite, quanquã
C lasse ualet, patria tamen est firmissimus ira:
A ndrogeiq; necem iustus ulciscitur armis.
A nte tamen bello uires acquirit amicas:
Q uaq; patent aditus, uolucris freta classe pererrat.
H inc Anaphen sibi iungit, & Astypaleia regna,
P romissis Anaphen, regna Astypaleia bello.
H inc humilem Myconen, Cretosq; rura Cymoli,
F lorentemq; Cythnon, Syron, planamq; Seriphon,
M armoreamq; Paron, quamq; impia prodidit Arne
S ithonis accepto, quod auara poposcerat, auro.

Mutata
 N igrâ
 A t non
 E t Gya
 G nosia
 O enopi
 O enopi
 A eacus
 T urba
 E xpetit
 Quam
 I pse q
 A eacus
 A dmon
 D icta re
 A rma in
 P ars sis
 H nie Alop
 N on fien
 C eropid
 T rists ab
 D igit: &
 Quam ge
 C lassis ab
 S pectari
 A tta p
 Quae Cep
 A eacida
 A gnoue
 I nq; pat

Mutata est in auem, quæ nunc quoque diligit aurum,

Nigra pedes, nigris uelata monedula pennis.

Lib. 14 A t non Olios, Didymæque, et Tenos, et Andros,

E t Cyaros, nitidæque ferax Peparethos oliuæ

Gnosiacas inuere rates. latere inde sinistro

Oenopiam Minos petit Aecædeia regna.

Oenopiam ueteres appellauere: sed ipse

Aecæus Aeginam genutricis nomine dixit.

Turba ruit: tantæque uirum cognoscere famæ

Expetit. occurrunt illi Telamonique, minorque,

Quam Telamon, Peleus, et proles tertia Phocus.

Ipse quoque egreditur tardus grauitate senili

Aecæus: et quæ sit ueniendi causa, requirit.

Admonitus patris luctus suspirat: et illi

Dicta refert rector populorum talia centum.

Arma iuues oro pro nato sumpta: piæque

Pars sis militiæ. tumulo solatia posco.

Huic Asopiades petis irrita dixit, et urbi

Non facienda meæ. neque enim coniunctior ulla

Cecropidis hac est tellus. ea fœdera nobis.

Tristis abit: stabuntque tibi tua fœdera magno,

Dixit: et utilius bellum putat esse munari,

Quam gerere, atque suas ibi præconsumere uires.

Classis ab Oenopijs etiam nunc Lyctia muris

Spectari poterat: cum pleno concita uelo

Attica puppis adest: et portus intrat amicos,

Quæ Cephalum, patriæque simul mandata ferebat.

Aecæidæ longo iuuenes post tempore uisum

Agnouere tamen Cephalum: dextrasque dederunt:

Inque patris duxere domum. spectabilis heros

METAMOR.

E t ueteris retinens etiam nunc pignora formæ
 I ngreditur, ramumq; tenens popularis oliuæ:
 E t dextra, læuaq; duos ætate minores
 M aior habet, Clyton, & Buten Pallante creatos.
 P ostquam congressi: primi sua uerba tulerunt
 C ecropidæ: Cephalus peragit mandata: rogatq;
 A uxilium: fœdusq; refert, & iura parentum:
 I mperiumq; peti totius Achæidos addit.
 S ic ubi mandatam inuit facundia causam:
 A eacus, in capulo regni nitente sinistra,
 N e petite auxilium, sed sumite dixit Athenæ.
 N ec dubie uires, quas hæc habet insula, uestras
 D ucite: & omnis eat. rerum status iste mearum.
 R obora non desunt: superat mihi mules, & hosti.
 G ratia dijs, felix, & inexcusabile tempus.
 I mmo ita sit Cephalus, crescat tua cuius opto
 V rbs ait. adueniens equidem modo gaudia cepi:
 C um tam pulchra mihi, tam par ætate iuuentus
 O buia processit: multos tamen inde requiro,
 Q uos quondam uidi uestra prius urbe receptus.
 A eacus ingemuit: tristiq; ita uoce locutus.
 F lebile principium melior fortuna secuta est.
 H anc utinam uobis possem memorare: sine ullo
 O rdine nunc repetam: neu longa ambage morer uos:
 O ssa, cinisq; iacent, memori quos mente requiris:
 E t quæ pars illi rerum periere mearum.
 D ira lues populis ira Iunonis iniquæ
 I ncidit exosse dictas à pellice terras.
 D um uisum est mortale malum: tantæq; latebat
 C ausa nocens cladis: pugnatum est arte medendi.

E xitio
 P rinc
 P res
 D umq;
 L unaq;
 L etifer
 C onstat
 M illiaq;
 E rrasse
 S trage
 I nq; fe
 C oncide
 I nter
 L aniger
 S ponte
 A cer equi
 D egenerat
 A d præsep
 N on aper
 C erua: nec
 O mnia La
 C orpora f
 M ira loqu
 N on can
 A fflatusq;
 P eruenit
 P estis: &
 V isera te
 I ndiciu
 A spera li

E xitium superabat opem: quæ uicta iacebat.
 P rincípio cælum spissa caligine terras
 P ressit: & ignauos inclusit nubibus æstus.
 D umq; quater plenis expleuit cornibus orbem
 L una: quater plenum tenuata retexuit orbem:
 L etiferis calidi spirarunt æstibus austri.
 C onstat & in fontes uitium uenisse, lacusq;
 M illiaq; incultos serpentum multa per agros
 E rrasse: atq; suis fluvios temerasse ueneris.
 S trage canum primo, uolucrumq;, auiumq;, boumq;,
 I nq; feris subiti deprensa potentia morbi.
 C oncidere infelix ualidos miratur arator
 I nter opus tauros: medioq; recumbere sulco.
 L anigeris gregibus balatus dantibus ægros
 S ponte sua lanæq; cadunt, & corpora tabent.
 A cer equus quondam, magnæq; in puluere famæ
 D egenerat: palmæ ueterumq; oblitus honorum,
 A d præsepe gemit morbo moriturus inerti.
 N on aper irasci meminit: non fidere cursu
 C erua: nec armentis incurrere fortibus urfi.
 O mnia languor habet: syluisq;, agrisq;, uisq;
 C orpora foeda iacent: uitiantur odoribus auræ.
 M ira loquar: non illa canes, auidaq; uolucres,
 N on cani tetigere lupi: dilapsa liquefunt:
 A fflatusq; nocent: & agunt contagia late.
 P eruenit ad miseros damno grauiore colonos
 P estis: & in magnæ dominatur mœnibus urbis.
 V iscera torrentur primo: flammæq; latentis
 I ndicium rubor est, & ductus anhelitus igni.
 A spera lingua tumet: tepidisq; arentia uentis

METAMOR.

O ra patent: auræq; graues captantur hiatu.
 N on stratum, non ulla pati uelamina possunt:
 D ura sed in terra ponunt præcordia: nec fit
 C orpus humo gelidum: sed humus de corpore feruet.
 N ec moderator adest: inq; ipsos sæua medentes
 E rumpit clades: obsuntq; authoribus artes.
 Q uo propior quisq; est: seruitq; fidelius ægro:
 I n partem lethi citius uenit: atq; salutis
 S pes abiit: finemq; uident in funere morbi.
 I ndulgent animis: & nulla quid utile cura est:
 (V tile enim nihil est) passim, positoq; pudore
 F ontibus, & fluminis, puteisq; capacibus hærent:
 N ec sitis est extincta prius, quam uita, bibendo.
 I nde graues multi nequeunt consurgere: & ipsis
 I mmoriuntur aquis. aliquis tamen haurit & illas.
 T antaq; sunt miseris inuisi tædia lecti:
 P rosiliunt: aut, si prohibent consistere uires,
 C orpora deuoluunt in humum: suguntq; penates
 Q uisq; suos: sua cuiq; domus funesta uidetur.
 E t quia causa latet, locus est in crimine notus.
 S enuanimes errare uijs, dum stare ualebant,
 A spiceres: flentes alios, terræq; iacentes,
 L assaq; uersantes supremo lumina motu.
 M embraq; pendentis tendunt ad sydera cœli
 H ic, illic, ubi mors deprnderat, exhalantes.
 Q uid mihi tunc animi fuit? aut quid debuit esse?
 N i uitam odissem? & cuperem pars esse meorum?
 Q uo se cunq; acies oculorum flexerat: illic
 V ulgus erat stratum: ueluti cum putria motis
 P oma cadunt ramis, agitataq; ilice glandes.

T empl.
 I uppit
 I rrita
 P ronate
 N on ex
 I nq; m
 A d mot
 C oncipi
 H aud e
 I p se eg
 C um f
 E didit
 E xiguo
 F ibra q
 P erdider
 A nte sac
 A nte ip
 P ars an
 Morte su
 C orpora
 F uerib
 A ut in
 I ndota
 D eq; ro
 Q uo lach
 N ator
 N ec loc
 A ttonit
 I uppiter
 I p se sub

Templa uides contra gradibus sublimia longis.
Iuppiter illa tenet. quis non altaribus illis
Irrita thura dedit? quoties pro coniuge coniux,
Pronato genitor, dum uerba precantia dicit:
Non exoratis animam finiuit in aris?
Inq; manu thuris pars inconsumpta reperta est?
Admoti quoties templis, dum uota sacerdos
Concipit: & fundit purum inter cornua uinum:
Haud expectato ceciderunt uulnere tauri?
Ipse ego sacra Ioui pro me, patria q; tribus q;
Cum facerem natis: mugitus uictima diros
Edidit: & subito collapsa sine ictibus ullis
Exiguo tinxit subiectos sanguine cultros.
Fibra quoq; ægra notas ueri, monitusq; deorum
Perdiderat: tristes penetrant ad uiscera morbi.
Ante sacros uidi proiecta cadauera postes,
Ante ipsas, quo mors foret inuidiosior, aras.
Pars animam laqueo claudunt: mortisq; timorem
Morte fugant: ultróq; uocant uenientia fata.
Corpora missa nec nullis de more feruntur
Funeribus: neq; enim capiebant funera portæ.
Aut inhumata premunt terras: aut dantur in altos
Indotata rogos. & iam reuerentia nulla est:
De q; rogis pugnant: alienisq; ignibus ardent.
Qui lachryment, desunt: inde flet æq; uagantur
Natorumq; uirumq; animæ, iuuenumq; senumq;.
Nec locus in tumulos, nec sufficit arbor in ignes.
Attonitus tanto miserarum turbine rerum
Iuppiter o, dixi, si te non falsa loquuntur
Isse sub amplexus asopidos Aëginæ:

METAMOR.

Nec te magne pater nostri pudet esse parentem:
 Aut mihi redde meos: aut me quoq; conde sepulchro.
 Ille notam fulgore dedit, tonitruq; secundo.
 Accipio, sintq; ista precor felicia mentis
 Signa tuæ, dixi, quæ das mihi pignoris omen.
 Forte fuit iuxta patulis rarissima ramus
 Sacra Ioui quercus de semine Dædonæo.
 Hic nos frugilegas aspeximus agmine longo
 Grande onus exiguo formicæ ore gerentes:
 Rugosq; suum seruantes cortice callem.
 Dum numerum miror: totidem pater optime dixi
 Tu mihi da ciues: & inania mœnia supple.
 Intremuit: ramusq; sonum sine flamine motis
 Alta dedit quercus. pauido mihi membra timore
 Horruerant: stabantq; comæ: tamen oscula terræ,
 Roboribusq; dedi: nec me sperare fatebar:
 Sperabam tamen: atq; animo mea uota fouebam.
 Nox subit: & curis exercita corpora somnus
 Occupat: ante oculos eadem mihi quercus adesse,
 Et ram totidem, totidemq; animalia ramus
 Ferre suis uisa est: pariterq; tremiscere motu:
 Graniferumq; agmen subiectis spargere in aruis.
 Rescere quod subito maius, maiusq; uidetur:
 Ac se tollere humo: rectoq; assistere trunco:
 Et maciem, numerumq; pedum, nigrumq; colorem
 Ponere: & humanam membris inducere formam.
 Somnus abit: damno uigilans mea uisa: querorq;
 In superis opis esse nihil. at in ædibus ingens
 Murmur erat: uocesq; hominum exaudire uidebar
 Iam mihi defueta. dum suspicor, has quoq; somni
 Esse

Effe:men
 S peq; fi
 E gredier
 V ifus era
 A spicio, n
 V ota Iou
 P artior, a
 M ymido
 C orpora
 N unc qu
 Qua fitiq;
 H i te ad
 C um pri
 (Eurus en
 T alibus,
 I mpleuer
 E st data, n
 F labat ad
 A d cephal
 A d regem
 C onueniunt
 E xapit A
 N am Tela
 P hoas in
 C ecropida
 A spicit A
 F erre mar
 P auca pri
 S um mem
 Qua tattu

E sse: uenit Telamon properus: foribusq; reclusis
S peq; fideq; pater, dixit, maiora uidebis.
E gredere. egredior: qualesq; in imagine somni
V isus eram uidisse uiros, ex ordine tales
A spicio, noscoq; adeunt: regemq; salutant.
V ota Ioui soluo: populisq; recentibus urbem
P artior, & uacuos priscis cultoribus agros:
M yrmidonasq; uoco: nec origine nomina fraudo.
C orpora uidisti: mores, quos ante gerebant,
N unc quoq; habent. parcu genus est, patiensq; laboru,
Q uasitiq; tenax, & quod quæsita reseruet.
H i te ad bella pares annis, animusq; sequentur:
C um primum, qui te feliciter attulit, eurus
 (Eurus enim attulerat) fuerit mutatus in austros.
T alibus, atq; alijs longum sermonibus illi
I mpleuere diem: lucis pars optima mense
E st data, nox somnis. iubar aureus extulerat sol:
F labat adhuc eurus: redituraq; uela tenebat.
A d Cephalum Pallante sati, cui grandior ætas,
A d regem Cephalus simul, & Pallante creati
C onueniunt. sed adhuc regem sopor alius habebat.
E xapit Aeacides illos in limine Phocus:
N am Telamon, fraterq; uiros ad bella legebant:
P hocus in interius spatium, pulchrosq; recessus
C ecropidas duxit: cum quis simul ipse resedit.
A spicit Aeoliden ignota ex arbore factum
F erre manu iaculum: cuius fuit aurea cuspis.
P auca prius medijs sermonibus ille locutus,
S um nemorum studiosus, ait, cædisq; ferinæ:
Q ua tamen è sylua teneas hastile recisum,

Ouid.

m

METAMOR.

I andudum dubito: certe, si fraxinus esset,
 Fulua colore foret: si cornus, nodus inesset:
 Vnde sit, ignoro: sed non formosius isto
 Viderunt oculi telum iaculabile nostri.
 Excipit actæis è fratribus alter: & usum
 Maiorem specie mirabere, dixit, in isto.
 Consequitur quodcunq; petit: fortunaq; missum
 Non regit: & reuolat nullo referente cruentum.
 Tum uero iuuenis Nereius omnia quærit:
 Cur sit, & unde datum: quis tanti muneris author.
 Quæ petit, ille refert, & cætera nota: pudore,
 Qua tulerit mercede, silet: tactusq; dolore
 Coniugis amissæ, lachrymis ita satur obortis.
 Hoc me nate dea (quis posset credere?) telum
 Flere facit: facietq; diu, si uiuere nobis
 Fata diu dederint. hoc me cum coniuge cara
 Perdidit: hoc utinam caruisssem munere semper.
 Procris erat, si forte magis peruenit ad aures
 Orithyia tuas: raptæ soror Orithyiae.
 Si faciem, moresq; uelis conferre duarum:
 Dignior ipsa rapi. pater hæc mihi iunxit Erechtheus:
 Hanc mihi iunxit amor. felix dicebar: eramq;:
 Non ita dis uisum est: & nunc quoq; forsitan essem.
 Alter agebatur post sacra iugalia mensis:
 Cum me cornigeris tendentem retia ceruis
 Vertice de summo semper florentis Hymeti
 Lutea mane uidet pulsas Aurora tenebris:
 Inuitumq; rapit. liceat mihi uera referre
 Pace deæ: q; sit roseo spectabilis ore:
 Quod teneat lucis, teneat confinia noctis:

N ectar
 P ectore
 S acra
 P rimas
 M otu de
 P rocris
 N on ha
 D um re
 E sse met
 N on be
 C redere
 S ed tan
 C rimin
 Quære
 S ollicit
 I mmutat
 P alladiæ
 I ngredien
 C astig; si
 V ix aditu
 V tuidi: ed
 T entamen
 C ontinua
 T ristis er
 E sse pote
 C onjugis
 P hoc de
 Quid ref
 R eppule
 S eruo:

Nectareis q̄ alatur aquis: ego Procrin amabam:
Pectore Procris erat, Procris mihi semper in ore.
Sacra tori, coitusq̄; nouos, thalamosq̄; recentes,
Primaq̄; deserti referebam fœdera lecti.
Mota dea est: & siste tuas ingrâte querelas:
Procrin habe, dixit: q̄ si mea prouida mens est:
Non habuisse uoles: meq̄; illi irata remisit.
Dum redeo: mecumq̄; deæ memorata retracto:
Essē metus cœpit, ne iura iugalia coniux
Non bene seruasset. facies, ætasq̄; iubebant
Credere adulterium: prohibebant credere mores.
Sed tamen absueram: sed & hæc erat, unde redibā,
Criminis exemplum: sed cuncta timemus amantes.
Quærere quod doleam, statuo: donisq̄; pudicam
Sollicitare fidem. fauet huic Aurora timori:
Immutatq̄; meam (uideor sensisse) figuram.
Palladias in eo non cognoscendus Athenas:
Ingrediorq̄; domum. culpa domus ipsa carebat:
Castaq̄; signa dabat: dominoq̄; erat anxia rapto.
Vix aditus per mille dolos ad Erechthida factus.
Vt uidi: obstupui: meditataq̄; penè reliqui
Tentamenta fide: male me, quin uera faterer,
Continui: male quin, ut oportuit, oscula ferrem.
Tristis erat: sed nulla tamen formosior illa
Essē potest tristis: desiderioq̄; dolebat
Coniugis abrepti. tu collige, qualis in illa
Phocce decor fuerit: quam sic dolor ipse decebat.
Quid referam, quoties tentamina nostra pudici
Reppulerint mores? quoties ego dixerit uni
Seruor: ubicunq̄; est, uni mea gaudia seruo?

METAMOR.

Cui non ista fide satis experientia sano
 Magna foret? non sum contentus: & in mea pugno
 V ulnera. dum census dare me promitto: loquendo,
 M uneraq; augendo, tandem dubitare coëgi.
 E xclamo, mala pectora detego: fictus adulter,
 V erus eram coniux: me perfida teste teneris.
 I lla nihil: tacito tantum modo uicta pudore
 I nsidiosa malo cum coniuge limina fugit:
 O ffensaq; mei genus omne perosa uirorum
 M ontibus errabat studijs operata Dianæ.
 T um mihi deserto uiolentior ignis ad ossa
 P eruenit: orabam ueniam: & peccasse fatebar:
 E t potuisse datis simili suacumbere culpæ
 M e quoq; muneribus: si munera tanta darentur.
 H æc mihi confesso læsum prius ulta pudorem
 R edditur: & dulces concorditer exigit annos.
 D at mihi præterea, tanquam si parua dedisset
 D ona, cinem munus: quem cum sua traderet illi
 C ynobia, currendo superabit, dixerat, omnes.
 D at simul & iaculum: quod nos (ut cernis) habemus.
 126. 16. M uneris alterius quæ sit fortuna, requiris:
 A cipe mirandum: nouitate mouebere facti.
 C armyna Naiades non intellecta priorum
 S oluunt ingenijs: & præcipitata iacebat
 I mmemor ambagum uates obscura suarum
 S cilicet alma Themis: nec talia linquit inulta.
 P rotinus Aonijs immissa est bellua Thebis:
 C essit & exitio multis: pecoriq; sibiq;
 R uricolæ pauere feram. uicina inuentus
 V enimus: & latos indagine cinximus agros.

I lla leui uelox superabat retia saltu:
 S ummaq; transibat positarum lina plagarum.
 C opula detrahitur canibus: quos illa sequentes
 E ffugit: & cœtum non segnior alite ludit.
 P oscor & ipse meum consensu Lælapa magno:
 (Muneris hoc nomen) iandudum uincula pugnat
 E xuere ipse sibi: colloq; morantia tendit.
 V ix bene missus erat: nec iam poteramus, ubi esset,
 S cire: pedum calidus uestigia puluis habebat:
 I pse oculis ereptus erat. non ocyor illo
 H asta, nec exuta contorto uerbere glandes,
 N ec Gortyniaco calamus leuis exit ab arch.
 C ollis apex medijs subiectis imminet aruis.
 T ollor in hunc: capioq; noui spectacula cursus.
 Q uo modo deprendi, modo se subducere ab ipso
 V ulnere uisa fera est: nec limite callida recto,
 I n spatiumq; fugit: sed decipit ora sequentis:
 E t redit in gyrum: ne sit suus impetus hosti.
 I mminet hic: sequiturq; parem. similisq; tenenti
 N on tenet: & uanos exercet in aera morsus.
 A d iaculi uertebat opem: quod dextera librat
 D um mea: dum digitos amentis addere tento:
 L umina deflexi: reuocataq; rursus eodem
 R ettuleram: medio (mirum) duo marmora campo
 A spicio: fugere hoc, illud latrare putares.
 S alicet inuictos ambos certamine cursus
 E sse deus uoluit: si quis deus affuit illis.
 Tab. 17. H actenus: & tacuit. iaculo quod crimen in ipso este
 P hocus ait. iaculi sic crimina reddidit ille.
 C audia principium nostri sunt Phœæ doloris.

METAMOR.

Illa prius referam. iuvat ò meminisse beati
Temporis Aeacide: quo primos rite per annos
Coniuge eram felix: felix erat illa marito.
Mutua cura duos, & amor socialis habebat:
Nec Iouis illa meo thalamos præferret amori:
Nec me quæ caperet, non si Venus ipsa ueniret,
Vlla erat: æquales urebant pectora flammæ.
Sole ferè radijs feriente cacumina primis
Venatum in sylvas iuueniliter ire solebam:
Nec mecum famuli, nec equi, nec naribus acres
Ire canes, nec lina sequi nodosa solebant.
Tutus eram iaculo. sed cum satiata ferinæ
Dextera cædis erat: repetebam frigus, & umbras,
Et, quæ de gelidis exibat uallibus, auram.
Aura petebatur medio mihi lenis in æstu:
Auram expectabam: requies erat illa labori.
Aura (recordor enim) uenias cantare solebam:
Meq; iuues: intresq; sinus gratissima nostros:
Vtq; facis, releuare uelis, quibus urimur, æstus.
Forsitan addiderim (sic me mea fata trahebant)
Blanditias plures: & tu mihi magna uoluptas,
Dicere sum solitus: tu me reficisq;, fouesq;:
Tu facis, ut sylvas, ut amem loca sola: meoq;
Spiritus iste tuus semper capiatur ab ore.
Vocibus ambiguis deceptam præbuit aurem
Nescio quis: nomenq; auræ tam sæpe uocatum
Esse putat nymphæ: nympham mihi credit amari.
Criminis extemplo ficti temerarius index
Procrin adit: linguaq; refert audita susurra.
Credula res amor est. subito collapsa dolore,

v t ma
 T empe
 D eq; fi
 Q uod ni
 E t dole
 S ape ta
 I ndicio
 D amna
 P oster a
 E gredi
 A wa n
 E t sub
 N escio q
 F ronde
 S um ra
 P recris e
 H es mli
 C onius
 S emman
 E t sua (m
 I menci
 M ollibus
 V ulnera
 N eu me
 V iribus
 H ac se pa
 P erq; de
 P er siqua
 N unc q
 N e thala

V t mihi narratur, cecidit: longoq; reſecta
 T empore, ſe miſeram, ſe ſati dixit iniqui:
 D eſq; fide queſta eſt: & crimine concita uano,
 Q uod nihil eſt, metuit: metuit ſine corpore nomen:
 E t dolet infelix ueluti de pellice uera.
 S æpe tamen dubitat: ſperatq; miſerrima falli:
 I ndicioq; fidem negat: & niſi uiderit ipſa,
 D ampnatura ſui non eſt delicta mariti.
 P oſtera depulerant Auroræ lumina noctem:
 E gredior: ſyluasq; peto: uictorq; per herbas
 A ura ueni, dixi: noſtroq; medere labori.
 E t ſubito gemitus inter mea uerba uidebar
 N eſcio quos audiſſe. ueni tamen optima dicens,
 F ronde leuem ruruſſus ſtrepitum faciente caduca,
 S um ratus eſſe feram: telumq; uolatile miſi.
 P rocris erat: medioq; tenens in pectore uulnus,
 H er mihi conclamat. uox eſt ubi cognita fidæ
 C oniuſis: ad uocem præcepſ, amensq; cucurri.
 S emanimem, & ſparſas foedantem ſanguine ueſtes,
 E t ſua (me miſerum) de uulnere dona trahentem,
 I nuenio: corpusq; meo mihi carius ulnis
 M ollibus attollo: ſciſſaq; à pectore ueſte,
 V ulnera ſæua ligo: conorq; inhibere cruorem:
 N eu me morte ſua ſcleratum deſerat, oro.
 V iribus illa carens, & iam moribunda coegit
 H æc ſe pauca loqui. per noſtri foedera lecti,
 P erq; deos ſupplex oro, ſuperosq; meosq;,
 P er ſiquid merui de te bene, perq; manentem
 N unc quoq; cum pereo, cauſam mihi mortis, amorē,
 N e thalamis auram patiare innubere noſtris.

METAMOR.

Dixit: & errorem tum deniq; nominis esse
 Et sensi, & docui: sed quid docuisse iunabat?
 Labitur: & parua fugiunt cum sanguine vires:
 Dumq; aliquid spectare potest, me spectat: & in me
 Infelicem animam, nostraq; exhalat in ore.
 Sed vultu meliore mori secura videtur.
 Lentibus hæc lachrymans heros memorabat: et ecce
 A eacus ingreditur duplici cum prole, nouoq;
 Milite: quem Cephalus cum fortibus accipit armis.

PUBLII OVIDII NASONIS METAMOR. LIB. VIII.

Fabula - i. -

Am nitidum retegente diem, noctisq;
 i fugante
 Tempora lucifero, cadit Eurus: & hu
 mida surgunt

N ubila: dant placidi cursum redeuntibus austri
 A eacidis, Cephaloq;: quibus feliciter acti
 Ante expectatum portus tenere petitos.
 Interea Minos Lelegeia littora nastat.
 Prætentatq; sui vires maiortis in urbe
 A lathoe: quam Nisus habet: cui splendorus ostro
 Inter honoratos medio de uertice canos
 Crinis inhærebat magni fiducia regni.
 Sexta resurgebant orientis cornua lunæ:
 Et pendebat adhuc belli fortuna: diuq;
 Inter utrumq; uolat dubijs victoria pennis.
 Regia turris erat uocalibus addita muris:
 In quibus auratam proles Latonia fertur

D ep
 S epe
 E t pe
 T me
 S pect
 I amq;
 A ymag
 N chet
 P lus et
 S en cap
 I n gal
 F ulger
 T orser
 L auda
 I mposi
 S ic Pha
 Cum uer
 P mpar
 T erga pre
 V ix sua
 M entis er
 Queq; ma
 I mpetus
 V irgine
 T urribus
 C astram
 V el siqui
 C andida
 L aeter
 I n dubi

Deposuisse lyram: saxo sonus eius inhaesit.
 Saepe illuc solita est ascendere filia Nisi:
 Et petere exiguo resonantia saxa lapillo:
 Tunc cum pax esset. bello quoque saepe solebat
 Spectare ex illa rigidi certamina martis.
 Iamque mora belli procerum quoque nomina norat:
 Armaque, equosque, habitusque, cydoneasque pharetras.
 Nouerat ante alios faciem ducis Europaei
 Plus etiam, quam nosse sat est. hac iudice Minos,
 Seu caput abdiderat cristata casside pennis:
 In galea formosus erat: seu sumpserat aere
 Fulgentem clypeum: clypeum sumpsisse decebat:
 Torserat adductis hastilia lenta lacertis:
 Laudabat uirgo iunctam cum uiribus artem.
 Imposito calamo patulos sinuauerat arcus:
 Sic Phœbum sumptis iurabat stare sagittis.
 Cum uero faciem dempto nudauerat aere:
 Purpureusque albi stratis insignia pictis
 Terga premebat equi: spumantiaque ora regebat:
 Vix sua, uix sanæ uirgo Nisica compos
 Mentis erat. felix iaculum, quod tangeret ille,
 Quæque manu premeret, felicia frena uocabat.
 Impetus est illi (liceat modo) ferre per agmen
 Virgineos hostile gradus: est impetus illi
 Turribus è summis in gnosi mittere corpus
 Castra: uel æratas hosti recludere portas:
 Vel siquid Minos aliud uelit: utque sedebat
 Candida dictæi spectans tentoria regis,
 Læter, ait, doleam ne geri lachrymabile bellum,
 In dubio est: doleo, quod Minos hostis amanti est.

METAMOR.

Sed nisi bella forent, nunquam mihi cognitus esset.
 Me tamen accepta poterat deponere bellum
 Obside: me comitem, me pacis pignus haberet.
 Si quæ te peperit, talis pulcherrime regum,
 Qualis es ipse, fuit: merito deus arsit in illa.
 O ego ter felix: si pennis lapsa per auras,
 Gnosti ac possem castris insistere regis.
 Fassa; me, flammæq; meas, qua dote, rogarem,
 Vellet emi: tantum patrias ne posceret arces.
 Nam pereant potius sperata cubilia: quàm sim
 Proditione potens. quamvis sæpe utile uinca
 Victoris placidi fecit clementia multis.
 Iusta gerit certe pro nato bella perempto:
 Et causâq; ualet, causamq; tuentibus armis.
 Vt puto, uincemur: qui si manet exitus urbem:
 Cur suus hæc illi reseret mea mœnia maiors?
 Et non noster amor? melius sine cæde, morâq;
 Impensa; sui poterit superare cruoris.
 Nam metuo certe, nequis tua pectora Minos
 Vulneret imprudens: quis enim tam durus, ut in te
 Dirigere innentem non inscius audeat hastam?
 Cæpta placent: & stat sententia tradere mecum
 Dotalem patriam: finemq; imponere bello:
 Verum uelle parum est. aditus custodia seruat:
 Claustraq; portarum genitor tenet. hunc ego solum
 Infelix timeo: solus mea uota moratur.
 Di facerent, sine patre forem. sibi quisq; profecto
 Est deus: ignauis precibus fortuna repugnat.
 Altera iandudum succensa cupidine tanto
 Perdere gauderet, quodcunq; obstaret amori.

E t
 E t gl
 A ut g
 I lle m
 P
 T alia
 N ox
 P rima
 P ector
 I ntrat
 C rine
 F ert
 P er m
 P eruen
 S nasit
 S cylla
 P remia
 P urpure
 S ed patr
 M uera
 T urbat
 D i te
 O rbe
 C erte ego
 Qui men
 D ixit
 H osti
 I nst
 S cylla
 N ec pr

E t cur ulla foret me fortior? ire per ignes,
 E t gladios ausim. neq; ad hoc tamen ignibus ullis,
 A ut gladijs opus est: opus est mihi crine paterno.
 I lle mihi est auro pretiosior: illa beatam
 P urpura me, uotiq; mei factura potentem.
 T alia dicenti curarum maxima nutrix
 N ox interuenit: tenebrisq; audacia creuit.
 P rima quies aderat: qua curis fessa diurnis
 P ectora somnus hēt: thalamos taciturna paternos
 I ntrat: & (heu facinus) fatali nata parentem
 C rine suum spoliāt: praedaq; potita nefanda,
 F ert secum spoliū sceleris: progressaq; porta
 P er medios hostes (meriti fiducia tanta est)
 P eruenit ad regem. quem sic affata pauentem est.
 S uasit amor facinus: proles ego regia Nisi
 S cylla tibi trado patriamq; meosq; penates.
 P ræmia nulla peto, nisi te: cape pignus amoris
 P urpureum crinem: nec me nunc tradere crinem,
 S ed patrium tibi crede caput: scelerataq; dextra
 M unera porrexit. Minos porrecta refugit:
 T urbatusq; noui respondit imagine facti.
 D i te sum moueant o nostri infamia sæcli
 O rbe suo: tellusq; tibi, pontusq; negetur.
 C erte ego non patiar Iouis incunabula Creten,
 Q ui meus est orbis, tantum contingere monstrum.
 D ixit: & ut leges captis iustissimus author
 H ostibus imposuit: classis retinacula solui
 I ussit: & æratas impleri remige puppes.
 S cylla, freto postquam deductas nare carinas,
 N ec præstare ducem sceleris sibi præmia uidit:

METAMOR.

Consumptis precibus uiolentam transit in iram:
Intendensq; manus, passis furibunda capillis,
Quod fugis, exclamat, meritorum authore relictā
Opatriæ prælate meæ, prælate parenti?
Quod fugis immittis? cuius uictoria nostrum
Et scelus & meritum est. nec te data munera, nec te
Noster amor mouit: nec quod spes omnis in unum
Te mea congesta est. nam quod deserta reuertar?
In patriam? superata iacet. sed finge manere:
Proditione mea clausa est mihi. patris ab ora?
Quem tibi donavi. ciues odere merentem:
Finitimi exemplum metuumt. obstruximus orbem
Terrarum nobis: ut Crete sola pateret.
Hanc quoq; si prohibes: & nos ingratis relinquis:
Non genitrix Europa tibi est, sed inhospita Syrtis,
Armeniae tigres, austroq; agitata charybdis.
Nec Ioue tu natus: nec mater imagine tauri
Lusa tua est: generis falsa est ea fabula: uerum
Et ferus, & captus nullius amore iuuenca,
Qui te progeniuit, taurus fuit. exige pœnas
Nise pater: gaudete malis modo prodita nostris
Mœnia: nam fateor, merui: & sum digna perire!
Sed tamen ex illis aliquis, quos impia læsi:
Me perimat: cur qui uicisti crimine nostro,
Insequeris crimen? scelus hoc patriæq; patriq;
Officium tibi sit. te uero coniuge digna est:
Quæ toruum ligno decepit adultera taurum:
Discordemq; utero factum tulit. ecquid ad aures
Perueniunt mea dicta tuas? an inania uenti
Verba ferunt? iſdemq; tuas ingratis carinas?

I am
 P ræpo
 M emi
 V nda
 N il ag
 I nsequ
 P er fre
 C onseq
 G nosia
 Quam
 E t mod
 I bat
 I lla m
 S uſſim
 P luma
 C iris
 V ota Iom
 S eluit
 C ontig
 C reuerat
 M atris ad
 D eſſinat
 M ultipli
 D adalus
 P onit op
 D nat in
 N on ſec
 L udit
 O curren
 E t tunc

I am iam Pasiphaën non est mirabile taurum
 P ræposuisse tibi: tu plus feritatis habebas.
 M e miseram, properare iubet: diuulsaq; remis
 V nda sonat: mecumq; simul mea terra recedit.
 N il agis o frustra meritorum oblite meorum:
 I nsequar inuitum: puppimq; amplexa recuruam
 P er freta longa trahar. uix dixerat: insilit undis:
 C onsequiturq; rates faciente cupidine uires.
 G nosiacæq; hæret comes inuidiosa carinæ.
 Q uam pater ut uidit (nam iam pendebat in auras:
 E t modo factus erat fuluis Halyætus in alis)
 I bat, ut hærentem rostro laceraret adunco.
 I lla metu puppim dimisit: & aura cadentem
 S ustinuisse leuis, ne tangeret æquora, uisa est:
 P luma fuit: plumis in auem mutata uocatur
 C iris: & à tonso est hoc nomen adepta capillo.
 26. V ota Ioni Minos taurorum sanguine centum
 S oluit: ut egressus ratibus creteida terram
 C ontigit: & spolijs decorata est regia fixis.
 C reuerat opprobrium generis: fœdumq; patebat
 M atris adulterium monstri nouitate biformis.
 D estinat hunc Minos thalami remouere pudorem:
 M ultipliq; domo, cæcisq; includere tectis.
 D ædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
 P onit opus: turbatq; notas: & limina flexu
 D uat in errorem uariarum ambage uiarum.
 N on secus ac liquidis Phrygius Mæander in undis
 L udit: & ambiguo lapsu refluitq; fluitq;:
 O currensq; sibi uenturas aspicit undas:
 E t nunc ad fontes, nunc ad mare uersus apertum

METAMOR.

I ncertas exercet aquas: ita Dædalus implet
 I numeras errore vias: uixq; ipse reuerti
 A d limen potuit. tanta est fallacia tecti.
 Q uo postquam geminam tauri, iuuenisq; figuram
 C lausit: & Actæo bis pastum sanguine monstrum
 T ertia fors annis domuit repetita nouenis:
 V tq; ope uirginea nullis iterata priorum
 I anna difficilis filo est inuenta relicto:
 P rotinus Aegides rapta Minoide Diam
 V ela dedit: comitemq; suam crudelis in illo
 L ittoze destituit. desertæ, & multa querenti,
 A mplexus, & opem Liber tulit: utq; perenni
 S ydere clara foret, sumptam de fronte coronam
 I mmisit coelo. tenues uolat illa per auras:
 D umq; uolat, gemmæ nitidos uertuntur in ignes:
 C onstuntq; loco, specie remanente coronæ,
 Q ui medius, nixiq; genu est, anguemq; tenentis.
 26.3. D ædalus interea Creten, longumq; perosus
 E xilium, tactusq; loca natalis amore,
 C lausus erat pelago. terras licet, inquit, & undas
 O bstruat: at cælum certe patet: ibimus illac:
 O mnia possideat: non possidet æra Minos.
 D ixit: & ignotas animum dimittit in artes:
 N aturamq; nouat. nam ponit in ordine pennas
 A' minima cœptas, longam breuiore sequente,
 V t cliuo creuisse putes. sic rustica quondam
 F istula disparibus paulatim surgit auenis.
 T um lino medias, & ceris alligat imas,
 A tq; ita compositas paruo curuamine flectit:
 V t ueras imitetur aues. puer Icarus una

S tabat: & ignarus sua se tractare pericla
 O re renidenti modo quas uaga mouerat aura,
 C aptabat plumas: flauam modo pollice ceram
 M ollibat: lusuq; suo mirabile patris
 I mpediebat opus. postquam manus ultima cepto
 I mposita est: geminas opifex librauit in alas
 I pse suum corpus: motuq; pependit in aura.
 I nstruit & natum: medioq; ut limite curras,
 I care, ait, moneo: ne, si demissior ibis,
 V nda grauet pennas: si celsior, ignis adurat.
 I nter utrunq; uola. nec te spectare Booten,
 A ut Helicen iubeo, strictumq; Orionis ense:
 M e duce carpe uiam. pariter praecepta uolandi
 T radit: & ignotas humeris accommodat alas.
 I nter opus, monitusq; genae maduere seniles:
 E t patriae tremuere manus dedit oscula nato
 N on iterum repetenda suo: pennisq; leuatus
 A nte uolat: comitq; timet, uelut ales, ab alto
 Q uae teneram prolem produxit in aëra nido.
 H ortaturq; sequi: damnosasq; erudit artes:
 E t mouet ipse suas: & nati respicit alas.
 H os aliquis tremula dum captat arundine pisces,
 A ut pastor baculo, stuæue innixus arator,
 V idit: & obstupuit: quiq; aethera carpere possent,
 C redidit esse deos. & iam Iunonia laeta
 P arte Samos fuerat, Delosq; Parosq; relictæ.
 D extra Lebyntos erat, fecundaq; melle Calymna:
 C um puer audaci coepit gaudere uolatu:
 D eseruitq; ducem: coeliq; cupidine tactus,
 A ltius egit iter. rapidi uicinia solis

METAMOR.

Mollit odoratas pennarum uincula ceras.
 Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos:
 Remigioq; carens non ullas percipit auras:
 Oraq; cœrulea patrium clamantia nomen
 Excipiuntur aqua: quæ nomen traxit ab illo.
 At pater infelix, nec iam pater, Icare, dixit,
 Icare, dixit, ubi es? qua te regione requiram?
 Icare dicebat: pennas aspexit in undis:
 Deuouitq; suas artes: corpusq; sepulchro
 Condidit: & tellus à nomine dicta sepulti est.
 Hunc miseri tumulto ponentem corpora nati
 Garrula ramosa prospexit ab ilice Perdix:
 Et plausit pennis: testataq; gaudia cantu est
 Vnica tunc uolucris, nec uisa prioribus annis,
 Factaq; nuper auis, longum tibi Dædale crimen.
 Nanq; huic tradiderat fatorum ignara docendum
 Progeniem germana suam, natalibus actis
 Bis puerum senis, animi ad præcepta capaxis.
 Ille etiam medio spinas in pisce notatas
 Traxit in exemplum: ferroq; incidit acuto
 Perpetuos dentes: & serræ repperit usum
 Primus: & ex uno duo ferrea brachia nodo
 Iunxit: ut æquali spatio distantibus illis
 Altera pars staret: pars altera duceret orbem.
 Dædalus inuidit: sacrâq; ex arce Minervæ
 Præcipitem misit, lapsum mentitus. at illum,
 Quæ fauet ingenijs, excepit Pallas: auemq;
 Reddidit: & medio uelauit in aëre pennis.
 Sed uigor ingenij quondam uelocis, in alas,
 Inq; pedes abiit: nomen, quod & ante, remansit.

Non

N on
 N ec
 P rop
 A nti
 I am
 Dedalo
 M itis
 P ende
 T empl
 C um
 M uer
 S par
 T hes
 H uis
 H uis
 S ollici
 S us er
 O ene
 P rimit
 P alladi
 C aptus
 A mbros
 P rater
 T ang
 Quæq;
 I nquit
 M isit
 N on
 S angui

N on tamen hæc alte uolucris sua corpora tollit:
 N ec facit in ramis, altoq; cacumine nidus:
 P ropter humum uolitat: ponitq; in sepibus oua:
 A ntiq; memor metuit sublimia casus.
 I amq; fatigatum tellus ætneæ tenebat
 Dædalon: & sumptis pro supplice Cocalus armis
 M itis habebatur: iam lamentabile Athenæ
 P endere desierant thesæ laude tributum.
 T empla coronantur: bellatricemq; Minervam
 C um Ioue, disq; uocant alijs: quos sanguine uoto,
 M uneribusq; datis, & acerris thuris honorant.
 S parserat argolicas nomen uaga fama per urbes
 T heseos: & populi, quos diues Achæia cepit,
 H uius opem magnis implorauere periclis.
 H uius opem Calydon, quamuis Meleagron haberet,
 S ollicita supplex petijt prece. causa petendi
 S us erat infestæ famulus, uindexq; Dianæ.
 O enea nanq; ferunt plenis successibus anni
 P rimitias frugum Cereri, sua uina Lyæo,
 P alladios flauæ latices libasse Minervæ.
 C æptus ab agricolis superos peruenit ad omnes
 A mbitosus honor: solas sine thure relictas
 P ræteritas cessasse ferunt Latoidos aras.
 T angit & ira deos. at non impune feremus,
 Quæq; inhonoratæ, non & dicemur inultæ,
 I nquit: & Oeneios ultorem spreta per agros
 M isit aprum. quanto maiores herbida tauros
 N on habet Epirus: sed habent sicula arua minores.
 S anguine, & igne micant oculi: riget horrida ceruix:

Ouid.

n

METAMOR.

S tantq; uelut uallum, uelut alta hastilia setæ.
 F eruida cum rauco latos stridore per armos
 S puma fluit: dentes æquantur dentibus indis:
 F ulmen ab ore uenit: frondes afflatibus ardent.
 I s modo crescentes segetes proculcat in herba:
 N unc matura metit fleturi uota coloni:
 E t cererem in spicis intercipit: area frustra,
 E t frustra expectant promissas horrea messes.
 S termuntur grauidi longo cum palmitæ foetus,
 B aatq; cum ramis semper frondentis oliuæ.
 S æuit & in pecudes: non has pastor ue, canis ue,
 N on armenta truces possunt defendere tauri.
 D iffugiunt populi: nec se nisi mœnibus urbis
 E sse putant tutos: donec Meleagros, & una
 L ecta manus iuuenum caluere cupidine laudis.
 T yndaridæ gemini præstantes: cæstibus alter,
 A lter equo, primæq; ratis molitor Iason,
 E t cum Pirithoo felix concordia Theseus,
 E t duo Thestiadæ, & proles Aphareïa Lynceus,
 E t uelox Idas, & iam non fœmina Cæneus,
 L eucippusq; ferox, iaculog; insignis Acastus,
 H ippothousq; Dryasq; & cretus Amyntore Phoenix,
 A ctoridaq; pares, & missus ab Elide Phyleus.
 N ec Telamon aberat, magniq; creator Achillis,
 C umq; Pheretiade, & Hyantæo Iolao
 I mpiger Eurytion, cursuq; inuictus Echion,
 N eritiusq; Lelex, Panopeus, Hyleusq; feroxq;
 H ippasus, & primis etiam nunc Nestor in annis,
 E t quos Hippocoon antiquis misit Amyclis,
 P enelopesq; socer, cum Parrhasio Anceao,

A mp
 O ecl
 R asil
 C rinis
 E x h
 T elor
 T alis
 V irg
 H anc
 O pta
 H aus
 I sta
 D icere
 S ylu
 I nap
 Quo po
 V incu
 S igna
 C onca
 A sserat
 L enta
 V imina
 H inc
 F erit
 S termin
 S ylu
 T elat
 I lle
 O bstat

Ampycidesq; sagax, & adhuc à coniuge tutus
Oeclides, nemorisq; decus Tegræa Lycæi.
Rasilis huic summam mordebat fibula uestem:
Crinis erat simplex nodum collectus in unum:
Ex humero pendens resonabat eburnea læuo
Telorum custos: arcum quoq; læua tenebat.
Talis erat cultu facies, quam dicere uere
Virgineam in puero, puerilem uirgine posses.
Hanc pariter uidit, pariter Calydonius heros
Optauit renuente deo: flammâq; latentes
Hausit: & o' felix siquem dignabitur, inquit,
Ista uirum: nec plura finit tempusq; pudorq;
Dicere: maius opus magni certaminis urget.
Sylua frequens trabibus, quam nulla ceciderat ætas
Incipit à plano: deuexaq; prospicit arua.
Quò postquam uenere uiri: pars retia tendunt:
Vincula pars adinunt canibus: pars pressa sequitur
Signa pedum: cupiuntq; suum reperire periculum.
Concava uallis erat: quo se demittere riuu
Assuerant pluuiæ aquæ: tenet ima lacunæ
Lenta salix, uluæq; leues, iunciq; palustres,
Viminaq; & longæ parua sub arundine canne.
Hinc aper exatus medios uiolentus in hostes
Fertur, ut excussis elisis nubibus ignis.
Sternitur incursu nemus: & propulsa fragorem
Sylua dat: exclamant iuuenes: protentaq; forti
Tela tenent dextra lato uibrantia ferro.
Ille ruit: spargitq; canes, ut quisq; furenti
Obstat: & obliquo latrantes dissipat ictu.

METAMOR.

Cuspis Echionio primum contorta lacerto
Vana fuit: truncoq; dedit leue vulnus acerno.
Proxima si nimis muttentis uiribus usa
Non foret, in tergo uisa est haesura petito:
Longius igit: author teli Pagaseus Iason.
Phæbe, ait. Ampycides, si te coluiq; coloq;
Da mihi, quod petitur, certo contingere telo.
Qua potuit, precibus deus annuit: uictus ab illo est,
Sed sine vulnere aper: ferrumq; Diana uolanti
Abstulerat iaculo: lignum sine acumine uenit.
Ira feri mota est: nec fulmine lenius arsit:
Emicat ex oculis: spirat quoq; pectore flammæ.
Vtq; uolat moles adducto concita neruo:
Cum petit aut muros, aut plenas milite turres:
In iuuenes certo sic impete uulnificus sus
Fertur: & Eupalamon, Pelagonaq; dextra tuentes
Cornua prostermit. socij rapuere iacentes.
At non letiferos effugit Enasimus ictus
Hippocoonte satus. trepidantem & terga parantem
Vertere, succiso liquerunt poplite nerui.
Forſitan & Pylius citra troiana perisset
Tempora: sed sumpto posita conamine ab hasta
Arboris insiluit, quæ stabat proxima, ramis:
Despexitq; loco tutus, quem fugerat hostem.
Dentibus ille ferox in querno stipite tritis
Imminet exitio: fidensq; recentibus armis
Orithyie magni, rostro femur hausit adunco.
At gemini, non dum caelestia sydera, fratres,
Ambo conspicui, niue candidioribus ambo
Vectabantur equis: ambo uibrata per auras

H aſtar
V ulner
N ec iac
P erſeq
P ronius
D um lex
I mpoſu
F ica ſu
C orpus
N ec tam
Quam
E t pri
E t mer
E ruber
C um cla
T urba na
E ne ſurer
D iſcite ſan
O iuuenes
I pſa ſuis
I mite
T alia mag
A nq; pte
I nſtruat
O cupat
S umma
C oncidit
V iſcera
I bat in
P -iritu

H astarum tremulo quatiebant spicula motu.
V ulnera fecissent: nisi setiger inter opacas
N ec iaculis isset, nec equo, loca peruia syluas.
P ersequitur Telamon: studioq; incautus eundi
P romus ab arborea cecidit radice retentus.
D um leuat hunc Peleus: celerem Tegeæa sagittam
I mposuit nervo sinuatoq; expulit arcu.
F ixa sub aure feri summum distrinxit arundo
C orpus: & exiguo rubescit sanguine setas.
N ec tamen illa sui successu lætior ictus,
Q uam Meleager erat. primus uidisse putatur:
E t primus socijs visum ostendisse cruorem:
E t meritum dixisse feres uirtutis honorem.
E rubuere uiri: seq; exhortantur: & addunt
C um clamore animos: iaciuntq; sine ordine tela.
T urba nocet iactis: & quos petit, impedit ictus.
E æ furens contra sua fata bipennifer Arcas
D iscite fœmineis quid tela uirilia præstent
O iuuenes, operiq; meo concedite dixit:
I psa suis licet hunc Latonia protegat armis:
I mita tamen hunc perimet mea dextra Diana.
T alia magniloquo tumidus memorauerat ore:
A ncipitemq; manu tollens utraq; securim,
I nsiterat digitis primos suspensus in artus.
O cupat audentem: quaq; est uia proxima letho,
S umma ferus geminos direxit ad inguina dentes.
C oncidit Anceus: glomerataq; sanguine multo
V iscera lapsa fluunt: madefactaq; terra cruore est.
I bat in aduersum proles Ixionis hostem
P irithous, ualida quatiens uenabula dextra.

METAMOR.

Cui procul Aegides, o me mihi carior, inquit,
Pars animæ consistit meæ: licet eminus esse
Fortibus: Ancaeo nocuit temeraria uirtus.
Dixit: & ærata torsit graue cuspide cornu:
Cui bene librato, uoti q; potente futuro,
Obstatit æsculea frondosus ab arbore ramus.
Misit & Aesonides iaculum: quod casus ab illo
Vertit: & in mentum figit latrantis: & inter
Ilia coniectum, tellure per ilia fixum est.
At manus Oenidæ uariat: missis q; duabus,
Hasta prior terra, medio stetit altera tergo.
Nec mora, dum seuit: dum corpora uersat in orbem:
Stridentem q; nouo spumam cum sanguine fundit:
Vulneris author adest: hostem q; irritat ad iram:
Splendidaq; aduersos uenabula condit in armos.
Gaudia testantur socij clamore secundo:
Victtricem q; petunt dextræ coniungere dextram:
Immanem q; feram multa tellure iacentem
Mirantes spectant: neq; adhuc contingere tutum
Esse putant: sed tela tamen sua quisq; cruentat.
Ipse pede imposito, caput exitiabile pressit:
Atq; ita, sume mei spoliū Nonacria iuri,
Dixit: & in partem ueniat mea gloria tecum.
Protinus exuias rigidis horrentia setis
Terga dat: & magnis insignia dentibus ora.
Illi lætiæ est cum munere muneris author.
Inuidere alij: toto q; erat agmine murmur.
E quibus ingenti tendentes brachia uoce
Pone age, nec titulos intercipe fœmina nostros,
Thestiadæ clamant: nec te fiducia formæ

D eci
 A ut
 N on
 D is
 F act
 P ect
 T oxe
 V las
 H and
 C ade
 D on
 C um
 Quæ
 I mp
 A t sin
 L uctu
 S tipes
 T hesia
 S tam
 T emper
 O mod
 E xcess
 E ripu
 I lle di
 S erua
 P rotul
 I mpe
 T um
 Capta
 E t di

D ecipiat: ne sit longe tibi captus amore
 A uthor: & huic adimunt munus, ius muneris illi.
 N on tulit, & tumida frendens mauortius ira,
 D iscite raptores alieni, dixit, honoris
 F acta minis quantum distent: hausitq; nefando
 P ectora Plexippi nil tale timentia ferro.
 T oxea, quid faciat, dubium, pariterq; uolentem
 V lasci fratrem, fraterna; fata timentem,
 H aud patitur dubitare diu: calidumq; prioris
 C æde recalfevit consorti sanguine telum.
 D ona deum templis nato uictore ferebat,
 C um uidet extinctos fratres Althæa referri.
 Quæ plangore dato, mæstis clamoribus urbem
 I mplet: & auratis mutauit uestibus atras.
 A t simul est author necis editus: excidit omnis
 L uctus: & à lachrymis in poenæ uersus amor est.
 S tipes erat: quem cum partus enixa iaceret
 T hesias: in flammam triplices posuere sorores:
 S tamna; impresso fatalia pollice nentes
 T empora dixerunt eadem, lignoq; tibiq;
 O modo nate damus. quo postquam carmine dicto
 E xcessere deæ: flagrantem mater ab igne
 E ripuit ramum: sparsitq; liquentibus undis.
 I lle diu fuerat penetralibus abditus inns:
 S ernatusq; tuos iuuenis seruauerat annos.
 P rotulit hunc genitrix: tediisq; & fragmina poni
 I mperat, & positos inimicos admouet ignes.
 T um conata quater flammis imponere ramum,
 C æpta quater tenuit: pugnat materq; sororq;
 E t diuersa trahunt unum duo non una pectus.

METAMOR.

Sæpe metu sceleris pallebant ora futuri:
 Sæpe suum feruens oculis dabat ira ruborem.
 Et modo nescio quid similis crudele minanti
 Vultus erat: modo quem misereri credere posses.
 Cumq; ferus lachrymas animæ siccauerat ardor:
 Inueniebantur lachrymæ tamen: utq; carina,
 Quam uentus, uentoq; rapit contrarius æstus,
 Vîm geminam sentit: paretq; incerta duobus:
 Thestas haud aliter dubijs affectibus errat:
 Inq; uices ponit, positamq; resuscitat iram.
 Incipit esset tamen melior germana parente:
 Et consanguineas ut sanguine leniat umbras,
 Impietate pia est: nam postquam pestifer ignis
 Consumuluit: rogus iste cremet mea uiscera, dixit:
 Vtq; manu dira lignum fatale tenebat:
 Ante sepulchrales infelix astitit aras:
 Pœnarumq; deæ triplices furialibus, inquit,
 Eumenides sacris uultus aduertite uestros.
 Vlascor: facioq; nefas: mors morte pianda est:
 In scelus addendum scelus est, in funera funus:
 Per coacervatos pereat domus impia luctus.
 An felix Oeneus nato uictore fruatur?
 Thestius orbis erit? melius lugebitis ambo.
 Vos modo fraterni manes, animæq; recentes
 Officium sentite meum: magnôq; paratas
 Accipite inferias uteri mala pignora nostri.
 Hei mihi quod rapior? fratres ignoscite matri:
 Deficiunt ad coepta manus: meruisse fatemur
 Illum cur pereat: mortis mihi displicet author.
 Ergo impune feret: uiuusq; et uictor, et ipso

S uccessu tumidus, regnum Calydonis habebit?
V os cinis exiguus, gelidaq; iacebitis umbræ?
H aud equidem patiar: pereat sceleratus: & ille
S pemq; patris, regnumq; trahat, patriæq; ruinam:
M ens ubi materna est? ubi sunt pia uota parentum?
E t quos sustinui bis mensum quinque labores?
O utinam primis arsissem ignibus infans:
I d; ego passa forem. uixisti munere nostro:
N unc merito moriere tuo: cape præmia facti:
B isq; datam primum partu, mox stipite raptu,
R edde animam: uel me fraternis adde sepulchris.
E t cupio: & nequeo: qd agam? modo uulnera fratrum
A nte oculos mihi sunt, & tantæ cædis imago:
N unc animum pietas, maternaq; nomina frangunt.
M e miseram, male uincetis, sed uincite fratres:
D ummodo quæ dedero uobis solatia, uosq;
I psa sequar: dixit: dextraq; auersa trementi
F unereum torrem medios coniecit in ignes.
A ut dedit, aut uisus gemitus est ille dedisse
S tipes: & inuitis correptus ab ignibus arsit.
I nscius, atq; absens flamma Meleagræ ab illa
V ritur: & cæcis torreri uiscera sentit
I gnibus: ac magnos superat uirtute dolores.
Q uod tamen ignauo cadat, & sine sanguine letho,
M æret: & Ancæi felicia uulnera dicit:
G randæuumq; patrem, fratresq; piæq; sorores
C um gemitu, sociamq; tori uocat ore supremo,
F orsitā & matrem. crescunt ignisq; dolorq;
L anguescuntq; iterum, simul est extinctus uterq;
I nq; leues abiit paulatim spiritus auras,

P aulatim cana prunam uelante fauilla.
A lta iacet Calydon: lugent iuuenesq; senesq;
V ulgusq; proceresq; gemunt: scissæq; capillos
P langunt ora simul matres Calydonides: Oeneus
P uluere caniciem genitor, uultusq; seniles
F oedat humi fusus: spatiosumq; increpat æuum.
N am de matre, manus diri sibi conscia facti
E xegit pœnas, acto per uiscera ferro.
N on mihi si centum deus ora sonantia linguis,
I ngeniumq; capax, totumq; helicônâ dedisset:
T ristia persequerer miserarum uota sororum.
I mmemores decoris, liuentia pectora tundunt:
D umq; manet corpus, corpus refouentq; fœuentq;
O scula dant ipsi, posito dant oscula lecto.
P ost cinerem, cineres haustos ad pectora pressant:
A ffusæq; iacent tumulo: signataq; saxo
N omnia complexæ lachrymas in nomina fundunt.
Q uas post, Oeneæ tandem Latonia clade
E x satiata domus, præter Gorgenq; murumq;
N obilis Alcmenæ, natis in corpora pennis
A lleuat: & longas per brachia porrigit alas:
C orneaq; ora facit: uersasq; per aera mittit.
I nterea Theseus sociati parte laboris
F unctus, erechtheias Tritonidos ibat ad arces.
C lausit iter, fecitq; moras Achelous eunti
I mbre tumens: succede meis, ait, incluta tectis
C ecropide: nec te committe rapacibus undis.
F erre trabes solidas, obliquaq; uoluere magno
M urmure saxa solent: uidi contermina ripæ
C um gregibus stabula alta trahi: nec fortibus illic

fab. 5.

P rosta
 M ulta
 C orpo
 T uitor
 L imite
 A nnu
 C onsil
 P umica
 S truct
 S umm
 I amq
 D iscul
 H ac I
 P arte
 Quosq;
 A mnis
 P rotru
 I nstru
 I n gema
 A equora
 I lle locu
 Quod ge
 A mnis
 Quinq;
 Quodq;
 N aiade
 M astra
 I mme
 I ntura
 T anta

Prosuit armentis, nec equis uelocibus esse.
Multa quoq; hic torrens niuib; de monte solutis
Corpora turbineo iuuenilia uortice merfit.
Tutior est requies, solito dum flumina currant
Limite: dum tennes captet suus alueus undas.
Anmittit Aegides: utorq; Acheloe domoq;,
Consilioq; tuo, respondit: & usus utroq; est.
Pumice multicauo, nec leuibus atria tophis
Structa subit: molli tellus erat humida musco.
Summa lacunabant alterno murice conchæ.
Iamq; duas lucis partes Hyperione meso,
Discubueret toris Theseus, comitesq; laborum
Hac Ixionides, illa Traezenius heros
Parte Lelex, raris iam sparsus tempora canis,
Quosq; alios parili fuerat dignatus honore
Amnis Aarnanum lætissimus hospite tanto.
Protinus appositas nudæ uestigia nymphæ
Instruxere epulis mensas: dapibusq; remotis
In gemma posuere merum. tum maximus heros
Aequora prospiciens oculis subiecta, quis, inquit,
Ille locus? digitoq; ostendit: & insula nomen
Quod gerit illa, doce: quanquam non una uidetur.
Amnis ad hæc, non est inquit, quod cerninus, unū.
Quinq; iacent terræ: spatium discrimina fallit.
Quoq; minus spretæ factum mirere Dianæ,
Naiades hæc fuerant: quæ cum bis quinq; iuuenkos
Mactassent: rurisq; deos ad sacra uocassent:
Immemores nostri festas duxere choreas.
Intumui: quantusq; feror cum plurimus unquam:
Tantus eram: pariterq; animus immanis, & undis

METAMOR.

A' syluis syluas, & ab aruis arua reuulsi:
 C umq; loco, nymphas memores tum deniq; nostri,
 I n freta prouolui. fluctus nosterq; marisq;
 C ontinuum diduxit humum: pariterq; reuellit
 I n totidem, medijs, quot cernis Echinadas undis.
 26. 6. V t tamen ipse uides, procul en procul una recessit
 I nsula grata mihi. Perimelen nauita dicat.
 H uic ego uirgineum dilectæ nomen adem.
 Q uod pater Hippodamas ægre tulit: inq; profundum
 P ropulit e' scopulo peritura corpora natæ.
 E xcepi: nantemq; ferens, o' proxima terræ
 R egna uagæ dixi sortis tridentifer undæ,
 I n quo desinimus, quo sacri currimus amnes,
 H uc ades: atq; audi placidus Neptune precantem.
 H uic ego, quam porto, nocui: si mitis, & æquus,
 S i pater, Hippodamas, aut si munus impius, esset:
 D ebuit illius misereri: ignoscere nobis.
 C ui quondam tellus clausa est feritate paterna,
 A ffer opem: merse'q; precor feritate paterna
 D a Neptune locum: uel, sit locus ipsa licebit,
 H unc quoq; cōplectar. mouit caput æquoreus rex:
 C oncussitq; suis omnes assensibus undas.
 E xtimuit Nymphe: nabat tamen: ipse natantis
 P ectora tangebam trepido salientia motu:
 D umq; ea contrecto: totum durescere sensi
 C orpus: & inducta condi præcordia terra.
 D um loquor: amplexa est artus noua terra natantes:
 E t grauis increuit mutatis insula membris.
 26. 7. A mnis ab his tacuit. factum mirabile cunctos
 M ouerat: irridet credentes, utq; deorum

S pretor erat, mentisq; ferox Ixione natus,
F ieta refert, nimumq; putas Acheloë potentes
E sse deos, dixit: si dant, adimuntq; figuras.
O bstupuerunt omnes: nec talia dicta probarunt:
A nte omnesq; Lelex animo maturus, & aeo,
S ic ait immensa est, finemq; potentia cœli
N on habet: & quidquid superi uoluerit, peractū est.
Q uoq; munus dubites, tilia, contermina quercus
C ollibus est phrygijs, medio circumdata muro.
I pse locum uidi: nam me pelopeia Pittheus
M isit in arua, suo quondam regnata parenti.
H aud procul hinc stagnum est, tellus habitabilis olim,
N unc celebres mergis, fulicisq; palustribus undæ.
I uppiter huc specie mortalis, cumq; parente
V enit Atlantiades positus caducifer alis.
M ille domos adiere, locum, requiemq; petentes:
M ille domos clausere seræ: tamen una recepit
P arua quidem stipulis, & canna tecta palustri:
S ed pia Baucis anus, pariliq; ætate Philemon
I lla sunt annis iuncti iuuenilibus: illa
C onseruere casa: paupertatemq; ferendo
E ffcere leuem, nec iniqua mente ferendam.
N ec refert, dominos illic, famulos ne requiras.
T ota domus, duo sunt: ijdem parentq; iubenq;
E rgo ubi cœlicolæ paruos tetigere penates:
S ummissiq; humiles intrarunt uertice postes:
M embra senex posito iussit releuare sedili:
Q uo superinieat textum rude sedula Baucis.
I nde foco tepidum cinerem dimouit: & ignes
S uscitat hesternos: folijsq; & cortice siccato

METAMOR.

Nutrit: & ad flammam anima perducit anili,
 Multifidasq; faces, ramaliaq; arida tecto
 Detulit: & minuit: paruoq; admonuit ahenos.
 Quodq; suus conuex riguo collegerat horto,
 Truncat olus folijs furca leuat ille bicorni
 Sordida terga suis nigro pendentia tigno:
 Seruatoq; diu reserat de tergo rem partem
 Exiguam: sectamq; domat feruentibus undis.
 Interea medias fallunt sermonibus horas:
 Sentiriq; moram prohibent. erat alueus illic
 Fagneus, dura clauo suspensus ab ansa:
 Is tepidis impletur aquis: artusq; fouendos
 Accipit. in medio torus est de mollibus ulnis
 Impositus lecto sponda, pedibusq; salignis.
 Vestibus hunc uelant, quas non nisi tempore festo
 Sternere consueverant: sed & hæc uilisq; uetusq;
 Vestis erat, lecto non indignanda saligno.
 Ausuere dei: mensam succincta, tremensq;
 Ponit anus: mensæ sed erat pes tertius impar:
 Testa parem fecit. quæ postquam subdita cliui
 Sustulit: æquatam menta extersere uirenti.
 Ponitur hic bicolor syncera bacca Mineruæ,
 Conditaq; in liquida corna autumnalia fece,
 Intybaq; & radix, & lactis massa coacti,
 Onaq; non acri leuiter uersata fauilla,
 Omnia fictilibus. post hæc cælatus eodem
 Sistitur argento crater, fabricataq; fago
 Pocula: quæ caua sunt flauentibus illita ceris.
 Parua mora est: epulasq; soci misere calentes:
 Nec longæ rursus referuntur uina senectæ:

D
 H
 P
 E
 C
 A
 I
 S
 A
 C
 E
 V
 Q
 I
 E
 C
 D
 I
 E
 A
 I
 M
 N
 T
 M
 C
 S
 D
 M
 I

Dantq; locum mensis paulum seducta secundis.
 Hic nux, hic mista est rugosis carica palmis,
 Prunaq; & in patulis redolentia mala canistris,
 Et de purpureis collectæ vitibus unæ:
 Candidus in medio fauus est: super omnia vultus
 A cessere boni, nec iners, pauperq; uoluntas.
 Interea: quoties haustum cratera repleti
 S ponte sua, per seq; uident succrescere uina:
 Attoniti nouitate pauent: manibusq; supinis
 Concipiunt Baucisq; preces, timidusq; Philemon:
 Et ueniam dapibus, nullisq; paratibus orant.
 Vnicus anser erat minimæ custodia uillæ:
 Quem dis hospitibus domini mactare parabant:
 Ille celer penna tardos ætate fatigat:
 Eluditq; diu: tandemq; est uisus ad ipsos
 Confugisse deos. superi uetere necari:
 Dîq; sumus, meritisq; luet uicinia pœnas
 Impia, dixerunt: uobis immunibus huius
 Esse mali dabitur: modo uestra relinquitæ tecta:
 Ac nostros comitate gradus: & in ardua montis
 Ite simul. parent: & dis præeuntibus, ambo
 Membra leuant baculis: tardiq; senilibus annis
 Nituntur longo uestigia ponere cliuo.
 Tantum aberant summo: quantum semel ire sagitta
 Missa potest: flexere oculos: & mersa palude
 Cætera prospiciunt: tantum sua tecta manere.
 fab. 8. Dumq; ea mirantur: dum deflent fata suorum:
 Mersa uident, quæruntq; suæ pia culmina uillæ.
 Illa uetus, domnis etiam casa parua duobus

METAMOR.

V ertitur in templum: furcas subiere columnæ:
S tramina flauescunt: aurataq; tecta uidentur:
C ælatæq; fores, adopertaq; marmore tellus.
T alia cum placido Saturnius edidit ore.
D icite iuste senex, & fœmina coniuge iusto
D igna, quid optetis. cum Baucide pauca locutus,
I udicium superis aperit commune Philemon.
E sse sacerdotes, delubraq; uestra tueri
P oscimus: & quoniam concordēs egimus annos:
A uferat hora duos eadem: nec coniugis unquam
B usta meæ uideam: neu sim tumultandus ab illa.
V ota fides sequitur: templi tutela fuere:
D onec uita data est: annis, æuq; soluti
A nte gradus sacros cum starent forte: lociq;
N arrarent casus: frondere Philemona Baucis,
B aucida conspexit senior frondere Philemon.
I amq; super geminos crescente cacumine uultus,
M utua, dum licuit, reddebant dicta: ualeq;
O coniux dixere simul: simul abdita texit
O ra frutex. ostendit adhuc Tyaneus illic
I ncola, de gemino uicinos corpore truncos.
H æc mihi non uani, nec erat cur fallere uellent,
N arrauere senes: equidem pendentia uidi
S erta super ramos: ponensq; recentia, dixi,
C ura deum Di sint: & qui coluere, colantur.
D esierat: cunctosq; & res, & mouerat author:
T hesea præcipue: quem facta audire uolentem
M ira deum, nixus cubito Calydonius amnis
T alibus alloquitur. sunt o' fortissime quorum

Forma

ab. 4-

Forma semel mota est: & in hoc renouamine mansit:
 Sunt, quibus in plures ius est transire figuras:
 Vt tibi complexi terram maris incola Proteu.
 Nam modo te iuuenem, modo te uidere leonem:
 Nunc uolentus aper, nunc, quem tetigisse timerent,
 Anguis eras: modo te faciebant cornua taurum:
 Saepe lapis poteras, arbor quoq; saepe uideri:
 Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum
 F lumen eras: interdum undis contrarius ignis.
 Nec minus Autolyca coniux Erisichthone nata
 I uris habet. pater huius erat: qui numina diuū
 S perneret: & nullos aris adoleret honores.
 Ille etiam Cereale nemus uiolasse securi
 D icitur: & lucos ferro temerasse uetustos.
 S tabat in his ingens annoso robore quercus
 V na nemus: uittæ mediam, memoresq; tabellæ,
 S ertaq; cingebant, uoti argumenta potentis.
 S æpe sub hac Dryades festas duxere choreas:
 S æpe etiam manibus nexis ex ordine, trunci
 C ircumiere modum: mensuraq; roboris ulnas
 Q uinq; ter implebat: necnon & cætera tantum
 S ylua sub hac omnis, quantum fuit herba sub illa.
 N on tamen iaculo ferrum Triopæius illa
 A bstinuit: famulosq; iubet succedere sacrum
 R obur: & ut iussos cunctari uidit: ab uno
 E didit hæc, rapta sceleratus uerba securi.
 N on dilecta deæ solum, sed & ipsa licebit
 S it dea: iam tanget frondente cacumine terram.
 D ixit: & obliquos dum telum librat in ictus:
 C ontrennit, gemitumq; dedit dodonia quercus.

Quid.

o

METAMOR.

Et pariter frondes, pariter palleſcere glandes
 Cœpere: ac longi pallorem ducere ram.
 Cuius ut in trunco fecit manus impia vulnus:
 Haud aliter fluxit diſcuſſo cortice ſanguis:
 Quàm ſolet, ante aras ingens ubi uictima taurus
 Concidit: abrupta cruor e' ceruice proſundi.
 Obſupere omnes: aliquiſq; ex omnibus audet
 Deterrere neſas: ſæuamq; inhibere bipennem.
 Aſpicit hunc, mentisq; piæ cape præmia dixit
 Theſſalus: inq; uirum conuertit ab arbore ferrum:
 Detruncatq; caput: repetitaq; robora cædit:
 Editus e' medio ſonus eſt cum robore talis.
 Nympha ſub hoc ego ſum, Cereri gratiſſima, ligno:
 Quæ tibi factorum pœnas inſtare tuorum
 Vaticinor moriens, noſtri ſolatia lethi.
 Perſequitur ſcelus ille ſuum: labefactaq; tandem
 Ictibus innumeris, adductaq; ſinibus arbor
 Corruit: & multam proſtrauit pondere ſyluam.
 Attonitæ Dryades damno nemorumq; ſuoq;
 Omnes germanæ Cererem cum ueſtibus atris
 Mœrentes adeunt: pœnamq; Eriſichthonis orant.
 Annuit hiſ: capitisq; ſui pulcherrima motu
 Concuffit grauidis oneratos meſſibus agros:
 Moliturq; genus pœnæ miſerabile, ſi non
 Ille ſuis eſſet nulli miſerabilis actis:
 Peſtifera lacerare fame. quæ, quatinus ipſi
 Non adeunda deæ (neq; n. Cereremq; Famemq;
 Fata coire ſinuunt) montani numinis unam
 Talibus agreſtem compellat Oreada dictis.
 Eſt locus extremus Scythiæ glatialis in oris

Triste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus.
Frigus iners, illic habitant, pallorq; tremorq;
Et ieiuna fames. ea se in praeordia condat
Sacrilegi scelerata iube: nec copia rerum
Vincat eam: superetq; meas certamine vires:
Neue via spatium te terreat: accipe currus:
Acipe, quos frenis alte moderere, dracones.
Et dedit: illa dato subuecta per aëra curru
Deuenit in Scythiam, rigidiq; cacumine montis
(Caucason appellant) serpentum colla leuauit:
Quæsitamq; Famem lapidoso uidit in agro
Vnguibus, & raris uellentem dentibus herbas.
Hirtus erat crinis, cana lumina, pallor in ore,
Labra incana situ, scabri rubigine dentes,
Dura cutis, per quam spectari uiscera possent:
Ossa sub incuruis extabant arida lumbis:
Ventris erat pro uentre locus: pendere putares
Pectus: & a spinæ tantummodo crate teneri.
Auxerat articulos macies: genuumq; tumebat
Orbis: & immodico prodibant tubere tali.
Hanc procul ut uidit (neq; enim est accedere iuxta
Ausa) refert mandata deæ: paulumq; morata,
Quāquam aberat longe: quanq̃ modo uenerat illuc:
Visa tamen sensisse famem: retroq; dracones
Egit in Hæmoniam uersis sublimis habenis.
Dicta fames Cereris (quamuis contraria semper
Illiis est operi) peragit: perq; aëra, uento
Ad iussam delata domum est: & protinus intrat
Sacrilegi thalamos: altoq; sopore solutum
(Noctis enim tempus) geminis amplexatur ulnis:

METAMOR.

S e q; uiro inspirat: fauces q; & pectus, & ora
 A fflat: & in uacuis peragit ieiunia uenis.
 F unctaq; mandato fecundum deserit orbem:
 I n q; domos inopes, assuetaq; uertitur antra.
 L enis adhuc somnus placidis Erisichthona pennis
 M ulcebat: petit ille dapes sub imagine somni:
 O raq; uana mouet: dentem q; in dente fatigat:
 E xercet q; cibo delusum guttur inani:
 P ro q; epulis tenues nequicquam deuorat auras:
 V t uero est expulsa quies: furit ardor edendi:
 P er q; auidas fauces, immensa q; uiscera regnat.
 N ec mora, quod pontus, quod terra, quod educat aër,
 P oscit, & appositis queritur ieiunia mensis:
 I n q; epulis epulas quærit: quod q; urbibus esse,
 Q uod q; satis poterat populo, non sufficit uni.
 P lus q; cupit: quo plura suam demittit in aluum.
 V t q; fretum recipit de tota flumina terra:
 N ec satiatur aquis: peregrinos q; ebibit amnes:
 V t q; rapax ignis non unquam alimenta recusat:
 I nnumeras q; faces cremat: & quo copia maior
 E st data: plura petit: turba q; uoracior ipsa est.
 S ic epulas omnes Erisichthonis ora profani
 A cipiunt: poscunt q; simul: abus omnis in illo
 C ausa cibi est: semper q; locus fit inanis edendo.
 I am q; fame patrias alti q; uoragine uentris
 A ttenuarat opes: sed inattenuata manebat
 T um quoq; dira fames: implacata q; uigebat
 F lamma gulæ: tandem demisso in uiscera censu,
 F ilia restabat non illo digna parente.
 H anc quoq; uendit inops: dominum generosa recusat:

Et uicina suastendens super æquora palmas,
 Eripe me domino, qui raptæ præmia nobis
 Virginitatis habes, ait hæc Neptunus habebat.
 Qui prece non spreta, quamuis modo uisa sequenti
 E sset hero: formamq; nouat: multumq; uirilem
 Induit, & cultus pisces capientibus aptos.
 Hanc dominus spectans, o qui pendentia paruo
 Aera cibo cælas moderator arundinis, inquit,
 Sic mare compositum, sic sit tibi piscis in unda
 Credulus: & nullos nisi fixus sentiat hamos:
 Quæ modo cum uili turbatis ueste capillis
 Littore in hoc steterat (nam stantem in littore uidi)
 Dic ubi sit: neq; enim uestigia longius extant.
 Illa dei munus bene cedere sensit: & à se
 Sequari gaudens, his est resecuta rogantem.
 Quisquis es, ignoscas: in nullam lumina partem
 Urgite ab hoc flexi: studioq; oneratus, inhæsi.
 Quoque minus dubites: sic has deus æquoris artes
 Adimmet: ut nemo iandudum littore in isto,
 (Me tamen excepto) nec fœmina constitit ulla.
 Credidit: & uerso dominus pede pressit arenam:
 E lususq; abiit: illi sua reddita forma est.
 Ast ubi habere suam transforma corpora sensit:
 Sæpe pater dominis Triopeida tradit: at illa
 Nunc equa, nunc ales, modo bos, modo ceruus abibat:
 Præbebatq; auido non iusta alimenta parenti.
 Vis tamen illa mali postquam consumpserat omnem
 Materiam: dederatq; graui noua pabula morbo:
 Ipse suos artus lacero diuellere morsu
 Cæpit: & infelix minuendo corpus alebat.

Quid moror externis? etiam mihi sæpe nouandi
 Corporis o iuuenes numero finita potestas.
 Nam modo q̄ nunc sum, uideor: mō flector in anguē:
 Armenti modo dux, uires in cornua sumo:
 Cornua dum sumpsi, nunc pars caret altera telo
 Frontis, ut ipse uides. genutus sunt uerba secuti.

PUBLII OVIDII NASONIS

METAMOR. LIB. IX.

Fabula. i.

Væ gemitus, truncaq; deo Neptunius
 heros
 Causa rogat frontis: cum sic Calydo-
 nius amnis

Cæpit, inornatos redimitus arundine crines.
 Triste petis munus: quis enim sua prælia, uictus
 Commemorare uelit? referā tamen ordine: nec tam
 Turpe fuit uinca: quàm contendisse decorum est:
 Magnaq; dat nobis tantus solatia uictor.
 Nomne siqua suo tandem peruenit ad aures
 Deianira tuas: quondam pulcherrima uirgo,
 Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum.
 Cum quibus ut soceri domus est intrata petiti:
 Accipe me generum dixi Parthaone nate:
 Dixit Alcides. alij cessere duobus.
 Ille Iouem socerum dare se, famamq; laborum,
 Et superata suæ referebat iussa nouerca.
 Contra ego turpe deum mortali cedere dixi:
 (Non dum erat ille deus) dominum me cernis aquarū
 Ursibus obliquis inter tua regna fluentem:

Nec gener externis hospes tibi missus ab oris,
 Sed popularis ero, & rerum pars una tuarum.
 Tantum ne noceat, quod me nec regia Iuno
 Odit: & omnis abest inssorum poena laborum.
 Nam quod te iactas Alcmena matre creatum:
 Iuppiter aut falsus pater est, aut crimine uerus.
 Matris adulterio patrem petis: elige, fictum
 Esse Iovem malis: an te per dedecus ortum.
 Talia dicentem iandudum lumine toruo
 Spectat: & accensæ non fortiter imperat iræ:
 Verbaq; tot reddit. melior mihi dextera lingua:
 Dummodo pugnando superem: tu uince loquendo.
 Congrediturq; ferox. puduit modo magna locutum
 Cedere: reieci uiridem de corpore uestem:
 Brachiaq; opposui: tenuiq; à pectore uaras
 In statione manus: & pugnae membra parauit.
 Ille canis hausto spargit me puluere palmis:
 Inq; uicem fuluæ tactu flauescit arena:
 Et modo ceruicem, modo crura micantia captat:
 Aut captare putes: omniq; à parte lacessit.
 Me mea defendit grauitas: frustra q; petebar.
 Haud secus ac moles, quam magno murmure fluctus
 Oppugnant: manet illa: suoq; est pondere tuta.
 Digredimur paulum: rursusq; ad bella cominus:
 Inq; gradu stetimus certi non cedere: eratq;
 Cum pede pes iunctus: totoq; ego pectore pronus
 Et digitos digitis, & frontem fronte premebam.
 Non aliter uidi fortes concurrere tauros:
 Cum pretium pugnae toto nitidissima saltu
 Expetitur coniux. spectant armenta: pauentq;

METAMOR.

Nescia quem maneat tanti uictoria regni.
 Ter sine profectu uoluit nitentia contra
 Rēgere Alcides à se mea pectora: quarto
 Excuit amplexus: adductaq; brachia soluit.
 Impulsumq; manu (certum est mihi uera fateri)
 Protinus auertit: tergoq; onerosus inhæsit.
 Siqua fides (neq; enim ficta mihi gloria uoce
 Quæritur) imposito pressus mihi monte uidebar.
 Vix tamen inferui sudore fluentia multo
 Rachia: uix solui duos à corpore nexus.
 Instat anhelanti: prohibetq; resumere uires:
 Et cervice mea potitur. tum deniq; tellus
 Pressa genu nostro est: & arenas ore momordi.
 Inferior uirtute, meas diuertor ad artes:
 Laborq; uiro, longum formatus in anguem.
 Qui postquam flexos sinu aui corpus in orbes:
 Cumq; fero moui linguam stridore bisulcam:
 Risit, & illudens nostras Tirynthius artes,
 Cunarum labor est angues superare mearum,
 Dixit: & ut uincas alios Acheloe dracones:
 Pars quota Lernæ serpens eris unus Echidnæ.
 Vulneribus fœcunda suis erat illa: nec ullum
 De centum numero caput est impune recisum:
 Quin gemino ceruix hærede ualentior esset.
 Hanc ego ramosam natis e' cæde colubris,
 Crescentemq; malo domui: domitamq; reduxi.
 Quid fore te credis? falsum qui uersus in anguem
 Arma aliena moues? quem forma precaria cælat.
 Dixerat: & summo digitorum uincula collo
 Inicit: angebar ceu guttura forape pressus:

P ollicibusq; meas pugnabam euellere fauces.
 S ic quoq; deuicto, restabat tertia tauri
 F orma trucidis: tauro mutatus membra, rebello.
 I nduit ille toris à læua parte lacertos:
 A dmissumq; trahens sequitur: depressaq; dura
 C ornua figit humo: meq; alta sternit arena.
 N ec satis hoc fuerat: rigidum fera dextera cornu
 D um tenet, infregit: truncatq; à fronte reuellit.
 N aides hoc pomis, & odoro flore repletum
 S acrarunt: diuesq; meo bona copia cornu est.
 D ixerat: & nymphe ritu succincta Dianæ
 V na ministrarum suis utrinq; capillis
 I ncessit: totumq; tulit prædiuite cornu
 A utumnum, & mensas felicia poma secundas.
 L ux subit: & primo feriente cacumina sole
 D iscedunt iuuenes: neq; enim dum flumina pacem
 E t placidos habeant lapsus, totæq; residant,
 O pperiantur, aquæ uultus Achelous agrestes,
 E t lacerum cornu medijs caput abdidit undis.
 H unctamen ablatis domuit iactura decoris:
 C ætera sospes habet: capitis quoq; fronde saligna,
 A ut superimposita cælatur arundine damnum.
 A t te Nesse ferox eiusdem uirginis ardor
 P erdiderat, uolucris traiectum terga sagitta.
 N anq; noua repetens patrios cum coniuge muros,
 V enerat Eueni rapidas Ioue natus ad undas.
 V berior solito, nimbis hyemalibus auctus,
 V orticibusq; frequens erat, atq; imperuius amnis.
 I ntrepidum pro se, curam de coniuge agentem,
 N essus adit membrisq; ualens, scitusq; uadorum:

III METAMOR. I

O fficioq; meo ripa sistetur in illa
 Hæc, ait, Alcide: tu uiribus utere nando.
 Tradidit Aonius pauidam Calydonida Nessò,
 Pallentemq; metu, fluminiq; ipsumq; timentem.
 Mox ut erat pharetraq; grauis, spolioq; leonis:
 (Nam clauam, & curuos trās ripā miserat arcus)
 Quandoquidem cœpi, superentur flumina dixit.
 Nec dubitat: nec qua sit clementissimus amnis
 Quærit: & obsequio deferri spernit aquarum.
 Iamq; tenens ripam missos cum tolleret arcus:
 Coniungis agnouit uocem: Nessòq; paranti
 Fallere depositum, quò te fiducia clamat
 Vana pedum uiolente rapit: tibi Nesse biformis
 Dicimus: exaudi: nec res intercipe nostras.
 Si te nulla mei reuerentia mouit: at orbes
 Concubitus uetitos, poterant inhibere paterni.
 Haud tamen effugies: quamuis ope fidis equina.
 Vulnere, non pedibus te consequar. ultima dicta
 Re probat: & missa fugientia terga sagitta
 Traiçat. extabat ferrum de pectore aduncum.
 Quod simul euulsum est: sanguis per utrūq; foramen
 Emicuit mustus lernæi tabe ueneni.
 Excipit hunc Nessus: neq; enim moriemur inulti,
 Secum ait: & calido uelamina tincta cruore
 Dat munus raptæ, uelut irritamen amoris.
 Longa fuit medij mora temporis: actaq; magni
 Herculis implerant terras, odiumq; nouerca.
 Victor ab Oechalia Cænæo sacra parabat
 Vota Ioui: cum fama loquax præcessit ad aures
 Deianira tuas: quæ ueris addere falsa

ib. 3.

Gaudet: & e' minimo sua per mendacia crescit: **A**
Amphitryoniaden Ioles ardore teneri.
Credit amans: uenerisq; nouæ perterrita fama
Indulgit primo lachrymus: flendoq; dolorem
Diffudit miseranda suum, mox deinde, quid autem
Flemus, ait? pellex lachrymus lætabitur istis.
Quæ qm̄ adueniet, properadū, aliqdq; nouandū est:
Dum licet: & thalamos nō dū tenet altera nostros.
Conquerar? an sileā? repētā Calydōna? morer' ne?
Excedam tectis, ac si nihil amplius obstem?
Quid se me Meleagre tuam memorem esse sororem?
(Forte paro facinus) quantumq; iniuria possit,
Fœmneusq; dolor, iugulata pellice tester?
In cursu animus uarios abit. omnibus illis
Pratulit imbutam Nessæo sanguine uestem
Mittere: quæ uires defecto reddat amori:
Ignarōq; Lychæ quid tradat nescia, luctus
Ipsa suos tradit: blandisq; miserrima uerbis
Dona det illa uiro, mandat. capit inscius heros:
Induiturq; humeris lerneæ uirus Echidnæ.
Thura dabat primis, & uerba precantia flammis:
Vinaq; marmoreas patera fundebat in aras:
Incaluit uis illa mali: resolutaq; flammis
Herculeos abiit late diffusa per artus.
Dum potuit, solita gemitum uirtute repressit.
Victa malis postquam est patientia: reppulit aras:
Impleuitq; suis nemorosam uocibus Oeten:
Nec mora, letiferam conatur scindere uestem.
Qua trahitur, trahit illa cutem (fœdumq; relatu)
Aut hæret membris, frustra tentata reuelli:

METAMOR.

A ut laceros artus, & grandia detegit ossa.
I pse cruor, gelido ceu quondam lamina cindens
T incta lacu, stridet: coquiturq; ardente ueneno.
N ec modus est: sorbent anidae præcordia flammæ:
C æruleusq; fluit toto de corpore sudor:
A mbusti q; sonant nervi: cæcæq; medullis
T abe liquefactis, tollens ad sydera palmas,
C ladibus, exclamat, Saturnia pascere nostris:
P ascere: & hanc pestem spectata crudelis ab alto:
C orq; ferum satia: uel, si miserandus & hosti:
 (Hostis enim tibi sum) diris cruciatibus ægram,
I nuisamq; animam, natamq; laboribus, aufer.
M ors mihi munus erit: decet hæc dare dona nouercæ.
E rgo ego fœdantem peregrino templa cruore
B usirim domui? seuq; alimenta parentis
A ntæo eripui? nec me pastoris Hiberi
F orma triplex, nec forma triplex tua Cerbere mouit.
V os ne manus ualidi pressistis cornua tauri?
V estrû opus Elis habet, uestrû Stymphalides undæ,
P artheniumq; nemus: uestra uirtute relatus
T hermodoontiaco cælatus balthæus auro,
P omaq; ab insomni male custodita dracone.
N ec mihi Centauri potuere resistere, nec mi
A rcadia uastator aper: nec profuit Hydræ
C rescere per damnum: geminasq; resumere uires.
Q uid? cum Thracis equos humano sanguine pingues
P lenaq; corporibus laceris præsepia uidi?
V isaq; deiecti? dominumq; ipsosq; peremi?
H is elisa iacet moles Nemeæa lacertis.

H ac cœlum ceruice tuli. defessa inbendo est
 S æua Iouis coniux: ego sum indefessus agendo.
 S ed noua pestis adest: cui nec uirtute resisti,
 N ec telis, armisq; potest: pulmonibus errat
 I gnis edax imis: perq; omnes pascitur artus.
 A t ualet Eurystheus: & sunt qui credere possint
 E sse deos. dixit: perq; altam saucius Oeten,
 H aud aliter graditur, quàm si uenabula taurus
 C orpore fixa gerat: factiq; refugerit author.
 S æpe illum gemtus edentem, sæpe trementem,
 S æpe retentantem totas infringere uestes,
 S ternentemq; trabes, irascentemq; uideres
 M ontibus, aut patrio tendentem brachia cœlo.
 E æ Lycham trepidum, & latitantem rupe canata
 A spicit: utq; dolor rabiem collegerat omnem:
 T u ne Lycha dixit, feralia dona dedisti?
 T u ne meæ necis author eris? tremuit ille. pauetq;
 P allidus: & timide uerba excusantia dicit.
 D icentem, genibusq; manus adhibere parantem,
 C orripit Alades: & terq;, quaterq; rotatum
 M ittit in Euboicas, tormento fortius, undas.
 I lle per aërias pendens induruit auras:
 V tq; ferunt, imbres gelidis concrefcere uentis:
 I nde niues fieri: niuibus quoq; mole rotatis
 A stringi, & spissa glomerari grandine corpus:
 S ic illum ualidis iactum per inane lacertis,
 E xanquemq; metu, nec quicquam humoris habentē,
 I n rigidos uersum silices prior edidit ætas.
 N unc quoq; in Euboico scopulus breuis emnet alte
 G urgite: & humanæ seruat uestigia formæ.

METAMOR.

Quem quasi sensurum nautæ calcare uerentur:
 Appellantq; Lychan. at tu Iouis inclyta proles
 Arboribus cæsis, quas ardua gesserat Oete,
 Inq; pyram structis, arcum, pharetramq; capacem,
 Regnaq; uisuras iterum troiana sagittas
 Ferre iubes Pœante satum: quo flamma ministro
 Subdita dumq; auidis comprehenditur ignibus agger:
 Congeriem syluæ nemeæo uellere summam
 Sternis: & imposita clauæ ceruice recumbis,
 Haud alio uultu, quàm si conuiua iaceres
 Inter plena meri redimitus pocula fertis.
 6. 4. Iamq; ualens, & in omne latus diffusa sonabat,
 Securosq; artus, contemptoremq; petebat
 Flamma suum. timuere dei pro uindice terræ.
 Quos ita (sensit enim) læto Saturnius ore
 Iuppiter alloquitur. nostra est, timor iste, uoluptas
 O superi: totoq; libens mihi pectore grator:
 Quod memoris populi dicor rectorq; paterq;:
 Et mea progenies uestro quoq; tuta fauore est.
 Nam quanquam ipsius datis hoc immanibus actis:
 Obligor ipse tamen. sed enim ne pectora uano
 Fida metu paueant, Oetæas spernite flammæ.
 Omnia qui uicit, uincet, quos cernitis, ignes:
 Nec nisi materna uulcanum parte potentem
 Sentiet: æternum est à me quod traxit, & expers,
 Atq; immune necis, nullaq; domabile flamma:
 Idq; ego defunctum terra, cœlestibus oris
 Accipiam: cunctisq; meum lætabile factum
 Dis fore comfido. si quis tamen Hercule, si quis
 Forte deo doliturus erit: data præmia nollet:

S ed meruisse dari sciet: inuitusq; probabit.
 A ssensere dei. coniux quoq; regia uisa est
 C atera non duro, duro tamen ultima multu
 D icta tulisse Iouis: seq; indoluisse notatam.
 I nterea quodcunq; fuit populabile flamma,
 M ulciber abstulerat: nec cognoscenda remansit.
 H erculis effigies: nec quicquam ab imagine ductum
 M atris habet: tantumq; Iouis uestigia seruat.
 V tq; nouus serpens posita cum pelle senecta,
 L uxuriare solet: squamaq; nitere recenti:
 S ic ubi mortales Tirynthius exiit artus:
 P arte sui meliore uiget: maiorq; uideri
 C æpit: & angusta fieri grauitate uerendus.
 Q uem pater omnipotens inter caua nubila raptum
 Q uadryugo curru radiantibus intulit astris.
 f26.5. S ensit Atlas pondus. neq; adhuc Sthenelæus iras
 S oluerat Eurystheus: odiumq; in prole paternum
 E xercebat atrox. at longis anxia curis
 A rgolis Alcmenæ questus ubi ponat aniles:
 C ui referat nati testatos orbe labores:
 C ui ue suos casus, Iolen habet. Herculis illam
 I mperijs, thalamoq; animoq; receperat Hyllus:
 I mpleratq; uterum generoso semine: cum sic
 I ncipit Alcmenæ, Faueant tibi numina saltem:
 C orripiantq; moras tunc, cum matura uocabis
 P ræpositam timidis parientibus Ilithyiam.
 Q uam mihi difficilem Iunonis gratia fecit.
 N anq; laboriferi cum iam natalis adesset
 H erculis: & decimum premeretur sydere signum:
 T endebat grauitas uterum mihi: quodq; ferebam

METAMOR.

Tantum erat: ut posses authorem dicere tanti
Ponderis esse Iouem: nec iam tolerare labores
Vltimus poteram: quin nunc quoque frigidus artus,
Dum loquor, horror habet: parsque est meminisse doloris.
Septem ego per noctes, totidem cruciata diebus,
Fessa malis, tendensque ad coelum brachia, magno
Lucinam ad nexos partus clamore uocabam.
Illa quidem uenit: sed praecorrupta, meumque
Quae donare caput Iunoni uellet iniquae:
Vtque meos audit gemitus: subsedit in illa
Ante fores ara: dextroque est poplite laeuum
Pressa genu: digitis inter se pectine iunctis
Sustinuit partus. tacita quoque carmina uoce
Dixit: et inceptos tenuerunt carmina partus.
Nitor: et ingrato facio conuitia demens
Vana Ioui: cupioque mori: moturaque duros
Verba queror silices. matres Cadmeides adsunt:
Votaque suscipiunt: exhortanturque dolentem.
Vna ministrarum media de plebe Galanthis
Flaua comas aderat, faciendis strenua iussis,
Officijs dilecta suis. ea sensit iniqua
Nescio quid Iunone geri: dumque exit, et intrat
Saepe fores: diuam residentem uidit in ara,
Brachiaque in genibus digitis connexa tenentem.
Et quaecumque ait, dominae gratare. leuata est
Argolis Alcmene: potiturque puerpera uoto.
Exiit: iunctasque manus pauescens remisit
Diua potens uteri: uinclis leuor ipsa remissis.
Nunne decepto risisse Galanthis fama est.
Ridentem, prensamque ipsis dea saeva capillis

Traxit

Traxit: & e' terra corpus releuare uolentem
Arcuit: inq; pedes mutauit brachia primos:
Strenuitas antiqua manet: nec terga colorem
Admisere suum: forma est diuersa priori.
Quæ quia mendaci parientem inuerat ore:
Ore parit: nostrasq; domos, ut & ante, frequentat.
Dixit: & admonitu ueteris commota ministræ
Ingemuit. quam sic nurus est affata dolentem.
Te tamen o' genitrix aliena à sanguine uestro
Rapta mouet facies: quid, si tibi mira sororis
Fata meæ referam? quanquã lachrymæq; dolorq;
Impediunt: prohibentq; loqui. fuit unica matri
 (Me pater ex alia genuit) notissima forma
Oechalidum Dryope: quam uirginitate carentem,
Vimq; dei passam Delphos, Delonq; tenentis
Exipit Andræmon: & habetur coniuge felix.
Est lacus accliuus deuexo margine, formam
Littoris efficiens, summum myrteta coronant.
Venerat huc Dryope fatorum nescia, quôq;
Indignere magis, nymphis latura coronas:
Inq; sinu puerum, qui non dum impleuerat annû,
Dulce ferebat onus: tepidiq; ope lactis alebat.
Haud procul à stagno tyrios imitata colores,
In spem baccarum florebat aquatica Lotos.
Carpserrat hinc Dryope, quos oblectamina nato
Porrigeret flores: & idem factura uidebar:
 (Nanq; aderam) uidi guttas e' flore cruentas
Decidere: & tremulo ramos horrore moueri.
Scilicet ut referunt tardi nunc deniq; agrestes,
Lotis in hanc nymphe fugiens obscœna Priapi

Ouid.

P

METAMOR.

Contulerat uersos seruato nomine uultus.
Nescierat soror hoc: quæ cum perterrita retro
Iret: & oratis uellet discedere nymphis:
Hæserunt radice pedes. conuellere pugnat:
Nec quicquam, nisi summa, mouet: succrescit ab imo,
Totaq; paulatim lentus premit inguina cortex.
Vt uidit: conata manu laniare capillos,
Fronde manu impleuit: frondes caput omne tegebant.
At puer Amphisus (namq; hoc auus Eurytus illi
Addiderat nomen) materna rigescere sensit
Vbera: nec sequitur ducentem lacteus humor.
Spectatrix aderam fati crudelis: opemq;
Non poteram tibi ferre soror: quantumq; ualebam
Crescentem truncum, ramosq; amplexa, morabar:
Et fateor, uolui sub eodem cortice condi.
Ecce uir Andræmon, genitorq; miserrimus, adsunt:
Et quærent Dryopen: Dryopen quærentibus illis
Ostendi Loton. tepido dant oscula ligno:
Affusiq; suæ radicibus arboris hærent.
Nil, nisi iam faciem, quod non foret arbor, habebas
Cara soror: lachrymæ misero de corpore factis
Irrorant folijs: & dum licet: oraq; præstant
Vocis iter: tales effundit in aëra questus.
Siqua fides miseris, hoc me per numina iuro
Non meruisse nefas: patior sine crimine pœnam.
Viximus innocuæ. si mentior: arida perdam
Quas habeo frondes: & cæsa securibus, urar.
Hunc tamen infantem maternis demite ramis:
Et date nutrici: nostraq; sub arbore sæpe
Lac facitote bibat: nostraq; sub arbore ludat.

Cumq; loqui poterit, matrem facitote salutet:
 Et tristis dicat, Latet hoc in stipite mater:
 Stagna tamen timeat: nec carpant ab arbore flores:
 Et frutices omnes corpus putet esse dearum.
 Care uale coniux, & tu germana, paterq;
 Qui, si qua est pietas, ab acutæ uulnere falsis,
 A pecoris morsu frondes defendite nostras.
 Et quoniam mihi fas ad uos incumbere non est:
 E rigite huc artus: & ad oscula nostra uenite:
 Dum tangi possum: paruumq; attollite natum.
 P lura loqui nequeo: nam iam per candida mollis
 C olla liber serpit: summusq; cacumine condor.
 E x oculis remouete manus: sine munere uestro
 C ontegit inductus morientia lumina cortex.
 D esierant simul ora loqui: simul esse: diuq;
 C orpore mutato rami caluere recentes.

Lab. 7. - D umq; refert Iole factum mirabile: dumq;
 E urytidos lachrymas ad moto pollice siccant
 A lcмене: flet & ipsa tamen: compe scuit omnem
 R es noua tristitiam: nam limine constitit alto
 P ene' puer, dubiaq; tegens lanugine malas,
 O ra reformatus primos Iolaus in annos.

Lab. 8. - H oc illi dederat Iunonia muneris Hebe
 V icta uiri precibus. quæ cum iurare pararet
 D ona tributuram post hunc se talia nulli:
 N on est passa Themis: nam iam discordia Thebæ
 B ella mouent dixit: Capaneusq; nisi ab Ioue uinci
 H aud poterit: flebuntq; pares in uulnere fratres:
 S ubductaq; suos manes tellure uidebit
 V iuus adhuc uates: ultusq; parente parentem

METAMOR.

Natus erit factus pius & sceleratus eodem:
Attentusq; malis, exul mentisq; domusq;
Vultibus Eumenidum, matrisq; agitabitur umbris:
Donec eum coniux fatale poposcerit aurum:
Cognatumq; latus Phegeius hauserit ensis:
Tum demum magno petet hoc Acheloia supplex
Ab Ioue Callirhoe natis infantibus annos
Addat: ne ue necem sinat esse ultoris inultam.
Iuppiter his motus, priuignæ dona, nurusq;
Precipiet: facietq; uiros impubibus annis.
Hæc ubi fatigano uenturi præscia dixit
Ore Themis: uario superi sermone fremebant:
Et cur non alijs eadem dare dona liceret,
Murmur erat: queritur ueteres Pallantias annos
Coniugis esse sui: queritur canescere mitem
Iasiona Ceres: repetitum Mulaber æuū
Poscit Erichthonio: Venerem quoq; cura futuri
Tangit: & Anchisæ renouare paciscitur annos.
Cui studeat, deus omnis habet: crescitq; fauore
Turbida seditio: donec sua Iuppiter ora
Soluit: & o nostri siqua est reuerentia, dixit,
Quò ruitis? tantum ne aliquis sibi posse uidetur,
Fata quoq; ut superet? fatis Iolaus in annos,
Quos egit, redijt: fatis iuuenescere debent
Callirhoë geniti, non ambitione, nec armis.
Vos etiam, quòq; hoc animo meliore feratis,
Me quoq; fata regunt: quæ si mutare ualerem:
Nec nostrum feri curuarent Aëacon anni:
Perpetuumq; æui florem Rhadamanthus haberet
Cum Minœ meo: qui propter amara senectæ

26. 9

P or
 D ict
 C um
 E t
 T err
 T um
 R obo
 P ert
 H au
 S por
 A eg
 M æ
 H ic
 F ili
 C ogn
 B ybl
 B ybl
 B ybl
 N on
 I lla
 N ect
 Q uod
 M en
 P au
 C ult
 E t
 S ed
 I gr
 I a
 B y

Pondera despicitur: nec quo prius, ordine regnat.
Dicta Iouis mouere deos: nec sustinet ullus,
Cum uideat fessos Rhadamanthos, et Aëcon annis,
Et Minoa: queri. qui dum fuit integer æui,
Terruerat magnas ipso quoq; nomine gentes.
Tunc erat inuvalidus: Deionidenq; iuuentæ
Robore Miletum, Phæboq; parente superbum
Pertimuit: credensq; suis insurgere regnis,
Haud tamen est patrijs arcere penatibus ausus.
Sponte fugis Milete tua: celeri q; carina
Aegeas metiris aquas: et in Aside terra
Mænia constituis positoris habentia nomen.
Hic tibi, dum sequitur patriæ curuamina ripæ
Filia Mæandri toties redeuntis eodem
Cognita Cyaneæ præstanti corpore nympha
Byblida cum Cauno prolem est enixa gemellam.
Byblis in exemplo est, ut ament concessa puellæ.
Byblis Apollinei correpta cupidine fratris
Non soror ut fratrem, nec quæ debebat, amabat:
Illa quidem primo nullos intelligit ignes:
Nec peccare putat: quod sæpius oscula iungat:
Quod sua fraterno circumdet brachia collo:
Mendaciq; diu pietatis fallitur umbra.
Paulatim declinat amor: uisuraq; fratrem
Culta uenit: nimiumq; cupit formosa uideri:
Et si qua est illic formosior, inuidet illi.
Sed non dum manifesta sibi est. nullumq; sub illo
Igne facit uotum: ueruntamen æstuat intus.
Iam dominum appellat: iã nomina sanguinis odit:
Byblida iam mauult, quàm se uocet ille sororem.

METAMOR.

S pes tamen obscenas animo demittere non est
 A uisa suo uigilans: placida resoluta quiete,
 S æpe uidet, quod amat. uisa est quoq; iungere fratri
 C orpus: & erubuit, quamuis sopita iaceret.
 S omnus abit: silet illa diu: repetitq; quietis
 I psa suæ speciem: dubiaq; ita mente profatur.
 M e miseram, tacitæ quid uult sibi noctis imago?
 Q uam nolim, rata sit: cur hæc ego somnia uidi?
 I lle quidem est oculis, quamuis formosus, iniquis:
 E t placet, & possim, si non sit frater, amare:
 E t me dignus erat: uerum nocet esse sororem.
 D ummodo tale nihil uigilans committere tentem:
 S æpe licet simili redeat sub imagine somnus.
 T estis abest somno: nec abest imitata uoluptas.
 P ro' Venus, & tenera uolucer cum matre Cupido
 G audia quanta tuli? quàm me manifesta libido
 C ontigit? ut iacui totis resoluta medullis?
 V t meminisse iuvat? quamuis breuis illa uoluptas,
 N oxq; fuit præceps, & cæptis inuida nostris.
 O ego, si liceat mutato nomine iungi:
 Q uàm bene Caune tuo poteram nurus esse parenti:
 Q uàm bene Caune meo poteras gener esse parenti.
 O mnia Di facerent essent communia nobis,
 P ræter auos: tu me uellem generosior esses.
 N escio quam facies igitur pulcherrime matrem:
 E t' mihi, quæ male sum quos tu sortita parentes:
 N il nisi frater eris: quod obest, id habebimus unum.
 Q uid mihi significant ergo mea uisa? quod autem
 S omnia pondus habet? an habent & somnia pòdus?
 D i melius. Di nempe suas habuere sorores.

Sic Saturnus Opim iunctam sibi sanguine duxit,
O ceanus Tethyn, Iunonem rector Olympi.
Sunt superis sua iura: quid ad coelestia ritus
Exigere humanos, diuersaq; foedera tento?
Aut nostro uetitus de corde fugabitur ardor:
Aut, hoc si nequeo, peream precor ipsa: toroq;
Mortua componar: positæq; det oscula frater.
Et tamen arbitrium querit res ista duorum:
Finge placere mihi: scelus esse uidebitur illi.
At non Aeolidæ thalamos timuere sororum.
Vnde sed hos noui? cur hæc exempla parauit?
Quò feror? obscænæ procul hinc discedite flammæ:
Nec, nisi qua fas est germanæ, frater ametur.
Si tamen ipse mei captus prior esset amore:
Forſitan illius possem indulgere furori.
Ergo ego, quæ fueram non reiectura petentem,
Ipsa petam? poteris ne loqui? poteris ne fateri?
Coget amor: potero: uel, si pudor ora tenebit:
Littera celatos arcana fatebitur ignes.
Hoc placet: hæc dubiam uicit sententia mentem.
In latus erigitur: cubitoq; innixa sinistro,
Viderit, insanos (inquit) fateamur amores.
Hei mihi quò labor? què mens mea concipit ignem?
Et meditata manu componit uerba trementi.
Dextra tenet ferrum: uacuam tenet altera ceram:
Incipit: & dubitat: scribit: damnatq; tabellas:
Et notat: & delet: mutat, culpæq; probatq;
Inq; uicem sumptas ponit: positasq; resumat.
Quid uelit, ignorat: quicquid factura uidetur,
Displicet: in uultu est audacia musta pudori.

METAMOR.

Scripta soror fuerat: uisum est delere sororem:
Verbaq; correptis incidere talia ceris.
Quam, nisi tu dederis, non est habitura salutem,
Hanc tibi mittit amās: pudet ah, pudet edere nomen:
Et si, quid cupiam, quæris, sine no mine uellem
Posset agi mea causa meo: nec cognita Byblis
Ante forem: quàm spes uotorum certa fuisset.
Esse quidem læsi poterat tibi pectoris index
Et color, & macies, & uultus, & humida sæpe
Lumina, nec causa suspiria mota patienti,
Et crebri amplexus, & quæ, si forte notasti,
Oscula sentiri non esse sororia possent.
Ipsa tamen, quamuis animi graue uulnus habebā:
Quamuis intus erat furor igneus: omnia feci,
 (Sunt mihi di testes) ut tandem sanior essem:
Pugnauitq; diu uiolenta Cupidinis arma
Effugere infelix: & plus, quàm ferre puellam
Posse putes, ego dura tuli: superata fateri
Cogor: opemq; tuam timidis exposcere uotis.
Tu seruare potes, tu perdere solus amantem.
Elige utrum facias. non hoc inimica precatur:
Sed quæ cum tibi sit iunctissima: iunctior esse
Expetit: & uinclo tecum propiore ligari.
Iura senes norint: & quid liceatq; nefasq;
Fasq; sit, inquirant: legumq; examina seruent.
Conueniens uenus est annis temeraria nostris:
Quid liceat, nescimus adhuc: & cuncta licere
Credimus: & sequimur magnorum exempla deorū.
Nec nos aut durus pater, aut reuerentia fama,
Aut timor impedit: tantum sit causa timendi.

Dulcia fraterno sub nomine furta tegemus.
Est mihi libertas tecum secreta loquendi:
Et damus amplexus: & iungimus oscula coram.
Quantum est quod desit? misere fatentis amorem,
Et non fassuræ, nisi cogeret ultimus ardor:
Neue merere, meo subscribi causa sepulchro.
Talia nequicquam per arantem plena reliquit
Cera manum: summoq; in margine uersus adhæsit.
Protinus impressa signat sua crimina gemma:
Quam tinxit lachrymis: linguam defecerat humor.
De q; suis unum famulis pudibunda uocauit:
Et paulum blandita, feras fidissime nostro
Dixit, & adiecit longo post tempore fratri.
Cum daret, elapsæ manibus cecidere tabellæ.
Omne turbata est: misit tamen apta minister
Tempera nactus adit: traditq; latentia uerba.
Attentus subita iuuenis Mæandrius ira
Proicit acceptas, lecta sibi parte, tabellas:
Vixq; manus retinens trepidantis ab ore ministri,
Dum licet, o uetitæ scelerate libidinis author
Effuge, ait: quod si nostrum tua fata pudorem
Non traherent tecum: poenas mihi morte dedisses.
Ille fugit pauidus: dominæq; ferocia Cauni
Dicta refert. palles audita Bybli repulsa:
Et pauet obsessum glaciali frigore corpus.
Mens tamen ut rediit: pariter rediere furores:
Linguaq; uix tales icto dedit aere uoces.
Et merito: quid enim temeraria uulneris huius
Indicium feci? quid, quæ celandæ fuerunt,
Tam cito commisi properatis uerba tabellis?

METAMOR.

Ante erat ambiguus animi sententia dictis
 Prætentanda mihi. ne non sequerentur euntem:
 Parte aliqua, ueli qualis foret aura, notare
 Debueram: tutoq; mari decurrere: quæ nunc
 Non exploratis impleui lintea uentis.
 Nunc feror in scopulos igitur: subuersaq; toto
 Obbruor oceano, nec habent mea uela recursus.
 Quid? quoddam & omnibus certis prohibebat amori
 Indulgere meo: tunc, cum mihi ferre iubenti
 Excidit: & fecit spes nostras cera caducas.
 Nonne uel illa dies fuerat? uel tota uoluntas?
 Sed potius mutanda dies? deus ipse monebat:
 Signaq; certa dabat: si non male sana fuisset.
 Et tamen ipsa loqui, nec me committere ceræ
 Debueram: præsensq; meos aperire furores.
 Vidisset lachrymas: uultum uidisset amantis:
 Plura loqui poteram, quàm quæ cepere tabellæ:
 Inuito potui circundare brachia collo:
 Et, si reijcerer, potui moritura uideri:
 Amplectiq; pedes: affusaq; poscere uitam.
 Omnia fecissem: quorum si singula duram
 Flectere non poterant, potuissent omnia mentem.
 Forsitan & missi sit quædam culpa ministri:
 Non adiit apte: non legit idonea, credo,
 Tempora: nec petiit horamq;, animumq; uacantem.
 Hæc nocere mihi. neq; enim est de tigride natus:
 Nec rigidos silices, solidum ue in pectore ferrum,
 Aut adamantæ gerit: nec lac bibit ille leonæ.
 Vincetur: repetendus erit: nec tædia cœpti
 Vlla mei capiam: dum spiritus iste manebit.

Nam
 Non
 Quip
 Non
 Et q
 Aut e
 Vel a
 P ectu
 Deni
 Et se
 V t m
 Quo
 D i
 C um
 E xit
 M ox
 I nq;
 T um
 D e fect
 D irip
 I am
 S pen
 D e fer
 V t q;
 I sin
 B yb
 B ul
 C a
 I a
 Qu

Nam primum, si facta mihi reuocare liceret:
Non coepisse fuit: coepta expugnare, secundum est.
Quippe nec ille potest (ut iam mea uota relinquam)
Non tamen ausorum semper memor esse meorum.
Et quia desierim, leuiter uoluisse uidebor:
Aut etiam tentasse illum: insidijsq; petisse.
Vel certe non hoc, qui plurimus urget, & urit,
Pectora nostra deo, sed uicta libidine credar.
Deniq; iam nequeo nil commississe nefandum:
Et scripsi: & petij: temerata est nostra uoluntas.
Vt nihil adijciam: non possum innoxia dici.
Quod superest, multum est in uota, in crimina paruum.
Dixit: & incertae tanta est discordia mentis:
Cum pigeat tentasse, libet tentare: modumq;
Exit: & infelix committit saepe repelli.
Mox, ubi finis abest: patriam fugit ille, nefasq;
Inq; peregrina ponit noua moenia terra.
Tum uero moestam tota Miletida mente
Defecisse ferunt: tum uero a pectore uestem
Diripuit: planxitq; suos furibunda lacertos.
Iamq; palam est demens: inconcessamq; fatetur
Spem ueneris: siquidem patriam, inuisosq; penates
Deserit: & profugi sequitur uestigia fratris.
Vtq; tuo motae proles Semeleia thyrsos
Ismariae celebrant repetita triennia Bacchae:
Byblida non aliter latos ululasse per agros
Ubafides uidere nurus, quibus illa relictis,
Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamq; pererrat.
Iam Cragon, et Lymre, Xathi; reliquerat undas:
Quoq; chimera iugo medijs in partibus ignem,

METAMOR.

Pectus, & ora leæ, caudam serpentis habebat.
 Deficiunt sylvæ: cum tu lassata sequendo
 Concidis: & dura positis tellure capillis
 Bybli iaces: frondesq; tuo premis ore caducas.
 Sæpe illam nymphæ teneris Lelegeides ulnis
 Tollere conantur: sæpe ut medeatur amori
 Præcipiunt: surdæq; adhibent solatia menti.
 Muta iacet, uiridesq; suis tenet unguibus herbas
 Byblis: & humectat lachrymarum gramina riuo.
 Naiadas his uenam, quæ nunquam arefcere posset,
 Supposuisse ferunt: quid enim dare maius habebant?
 Protinus, ut secto piceæ de cortice guttæ,
 Vt'ue tenax grauida manat tellure bitumen:
 Vtq; sub aduentum spirantis lene fauonij
 Sole remollescat, quæ frigore constitit unda:
 Sic lachrymis consumpta suis Phœbeia Byblis
 Vertitur in fontem: qui nunc quoq; uallibus illis
 Nomen habet dominæ: nigraq; sub ilice manat.
 6. 10. Fama noui centum Cretæas forsitan urbes
 Impleffet monstri: si non miracula nuper
 Iphide mutato Crete propiora tulisset.
 Proxima Gnostiaco nam quondam Phæstia regno
 Progeniuit tellus ignotum nomine Ligdum
 Ingenua de plebe uirum: nec census in illo
 Nobilitate sua maior: sed uita, fidesq;
 Inculpata fuit: grauidæ qui coniugis aures
 Vocibus his monuit: cum iam prope partus adesset.
 Quæ uoueam, duo sunt: minimo ut releuere dolore:
 Vtq; marem parias: onerosior altera sors est:
 Et uires fortuna negat. quod abominor ergo

E dita forte tuo fuerit si foemina partu:
I nuitus mando (pietas ignosce) necetur.
D i xerat: & lachrymis uultum lauere profusis
T am qui mandabat, q̄ cui mandata dabantur.
S ed tamen usq; suum uanis Telethusa maritum
S ollicitat precibus: ne spem sibi ponat in arcto.
C erta sua est Ligdo sententia. iamq; ferendo
V exerat illa grauem maturo pondere uentrem:
C um medio noctis spatio sub imagine somni
I nachis ante torum pompa comitata sacrorum
A ut stetit: aut uisa est. inerant lunaria fronti
C ornuma cum spicis nitido flauentibus auro,
E t regale decus: cum qua latrator Anubis,
S anctaq; Bubastis, uarijsq; coloribus Apis,
Q uiq; premit uocem, digitoq; silentia suadet,
S istraq; erant, nunquamq; satis quæsitus Osiris,
P lenaq; somniferis serpens peregrina uenenis.
T um uelut excussam somno, & manifesta uidentem
S ic affata dea est. pars o' Telethusa mearum
P one graues curas: mandataq; falle mariti:
N ec dubita, cum te partu Lucina leuarit:
T ollere, quicquid erit: dea sum auxiliaris: opemq;
E xorata fero: nec te coluisse, quereris
I ngratum numen. monuit: thalamoq; recessit.
L ata toro surgit: durasq; ad sydera supplex
C ressa manus tollens, rata sint sua uisa precatur.
V t dolor increuit: seq; ipsum pondus in auras
E xpulit: & nata est ignaro foemina patre:
I ussit ali mater puerum mentita: fidemq;
R es habuit: neq; erat facti nisi conscia nutrix.

METAMOR.

Vota pater soluit: nomenq; imponit auitum:
 Iphis auus fuerat. gaudia est nomine mater,
 Quod commune foret: nec quenquam falleret illo.
 Impercepta pia mendacia fraude latebant.
 Cultus erat, pueri: facies, quam siue puellæ,
 Siue dares puero, fieret formosus uterq;
 Tertius interea decimo successerat annus:
 Cum pater. Iphi tibi flauam despondet Ianthem:
 Inter Phæstidas quæ laudatissima formæ
 Dote fuit uirgo, dictæo nata Teleste.
 Par ætas, par forma fuit: primasq; magistris
 Accipere artes, elementa ætatis ab iisdem.
 Hinc amor amborum tetigit rude pectus: & æquum
 Vultus utriq; dedit: sed erat fiducia dispar.
 Coniugum, pactæq; expectant tempora tedæ:
 Quemq; uirum putat esse, uirum fore credit Ianthe:
 Iphis amat, quo posse frui desperat: & auget
 Hoc ipsum flammæ: ardetq; in uirgine uirgo:
 Vixq; tenens lachrymas, quis me manet exitus, inq;
 Cognita quàm nulli, quàm prodigiosa, nouæq;
 Cura tenet ueneris? si di mihi parcere uellent:
 Perdere debuerant: si non & perdere uellent.
 Naturale malum saltem, & de more dedissent.
 Nec uaccam uaccæ, nec equas amor writ equarum.
 Vrit oues aries: sequitur sua foemina ceruum:
 Sic & aues coeunt: interq; animalia cuncta
 Foemina foemineo correpta cupidine nulla est.
 Vellem, nulla forem. ne non tamen omnia Crete
 Monstra ferat: taurum dilexit filia solis;
 Foemina nempe marem. meus est furiosior illo,

S i uerum profitemur, amor. tamen illa secuta est
S pem ueneris. tamen illa dolis, & imagine uaccæ
P assa bouem est: & erat, qui deciperetur, adulter.
H uc licet ex toto solertia confluat orbe:
I pse licet reuolet ceratis Dædalus alis:
Quid faciet? num me puerum de uirgine doctis
A rtibus efficiet? num te mutabit Ianihe?
Quin animum firmas, teq; ipsa recolligis Iphi?
C onsilijq; inopes, & stultos excutis ignes?
Quid sis, nata uide: nisi te quoq; decipis ipsam:
E t pete quod fas est: & ama, quod foemina debes.
S pes est quæ capiat: spes est quæ pascit amorem.
H anc tibi res adimit: non te custodia caro
A rceat ab amplexu, nec cauti cura mariti,
N on patris asperitas: non se negat ipsa roganti:
N ec tamen est potienda tibi: nec, ut omnia fiant:
E sse potes felix: ut Diq; hominesq; laborent.
N unc quoq; uotorum nulla est pars uana meorum:
D iq; mihi faciles, quicquid ualuere, dederunt.
Q uodq; ego, uult genitor, uult ipsa, socerq; futurus:
A t non uult natura, potentior omnibus istis:
Q uæ mihi sola nocet. uenit ecce optabile tempus:
L uxq; iugalis adest: & iam mea fiet Ianihe:
N ec mihi continget: medijs sitiemus in undis.
P ronuba quid Iuno? quid ad hæc Hymenæe uenitis
S acra? quibus qui ducat abest: ubi nubimus ambæ.
P ressit ab his uocem. nec lenius altera uirgo
A estuat: utq; celer uenias Hymenæe, precatur.
Q uod petit hæc, Telethusa timēs modo tēpora differt:
N unc ficto languore moram trahit: omnia sæpe,

METAMOR.

V isaq; causatur. sed iam consumpserat omnem
 M ateriam ficti: dilataq; tempora tedæ
 I nstiterant: unusq; dies restabat: at illa
 C rinalem capiti vittam nataeq; sibiq;
 D etrahit: & passis aram complexa capillis,
 I si, Parætonium, Mareoticaq; arua, Pharonq;
 Quæ colis: & septem digestum in cornua Nilum:
 F er precor, inquit, opem: nostraq; medere timori.
 T e dea, te quondam, tuaq; hæc insignia uidi:
 C unctaq; cognoui, sonitum, comitesq; facesq;
 S istrorum: memoriq; animo tua iussa notauī.
 Q uod uidet hæc lucem: q̃ non ego punior ipsa:
 C onsilium, monitumq; tuum est: miserere duarum:
 A uxilioq; iuuæ. lachrymæ sunt uerba secutæ.
 V isa dea est mouisse suas (& mouerat) aras:
 E t templi tremuere fores: imitataq; Lunam
 C ornua fulserunt: crepuitq; sonabile sistrum.
 N on secura quidem, fausto tamen omne læta
 M ater abit templo: sequitur comes Iphis euntem
 Q uam solita est, maiore gradu: nec candor in ore
 P ermanet: & uires augentur: & acrior ipse est
 V ultus: & incomptis breuior mensura capillis:
 P lusq; uigoris adest, habuit quàm fœmina: nam, quæ
 F œmina nuper eras, puer es. date munera templis:
 N ectimunda gaudete fide. dant munera templis:
 A ddunt & titulum: titulus breue carmen habebat.
 D ona puer soluit, quæ fœmina uouerat Iphis.
 P osterâ lux radijs totum patefecerat orbem:
 C um Venus, & Iuno, sociusq; Hymenæus ad ignes
 C onueniunt: potiturq; sua puer Iphis Ianthe.

P.OVI.

T end
 A ffr
 N ec
 F ax
 V sq;
 E xi
 D un
 O ai
 Quar
 D esse
 A d s
 P erq;
 P erse
 V mb
 S ic a
 I n q
 S i li
 V era
 T ar
 T er
 C ad
 V ip
 P of

P. OVI. NASO. METAMOR-
PHOSEON LIB. X.

Fabula. 1.

Nde per immensum croceo uelatus

i

amictu

Aethera digreditur, Ciconumq; Hy-
menæus ad oras

Tendit: & Orphea nequicquam uoce uocatur.
Affuit ille quidem: sed nec solennia uerba,
Nec lætos uultus, nec felix attulit omen.
Fax quoq; quam tenuit, lachrymoso stridula fumo
Vsq; fuit: nullosq; inuenit motibus ignes.
Exitus auspicio grauior. nam nupta per herbas
Dum noua Naiadum turba comitata uagatur:
Ocidit, in talum serpentis dente recepto.
Quam satis ad superas postquam Rhodopeius auras
Desleuit uates: ne non tentaret & umbras:
Ad Styga tænarum est ausus descendere porta:
Perq; leues populos, simulachraq; functa sepulchro
Persephonen adiit, inamœnaq; regna tenentem
Vmrarum dominum: pulsissq; ad carmina neruis,
Sic ait. ò positi sub terra numina mundi,
In quem recidimus quidquid mortale creamur:
Si licet: & falsi positis ambagibus oris
Vera loqui sinitis: non huc ut opaca uiderem
Tartara, descendi: nec uti uillosa colubris
Terna Medusæi uincirem guttura monstri:
Causa uiae est coniux: in quam calcata uenenum
Vipera diffudit: crescentesq; abstulit annos.
Posse pati uolui: nec me tentasse negabo:

Ouid.

9

METAMOR.

Vicit amor: supera deus hic bene notus in ora est:
 An sit & hic, dubito: sed & hic tamen auguror esse:
 Famaq; si ueteris non est mentita rapina:
 Vos quoq; iuxit amor. per ego hæc loca plena timoris,
 Per Chaos hoc ingens, vastiq; silentia regni,
 Eurydices oro properata retexite fata.
 Omnia debentur uobis: paulumq; morati,
 Serius aut citius sedem properamus ad unam.
 Tendimus huc omnes: hæc est domus ultima: uosq;
 Humani generis longissima regna tenetis.
 Hæc quoq; cum iustos matura peregerit annos:
 Iuris erit uestri: pro munere poscimus usum.
 Quod si fata negant ueniam pro coniuge: certum est
 Nolle redire mihi: letho gaudete duorum.
 Talia dicentem, nervosq; ad uerba mouentem
 Exangues flebant animæ: nec Tantalus undam
 Captauit refugam: stupuitq; Ixionis orbis:
 Nec carpsere iecur uolucres: urnisq; uacarunt
 Belides: inq; tuo sedisti Sisyphæ saxo.
 Tunc primum lachrymis uictarum carmine fama est
 Eumenidum maduisse genas, nec regia coniux
 Sustinet oranti, nec qui regit ima, negare:
 Eurydicenq; uocant. umbras erat illa recentes
 Inter: & inaccessit passu de uulnere tardo.
 Hanc simul, & legem Rhodopeius accipit Orpheus:
 Ne flectat retro sua lumina: donec auernas
 Exierit ualles, aut irrita dona futura.
 Carpitur accliuis per muta silentia trames
 Arduus, obscurus, caligine densus opaca:
 Nec procul absuerant telluris margine summae.

Hic, ne deficeret metuens, auidusq; uidendi,
Flexit amans oculos: & protinus illa relapsa est:
Brachiaq; intendens, prendi q; & prendere certans,
Nil nisi cedentes infelix arripit auras.
Iamq; iterum moriens, non est de coniuge quicquā
Questa suo: quid enim nisi se quereretur amatam?
Supremumq; uale, quod iam uix auribus ille
Aciperet: dixit: reuolutaq; rursus eodem est.
Non aliter stupuit gemina nece coniugis Orpheus:
Quam tria qui timidus medio portante cithenas
Colla canis uidit: quem non pavor ante reliquit,
Quam natura prior saxo per corpus oborto.
Quiq; in se traxit crimen: uoluitq; uideri
Olenus esse nocens: tuq; o' confisa figuræ
Infelix Lethæa tua, iunctissima quondam
Pectora nunc lapides, quos humida sustinet Ide.
Orantem, frustra q; iterum transire uolentem
Portitor arcuerat: septem tamen ille diebus
Squalidus in ripa cereris sine munere sedit:
Cura, dolorq; animi, lachrymæq; alimenta fuere.
Esse deos erebi crudeles questus, in altam
Se recipit Rhodopen, pulsumq; aquilonibus Aenum:
Tertius æquoreis inclusum piscibus annum
Finierat titan: omnemq; refugerat Orpheus
Fæmneam uenerem: seu q; male cesserat illi:
Sine fidem dederat. multas tamen ardor habebat
Iungere se uati: multæ doluere repulsæ.
Ille etiam thracum populis fuit author amorem
In teneros transferre mares: atraq; iuuentam
Aetatis breue uer, & primos carpere flores.

METAMOR.

ab. 2

Collis erat, collemq; super planissima campi
 A rea: quam uiridem faciebant graminis herbae.
 Vmbra loco deerat: qua postquam parte resedit
 Dis genitus uates: & fila sonantia mouit:
 Vmbra loco uenit. non chaonis absuit arbor,
 Non nemus heliadum, non frondibus æsculus altis;
 Nec tilia molles, nec fagus, & innuba laurus,
 Et coryli fragiles, & fraxinus utilis hastis,
 E nodisq; abies, curuataq; glandibus ilex,
 Et platanus genialis, acerq; coloribus impar,
 Amnicolaq; simul salices, & aquatica lotos,
 Perpetuoq; uirens buxus, tennesq; myrica,
 Et bicolor myrtus, & baccis cœrula ficus.
 Vos quoq; flexipedes ederæ uenustus, & una
 Pampinea uites, & amictæ uitibus ulmi,
 Orniq;, & piceæ, pomôq; onerata rubenti
 Arbutus, & lentæ uictoris præmia palma:
 Et succincta comas, hirsutaq; uertice pinus
 Grata deum matri: siquidem Cybeleius Atys
 Exuit hac hominem, truncoq; induruit illo.
 Affuit huic turbæ metas imitata cupressus,
 Nunc arbor, puer ante deo dilectus ab illo:
 Qui citharam neruis, & neruis temperat arcum.
 Namq; sacer nymphis Carthea tenentibus arua
 Ingens ceruus erat: lateq; patentibus altis
 Ipse suo capiti præbebât cornibus umbras:
 Cornua fulgebant auro: demissaq; in armos
 Pendebant tereti gemmata monilia collo.
 Bulla super frontem paruis argentea loris
 Vincita mouebatur: parilesq; ætate nitebant

ab. 3.

A uirib
 I s q; n
 D epos
 Quam
 S ed ta
 G ratus
 A d non
 T u me
 N unc
 M ollia
 A estus
 C onco
 F effus
 C erua
 H unc
 F ixit
 V elle m
 D ixit
 A dmon
 H oc peti
 I amq;
 I n uir
 E t me
 H orrid
 S yder
 I nger
 L uge
 T ale
 C onco
 V t fa

Auribus ē geminis, circum caua tempora, baccae.
Isq; metu uacuis, naturaliq; pauore
Deposito celebrare domos, mulcendaq; colla
Quamlibet ignotis manibus præbere solebat.
Sed tamen ante alios Cæe pulcherrime gentis
Gratus erat Cyparisse tibi: tu pabula ceruum
Ad noua, tu liquidi ducebas fontis ad undas:
Tu modo texebas uarios per cornua flores:
Nunc eques in tergo residens huc lætus, & illuc,
Mollia purpureis frenabas ora capi stris.
Aestus erat, mediusq; dies: solisq; uapore
Concava littorei feruebant brachia Cancri.
Fessus in herbose posuit sua corpora terra
Ceruus: & arborea frigus ducebat ab umbra.
Hunc puer imprudens iaculo Cyparissus acuto
Fixit: & ut sauo morientem uulnere uidit:
Velle mori statuit. quæ non solatia Phæbus
Dixit: & ut leuiter, pro materiaq; doleret,
Admonuit: gemit ille tamen: munusq; supremum
Hoc petit a' superis: ut tempore lugeat omni.
Iamq; per immensos egesto sanguine fletus,
In uiridem uerti cœperunt membra colorem:
Et modo qui niuea pendebant fronte capilli,
Horrida cæsaries fieri: sumptoq; rigore
Syderum gracili spectare cacumine cœlum.
Ingenuit, tristisq; deus lugebere nobis,
Lugebisq; alios, aderisq; dolentibus, inquit.
264 **T**ale nenus uates attraxerat: inq; ferarum
Concilio medius turba, uolucrumq; sedebat.
Vt satis impulsas tentauit pollice chordas:

METAMOR.

Et sensit uarios, quamuis diuersa sonarent:
Concordare modos: hoc uocem carmine mouit.
Ab Ioue musa parens (cedunt Iouis omnia regno)
Carmina nostra moue: Iouis est mihi sæpe potestas
Dicta: prius cecani plectro grauiore Gigantes,
Sparsaq; Phlegreæis uictricia fulmina campis:
Nunc opus est leuiore lyra: puerosq; canamus
Dilectos superis: inconcessisq; puellas
Ignibus attonitas meruisse libidine pœnam.
Rex superû phrygi quondam Ganymedis amore
Arsit: & inuentum est aliquid, quod Iuppiter esse,
Quam quod erat, mallet. nulla tamen alite uerti
Dignatur: nisi quæ posset sua fulmina ferre.
Nec mora, percusso mendacibus aeræ pennis,
Arripit Iliaden: qui nunc quoq; pocula miscet:
Imita q; Ioui nectar Iunone ministrat.
Te quoq; Amyclide posuisset in æthere Phœbus:
Tristia si spatium ponendi fata dedissent.
Qua licet, æternus tamen es: quotiesq; repellit
Ver hyemem: pisciq; aries succedit aquoso:
Tu toties oreris: uiridiq; in æspite flores.
Te meus ante omnes genitor dilexit: & orbe
In medio positi caruerunt præside Delphi:
Dum deus Eurotan, immunitamq; frequentat
Sparten: nec citharæ, nec sunt in honore sagittæ.
Immemor ipse sui non retia ferre recusat:
Non tenuisse canes: non per iuga montis iniqui
Ire comes: longa q; alit assuetudine flammæ.
Iamq; fere medijs titan uenientis, & actæ
Noctis erat: spatioq; pari distabat utrinq;.

26. 5.

Corp
 s plen
 Quem
 Misit
 Re ad
 P ond
 P roti
 T olle
 D ura
 I n m
 Qua
 E t m
 N un
 N il p
 V t si
 L ilia
 M arc
 N ec se
 S ic m
 I p s
 L aber
 P hœb
 T udo
 I nscr
 Quæ
 C ulp
 A tq
 R ede
 S em
 T el

Corpora ueste leuant: & suau pinguis oliuæ
Splendescunt: latiq; ineunt certamina disci.
Quem prius aerias libratum Phæbus in auras
Misit: & oppositas disiecit pondere nubes.
Recidit in solidam longo post tempore terram
Pondus: & exhibuit iunctam cum uiribus artem.
Protinus imprudens, actusq; cupidine lusus
Tollere Tænarides orbem properabat: at illum
Dura repercusso subiecit in aere tellus
In uultus Hyacinthe tuos. expalluit æque
Quam puer, ipse deus: collapsosq; exapit artus:
Et modo te refouet: modo tristia uulnera siccant:
Nunc animam admotis fugientem sustinet herbis.
Nil profunt artes: erat immedicabile uulnus:
Vt siquis uiolas, riguoq; papauera in horto,
Liliaq; infringat fuluis hærentia linguis:
Marcida demittant subito caput illa grauatum:
Nec se sustineant: spectentq; cacumine terram.
Sic uultus moriens iacet: & defecta uigore
Ipsa sibi est oneri ceruix: humeroq; recumbit.
Laberis Oebalide prima fraudate iuuenta,
Phæbus ait: uideoq; tuum mea crimina uulnus:
Tudolor es, facinusq; meum: mea dextera lethe
Inscribenda tuo est: ego sum tibi funeris author.
Quæ mea culpa tamen? nisi si lusisse, uocari
Culpa potest? nisi culpa potest, & amasse, uocari?
Atq; utinam pro te uitam, tecumq; liceret
Reddere. quod quoniam fatali lege uetamur:
Semper eris mecum: memoriq; hærebis in ore.
Telyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt:

Flosq; nouus scripto gemtus imitabere nostros.
Tempus & illud erit: quo se fortissimus heros
Addat in hunc florem: folioq; legatur eodem.
Talia dum uero memorantur Apollinis ore:
Ecce cruor, qui fusus humo signauerat herbas:
Desinit esse cruor: tyrioq; nitentior ostro
Flos oritur: formamq; capit, quam lilia: si non
Purpureus color his, argenteus esset in illis.
Non satis hoc Phæbo est (is. n. fuit author honoris)
Ipse suos gemtus folijs inscribit: & ai ai
Flos habet inscriptum: funestaq; littera ducta est.
Nec genuisse pudet Sparten Hyacinthon: honorq;
Durat in hoc æui: celebrandaq; more priorum
Annua prælata redeunt Hyacinthia pompa.
At si forte roges fecundam Amathunta metallis,
An genuisse uelit Propætidas: annuat æque,
Atq; illos, gemino quondam quibus aspera cornu
Frons erat: unde etiam nomen traxere Cerastræ.
Ante fores horum stabat Iouis hospitis ara
Lugubris sceleris: quam si quis sanguine tinctam
Aduena uidisset: mactatos crederet illic
Lactentes uitulos, amathusiacasq; bidentes:
Hospes erat cæsus. sacris offensa nefandis
Ipsa suas urbes, Ophiusiaq; arua parabat
Deserere alma Venus. sed qd loca grata, quid urbes
Pecauere meæ? quod dixit crimen in illis?
Exilio pœnam potius gens impia pendat,
Vel nece: uel siquid medium est mortisq; fugæq;
Idq; quid esse potest: nisi uersæ pœna figuræ?
Dum dubitat, quo mutet eos: ad cornua uultum

ab. 6.

F lexit: & admonita est hæc illis posse relinqui:
 G randiaq; in toruos transformat mēbra iuuenos:
 S unt tamen obscœnæ Venerem Propætides ausæ
 E sse negare deam: pro qua sua numinis ira
 C orpora cum forma primo uulgasse feruntur:
 V tq; pudor cessit: sanguisq; induruit oris:
 I n rigidum paruo silicem discrimine uersæ.
 26. 8. Quas quia Pygmalion æuum per crimina agentes
 V iderat: offensus uitij, quæ plurima menti
 F æmineæ natura dedit, sine coniuge cœlebs
 V iuebat: thalamiq; diu consorte carebat.
 I nterea niueum mira feliciter arte
 S culpsit ebur: formamq; dedit, qua fœmina nasci
 N ulla potest: operisq; sui concepit amorem.
 V irginis est uere facies: quam uiuere credas:
 E t, si non obstet reuerentia, uelle moueri.
 A rs adeo latet: arte sua miratur: & haurit
 P ectore Pygmalion simulati corporis ignes.
 S æpe manus operi tentantes admouet, an sit
 C orpus an illud ebur: nec adhuc ebur esse fatetur.
 O scula dat. reddiq; putat: loquiturq; tenetq;
 E t credit tactis digitos insidere membris:
 E t metuit, pressos ueniat ne liuor in artus.
 E t modo blanditias adhibet: modo grata puellis
 M unera fert illi conchas, teretesq; lapillos,
 E t paruas uolucres, & flores nulle colorum,
 L ilia, perpietasq; pilas, & ab arbore lapsas
 H eliadum lachrymas. ornat quoq; uestibus artus:
 D at digitis gemmas: dat longa monilia collo:
 A ure leues baccae, redimacula pectore pendent.

METAMOR.

Cuncta decent: nec nuda minus formosa uidetur.
Collocat hanc stratis concha Sidonide tinctis:
Appellatq; tori sociam: acclinataq; colla
Mollibus in plumis, tanquam sensura, reponit.
Festa dies Veneris tota celeberrima Cypri
Venerat: & blandis induta cornibus, aurum
Conciderant ictæ nuea ceruice iuuenæ:
Thuraq; fumabant. cum munere functus ad aras
Constitit: & timide, si Di dare cuncta potestis,
Sit coniux opto, non ausus eburnea uirgo,
Dicere Pygmalion, similis mea dixit eburnæ.
Sensit, ut ipsa suis aderat Venus aurea festis:
Vota quid illa uelint: & amici numinis omen
Flamma ter accensa est: apicemq; per aera duxit.
Vt redijt: simulachra suæ petit ille puellæ:
Incumbensq; toro dedit oscula: uisa tepere est.
Admouet os iterum: manibus quoq; pectora tentat:
Tentatum mollescit ebur: positoq; rigore
Subsedit digitis: ceditq; ut Hymettia sole
Cera remollescit: tractataq; pollice multas
Flectitur in facies: ipsoq; fit utilis usu.
Dum stupet: & dubie gaudet: falliq; ueretur:
Rursus amans, rursusq; manu sua uota retractat.
Corpus erat: saluunt tentatæ pollice uenæ.
Tum uero Paphius plenissima concipit heros
Verba: quibus Veneri grates agit: oraq; tandem
Ore suo non falsa premit: dataq; oscula uirgo
Sensit: & erubuit: timidumq; ad lumina lumen
Attollens, pariter cum cælo uidit amantem.
Coniugio, quod fecit, adest dea: iamq; coactis

C orn
 I lla
 E dit
 I nte
 D ira
 A ut
 D est
 V el
 S i ta
 G ent
 G rat
 Que
 C im
 T hu
 D um
 I pfe
 Myrr
 S tipit
 E trib
 Hic an
 Te cap
 A dth
 E lige
 I lla
 E t se
 D ipr
 H oc
 S i ta
 H an
 C ete

Cornibus in plenum nouies lunaribus orbem:
Illa Paphum genuit: de quo tenet insula nomen.
Edus hac ille est: qui si sine prole fuisset,
Inter felices Cinyras potuisset haberi.
Dira canam: procul hinc natæ, procul este parentes:
Aut mea si uestras mulcebunt carmina mentes:
Desit in hac mihi parte fides: nec credite factum:
Vel si credetis: facti quoq; credite pœnam.
Si tamen admissum finit hoc natura uideri:
Gentibus Ismarijs, & nostro gratulor orbi:
Gratulor huic terræ: quod abest regionibus illis,
Quæ tantum genere nefas. sit diues amomo
Cinnamaq; costumq; suum, sudataq; ligno
Thura ferat, floresq; alios Panchaia tellus:
Dum ferat et Myrrham: tanti noua non fuit arbor.
Ipse negat nocuisse tibi sua tela Cupido
Myrtha: facesq; suas à crimine uindicat isto.
Stipite te stygio, tumidisq; afflauit Echidnis
E tribus una soror: scelus est odisse parentem:
Hic amor est odio, maius scelus. undiq; lecti
Te cupiunt procures: totoq; oriente iuuentus
Ad thalami certamen adest: ex omnibus unum
Elige Myrrha uirū: dum ne sit in omnibus unus.
Illa quidem sentit: fœdoq; repugnat amori:
Et secum, quò mente feror? quid molior? inquit.
Di precor, & pietas, sacrataq; iura parentum,
Hoc prohibete nefas: sceleri q; resistite nostro:
Si tamen hoc scelus est. sed enim damnare negatur
Hanc uenerem pietas: coeuntq; animalia nullo
Cætera delicto: nec habetur turpe inuencæ

METAMOR.

Ferre patrem tergo: fit equo sua filia coniux:
Quasq; creauit, init pecudes Caper: ipsaq; cuius
Semine concepta est, ex illo concipit ales.
Felices, quibus ista licent: humana malignas
Cura dedit leges: & quod natura remittit,
Inuida iura negant. gentes tamen esse feruntur:
In quibus & nato genitrix, & nata parenti
Iungitur: ut pietas geminato crescat amore.
Me miseram, quod non nasci mihi contigit illic:
Fortunaq; loci lador. quid in ista reuoluor?
Spes interdictæ discedite: dignus amari
Ille, sed ut pater est. ergo si filia magni
Non essem Cinyræ: Cinyræ concumbere possem?
Nunc quæ iam meus est: non est meus: ipsaq; damno
Est mihi proximitas: aliena potentior essem.
Ire libet procul hinc: patriosq; relinquere fines:
Dum scelus effugiam: retinet malus ardor amantem:
Vt præsens spectem Cinyram: tangamq; loquarq;
Osculaq; admoueam: si nil conceditur ultra.
Vltra autem sperare aliquid potes impia uirgo?
Nec quot confundas & iura, & nomina sentis?
Tu'ne eris & matris pellex? & adultera patris?
Tu'ne soror nati, genitrixq; uocabere fratris?
Nec metues atro crinitas anque sorores?
Quas facibus senis oculos, atq; ora petentes
Noxia corda uident. at tu dum corpore non es
Passa nefas: animo ne concipe: né ue potentis
Concubitu uetito naturæ pollue fœdus.
Velle puta: res ipsa uetat: pius ille, memorq; est
Moris. & O' uellem similis furor esset in illo.

Dixerat: at Cinyras, quem copia digna procorum
Quid faciat, dubitare facit: scitatur ab ipsa
N omnibus dictis, cuius uelit esse mariti.
Illa silet primo: patrisq; in uultibus hærens
Aestuat: & tepido suffundit lumina rore.
Virginei Cinyras hæc credens esse timoris,
Fere uetat: sicutq; genas: atq; oscula iungit.
Myrrha datis nummum gaudet: consultaq; qualem
Optet habere uirum: similem tibi dixit. at ille
Non intellectam uocem collaudat: & esto
Tam pia semper, ait. pietatis nomine dicto
Demisit uultus, sceleris sibi conscia uirgo.
Noctis erat medium: curasq; & corpora somnus
Soluerat: at uirgo Cinyreia peruigil igne
Carpitur indomito: furiosaq; uota retractat:
Et modo desperat: modo uult tentare: pudetq;,
Et cupit: & quid agat, non inuenit. utq; securi
Saucia trabs ingens, ubi plaga nouissima restat:
Quo cadat, in dubio est: omniq; à parte timetur:
Sic animus uario labefactus uulnere nutat
Huc leuis, atq; illuc: momentaq; sumit utroq;:
Nec modus, & requies, nisi mors reperitur amoris.
Mors placet: erigitur: laqueoq; innectere fauces
Destinat: & zona summo de poste reuincta
Care uale Cinyra, causamq; intellige mortis,
Dixit: & aptabat pallenti uincula collo.
Murmura uerborum fidas nutricis ad aures
Peruenisse ferunt, limen seruantis alumnae.
Surgit anus, reseatq; fores: mortisq; paratæ
Instrumenta uidens, spatium conclamat eodem:

METAMOR.

S eūq; ferit: scinditq; sinus: erepta q; collo
 V incula dilaniat. tum deniq; flere uacauit:
 T um dare complexus: laqueiq; requirere causam.
 M uta silet uirgo: terramq; immota tuetur:
 E t deprensa dolet tardæ conamina mortis.
 I nstat anus: canosq; suos, & inania nudans
 V bera, per cunas, alimenta q; prima precatur,
 V t sibi committat quicquid dolet. illa rogantem
 A uersata, genuit. certa est exquirere nutrix:
 N ec solam spondere fidem. dic, inquit: opemq;
 M e sine ferre tibi: non est mea pigra senectus.
 S eu furor est: habeo quod carmine sanet, & herbis.
 S iue aliquis nocuit: magico lustrabere ritu.
 I ra deū siue est: sacris placabimus iram.
 Quid reār ulterius? certe fortuna, domusq;
 S ospes ab incurso est: uiuunt genitrixq; paterq;
 M yrrha patre audito, suspiria duxit ab imo
 P ectore: nec nutrix etiamnum concipit ullum
 M ente nefas: aliquemq; tamen præsens amatorem:
 P ropositiq; tenax, quodcunq; est, orat ut ipsi
 I ndicet: & gremio lachrymantem tollit anuli:
 A tq; ita complectens infirmis membra lacertis,
 S ensimus, inquit, amas: & in hoc mea (pone timorē)
 S edulitas erit apta tibi: nec sentiet unquam
 H oc pater. Exiliū gremio furibunda: torumq;
 O re premens, discede precor: miseroq; pudori
 P arce, ait. instanti discede, aut desine dixit
 Q uærere quid doleam: scelus est, quod scire laboras.
 H orret anus: tremulasq; manus annisq; metuq;
 T endit: & ante pedes supplex procumbit alumnae:

E t modo blanditur: modo, si non conscia fiat,
T erret: & indicium laquei, coeptæq; minatur
M ortis: & officium commisso spondet amori.
E xtulit illa caput: lachrymisq; impleuit obortis
P ectora nutricis: conataq; sæpe fateri,
S æpe tenet uocem: pudibundaq; uestibus ora
T exit: & ò dixit felicem coniuge matrem.
H actenus: & genuit. gelidos nutricis in artus,
O ssaq; (sensit enim) penetrat tremor: albaq; toto
V ertice canities rigidis stetit hirta capillis:
M ultaq; ut excuteret diros, si posset, amores,
A ddidit. at uirgo scit se non falsa moneri:
C erta mori tamen est: si non potiatur amore.
V ine ait hæc: potiere tuo, non ausa parente
D icere, conticuit: promissaq; numine firmat.
F esta piæ Cereris celebrabant annua matres,
I lla, quibus niuea uelata corpora ueste
P rimtias frugum dant spicæ sarta suarum:
P erq; nouem noctes uenerem, tactusq; uirorum
I n uetitis numerant. turba Cinyreis in illa
R egis adest coniux: arcanaq; sacra frequentat.
E rgo legitima uacuis dum coniuge lectus:
N acta grauem uino Cinyram male sedula nutrix
N omne mentito ueros exponit amores:
E t faciem laudat. quæ sitis uirginis annis,
P ar ait est Myrrhæ. quam postq; adducere iussa est:
V tq; domum redijt: gaude mea dixit alumna:
V iamus. infelix non toto pectore sentit
L ætitiâ uirgo: presagaq; pectora mœrent:
S ed tamen & gaudet. tanta est discordia mentis.

METAMOR.

Tempus erat, quo cuncta silent: interq; triones
Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes.
Ad facinus uenit illa suum, fugit aurea coelo
Luna: tegunt nigrae latitantia sydera nubes:
Nox caret igne suo: primus tegis Icare uultus,
Erigoneq; pio sacrata parentis amore.
Ter pedis offensi signo est reuocata: ter omen
Funereus Bubo letali carmine fecit.
It tamen: & tenebrae minuunt, noxq; atra pudorẽ.
Nutricisq; manum laeva tenet: altera motu
Cæcum iter explorat. thalami iam limina tangit:
Iamq; fores aperit: iam ducitur intus: at illi
Poplite succiduo genua intremuere: fugitq;
Et color, & sanguis: animusq; reliquit euntem:
Quoq; suo propior sceleri est: magis horret: & ausi
Pœnitet: & uellet non cognita posse reuerti.
Cunctantem longæua manu deducit: & alto
Admotam lecto cum traderet: accipe, dixit:
Ista tua est Cinyra: deuotaq; pectora iunxit.
Acipit obscæno genitor sua uiscera lecto:
Virgineosq; metus leuat: hortaturq; timentem.
Forsitan ætatis quoq; nomine, filia dixit:
Dixit & illa, pater: sceleri ne nomina desint.
Plena patris thalamis excedit: & impia diro
Semina fert utero: conceptaq; crimina portat.
Posteranox facinus genuat: nec finis in illa est.
Cum tandem Cinyras audius cognoscere amantem
Post tot concubitus, illato lumine uidit
Et scelus, & natam: uerbisq; dolore retentis,
Pendenti nitidum uagina diripit ensem.

Myrrha

M yrr
 I nter
 P alm
 P erq;
 C um
 V ixq;
 A tq; m
 E st tal
 N um
 S uppl
 M ortua
 M utat
 N um
 V ota
 T erra
 P orrig
 O ssaq;
 S angui
 I n par
 I amq;
 P effora
 N on tul
 S ubfed
 Qua qu
 F let tan
 E st hor
 N omen
 A t mal
 Quere
 E xere

M yrrha fugit: tenebrisq; & cæcæ munere noctis
I ntercepta neci est: latosq; uagata per agros,
P alimferos Arabas, panchæaq; rura reliquit:
P erq; nouem errauit redeuntis cornua Lunæ:
C um tandem terra requieuit fessa sabæa:
V ixq; uteri portabat onus. tum nescia uoti,
A tq; inter mortisq; metus, & tædia uitæ
E st tales complexa preces. O' siqua patetis
N umina confessis, merui: nec triste recuso
S upplicium: sed ne uiolem uiuosq; superstes,
M ortuaq; extinctos: ambobus pellite regnis:
M utatæq; mihi uitamq;, necemq; negate.
N umen confessis aliquod patet: ultima certe
V ota suos habuere deos: nam crura loquentis
T erra superuenit: ruptosq; obliqua per ungues
P orrigitur radix, longi firmamuna trunci:
O ssaq; robur agunt: mediæq; manente medulla
S anguis it in succos: in magnos brachia ramos:
I n paruos digiti: duratur cortice pellis.
I amq; grauem crescens uterum præcinxerat arbor:
P ectoraq; obruerat: collumq; operire parabat:
N on tulit illa moram: uenientiq; obuia ligno
S ubsedit: mersitq; suos in cortice uultus.
Q uæ quanquam amisit ueteres cum corpore sensus:
F let tamen: & tepidæ manant ex arbore guttæ.
E st honor & lachrymus: stillataq; cortice Myrrha
N omen herile tenet: nulloq; tacebitur æuo.
A t male conceptus sub robore creuerat infans:
Q uærebatq; uiam: qua se genitrice relictâ
E xereret. media grauidus tumet arbore uenter.

Ouid.

r

METAMOR.

T endit onus matrem: neq; habent sua uerba dolores:
N ec Lucina potest parientis uoce uocari.
N itenti tamen est similis: curuataq; crebros
D at gemitus arbor: lachrymisq; cadentibus humet.
C onstitit ad ramos mutis Lucina dolentes:
A dmouitq; manus: & uerba puerpera dixit.
A rbor agit rimas: & scisso cortice uinum
R eddit onus: uagitq; puer: quem mollibus herbis
N aiades impositum lachrymis unxere parentis.
L audaret faciem liuor quoq;: qualia nanq;
C orpora nudorum tabula pinguntur amorum:
T alis erat: sed ne faciat discrimina cultus:
A ut huic adde leues, aut illis deme pharetras.
L abitur occulte, fallitq; uolatilis ætas:
E t nihil est annis uelocius. ille sorore
N atus, auoq; suo: qui conditus arbore nuper:
N uper erat genitus: modo formosissimus infans:
I am iuuenis, iam uir, iam se formosior ipso est:
I am placet & Veneri: matriq; ulciscitur ignes.
N anq; pharetratus dum dat puer oscula matri:
I nscius extanti distrinxit arundine pectus.
L æsa manu natum dea reppulit. altius actum
V ulnus erat specie: primoq; fefellerat ipsam.
C apta uiri forma, non iam Cythereia curat
L ittora: non alto repetit Paphon æquore cinctam,
P iscosamq; Cnidon, grauidamq; Amathunta metallis.
A bstinet & cælo: cælo præfertur Adonis.
H unc tenet: huic comes est: assuetaq; semper in umbra
I ndulgere sibi, formamq; augere colendo,
P er iuga, per syluas, dumosaq; saxa uagatur

N uda genu uestem ritu succincta Dianæ:
 H ortaturq; canes: tutæq; animalia prædæ
 A ut pronos lepores, aut celsum in cornua Ceruum,
 A ut agitat damas: a fortibus abstinet apris:
 R aptoresq; lupos, armatosq; unguibus urfos
 V itat: & armenti saturatos cæde leones.
 T e quoq; ut hos timeas, siquid prodesse monendo
 P offet: Adoni monet: fortisq; fugacibus esto,
 I nquit: in audaces non est audacia tuta.
 P arce meo iuuenis temerarius esse periclo:
 N e ue feras, quibus arma dedit natura, laceffe:
 S tet mihi ne magno tua gloria non mouet ætas,
 N ec facies, nec quæ venerem mouere, leones,
 S etigerosq; fues, oculosq; animosq; ferarum.
 F ulmen habent acres in aduncis dentibus apri:
 I mpetus est fuluis, & uasta leonibus ira:
 I nuisumq; mihi genus est. quæ causa roganti,
 D icam ait, & ueteris monstrum mirabile culpæ.
 S ed labor insolitus iam me lassauit: & ecce
 O pportuna sua blanditur populus umbra:
 D atq; torum cespes: libet hac requiescere tecum,
 E t requieuit humo: pressitq; & gramen, & ipsum:
 I nq; sinu iuuenis posita ceruice reclinis
 S ic ait: ac medijs interserit oscula uerbis.
 6. ii. F orsitan audieris aliquam certamine cursus
 V eloces superasse uiros: non fabula rumor
 I lle fuit: superabat enim: nec dicere possis
 L aude pedum, formæ ne bono præstantior esset.
 S citanti deus huic de coniuge, coniuge dixit
 N il opus est Atalanta tibi: fuge coniugis usum.

METAMOR.

Nec tamen effugies: teq; ipsa uina carebis.
 Territa sorte dei per opacas innuba syluas
 V iuit: & instantem turbam uiolenta procorum
 C onditione fugat: nec sum potienda, nisi, inquit,
 V icta prius cursu: pedibus contendite mecum.
 P ræmia ueloci, coniux, thalamiq; dabuntur:
 M ors pretium tardis: ea lex certaminis esto.
 I lla quidem immitis: sed tanta potentia formæ est:
 V enit ad hanc legem temeraria turba procorum.
 S ederat Hippomenes cursus spectator iniqui:
 E t petitur cuiquam per tanta pericula coniux?
 D ixerat: ac nimios iuuenum damnarat amores.
 A t faciem, & posito corpus uelamine uidit,
 Q uale meum, uel quale tuum, si fœmina fias:
 O bstupuit: tollensq; manus, ignoscite, dixit,
 Q uos modo culpaui: non dum mihi præmia nota,
 Q uæ peteretis, erant. laudando concipit ignes:
 E t nequis iuuenum currat uelocius, optat:
 I nuidiamq; timet. sed cur certaminis huius
 I ntentata mihi fortuna relinquitur? inquit:
 A udentes deus ipse iuvat. dum talia secum
 E xigit Hippomenes: passu uolat alite uirgo.
 Q uæ quanquam Scythica non segnius ire sagitta
 A onio uisa est iuueni: tamen ille decorem
 M iratur magis: & cursus facit ipse decorem.
 A ura refert ablata citis talaria plantis:
 T ergaq; iactantur crimes per eburnea, quæq;
 P oplitibus suberant picto genualia limbo:
 I nq; puellari corpus candore ruborem
 T raxerat, haud aliter, quàm cum super atria uelum

C and
 D um
 E t teg
 D ant
 N on t
 C onfr
 Quid
 M ecur
 F ecer
 N ang
 E st N
 N ec n
 H ippe
 T alia
 A spici
 A tq; i
 P erdes
 C oning
 N ec for
 S ed qu
 Quid
 Quid
 Quid
 V t per
 D um
 C oning
 N ollet
 C ur
 V ider
 A dm

Candida purpureum similem dat, et inficit umbrā.
Dum notat hæc hospes: decursa nouissima meta est:
Et tegitur festa uictrix Atalanta corona.
Dant genutum uicti: penduntq; ex fœdere pœnas.
Non tamen euentu iuuenis deterritus horum
Constitit in medio: uultuq; in uirgine fixo
Quid facilem titulum superando quæris inertes?
Mecum confer, ait. seu me fortuna potentem
Fecerit: à tanto non indignabere uinci.
Nanq; mihi genitor Megareus, Onchestus illi:
Est Neptunus auus: pronepos ego regis aquarum:
Nec uirtus citra genus est. seu uincar: habebis
Hippomene uicto magnum, & memorabile nomen.
Talia dicentem molli Schoeneia uultu
Aspicit: & dubitat, superari, an uincere malit.
Atq; ita, quis Deus hunc formosis inquit iniquis
Perdere uult? caræq; iubet discrimine uitæ
Coniugium petere hoc? non sum me iudice tanti.
Nec forma tangor: poteram tamen hac quoq; tangi:
Sed quod adhuc puer est: nō me mouet ipse, sed ætas.
Quid? quod inest uirtus, & mens interrita lethi?
Quid? quod ab æquorea numeratur origine quartus?
Quid? quod amat? tantiq; putat connubia nostra,
Vt pereat, si me fors illi dura negarit?
Dum licet, hospes abi: thalamosq; relinque cruentos.
Coniugium crudele meum est: tibi nabere nulla
Nollet: & optari potes à sapiente puella.
Cur tamen est mihi cura tui tot iam ante peremptis?
Viderit: intereat: quoniam tot cæde procorum
Admonitus non est: agiturq; in tædia uitæ.

METAMOR.

O cecidet hic igitur, uoluit quia uiuere mecum?
 I ndignamq; necem pretium patietur amoris?
 N on erit inuidia uictoria nostra ferendae.
 S ed non culpa mea est: utinam desistere uelles:
 A ut quoniam es demens: utinam uelocior esses.
 A h quam uirgineus puerili uultus in ore est:
 A h miser Hippomene, nollem tibi uisa fuissem.
 V iuere dignus eras. quod si felicior essem:
 N ec mihi coniugium fata importuna negarent:
 V nus eras, cum quo sociare cubilia uellem.
 D ixerat: utq; rudis, primoq; cupidine tacta,
 Q uod facit ignorans, amat, et non sentit amorem.
 I am solitos poscunt cursus populusq;, paterq;:
 C um me sollicita proles Neptunia uoce
 I nuocat Hippomenes: Cytherea comprecor ausis
 A dsit ait nostris: et, quos dedit, adiunget ignes.
 D etulit aura preces ad me non inuida blandas:
 M otaq; sum (fateor) nec opis mora longa dabatur.
 E st ager: indigenae Damascenum nomine dicunt:
 T elluris Cypriae pars optima: quam mihi priusci
 S acrauere senes: templisq; accedere dotem
 H anc iussere meis. medio nitet arbor in aruo
 F ulua comas, fuluo ramus crepitantibus auro.
 H inc tria forte, mea ueniens decerpta ferebam
 A urea poma manu: nulliq; uidenda, nisi ipsi,
 H ippomenen adij: docuiq; quis usus in illis.
 S igna tubae dederant: cum carcere prorsus uterq;
 E micat: et summam celeri pede libat arenam.
 P osse putes illos siccis freta radere passu:
 E t segetis canae stantes percurrere aristas.

A dy
 v erb
 H ipp
 P elle
 G auc
 O quo
 s pect
 A rid
 M et
 F ceti
 O bfr
 D ecli
 P rae
 I lla
 C orri
 E t r
 C onf
 R effe
 I nq;
 I cat
 A n po
 T eller
 I mpe
 N eue
 P rae
 D ign
 F err
 N ee
 C on
 E x

A dūciunt animos iuueni clamorq; fauorq;
V erbaq; dicentum, nunc nunc incumbere tempus:
H ippomene propera: nunc uiribus utere totis:
P elle moram, uinces. dubium, Megareius heros
G audeat, an Virgo magis his Schoeneia dictis.
O quoties, cum iam posset transire: morata est:
S pectatosq; diu uultus inuita reliquit.
A ridus a lasso ueniebat anhelitus ore:
M etaq; erat longe. tum deniq; de tribus unum
F ætibus arboreis proles Neptunia misit.
O bstupuit uirgo: nitidiq; cupidine pomi
D eclinat cursus: aurumq; uolubile tollit.
P ræterit Hippomenes: resonant spectacula plausu.
I lla moram celeri, cessataq; tempora cursu
C orrigit: atq; iterum inuenem post terga relinquit.
E t rursus pomi iactu remorata secundi
C onsequitur: transitq; uirum. pars ultima cursus
R estabat: nunc inquit ades dea muneris author:
I nq; latus campi, quo tardius illa rediret:
I cit ab obliquo nitidum iuueniliter aurum.
A n peteret uirgo uisa est dubitare: coegi
T ollere: & adieci sublato pondera malo:
I mpediūq; oneris pariter grauitate, moraq;
N e ue meus sermo cursu sit tardior ipso:
P ræterita est uirgo: duxit sua præmia uictor.
D igna ne cui grates ageret? cui thuris honorem
F erret Adoni sui? nec grates immemor egit:
N ec mihi thura dedit. subitam conuertor in iram:
C ontemptuq; dolens, ne sim spernenda futuris:
E xemplo caueo: meq; ipsam exhortor in ambos.

METAMOR.

T empla Deūm matri, quæ quondam clarus Echion
 F ecerat ex uoto: nemorosis abdita syluis
 T ransibant: & iter longum requiescere suasis.
 I llic concubitus intempestua cupido
 O cupat Hippomenen, et numine concita nostro.
 L iminis exigui fuerat propè templa recessus
 S peluncæ similis, nativo pumice tectus,
 R elligione sacer prisca: quo multa sacerdos
 L ignea contulerat ueterum simulachra deorum.
 H unc init: & uetito temerat sacraria probro.
 S acra retorserunt oculos: turritaq; mater
 A n stygia fontes dubitauit mergeret unda.
 P œna leuis uisa est. ergo modo leuia fuluæ
 C olla iubæ uelant: digiti curuantur in unguës:
 E x humeris armī sunt: in pectora totum
 P onduſ abīt: summæ cauda uerruntur arenæ:
 I ram uultus habet: pro uerbis murmura reddunt:
 P rothalamus celebrant syluas: alijsq; timendi
 D ente premunt domito Cybeleia frena leones.
 H os tu care mihi, cumq; his genus omne ferarum,
 Q uod non terga fugæ, sed pugnae pectora præbet:
 E ffuge: ne uirtus tua sit damnosa duobus.
 7.12.13. I lla quidem monuit: iunctisq; per aera cyncis,
 C arpit iter: sed stat monitis contraria uirtus.
 F orte suam latebris uestigia certa secuti
 E xcūere canes: syluisq; exire parantem
 F ixerat obliquo innēus Cinyreius ictu.
 P rotinus excussit pando uenabula rostro
 S anguine tincta suo: trepidumq; & tuta petentem
 T rux aper insequitur: totosq; sub inguine dentes

A bdidit: & fulua moribundum strauit arena.
V ecta leui curru medias Cytherea per auras,
C ypron olorinis non dum peruenerat alis.
A gnouit longe genutum morientis: & albas
F lexit aues illuc: utq; æthere uidit ab alto
E xanimem, inq; suo iactantem sanguine corpus:
D esiliit: pariterq; sinum, pariterq; capillos
R upit: & indignis percussit pectora palmis.
Q uestaq; cum fatis, & non tamen omnia uestri
I uris erunt, dixit: luctus monimenta manebunt
S emper Adoni mei: repetitaq; mortis imago
A nnuua plangoris peraget simulamina nostri.
A t cruor in florem mutabitur. an tibi quondam
F æmineos artus in olentes uertere mentas
P ersephone licuit? nobis Cinyreius heros
I nuidiæ mutatus erit? sic fata cruorem
N ectare odorato sparsit: qui tactus ab illo
I ntumuit: sicut pluuio perlucida cælo
S urgere bulla solet. nec plena longior hora
F acta mora est: cum flos de sanguine concolor ortus:
Q ualem, quæ lento cælant sub cortice granum
P unica ferre solent: breuis est tamen usus in illo:
N anq; male hærentem, & nimia leuitate caducum
E xcitant iðem, qui perflant omnia, uenti.

PVBLII OVIDII NASONIS

METAMOR. LIB. XI.

Fabula. i.

Armine dum tali sylvas, animosq;

c ferarum

Threicius nates, & saxa sequentia
ducit:

Ece natus Ciconum tectæ lymphata ferinis
Pectora uelleribus tumuli de uertice cernunt
Orphea percussis sociantem carmina nervis.
E quibus una, leues iactato crine per auras
En ait, en hic est nostri contemptor: & hastam
Vatis Apollinei uocalia misit in ora:
Quæ folijs præfuta notam sine uulnere fecit.
Asterius telum lapis est: qui missus in ipso
Aere concentu uictus uocisq;, lyræq; est:
Ac ueluti supplex pro tam furialibus ausis
Ante pedes iacuit. sed enim temeraria crescunt
Bella: modusq; abiit: insanaq; regnat Erinnys.
Cunctaq; tela forent cantu mollita: sed ingens
Clamor, & inflato berecynthia tibia cornu,
Tympanaq;, & plausus, & bacchei ululatus
Obstrepuere sono citharæ. tum deniq; saxa
Non exauditi rubuerunt sanguine uatis.
Ac primum attonitas etiam num uoce canantis
Innumeras uolucres, anguesq;, agmenq; ferarum,
Menades Orphei titulum rapuere theatri:
Inde cruentatis uertuntur in Orphea dextris:
Et coeunt, ut aues, si quando luce uagantem
Nocis auem ceruunt: structoq; utrinq; theatro

V t matutina ceruus periturus arena
 P rada canum est: natemq; petunt: et fronde uirentes
 C onijciunt thyrsos, non hæc in muneræ factos.
 H æ glebas, illæ direptos arbore ramos,
 P ars torquent silices: neu desint tela furori,
 F orte boues presso subigebant uomere terram:
 N ec procul hinc multo fructum sudore parantes,
 D ura lacertosi fodiebant arua coloni.
 A gmne qui uiso fugiunt: operisq; relinquunt
 A rma sui: uacuosq; iacent dispersa per agros
 S arculaq; rastroq; graues, longiq; ligones.
 Quæ postquam rapuere feræ: cornuq; minaci
 D iuulsere boues: ad uatis fata recurrunt:
 T endentemq; manus, atq; illo tempore primum
 I rrita dicentem, nec quicquam uoce mouentem
 S acrilæ perimunt: perq; os (pro Iuppiter) illud
 A uditum saxi, intellectumq; ferarum
 S ensibus, in uentos anima exhalata recessit.
 T e mæstæ uolucres Orphen, te turba ferarum,
 T e rigidi silices, tua carmina sæpe secutæ
 F leuerunt Syluæ: positis te frondibus arbor
 T onsa comas, luxit: lachrymis quoq; flumina dicunt
 I ncreuisse suis: obscuraq; carbasa pullo
 N aides, & Dryades, passosq; habuere capillos.
 M embra iacent diuersa locis: caput Hebre, lyramq;
 E xæpis: & (mirum) medio dum labitur amne,
 F lebile nescio quid queritur lyra: flebile lingua
 M urmurat exanimis: respondent flebile ripæ.
 I amq; mare inuictæ flumen popolare relinquunt:
 E t Methymnæ potiuntur littore Lesbi.

METAMOR.

Hic ferus expositum peregrinis anguis arenis
Os petit: & sparsos stillanti rore capillos
Lambit: & hymniferos inhiat diuellere vultus.
Tandem Phœbus adest: morsusq; inferre parantem
Arctet: & in lapidem rictus serpentis apertos
Congelat: & patulos (ut erant) indurat hiatus.
Vmbra subit terras: & quæ loca uiderat ante,
Cuncta recognoscit: quærensq; per arua piorum,
Inuenit Eurydicen: cupidisq; amplexatur ulnis.
Hic modo coniunctis spatiantur passibus ambo:
Nunc præcedentem sequitur: nunc præuius anteit:
Eurydicenq; suam iam tuto respicit Orpheus.
 lab. 2 - **N**on impune tamen scelus hoc finit esse **L**yæus:
Amissosq; dolens sacrorum uate suorum
Protinus in syluis matres Edonidas omnes,
 Quæ uidere nefas, torta radice ligauit.
Quipe pedum digitos in quantum est quæq; secuta
Traxit: & in solidam detrusit acumine terram.
Vtq; suum laqueis, quos callidus abdidit auceps:
Crus ubi commisit uolucris: sensitq; teneri:
Plangitur: ac trepidans astringit uincula motu.
Sic quæcunq; solo defixa cohæserat harum
Externata fugam frustra tentabat. at illam
Lenta tenet radix: exultantemq; coercet.
Dumq; ubi sunt digiti, dū pes ubi quærit, et unguis:
Aspiciat in teretes lignum succedere furas:
Et conata femur moerenti plangere dextra:
Robora percussit: pectus quoq; robora fiunt:
Robora sunt humeri: porrectaq; brachia ueros
Esse putes ramos: & non fallere putando.

26.3. Nec satis hoc Baccho est: ipsos quoque deserit agros:
Cumque choro meliore, sui uincta Tmoli,
Pactolonque petit: quamuis non aureus illo
Tempore, nec caris erat inuidiosus arenis.
Hunc assueta cohors Satyri, Bacchaque frequentant:
At Silenus abest. titubantem annisque, meroque
Ruricolae cepere phryges: uinctumque coronis
Ad regem duxere Midam: cui thracius Orpheus
Orgia tradiderat cum cecropio Eumolpo.
Qui simul agnouit socium, comitemque sacrorum:
Hospitis aduentu festum genialiter egit
Per bis quinque dies, et iunctas ordine noctes.
Et iam stellarum sublime coegerat agmen
Lucifer undecimus? lydos cum laetus in agros
Rex uenit: et inueni Silenum reddit alumno.
Hic deus optanti gratum, sed inutile fecit
Muneris arbitrium gaudens altore recepto.
Ille male usus donis, ait. effice quidquid
Corpore contigero, solum uertatur in aurum.
Annuit optatis: nocturaque munera soluit
Liber: et indoluit quod non meliora petisset.
Laetus abit: gaudetque malo Berecyntius heros:
Pollicitique fidem tangendo singula tentat:
Vixque sibi credens, non alta fronde uirentem
Ilice detraxit uirgam: uirga aurea facta est.
Tollit humo saxum: saxum quoque palluit auro.
Contigit et glebam: contactu gleba potenti
Massa fit. arentes cereris decerpsit aristas:
Aurea messis erat. demptum tenet arbore pomum:
Hesperidas donasse putes. si postibus altis

METAMOR.

A dmouit digitos: postes radiare uidentur.
 I lle etiam liquidis palmas ubi lauerat undis:
 V nda fluens palmis Danaën eludere possit.
 V ix spes ipse suas animo capit, aurea fingens
 O mnia. gaudenti mensas posuere ministri
 E xstructas dapibus, nec tostæ frugis egentes.
 T um uero, siue ille sua cerealia dextra
 M unera contigerat: cerealia dona rigebant.
 S iue dapes auido conuellere dente parabat:
 L amina fulua dapes, admoto dente premebat.
 M iscuerat puris authorem muneris undis:
 F usile per rictus aurum fluitare uideres.
 A ttonitus nouitate mali, diuesq; miserq;
 E ffugere optat opes: & quæ modo uouerat, odit.
 C opia nulla famem releuat: sitis arida guttur
 V rit: & inuiso merito torquetur ab auro.
 A d coelumq; manus, & splendida brachia tollens,
 D a ueniam Lenæ pater, peccauimus inquit:
 S ed misere precor: speciosq; eripe damno.
 M ite deum numen Bacchus peccasse fatentem
 R estituit: factiq; fide data munera soluit.
 N e ue male optato maneat circumlitus auro:
 V ade, ait, ad magnis uicinum Sardibus amnem:
 P erq; iugum ripæ labentibus obuius undis
 C arpe uiam: donec uenias ad fluminis ortus.
 S pumigerôq; tuum fonti, qua plurimus exit:
 S ubde caput: corpusq; simul, simul elue crimen.
 R ex iussæ succedit aquæ: uis aurea tinxit
 F lumen: & humano de corpore cessit in amnem.
 N unc quoq; iam ueteris percepto semine uenæ

ab. 4. A rua rigent, auro madidis pallentia glebis.
I lle perosus opes, sylvasq; & rura colebat,
P anaq; montanis habitantem semper in antris.
P ingue sed ingenium mansit: nocituraq; ut ante
R ursus erant domino stolidæ præcordia mentis.
N am freta prospiciens late riget arduus alto
T molus in ascensu: cliuq; extensus utroq;
S ardis hinc, illinc parvis finitur Hypæpis.
P an ibi dum teneris iactat sua carmina nymphis:
E t leue cerata modulatur arundine carmen:
A usus apollineos præ se contemnere cantus,
I udice sub Tmolo certamen uenit ad impar.
M onte suo senior iudex consedit: & aures
L iberat arboribus: quercu coma cærulea tantum
C ingitur: & pendent circum caua tempora glandes.
I s; deum pecoris spectans in iudice dixit
N ulla mora est. calamus agrestibus insonat ille:
B arbaricoq; Midan(aderat nam forte canenti)
C armine delinjt. post hunc sacer ora retor sit
T molus ad os Phæbi: uultum sua sylua secuta est.
I lle caput flammum lauro parnaside uinctus
V errit humum, tyrio saturata murice palla:
D istinctamq; lyram gemmis, & dentibus indis
S ustinet à læua: tenuit manus altera plectrum.
A rtificis status ipse fuit. tum stamina docto
P ollice sollicitat: quorum dulcedine captus
P ana iubet Tmolus citharæ summittere cannas.
I udicium, sanctiq; placet sententia montis,
O mnibus: arguitur tamen, atq; iniusta uocatur
V nius sermone Midæ. nec Delius aures

METAMOR.

H umanam stolidas patitur retinere figuram.
 S ed trahit in spatium: uillisq; albensibus implet:
 I nstabilesq; illas facit: & dat posse moueri.
 C ætera sunt hominis: partem damnatur in unam:
 I nduiturq; aures lente gradientis aselli.
 I lle quidem cælare cupit: turpiq; pudore,
 T empora purpureis tentat uelare tiaris:
 S ed solitus longos ferro refecare capillos
 V iderat hoc famulus: qui cum nec prodere uisum
 D edecus auderet, cupiens efferre sub auras:
 N ec posset reticere tamen: se cedit: humumq;
 E ffo dit: & domni quales aspexerit aures,
 V oce refert parua: terræq; immurmurat hausta:
 I ndiciūq; suæ uocis tellure regeſta
 O bruit: & scrobibus tacitus diſcedit opertis.
 C reber arundinibus tremulis ibi surgere lucus
 C æpit: & ut primum pleno maturuit anno
 P rodidit agricolam: leni nam motus ab aſtro
 O bruta uerba refert: domniq; coarguit aures.
 V ultus abit T molo: liquidumq; per aëra uectus
 A ngustum citra pontum Nephelidos Helles
 L aomedonteis Latoius aſtitit aruis.
 D extera Sigæi, Rhætæi læua profundi
 A ra Panomphæo uetus eſt ſacrata tonanti.
 I nde nouæ primum moliri mœnia Troiæ
 L aomedonta uidet: ſuſceptaq; magna labore
 C reſcere difficili: nec opes expoſcere paruas.
 C umq; tridentigero tumidi genitore profundi
 M ortalem induitur formam: phrygiæq; tyranno
 A edificat muros pactus pro mœnibus aurum.

Stabat

S tabat opus: pretium rex inficiatur: & addit
 P erfidiæ cumulum falsis periuria uerbis.
 N on impune feres, rector maris inquit: & omnes
 I nclinauit aquas ad auaræ littora Troiæ:
 I nq; freti formam, terras conuertit: opesq;
 A bstulit agricolis: & fluctibus obruit agros.
 P æna neq; hæc satis est: regis quoq; filia monstro
 P oscitur æquoreo: quam dura ad saxa reuinctam
 V indicat Alcides: promissaq; munera dictos
 P oscit equos: tantiq; operis mercede negata,
 B is periura capit superatæ mœnia Troiæ.
 N ec pars militiæ Telamon sine honore recessit:
 H esioneq; data potitur. nam coniuge Peleus
 C larius erat diua: nec aui magis ille superbit
 N omine, quàm soceri: siquidem Iouis esse nepotem
 C ontigit haud uni: coniux dea contigit uni.
 26. 7. N anq; senex Thetidi Proteus dea dixerat undæ
 C oncipe: mater eris inuenis: qui fortibus armis
 A cta patris uincet: maiorq; uocabitur illo.
 E rgo ne quicquam mundus Ioue maius haberet:
 Q uamuis haud tepidos sub pectore senserat ignes:
 I uppiter æquoræ Thetidis connubia fugit:
 I nq; sua Aeaciden succedere uota nepotem
 I ussit: & amplexus in uirginis ire marinæ.
 E st sinus Hæmoniae curuos falcatus in arcus:
 B rachia procurrunt: ubi si foret altior unda,
 P ortus erat: summis inductum est æquor arenis.
 L ittus habet solidum: quod nec uestigia seruet:
 N ec remoretur iter: nec opertum pendeat alga.
 M yrtea sylua subest bicoloribus obsita bacis.

Quid.

6

METAMOR.

E st specus in medio, natura factus, an arte,
 A mbiguum: magis arte tamen: quod sepe uenire
 F renato delphine sedens Theti nuda solebas.
 I llic te Peleus, ut somno uicta iacebas:
 O cupat: & quoniam precibus tentata repugnas:
 V im parat, innectens ambobus colla lacertis.
 Q uod nisi uenisses uariatis sepe figuris
 A d solitas artes: auso foret ille potitus.
 S ed modo tu uolucris, uolucrem tamen ille tenebat:
 N unc grauis arbor eras: hærebat in arbore Peleus.
 T ertia forma fuit maculose tigridis: illa
 T erritus Aeacides a corpore brachia soluit.
 I s; deos pelagi uino super æquora fuso,
 E t pecoris fibris, & fumo thuris adorat:
 D onec carpathius medio de gurgite uates,
 A eacide, dixit, thalamus potiere petitis:
 T u modo, cum gelido sopita quiescit in antro:
 I gnaram laqueis, uincloq; innecte tenaci:
 N ec te decipiat centum mentita figuras:
 S ed preme quidquid erit: dū quod fuit ante, reformet.
 D ixerat hæc Proteus: & condidit æquore uultum:
 A dmisitq; suos in uerba nouissima fluctus.
 P ronius erat titan: inclinatioq; petebat
 Hesperium temone fretum: cum pulchra relicto
 N ereis ingreditur consueta cubilia fluctu.
 V ix bene uirgineos Peleus inuaserat artus:
 I lla nouat formas: donec sua membra teneri
 S ensit: & in partes diuersas brachia tendit.
 T unc demum ingemuit: neq; ait sine numine uincis:
 E xhibita estq; Thetis. confessam amplectitur heros:

E t po
 8. F elix
 E t cui
 O mni
 E xpul
 A cipit
 L uifer
 O re fer
 D issim
 Q uo pe
 V enit
 Q uoq;
 H aud
 C opia
 V elam
 Q uoq;
 M entita
 S e inue
 T alibus
 N ostra p
 A dūcis
 N omen
 Q uod pe
 Qualia
 E t heu
 P eleus
 F orsit
 T erret
 V ir fuit
 A cer e

Et potitur uotis: ingentiq; implet Achille.
 8. Felix et nato, felix et coniuge Peleus:
 Et cui, si demas iugulati crimina Phoci:
 Omnia contigerant. fraterno sanguine fontem,
 Expulsumq; domo patria Trachinia tellus
 Accipit: hic regnum sine ui, sine cade regebat
 Lucifero genitore satus, patriumq; nitorem
 Ore ferens Ceyx: illo qui tempore maestus,
 Dissimulisq; sui, fratrem lugebat ademptum:
 Quod postquam Aeacides fessus curaq; uiaq;
 Venit: et intrauit paucis comitantibus urbem:
 Quosq; greges pecorum, quae secum armenta trahebat,
 Haud procul a muris sub opaca ualle reliquit:
 Copia cum facta est adeundi tecta tyranni:
 Velamenta manu praetendens supplice, quis sit,
 Quoque satus, memorat: tantum sua crimina calat:
 Mentiturq; fugae causam: petit, urbe, uel agro
 Se inuenit hunc contra placido Trachinius ore
 Talibus alloquitur. mediae quoq; commoda plebi
 Nostra patent Peleu: nec inhospita regna tenemus:
 A dijs huic animo monimenta potentia, clarum
 Nomen, auumq; Iouem: nec tempora perde precado:
 Quod petis, omne feres: tuaq; haec pro parte uocato:
 Qualiacunq; uides: utinam meliora uideres:
 Et flebat. moueat quae tantos causa dolores,
 Peleusq; comitesq; rogant. quibus ille profatur.
 Forsitan hanc uolucrem, raptam quae uiuit: et omnes
 Terret aues: semper pennas habuisse putatis:
 Vir fuit: et tanta est animi constantia: quantum
 Acer erat, belloq; ferox, ad uimq; paratus,

METAMOR.

N omine Dædalion, illo genitore creatus:
 Qui uocat auroram: cœloq; nouissimus exit.
 C ulta mihi pax est: pacis mihi cura tuenda,
 C oningūq; fuit: fratri fera bella placebant.
 I llus uirtus reges, gentesq; subegit:
 Quæ nunc thisbeas agitat mutata columbas.
 N ata erat huic Chione: quæ dotatissima forma
 M ille procos habuit bis septem nubilis annis.
 F orte reuertentes Phœbus, Maiāq; creatus,
 I lle suis Delphis, hic uertice Cyllenæo,
 V idere hanc pariter: pariter traxere colorem.
 S pem ueneris differt in tempora noctis Apollo:
 N on fert ille moras: uirgāq; mouente soporem
 V irginis os tangit: tactu iacet illa potenti:
 V imq; dei patitur. nox cœlum sparserat astris:
 P hœbus anum simulat: præceptaq; gaudia sumit.
 V t sua maturus compleuit tempora uenter:
 A lipedis de stirpe dei uersuta propago
 N ascitur Autolycus, furtum ingeniosus ad omne:
 Qui facere assuerat patriæ non degener artis
 C andida de nigris, & de candentibus atra.
 N ascitur è Phœbo (nanq; est enixa gemellos)
 C armine uocali clarus citharāq; Philāmon.
 Quid peperisse duos, & dis placuisse duobus,
 E t forti genitore, & progenitore Tonante
 E sse satam prodest? an obest quoq; gloria multis?
 Obsuit huic certe: quæ se præferre Dianæ
 S ustinuit: faciemq; deæ culpauit. at illi
 I ra ferox mota est: factisq; placebimus inquit.
 N ec mora: curauit corna: neruq; sagittam

Impulit: & meritam traiecit arundine linguam.
Ingua iacet: nec uox, tentataq; uerba sequuntur:
Conantemq; loqui, cum sanguine uita reliquit.
Quam miser amplexans ego tunc patrioq; dolorem
Corde tuli: fratriq; pio solatia dixi.
Quæ pater haud aliter, quam cantes murmura ponti,
Acipit: & natam delamentatur ademptam.
Vt uero ardentem uidit: quater impetus illi
In medios fuit ire rogos: quater inde repulsus
Concita membra fugæ mandat: similisq; iuuenco
Spicula crabronum pressa ceruice gerenti,
Qua uia nulla, ruit: iam tum mihi currere uisus
Plus homine est: alasq; pedes sumpsisse putares.
Effugit ergo omnes: ueloxq; cupidine lethi
Vertice Parnasi potitur: miseratus Apollo,
Cum se Dædalion saxo misisset ab alto:
Fecit auem: & subitis pendente sustulit alis:
Oraq; adunca dedit: curuos dedit unguibus hamos,
Virtutem antiquam, maiores corpore uires.
Et nunc Accipiter nulli satis æquis, in omnes
Sæuit aues: alijsq; dolens fit causa dolendi.
Quæ dum Lucifero genitus miracula narrat
De consorte suo: cursu festinus anhelos
Aduolat armenti custos Phocæus Anetor:
Et Peleu, Peleu, magnæ tibi nuntius adsum
Cladis ait. quodcunq; ferat, iubet edere Peleus:
Pendet & ipse metu trepidi Trachinius oris.
Ille refert. fessos ad littora curua iuuenkos
Appuleram: medio cum sol altissimus orbe
Tantum respiceret, quantum superesse uideret:

Parsq; boum fuluis genua inclinat arenis:
Latarumq; iacens campos spectabat aquarum:
Pars gradibus tardis illuc errabat, & illuc:
Nant alij: celsiq; extant super æquora collo.
Templa mari subsunt nec marmore clara, nec auro:
Sed trabibus densis, lutoq; umbrosa uetusto:
Nereides, Nereusq; tenent hos nauita templi
Edidit esse deos: dum retia littore sicut.
Iuncta palus huic est densis obsessa salictis:
Quam restagnantis fecit maris unda paludem:
Inde fragore graui strepitus loca proxima terret
Bellua uasta lupus: syluisq; palustribus exit,
Oblitus & spumus, & crasso sanguine rictus,
Fulmineus rubra suffusus lumina flamma.
Qui quanquam sæuit pariter rabieq; fameq;
Acrior est rabie: neq; enim ieiunia curat
Cæde boum, diramq; famem finire: sed omne
Vulnerat armentum: sternitq; hostiliter omnes.
Pars quoq; de nobis funesto saucia morsu,
Dum defensamus: letho est data: sanguine littus,
Vndaq; prima rubent, demugitæq; paludes.
Sed mora damnosa est: nec res dubitare remittit:
Dum superest aliquid: cuncti coeamus ad arma:
Arma capeffamus: coniunctaq; tela feramus:
Dixerat agrestis: nec Pelea damna mouebant.
Sed memor admissi, Nereida colligit orbam
Damna sui inferias extincto mittere Phoco.
Induere arma uiros, uiolentaq; sumere tela,
Rex iubet Oetæus: cum quæ simul ipse parabat
Ire: sed Halcione comux excitata tumultu

P rofilit: & non dum totos ornatæ capillos
 D isijcit hos ipsos: colloq; infusa mariti,
 M ittat ut auxilium sine se, uerbisq; precatur,
 E t lachrymis: animasq; duas ut seruet in una.
 A cades illi, Pulchros regina, piosq;
 P one metus: plena est promissi gratia uestri.
 N on placet arma mihi contra noua monstra moueri.
 N umen adorandum pelagi est. erat ardua turris
 A rce locus summa, fessis loca grata carinis.
 A scendunt illuc: stratosq; in littore tauros
 C um gemitu aspiciunt: uastatoremq; cruento
 O re ferum, longos infectum sanguine uillos.
 I nde manus tendens in aperti littora ponti
 C æruleam Peleus Psamathen, ut finiat iram,
 O rat: opemq; ferat: nec uocibus illa rogantis
 F lectitur Aeacida. Thetis hanc pro coniuge supplex
 A ccepit ueniam. sed enim reuocatus ab acri
 C æde lupus perstat dulcedine sanguinis asper:
 D onec inhaerentem lacera æruicæ iuuentæ
 M armore mutauit. corpus, præterq; colorem
 O mnia seruauit: lapidis color indicat, illum
 I am non esse lupum: iam non debere timeri.
 N ec tamen hac profugum consistere Pelea terra
 F ata sinunt: Magnetæ adit uagus exul: & illic
 S umit ab hæmonio purgamina cædis Acasto.
 26. 10. I nterea fratrisq; sui, fratremq; secutus
 A nxia prodigijs turbatus pectora Ceyx,
 C onsulat ut sacras hominum oblectamina sortes:
 A d Clarium parat ire deum. nam templa profanus
 I nuiæ cum Phlegyis faciebat Delphicæ Phorbas.

METAMOR.

C onsilij tamen ante sui fidissima certam
 T e facit Halcyone: cui protinus intima frigus
 O ssa receperunt: buxoq; simillimus ora
 P allor obit: lachrymisq; genæ maduere profusis.
 T er conata loqui, ter fletibus ora rigauit:
 S ingultuq; pias interrumpente querelas
 Quæ mea culpa tuam, dixit, carissime mentem
 V ertit? ubi est, quæ cura mei prior esse solebat?
 I am potes Halcyone securus abesse relicta?
 I am uia longa placet? iam sum tibi carior absens?
 A t puto per terras iter est? tantumq; dolebo?
 N on etiam metuam? curæq; timore carebunt?
 A equora me terrent, & ponti tristis imago:
 E t laceras nuper tabulas in littore uidi.
 E t saepe in tumultis sine corpore nomina legi.
 N e ue tuum fallax animum fiducia tangat:
 Q uod socer Hippotades tibi sit: qui carcere fortes
 C ontineat uentos: & cum uelit, æquora placet.
 C um semel emissi tenuerunt æquora uenti:
 N il illis uetitum est: incommendataq; tellus
 O mnis, set omne fretū est: cœli quoq; nubila uexant:
 E xcutiuntq; feris rutilos concursibus ignes.
 Q uo magis hos noui (nam noui: & saepe paterna
 P arua domo uidi) magis hos reor esse timendos.
 Q uod tua si flecti precibus sententia nullis
 C are potest coniux: nimiumq; es certus eundi:
 M e quoq; tolle simul: certe iactabimur una:
 N ec, nisi quæ patiar, metuam: pariterq; feremus
 Q uicquid erit: pariter super æquora lata feremur.
 T alibus Aeolidis dictis, lachrymisq; mouetur

S ydereus coniux: neq; enim minor ignis in ipso est.
S ed neq; propositos pelagi dimittere cursus,
N ec uult Halcyonen in partem adhibere pericli:
M ultaq; respondit timidum solantia pectus.
N on tamen iccirco causam probat. addidit illis
H oc quoq; lenimen: quo solo flexit amantem.
L onga quidem est nobis omnis mora: sed tibi iuro
P er patrios ignes (si me modo fata remittant)
A nte reuersurum, quàm luna bis impleat orbem.
H is ubi promissis spes est admotæ recursus:
P rotinus eductam naualibus æquore tingi,
A ptariq; suis pinum iubet armamentis.
Q ua rursus uisa ueluti præsaçi futuri
H orruit Halcyone: lachrymasq; emisit abortas:
A mplexusq; dedit: tristiq; miserrima tandem
O re uale, dixit: collapsaq; corpore toto est.
A t iuuenes, quærente moras Ceyce, reducunt
O rdinibus geminis ad fortia pectora remos:
A equaliq; ictu scandunt freta. sustulit illa
H umentes oculos: stantemq; in puppe recurua,
C oncussa q; manu dantem sibi signa maritum
P rima uidet: redditq; notas. ubi terra recessit
L ongius: atq; oculi nequeunt cognoscere uultus:
D um licet, insequitur fugientem lumine pinum.
H æc quoq; ut haud poterat spatio summotæ uideri:
V ela tamen spectat, summo fluitantia malo.
V t nec uela uidet: uacuum petit anxia lectum:
S eq; toro ponit: renouat lectusq; locusq;
H alcyones lachrymas: & quæ pars admonet absit.
P ortubus exierant: & mouerat aura rudentes:

METAMOR.

O buertit lateri pendentes nauita remos:
C ornaq; in summa locat arbore: totaq; malo
C arbasa deducit: uenientesq; accipit auras:
A ut minus, aut certe medium non amplius æquor
P uppe se tabatur: longeq; erat utraq; tellus:
C um mare sub noctem tumidis albescere cœpit
F luctibus: & præceps spirare ualentius eurus.
A rdua iandudum demittite cornua, rector
C lamat: & antennis totum subnectite uelum.
H ic iubet: impediunt aduersæ iussa procellæ:
N ec sinit audiri uocem fragor æquoris ullam.
S ponte tamen properant, alij subducere remos:
P ars munire latus: pars uentis uela negare.
E gerit hic fluctus: æquorq; refundit in æquor:
H ic rapit antennis. quæ dum sine lege geruntur:
A spera crescit hyems: omniq; a parte feroces
B ella gerunt uenti: fretaq; indignantia miscent.
I pse pauet: nec se, quis sit status, ipse fatetur
S cire ratis rector: nec quid iubeat ue, uelit ue.
T anta mali moles, tantoq; potentior arte est.
Q uippe sonant clamore uiri, stridore rudentes,
V ndarum incursum grauis unda, tonitribus æther.
F luctibus erigitur, coelumq; æquare uidetur
P ontus: & inductas aspergine tangere nubes:
E t modo, cum fuluas ex imo uertit arenas:
C oncolor est illis: stygia modo nigrior unda:
S ternitur interdum: spumisque sonantibus albet.
I psa quoq; his agitur uicibus Trachinia puppis:
E t nunc sublimis ueluti de uertice montis
D espicere in ualles, immumq; acheronta uidetur:

Nunc, ubi demissam curuum circumstetit æquor:
Susplicere inferno summum de gurgite cælum.
Sæpe dat ingentem fluctu latus icta fragorem:
Nec lenius pulsata sonat, quàm ferreus olim
Cum laceras aries, balistaue concutit arces.
Vtq; solent sumptis in cursu uiribus, ire
Pectore in arma feri, protentaq; tela leones:
Sic, ubi se uentis commiserat unda coortis:
Ibat in arma ratis: multoq; erat altior illis.
Iamq; labant cunei: spoliataq; tegmina ceræ
Rima patet: præbetq; uiam letalibus undis.
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres:
Inq; fretum credas totum descendere cælum:
Inq; plagas cæli tumefactum ascendere pontum.
Vela madent nimbis: & cum cælestibus undis
Aequoreæ miscentur aquæ: caret ignibus æther:
Cætaq; nox prenutur tenebris hyemusq; suisq;
Discutiunt tamen has, præbentq; mæcantia lumen
Fulmina: fulmineis ardescunt ignibus undæ.
Dat quoq; iam saltus intra caua texta carinæ
Fluctus: & ut miles numero præstantior omni,
Cum sæpe assilijt defensæ mœnibus urbis:
Sæpe potitur tandem: laudisq; accensus amore
Inter mille uiros murum tamen occupat unus:
Sic, ubi pulsarunt celsi latera ardua fluctus:
Vastus insurgens decemæ ruit impetus undæ:
Nec prius absistit fessam oppugnare carinam:
Quàm uelut in captæ descendat mœnia nauis.
Pars igitur tentabat adhuc inuadere pinum,
Pars maris intus erat. trepidat haud segnius omnes:

METAMOR.

Quàm solet urbs, alijs murum fodientibus extra,
 Atq; alijs murum trepidare tenentibus intus.
 Deficit ars: animiq; cadunt: totidemq; uidentur,
 Quot ueniunt fluctus, ruere, atq; irrumperere mortes.
 Non tenet hic lachrymas: stupet hic: uocat ille beatos,
 Funera quos maneant: hic uotis numen adorat:
 Rachiaq; ad cœlum, quod non uidet, irrita tollens
 Poscit opem: subeunt illi fraterq; parensq;
 Hic cum pignoribus domus, & qd cuiq; relictū est.
 Halcyone Ceyx mouet: Ceycis in ore
 Nulla nisi Halcyone est: & cum desyderet unam:
 Gaudet abesse tamen: patriæ quoq; uellet ad ora
 Respiciere: inq; domum supremos uertere uultus.
 Verum ubi sit nescit. tanta uertigine pontus
 Fruet: & inducta piceis e nubibus umbra
 Omne latet cœlum: duplicataq; noctis imago est.
 Frangitur incursu nimborum turbinis arbor:
 Frangitur & regimen: spolijs animosa superbit
 Vnda uelut uictrix: sinuataq; despicit undas.
 Nec lenius, quàm si quis Athon, Pindumq; reuulsos
 Sede sua totos in apertum euerteret æquor:
 Precipitata cadit: pariterq; & pondere, & ictu
 Mergit in ima ratem: cum qua pars magna uirorum
 Urgite pressa graui, neq; in aera reddita, fato
 Functa suo est: alijs partes, & membra carinae
 Trunca tenent. tenet ipse manu, qua sceptrum solebat,
 Fragmina nauigij Ceyx: socerumq; patremq;
 Inuocat (heu) frustra. sed plurima nantis in ore
 Halcyone coniux: illam meminitq; refertq;
 Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus,

O ptat: & exanimus manibus tumuletur amicis.
D um natat: absentem, quoties sinit hiscere fluctus:
N ominat Halcyonen: ipsisq; immurmurat undis.
E tæ super medios fluctus niger arcus aquarum
F rangitur: & rupta mersum caput obruit unda.
L uifer obscurus, nec quem cognoscere posses,
I lla nocte fuit: quoniamq; excedere cælo
N on licuit: densis textit sua nubibus ora.
A colis interea tantorum ignara malorum
D inumerat noctes: & iam quas induat ille,
F estinat uestes: iam quas ubi uenerit ipse,
I psa gerat: reditusq; sibi promittit inanes.
O mribus illa quidem superis pia thura ferebat:
A nte tamen cunctos Iunonis templa colebat:
P rorq; uiro, qui nullus erat, ueniebat ad aras.
V tq; foret sospes coniux suus: utq; rediret:
O ptabat: nullamq; sibi præferret. at illi
H oc de tot uotis poterat contingere solum.
A t dea non ultra pro functo morte rogari
S ustinet: utq; manus funestas arceat aris:
I ri meæ dixit fidissima nuntia uocis,
V ise soporiferam somni uelociter aulam:
E xtinctiq; iube Ceycis imagine mittat
S omnia ad Halcyonen ueros narrantia casus.
D ixerat: induitur uelamina mille colorum
I ris: & arquato cælum curuamine signans
T ecta petit iussi sub nube latentia regis.
E st propè Cimmerios longo spelunca recessu
M ons cauus, ignauæ domus, & penetralia Somni.
Q uod nunquam radijs oriens, medius ue, cadens ue

METAMOR.

P hœbus adire potest: nebulae caligine mistæ
 E xhalantur humo: dubiæq; crepuscula lucis.
 N on uigil ales ibi cristati cantibus oris
 E uocat auroram, nec uoce silentia rumpunt
 S olliciti ue canes, canibus'ue sagacior anser:
 N on fera, non pecudes, non moti flammæ ramæ,
 H umanæ ue somnum reddunt conuitia linguae.
 M uta quies habitat: saxo tamen exit ab imo
 R iuus aquæ Lethes: per quem cum murmure labens
 I nuitat somnos crepitantibus unda lapillis.
 A nte fores antri fecunda papauera florent,
 I nnumeraq; herbæ: quarum de lacte soporem
 N ox legit: Et spargit per opacas humida terras.
 I annua, ne uerso stridorem cardine reddat:
 N ulla domo tota est, custos in limine nullus.
 A t medio torus est hebeno sublimis in antro
 P lumeus, unicolor pullo uelamine tectus:
 Quo cubat ipse deus membris languore solutus.
 H unc circa passim uarias imitantia formas
 S omnia uana iacent, totidem, quot messis aristas,
 S ylua gerit frondes, eiectas littus arenas.
 Quo simul intrauit: manibusq; obstantia uirgo
 S omnia dimouit: uestis fulgore reluxit
 S acra domus: tarda q; deus gravitate iacentes
 V ix oculos tollens, iterumq; iterumq; relabens,
 S ummaq; percutiens nutanti pectora mento,
 E xcussit tandem sibi se: cubitoq; leuatus
 Quid ueniat (cognouit enim) scitatur. at illa:
 S omne quies rerum, placidissime Somne deorum,
 P ax animi, quem cura fugit: qui corpora duris

Eſſa miniſterijs mulces, reparasq; labori:
 S omnia, quæ ueras æquant imitamine formas:
 H erculeam Trachina iube ſub imagine regis
 H alcyonen adeant: ſimulachraq; nauſraga fingant.
 I mperat hoc Iuno. poſtquam mandata peregit:
 I riſ abit: neq; enim ulterius tolerare ſoporis
 V im poterat: labiſq; ut ſomnum ſenſit in artus:
 E ſſugit: & remeat per quos modo uenerat arcus.
 A t pater e' populo natorum mille ſuorum
 E xcitat artificem ſimulatoremq; figuræ
 M orphea: non illo iuſſos ſolertius alter
 E xprimit inceſſus, uultumq; ſonumq; loquendi.
 A dicit & uestes, & conſuetiſſima cuiq;
 V erba. ſed hic ſolos homines imitatur: at alter
 F it fera: fit uolucris: fit longo corpore ſerpens.
 H unc Iælon ſuperi, mortale Phobetora uulguſ
 N ominat. eſt etiam diuerſe tertius artis
 P hantaſos: ille in humû, ſaxumq; undaq; trabemq;
 Quæq; uacant anima, fallaciter omnia tranſit.
 R egibus hi, duabusq; ſuos oſtendere uultus
 N oſte ſolent: populos alij, plebemq; pererrant.
 P ræterit hos ſenior: cunctiſq; e' fratribus unum
 M orphea, qui peragat Thaumantidos edita, ſomnus
 E ligit: & ruruſ ſolli languore ſolutus,
 D epoſuitq; caput: ſtratoq; recondidit alto.
 I lle uolat nullos ſtrepitus facientibus aliſ
 P er tenebras: intraq; moræ breue tempus in urbem
 P eruenit Hæmoniam: poſitiſq; e' corpore penniſ
 I n faciem Ceyciſ abit: ſumptaq; figura
 L uridus, exanimi ſimiliſ, ſine uestibus ulliſ

METAMOR.

C oniuſus ante torum miſeræ ſtetit. uida uidetur
 B arba uiri: madidusq; grauis fluere unda capillis.
 T um lecto incumbens fletu ſuper ora profuſo
 H æc ait agnoſcis Ceyca miſerrima coniux?
 A n mea mutata eſt facies nece? reſpice, noſces:
 I nueniesq; tuo pro coniuge coniugis umbram.
 N il opis Halcyone nobis tua uota tulerunt:
 O cidimus: falſo tibi me promittere noli.
 N ubilus ægæo deprendit in æquore nauem
 A uſter: & ingenti iactatam flamme ſoluit:
 Oraq; noſtra tuum fruſtra clamantia nomen
 I mplerunt fluctus. non hæc tibi nuntiat author
 A mbiguus: non iſta uagis rumoribus audis:
 I pſe ego fata tibi præſens mea nauſragus edo.
 S urge age: da lachrymas: lugubriaq; indue: nec me
 I ndeploratum ſub inania tartara mitte.
 A dicit his uocem Morpheus: quam coniugis illa
 C rederet eſſe ſui: fletus quoq; fundere ueros
 V iſus erat: geſtumq; manus Ceycas habebat.
 I ngemut Halcyone: lachrymas mouet, atq; lacertos
 P er ſomnum: corpusq; petens amplectitur auras:
 E xclamatq; mane: quò te rapis? ibimus una.
 V oce ſua, ſpecieq; uiri turbata, ſoporem
 E xcutit: & primo ſi ſit circumſpiciſt illic,
 Q ui modo uiſus erat (nam moti uoce miniſtri
 I ntulerant lumen) poſtquam non inuenit uſquam:
 P ercutit ora manu: laniatq; à pectore uestes:
 P ectoraq; ipſa ferit: nec crimes ſoluere curat:
 S andit: & altricia quæ luctus cauſa roganti,
 N ulla eſt Halcyone, nulla eſt ait: occidit una

Cum

Cum Ceyce suo: solantia tollite uerba.
Naufragus interiit: uidi, agnouiq; manusq;
Ad discedentem cupiens retinere tetendi.
Vmbra fuit: sed & umbra tamen manifesta, uiriq;
Vera mei: non ille quidem, si quæris, habebat
Assuetos uultus: nec, quo prius, ore nitebat.
Pallentem, nudumq;, & adhuc humente capillo
Infelix uidi: stetit hoc miserabilis ipso
Ecce loco: & quærit, uestigia si qua supersint.
Hoc erat, hoc animo quod diuinante timebam:
Et ne me fugiens uentos sequerere, rogabam:
At certe uellem, quoniam periturus abibas:
Me quoq; duxisses: fuit ah, fuit utile, tecum
Ire mihi: neq; enim de uitæ tempore quicquam
Non simul egissem: nec mors secreta fuisset.
Nunc absens perij: iactor quoq; fluctibus absens:
Et sine me, te pontus habet. crudelior ipso
Sit mihi mens pelago: si uitam ducere nitar
Longius: & tanto pugnam superesse dolori.
Sed neq; pugnabo: nec te miserrande relinquam:
Et tibi nunc saltem ueniam comes: inq; sepulchro
Si non urna, tamen iunget nos littera: si non
Ossibus ossa meis, at nomen nomine tangam.
Plura dolor prohibet: uerboq; interuenit omni
Plangor: & attonito gemitus à corde trahuntur.
Mane erat: egreditur tectis ad littus: & illum
Mœsta locum repetit: de quo spectarat euntem.
Dumq; moratur ibi: dumq;, hinc retinacula soluit,
Hoc mihi discedens dedit oscula littore, dicit:
Dumq; notata locis reminiscitur acta: fretumq;

Ouid.

t

METAMOR.

Prospicit: in liquida spatio distante tuetur
Nescio quid quasi corpus aqua: primoq; quid illud
Esset, erat dubium: postquam paulum appulit unda:
Et quamvis aberat, corpus tamen esse liquebat.
Quis foret ignorans, quia naufragus, omne mota est:
Et tanquā ignoto lachrymas daret, heu miser, inquit,
Quisquis es, & si qua est coniux tibi fluctibus actum
Fit propius corpus: quod quo magis illa tuetur:
Hoc minus, et minus est metis. iam, iamq; propinquæ
Admotum terræ, iam quod cognoscere posset,
Cernit: erat coniux. ille est exclamat: & una
Ora, comas, uestem lacerat: tendensq; trementes
Ad Ceyx manus, sic o' carissime coniux?
Sic ad me miserrande redis? ait. adiacet undis
Facta manus moles: quæ primas æquoris undas
Frangit: & incursum quæ prædelassat aquarum.
Insilit huc: mirumq; fuit potuisse, uolabat:
Percutiensq; leuem modo natis aëra pennis,
Stringebat summas ales miserabilis undas.
Dumq; uolat: mæsto similem, plenumq; querelæ
Ora dedere sonum tenui crepitantia rostro.
Vt uero tetigit mutum, & sine sanguine corpus:
Dilectos artus amplexa recentibus alis,
Frigida nequicquam duro dedit oscula rostro.
Senserit hoc Ceyx, an uultum motibus undæ
Tollere sit uisus, populus dubitabat: at ille
Senserat: & tandem superis miserantibus, ambo
Alite mutantur: fati obnoxius iisdem
Tunc quoq; mansit amor: nec coniugale solutum est
Fœdus in alitibus: coeunt: funi q; parentes:

Perq; dies placidos hyberno tempore septem
Incubat Halcyone pendentibus æquore nidis.
Tum uia tuta maris: uentos custodit: & arcet
Aeolus egressu: præstatq; nepotibus æquor.
Lab. ii. **H**os aliquis senior circum freta lata uolantes
Spectat: & ad finem seruatos laudat amores.
Proximus, aut idem, si fors tulit, hic quoq; dixit
Quem mare carpentem, substrictaq; crura gerentem
Aspicis, ostendens spatiosum in guttura mergum,
Regia progenies, & si descendere ad ipsum
Ordine perpetuo quæris, sunt huius origo
Ilus, & Assaracus, raptusq; Ioui Ganymedes,
Laomedonq; senex, Priamusq; nouissima Troia
Tempora sortitus: frater fuit Hectoris iste:
Qui nisi sensisset prima noua fata iuuenta:
Forsitan inferius non Hectore nomen haberet:
Quamuis est illum proles enixa Dymantis:
Aesacon umbrosa furtim peperisse sub Ida
Fertur Alixirhoë gracili conata bicorni.
Oderat hic urbes: nitidaq; remotus ab aula
Secretos montes, & inambitiosa colebat
Rura: nec Iliacos coetus nisi rarus adibat.
Non agreste tamen, nec inexpugnabile amori
Pectus habens, syluas captatam sæpe per omnes
Aspicit Hesperien patria Cebrenida ripa
Iniectos humeris siccantem sole capillos.
Visa fugit Nymphæ, ueluti perterrita fuluum
Cerua lupum, longeq; lacu deprensa relicto
Acapitrem fluminalis anas. quam Troius heros
Insequitur: celeremq; metu, celer urget amore.

METAMOR.

Eæ latens herba coluber fugientis adunco
 Dente pedem strinxit: uirusq; in corpore liquit.
 Cum uita suppressa fuga est. amplexatur amens
 Exanimem: clamatq; piget, piget esse secutum:
 Sed non hoc timui: neq; erat mihi uincere tanti.
 Perdidimus miseram nos te duo: uulnus ab angue,
 A me causa data est, ego sum scelerator illo.
 Qui tibi morte mea mortis solatia mittam.
 Dixit: & e scopulo, quem rauca subederat unda:
 Decidit in pontum. Tethys miserata cadentem
 Molliter excepit: nantemq; per æquora pennis
 Texit: & optata non est data copia mortis.
 Indignatur amans inuitum uiuere cogi:
 Obstariq; animæ misera de sede uolenti
 Exire: utq; nouas humeris assumpserat alas
 Subuolat: atq; iterum corpus super æquora mittit.
 Pluma leuat casus: furit Aescus: inq; profundum
 Perous abit: lethiq; uiam sine fine retentat.
 Fecit amor maciem: longa internodia crurum:
 Longa manet ceruix: caput est à corpore longe:
 Aequor amat: nomenq; tenet, quia mergitur illo.

P. OVI. NASO. METAMOR-
 PHOSEON LIB. XII.

Fabula. 1^a et 2^a.

Escius assumptis Priamus pater Aescus
 con alis
 Viuere, lugebat: tumulo quoq; nomen
 habenti

Inferias dederat cum fratribus Hector inanes.

Defui
 P ost
 A trili
 Mille
 Nec d
 I nua
 A ulid
 H ic p
 V t ne
 S erpe
 I n p
 N idu
 Quas
 C orri
 O bfr
 T heft
 T roia
 A tq; no
 I lle ut
 F it lap
 P erma
 B ellag
 N eptu
 A t non
 S angu
 E sse d
 R exq;
 F lent
 V icta
 O ffici

Desuit officio Paridis praesentia tristi:
 Post modo qui rapta longum cum coniuge bellum
 Attulit in patriam, coniurataeque sequuntur
 Mille rates, gentisque simul commune pelagae.
 Nec dilata foret vindicta: nisi aequora saevi
 Inuia fecissent uenti: Boeotaque tellus
 Alide piscosa puppes tenuisset ituras.
 Hic patrio de more Ioui cum sacra parassent:
 Ut uetus accensis incanduit ignibus ara:
 Serpere coeruleum Danai uidere draconem
 In platanum: coeptis quae stabat proxima sacris.
 Nidus erat uolucrum bis quattuor arbore summa.
 Quas simul, et matrem circum sua damna uolantem
 Corripuit serpens; auidaque recondidit aluo.
 Obstupuere omnes. at ueri prouidus augur
 Thestorides uincemus ait: gaudete Pelasgi:
 Troia cadet: sed erit nostri mora longa laboris.
 Atque nouem uolucres in belli digerit annos.
 Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos:
 Fit lapis: et seruat serpentis imagine saxum.
 Permanet Aonijs Nereus uiolentus in undis:
 Bellaque non transfert: et sunt qui parcere Troiae
 Neptunum credant: quia moenia fecerat urbis.
 At non Thestorides: neque enim nescit ue, tacet ue,
 Sanguine uirgineo placandam uirginis iram
 Esse deae. postquam pietatem publica causa,
 Rexque patrem uicit: castumque datura cruorem
 Lentibus ante aram stetit Iphigenia ministris:
 Vincta dea est: nubemque oculis obiecit: et inter
 Officium, turbamque sacri, uocesque precantum,

METAMOR.

Supposita fertur mutasse Miconida cerua.
Ergo ubi qua decuit, lenita est cæde Diana:
Et pariter Phœbes, pariter maris ira recessit:
Acipiunt uentos à tergo mille carinæ:
Multaq; perpeßæ phrygia potiuntur arena.
Orbe locus medio est inter terrasq; fretumq;,
Cælestesq; plagas triplicis confinia mundi:
Vnde quod est usquam, quamuis regionibus absit,
Inspicitur: penetratq; canas uox omnis ad aures.
Fama tenet: summaq; domum sibi legit in arce:
Innumerosq; aditus, ac mille foramina tectis
Addidit: & nullis inclusit limina portis.
Nocte, dieq; patet: tota est ex ære sonanti:
Tota fremit: uocesq; refert: iteratq; quod audit.
Nulla quies intus, nullaq; silentia parte.
Nec tamen est clamor, sed parue murmura uocis.
Qualia de pelagi (siquis procul audiat) undis
Esse solent: qualem'ue sonum, cum Iuppiter atras
Increpuit nubes, extrema tonitrua reddunt.
Atria turba tenet: ueniunt leue vulgus: eunq;:
Mistaq; cum ueris passim commenta uagantur
Millia rumorum: confusaq; uerba uolitant.
E quibus hi uacuas implent sermonibus aures:
Hi narrata ferunt aliò: mensuraq; ficti
Crescit: & auditis aliquid nouus adijcit author.
Illic credulitas, illic temerarius error,
Vanaq; lætitia est, consternatiq; timores,
Seditioq; recens, dubioq; authore susurri.
Ipsa, quid in cælo rerum, pelagoq; geratur
Et tellure, uidet: totumq; inquit in orbem.

26.3. **F**ecerat hæc notum graias cum milite forti
Aduentare rates: neq; inexpectatus in armis
Hostis adest: prohibent aditus, littusq; tuentur
Troes: & hectorea primus fataliter hasta
Prote silae cadis: commissaq; prælia magno
Stant Danaïs, fortesq; animæ, neq; cognitus Hector.
Nec Phryges exiguo, quid Achaica dextera possit,
Sanguine senserunt. & iam sigea rubebant
Littora: iam letho proles Neptunia Cygnus
Mille uiros dederat: iam curru stabat Achilles:
Totaq; peliæcæ sternebat cuspidis ictu
Agmina: p̄q; acies aut Cygnū, aut Hectora quærens,
Congreditur Cygno. decimum dilatus in annum
Hector erat. tum colla iugo canentia pressos
Exhortatus equos, currum direxit in hostem:
Concutiensq; suis uibrantia tela lacertis,
Quisquis es o iuuenis dixit, solamen habeto
Mortis: ab hæmonio quod sis ingulatus Achille.
Hactenus Aæcides uocem grauis hasta secuta est.
Sed quanquam certa nullus fuit error in hasta:
Nil tamen emissi profecit acumine ferri.
Vtq; hebeti pectus tantum modo contudit ictu:
Nate Dea (nam te fama prænouimus) inquit
Ille, quid à nobis uulnus miraris abesse?
 (Mirabatur enim) non hæc, quam cernis, equinis
Fulua iubis cassis, nec onus cana parma sinistrae
Auxilio mihi sunt: decor est quæsitus ab istis.
Mars quoq; ob hoc, cape arma solet, remouebitur omne
Tegminis officium: tamen indistrictus abibo.
Est aliquid non esse satum Nereide, sed qui

METAMOR.

N ereaq; & natus, & totum temperat æquor.
D ixit: & hæsurum clypei curuamine telum
M isit in Aeciden: quod & æs, & proxima rupit
T erga nouena bouum: decimo tamen orbe moratū est.
E xapit hoc heros: rursusq; trementia forti
T ela manu torsit: rursus sine vulnere corpus,
S yncerumq; fuit. nec tertia cuspis apertum,
E t se præbentem ualuit distringere Cygnum.
H aud secus exarsit: quàm circo Taurus aperto:
C um sua terribili petit iritamna cornu
P hoeniceas uestes: elusaq; vulnera, sentit.
N um tamen exciderit ferrum, considerat, hastæ.
H ærebat ligno. manus est mea debilis ergo:
Q uasq; ait ante habuit uires effudit in uno.
N am certe ualuit: uel cum Lyrnesia primum
M ænia deiecti: uel cum Tenedonq; suoq;
E etioneas impleni sanguine Thebas.
V el cum purpureus populari cæde Caycus
F luxit: opusq; meæ bis sensit Telephus hastæ.
H ic quoq; tot cæsis quorum per littus acervos
E t feci, & uideo, ualuit mea dextra, ualetq;.
D ixit: & ante actis ueluti male crederet hastam
M isit in aduersum Lycia de plebe Meneten:
L oricamq; simul, subiectaq; pectora rupit.
Q uo plangente grauem moribundo pectore terram,
E xtrahit illud idem calido de vulnere telum:
A tq; ait, hæc manus est: hæc, qua modo uicinus, hastæ.
V tar in hoc iisdem: sit in hoc precor exitus idem.
S ic fatur: Cygnumq; petit: nec fraxinus errat;
I nq; humero sonuit non euitata sinistro.

I na
 Qua
 v id
 v ul
 T un
 D es
 E nse
 C er
 H au
 T er
 C ede
 A tto
 A nt
 A ue
 Que
 V i m
 T un
 V in
 E lid
 E rip
 A rme
 C onta
 H ic la
 A ttili
 D um
 E t u
 F est
 P alla
 C uia
 E t d

Inde uelut muro, solidaq; à caute, repulsa est.
Qua tamen ictus erat, signatum sanguine Cygnum
Viderat: & frustra fuerat gavisus Achilles:
Vulnus erat nullum: sanguis fuit ille Menetæ.
Tum uero præceps curru fremebundus ab alto
Desilit: & nitido securum comminus hostem
Ense petens, parmam gladio, galeamq; canari
Cernit: & in duro lædi quoq; corpore ferrum.
Haud tulit ulterius: gladioq; aduersa reducto
Ter quater ora uiri capulo cana tempora pulsat:
Cedentemq; sequens instat: turbatq; ruitq;
Attonitoq; negat requiem. pavor occupat illum:
Ante oculosq; natant tenebræ: retroq; ferenti
Auersos passus medio lapis obstitit aruo.
Quem super impulsus resupino corpore Cygnum
Vi multa uertit, terræq; afflixit Achilles.
Tum clypeo, genibusq; premens præcordia duris,
Vinclat trahit galeæ: quæ presso subdita mento
Elidunt fauces: & respiramen, iterq;
Eripiunt animæ. uictum spoliare parabat.
Arma relicta uidet. corpus deus æquoris albam
Contulit in uolucrum: cuius modo nomen habebat.
26.4. **H**ic labor, hæc requiem multorum pugna dierum
Attulit: & positis pars utraq; substitit armis.
Dumq; uigil phrygios seruat custodia muros:
Et uigil argolicas seruat custodia fossas:
Festa dies aderat: qua Cygni uictor Achilles
Pallada mactatæ placabat sanguine uaccæ.
Cuius ut imposuit profecta calentibus aris:
Et dijs acceptus penetravit in æthera nidor:

METAMOR.

S acra tulere suam, pars est data cætera mensis.
 D iscutuere toris procures: & corpora tosta
 C arne replent: uinoq; leuant curasq; sitimq;
 N on illos citharæ, non illos carmina uocum,
 L ongaq; multifori delectat tibia buxi:
 S ed noctem sermone trahunt: uirtusq; loquendi
 M ateria est: pugnas referunt hostisq; suasq;.
 I nq; uices adita, atq; exhausta pericula sæpe
 C ommemorare inuat: qd enim loqueretur Achilles?
 A ut qd apud magnum potius loquerentur Achillem?
 P roxima præcipue domito uictoria Cygno
 I n sermone fuit. uisum mirabile cunctis:
 Q uod iuuenis corpus nullo penetrabile telo,
 I nuictumq; à uulnere erat: ferrumq; terebat:
 H oc ipse Aeacides, hoc mirabantur Achii:
 C um sic Nestor ait. uestro fuit unicus æuo
 C ontemptor ferri, nulloq; forabilis ictu
 C ygnus: at ipse olim patientem uulnera mille
 C orpore non læso Perrhæbum Cænea uidi:
 C ænea Perrhæbum: qui factis inclytus Othryn
 I ncoluit: quoq; id mirum magis esset in illo:
 F æmna natus erat. monstri nouitate mouentur
 Q uisquis adest: narretq; rogant: quos inter Achilles
 D ic age (nam cunctis eadem est audire uoluntas)
 O facunde senex æui prudentia nostri,
 Q uis fuerit Cæneus: cur in contraria uersus:
 Q ua tibi militia, cuius certamine pugnae
 C ognitus: à quo sit uictus, si uictus ab ullo est.
 T um senior, quamuis obstet mihi longa uetustas:
 M ultaq; me fugant primis spectata sub annis:

P lura tamen memini: nec quæ magis hæreat, ulla
P ectore res nostro est inter belliq; domusq;
A cta tot. ac si quem potuit spatiosa senectus
S pectatorem operum multorum reddere: uixi
A nnos bis centum: nunc tertia uiuitur ætas.
C lara decore fuit proles Elateia Cænis
T hessalidum uirgo pulcherrima, perq; propinquas
P erq; tuas urbes (tibi enim popularis Achille)
M ultorum frustra uotis optata procorum.
T entasset Peleus thalamos quoq; forsitan illos:
S ed iam aut contigerant illi connubia matris,
A ut fuerant promissa, tuæ. nec Cænis in ullos
D enupsit thalamos: secretaq; littora carpens
A equorei uim passa dei est: ita fama ferebat.
V tq; nouæ ueneris Neptunus gaudia cepit:
S int tua uota licet dixit secura repulsæ:
E lige quid uoueas: eadem quoq; fama ferebat.
M agnum, Cænis ait, facit hæc iniuria uotum
T ale pati iam posse nihil: da fœmina ne sim:
O mnia præstiteris. grauiore nouissima dixit
V erba sono: poteratq; uiri uox illa uideri:
S icut erat. nam iam uoto Deus æquoris alti
A nnuerat: dederatq; super: ne saucius ullis
V ulneribus fieri, ferro ue occumbere posset.
M unere lætus abit: studijsq; uirilibus æuum
E xigit Atracides: peneiaq; arua pererrat.
D uxerat Hippodamen audaci Ixione natus:
N ubigenasq; feros, positis ex ordine mensis,
A rboribus tecto discumbere iusserat antro:
H æmonij procures aderant: aderamus & ipsi:

fab. 5.

METAMOR.

Festaq; confusa resonabat regia turba.
Ecce canunt Hymenæon: & ignibus atria fumant:
Cinctaq; adest uirgo matrumq; nurumq; caterua,
Præsignis facie felicem diximus illa
Coniuge Pirithoum: quod penè fefellimus omen.
Nam tibi sæuorum sæuissime centaurorum
Euryte quàm uino pectus, tam uirgine uisa
Ardet: & ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus euerse turbant conuiuia mensæ:
Raptaturq; comis per uim noua nupta prehensis.
Eurytus Hippodamen, aliq, quam qsq; probabat,
Aut poterat, rapiunt: captæq; erat urbis imago.
Fœmineo clamore sonat domus: ocys omnes
Surgimus: & primus, quæ te uecordia Theſeus
Euryte pulsat ait: qui me uiuente laceſſas
Pirithoum: uiolensq; duos ignarus in uno.
Né ue ea magnanimus frustra memorauerit heros:
Sum mouet instantes: raptamq; furentibus aufert.
Ille nihil contra: neq; enim defendere uerbis
Talia facta potest: sed uindictis ora proteruis
Insequitur manibus: generosaq; pectora pulsat.
Forte fuit iuxta signis extantibus asper
Antiquus crater: quem uastum uastior ipſo
Sustulit Aegides: aduersaq; misit in ora.
Sanguinis ille globos pariter, cerebrumq; , merumq;
Vulnere, & ore uomens, madida resupinus arena
Calcatrat. ardescunt germani cæde bimembres:
Certatimq; omnes simul uno ore arma loquuntur.
Vina dabant animos: & prima pocula pugna
Missa uolant: fragilesq; cadi, curuiq; lebetes,

Res epulis quondam, tum bello, & cædibus aptæ.
Primus Ophionides amycus penetralia dens
Haud timuit spoliare suis: & primus ab æde
Lampadibus densum rapuit funale coruscis:
Elatumq; alte, ueluti qui candida tauri
Rumpere sacrificia molitur colla securi:
Illisit fronti lapithæ Celadontis: & ossa
Non agnoscendo confusa reliquit in ore.
Exiliere oculi: disiectisq; ossibus oris
Acta retro naris, medioq; est fixa palato.
Hunc pede conuulso mensæ Pellæus acernæ
Strauit humi Belates deiecto in pectora mento:
Cumq; atro mistos spumantem sanguine dentes,
Vulnere tartareas geminato misit ad umbras.
Proximus ut steterat: spectans altaria uultu
Fumida terribili, cur non ait utimur istis?
Cumq; suis Gryneus immanem sustulit aram
Ignibus: & medium Lapitharum iecit in agmen:
Oppressitq; duos, Brotean, & Orion. Orio
Mater erat Mycale: quam deduxisse canendo
Sape reluctantis constabat cornua Lunæ.
Non impune feres, teli modo copia detur:
Dixerat Exadius: teliq; habet instar, in alta
Quæ fuerant pinu, notui cornua cerui.
Figitur hinc duplici Gryneus in lumina ramo:
Eruiturq; oculos: quorum pars cornibus hæret:
Pars fluit in barbam: concretaq; sanguine pendet.
Ecce rapit medijs flagrantem Rhætus ab aris
Primitiuum torrem: dextraq; à parte Charaxi
Tempora perfringit fuluo protecta capillo.

METAMOR.

Correpti rapida, ueluti seges arida, flammās
Arserunt crines: & uulnere sanguis iniustus
Terribilem stridore sonum dedit: ut dare ferrum
Igne rubens plerumq; solet: quod forcipe curua
Cum faber eduxit, lacubus demittit: at illud
Stridet & in tepida submersum sibilat unda.
Saucius hirsutis auidum de crinibus ignem
Excutit: inq; humeros limen tellure reuulsum
Tollit onus plaustrī: quod ne permittat in hostem,
Ipsa facit grauitas. socium quoq; saxea moles
Oppressit spatium stantem propiore Cometen.
Gaudia nec retinet Rhœtus: sic comprecor inquit
Cætera sit fortis castrorum turba tuorum:
Semiremōq; nouat repetitum stipite uulnus.
Terq; quaterq; graui iuncturas uertias ictu
Rupit: & in liquido sederunt ossa cerebro.
Victor ad Euagrum, Coritumq; , Dryantaq; transit.
E quibus ut prima tectus lanugine malas
Procubuit Coritus: puero quæ gloria fuso
Parta tibi est, Euagrus ait? nec dicere Rhœtus
Plura sinit: rutilasq; ferox in aperta loquentis
Condidit ora uiri, perq; os in pectora flammās.
Te quoq; sæue Drya circum caput igne rotato
Insequitur: sed non in te quoq; constitit idem
Exitus: assidue successu cædis ouantem,
Qua iuncta est humero ceruix, sude figis obusta.
Ingemuit, duroq; sudem uix osse reuellit
Rhœtus: & ipse suo madefactus sanguine fugit.
Fugit & Orneus, Lycabasq; , & saucius armo
Dexteriore Medon, & cum Pisenore Thaumās,

Quiq; pedom nuper certamine uicerat omnes
 Mermeros, accepto tum uulnere tardius ibat.
 Et Pholus, & Melaneus, & Abas prædator aprorū:
 Quiq; suis frustra bellum dissuaserat augur
 Astylos: ille etiam metuenti uulnera Nesso,
 Ne fuge, ad herculeos, inquit, seruaberis arcus.
 At nō Eurynomus, Lycidasq; et Aræus, et Imbreus
 Effugere necem: quos omnes dextra Dryantis
 Perculit aduersos. aduersum tu quoq; quamuis
 Terga fuge dederas: uulnus Cænee tulisti.
 Nam graue respiciens inter duo lumina ferrum,
 Quā naris fronti committitur, accipis, imæ.
 In tanto fremitu cunctis sine fine iacebat
 Sopitus uenis, & inexperrectus Aphidas:
 Languentiq; manu carchesia mista tenebat,
 Fusus in ossæ uillosis pellibus urse.
 Quem procul ut uidit frustra nulla arma mouentē:
 Inserit amento digitos: miscendaq; dixit
 Cum styge uina bibes Phorbas: nec plura locutus,
 In immenem torsit iaculum: ferrataq; collo
 Faxinus, ut casu iacuit resupinus, adacta est.
 Mors caruit sensu: plenoq; ē gutture fluxit
 Inq; toros, inq; ipsa niger carchesia sanguis.
 Vidi ego Petræum conantem euellere terra
 Glaniferam quercum: quā dum cōplexibus ambit:
 Et quatit huc, illuc: labefactaq; robora iactat;
 Lancea Pirithoi costis immissa Petræi
 Pectora cum duro luctantia robore fixit.
 Pirithoi cecidisse Lycum uirtute ferebant,
 Pirithoi uirtute Chromin: sed uterq; minorem

METAMOR.

V ictori titulum q̄ Dictys, Helopsq; dederunt.
 F ixus Helops iaculo est: quod peruia tempora fecit:
 E t missum dextra lænam penetrauit ad aurem.
 D ictys ab anapiti delapsus acumine montis
 D um fugit instantem trepidans Ixione natum:
 D ecidit in præceps: & pondere corporis ornum
 I ngentem fregit: suaq; induit ilia fractæ.
 V ltor adest Phareus: saxumq; e' monte reuulsum
 M ittere conatur. mittentem stipite querno
 O ccupat Aegides: cubitiq; ingentia fregit
 O ssa: nec ulterius dare corpus inutile letho
 A ut uacat, aut curat: tergoq; Bianoris alti
 I nsilit haud solito quenquam portare nisi ipsum:
 O pposuitq; genu costis: prensamq; sinistra
 C æsariem retinens, uultum minitantiq; ora
 R obore nodoso, præduraq; tempora fregit.
 R obore Nedymnum, iaculatoremq; Lycetum
 S ternit, & immissa protectum pectora barba
 H ippason, & summis extantem Riphea syluis,
 T ereaq; hæmonijs qui prensos montibus urfos
 F erre domum uiuos, indignantesq; solebat.
 H aud tulit utentem pugnae successibus ultra
 T hesea Demoleon: solidoq; reuellere dūmo
 A nnosam pinum magno molimine tentat.
 Q uod quia non potuit: præfractam misit in hostem.
 S ed procul à telo Theseus ueniente recessit
 P allados admonitu (credi sic ipse uolebat)
 N on tamen arbor iners cecidit: nam Grantoris alti
 A bscedit iugulo pectus humerumq; sinistrum.
 A rmiger ille tui fuerat genitoris Achille:

Quem

Quem Dolopum rector bello superatus Amyntor
 A eacidae dederat pacis pignusq; fidemq;
 H unc procul ut fœdo disiectum vulnere Peleus
 V idit: & inferias iuuenum gratissime Grantor
 A cipe ait: ualidoq; in Demoleonta lacerto
 F raxineam misit mentis quoq; uiribus hastam.
 Quæ laterum cratem perrupit: & ossibus hærens
 I ntremuit. trahit ille manu sine cuspide lignum:
 I d quoq; uix sequitur: cuspis pulmone retenta est.
 I pse dolor uires animo dabat: æger in hostem
 E rigitur: pedibusq; uirum proculcat equinis.
 E xapit ille ictus galea, clypeoq; sonanti:
 D efensatq; humeros: prætentatq; sustinet arma:
 P erq; armos uno duo pectora perforat ictu.
 A nte tamen leto dederat Phlegæon, & Hylem
 E minus: Hiphinowm collato Marte, Claninq;
 A dditur his Dorylas: qui tempora tecta gerebat
 P elle lupi, seuq; uicem præstantia teli
 C ornua dura bouum multo rube facta cruore.
 H uic ego (nam uires animus dabat) aspice dixi
 Q uantum concedant nostro tua cornua ferro:
 E t iaculum torsti: quod cum uitare nequiret:
 O pposuit dextram passuræ uulnera fronti.
 A ffixa est cum fronte manus. fit clamor: at illum
 H ærentem Peleus, & acerbo uulnere uictum
 (s tabat enim propior) mediam ferit ense sub aluum.
 P rosiliit: terraq; ferox sua uiscera traxit:
 T ractaq; calcavit: calcataq; rupit: & illis
 C rura quoq; impedijt: & inani concadit aluo.
 N ec te pugnantem tua Cyllare forma redemit:

Ouid.

16

METAMOR.

(S i modo naturæ formam concedimus illi)
 B arba erat incipiens, barbæ color aureus: aurea
 E x humeris medios coma dependebat in armos:
 G ratus in ore uigor: ceruix, humeriq; manusq;
 P ectoraq; artificum laudatis proxima signis:
 E t quacunq; uir est, nec equi mendosa sub illo
 D eteriorq; uiro facies. da colla, caputq;
 C astore dignus erit: sic tergum sessile, sic sunt
 P ectora celsa toris: totus pice nigrior atra;
 C andida cauda tamē, color est quoq; cruribus albus.
 M ultæ illum petiere sua de gente: sed una
 A bstulit Hylonome: qua nulla decentior inter
 S emiferas altis habitauit fœmina syluis.
 H æc & blanditijs, & amando, & amare fatendo,
 C yllaron una tenet: cultus quoq; quantus in illis
 E sse potest membris: ut sit coma pectine leuis:
 V t modo rore maris, modo se uiolæ ue, rosæ ue
 I mplicet: interdum canentia lilia gestet:
 B isq; die lapsis paga seæ uertice syluæ
 F ontibus ora lauet: bis flumine corpora tingat:
 N ec nisi quæ deceant, electarumq; ferarum
 A ut humero, aut lateri prætendat uellera læuo.
 P ar amor est illis: errant in montibus unæ:
 A ntra simul subeunt. & tum lapitheia tecta
 I ntrarant pariter: pariter fera bella gerebant.
 A uthor in incerto est: iaculum de parte sinistra
 V enit: & inferius quæ collo pectora subsunt
 C yllare te fixit. paruo cor uulnere læsum
 C orpore cum toto post tela educta refrixit.
 P rotinus Hylonome morientes excipit artus:

I mposita q; manu vulnus fouet: ora q; ad ora
A dmouet: at q; animæ fugienti obsistere tentat.
V t uidet extinctum: dictis, quæ clamor ad aures
A rcuit ire meas, telo quod inhæserat illi
I ncubuit: moriens q; suum complexa maritum est.
A nte oculos stat & ille meos: qui sæua leonum
V inxerat inter se connexis uellera nodis
P hecomes, hominem q; simul protectus, equum q;
C odice qui misse, quem uix iuga bina mouerent
I uncta: Phœnoliden à summo uertice fregit.
F racta uolubilitas capitis latissima: per q; os,
P er q; cauas nares, oculos q; aures q; cerebrum
M olle fluit: ueluti concretum uimine querno
L ac solet: ut ue liquor rari sub pondere cribri
M anat: & exprimitur per densa foramina succus.
A st ego, dum parat hic armis nudare iacentem:
 (Sic tuus hoc genitor) gladium spoliantis in ima
I lia demisi. Chthonius quoq; Teleboas q;
E nse iacent nostro: ramum prior ille bifurcum
G esserat, hic iaculum. iaculo mihi uulnera fecit:
 (Sic uides) apparet adhuc uetus inde cicatrix.
T unc ego debueram capienda ad Pergama mitti:
T unc poteram magni, si non superare, morari
H ectoris arma meis: illo sed tempore nullus,
A ut puer Hector erat: nunc me mea deficit ætas.
Q uid tibi uictorem gemini Periphanta Pyreti?
A mpia quid referam? qui quadrupedantis Oëcli
F ixit in aduerso cornum sine cuspide uultu.
V este Pelethronius Macareus in pectus adactus
S trauit Erigdupum: memini & uenabula condi

METAMOR.

I nguine Nefsei manibus coniecta Cymeli.
 N ec tu credideris tantum cecinisse futura
 A mpyaden Mopsum: Mopso iaculante biformis
 O cubuit: frustra q; loqui tentauit Odites,
 A d mentum lingua, mento q; ad guttura fixo.
 Q uinq; neci Cæneus dederat, Stiphelū q; , Bromum q; ,
 A ntimachum q; , Helimū q; , securi ferum q; , Pyracmon.
 V ulnera non memini: numerum, nomen q; notauī.
 P ronolat emathij spolijs armatus Alæsi,
 Q uem dederat letho, membris & corpore Latreus
 M aximus: huic ætas inter iuuenem q; , senem q; :
 V is iuuenilis erat: uariabant tempora cani.
 Q ui clypeo, gladio q; , macedonia q; , sarissa
 C onspicius, faciem q; obuersus in agmen utrumq;
 A rma q; concussit: certum q; equitauit in orbem:
 V erba q; tot fudit uacuas animosus in auras.
 E t te Cæni feram? nam tu mihi fœmina semper,
 T u mihi Cænis eris: nec te natalis origo
 C ommonuit: mentem q; subit, quo præmia factō
 Q uā q; uiri falsam speciem mercede pararis.
 Q uid sis nata uide, uel quid sis passa: colum q;
 I cape cum calathis: & stamina pollice torque:
 B ella relinque uiris. iactanti talia Cæneus
 E xtentum cursu missa latus eruit hasta,
 Q uā uir equo commissus erat. furit ille dolore:
 N udaq; Phylei iuuenis ferit ora sarissa.
 N on secus hæc resilit, q̄ tecti à culmine grando:
 A ut si quis paruo feriat caua tympana saxo.
 C omminus aggreditur: lateri q; recondere duro
 L uctatur gladium: gladio loca peruia non sunt.

H ad
 Qua
 O bl
 P la
 F ra
 V t
 N un
 T en
 E nse
 V cy
 E ce
 T el
 T el
 I nq
 F ece
 M on
 V ix
 Quod
 Quid
 I nno
 Necro
 E sse
 S pem
 S axa
 V inae
 S ylu
 Dixit
 F ort
 E xer
 A rbo

Haud tamen effugies: medio iugulaberis ense:
Quandoq̄dē micro est hebes, inqt: & in latus ensem
Obliquat: longaq̄; amplectitur ilia dextra.
Plaga facit gemitus in corpore marmoris icti:
Fraciatq̄; dissiliit percusso lamina collo.
Vt satis illæsos miranti præbuit artus:
Nunc age ait Cæneus nostro tua corpora ferro
Tentemus: capuloq̄; tenus demisit in armos
Ensem satiferum: cæcamq̄; in viscera mœuit,
Versauitq̄; manum: uulnusq̄; in uulnere fecit.
Ecce ruunt uasto rapidi clamore bimbres:
Telaq̄; in hunc omnes unum mittuntq̄; feruntq̄;
Tela retusa cadunt: manet imperfossus ab omni
Inq̄; cruentatus Cæneus Elateius ictu.
Fecerat attonitos noua res: heu dedecus ingens,
Monachus exclamat: populus superamur ab uno,
Vixq̄; uiro. quanquam ille uir est: nos seignibus actis
Quod fuit ille, sumus. quid mēbra immania prosunt?
Quid gemine uires? & quod fortissima rerum
In nobis duplex natura animalia iunxit?
Nec nos matre dea, nec nos Ixione natos
Esse reor: qui tantus erat, Iunonis ut altæ
Spem caperet: nos seminari superamur ab hoste.
Saxa, trabesq̄; super, totosq̄; inuoluite montes:
Viuacemq̄; animam missis elidite syluis:
Sylua premat fauces: & erit pro uulnere pondus.
Dixit: & insanus deiectam uiribus austri
Forte trabem nactus ualidum coniecit in hostem:
Exemplumq̄; fuit: paruoq̄; in tempore nudus
Arboris Othrys erat: nec habebat Pelion umbras.

METAMOR.

O brutus immmani cumulo sub pondere Cæneus
 A estuat arboreo: congestaq; robora duris
 Fert humeris. sed enim postq; super ora, caputq;
 Creuit onus: nec habet, quas ducat spiritus auras:
 Deficit interdum: modo se super aera frustra
 Tollere conatur: iactasq; euoluere sylvas:
 Interdumq; mouet: ueluti quam cernimus (ecce)
 Ardua si terræ quatiatur motibus Idæ.
 Exitus in dubio est: alij sub inania corpus
 Tartara detrusum sylvarum mole ferebant.
 Abruit Ampycides: medioq; ex aggere fuluis
 Vidit auem pennis liquidas exire sub auras:
 Quæ mihi tunc primū, nunc est conspecta supremū.
 Hanc ubi lustrantem leni sua castra uolatu
 Mopsus: & ingenti circum clamore sonantem
 Aspexit: pariterq; animo est, oculisq; secutus:
 O salue dixit Lapithææ gloria gentis
 Maxime uir quondam, sed auis nunc unica, Cæneu.
 Credita res authore suo est: dolor addidit iram:
 Oppressumq; egre tulimus tot ab hostibus unum:
 Nec prius abstinimus ferro exercere dolorem:
 Quàm data pars letho: partem fuga, noxq; remouit.
 6. 6. Hæc inter Lapithas & semihomines Centauros
 Prælia Tlepolemus Pylîo referente, dolorem
 Præteriti Alcideæ tacito non pertulit ore:
 Atq; ait, Herculeæ mirum est obliuia laudis
 Acta tibi senior: certe mihi sæpe referre
 Nubigenas domitos à se pater esse solebat.
 Tristis ad hæc Pylîus. quid me meminisse malorum
 Cogis? & obductos annis rescindere luctus?

Inq; tuum genitorem odium, offensasq; fateri?
Ille quidem maiora fide quoq; gessit: & orbem
Impleuit meritis: quod mallem posse negare:
Sed neq; Deiphobum, nec Polydamanta, nec ipsum
Hectora laudamus: quis enim laudauerit hostem?
Ille tuus genitor Messenia moenia quondam
Strauit: & immeritas urbes Elinq;, Pylumq;
Diruit: inq; meos ferrum, flammisq; penates
Impulit: utq; alios taceam, quos ille peremit:
Bis sex Neleidæ suum, usque conspecta iuuentus:
Bis sex herculeis ceciderunt, me minus uno.
Viribus atq; alios uinci potuisse, ferendum est:
Mira Periclymeni mors est: cui posse figuras
Sumere quas uellet, rursusq; reponere sumptas,
Neptunus dederat Nelei sanguinis author.
Hic ubi nequicquam est formas uariatus in omnes:
Vertitur in faciem uolucris: quæ fulmina curuis
Ferre solet pedibus diuinum gratissima regi.
Viribus usus auis pennis, rostroq; redunco
Hamatisq; uiri laniauerat unguibus ora.
Tendit in hanc nimium certos Tirynthius archs:
Atq; inter nubes sublimia membra ferentem,
Pendentemq; ferit lateri quæ iungitur ala:
Nec graue uulnus erat: sed rupti uulnere nervi
Deficiunt: motumq; negant, uiresq; uolandi.
Decidit in terram non concipientibus auras
Infirmis pennis: & quæ leuis hæserat ala,
Corporis affixi pressa est grauitate sagitta:
Perq; latus summum iugulo est exacta sinistro.
Num uideor debere tuis præconia rebus

METAMOR.

Herculis o' Rhodiae ductor pulcherrime classis?

N e tamen ulterius q̃ fortia facta silendo

V liscar fratres: solida est mihi gratia tecum.

H æc postq̃ dulci Neleius edidit ore:

A' sermone senis repetito munere bacchi

S urrexere toris: nox est data cætera somno.

26. 7.^a A t deus, æquoreas qui cuspide temperat undas,

I n uolucrum corpus nati phaetontida uersum

M ente dolet patria: sævumq̃; perosus Achillem

E xercet memores plus q̃ ciuiliber iras.

I amq̃; ferè tracto duo per quinquennia bello

T alibus intonsum compellat smynthea dictis.

O mihi de fratris longe gratissime natis,

I rrita qui mecum posuisti mœnia Troiæ:

E cquid, ubi has iam iam casuras aspicias arcēs,

I ngemus? aut ecquid tot defendentia muros

M illia cæsa doles? ecquid (ne persequar omnes)

H ectoris umbra subit circum sua pergama tracti?

C um tamen ille ferox belloq̃; cruentior ipso

V iuit adhuc operis nostri populator Achilles.

D et mihi se: saxo, triplici quid cuspide possim,

S entiat. at quoniam concurrere communis hosti

N on datur: occulta nec opinum perde sagitta.

A nnuat: atq; animo pariter patruiq̃; suoq̃;

D elius indulgens nebula uelatus in agmen

P eruenit iliacum: mediaq̃; in cæde uirorum

R ara per ignotos spargentem cernit achiuos

T ela Parin: fassusq̃; deum, quid spicula perdis

S anguine plebis ait? siqua est tibi cura tuorum:

V ertere in Aeaciden: cæsosq̃; ulciscere fratres.

Dixit: & ostendens sternentem troica ferro
Corpora Peliden, arcus obuertit in illum:
Certaq; lethifera direxit spicula dextra.
Quo Priamus gaudere senex post Hectora posset,
Hoc fuit. ille igitur tantorum uictor Achille
Victus es à timido graiæ raptore maritæ.
At si fœmineo fuerat tibi Marte cadendum:
Thermodontiacæ malles cecidisse bipenni.
Iam timor ille Phrygum, decus, & tutela pelægi
Nominis Aecides, caput insuperabile bello,
Arserat: armarat deus idem, idemq; cremarat.
Iam cinis est: & de tam magno restat Achille
Nescio quid, paruum quod non bene cōpleat urnam:
At uiuit, totum quæ gloria compleat orbem.
Hæc illi mensura uiro respondet: & hæc est
Par tibi Pelide: nec inania tartara sentit.
Ipse etiam, ut cuius fuerit cognoscere posses:
Bella mouet clypeus: deq; armis arma feruntur.
Non ea Tydides, non audet Oileus Ajax,
Non minor Atrides, non bello maior, & æuo,
Poscere: non alij. soli Telamone creato
Laerteq; fuit tantæ fiducia laudis.
At se Tantalides onus, inuidiamq; remouit:
Argolicosq; duces medijs considerare castris
Iussit: & arbitrium litis traiecit in omnes.

PVBLII OVIDII NASONIS

METAMOR. LIB. XIII.

Fabula i.

On federe duces, & vulgante
corona

c Surgit ad hos clypei dominus
septemplex Ajax:

Vtq; erat impatiens iræ, sigeia
toruo

L ittorare respexit classemq; in litore, vultu:

I ntendensq; manus, agnus pro Iuppiter, inquit

A nte rates causam: & mecum confertur Vlysses.

A t non hec toreis dubitavit cedere flammis:

Quæ ego sustinui: quas hac à classe fugavi.

T utius est igitur fictis contendere verbis,

Quàm pugnare manu. sed nec mihi dicere promptū,

N ec facere est isti: quantumq; ego Marte feroci,

I nq; acie valeo: tantum valet iste loquendo.

N ec memoranda tamen nobis mea facta Pelasgi

E sse reor (vidistis enim) sua narret Vlysses:

Quæ sine teste gerit: quorum nox conscia sola est.

P ræma magna peti fateor: sed demit honorem

A emulus Aiæci. non est tenuisse superbum

(sit licet hoc ingens) quicquid speravit Vlysses.

I ste tulit pretium iam nunc certaminis huius:

Quod cum victus erit, mecum certasse feretur.

A tq; ego, si uirtus in me dubitabilis esset:

N obilitate potens essem Telamone creatus:

M ænia qui forti troiana sub Hercule cepit:

L ittoraq; intrauit paga sea colcha carina.

A eacus huic pater est: qui iura silentibus illic
R eddit, ubi Aeolidē saxum graue Sisyphon urget.
A eacon agnoscit summus, prolemq; fatetur
I uppiter esse suam: sic à Ioue tertius Aiax.
N ec tamen hæc series in causam profit Achiui:
S i mihi cum magno non est communis Achille.
F rater erat: fraterna peto. quid sanguine cretus
S isyphio, furtisq; et fraude simillimus illi,
I nferis eacidis alienæ nomina gentis?
A n quod in arma prior, nulloq; sub indice ueni,
A rma neganda mihi? potiorq; uidebitur illis,
V ltima qui cepit: detractauitq; furore
M ilitiam ficto: donec solertior isto,
E t sibi inutilior, timidi commenta retextit
N aupliades animi: uita taq; traxit ad arma.
O ptima nunc sumat, qui sumere noluit ulla:
N os inhonorati, et donis patruelibus orbi,
O btulimus quia nos ad prima pericula, simus.
A tq; utinam aut uerus furor ille, aut creditus esset:
N ec comes hic phrygius unquam uenisset ad arcēs
H ortator scelerum. non te Pæantia proles
E xpositum Lemnos nostro cum crimine haberet.
Q ui nūc (ut memorant) syluestribus abditus antris,
S axa moues gemitu: laertiadæq; precaris
Q uæ meruit: quæ (si dū sunt) non uana precaris.
E t nunc ille eadem nobis iuratus in arma
(Heu pars una ducum) quo successore sagittæ
H erculis utuntur: fractus morboq; fameq;
V elaturq; aliturq; auibus: uolucresq; petendo
D ebita troianis exercet spicula fatis.

METAMOR.

I lle tamen uiuit: quia non comitatur Vlyſſem.
 V ellet & infelix Palamedes eſſe relictus:
 V iueret: aut certe lethum ſine crimine haberet.
 Quem, male conuicti nimum memor iſte furoris,
 P rodere rem danſam finxit: fictumq; probauit
 C rimen: & oſtendit quod iam præſoderat aurum.
 E rgo aut exilio uires ſubduxit Achillis,
 A ut nece: ſic pugnat, ſic eſt metuendus Vlyſſes.
 Q ui licet eloquio fidum quoq; Neſtora uincat:
 H aud tamen efficiet, deſertum ut Neſtora crimen
 E ſſe rear nullum: qui cum imploraret Vlyſſem
 V ulnere tardus equi, feſſusq; ſenilibus annis:
 P roditus à ſocio eſt. non hæc mihi crimina fingi,
 S cit bene Tydides: qui nomine ſæpe uocatum
 C orripuit: trepidôq; fugam exprobrauit amico.
 A ſpiciunt oculis ſuperi mortalia iuſtis.
 E n eget auxilio, qui non tulit: utq; reliquit,
 S ic linquendus erat: legem ſibi dixerat ipſe.
 C onclamat ſocios: adſum: uideôq; trementem
 P allentemq; metu, & trepidantem morte futura.
 O ppoſui molem clypei: texi q; iacentem:
 S eruauiq; animam (minimum eſt hoc laudis) inertē!
 S i perſtas certare: locum redeamus ad illum:
 R edde hoſtes, uulnusq; tuum, ſoliturumq; timorem:
 P oſt clypeumq; latet: & mecum contende ſub illo.
 A t poſtq̃ eripui: cui ſtandi uulnera uires
 N on dederant, nullo tardatus uulnere fugit.
 H ector adeſt: ſecumq; deos in prælia ducat:
 Q uaq; ruit, non tu tantum terreris Vlyſſe,
 S ed fortes etiam: tantum trahit ille timoris.

Hunc ego sanguinea successu cedis ouantem
 Eminus ingenti resupinum pondere fudi.
 Hunc ego poscentem cum quo concurreret, unus
 Sustinui: sortemque meam nouisti Achiui:
 Et uestrae ualuerunt preces si quaeritis huius
 Fortunam pugnae: non sum superatus ab illo.
 Et ceferunt Troes ferrumque, ignesque, Iouemque
 In danaas classes: ubi tunc facundus Ulysses?
 Nempe ego mille meo protexi pectore puppes,
 Spem uestri reditus date pro tot nauibus arma.
 Quod si uera licet mihi dicere: quaeritur istis,
 Quam mihi, maior honos: coniunctaque gloria nostra est:
 Atque Ajax armis, non Aiace arma petuntur.
 Conferat his Ithacus Rhesium, imbellemque Dolona,
 Priamidenque Helenum raptam cum Pallade captum.
 Luce nihil gestum, nihil est Diomede remoto.
 Si semel ista datis meritis tam uilibus arma:
 Diuidite: et pars sit maior Diomedis in illis.
 Quo tamen haec Ithaco? qui clam, qui semper inermis
 Rem gerit: et furtis incautum decipit hostem.
 Ipse nitor galeae claro radiantis ab auro
 Insidias prodet: manifestabitque latentem.
 Sed neque Dulichius sub Achillis casside uertex
 Pondera tanta feret: nec non onerosa, grauisque
 Pelias hasta potest imbellibus esse lacertis.
 Nec clypeus uasti caelatus imagine mundi
 Conueniet timidae, nataeque ad furta sinistrae.
 Debilitaturum quid te petis improbe munus?
 Quod tibi si populi donauerit error Achiui:
 Cur spolieris, erit: non cur metuaris ab hoste.

METAMOR.

Et fuga, qua sola cunctos timidissime uincis:
Tarda futura tibi est gestamina tanta trahenti.
Adde quod iste tuus tam raro praelia passus
Integer est clypeus: nostro, qui tela ferendo
Mille patet plagis, nouus est successor habendus.
Deniq; quid uerbis opus est? spectemur agendo.
Arma uiri fortis medios mittantur in hostes:
Inde iubete peti: et referentem ornate relatis.
Finierat Telamone satus: uulgiq; secutum
Vltima murmur erat. donec Laërtius heros
Astitit: atq; oculos paulum tellure moratos
Sustulit ad proceres: expectatoq; resoluit
Ora sono: neq; abest facundis gratia dictis.
Si mea cum uestris ualuissem uota Pelasgi:
Non foret ambiguus tanti certaminis hæres:
Tuq; tuis armis, nos te potiremur Achille.
Quem quoniam non æqua mihi, uobisq; negarunt
Fata (manuq; simul ueluti lachrymantia terfit
Lumina) quis magno melius succedet Achilli,
Quam per quem magnus Danaïs successit Achilles?
Huic modo ne profit, quod, ut est, hebes esse uidetur:
Nē ue mihi noceat, quod uobis semper Achini
Prosuit ingenium: meaq; hæc facundia, si qua est,
Quæ nunc pro domino, pro uobis sæpe locuta est,
Iuidia careat: bona nec sua quisq; recuset.
Nam genus, et proauos, et quæ non fecimus ipsi,
Vix ea nostra uoco. sed enim quia rettulit Aiax
Esse Iouis pronepos: nostri quoq; sanguinis author
Iuppiter est: totidemq; gradus distamus ab illo.
Nam mihi Laërtes pater est, Arceſius illi,

Iuppiter huic: neq; in his quisq; damnatus, & exul.
Est quoq; per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas: deus est in utroq; parente.
Sed neq; materno q; sum generosior ortu:
Nec mihi q; pater est fraterni sanguinis insons:
Proposita arma peto: meritis expendite causam,
Dummodo quod fratres Telamon, Peleusq; fuerunt,
Aiacis meritum non sit: nec sanguinis ordo,
Sed uirtutis honor spolijs quærat in istis.
Aut si proximitas, primusq; requiritur hæres:
Est genitor Peleus, est Pyrrhus filius illi.
Quis locus Aiaci? Phthiam hæc Scyron' ue ferantur.
Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli:
Non petit ille tamen. nam, si petat, auferat illa?
Ergo operum quoniam nudum certamen habetur:
Plura quidem feci, q̄ quæ comprehendere dictis
In promptu mihi sit. rerum tamen ordine ducar.
Præscia uenturi genitrix Nereïa lethi
Dissimulat cultu natum: & deciperat omnes,
In quibus Aiace, sumptæ fallacia uestis.
Arma ego fœmineis animum motura uirilem
Merabus inserui: neq; adhuc proiecerat Heros
Virgineos habitus: cum parmam, hastamq; tenenti
Nate dea dixi: tibi se peritura reseruant
Pergama: quid dubitas ingentem euertere Troiam?
Inieciq; manum: fortemq; ad fortia misi.
Ergo opera illius, mea sunt: ego Telephon hasta
Pugnantem domui: uictum, orantemq; refeci.
Quod Thebæ cecidere, meum est: me credite Lesbon,
Me Tenedon, Chrysenq;, & Cillan Apollinis urbes,

METAMOR.

Et Syron cepisse: mea concussa putate
 Procubuisse solo Lyrnessia moenia dextra.
 Vtq; alios taceam, qui sævum perdere posset
 Hectora, nempe dedi: per me iacet inclytus Hector.
 Illis hæc armis, quibus est inuentus Achilles,
 Arma peto: uiuo dederam: post fata reposco.
 Vt dolor unius Danaos peruenit ad omnes:
 Aulidaq; Euboicam complerunt mille carinae:
 Expectata diu, nulla aut contraria classi
 Flamma erant: duræq; iubent Agamemnona sortes
 Immeritam sæuæ natam mactare Diana.
 Denegat hoc genitor: diuisq; irascitur ipsis:
 Atq; in rege tamen, pater est. ego mite parentis
 Ingenium uerbis ad publica commoda uerti.
 Nunc equidem fateor: fassôq; ignoscat Atrides:
 Difficilem tenui sub iniquo iudice causam.
 Hunc tamen utilitas populi, fraterq; datiq;
 Summa mouet sæptri: laudē ut cū sanguine penset.
 Mitto & ad matrem: quæ non hortanda, sed astu
 Decipienda fuit: quò si Telamonius isset:
 Orba suis essent etiam nunc lintea uentis.
 Mitto & iliacas audax orator ad arces:
 Visaq; & intrata est altæ mihi curia Troiæ:
 Plenaq; adhuc erat illa uiris: interritus egi
 Quam mihi mandarat communis Græcia causam:
 Ausôq; Parim: prædamq; Helenamq; reposco:
 Et moueo Priamum, Priamôq; Antenora iunctum.
 At Paris, & fratres, & qui rapuere sub illo,
 Vix tenuere manus (scis hæc Menelæ) nefandas:
 Primaq; lux nostri tecum fuit illa pericli.

Longa

Longa referre mora est, quæ consilioq; manuq;
 Vtiliter feci spatiosi tempore belli.
 Post acies primas, urbis se moenibus hostes
 Continuere diu: nec aperti copia martis
 Vlla fuit: decimo demum pugnavimus anno.
 Quid facis interea, qui nil nisi praelia nosti?
 Quis tuus usus erat? nam si mea facta requiris:
 Hostibus insidior: fossas munimine cingo:
 Consolor socios: ut longi tædia belli
 Mente ferant placida: doceo quo simus alendi,
 Armandiq; modo: mittor quod postulat usus.
 Ecce Iovis monitu deceptus imagine somni
 Rex iubet incepti curam dimittere belli.
 Ille potest authore suam defendere vocem:
 Non sinat hoc Ajax: delendaq; pergama poscat:
 Quodq; potest, pugnet. cur non remoratur ituros?
 Cur non arma capit? det quod uaga turba sequatur.
 Non erat hoc nimium, nunq; nisi magna loquenti.
 Quid, quod ipse fugit? uidi: puduitq; uidere:
 Cum tu terga dares: inhonestaq; uela parares.
 Nec mora, quid facitis? quæ uos dementia, dixi,
 Concitat o' socij captam dimittere Troiam?
 Quid ue domum fertis decimo nisi dedecus annos?
 Talibus, atq; alijs, in quæ dolor ipse disertum
 Fecerat: auersos profuga de classe reduxi.
 Conuocat Atrides socios terrore pauentes:
 Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quicq;
 Audet: et ausus erat reges incessere dictis
 Ther sites, etiam per me haud impune proteruus.
 E rigor: et trepidos aues exhortor in hostem:

Ouid.

x

METAMOR.

Amissamq; mea uirtutem uoce reposco.
Tempore ab hoc quodcunq; potest fecisse uideri
Fortiter iste: meum est: qui dantem terga retraxi.
Deniq; de Danaïs quis te laudat' ue petit' ue?
At sua Tydides mecum communicat acta:
Me probat: & socio semper confidit Vlysse.
Est aliquid de tot Graiorum millibus, unum
A Diomede legi. nec me sors ire iubebat:
Sed tamen & spreto noctisq; hostisq; periclo
Ausum eadem quæ nos, phrygia de gente Dolona
Interimo: non ante tamen, quàm cuncta cœgi
Prodere: & edidici quid perfida Troia pararet.
Omnia cognoram: nec quid specularer habebam:
Et iam promissa poteram cum Laude reuerti:
Haud contentus eo, petij tentoria Rheſi:
Inq; suis ipsum castris, comitesq; peremi:
Atq; ita captiuo uictor, uotisq; potitus,
Ingredior curru letos imitante triumphos.
Cuius equos pretium pro nocte poposcerat hostis:
Arma negate mihi: fueritq; benignior Ajax.
Quid Lycij referam Sarpedonus agmina ferro
Deuastata meo? cum multo sanguine fudi
Cæranon, Iphitidenq; Alastoraq; Chromiumq;
Alcandrumq; Haliumq; Noëmonaq; Pritanimumq;
Exitioq; dedi cum Chersidamante Thoona,
Et Charopem, fatisq; immutibus Ennomon actum,
Quiq; minus celebres nostra sub mœnibus urbis
Procubuerunt manu sunt & mihi uulnera cures
Ipso pulchra loco: nec uanis credite uerbis.
Aspicite en (uestemq; manu diduxit) & hæc sunt

Pectora semper, ait, uestris exercita rebus.
 At nihil impendit per tot Telamonius annos
 Sanguinis in socios: & habet sine vulnere corpus.
 Quid tamen hoc refert: si se pro classe pelasga
 Arma tulisse refert contra Troasq;, Iouemq;?
 Confiteorq; tulit: neq; enim bene facta maligne
 Detrectare meum est, modo ne communia solus
 Ocupe: atq; aliquem uobis quoq; reddat honorem.
 Reppulit Actorides sub imagine tutus Achillis
 Troas ab arsuris cum defensore carinis.
 Ausum etiam hecloreis solum concurrere telis
 Se putat, oblitus regisq;, ducisq;, mei q;,
 Nonus in officio, & praelatus munere sortis.
 Sed tamen euentus uestre fortissime pugnae
 Quis fuit? Hector abijt uiolatus uulnere nullo.
 Me miserum quanto cogor meminisse dolore
 Temporis illius: quo Graiũ murus Achilles
 Percubuit: nec me lachrymae, luctusq;, timorq;,
 Tardarunt: quin corpus humo sublime referrem
 His humeris: his inq; humeris ego corpus Achillis
 Et simul arma tuli: quae nunc quoq; ferre laboro.
 Sunt mihi quae ualeant in talia pondera uires:
 Est animus certe uestros sensurus honores.
 Sicutet iaculo pro nato caerulea mater
 Ambitiosa suo fuit: ut caelestia dona
 Artis opus tanta, rudis & sine pectore mules
 Indueret? neq; enim clypei caelamina norit,
 Oceanum, & terras, cumq; alto sidera caelo,
 Pleiadasq;, Hyadasq;, immunemq; equoris Arcton,
 Diuersasq; urbes, nitidumq; Orionis ense.

METAMOR. I

Postulat, ut capiat quæ non intelligit arma.
Quid? q̄ me duri fugientem munera belli
Arguit incepto serum accessisse labori?
Nec se magnanimo maledicere sentit Achilli?
Si simulasse uocis crimen: simulauimus ambo.
Si mora pro culpa est: ego sum maturior illo.
Me pia detinuit coniux, pia mater Achillem:
Primaq; sunt illis data tempora, cætera uobis.
Haud timeam, si iam nequeam defendere crimen
Cum tanto commune uiro, deprensus Vlyssis
Ingenio tamen ille: at non Aiæcis Vlysses.
Ne ue in me stolidæ conuitia fundere linguae
Admiremur eum: uobis quoq; digna pudore
Obijcit, an falso Palamedem crimine turpe est
Actusasse mihi? uobis damnasse decorum?
Sed neq; Naupliades facinus defendere tantum
Tamq; patens ualuit: nec uos audistis in illo
Crimina: uidistis: pretioq; obiecta patebant.
Nec, Pæantiaden q̄ habet uulcania Lemnos,
Esse reus merui: factum defendite uestrum:
(Consensistis enim) nec me suasse negabo:
Vt se subtraheret belliq; uiæq; labori:
Tentaretq; feros requie lenire dolores.
Paruit: & uiuit non hæc sententia tantum
Fida, sed & felix cum sit, facit esse fidelem.
Quem quoniam uates delenda ad pergama poscunt:
Ne mandate mihi: melius Telamonius ibit:
Eloquioq; uirum morbis, iraq; furentem
Molliet: aut aliqua perducet callidus arte.
Ante retrò Simois fluet: & sine frondibus Ide

S tabit: & auxilium promittet Achaia Troia:
 Quàm cessante meo pro uestris pectore rebus
 A iacis stolidi Danaïs solertia prosit.
 S is licet infestus socijs, regi q; mihi q;
 D ure Philoctete: licet execrere, meum q;
 D euoveas sine fine caput: cupias q; dolenti
 M e tibi forte dari: nostrum q; haurire cruorem:
 V t q; tui mihi, sic fiat tibi copia nostri:
 T e tamen aggrediar: mecum q; reducere nitar.
 T am q; tuis potiar (faueat fortuna) sagittis:
 Quàm sum dardanio, quem cepi, uate potitus:
 Quàm responsa deum, troianaq; fata retexi:
 Quàm rapui phrygiae signum penetrale Minerue
 H ostibus è medijs: & se mihi comparat Ajax.
 N empe capi Troiam prohibebant fata sine illo:
 F ortis ubi est Ajax? ubi sunt ingentia magni
 V erba uiri? cur hic metuit? cur audet Vlysses
 I re per excubias? & se committere nocti?
 P er q; feros enses, non tantum mœnia Troia,
 V erum etiam summas arces intrare? sua q;
 E ripere aede deam? raptam q; afferre per hostes?
 Quæ nisi fecissem: frustra Telamone creatus
 G estisset læua taurorum tergora septem.
 I lla nocte mihi Troia uictoria parta est:
 P ergama tunc uici: cum uinci posse coegi.
 D esine Tydiden uultu q;, & murmure nobis
 O stentare meum: pars est sua laudis in illo.
 N ec tu, cum socia clypeum pro classe tenebas:
 S olus eras: tibi turba comes, mihi contigit unus:
 Qui nisi pugnam sciret sapiente minorem

METAMOR.

E sse: nec indomitæ deberi præmia dextræ:
I pse quoq; hæc peteret: peteret moderatior Aïax,
E urypylusq; ferox, clarôq; Andremonë natus:
N ec muus Idomeneus, patriaq; creatus eadem
M eriones: peteret maioris frater Atridæ.
Q uippe manu fortes, nec sunt tibi Marte secundi:
C onsilij cessere meis. tibi dextera bello
V tilis: ingenium est, quod eget moderamine nostro.
T u vires sine mente geris: mihi cura futuri est.
T u pugnare potes: pugnandi tempora mecum
E ligit Atrides. tu tantum corpore prodes:
N os animo: q̄toq; ratem qui temperat, anteit
R emigis officium: q̄to dux milite maior:
T antum ego te supero. nec non in corpore nostro
P ectora sunt potiora manu: vigor omnis in illis.
A t uos o' proceres uigili date præmia uestro:
P roq; tot annorum curis, quas anxius egi,
H unc titulum meritis pensandum reddite nostris.
I am labor in fine est: obstantia fata remouî:
A ltaq; posse capi faciendo pergama cepi.
P er spes nunc socias, casuraq; mœnia Troum,
P erq; deos oro, quos hosti nuper ademi:
P er siquid superest, quod sit sapienter agendum:
S iquid adhuc audax, ex præcipitiq; petendum est:
S i Troiæ fatis aliquid restare putatis:
E ste mei memores: aut, si mihi non datis arma:
H uic date: et ostendit signum fatale Minervæ.
M ota manus procerum est: et quid facundia posset,
R e patuit: fortisq; uiri tulit arma disertus.
H ectora qui solus, qui ferrum, ignesq; Iouemq;

Sustinuit toties: unam non sustinet iram:
 I nictumq; uirum uicit dolor. arripit ensem:
 E t meus hic certe est: an & hunc sibi poscit Vlysses?
 H oc ait utendum est in me mihi: quiq; cruore
 S æpe Phrygum maduit: domini nūc cæde madebit:
 N e quisq; Aiace[m] possit superare, nisi Ajax.
 D ixit: & in pectus tum demum uulnera passum
 Q ua patuit ferro, lethalem condidit ensem.
 N ec ualuere manus infixum educere telum:
 E xpulit ipse cruor: rubefactaq; sanguine tellus
 P urpureum uiridi genuit de cespite florem:
 Q ui prius Oebalio fuerat de uulnere natus.
 L ittera communis medijs puerq; uirq;
 I nscripta est folijs, hæc nominis, illa querelæ.
 V ictor ad Hypsipyles patriam, clariq; Thoantis
 E t ueterum terras infames cæde uirorum,
 V ela dat: ut referat Tirynthia tela sagittas.
 Q uæ postq; ad Graios domino comitante reuexit:
 I mposita estq; fero tandem manus ultima bello:
 T roia simul, Priamusq; cadunt. Priameia coniux
 P erdidit infelix hominis post omnia formam:
 E xternasq; nouo latratu terruit auras.
 L oncus in angustum qua clauditur hellespontus:
 I lion ardebat: neq; adhuc confederat ignis:
 E xiguumq; senis Priami Iouis ara cruorem
 C ombiberat: tractisq; comus antistha Phœbi
 N on profecturas tendebat ad æthera palmas.
 D ardanidas matres patriorum signa deorum
 D um licet amplexas, succensaq; templa tenentes
 I muidiosa trahunt uictores præmia Gray.

METAMOR.

Mittitur Astyanax illis de turribus: unde
 Pugnantes pro se, proauitque regna tuentem
 Saepe uidere patrem monstratum à matre solebat.
 Iamque uiam suadet boreas: flatuque secundo
 Carbasia mota sonant: iubet uti nauita uentis.
 Troia uale, rapimur, clamant: dant oscula terræ
 Troades: et patriæ fumantia tecta relinquunt.
 Vltima conscendit classem (miserabile uisu)
 In medijs Hecube natorum inuenta sepulchris.
 Prentantem tumulos, atque ossibus oscula dantem
 Dulichiae traxere manus: tamen unius hausit,
 Inque sinu cineres secum tulit Hectoris haustos.
 Hectoris in tumultu canum de uertice crinem
 Inferias inopes, crinem, lachrymasque reliquit.
 Est, ubi Troia fuit, phrygiæ contraria tellus
 Bistonij habitata uiris. Polymestoris illic
 Regia diues erat: cui te commisit alendum
 Cùm Polydore pater: phrygijsque remouit ab armis.
 Consilium sapiens: sceleris nisi præmia, magnas
 Adiecisset opes, animum irritamen auari.
 Vt cecidit fortuna Phrygum: capit impius ensem
 Rex thracum: iuguloque sui demisit alumni:
 Et tanquam tolli cum corpore crimina possent:
 Exanimum scopulo subiectas misit in undas.
 Littore threicio classem reliquit Atrides:
 Dum mare pacatum, dum uentus amicior esset.
 Hic subito, quætus, cum uiueret, esse solebat,
 Exit humo late rupta: similisque minanti
 Temporis illius uultum referebat Achilles:
 Quo ferus iniusto petijt Agamemnona ferro.

Immemoresq; mei disceditis inquit Achiui?
Obrutaq; est mecum uirtutis gratia nostrae?
Ne facite: utq; meum nō sit sine honore sepulchrum:
Placet Achilleos mactata Polyxena manes.
Dixit: & immitti socijs parentibus umbra
Rapta sinu matris, quam iam propē sola fouebat:
Fortis, & infelix, & plus q; foemina uirgo
Ducitur ad tumulum: dirōq; fit hostia busto.
Quae memor ipsa sui, postq; crudelibus aris
Admota est: sensitq; sibi fera sacra parari:
Vtq; Neoptolemum stantem, ferrumq; tenentem,
Vtq; suo uidit figentem lumina uultu:
Vtere iandudum generoso sanguine, dixit:
Nulla mora est: aut tu iugulo, uel pectore telum
Conde meo: iugulumq; simul, pectusq; retexit:
Scilicet haud ulli seruire Polyxena uellem.
Haud per tale sacrum numen placabitis ullum.
Mors tantum uellem matrem mea fallere posset:
Mater obest: minuitq; necis mihi gaudia: quamuis
Non mea mors illi, uerum sua uita gemenda est.
Vos modo, ne stygios adeam non libera manes:
Este procul: si iusta peto: tactuq; uiriles
Virgineo remouete manus. acceptior illi,
Quisquis is est, quem caede mea placare paratis:
Liber erit sanguis. siquos tamen ultima nostri
Verba mouent oris: Priam uos filia regis
Nunc captiua rogat, genitrici corpus inemptum
Reddite: ne' ue auro redimat ius triste sepulchri,
Sed lachrymis. tunc cū poterat redimebat & auro.
Dixerat: at populus lachrymas, quas illa tenebat,

METAMOR.

N on tenet: ipse etiam flens, inuitusq; sacerdos
 P ræbita coniecto rupit præcordia ferro.
 I lla super terram defecto poplite labens,
 P ertulit intrepidus ad fata nouissima uultus.
 T unc quoq; cura fuit partes uelare tegendas:
 C um caderet: castiq; decus seruare pudoris.
 T roades excipiunt: deploratosq; recensent
 P riamidas: & quid dederit domus una cruoris.
 T eq; gemunt uirgo, teq; o modo regia coniux,
 R egia dicta parens, asiae florentis imago,
 N unc etiam prædæ mala sors: quam uictor Vlysses
 E sse suam nollet: nisi quod tamen Hectora partu
 E diderat: dominum matri uix repperit Hector.
 Quæ corpus complexa animæ tam fortis inane,
 Quas toties patriæ dederat natisq; uiroq;
 H uic quoq; dat lachrymas: lachrymas i uulnere fun
 O sculaq; ore legit: consuetaq; pectora plāgit: (dit:
 C anitiemq; suam concreto in sanguine uerrens,
 P lura quidem, sed & hæc laniato pectore dixit.
 N ata tuæ (quid enim superest?) dolor ultime matris,
 N ata iaces: uideoq; meum tua uulnera pectus.
 E t ne perdiderim quenq; sine cæde meorum:
 T u quoq; uulnus habes: at te, quia fœmina, rebar
 A' ferro tutam: cecidisti & fœmina ferro:
 T otq; tuos idem fratres, te perdidit idem
 E xitium Troiæ, nostriq; orbator Achilles
 A t postq; cecidit Paridis, Phœbiq; sagittis:
 N unc certe, dixi, non est metuendus Achilles.
 N unc quoq; mi metuendus erat: cinis ipse sepulta
 I n genus hoc sæuit: tumulo quoq; sensimus hostem.

A eacide fecunda fuit iacet Ilion ingens:
 E uentuq; graui finita est publica clades.
 S ed finita tamen, soli mihi pergama restant:
 I n cursuq; meus dolor est. modo maxima rerum
 T ot generis, natisq; potens, iuribusq;, uiroq;,
 N unc trahor exul, inops, tumultu auulsa meorum,
 P enelopæ munus. quæ me data pensa trahentem
 M atribus ostendens Ithacis, hæc Hectoris illa est.
 C lara parens, hæc est dicet Priameia coniux.
 P ostq; tot amissos tu nunc, quæ sola lenabas
 M aternos luctus, hostilia busta piasti.
 I nferias hosti peperisti. quod ferrea resto?
 Quid ue moror? quo me seruas annosa senectus?
 Q uo di crudeles, nisi uti noua funera cernam,
 V inacem differis animum? quis posse putaret
 F elicem Priamum post diruta pergama dici?
 F elix morte sua est: nec te mea nata peremptam.
 A spicit: et uitam pariter, regnumq; reliquit.
 A t puto funeribus dotabere regia uirgo:
 C ondeturq; tuum monumentis corpus auitis.
 N on hæc est fortuna domus: tibi munera matris
 C ontinent fletus, peregrinaq; haustus arenæ.
 O mnia perdidimus: superest, cur uiuere tempus
 I n breue sustineam, proles gratissima matri
 N unc solus, quondam minimus de stirpe uirili
 H as datus Ismario regi Polydorus in oras.
 Quid moror interea crudelia uulnera lymphis
 A bluere? et sparsos immuti sanguine uultus?
 D ixit: et ad litus passu procedit anili
 A lbentes lacerata comas. date Troades urnam

METAMOR.

Dixerat infelix: liquidas hauriret ut undas.
 Aspiciat eiectum Polydori in littore corpus:
 Factaq; threicijs ingentia vulnera telis.
 Troades exclamant: obmutuit illa dolore:
 Et pariter uocem, lachrymasq; introfus obortas
 Denorat ipse dolor: duroq; simillima saxo
 Torpet: & aduersa figit modo lumina terra:
 Interdum toruos sustollit ad æthera uultus:
 Nunc positi spectat uultum, nunc vulnera nati,
 Vulnera præcipue: seq; armat, & instruit ira.
 Qua simul exarsit: tanq; regina maneret:
 Vlsci statuit: poenæq; in imagine tota est.
 Vtq; furit catulo lactente orbata Læna:
 Signaq; nacta pedum, sequitur, quæ nõ uidet, hostem:
 Sic Hecube, postq; cum luctu miscuit iram:
 Non oblita animum, annorum oblita suorum,
 Vadit ad artificem diræ Polymestora cædis:
 Colloquiumq; petit: nam se monstrare relictum
 Velle latens illi quod nato redderet aurum.
 Credidit Odrysius: prædæq; affuetus amore,
 In secreta uenit: tum blando callidus ore
 Tolle moras Hecube dixit: da munera nato:
 Omne fore illius, quod das, quod & ante dedisti,
 Per superos iuro. spectat truculenta loquentem,
 Falsaq; iurantem: tumidaq; exæstuat ira.
 Atq; ita correpto, captiuarum agmina matrum
 Inuocat: & digitos in perfida lumina condit:
 Expellitq; genus oculos: facit ira ualentem:
 Immergitq; manus: fœdataq; sanguine fonti
 Non lumen (neq; enim superest) loca luminis haurit.

Clade sui thracum gens irritata tyranni
Troada telorum, lapidumq; incessere iactu
Cœpit. at hæc missum rauco cum murmure saxum
Morsibus insequitur: rictuq; in uerba parato
Latrauit conata loqui. locus extat: & ex re
Nomen habet: ueterumq; diu memor illa malorum,
Tum quoq; Sithonios ululauit mæsta per agros.
Ilius Troasq; suos, hostesq; Pelasgos,
Ilius fortuna deos quoq; mouerat omnes:
Sic omnes, ut & ipsa Iouis coniuxq; sororq;
Euentus Hecubam meruisse negauerit illos.
ab. 3. **N**on uacat Auroræ, quâquam isdem fauerat armis:
Cladibus, & casu Troiæq; Hecubæq; moueri.
Cura deam propior, luctusq; domesticus angit
Memnonis amissi: phrygijs quem lutea campis
Vidit Achillea pereuntem cuspide mater:
Vidit: & ille color, quo matutina rubescunt
Tempora: palluerat: latuitq; in nubibus æther.
At non impositos supremis ignibus artus
Sustinuit spectare parens: sed crine soluto,
Sicut erat, magni genibus procumbere non est
Dedignata Iouis: lachrymisq; has addere uoces.
Omnibus inferior, quas sustinet aureus æther,
(Nam mihi sunt totum rarissima templa per orbem)
Diuâ tamen, ueni: non ut delubra, diesq;
Des mihi sacrificos, caliturasq; ignibus aras:
Si tamen aspicias quantum tibi fœmina præstem:
Tum cum luce noua noctis confinia seruo:
Præmia danda putes. sed non ea cura: neq; hic est
Nunc status Auroræ: meritos ut poscat honores.

Memnonis orba mei, uenio: qui fortia frustra
 Pro patruo tulit arma suo: primisq; sub annis
 Occidit à forti (sic diu uoluistis) Achille.
 Da precor huic aliquem solatia mortis honorem
 Summe deum rector: maternaq; uulnera leni.
 Iuppiter annuerat: cum Memnonis arduus alto
 Corruit igne rogos: nigriq; uolumina fumus
 Infecere diem: ueluti cum flumina natus
 Exhalant nebulas: nec Sol admittitur infra.
 Atra fauilla uolat: glomerataq; corpus in unum
 Densatur: faciemq; capit: sumitq; colorem,
 Atq; animum ex igni: lenitas sua præbuit alas.
 Et primo simulis uolucris, mox uera uolucris
 Insonuit pennis: pariter sonuere sorores
 Innumeræ: quibus est eadem natalis origo:
 Terq; rogos lustrant: & consonus exit in auras
 Ter plangor: quarto seducunt castra uolatu.
 Tunc duo diuersa populi de parte feroces
 Bella gerunt: rostrisq; & aduincis unguibus iras
 Exercent: alasq; aduersaq; pectora lassant:
 Inferiæq; cadunt cineri cognata sepulto
 Corpora: seq; uiro forti memnere creatas.
 Rapetibus subitis nomen facit author: ab illo
 Memnonides dictæ cum Sol duodena peregit
 Signa: parentali morituræ morte rebellant.
 Ergo alijs latrasse Dymantida flebile uisum est:
 Luctibus est Aurora suis intenta: piæq;
 Nunc quoq; dat lachrymas: & toto rorat in orbe.
 Non tamen euersam Troiæ cum mœnibus esse
 Sæpe quoq; fata sinunt. sacra, & sacra altera patrem

ab. 4.

Fert humeris uenerabile onus cythereius Heros:
De tantis opibus prædam pius eligit illam,
Ascaniumq; suum; profugaq; per æquora classe
Fertur ab Antandro: scelerataq; littora Thracum
Et Polydoreo manantem sanguine terram
Inquit: & utilibus uentis, æstuq; secundo
Intrat Apollineam socijs comitantibus urbem.
Hunc Anius, quo rege homines, antistite Phœbus
Rite colebatur: temploq; domoq; recepit:
Urbemq; ostendit, delubraq; nota, duasq;
Latona quondam stirpes pariente retentas.
Thure dato flammis, uinoq; in thura profuso,
Cæsarumq; boum fibris de more crematis,
Regia tecta petunt: positisq; tapetibus altis
Munera cum liquido capiunt cerealia baccho.
Tunc pius Anchises, o Phœbi lecte sacerdos
Fallor? an & natum, cum primum hæc mœnia uidi:
Bisq; duas natus, quantum reminiscor, habebas?
Huic Anius niueis circumdata tempora uittis
Concutiens, & tristis, ait. non falleris Heros
Maxime: uidisti natorum quinque parentem:
Quem nunc (tanta homines rerum inconstantia uersat)
Penè uides orbem: quod enim mihi filius absens
Auxilium? quem dicta suo de nomine tellus
Andros habet, pro patre locumq; & regna tenentem.
Delius augurium dedit huic: dedit altera Liber
Æmneæ stirpi uoto maiora, fideq;
Munera: nam tactu natarum cuncta mearum
In segetem, laticemq; meri, bacamq; Mineruæ
Transformabantur: diuesq; erat usus in illis.

H oc ubi cognouit Troiæ populator Atrides:
 (Ne non ex aliqua uestram sensisse procellam
 N os quoq; parte putes) armorum uiribus usus
 A bstrahit inuitas gremio genitoris: alantq;
 I mperat, argolicam cœlesti munere gentem.
 E ffugiunt quo' quæq; potest: Eubœa duabus,
 E t totidem natis Andros fraterna petita est.
 M iles adest: & ni dedantur, bella minatur.
 V icta metu pietas consortia corpora poenæ
 D edidit: & timido posses ignoscere fratri.
 N on hic Aeneas, non qui defenderet Andron
 H ector erat: per quos decimum durastis in annum.
 I amq; parabantur captiuis uincla lacertis:
 I llæ tollentes etiamnum libera cœlo
 B rachia, Bacche pater fer opem dixere: tulitq;
 M uneris author opem (si miro perdere more
 F erre uocatur opem) nec qua ratione figuram
 P erdiderint, potui scire, aut nunc dicere possum.
 S umma mali nota est. pennas sumpsere: tuæq;
 C oniugis in uolucres niueas abiere columbas.
 T alibus, atq; alijs postquam conuiuia dictis
 I mplerunt: mensa somnum petiere remota:
 C umq; die surgunt, adeuntq; oracula Phœbi.
 Q ui petere antiquam matrem: cognataq; iussit
 L ittora. prosequitur rex: & dat munus ituris:
 A nchisæ sceptrum, chlamydem, pharetramq; nepoti,
 C raterem Aeneæ, quem quondam miserat illi
 H ospes ab aonijs Therseſ Iſmenius oris.
 M iserat hunc illi Therseſ: fabricauerat Alcon
 M yleus: & longo cœlauerat argumento.

Vrbs

26. 5.^a

V rbs erat: & septem posses ostendere portas:
 H æ pro nomine erant: & quæ foret illa docebant.
 A nte urbem exequiæ tumuliq; ignesq; rogiq;
 E ffuſæq; comas, & apertæ pectora matres
 S ignificant luctum: Nymphæ quoq; flere uidentur:
 S iatosq; queri fontes. sine frondibus arbor
 N uda riget: lambunt arentia saxa capellæ.
 E æ facit medijs natus ab Orione Thebis,
 H anc non fœmineum iugulo dare pectus apertus:
 I llam demisso per fortia pectora telo
 P ro populo cecidisse suo: pulchrisq; per urbem
 F uneribus ferri: celebriq; in parte cremari.
 T um de uirginea geminos exire fauilla,
 N e genus intereat, iuuenes: quos fama Coronas
 N ominat: & cineri materno ducere pompam.
 1266 H actenus antiquo signis fulgentibus ære
 S ummus inaurato crater erat asper achante.
 N ec leuiora datis Troiani dona remittunt:
 D antq; sacerdoti custodem thuris acerram:
 D ant pateram, claramq; auro, gemmisq; coronam.
 I nde recordati Teucros à sanguine Teucris
 D ucere principium, Cretam tenere: lociq;
 F erre diu nequiere luem: centumq; relictis
 V rbibus, ausonios optant contingere portus.
 S æuit hyems: iactatq; uiros: Strophadumq; receptos
 P ortibus infidis exterruit ales Aëlle.
 E t iam Dulichios portus, Ithacamq; Samumq;
 N eritasq; domos, regnum fallacis Vlyſſei,
 P ratereunt uecti: certatam lite deorum
 A mbraciam, uersi: uident sub imagine saxum

Ouid.

y

METAMOR.

fab. 7.^a Iudicis, aethiaco quæ nunc ab Apolline nota est.
 Vocalemq; sua terram Dodonida quercu,
fab. 8.^a Chaoniosq; sinus: ubi nati rege Molosso
 Impia subiectis fugere incendia pennis.
 Proxima Phæacum felicibus obsita pomis
 Rura petunt: Epiros ab his, regnataq; nati
 Buthrotos phrygio, simulataq; Troia tenetur.
 Inde futurorum certi, quæ cuncta fideli
 Priamides Helenus monitu prædixerat, intrant
 Scitaniam. tribus hæc excurrit in æquora linguis.
 Equibus imbriferos est uersa Pachynos ad austros:
 Mollibus expositum Zephyris Lilybæon: ad Arctos
 Aequoris expertes, spectat boreamq; Peloros.
 Hanc subeunt Teucri: & remus, æstuq; secundo
 Sub noctem potitur Zancleæ classis arena.
 Scylla latus dextrum, læuam irrequieta Charybdis
 Infestat: uorat hæc raptas, reuomitq; carinas:
 Illa feris atram canibus succingitur aluum
 Virginis ora gerens, & (si non omnia nates
 Ficta reliquerum) aliquo quoq; tempore uirgo.
 Hanc multi petiere proci: quibus illa repulsis,
 Ad pelagi Nymphas, pelagi gratissima Nymphis,
 Ibat: & elusos inueniunt narrabat amores.
 Cui dum pectendos præbet Galatea capillos:
 Talibus alloquitur referens suspiria dictis.
 Te tamen o uirgo genus haud immitte uirorum
 Expetit: utq; facis, potes his impune negare.
 At mihi, cui pater est Nereus: quam cœrula Doris
 Enixa est: quæ sum turba quoq; tuta sororum:
 Non nisi per luctus licuit Cyclopi amorem.

Effugere: & lachrymæ uocem impediere loquentis.
Quas ubi marmoreo deter sit pollice uirgo:
Et solata deam est: refer o' carissima dixit:
Ne ue tui causam tege, sum tibi fida, doloris.
Nereis his contra rescuta Crateide natam est.
Acis erat Fauno, Nymphaq; Simethide cretus,
Magna quidem patrisq; sui, matrisq; uoluptas,
Nostra tamen maior. nam me sibi iunxerat uni
Pulcher, & octonis iterum natalibus actis
Signarat teneras dubia lanugine malas.
Hunc ego: me Cyclops nullo cum fine petebat.
Nec, si quæsieris, odium Cyclopi, amor'ue
Acidis in nobis fuerit præstantior: edam.
Par utrumq; fuit. pro' quanta potentia regni
Est Venus alma tui. nempe ille immutis, & ipsis
Horrendus syluis, & uisus ab hospite nullo
Impune, & magni cum dijs contemptor Olympi,
Quid sit amor sentit: nostriq; cupidine captus
Vritur oblitus pecorum, antrorumq; suorum.
Iamq; tibi formæ, iamq; est tibi cura placendi:
Iam rigidos pectus rastris Polypheme capillos:
Iam libet hirsutam tibi falce recidere barbam:
Et spectare feros in aqua, & componere uultus.
Cædis amor, feritasq; sitisq; immensa cruoris
Cessant: & tutæ ueniunt, abeuntq; carinæ.
Telemus interea siculum delatus in æquor
Telemus Eurymides, quem nulla sefellerat ales:
Terribilem Polyphemon adit: lumenq;, quod unum
Fronte geris media, rapiet tibi dixit Vlysses.
Risit: & o' uatum stolidissime falleris inquit:

METAMOR.

Altera iam rapuit. sic frustra uera monentem
Spernit: & aut gradicnis ingenti littora passu
Degrauat: aut fessus sub opaca reuertitur antra.
Prominet in pontum cuneatus acumine longo
Collis: utrumq; latus circumfluit æquoris unda.
Huc ferus ascendit Cyclops: mediusq; resedit.
Lanigeræ pecudes nullo ducente secutæ.
Cui postq; pinus baculi quæ præbuit usum:
Ante pedes posita est antennis apta ferendis:
Sumptaq; arundinibus compacta est fistula centum:
Senserunt toti pastoria sibila montes:
Senserunt undæ. latitans ego rupe, mei q;
Acidis in gremio residens, procul auribus hausi
Talia dicta meis, auditaq; uerba notavi.
Candidior folio niuei Galatea ligustri,
Floridior prato, longa procerior alno,
Splendidior uitro, tenero lasciuior hædo,
Lenior assiduo detritis æquore conchis,
Solibus hybernis, æstua gratior umbra,
Nobilior pomis, platano conspectior alta,
Lucidior glacie, matura dulcior uua,
Mollior & cygni plumis, & lacte coacto,
Et, si non fugias, riguo formosior horto.
Sæuior indomitis eadem Galatea iuuenis,
Durior annosa quercu, fallacior undis,
Lentior & salicis uirgis, & uitibus albis,
His immobilior scopulis, uiolentior amne,
Laudato pauone superbior, acrior igni,
Asperior tribulis, foeta truculentior ursa,
Surdior æquoribus, calcato immutior hydro,

E t, quod præcipue (si possem) demere uellem,
N on tantum ceruo claris latratibus acto,
V erum etiam uentis, uolucrisq; fugacior aura.
A t bene si noris, pigeat fugisse: morasq;
I psa tuas damnes: & me retinere labores.
S unt mihi pars montis uiuo pendentia saxo
A ntra: quibus nec sol medio sentitur in æstu:
N ec sentitur hyems: sunt poma grauantia ramos:
S unt auro similes longis in uitibus unæ,
S unt & purpureæ: tibi & has seruiamus, & illas.
I psa tuis manibus syluestri nata sub umbra
M ollia fraga leges: ipsa autumnalia corna,
P runaq; non solum nigro liuentia succo,
V erum etiam generosa, nouasq; imitantia ceras.
N ec tibi castaneæ me coniuge, nec tibi deerunt
A rbuti foetus. omnis tibi seruiet arbor.
H oc pecus omne meū est: multæ quoq; uallibus errant:
M ultas sylua tegit: multæ stabulantur in antris.
N ec (si forte roges) possem tibi dicere quot sint:
P auperis est numerare pecus. de laudibus harum
N il mihi credideris: præsens potes ipsa uidere:
V t uix circumeant distantum cruribus uber.
S unt foetura minor tepidis in ouilibus agni:
S unt quoq; par ætas alijs in ouilibus hœdi.
L ac mihi semper adest niueum: pars inde bibenda
S ernatur: partem liquefacta coagula durant.
N ec tibi deliciae faciles, uulgataq; tantum
M unera contingent, damæ, leporesq; capræq;
P ar'ue columbarum, demptus ue cacumine nidus:
I nueni geminos, qui tecum ludere possint:

METAMOR.

Inter se similes, nix ut dignoscere possis,
Villoſæ catulos in ſummis montibus urſæ:
Inueni: et dixi dominæ ſeruabimus iſtos.
Iam modo cœruleo nitidum caput exere ponto:
Iam Galatea ueni: nec munera deſpice noſtra.
Certe ego me noui: liquidæq; in imagine uidi
Nuper aquæ: placuitq; mihi mea forma uidenti.
Aſpice ſim quantus: non eſt hoc corpore maior
Iuppiter in cœlo (nam uos narrare ſoletis
Neſcio quem regnare Iouem) coma plurima toruos
Prominet in uultus, humerosq; ut lucus obumbrat.
Nec, mea quòd rigidis horrent denſiſſima ſetis
Corpora: turpe puta: turpis ſine frondibus arbor:
Turpis equus: niſi colla iubæ flauentia uelent.
Pluma tegit uolucres: ouibus ſua lana decori eſt:
Barba uiros, hirtæq; decent in corpore ſetæ.
Vnum eſt in media lumen mihi fronte, ſed inſtar
Ingentis clypei: quid? non hæc omnia magno
Sol uidet e' cœlo? Solis tamen unicuſ orbis.
Adde, quòd in uestro genitor meus æquore regnat:
Hunc tibi do ſocerum: tantum miſerere, precesq;
Supplicis exaudi: tibi enim ſuauibimus uni:
Quiq; Iouem, et cœlū ſperno, et penetrabile fulmen,
Nerei te ueneror: tua fulmine ſenior ira eſt.
Atq; ego contemptus eſſem patientior huius:
Si fugeres omnes. ſed cur cyclope repulſo
Acin amas? præfersq; meis amplexibus Acin?
Ille tamen placeatq; ſibi, placeatq; licebit,
Quod nollem, Galatea tibi: modo copia detur:
Sentiet eſſe mihi tanto pro corpore uires.

Viscera uina traham: diuisaq; membra per agros,
Perq; tuas spargam, si se tibi misceat, undas.
Vror enim: læsusq; exæstuat acrius ignis:
Cumq; suis uideor translata uiribus Aetnam
Pectore ferre meo: nec tu Galatea moueris.
Talia nequicq; questus (nam cuncta uidebam)
Surgit: & ut taurus uacca furibundus adempta
Stare nequit: syluaq; & notis saltibus errat:
Cum ferus ignaros, nec quicq; tale timentes
Me uidet, atq; Acim: uideoq; exclamat: & ista
Vltima sit faciam ueneris concordia uestre.
Tantaq; uox, quantam Cyclops iratus habere
Debuit: illa fuit. clamore perhorruit Aetna.
Ast ego uicino pauescens sub æquore mergor.
Terga fugæ dederat conuersa Simethius heros:
Et fer opem Galatea precor mihi, ferte parentes,
Dixerat: & uestris periturum admittite regnis.
Insequitur Cyclops: partemq; e' monte reuulsam
Mittit: & extremus quis peruenit ad illum
Angulus e' saxo: totum tamen obruit Acim.
At nos, quod fieri solum per fata licebat:
Fecimus: ut uires assumeret Acis auitas.
Puniceus de mole cruor manabat: & intra
Temporis exiguum rubor euanescere cœpit:
Fitq; color primo turbati fluminis imbre:
Purgaturq; mora: tum moles tacta dehiscit:
Vinaq; per rimas, proceraq; surgit arundo:
Osq; canum saxi sonat exultantibus undis:
Miraq; res, subito media tenus extatit aluo
Innectus iuuenis flexis noua cornua cannis.

METAMOR.

fab. 9^a Qui, nisi quod maior: quod toto cœrulus ore est:
 A cis erat: & sic quoq; erat tamen Acis in amnem
 V ersus: & antiquum tenuerunt flumina nomen.
 D esierat Galatea loqui: cœtuq; soluto
 D iscedunt: placidisq; natant Nereides undis.
 S cylla redit: neq; enim medio se credere ponto
 A udet: & aut bibula sine uestibus errat arena:
 A ut, ubi lassata est: seducto nacta recessus
 G urgitis inclusa sua membra refrigerat unda.
 E cce fretum scindens alti nouus incola ponti
 N uper in Euboica uersis Anthedone membris
 G laucus adest: uisq; cupidine uirginis ardet:
 E t quæcunq; putat fugientem posse morari,
 V erba refert: fugit illa tamen: ueloxq; timore
 P eruenit in summum positi prope littora montis.
 A nte fretum est ingens apicem collectus in unum
 L onga sub arboribus conuexus in æquora uertex.
 C onstitit hic: & tuta loco monstrum ne deus ne
 I lle sit ignorans, admiraturq; colorem,
 C æsariemq; humeros subiectaq; terga tegentem,
 V ltimaq; exapiat quod tortilis inguina piscis.
 S ensit: & innitens, quæ stabat proxima, moli,
 N on ego prodigium, nec sum fera bellua uirgo,
 S ed deus, inq; aquæ: nec maius in æquore Proteus
 I us habet, & Triton, Athamantiadesq; Palæmon.
 A nte tamen mortalis eram: sed scilicet altis
 D editus æquoribus, tantum exercebar in illis.
 N am modo ducebam ducentia retia pisces:
 N unc in mole sedens moderabar arundine linum.
 S unt uiridi prato confinia littora, quorum

Altera pars undis, pars altera cingitur herbis.
Quas neq; cornigeræ morsu læsere iuuentæ:
Nec placidæ carpsistis oves, hirtæ ue capellæ.
Non apes inde tulit collectos sedula flores:
Non data sunt capiti genialia farta: nec unquam
Falaceræ secure manus. ego primus in illo
Cespite consedi: dum lina madentia siccō.
Vtq; recenserem captiuos ordine pisces:
Insuper exposui, quos aut in retia casus,
Aut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
Res similis fictæ: sed quid mihi fingere prodest?
Gramine contacto cœpit mea præda moueri:
Et motare latus: terraq; ut in æquore, niti.
Dumq; moror: murorq; simul: fugit omnis in undas
Turba suas: dominumq; nouum, littusq; relinquunt.
Obstupui, dubiusq; diu, quæ causa requiro:
Num Deus hæc aliquis, num suæ fecerit herbæ.
Quæ tamen has inq; uires habet herba? manuq;
Pabula decerpsi: decerptaq; dente momordi.
Vix bene combiberant ignotos guttura sucos:
Cum subito trepidare intus præcordia sensi:
Alteriusq; rapi naturæ pectus amore:
Nec potui restare diu: repetendaq; nunq;
Terra uale dixi: corpusq; sub æquore mersi.
Di maris exceptum socio dignantur honore:
Vtq; mihi, quæcunq; feram, mortalia demant,
Oceanum, Tethynq; rogant ego lustror ab illis:
Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto
Pectora fluminibus inbeor supponere centum.
Nec mora: diuersis lapsi de partibus amnes,

METAMOR:

Totaq; uertuntur supra caput æquora nostrum.
 Hactenus acta tibi possum memoranda referre:
 Hactenus & memini: nec mens mea cætera sensit.
 Quæ postquam rediit: alium me corpore toto,
 Ac fueram nuper, nec eundem mente, recepi.
 Hanc ego tum primum uiridi ferrugine barbam,
 Cæsariemq; meam, quam longa per æquora uerro:
 Ingentesq; humeros, & cœrula brachia uidi,
 Cruraq; pinnigero curuata nouissima pisce.
 Quid tamen hæc species? quid dijs placuisse marinis?
 Quid iuuat esse deum? si tu non tangeris istis?
 Talia dicentem, dicturum plura reliquit
 Scylla deum. furit ille, irritatusq; repulsa
 Prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

PVB. OVI. NASONIS ME-
 TAMORPHOSEON
 LIBER XIII.

Fabula i

Amq; giganteis iniectam fauci-
 bus Aetnam,

i

Aruaq; Cyclopum, quid rastra,
 quid usus aratri

Nescia, nec quicq; iunctis debentia
 bobus,

Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum:

Liquerat & Zanclem, aduersaq; mœnia Rhegi,

Nauisfragumq; fretum, gemmo quod littore pressum

Ausoniae, siculæq; tenet confinia terræ.

Inde manu magna tyrrena per æquora uectus,

Herbiferos adiūt colles, atq; atria Glaucus
Sole satæ Circes uariarum plena ferarum.
Quam simul aspexit: dicta, accepta q; salute
Diuæ dei miserere precor: nam sola lenare
Tu potes hunc dixit (uidear modo dignus) amorem.
Quanta sit herbarum Titani potentia, nulli,
Quam mihi, cognitus: qui sum mutatus ab illis.
Ne ue mei non nota tibi sit causa furoris:
Littore in italico Messenia moenia contra
Scylla mihi uisa est pudor est, promissa, preces q;
Blanditias q; meas, contempta q; uerba referre.
At tu, siue aliquod regnum est in carmine: carmen
Ore moue sacro: siue expugnantior herba est:
Vtere tentatis operosæ uiribus herbæ:
Nec, medeare mihi, sanes q; hæc uulnera, mando:
Fineq; nil opus est: partem ferat illa caloris.
At Circe (neq; enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium: seu causa est huius in ipsa:
Seu Venus indicio facit hoc offensa paterno)
Talia uerba refert. melius sequerere uolentem,
Optantem q; eadem, parili q; cupidine captam.
Dignus eras: ultro poteras certe q; rogari:
Et, si spem dederis (mihi crede) rogaberis ultro.
Ne dubites: adsit q; tuæ fiducia formæ.
En ego cum dea sim: nitidi cum filia solis:
Carmine cum tantum, tantū quoq; gramine possim:
Vt tua sim, noueo: spernentem sperne: sequenti
Redde uices: uno q; duas ulciscere facto.
Talia tentanti, prius, inquit, in æquore frondes,
Glaucus, et in summus nascentur montibus algæ:

METAMOR.

S offpitem quàm Scylla nostri mutantur amores.
 I ndignata dea est: & ledere quatenus ipsum
 N on poterat, nec uellet, amans: irascitur illi,
 Quæ sibi prælatæ est: uenerisq; offensa repulsa,
 P rotinus horrendis infamia pabula succis
 C onterit: & tritis hecateia carmina miscet.
 C ærulaq; induitur uelamina: perq; ferarum
 A gmen adulantum media procedit ab aula:
 O ppositumq; petens contra Zancleia saxa
 R egion ingreditur, feruentesq; æstibus undas:
 I n quibus, ut solida ponit uestigia terra:
 S ummaq; decurrit pedibus super æquora siccis.
 P aruus erat gurgis curuos sinuatus in arcus,
 G rata quies Scyllæ: quod se referebat ab æstu
 E t maris, & coeli: medio cum plurimus orbe
 S ol erat: & minimas à uertice fecerat umbras.
 H unc dea præuincit: portentificisq; uenenis
 I nquinat: hic fusos latices radice nocenti
 S pargit: & obscurum uerborum ambage nouorum
 T er nouies carmen magico demurmurat ore.
 S cylla uenit: mediaq; tenuis descenderat aluo:
 C um sua fœdari latrantibus inguina monstris
 A spicit: ac primo credens non corporis illas
 E sse sui partes, refugitq; abigitq; timetq;
 O ra proterua canum: sed quos fugit, attrahit unâ:
 E t corpus quærens femorum, crurumq; pedumq;
 C erbereos rictus pro partibus inuenit illis:
 S tatq; canum rabies: subiectaq; terga ferarum
 I nguibus truncis, uteroq; extante coeret.
 fab. 2. F leuit amans Glaucus: nimiumq; hostiliter usæ

V iribus herbarum fugit connubia Circes.
 S cylla loco mansit: cumq; est data copia primum
 I n Circes odium, socijs spoliauit Vlysem.
 M ox eadem Teucras fuerat mensura carinas:
 N i prius in scopulum, qui nunc quoq; saxeus extat:
 T ransformata foret: scopulum quoq; nauita uitat.
 Lab. 3^a H unc ubi Troianæ remis, auidamq; charybdim
 E uicere rates: cum iam prope littus adessent
 A usonium: libycas uento referuntur ad oras.
 E xcapit Aenean illic animoq; domoq;
 N on bene dissidium phrygi latura mariti
 S idonis: inq; pyra sacri sub imagine facta
 I ncubuit ferro: deceptaq; decipit omnes.
 R ursus arenosæ fugiens noua mœnia terræ
 A d sedes Erycis, fidumq; relatus Aësten,
 S acrificat: tumulumq; sui genitoris honorat.
 Q uasq; rates Iris Iunonia penè cremarat.
 S oluit: & Hippotadæ regnum, terrasq; calenti
 S ulfure fumantes, Acheloidumq; relinquit
 S irenum scopulos: orbataq; præside pinus
 I narimen, Prochytenq; legit, steriliq; locatas
 C olle Pythecusas habitantum nomine dictas.
 Q uippe deum genitor fraudem, & periuria quondā
 C ercopum exosus, gentisq; admissa dolosæ,
 I n deformi uiros animal mutauit: ut iidem
 D issimiles homini possent, similesq; uideri.
 M embraq; contraxit: naresq; à fronte remissas
 C ontudit: & rugis perarauit anilibus ora:
 T otaq; uelatos flauenti corpora nullo
 M isit in has sedes: nec non prius abstulit usum

METAMOR.

Verborum, & nata dira in periuria lingue
Posse queri tantum rauco stridore reliquit.
Has ubi præterijt: & parthenopeïa dextra
Mœnia deseruit: læua de parte canori
Aeolidæ tumultum, & loca foeta palustribus undis
Littora Cumarum, uinacisq; antra Sibyllæ
Intrat: & ut manes adeat per auerna paternos,
Orat. at illa diu uultum tellure moratum
Erexit: tandemq; deo furibunda recepto,
Magna petis, dixit, uir factis maxime, cuius
Dextera per ferrum, pietas spectata per ignes.
Pone tamen Troiane metum: potiere petitis:
Elysiæq; domos, & regna nouissima mundi
Me duce cognosces, simulachraq; cara parentis.
Inuia uirtuti nulla est uia. dixit: & auro
Fulgentem ramum sylua Iunonis auernæ
Monstrauit, iussitq; suo diuellere trunco.
Paruit Aeneas: & formidabilis orci
Vidit opes, atauosq; suos, umbramq; senilem
Magnanimi Anchisæ: didicit quoq; iura locorum:
Quæq; nouis essent adeunda pericula bellis.
Inde ferens lassos aduerso tramite passus
Cum duce cumæa fallit sermone laborem.
Dumq; iter horrendum per opaca crepuscula carpit:
Seu dea tu præsens, seu dijs gratissima, dixit,
Numinis instar eris semper mihi: meq; fatebor
Muneris esse tui: quæ me loca mortis adire,
Quæ loca me uisæ uoluisti euadere mortis.
Pro quibus æriæ meritis euectus ad auras,
Templa tibi statuum: tribuam tibi thuris honores.

R effio
 N ec de
 H umar
 L ux a
 S imea
 D um te
 M e capi
 O ptatis
 O stendi
 T ot mi
 E xadi
 H os ta
 S i uer
 I nnu
 T erga
 Quæ pa
 A cta u
 T ercen
 T empus
 L onga d
 A d muni
 Nec plac
 V el non
 V sque ac
 V ote tar
 T alia ex
 S edibua
 T roius
 L ittor a
 H ic que

R espicit hunc uates: et suspiratibus haustus,
N ec dea sum, dixit: nec sacri thuris honore
H umanum dignare caput. ne nescius erres,
L ux æterna mihi, carituraq; fine dabatur:
S i mea uirginitas Phæbo patuisset amanti.
D um tamen hanc sperat: dum præcorrumpere donis
M e cupit: elige ait uirgo cumæa, quid optes:
O ptatis potiere tuis. ego pulueris hausti
O stendens cumulum, quot haberet corpora puluis,
T ot mihi natales contingere uana rogavi.
E xadit, ut peterem iuuenes quoq; protinus annos.
H os tamen ille mihi dabat, æternamq; iuventam,
S i uenerem paterer. contempto munere Phœbi,
I nnuba permaneo: sed iam felicior ætas
T erga dedit: tremuloq; gradu uenit ægra senectus.
Q uæ patienda diu est: nam iam mihi sæcula septem
A Æta uides: superest, numeros ut pulueris æquem:
T ercentum messes, tercentum musta uidere.
T empus erit, cum de tanto me corpore paruum
L onga dies faciet: consumptaq; membra senecta,
A d minimum redigentur onus. nec amata uidebor,
N ec placuisse deo: Phœbus quoq; forsitan ipse
V el non agnoscat: uel dilexisse negabit:
V sque adeo mutata ferar: nulliq; uidenda,
V oce tamen noscar: uocem mihi fata relinquent.
lab. 4 T alia conuexum per iter memorante Sibylla
S edibus Euboicam stygijs emergit in urbem
T roius Aeneas: sacrisq; ex more litatis,
L ittora adit non dum nutrias habentia nomen.
H ic quoq; substiterat post tædia longa laborum

N eritius Macareus comes experientis Vlysses:
 D esertum quondam medijs in rupibus Aetnae
 N oscit Achemeniden: improvisq; repertum
 V iuere miratus, quis te casus ue, deus ue
 S eruat Achemenide? cur inquit barbara grauium
 P rora uehit? petitur uestra quae terra carina?
 T alia quærenti iam non hirsutus amictu,
 I am suus, & spinis conserto tegmine nullis
 F atur Achemenides. iterum Polyphemon, & illos
 A spiciam fluidos humano sanguine rictus:
 H ac mihi si potior domus est, Ithacæq; carina:
 S i minus Aeneam ueneror genitore: nec unquam
 E sse satis potero (præstem licet omnia) gratus.
 Q uod loquor: & spiro: coelumq; & lumina solis
 R espicio: (possum ne ingratus & immemor esse?)
 I lle dedit: quod non anima hæc Cyclopi in ora
 V enit: & ut lumen iam nunc uitale relinquam:
 A ut tumulto, aut certe non illa condar in aluo.
 Q uid mihi tunc animi, nisi si timor abstulit omnem
 S ensum, animumq; fuit? cum uos petere alta relictus
 A equora conspexi. uolui inclamare: sed hosti
 P rodere me timui: uestræ quoq; clamor Vlyssis
 P enè rati nocuit. uidi cum monte reuulsum
 I mmanem scopulum medias permisit in undas.
 V idi iterum ueluti tormenti uiribus acta
 V asta giganteo iaculantem saxa lacerto.
 E t ne deprimeret fluctus ue lapis ue carinam,
 P ertimui, iam me non esse oblitus in illa.
 V t uero fuga uos ab acerba morte reduxit:
 I lle quidē totam gembundus obambulat Aetnam,
 Prætentatq;

Pretentatq; manu sylvas: & luminis orbis
Rupibus incurfat: fœdataq; brachia tabo
In mare protendens, gentem execratur achinam.
Atq; ait, o' si quis referat mihi casus Vlysses,
Aut aliquem ex socijs, in quem mea sæuiat ira:
Viscera cuius edam: cuius uiuentia dextra
Membra mea laniem: cuius mihi sanguis inundet
Guttur: & elisi trepident sub dentibus artus:
Quam nullū, aut leue sit damnum mihi lucis ademptæ.
Hæc, & plura ferox: me luridus occupat horror
Spectantem uultus etiamnum cæde madentes,
Crudelesq; manus, & inanem luminis orbem,
Membraq; & humano concretam sanguine barbam.
Mors erat ante oculos, minimum tamen ipsa doloris:
Et iam prensurum, iam nunc mea uiscera rebar
In sua mersurum: menti q; hærebat imago
Temporis illius: quo uidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Cum super ipse iacens hirsuti more leonis
Visceraq; & carnes, cumq; albis ossa medullis,
Semianimesq; artus auidam condebat in aluum.
Me tremor inuasit: stabam sine sanguine mæstus:
Mandentemq; uidens, eiectantemq; cruentas
Ore dapes, & frustra mero glomerata uomentem:
Talia fingebam misero mihi fata parari:
Perq; dies multos latitans, omnemq; tremiscens
Ad strepitum, mortemq; timens, cupidusq; moriri,
Glande famem pellens, & mista frondibus herba,
Solus, inops, expes, letho pœnæq; relictus,
Hanc procul aspexi longo post tempore nauem:

Ouid.

Z

METAMOR.

O rauri q; fugam gestu: ad littus q; cucurri:
 E t moui: grauium q; ratis troiana recepit.
 T u quoq; pande tuos comitum gratissime casus
 E t ducis, & turbæ, quæ tecum est credita ponto.
 A eolon ille refert tusco regnare profundo,
 A eolon Hippotaden cohibentem carcere uentos:
 Quos bouis inclusos tergo (memorable munus)
 D ulichium sumpsisse ducem: flatu q; secundo
 L ucibus isse nouem: & terram aspexisse petitam.
 P roxima post nonam cum sese aurora moueret:
 I nuidia socios, prædæ q; cupidine uictos
 E sse ratos aurum, dempsisse ligamina uentis.
 C um qbus isse retro, per quas modo uenerat undas:
 A eoli q; ratem portus repetisse tyranni.
 I nde Lam ueterem Læstrygonis inquit in urbem
 V enimus: Antiphates terra regnabat in illa.
 M issus ad hunc ego sum numero comitante duorum:
 V ix q; fuga quæ sita salus comiti q; mihi q;
 T ertius e nobis Læstrygonis impia tinxit
 O ra cruore suo: fugientibus instat: & agmen
 C oncitât Antiphates: coeunt: & saxa, trabes q;
 C oniciunt: mergunt q; uiros: mergunt q; carinas.
 V na tamen, quæ nos, ipsum q; uehebat Vlysses,
 E ffigit: amissa sociorum parte, dolentes,
 M ulta q; conquesti terris allabimur illis:
 Quas procul hinc cernis. procul hinc (mihi crede) ui-
 I nsula uisa mihi: tu q; o iustissime Troi (dæda est,
 N ate dea (neq; enim finito Marte uocandus
 H ostis es Aenea) moneo fuge littora Circes.
 N os quoq; Circeæ religata in litore pinu

A ntiphatae memores, immanis uictiq; Cyclopis
 I re negabamus: uel tecta ignota subire.
 S orte sumus lecti: fors me, fidumq; Polyten,
 E urylochumq; simul, nimyq; Elpenora uini,
 B isq; nouem socios circa ad moenia misit.
 Quæ simul attigimus: stetimusq; in limine tecti:
 M ille lupi, mistiq; lupis ursiq; leaq;
 O cursu fecere metum: sed nulla timenda,
 N ullaq; erat nostro factura in corpore uulnus.
 Quin etiam blandas mouere per aëra caudas:
 N ostraq; adulantes comitant uestigia: donec
 E xcipiunt famulae: perq; atria marmore tecta
 A d dominam ducunt. pulchro sedet illa recessu
 S ublimi solio: pallamq; induta nitentem
 I nsuper aurato circumelatur amictu.
 N ereides, Nymphæq; simul, quæ uellera motis
 N ulla trahunt digitis: nec fila sequentia ducunt:
 G ramina disponunt: sparsosq; sine ordine flores
 S ecernunt calathis, uarijsq; coloribus herbas.
 I psa quod hæ faciunt opus exigit: ipsa quis usus
 Quoque sit in folio, quæ sit concordia mistis,
 N ouit: & aduertens pensas examinat herbas.
 H æc ubi nos uidit: dicta, acceptaq; salute,
 D iffudit uultus, & reddidit omnia uotis.
 N ec mora: misceri testu iubet ordea grani,
 M ellaq; uimq; meri cum lacte coagula passo:
 Quiq; sub hac lateant furtim dulcedine, succos
 A dicit. acipimus sacra data pocula dextra.
 Quæ simul arenti sitientes hausimus ore:
 E t tetigit summos uirga dea dira capillos:

METAMOR.

Et pudet, & referam: setis horrescere cœpi:
Nec iam posse queri: pro uerbis edere raucum
Murmur: & in terram toto procumbere uultu:
Os q; meum sensi pando occalescere rostro:
Colla tumere toris: & qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant: illa uestigia feci.
Cumq; eadem passis (tantum medicamina possunt)
Claudor in antra. suis solum caruisse figura
Vidimus Eurylochum: solus data pocula fugit.
Quæ nisi uita set: pecoris pars una maneret
Nunc quoq; setigeri: nec tantæ cladis ab illo
Certior ad Circeen ultor uenisset Vlysses.
Pacifer huic dederat florem Cyllenius album:
Moly uocant superi: nigra radice tenetur.
Tutus eo, monitisq; simul cœlestibus intrat
Ille domum Circes: & ad insidiosa uocatus
Pocula, conantem uirga mulcere capillos
Reppulit: & stricto pauidam deterruit ense.
Inde fides, dextræq; datæ: thalamoq; receptus
Coniugij dotem sociorum corpora poscit.
Spargimur ignotæ succis melioribus herbæ:
Percutimurq; caput conuersæ uerbere uirgæ:
Verbaq; dicuntur dictis contraria uerbis.
Quo magis illa canit: magis hoc tellure leuati
Erigimur: setæq; cadunt: bifidosq; relinquit
Rima pedes: redeunt humeri: & subiecta lacertis.
Brachia sunt. flentem flentes amplectimur illum:
Hærenusq; ducis collo: nec uerba locuti
Vlla priora sumus, q̄ nos testantia gratos.
Annum nos illic tenuit mora: multaq; præsens

T en
 H oc
 Q uæ
 C um
 I lla
 O sten
 A ede
 Q uis
 C urba
 A cipe
 H inc
 P ions
 R ex fi
 F orma
 A spicio
 P ar an
 Q uinq
 I lle fies
 V ertat
 Numina
 Q uas An
 N ar ue
 Q uæq; a
 F initima
 I lle colit
 D icitur
 H æc ubi
 P reposit
 R ara qu
 V nde C

Tempore tam longo uidi: multa auribus hausi:
Hoc quoq; cum multis, quod clàm mihi retulit una
Quattuor è famulis ad talia sacra paratis.
Cum duce nanq; meo Circe dum sola moratur:
Illa mihi niueo factum de marmore signum
Ostendit iuuenile, gerens in uertice Picum
Aede sacra positum, multisq; insigne coronis.
Quis foret, & quare sacra coleretur in aede,
Cur hanc ferret auem, querenti, & scire uolenti
Acipe ait Macareu: domnæq; potentia quæ sit
Hinc quoq; discæ meæ: tu dictis adijce mentem.
Picus in ausonijs proles Saturnia terris
Rex fuit utilium bello studiosus equorum.
Forma uiro, quam cernis, erat: licet ipse decorem
Aspicias: fictaq; probes ab imagine ueram.
Par animus formæ: nec adhuc spectasse tot annos
Quinquennem poterat graia quater edere pugna.
Ille suos Dryadas latijs in montibus ortas
Verterat in uultus: illum fontana petebant
Numina Naiades, quas Albula, quasq; Numici
Quas Anienis aquæ, cursusq; breuissimus Almo,
Nar' uetulit præceps, & opacæ Pharfærus undæ,
Quæq; colunt scythicæ stagnum nemorale Dianæ,
Finitimosq; lacus: spretis tamen omnibus unam
Ille colit Nympham: quæ quondam in colle Palati
Dicitur anapiti peperisse Venilia Iano.
Hæc ubi nubilibus primum maturuit annis:
Præposito cunctis Laurenti tradita Pico est,
Rara quidem facie, sed rarior arte canendi,
Vnde Canens dicta est: syluas & saxa mouere,

METAMOR.

Et mulcere feras, & flumina longa morari
Ore suo, uolucresq; uagas retinere solebat.
Quæ dum fœminea modulatur carmina uoce:
Exierat tecto laurentes Picus in agros
Indigenas fixurus apros: tergumq; premebat
Acris equi: lænaq; hastilia bina ferebat
Phœniceam fuluo chlamydē comprehensus ab auro.
Venerat in syluas & filia Solis easdem:
Vtq; nouas legeret fœcundis collibus herbas:
Nomine dicta suo Cyrcæa reliquerat arua.
Quæ simul ac iuuenem uirgultis abdita uidit:
Obstupuit: cecidere manu, quas legerat, herbæ:
Flammaq; per totas uisa est errare medullas.
Vt primum ualido mentem collegit ab æstu:
Quid cuperes, fissura fuit: ne posset adire
Cursus equi fecit, circumsususq; satelles.
Non tamen effugies: uento rapiare licebit:
Si modo me noui: si non euauit omnis
Herbarum uirtus: & me mea carmina fallunt.
Dixit: & effigiem nullo cum corpore falsi
Finxit apri: præterq; oculos transcurrere regis
Iussit: & in densum trabibus nemus ire uideri:
Plurima quæ sylua est: & equo loca peruia nō sunt.
Haud mora, continuo prædæ petit inscius umbram
Picus: equiq; celer spumantia terga reliquit:
Spemq; sequens uanam, sylua pedes errat in alta.
Concipit illa precæs: & uerba precantia dicit:
Ignotosq; deos ignoto carmine adorat:
Quo solet & niuæ uultum confundere Luna:
Et patrio capiti bibulas subtexere nubes.

Tunc quoque cantato densatur carmine coelum:
 Et nebulas exhalat humus: cæcisque uagantur
 Limibibus comites: & abest custodia regi.
 Nacta locum, tempusque, per o' tua lumina, dixit,
 Quæ mea ceperunt, perque hæc pulcherrime formæ,
 Quæ facit ut supplex tibi sim dea, consule nostris
 Ignibus: & socerum, qui præuidet omnia, Solem
 Accipe: nec durus Titanida despice Circen.
 Dixerat: ille ferox ipsamque, precesque repellit:
 Et quæcumque es ait, non sum tuus: altera captum
 Me tenet: & teneat per longum comprecor æuū.
 Nec uenire externa socialia fœdera lædam:
 Dum mihi Ianigenam seruabunt fata Canentem.
 Sæpe retentatis precibus titania frustra,
 Non impune feres: neque ait reddere Canenti:
 Læsaque: quid faciat, quid amas, quid fœmina discas
 Rebus ait: sed amans, & læsa, et fœmina, Circe est.
 Tum bis ad ortus, bis se conuertit ad ortus:
 Ter iuuenem baculo tetigit: tria carmina dixit:
 Ille fugit: sed se solito uelocius ipse
 Currere miratus, pennas in corpore uidit:
 Sæque nouam subito latius accedere syluis
 Indignatus auem, duro fera robora rostro
 Igitur: & iratus longis dat uulnera ramis.
 Purpureum chlamydis pennæ traxere colorem:
 Fibula quod fuerat, uestemque momorderat aurum:
 Pluma fit: & fuluo ceruix præcingitur auro.
 Nec quicquam antiquum Pico, nisi nomina restant.
 Interea comites clamato sæpe per agros
 Nequicquam Pico, nullaque in parte reperto,

METAMOR.

I nueniunt Circen: nam iam tenuauerat auras:
P assaq; erat nebulas uentis, ac sole resolui:
C rimnibusq; premunt ueris: regemq; reposcunt:
V imq; ferunt: sauisq; parant incescere telis.
I lla nocens spargit uirus, succosq; ueneni:
E t noctem, noctisq; deos Erebonq;, Chaonq;
C onuocat: & longis hecaten ululatus orat.
E xilure loco (dictu mirabile) syluae:
I ngemuitq; solum: uicinaq; palluit arbor:
S parsaq; sanguineis rubuerunt pabula guttis:
E t lapides uisi mugitus edere raucos:
E t latrare canes: & humus serpentibus atris
S qualere: & tenues animae uolitare uidentur.
A ttonitum monstres uulgus pauet: illa pauentum
O ra uenenata tetigit mirantia uirga.
C uius ab attactu uariarum monstra ferarum
I n iuuenes ueniunt: nulli sua mansit imago.
P resserat occiduis tarthesia littora Phoebus:
E t frustra coniux oculis, animoq; Canentis
E xpectatus erat. famuli, populusq; per omnes
D iscurrunt syluas: atq; obuia lumina portant.
N ec satis est Nymphæ flere: & lacerare capillos:
E t dare plangorem: facit hæc tamen omnia: seq;
P roripit: ac latos errat uesana per agros.
S ex illam noctes, totidem redeuntia solis
L umina uiderunt inopem somniq;, cibiq;
P er iuga, per ualles, quæ fors ducebat, euntem.
V ltimus aspexit fessam luctuq;, uiaq;
T ybris, & in gelida ponentem corpora ripa.
I llic cum lachrymis ipsos modulata dolores

fab. 7.^a

V e
 C a
 L u
 T ab
 F am
 N om
 T alia
 V isae
 R w
 A na
 D ixer
 P ertar
 8. F inue
 C ondi
 H ic m
 E rept
 S oluit
 E t pre
 T ecta de
 I n mar
 F auni
 N on fir
 S uscipit
 C oncurr
 A rdua
 A uget u
 E t mult
 C astram
 A t Ven
 V enerat

V erba sono tenui mœrens fundebat: ut olim
 C armna iam moriens canit exequialia cygnus.
 L uctibus extremum tenues liquefacta medullas
 T abuit: inq; leues paulatim euauit auras.
 F ama tamen signata loco est: quem rite Canentem
 N omine de Nymphæ ueteres dixere coloni.
 T alia multa mihi longum narrata per annum,
 V isq; sunt. resides, & desuetudine tardi
 R ursus inire fretum, rursus dare uela iubemur:
 A ncipitesq; uias, & iter Titania uastum
 D ixerat, & sæui restare pericula ponti.
 P ertimui (fateor) nactusq; hoc littus, adhæsi.
 F inerat Macareus: urnaq; Aeneia matrix
 C ondita, marmoreo tumulo breue carmen habebat.
 H ic me Caietam notæ pietatis alumnus
 E reptam argolico, quo debuit igne cremauit.
 S oluitur herbofo reliquatus ab aggere funis:
 E t procul insidias, infamataq; relinquunt
 T ecta deæ: lucosq; petunt: ubi nabilus umbra
 I n mare cum fulua prorumpit Tybris arena.
 F aunigenaq; domo potitur, nataq; Latini:
 N on sine Marte tamen. bellum cum gente feroci
 S uscipitur: pactaq; furit pro coniuge Turnus.
 C oncurrit Latio Tyrrhenia tota: diuq;
 A rdua sollicitis uictoria queritur armis.
 A uget uterq; suas externo robore uires:
 E t multi Rutulos, multi troiana tuentur
 C astra: neq; Aeneas Euandri ad mœnia frustra,
 A t Venulus frustra profugi Diomedis ad urbem
 V enerat. ille quidem sub Iapyge maxima Dauno

lib. 8.

Mænia condiderat: dotaliaq; arua tenebat.
 Sed Venulus Turni postq̃ mandata peregit:
 Auxilium petijt: vires Aetolius heros
 Excusat: nec se aut soceri committere pugna
 Velle sui populos: aut quos è gente suorum
 Armet, habere ullos: ne' ue hæc commenta putetis.
 (Admonitu quanq̃ luctus renouentur amari)
 Perpetiar memorare tamen. Postq̃ alta cremata est
 Ilium: & dandas pauperunt per gama flammæ:
 Naritusq; heros à uirgine, uirgine raptæ,
 Quam meruit poenam solus, digessit in omnes:
 Spargimur: & uentis inimica per æquora rapti,
 Fulmina, noctem, imbres, iram cæliq; marisq;
 Perpetimur Danaï, cumulumq; Capharea cladis.
 Ne' ue morer referens tristes ex ordine casus:
 Græcia tum potuit Priamo quoq; flenda uideri.
 Me tamen armifera seruatum cura Minervæ
 Luctibus eripuit: patrijs sed rursus ab agris
 Pellor: & antiquo memores de uulnere poenas
 Exigit alma Venus: tantosq; per alta labores
 Equora sustinui, tantos terrestribus armis:
 Ut mihi felices sint illi sæpe uocati:
 Quos communis hyems, importunusq; Caphareus
 Merisit aquis: uellemq; horum pars una fuisse.
 Vltima iam passi comites belloq; fretoq;
 Desiciunt: finemq; rogant erroris. at Agmon
 Feruidus ingenio, tum uero & cladibus asper,
 Quid superest, quod iam patientia nostra recuset
 Ferre uiri, dixit? quid habet Cytherea, quod ultra
 (Velle puta) faciat? nam dum peiora timentur.

Est locus in uoto. fors autem ubi pessima rerum est:
 Sub pedibus timor est, securaq; summa malorum.
 Audiat ipsa licet: et, quod facit, oderit omnes
 Sub Diomede uiros: odium tamen illius omnes
 Spernimus: & magno stat magna potentia nobis.
 Talibus iratam Venerem Pleuronius Agmon
 Instimulat uerbis: ueteremq; resuscitat iram.
 Dicta placent paucis: numeri maioris annu-
 Agmona corripimus. cui respondere uolenti
 Vox pariter, uocisq; uia est tenuata: comæq;
 In plumas abeunt: plumis quoq; colla teguntur,
 Pectoraq; & tergum: maiores brachia pennas
 Accipiunt: cubitiq; leues sinuantur in alas.
 Magna pedis digitos pars occupat: oraq; cornu
 Indurata rigent: finemq; in acumine ponunt.
 Hunc Lycus, hunc Idas, et cum Rethenore Nyctus
 Hunc miratur Abas: & dum mirantur: eandem
 Accipiunt faciem: numerusq; ex agmine maior
 Subuolat: & remos plausis circumuolat alis.
 Si uolucrum quæ sit dubiarum forma requiris:
 Vt non cygnorum, sic albis proxima cygnis.
 Vix equidem has sedes, & Iapygis arida Dauni
 Arua gener teneo minima cum parte meorum.
 Hactenus Oemides. venulus calydonia regna,
 Peucetiosq; sinus, Messapiaq; arua reliquit.
 In quibus antra uidet: quæ multa nubila sylua,
 Et leuibus guttis manantia semper Pan
 Nunc tenet, at quodā tenuerunt tempore Nymphæ.
 Appulus has illa pastor regione fugatas
 Terruit: & primo subita formidine mouit.

Mox, ubi mens redijt: & contempere sequentem:
 Ad numerum motis pedibus duxere choreas.
 Improbat has pastor: saltuq; imitatus agresti,
 Addidit obscœnis conuitia rustica dictis:
 Nec prius obtinuit: quàm guttura condidit arbor:
 Arbor enim est: succoq; licet cognoscere mores.
 Quippe notam linguae bacis Oleaster amaris
 Exhibet: asperitas uerborum cessit in illas.
 Lab. 10. Hinc ubi legati rediere negata ferentes
 Arma ætola sibi: Rutuli sine uiribus illis
 Bella infauista gerunt: multumq; ab utraq; cruoris
 Parte datur. fert ecce auidas in pinea Turnus
 Tecta facis: ignesq; timent, quibus unda pepercit.
 Iamq; picem, & ceras, alimenta; cætera flammæ
 Mulciber urebat: perq; altum ad carbasa malum
 Ibat: & incuruæ fumabant transtra carinæ.
 Cum memor has pinus idæo uertice cæsas
 Sæncta deum genitrix tinnitibus æthera pulsi
 Aeris, & inflati compleuit murmure buxi:
 Perq; leues domitis inuecta leonibus auras,
 Irrita sacrilega iactas incendia dextra
 Turne, ait: eripiam: nec me patiente cremabit
 Ignis edax nemorum partes, & membra meorum.
 Intonuit dicente dea: tonitrumq; secuti
 Cum saliente graues ceciderunt grandine nimbi.
 Aëraq; & tumidum subitis concursibus æquor
 Astræi turbant & eunt in prælia fratres.
 E quibus alma parens unius uiribus usa,
 Stuppea prærupit phrygiæ retinacula classis:
 Fertq; rates pronas: medioq; sub æquore mergit.

R o
 I n
 I n
 Quo
 S ub
 L ina
 C ær
 I llas
 N aia
 M olle
 N on t
 P ertul
 S uppe
 C ladi
 N erita
 V ultibi
 V ultibi
 S pes er
 P offe me
 P erstat:
 I nstar, h
 N ec scepi
 S ed uici
 B ella ger
 A rma uir
 S offite
 A bfulit:
 C ongerie
 S ubuola
 E t sonus

R obore mollito, lignoq; in corpora uerso,
I n capitum facies puppes mutantur adunca:
I n digitos abeunt, & crura natantia remi:
Q uodq; sinus fuerat, latus est: medijsq; carina
S ubdita nauigijs, spinæ mutatur in usum.
L ina comæ molles, antennæ brachia fiunt.
C œrulus, ut fuerat, color est: quasq; ante timebant,
I llas uirgineis exercent lusibus undis
N aiades æquoræ: durisq; in montibus ortæ,
M olle fretum celebrant: nec eas sua tangit origo.
N on tamen oblita quàm multa pericula sæuo
P ertulerint pelago, iactatis sæpe carinis
S upposuere manus: nisi siqua uehebat Achinos.
lib. ii **C** ladis adhuc phrygiæ memores, odere Pelasgos:
N eritæq; ratis uiderunt fragmina lætis
V ultibus: & lætis uidere rigescere puppem
V ultibus Alanoi: saxumq; increscere ligno.
lib. ii **S** pes erat, in Nymphas animata classe marinas
P osse metu monstri Rutulum desistere bello:
P erstat: habetq; deos pars utraq; : quodq; deorum est
I nstar, habent animos: nec iam dotalia regna,
N ec sceptrum soceri, nec te Lauinia uirgo,
S ed uicasse petunt: deponendiq; pudore
B ella gerunt: tandemq; Venus uictricia nati
A rma uidet: Turnusq; cadit: cadit Ardea, Turno
S ospite dicta potens. quam postq; barbarus ensis
A bstulit: & tepida patuerunt tecta fauilla:
C ongerie è media tum primum cognita præpes
S ubuolat: & cineres plausis enerberat alis.
E t sonus, & macies, & pallor, & omnia, captam

METAMORI.

126. 13.
 Que deceant urbem, nomen quoque mansit in illa
 Urbis: & ipsa suis deplangitur Ardea pennis.
 Iamque deos omnes, ipsamque Aeneia uirtus
 Iunonem ueteres finire coegerat iras:
 Cum bene fundatis opibus crescentis Iuli
 Tempestiuus erat caelo Cythereius Heros:
 Ambieratque Venus superos: colloque parentis
 Circumsusa sui, nunquam mihi dixerat ullo
 Tempore dure pater, nunc sis mitissimus opto:
 Aeneaque meo, qui te de sanguine nostro
 Fecit auum: quis paruum, des optime numen,
 Dum modo des aliquid, satis est inamabile regnum
 Aspexisse semel: stygios semel isse per amnes.
 Assensere dei: nec coniux regia multus
 Immotos tenuit: placatoque annuit ore.
 Tum pater est is ait caelesti numine dignus:
 Quaeque petis, pro quoque petis, cape nata quod optas.
 Fatus erat: gaudet: gratesque agit illa parenti:
 Perque leues auras iunctis inuecta columbis
 Littus adit laurens: ubi tectus arundine serpit
 In freta flumineis uicina Numicius undis.
 Hunc iubet Aeneae, quaecumque obnoxia morti,
 Abluere: & tacito deferre sub aequora cursu.
 Corniger exequitur Veneris mandata: sui que
 Quicquid in Aenea fuerat mortale repurgat:
 Et respersit aquis pars optima restitit illi.
 Lustratum genitrix diuino corpus odore
 Vnxit: & ambrosia dulci cum nectare musta
 Contigit os: fecitque deum: quem turba quirini
 Nuncupat indigetem: temploque, arisque recepit.

I nde sub Aſcanij ditione binominis, Alba
 R esq; latina fuit: ſucceſſit ſylvius illi.
 Q uo ſatus, antiquo tenuit repetita Latinus
 N omina cum ſceptro: clarus ſubit Alba Latino:
 E pitus ex illo: poſt hunc Capetusq; Capysq;
 S ed Capys ante fuit: regnum Tyberinus ab illis
 C epit: & in thuſci demerſus fluminis undis
 N omnia fecit aquæ: de quo Remulusq; feroxq;
 A crota ſunt geniti: Remulus maturior annis
 F ulmineo periit imitator fulminis ictu.
 F ratre ſuo ſceptum moderatior Acrota forti
 T radit Auentino: qui quo regnarat, eodem
 M onte iacet poſitus: tribuitq; uocabula monti.
 I amq; palatine ſummam Proci gentis habebat.
 R ege ſub hoc Pomona fuit: qua nulla latinas
 I nter Hamadryadas coluit ſolertius hortos:
 N ec fuit arborei ſtudioſior altera foetus:
 V nde tenet nomen. non ſylvas illa, nec amnes,
 R us amat, & ramos felicia poma ferentes:
 N ec iaculo grauis eſt, ſed adiuncta dextera falce:
 Q ua modo luxuriam premit: & ſpatiantia paſſim
 B rachia compeſcit: fiſſo modo cortice, lignum
 I nſerit: & ſuctos alieno præſtat alumno:
 N ec ſentire ſitim patitur: bibulæq; recuruas
 R adicis fibras labentibus irrigat undis.
 H ic amor, hoc ſtudiū: ueneris quoq; nulla cupido eſt:
 V im tamen agreſtum metuens, pomaria claudit
 I ntus: & acceſſus prohibet, refugitq; uiriles.
 Q uid non & ſatyri ſaltatibus apta inuentus

Fecere? *et* pinu præcincti cornua Panes?
Silenusq; suis semper iuuenilior annis?
Quiq; deus fures uel falce, uel inguine terret?
Vt potirentur ea. sed enim superabat amando.
Hos quoq; Vertumnus: neq; erat felicior illis.
O quoties habitu duri messoris aristas
Corbe tulit: ueriq; fuit messoris imago.
Tempora saepe gerens feno religata recenti
Desectum poterat gramen uersare uideri.
Saepe manu stimulos rigida portabat: ut illum
Iurasses fessos modo disiunxisse iuuenkos.
Falce data, frondator erat, uitisq; putator.
Induerat scalas: lecturum poma putares.
Miles erat gladio, piscator arundine sumpta.
Deniq; per multas aditum sibi saepe figuras
Repperit: ut caperet spectatae gaudia formæ.
Ille etiam picta redimitus tempora mitra,
Innitens baculo, positus per tempora canis
Assimulauit animum: cultosq; intrauit in hortos:
Pomaq; mirata est. tantoq; potentior, inquit:
Paucaq; laudatæ dedit oscula: qualia nunquam
Vera dedisset anus. glebaq; incurua resedit,
Suspiciens pandos autumnæ pondere ramos.
Vlmus erat contra, speciosa nitentibus uitis:
Quam socia postq; pariter cum uite probauit:
Ast si staret ait coelebs sine palmitum truncus:
Nil præter frondes, quare peteretur, haberet.
Hæc quoq; quæ iuncta uitis requiescit in ulmo:
Si non iuncta foret: terræ acclinata iaceret.

Tu tamen

T u tamen exemplo non tangeris arboris huius:
 C oncubitusq; fugis: nec te coniungere curas.
 A tq; utinam uelles. Helene non pluribus esset
 S ollicitata procis: nec quæ lapitheia mouit
 P rælia: nec coniux timidi atq; audacis Vlyssæ.
 N unc quoq; cum fugias: auer serisq; petentes:
 M ille uiri cupiunt, & semideiq; Deiq;
 E t quæcunq; tenent albanos numina montes.
 S ed tu, si sapias: si te bene iungere: animiq;
 H anc audire uoles: quæ te plus omnibus illis,
 P lus quàm credis, amo: uulgares reiſce tedas:
 V ertumnumq; tori socium tibi delige: pro quo
 M e quoq; pignus habe. neq; enim sibi notior ille est,
 Q uàm mihi: nec toto passim uagus errat in orbe:
 H æc loca magna colit: nec uti pars magna procorum,
 Q uam modo uidit, amat: tu primus, & ultimus illi
 A rdor eris: soli q; suos tibi deuouet annos.
 A dde q̄ est inuenis: quod naturale decoris
 M unus habet: formasq; apte fingetur in omnes:
 E t quod erit iussus, (iubeas licet omnia) fiet.
 Q uid, q̄ amatis idem? quod quæ tibi poma coluntur,
 P rimus habet? lætaq; tenet tua munera dextra?
 S ed neq; iam foetus desyderat arbore demptos:
 N ec quas hortus alit cum succis mitibus herbas:
 N ec quicq̄, nisi te. miserere ardentis: & ipsum
 Q uod petit, ore meo præsentem crede precari.
 V ltioresq; deos, & pectora dura perosam
 I daliam, memoremq; time Rhamnusidis iram.
 Q uoq; magis timeas (etenim mihi multa uetustas
 S cire dedit) referam tota notissima Cypro

Ouid.

A

fab. 15. **F**acta: quibus flecti facile, & mutescere possis.
Viderat à ueteris generosam sanguine Teucri
Iphis Anaxareten humili de stirpe creatus:
Viderat: & totis perceperat ossibus ignes:
Luctatusq; diu, postq; ratione furorem
Vincere non potuit: supplex ad limina uenit:
Et modo nutrici miserum confessus amorem,
Ne sibi dura foret, per spes orauit alumnae:
Et modo de multis alicui blanditus amicus
Sollicita petijt propensum uoce fauorem.
Saepe ferenda dedit blandis sua uerba tabellis:
Interdum madidas lachrymarum rore coronas
Postibus intendit: posuitq; in limne duro
Molle latus: tristisq; serae conuitia fecit.
Sæuior illa freto surgente cadentibus hædis,
Durior & ferro, quod Noricus excoquit ignis:
Et saxo, quod adhuc uiuum radice tenetur:
Spernit: & irridet: factisq; immutibus addit
Verba superba ferox: & spe quoq; fraudat amantem.
Non tulit impatiens longi tormenta doloris
Iphis: & ante fores hæc uerba nouissima dixit.
Vincis Anaxarete: neq; erunt tibi tædia tandem
Vlla ferenda mei: lætos molire triumphos:
Et pæana uoca: nitidaq; incingere lauro:
Vincis ait: moriorq; libens. age ferrea gaude.
Certe aliquid laudare mei cogeris: eritq;
Quo tibi sim gratus: meritumq; fatebere nostrum.
Non tamen ante mibi curam excessisse memento,
Quam uitam: geminaq; simul mibi luce carendū est.
Nec tibi fama mei uentura est nuntia lethi:

I pse ego, ne dubites, adero: præsensq; uidebor:
C orpore ut exanimi crudelia lumina pascas.
Si tamen o superi mortalia facta uidetis:
E ste mei memores: nihil ultra lingua precari
S ustinet: & longo facite ut narremur in æuo:
E t quæ dempsistis uitæ, date tempora famæ.
D ixit: & ad postes ornatos sæpe coronis
H umentes oculos, & pallida brachia tollens,
C um foribus laquei religaret uincula summis:
H æc tibiserta placent crudelis, & impia, dixit:
I nseruitq; caput: sed tum quoq; uersus ad illam est:
A tq; onus infelix elisa fauce pependit.
I cta pedum motu, trepidantem, & multa gementem
V isa dedisse sonum est, ad aperta q; ianua factum
P rodidit. exclamant famuli: frustra q; leuatum
(Nam pater occiderat) referunt ad limina matris:
A ccepit illa sinu: complexaq; frigida nati
M embra sui, postq; miserarum uerba parentum
E didit: & matrum miserarum facta peregit:
F unera ducebat mediam lachrymosa per urbem:
L uridaq; arfuro portabat membra pheretro.
F orte uicæ uicina domus, qua flebilis ibat
P ompa, fuit: duræq; sonus plangoris ad aures
V enit Anaxaretes: quam iam deus ultor agebat.
M ota tamen uideamus ait miserabile funus:
E t patulis inijt tectum sublime fenestris.
V ixq; bene impositum lecto prospexerat Iphim:
D iriguere oculi: calidusq; e corpore sanguis
I nducto pallore fugit: conataq; retro
F erre pedes, hæsit: conata auertere uultus,

METAMOR.

H oc quoq; non potuit paulatimq; occupat artus
 Quod fuit in duro iampridem corpore saxum.
 N eue ea ficta putes: dominae sub imagine signum
 S eruat adhuc saluus: Veneris quoq; nomine tēplū
 P rospicientis habet. quorum memor o mea, lentos
 P one (precor) fastus: & amanti iungere Nymphē.
 S ic tibi nec uernum nascentia frigus adurat
 P oma: nec excutiant rapidi florentia uenti.
 H æc ubi nequicq; formas deus aptus in omnes,
 E didit: in iuuenem redijt: & anilia demit
 I nstrumenta sibi: talisq; apparuit illi:
 Q ualis ubi oppositas nitidissima solis imago
 E uicit nubes: nullaq; obstante reluxit:
 V imq; parat: sed ui non est opus: inq; figura
 C apta dei Nymphē est: & mutua uulnera sensit.
 P roximus ausonias iniusti mules Amuli
 R exit opes: Numitorq; senex amissa nepotum
 M unere regna capit: festisq; Parilibus urbis
 M ænia conduntur: Tatiū patresq; Sabini
 B ella gerunt: arcisq; uia Tarpeia reclusa
 D ignam animam pœna congestis exuit armis.
 I nde sati Curibus tacitorum more luporum
 O re premunt uoces: & corpora uicta sopore
 I nuadunt: portasq; petunt: quas obijce firmo
 C lauserat Iliades. unam tamen ipsa reclusit,
 N ec strepitum uerso Saturnia cardine fecit.
 S ola Venus portæ cecidisse repagula sensit:
 E t clausura fuit: nisi q̄ rescindere nunq̄
 D is licet acta deūm. Iano loca iuncta tenebant
 N aiades ausoniæ gelido rorantia fonte:

ib. 16

H as rogat auxilium: nec Nymphæ iusta petentem
 S ustinere deam: uenasq; & flumina fontis
 E licuere sui. non dum tamen inuia Iani
 O ra patentis erant: nec iter præcluserat unda.
 L urida supponunt fecundo sulfura fonti:
 I ncenduntq; cauas fumante bitumine uenas.
 V iribus his, alijsq; uapor penetrauit ad ima
 F ontis: & alpino modo quæ certare rigori
 A udebatis aquæ, non ceditis ignibus ipsis.
 F lammefera gemini fumant aspergine postes:
 P orta; nequicq; rigidis promissa Sabinis
 F onte fuit præstructa nouo: dum martius arma
 I ndueret miles. quæ postq; Romulus ultro
 O btulit: & strata est tellus romana Sabinis
 C orporibus, strata estq; suis: generiq; cruorem
 S anguine cum soceri permiscuit impius ensis:
 P ace tamen sisti bellum, nec in ultima ferro
 D ecertare placet: Tatiurnq; accedere regno.
 O cciderat Tatiurn: populiq; æquata duobus
 R omule iura dabas: posita cum casside Maiores
 T alibus affatur diuinumq; hominumq; parentem.
 T empus adest genitor (quoniam fundamine magno
 R es romana ualet: & præside pendet ab uno)
 P ræmia iam promissa mihi, dignoq; nepoti
 S oluere: & ablatum terris imponere cælo.
 T u mihi concilio quondam præsentem deorum,
 (Nam memoro, numeriq; animo pia uerba netaui)
 V nus erit, quem tu tolles in sydera cæli:
 D ixisti. rata sit uerborum summa tuorum.
 A nnuuit omnipotens: & nubibus aëra cæcis

Oculuit: tonitruq; & fulgure terruit orbem.
 Quæ sibi promissæ sensit data signa rapinæ:
 Innixusq; hastæ pressis temone cruento
 Impavidus conscendit equos Gradivus: & ictu
 Verberis increpuit: pronumq; per aëra lapsus,
 Constitit in summo nemorosi colle Palati:
 Reddentemq; suo non regia iura quiriti
 Abstulit Iliaden. corpus mortale per auras
 Dilapsus tenues: ut lata plumbea funda
 Missa solet medio. glans intabescere cælo.
 Pulchra subit facies: & pulvinaribus altis
 Dignior est: qualis trabeati forma Quirini.
 Flebat ut amissum coniux: cum regia Iuno
 Irin ad Hersiliam descendere limite curuo
 Imperat: & uacua sua sic mandata referre.
 6. 17 O et delatio, o & de gente sabina
 Pæcipuum matrona decus, dignissima tanti
 Ante fuisse uiri coniux, nunc esse Quirini:
 Siste tuos fletus: & si tibi cura uidendi
 Coniugis est: duce me lucum pete, colle Quirino
 Qui uiuet: & templum romani regis obumbrat.
 Paret: & in terram pictos delapsa per arcus,
 Hersiliam iussis compellat uocibus Iris.
 Illa uerecundo uix tollens lumina uultu,
 O dea (namq; mihi, nec quæ sis dicere promptum est:
 Et liquet esse deam) duc o, duc, inquit: & offer
 Coniugis ora mihi: quem si modo posse uidere
 Fata semel dederint: cælum accepisse uidebor.
 Nec mora, romuleos cum uirgine Thaumantæa
 Ingreditur colles. ibi sydus ab æthere lapsum

D ecidit in terras: a cuius lumine flagrans
 H ersilia crinis cum sydere cessit in auras.
 H anc manibus notis romanae conditor urbis
 E xapit: & priscum pariter cum corpore nomen
 Mutat: Ora q; uocat: quae nunc dea iuncta Quirino est.

PVB. OVI. NASONIS ME-

TAMORPHOSEON

LIBER XV.

Fabula i. a

V eritur interea quis tantae pon-
 dera molis

q sustineat: tantoq; queat succedere
 regi.

Destinat imperio clarum prae-
 nuntia ueri

F ama Numam. non ille satis cognosse sabinae
 G entis habet ritus: animo maiora capaci
 C oncipit: & quae sit rerum natura, requirit.
 H uius amor curae, patria, Curibusq; relictis,
 F eat, ut herculei penetraret ad hospitis urbem.
 G raia quis italicis author posuisset in oris
 M aenia quarenti, sic e' senioribus unus
 R ettulit indigenis, ueteris non inscius aui.
 D iues ab oceano bobus Ioue natus iberis
 L ittora felici tenuisse laania cursu
 F ertur: & armento teneras errante per herbas,
 I pse domum magni, nec inhospita tecta Crotonis
 I ntrasse: & requie longum releuasse laborem:
 A tq; ita discedens auro dixisse nepotum

A 4

Hic locus urbis erit: promissaq; uera fuerunt.
 Nam fuit, argolico generatus Alehone, quidam
 Mycillus, illius dijs acceptissimus æui.
 Hunc super incumbens pressum gravitate soporis
 Clauiger alloquitur, patrias age desere sedes:
 Et pete diuersi lapidosas Aesaris undas:
 Et, nisi paruerit, multa, ac metuenda minatur.
 Post ea discedunt pariter, somnusq; deusq;
 Surgit Alemonides: tacitaq; recentia mente
 Visa refert: pugnatq; diu sententia secum:
 Numen abire iubet: prohibent discedere leges:
 Pœnaq; mors posita est patriam mutare uolenti.
 Candidus oceano nitidum caput abdiderat sol:
 Et caput extulerat densissima sydereum nox:
 Visus adesse idem Deus est: eademq; monere:
 Et, nisi paruerit, plura, et grauiora minari.
 Pertimuit: patriamq; simul transferre parabat
 In sedes penetrare nouas: fit murmur in urbe:
 Spectarumq; agitur legum reus: utq; peracta est
 Causa prior: crimenq; patens sine teste probatum:
 Qualidus ad superos tollens reus ora, manusq;
 O cuius cœlum bis sex fecere labores,
 Fer precor inquit opẽ: nã tu mihi criminis author.
 Mos erat antiquus, niueis, atrisq; lapillis,
 His damnare reos, illis absolvere culpa.
 Tunc quoq; sic lata est sententia tristis: et omnis
 Calculus immutem dimittitur ater in urnam.
 Quæ simul effudit numerandos uersa lapillos:
 Omnibus è nigro color est mutatus in album:
 Candidaq; herculeo sententiæ numine facta

Soluit Alemonidem. grates agit ille parenti
 Amphitryoniadae: uentisq; fauentibus æquor
 Nauigat Ionium: lacedæmoniumq; Tarentum
 Præterit, & Sybarim, Salentinumq; Neæthum,
 Thurinosq; sinus, Temesenq; & Iapygis arua:
 Vixq; pererratis quæ spectant littora terris,
 Inuenit Aeserei fatalia fluminis ora,
 Nec procul hinc tumultu, sub quo sacrata Crotonis
 Ossa tegebat humus: iussa q; ibi mœnia terra
 Condidit: & nomen tumulati traxit in urbem.
 Talia constabat certa primordia fama
 Esse loci, posita q; italis in finibus urbis.
 Vir fuit hic ortu Samus: sed fugerat una
 Et Samon, & dominos: odioq; tyrannidis exul
 Sponsa erat: isq; licet cœli regione remotus,
 Mente deos adiit: & quæ natura negabat
 Visibus humanis: oculis ea pectoris hausit.
 Cumq; animo, & uigili perspexerat omnia cura:
 In medium discenda dabat: coetusq; silentum,
 Dictaq; mirantum, magni primordia mundi,
 Et rerum causas, & quid natura docebat:
 Quid deus, unde nives, quæ fulminis esset origo:
 Iuppiter, an uenti discussa nube tonarent:
 Quid quateret terras: quæ sidera lege mearent:
 Et quodcunq; latet. primusq; animalia mensis
 Arguit imponi: primus quoq; talibus ora
 Docta quidem soluit, sed non & credita uerbis.
 Parcite mortales dapibus temerare nefandis
 Corpora: sunt fruges: sunt deducuntia ramos
 Pondere poma suo, tumida q; in uitibus unæ:

METAMOR:

Sunt herbae dulces: sunt quae mitescere flamma,
Molliriq; queant: nec uobis lacteus humor
Eripitur: nec mella thymi redolentia flore.
Prodiga diuitias, alimenta q; mitia tellus
Suggerit: atq; epulas sine caede, & sanguine praebet.
Carne ferae sedant ieiunia, nec tamen omnes:
Quippe equis, & pecudes, armaeta q; gramine uiuunt:
At quibus ingenium est immansuetumq; ferumq;
Armeniae tigres, iracundi q; leones,
Cumq; lupis urfi dapibus cum sanguine gaudent.
Heu quantum scelus est, in uiscere viscera condi:
Congesto q; auidum pinguescere corpore corpus:
Alteriusq; animantem animantis uiuere letho.
Sic licet in tantis opibus, quas optima matrum
Terra creat: nil te nisi tristia mandere feno
Vulnera dente inuat: ritusq; referre Cyclopum?
Nec, nisi perdideris alium, placare uoracis
Et male morati poteris ieiunia uentris?
At uetus illa aetas, cui fecimus Aurea nomen:
Fœtib; arboreis, & quas humus educat, herbis
Fortunata fuit: nec polluit ora cruore.
Tunc & aues tutae mouere per aera pennas:
Et lepus impavidus medijs errauit in aruis:
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo.
Cuncta sine insidijs, nullamq; timentia fraudem,
Plenaq; pacis erant. postq; non utilis author
Vicitibus inuidit (quisquis fuit ille deorum)
Corporeasq; dapes auidam demersit in aluum:
Fecit iter sceleri: primoq; e caede ferarum
Incuisse potest maculatum sanguine ferrum.

I d'q; satis fuerat: nostrumq; potentia lethum
 Corpora missa neci salua pietate fatemur:
 Sed quàm danda neci, tam non epulanda fuerunt.
 Longius inde nefas abiit: et prima putatur
 Hostia sus meruisse mori: quia semina pando
 Eruerit rostro: spemq; interceperit anni.
 Vite Caper morsus Bacchi mactatus ad aras
 Diatur ultoris: nocuit sua culpa duobus.
 Quid meruistis oues placidum pecus, inq; tuendos
 Natum homines? pleno quæ fertis in ubere nectar:
 Mollia quæ nobis uestras uelamina lanas
 Præbetis: uitaq; magis, quàm morte iuuatis.
 Quid meruere boues, animal sine fraude, dolisq;
 Innocuum, simplex, natum tolerare labores?
 Immemor est demum, nec frugum munere dignus,
 Qui potuit curui dempto modo pondere aratri
 Ruricolam mactare suum: qui trita labore
 Illa, quibus toties durum renouauerat aruum,
 Tot dederat messes: percussit colla securi.
 Nec satis est, quod tale nefas committitur: ipsos
 Inscripsere deos sceleri: numenq; supernum
 Cæde laboriferi credunt gaudere iuuenti.
 Victimæ labe carens, et præstantissima forma,
 (Nam placuisse noat) uittis insignis, et auro,
 Sistitur ante aras: auditq; ignara precantem:
 Imponi q; suæ uidet inter cornua fronti
 Quas coluit fruges: percussaq; sanguine cultros
 Inficit in liquida præuisos forsitan unda.
 Rotas ereptas uiuenti pectore fibras
 Inspiciunt: mentesq; deum scrutantur in illis.

METAMOR.

Vnde fames homini uetitorum tanta ciborum est?

Audetis uesci genus o' mortale? quod oro

Ne facite: & monitis animos aduertite nostris:

Cumq; boum dabitur caesorum membra palato:

Mandere uos uestros scite, & sentite colonos.

Et quoniam deus ora mouet: sequar ora mouentem

Rite deum: Delphosq; meos, ipsumq; recludam

Aethera: & augustae referabo oracula mentis.

Magna, nec ingenijs inuestigata priorum,

Quaeq; diu latuere, canam: iuuat ire per alta

Astra: iuuat terris, inertis sede relicta,

Nube uehi: ualidiq; humeris insistere Atlantis:

Palantesq; homines passim rationis egentes

Despectare procul: trepidosq; obitumq; timentes

Sic exhortari: seriemq; euoluere fati.

fab. 3.^a O genus attonitum gelidae formidine mortis,

Quid Stygia, quid tenebras, et nomina uana timetis,

Materiem uatum, falsiq; pericula mundi?

Corpora siue rogi flamma, seu ta be uetustas

Abtulit: mala posse pati non ulla putetis.

Morte carent animae: semperq; priore relicta

Sede nouis domibus uiuunt habitantq; receptae.

Ipsae ego (nam memini) troiani tempore belli

Anthoides Euphorbus eram: cui pectore quondam

Haesit in aduerso grauis hasta minoris Atridae.

Cognoui clypeum leuæ gestamina nostræ

Nuper Abanteis templo Iunonis in Argis.

Omnia mutantur: nihil interit: errat, & illinc

Huc uenit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus

Spiritus: eaq; feris humana in corpora transit,

I nq; feras noster: nec tempore deperit ullo.
 V tq; nouis facilis signatur cera figuris:
 N ec manet, ut fuerat: nec formam seruat eandem,
 S ed tamen ipsa eadem est: animam sic semper eandē
 E sse: sed in uarias doceo migrare figuras.
 E rgo ne pietas sit uicta cupidine uentris:
 P arcite uaticinor cognatas cæde nefanda
 E xturbare animas: nec sanguine sanguis alatur.
 E t quoniam magno feror æquore: plenaq; uentis
 V ela dedi: nihil est toto quod perstet in orbe.
 C uncta flumina: omnisq; uagans formatur imago.
 I psa quoq; assiduo labuntur tempora motu, Temp
 N on secus, ac flumen: neq; enim consistere flumen,
 N ec leuis hora potest: sed ut unda impellitur unda:
 V rgeturq; prior ueniente, urgetq; priorem:
 T empora sic fugiunt pariter: pariterq; sequuntur:
 E t noua sunt semper: nam quod fuit ante, relictū est:
 F itq; quod haud, fuerat, momētaq; cuncta nouantur.
 C ernis & emensas in lucem tendere noctes:
 E t iubar hoc nitidum nigræ succedere nocti.
 N ec color est idem cœli, cum lassæ quiete
 C uncta iacent media: cumq; albo Lucifer exit
 C larus equo: rursusq; alius, cum præuia lucis
 T radendum phœbo Palantias inficit orbem.
 I pse dei clypeus, terra cum tollitur ima:
 M ane rubet: terraq; rubet cum conditur ima.
 C andidus in summo est: melior natura quod illic
 A etheris est: terræq; procul contagia fugit.
 N ec par, aut eadem nocturnæ forma Dianæ
 E sse potest unquam: semperq; hodierna sequente,

METAMOR.

Si crescit, minor est: maior, si contrahit orbem.
Quid? non in species secedere quattuor annum
Aspicias, ætatis peragentem imitamuna nostræ?
Nam tener, & lactens, pueriq; simillimus ævo
Vere nouo est: tunc herba recens, & roboris expers
Turget: & insolida est: & spe delectat agrestes:
Omnia tum florent: florumq; coloribus almus
Ludit ager: neq; adhuc uirtus in frondibus ulla est.
Transit in æstatem post uer, robustior annus:
Fitq; ualens iuuenis: neq; enim robustior ætas
Vlla, nec uberior: nec quæ magis ardeat, ulla est.
Exapit autumnus posito feruore iuuentæ
Maturus, nutisq; inter iuuenemq; senemq;
Temperie medius, sparsus quoq; tempora canis.
Inde senilis hyems tremulo uenit horrida passu,
Aut spoliata suos, aut, quos habet, alba capillos.
Nostra quoq; ipsorum semper, requieq; sine ulla
Corpora uertuntur: nec quod sumus ue, sumus ue,
Cras erimus: fuit illa dies: qua semina tantum,
Spesq; hominum primæ, matrisq; habitauimus aluo.
Artifices natura manus admouit: & ang
Corpora uisceribus distentæ condita matris
Noluit: eq; domo uachas emisit in auras.
Editus in lucem iacuit sine uiribus infans:
Mox quadrupes, rituq; tulit sua membra ferarum:
Paulatimq; tremens, & non dum poplite firmo
Constitit: adiutusq; aliquo conamine neruis,
Inde ualens, ueloxq; fuit: spatiumq; iuuentæ
Transit: & emeritis medijs quoq; temporis annis,
Labitur occidue per iter decline senectæ.

S ubruit hæc æui demoliturq; prioris
 R obora: fletq; Milon senier: cum spectat inanes
 I llos, qui fuerant solidarum morte ferarum
 H erculeis similes, fluidos pendere lacertos.
 F let quoq; ut in speculo rugas aspexit aniles
 T yndaris: & secum, cur sit bis raptâ, requirit.
 T empus edax rerum, tuq; inuidiosa uetustas
 O mnia destruitis: uitiataq; dentibus æui
 P aulatim lenta consumitis omnia morte.
 H æc quoq; non perstant, quæ nos elementa uocamus:
 Quasq; uices peragant (animos adhibete) docebo.
 lab. 4. Quattuor æternus genitalia corpora mundus
 C ontinet: ex illis duo sunt onerosa: suoq;
 P ondere in inferius tellus, atq; unda feruntur:
 E t totidem grauitate carent: nulloq; premente,
 A lta petunt aër, atq; aëre purior ignis.
 Quæ quanq; spatio distant: tamen omnia sunt
 E x ipsis: & in ipsa cadunt: resolutaq; tellus
 I n liquidas rarefcit aquas: tenuatur in auras:
 A ëraq; humor habet: dempto quoq; pondere rursus
 I n superos aër tenuissimus emicat ignes.
 I nde retro redeunt: idemq; retexitur ordo:
 I gnis enim densum spissatus in aëra transit,
 H inc in aquas: tellus glomerata cogitur unda:
 N ec species sua cuiq; manet: rerumq; nouatrix
 E x alijs alias reparat natura figuras:
 N ec perit in tanto quicq; (mhi credite) mundo:
 S ed uariat: faciemq; nouat: nasciq; uocatur
 I ncipere esse aliud, quàm quod fuit ante: moriq;
 D esinere illud idem. cum sint huc forsitan illa,

METAMOR.

- H**æc translata illuc: summa tamen omnia constant.
Nil equidem durare diu sub imagine eadem
Crediderim: sic ad ferrum uenisti ab auro
Sæcula: sic toties uersa est fortuna locorum.
Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus:
Esse fretum: uidi factas ex æquore terras:
Et procul à pelago conchæ iacere marinæ:
Et uetus inuenta est in montibus anchora summus:
Quodq; fuit campus, uallem decursus aquarum
Fecit: & elumie mons est deductus in æquor:
Eq; paludosa siccis humus aret arenis:
Quæq; sitim tulerant, stagnata paludibus hument.
Hic fontes natura novos emisit: & illic
Clausit: & antiquis tam multa tremoribus orbis
Flumina profiliunt: aut exæcata residunt.
l. 5. **S**ic ubi terreno Lycus est epotus hiatu:
Existit procul hinc: aliq; renascitur orbe.
f. 6. **S**ic modo combibitur: tecto modo gurgite lapsus
Reditur argolicis ingens Erasinus in agris.
f. 7. **E**t Mysum capitisq; sui, ripæq; prioris
Pœnituisse ferunt: alia nunc ire Caicum.
f. 8. **N**ec non sicanias uoluens Amasenus arenas
Nunc fluit: interdum suppressis fontibus aret.
f. 9. **A**nte bibebatur: nunc quas contingere nolis
Fundit Anigrus aquas: postq; (nisi uatibus omnis
Eripienda fides) illic lauere bimembres
Vulnera, clauigeri quæ fecerat Herculis arcus.
f. 10. **Q**uid non & scythias Hypanis de montibus ortus,
Qui fuerat dulcis, salibus uitiatur amaris?
f. 11. **F**luctibus ambitæ fuerant Antissa, Pharosq;,
Et phœnissa

E t phoenissa Tyros: quarum nunc insula nulla est.

i2. L eucada continuam ueteres habuere coloni:

N unc freta circumeunt. Zancle quoq; iuncta fuisse

D icitur Italia: donec confinia pontus

A bstulit: & media tellurem reppulit unda.

i3. S i queris Helicen, & Buran, Achæidas urbes:

I nuenies sub aquis: & adhuc ostendere nautæ

I nclinata solent cum mœnibus oppida mersis.

i4. E st propè pittheam tumulus Træzena sine ullis

A rboribus, quondam planissima campi

A rea, nunc tumulus: nam (res horrenda relatu)

V is fera uentorum, cæcis inclusa cauernis

E xpirare aliqua' cupiens, luctataq; frustra

L iberiore frui cœlo, cum carcere rima

N ulla foret toto: nec peruia flatibus esset:

E xtentam tumescit humum: cœu spiritus oris

T endere uestigam solet, aut direpta bicornis

T erga capri. tumor ille loci permansit: & alti

C ollis habet speciem: longoq; induruit æuo.

i5. P lurima cum subeant audita, aut cognita nobis:

P auca super referam. quid? non & Lympa figuras

D atq; capitq; nonas? medio tua corniger Hammon

V nda die gelida est: ortuq; obituq; calescit.

i6. A dmotis Athamantis aquis accendere lignum

N arratur, minimos cum luna recessit in orbes.

i7. F lumen habent Cicones: quod potum saxeæ reddit

V iscera: quod tæctis inducit marmora rebus.

i8. C rathis & hinc Sybaris uestris conterminus oris

E lectro similes faciunt, auroq; capillos.

i9. Q uodq; magis mirum, sunt qui non corpora tantum,

Ouid.

B

METAMOR.

- V erum animos etiam ualeant mutare liquores.
 C ui non audita est obscœna salmacis unda?
 f. 20 A ethiopesq; lacus? quos si quis faucibus hausit:
 A ut furit: aut patitur mirum gravitate soporem.
 f. 21 C litorio quicunq; sitim de fonte leuarit:
 V ina fugit: gaudetq; meris abstemius undis.
 S eu uis est in aqua calido contraria uino:
 S iue, quod indigenæ memorant, Amthaone uatus,
 P roetidas attonitas postq; per carmen, & herbas
 E ripuit furijs: purgamina mentis in illas
 Misit aquas: odiumq; meri permansit in undis.
 f. 22 H uic fluit effectū dispar Lyncestius amnis:
 Quem quicunq; parum moderato gutture traxit:
 H aud aliter titubat: quàm si mera uina bibisset.
 f. 23 E st lacus Arcadiæ, Pheneum dixere priores:
 A mbiguis suspectus aquis: quas nocte timeto:
 N octe nocent potæ: sine noxa luce bibuntur.
 f. 24 S ic alias, aliasq; lacus, & flumina uires
 C oncipiunt: tempusq; fuit, quo nauit in undis:
 N unc sedet Ortygie. timuit concursibus Argo
 V ndarum sparsas symplegadas elisarum:
 Quæ nunc immotæ perstant: uentisq; resistunt.
 f. 25 N ec quæ sulfureis ardet fornacibus Aetna:
 I gnea semper erit: neq; enim fuit ignea semper.
 N am siue est animal tellus: & uiuit: habetq;
 S piramenta locis flammam exhalantia multis:
 S pirandi mutare uias, quotiesq; mouetur,
 H as finire potest, illas aperire cauernas.
 S iue leues imis uenti cohibentur in antris:
 S axaq; cum saxis, & habentem semina flammæ

Materiam iactant: ea concipit ictibus ignem:

Astra reliquentur sedatis frigida uentis.

Sive bitumnea rapiunt incendia uires:

Luteaue exiguis ardescunt sulfura fumis:

Nempe ubi terra cibos, alimenta; pingua flammæ

Non dabit, absumptis per longum uiribus ænum:

Naturæq; suum nutrimentum deerit edaci:

Non feret illa famem: desertaq; deseret ignes.

f. 26 Effe uiros fama est in hyperborea Pallene:

Quæ soleant leuibus uelari corpora plumis:

Cum tritoniacam nouies subiere paludem.

Haud equidem credo: sparsæ quoq; membra ueneno

Exercere artes scythides memorantur easdem.

f. 28 Siqua fides rebus tamen est addenda probatis:

Nonne uides quæcunq; mora, fluidaq; calore

Corpora tabescunt, in parua animalia uerti?

I quoq; delectos mactatos obrue tauros:

(Cognita res usu) de putri uiscere passim

Florilegæ nascuntur apes: quæ more parentum

Rura colunt: operiq; fauent: in spemq; laborant.

f. 29 Pressus humo bellator equus crabronis origo est.

f. 30 Concaua littoreo si demas brachia cancro:

Cætera supponas terræ: de parte sepulta

Si corpus exibat: caudaq; munabitur unca.

f. 31 Quæq; solent canis frondes intexere filis

Agrestes tineæ, res obseruata colonis,

Ferali mutant cum papilione figuram.

f. 32 Semina limus habet uirides generantia ranas:

Et generat truncas pedibus: mox apta natando

Crura dat: utq; eadem sint longis saltibus apta:

- P**osterior superat partes mensura priores.
- f. 33. **N**ec catulus partu quem reddidit ursa recenti,
Sed male uiua caro est: lambendo mater in artus
Fingit: & in formam, quantam capit ipsa, reducit.
- f. 34. **N**on ne uides, quos cera tegit sexangula foetus
Melliferarum apium sine membris corpora nasci:
Et serosq; pedes, serasq; assumere pennas?
- f. 35. **I**unonis uolucrum, quæ cauda sydera portat:
Armigerumq; Iouis, cythereiadasq; columbas,
Et genus omne auium medijs è partibus oui
Nisi sciret fieri, quis nasci posse putaret?
- f. 36. **S**unt qui, cum clauso putrefacta est spina sepulchro:
Mutari credant humanas angue medullas.
Hæc tamen ex alijs generis primordia ducunt:
- f. 37. **V**na est: quæ reparet, seq; ipsa reseminet ales:
 (Assyrij phoenici uocant) nec fruge, nec herbis,
Sed thuris lachrymis, & suco uiuit amomi.
Hæc ubi quinq; suæ compleuit sæcula uitæ:
Ilicis in ramis, tremulæq; cacumine palmæ,
Vnguibus, & duro nidum sibi construit ore.
Quo simul ac casias, & nardi lenis aristas,
Quassaq; cum fulua substrauit cinnama myrrha:
Se super imponit: finitq; in odoribus æuum.
Inde ferunt, totidem qui uiuere debeat annos:
Corpore de patrio paruum phoenici renasci.
Cum dedit huic ætas uires: oneriq; ferendo est:
Ponderibus nidi ramos leuat arboris altæ:
Fertq; pius cunasq; suas, patriumq; sepulchrum:
Perq; leues auras Hyperionis urbe potitus
Ante fores sacras Hyperionis æde reponit.

f. 38 **S**i tamen est aliquid miræ nouitatis in istis:

Alternare uices, & quæ modo fœmina tergo

Passa marem est, nunc esse marē miremur Hyenā.

f. 39 **I**d quoq; quod uentis animal nutritur, & aura,

Protinus assinulat tetigit quoscunq; colores.

f. 40 **V**icta racemifero lyncas dedit India Baccho:

E quibus, ut memorant, quicquid uestica remisit,

Vertitur in lapides: & congelat aere tacto.

f. 41 **S**ic & corallium quo primum contigit auras

Tempore, durefcit: mollis fuit herba sub undis.

Deseret ante dies: & in alto Phœbus anhelos

Aequore tinget equos: q̄ consequar omnia dictis,

In species translata nouas: sic tempora uerti

Cernimus: atq; alias assumere robora gentes:

Concadere has. sic magna fuit censuq; uirisq;

Perq; decem potuit tantum dare sanguinis annos:

Nunc humilis ueteres tantum modo Troia ruinas,

Et pro diuitijs tumulos ostendit auorum.

Clara fuit sparte: magnæ uigere Mycenæ:

Nec non & Cecropis, nec non Amphionis arces:

Vile solum sparte est: altæ cadere Mycenæ:

Oedipodionæ quid sunt nisi nomina Thebæ?

Quid pandionæ restant nisi nomen Athenæ?

f. 42 **N**unc quoq; dardaniæ fama est consurgere Romā:

Appenninigenæ quæ proxima Tybridis undis

Mole sub ingenti rerum fundamina ponit.

Hæc igitur formam crescendo mutat: & olim

Immensi caput orbis erit: sic dicere uates,

Faticinasq; ferunt sortes: quantumq; recordor

Dixerat Aenæ, cum res troiana labaret

METAMOR:

P riamides Helenus flenti, dubioq; salutis,
 N ate dea, si nota satis præsagia nostræ
 M entis habes: non tota cadet te sospite Troia.
 F lamma tibi, ferrumq; dabunt iter: ibis: & una
 P ergama rapta feres: donec Troiæq; tibiq;
 E xternum patrio contingat amicus arum.
 V rbem etiam cerno phrygios debere nepotes:
 Q uanta nec est, nec erit: nec uisa prioribus annis.
 H anc alij procures per sæcula longa potentem,
 S ed dominam rerum de sanguine natus Iuli
 E fficiet: quo cum tellus erit uisa: fruentur
 A etheriæ sedes: coelumq; erit exitus illi.
 H æc Helenum cecidisse penatigero Aeneæ
 M ente memor refero: cognataq; moenia lætor
 C rescere: & utiliter Phrygibus uicisse Pelasgos:
 N e tamen oblitis ad metam tendere longe
 E xpatiemur equis: coelum, & quodcunq; sub illo est,
 I mmutat formas, tellusq; & quicquid in illa est.
 N os quoq; pars mundi (quoniam non corpora solum,
 V erum etiam uolucres animæ sumus: inq; ferinas
 P ossumus ire domos: pecudumq; in pectora condi)
 C orpora quæ possunt animas habuisse parentum,
 A ut fratrum, aut aliquo iunctorum foedere nobis,
 A ut hominum certe, tuta esse & honesta sinamus:
 N e ue thyestæis cumulemus uiscera mensis.
 Q uàm male consuescit: quàm se parat ille cruori
 I mpius humano: uituli qui guttura cultro
 R umpit: & immotas præbet mugitibus aures.
 A ut qui uagitus similes puerilibus hædum
 E dentem iugulare potest: aut alite uesci,

Cui dedit ipse cibos. quātum est quod desit in istis
 Ad plenum facinus? quātm transitus inde paratus?
 B os aret: aut mortem senioribus imputet annis:
 H orriferum contra Borean ouis arma ministret:
 V bera dent saturæ manibus pressanda capellæ.
 R etia cum pedicis, laqueosq; artesq; dolosas
 T ollite: nec uolucres uiscata fallite uirga:
 N ec formidatis ceruos includite pennis:
 N ec cælate cibus uncos fallacibus hamos.
 P erdite, si qua nocent: uerū hæc quoq; perdit tantū:
 O ra uacent epulis: alimenta q; congrua carpant.
 120.44 T alibus atq; alijs instructo pectore dictis
 I n patriam remeasse ferunt: ultroq; petitem
 A ccepisse Numam populi latialis habenas.
 C oniuget qui felix Nympha, ducibusq; Camœnis
 S acrificos docuit ritus: gentemq; feroci
 A ssuetam bello pacis traduxit ad artes.
 Q ui postq; senior regnumq; æuumq; peregit:
 E xtinctum latæq; nurus, populusq; patresq;
 D efleuere Numam: nā coniux urbe relicta
 V allis aricinæ densis latet abdita syluis:
 S acra q; orestæ gemitu, questuq; Dianæ
 I mpedit. ah quoties Nymphæ nemorisq; lacusq;
 N e faceret, monuere: et consolantia uerba
 D ixerunt: quoties flenti Theseius heros
 S iste modum dixit: nec enim fortuna querenda
 S ola tua est: similes aliorum respice casus:
 M itius ista feres: utinamq; exempla dolentem,
 N on mea te possent releuare: sed et mea possunt.
 120.45 F ædo, aliquē Hippolytū uestras quoq; cōtigit aures

METAMOR.

C redulitate patris, sceleratæ fraude nouerca
 O cubuisse neci: mirabere: uixq; probabo:
 S ed tamen ille ego sum: me pasiphaeia quondam
 T entatum frustra patrium temerare cubile
 Q uod uoluit, finxit uoluisse: & crimine uerso
 I ndiciꝝ ne metu magis, offensa ue repulsa,
 A rguit: immeritumq; pater proiecit ab urbe:
 H osiliq; caput prece detestatur euntis.
 P ittheam profugo curru Trœzena petebam:
 I amq; corinthiaci carpebam littora ponti:
 C um mare surrexit: cumulusq; immanis aquarum
 I n montis speciem curuari, & crescere uisus:
 E t dare magtus: summoq; cacumine findi.
 C orniger hinc taurus ruptis expellitur undis:
 P ectoribusq; tenus molles erectus in auras,
 N aribus, & patulo partem maris euomit ore.
 C orda pauent comitum: mihi mens interrita mansit
 E xilijs contenta suis. tum colla feroces
 A d freta conuertunt: arrectisq; auribus horrent
 Q uadrupedes: monstriq; metu turbantur: & altis
 P ræcipitant currum scopulis: ego ducere uana
 F rena manu, spumis albetibus oblita, luctor:
 E t retro lentas tendo resupinus habenas.
 N ec uires tamen has, rabies superasset equorum:
 N i rota, perpetuum quæ circumuertitur axem:
 S tipitis ocurso fracta, ac disiecta fuisset.
 E xcutior curru: lorisq; tenentibus artus,
 V iscera uiua trahi: nervos in stirpe teneri:
 M embra rapi partim: partim reprensa relinqui:
 O ssa grauem dare fracta sonum: sessamq; uideres

E xhalare animam: nullasq; in corpore partes
 N oscere quas posses: unumq; erat omnia vulnus.
 N um potes, aut audes cladi componere nostræ
 N ympha tuam? uidi quoq; luce carentia regna:
 E t lacerum foui phlegethontide corpus in unda:
 N ec, nisi apollineæ ualido medicamine prolis,
 R eddita uita foret. quam postq; fortibus herbis,
 A tq; ope pæonia Dite indignante recepi:
 T um mihi, ne præsens augerem muneris huius
 I nuidiam: densas obiecit Cynthia nubes:
 V tq; forem tutus: possemq; impune uideri:
 A ddidit ætatem: nec cognoscenda reliquit
 O ra mihi: Cretenq; diu dubitauit habendam
 T raderet, an Delon: Delo, Cretaq; relictis
 H ic posuit: nomenq; simul, quod possit equorum
 A dmonuisse, iubet deponere: quiq; fuisse
 H ippolytus dixit nunc idem Virbius esto.
 H oc nemus inde colo: de disq; minoribus unus
 N umine sub domine lateo: atq; assentior illi.
 N on tamen Aegeriæ luctus aliena lenare
 D amna ualent: montisq; iacens radicibus imis
 L iquitur in lachrymas: donec pietate dolentis
 M ota soror Phœbi gelidum de corpore fontem
 F ecit: & æternas artus tenuauit in undas.
 N ota 46 A t Nymphas tetigit noua res: & amazone natus
 H aud aliter stupuit: quàm cum tyrrenus arator
 F atalem glebam motis aspexit in aruis
 S ponte sua primum, nulloq; agitante moueri:
 S umere mox hominis, terræq; amittere formam:
 O raq; uenturis aperire retentia fatis:

METAMOR.

26. 48. I ndigenæ dixere Tagen: qui primus betruscām
 E docuit gentem casus aperire futuros.
 V tq; palantinis hærentem collibus olim,
 C um subito uidit frondescere Romulus hastam:
 Quæ radice noua, non ferro stabat adacto:
 E t iam non telum, sed lentæ uiminis arbor
 N on expectatas dabat admirantibus umbras.
 26. 49. A ut sua fluminea cum uidit Cippus in unda
 C ornua: uidit enim: falsamq; in imagine credens
 E sse fidem: digitis ad frontem sæpe relatis
 Quæ uidit, tetigit: nec iam sua lumina damnans
 R estitit, ut uictor domito ueniebat ab hoste:
 A d cœlumq; oculos, & eodem cornua tollens,
 Quicquid ait superi monstro portenditur isto,
 S eu lætum est aliquid, patriæ populôq; Quirini,
 S iue minax, mihi sit: uiridiq; e' cespite factas
 P lacat odoratis herbosas ignibus aras:
 V inaq; dat pateris: mactatarumq; bidentum
 Quid sibi significant, trepidantia consulit exta.
 Quæ simul aspexit tyrrhenæ gentis aruspex:
 M agna quidem rerum molimina uidit in illis,
 N on manifesta tamen: cum uero sustulit acre
 A' pecudis fibris, ad Cippi cornua lumen:
 R ex ait o' salue: tibi enim tibi Cippe, tuisq;
 H ic locus, & latæ parebunt cornibus arces:
 T u modo rumpe moras: portasq; intrare patentes
 A dpropera: sic fata iubent: nanq; urbe receptus
 R ex eris: & sceptro tutus potiere perenni.
 R ettulit ille pedem: toruamq; à mœnibus urbis
 A uertens faciem, procul o' procul omnia dixit

T alia di pellant: multoq; ego iustus ænum
E xul agam: q̄ me uideant capitolia regem.
D ixit: & extemplo populumq; grauemq; senatum
C onuocat: ante tamen capitis noua cornua fronde
V elat: & aggeribus factis à milite forti
I nsistit: priscoq; deos de more precatus,
E st ait hic unus, quem uos nisi pellitis urbe,
R exerit: is qui sit, signo, non nomine dicam.
C ornaa fronte gerit: quem uobis indicat augur,
S i Romam intrarit, famularia iura daturum.
I lle quidem potuit portas irrumpere apertas:
S ed nos obstatimus: q̄uis coniunctior illo
N emo mihi est: uos urbe uirum prohibete Quirites,
V el si dignus erit, grauib; uincite catenis:
A ut finite metum fatalis morte tyranni.
Q ualia succinctis, ubi trux insibilat Eurys:
M urmura pinetis fiunt: aut qualia fructus
A equorei faciunt, si quis procul audiat illos:
T ale sonat populus: sed per confusa frementis
V erba tamen uulgi uox eminet una, quis ille est:
E t spectant frontes: prædictaq; cornua quærunt.
R ursus ad hos Cippus, quem poscitis inquit habetis:
E t dempta capiti populo prohibente corona
E xhibuit gemino præsignia tempora cornu.
D em sere oculos omnes: gemitumq; dedere:
A tq; illud meritis clarum (quis credere possit?)
I nnum uidere caput: nec honore carere
V lterius passi, festam imposuere coronam.
A t procures, quoniam muros intrare uetaris:
R uris honorati tantum tibi Cippe dedere:

METAMOR.

Quantum depresso subiectis bubus aratro
 Complecti posses ad finem lucis ab ortu:
 Cornuq; auratis miram referentia formam
 Postibus insculpunt, longum mansura per ævum.
fab. 50. Pandite nunc musæ præsentia numina uatum
 (Scitis enim: nec uos fallit spatiosa uetustas):
 Vnde Coronidem circumflua Tybridis alti
 Insula romuleæ sacris adiecerit urbis.
 Diræ lues quondam latas uitauerat auras:
 Pallidaq; ex angui squalabant corpora morbo.
 Funeribus fessi postq; mortalia cernunt
 Tentamenta nihil, nihil artes posse medentumi
 Auxilium cœleste petunt: mediamq; tenentis
 Orbis humum Delphos adeunt oracula Phœbi:
 Vtq; salutafera miseris succurrere rebus
 Sorte uelit, tantæq; urbis mala finiat, orant.
 Et locus, & laurus, & quas habet ipse pharetras,
 Intremuere simul: cortinaq; reddidit imo
 Hanc adyto uocem: pauefactaq; corpora mouit.
 Quod petis hinc, propiore loco romane petisses:
 Et pete nunc propiore loco: nec Apolline uobis,
 Qui minuat luctus, opus est: sed Apolline nato.
 Ite bonis auibus: prolemq; accersite nostram.
 Iussa dei prudens postq; accipere senatus:
 Quam colat explorat inuenis phœbeius urbem:
 Quiq; petant uentis epidauria littora mittunt.
 Quæ simul incurua missi tetigere carina:
 Consilium, graiosq; patres adiere: darentq;
 Orauere deum: qui præsens funera gentis
 Finiat ausonia: certas ita dicere sortes.

D issidet, & uariat sententia: parsq; negandum
 N on putat auxilium: multi retinere, suamq;
 N on emittere opem, nec numina tradere suadent.
 D um dubitant: seram pepulere crepuscula lucem:
 V mbraque telluris tenebras induxerat orbi:
 C um deus in somnus opifer consistere uisus
 A nte tuum Romane torum, sed qualis in æde
 E sse solet: baculumq; tenens agreste sinistra,
 C æsariem longæ dextra deducere barbæ:
 E t placido tales emittere pectore uoces.
 P one metum, ueniã: simulachraque nostra relinquam:
 H unc modo serpentem, baculum qui nexibus ambit,
 P erspice: & usque nota: uisam ut cognoscere possis.
 V ertar in hunc: sed maior ero: tantusq; uidebor:
 I n quantum uerti cœlestia corpora debent.
 E xtemplo cum uoce deus, cum uoce, Deoque;
 S omnus abit: somniq; fugam lux alma secuta est.
 P ostera sydereos aurora fugauerat ignes:
 I ncerti quid agant proceres ad templa petiti
 P erueniunt operosa dei: quaque ipse morari
 S ede uelit, signis cœlestibus indicet, orant.
 V ix bene desierant: cum cristus aureus altis
 I n serpente Deus prænuntia sibila mouit:
 A duentuq; suo signumq; arasq; foresq;,
 M armoreumq; solum, fastigiaq; aurea mouit:
 P ectoribusq; tenus media sublimis in æde
 C onstitit: atque oculos arcuntulit igne micantes.
 T errita turba pauet: cognouit numina castus
 E uinctus uitta crines albente sacerdos:
 E t, deus est: deus est: animus, linguisq; fauete,

Quisquis adest dixit: sis o pulcherrime uisus
 Vtiliter: populosq; iuues tua sacra colentes.
 Quisquis adest, uisum ueneratur numen: et omnes
 Verba sacerdotis referunt geminata: piūq;
 Aeneadae praestant et uoce, et mente fauorem.
 Annuit his: motisq; Deus rata pignora cristis,
 Et repetita dedit uibrata sibila lingua.
 Tum gradibus nitidis elabatur: oraq; retro
 Flectit: et antiquas abiturus respicit aras:
 Assuetaq; domos, habitataq; templa salutat.
 Inde per iniectis adopertam floribus ingens
 Serpit humum: flectitq; sinus: mediamq; per urbem
 Tendit, ad incuruo munitos aggere portus.
 Restitit hic: agmenq; suum, turbaq; sequentis
 Officium, placido uisus dimittere uultu,
 Corpus in ausonia posuit rate. numinis illa
 Sensit onus: pressaq; dei grauitate carina
 Aeneadae gaudent: caesoq; in littore tauro
 orta coronatae soluant retinacula nauis.
 Impulerat leuis aura ratem: Deus eminet alte:
 Impositaq; premens puppim ceruice recuruam
 Ceruleas despectat aquas: modicisq; per aequor
 Ionium Zephyris sextae pallantidos ortu
 Italiam tenuit: praeterq; lacinia templa
 Nobilitate dea, scyllaeaq; littora fertur.
 Inquit iapygiam, laeuisq; Amphrysia remis
 Saxa fugit, dextra praerupta Ceraunia parte.
 Romæchiūq; legit, Caulonaeq; Naritiamq;
 Euiatq; fretum, siculicq; angusta Pelori,
 Hippotadaeque domus regis, theme sesq; metalla,

L
 I
 E
 H
 P
 H
 L
 V
 M
 A
 E
 H
 (A
 P
 T
 A
 L
 L
 S
 P
 L
 H
 O
 V
 Q
 T
 P
 I
 I
 E

L eucofiamq; petit, tepidiq; rosaria Pesti:
I nde legit Capreas, promontoriumq; Minervæ,
E t sarrentino generosos palmite colles,
H erculeamq; urbem, Stabiasq; et in otia natam
P arthenopen, et ab hac cumææ templa Sibyllæ.
H inc calidi fontes, lentisq; asferumq; tenetur
L internum, multa q; trahens sub gurgite arenam
V ulturnus, niueisq; frequens sinuessa colubris,
M inturnæq; graues, et quam tumultauit alumnus,
A ntiphatæq; domus, Trachasq; obsessa palude,
E t tellus circæa, et spissi littoris Antium.
H uc ubi ueliferam nauæ aduertere carinam:
 (Asper enim iam pontus erat) Deus explicat orbes:
P erq; sinus crebros, et magna uolumna labens,
T empla parentis init, flauum tangentia litus.
A equore placato patrias Epidaurius aras
L inquit: et hospitio iuncti sibi munus usus
L ittoream tractu squamæ crepitantis arenam
S ulcat: et innixus moderamine nauis, in alta
P uppe caput posuit: donec Castrumq; sacrasq;
L auini sedes, tyberinaq; ad hostia uenit.
H uc omnes populi passim, matrumq; patrumq;
O buia turba ruit, quæq; ignes troici seruat
V esta tuos: lætoq; deum clamore salutant.
Q uaq; per aduersas nauis cita ducitur undas,
T hura super ripas, aris ex ordine factis,
P arte ab utraq; sonant: et odorant aëra sumis:
I ctaq; coniectos incalfacit hostia cultros.
I amq; caput rerum, Romanam intrauerat urbem:
E rigitur serpens: summoq; acclinia malo

METAMOR. I

C olla mouet: sedesq; sibi circumspectat aptas.
 S cinditur in geminas partes circunfluus amnis
 I nsula nomen habet: laterumq; a parte duorum
 P orrigit aequales media tellure lacertos.
 H uc se de latia pinu Phœbeius anguis
 C ontulit: et finem, specie cœleste resumpta,
 L uctibus imposuit: uenitq; saluifer urbi.
 H ic tamen accessit delubris aduena nostris:
 C æsar in urbe sua deus est: quem marte, togaq;
 P ræcipuum, non bella magis finita triumphis,
 R esq; domi gestæ, properataq; gloria rerum,
 I n sydus uertere nouum, stellamq; comantem:
 Quàm sua progenies. nec enim de Cæsaris actis
 V llum maius opus: quàm quod pater extitit huius.
 S cilicet æquoreos plus est domuisse Britanos:
 P erq; papyriferi septensflua flumina Nili
 V ictrices egisse rates: Numidasq; rebelles,
 C yniphiumq; Iubam, Mithridateisq; tumentem
 N omnibus Pontum populo adiecisse Quirini:
 E t multos meruisse, aliquos egisse triumphos:
 Quàm tantum genuisse uirum: quo præside rerum
 H umano generi superi fauistis abunde.
 N e foret hic igitur mortali semine cretus:
 I lle deus faciendus erat: quod ut aurea uidit
 A enæ genitrix: uidit quoq; triste parari
 P ontifica letum: et conurata arma moueri:
 P alluit: et cunctis, ut cuiq; erat obuia, diuis
 A spice dicebat, quanta mihi mele parentur
 I nsidiæ: quantaq; caput cum fraude petatur,
 Q uod de dardanio solum mihi restat Iulo.

Solá ne

Sola ne semper ero iustis exercita curis?
 Quam modo tydida calydonia vulneret hasta:
 Nunc male defensæ confundant moenia Troiæ:
 Quæ uideam natum longis erroribus actum
 Iactariq; freto: sedesq; intrare silentum:
 Bellaq; cum Turno gerere: aut, si uera fatemur:
 Cum Iunone magis, quid nunc antiqua recordor
 Damna mei generis? timor hic meminisse priorum
 Non finit: in me acui sceleratos cernitis enses:
 Quos prohibete precor: facinusq; repellite: ne ue
 Cæde sacerdotis flammæ extinguite Vestæ.
 Talia nequicq; toto Venus anxia cælo
 Verba iacit: superosq; mouet: qui rumpere quanq;
 Ferrea non possunt ueterum decreta sororum:
 Signa tamen luctus dant haud incerta futuri.
 Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes,
 Terribilesq; tubas, auditaq; cornua cælo
 Præmonuisse nefas: solis quoq; tristis imago
 Lurida sollicitis præbebat lumina terris.
 Sæpe facies uisæ medijs ardere sub astris:
 Sæpe inter nimbos guttæ cecidere cruenta.
 Cærulæ, & uultum ferrugine lucifer atra
 Sparsus erat: sparsi lunares sanguine currus.
 Tristitia nulle locis stygius dedit omnia bubo:
 Mille locis lachrymauit ebur: cantusq; feruntur
 Auditi, sanctis & uerba minantia lucis.
 Victimæ nulla litat: magnosq; instare tumultus
 Fibra monet: cæsumq; caput reperitur in extis:
 Inq; foro, circumq; domos, & templa deorum
 Nocturnos ululasse canes: umbræq; silentum

Ouid.

C

METAMOR.

E rrauisse ferunt: motamq; tremoribus urbem:
 N on tamen insidias, uenturaq; uincere fata
 P ræmonitus potuere deum: strictiq; feruntur
 I n templum gladij: nec enim locus ullus in urbe
 A d facinus, diramq; placet nisi Curia cædem.
 T um uero Cytherea manu percussit utraq;
 P ectus: & ætheria molitur condere nube:
 Q ua prius infesto Paris est ereptus Atridæ:
 E t Diomedeos Aeneas fugerat enses.
 T alibus hanc genitor sola insuperabile fatum
 N ata mouere paras: intres licet ipsa sororum
 T ecta trium: cernes illic molimine uasto
 E x ære, & solido rerum tabularia ferro:
 Q uæ neq; concussum cæli, neq; fulminis iram,
 N ec metuunt ulla tuta atq; æterna ruinas.
 I nuenies illic incisa adamante perenni
 F ata tui generis: legi ipse: animoq; notauit:
 E t referam: ne sis etiamnum ignara futuri.
 H ic sua compleuit, pro quo Cytherea laboras,
 T empora, perfectis, quos terræ debuit, annis:
 V t Deus accedat cælo: templisq; colatur:
 T u facies, natusq; suus: qui nominis hæres
 I mpositum feret unus onus: cæsiq; parentis
 N os in bella suos fortissimus ultor habebit.
 I llius auspicijs obseßæ mœnia pacem
 V icta petent Mutinæ: Pharsalia sentiet illum:
 E mathijq; iterum madefient cæde Philippi:
 E t magnum siccis nomen superabitur undis:
 R omaniq; ducis conuux ægyptia tedæ
 N on bene fisa cadet: frustra q; erit illa minatu

S er
 Q uia
 O cæ
 S uft
 P ac
 I ura
 E xer
 T emp
 P roff
 F erre
 N ec, n
 A ether
 H anc
 F ac in
 D iuus
 V ix ea
 C onfti
 C æfari
 P affa
 D umq;
 E mfit
 F lam
 S tella
 E ffe fu
 H ic fu
 L iber
 I milt
 S ic m
 A egra
 D enic

S eruitura suo Capitolia nostra Canopo.
 Quid tibi barbariam, gentesq; ab utroq; iacentes
 O ceano numerem? quodcunq; habitabile tellus
 S ustinet: huius erit: pontus quoq; seruiet illi.
 P ace data terris, animum ad aulica uertet
 I ura suum: legesq; feret iustissimus author:
 E xemplóq; suo mores reget: inq; futuri
 T emporis aetatem, uenturorumq; nepotum
 P rospiciens, prolem sancta de coniuge natam
 F erre simul nomenq; suum, cura'sq; iubebit:
 N ec, nisi cum senior similes aequauerit annos:
 A etherias sedes, cognataq; sidera tanget.
 H anc animam interea caso de corpore raptam
 F ac iubar: ut semper capitolia nostra, forumq;
 D iuus ab excelsa prospectet Iulius aede.
 V ix ea fatus erat: media cum sede senatus
 C onstitit alma Venus nulli cernenda: suiq;
 C aesaris eripuit membris, nec in aera solui
 P assa recentem animam, coelestibus intulit astris.
 D umq; tulit: lucem capere, atq; ignescere sensit:
 E misitq; simul: simul euolat altius illa:
 F lammi ferumq; trahens spaciofo limite crinem
 S tella micat: notiq; uidens benefacta, fotetur
 E sse suis maiora: & uinci gaudet ab illo.
 H ic sua praeferrí quanquam uetat acta paternis:
 L ibera fama tamen, nulliq; obnoxia iussis
 I nuitum praefert: unoq; in parte repugnat.
 S ic magnis cedit titulis Agamemnonis Atreus:
 A egea sic Theseus, sic Pelea uincit Achilles.
 D eniq; ut exemplis ipsos aequantibus utar:

Sic & Saturnus minor est Ioue. Iuppiter arces
 Temperat ætherias, & mundi regna tri formis.
 Terra sub Augusto est. pater est, & rector uterq;
 Di precor Aeneæ comites, quibus ensis, & ignis
 Cesserunt, diq; indigetes, genitorq; Quirine
 Urbis, & inuicti genitor Gradiue Quirini,
 Vestaq; cæsareos inter sacra penates,
 Et cum cæsarea tu Phœbe domestice Vesta,
 Quiq; tenes altus tarpeias Iuppiter arces,
 Quosq; a'ios uati fas appellare piumq; est,
 Tarda sit illa dies, & nostro serior æuo:
 Qua caput augustum, quem temperat orbe relicto,
 Accedat cælo: faueatq; precantibus absens.

roratio i Amq; opus exeger: quod nec Iouis ira, nec ignes,
 Nec poterit ferrum, nec edax abolere uetustas.
 Cum uolet, illa dies, quæ nil nisi corporis huius
 Ius habet: incerti spatium mihi finiat æui:
 Parte tamen meliore mei super alta perennis
 Astra ferar: nomenq; erit indelebile nostrum:
 Quaq; patet domitis Romana potentia terris:
 Ore legar populi: perq; omnia sæcula fama,
 Siquid habent ueri uatum præfagia: uinam.

005266328

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t
 u x y z   A B C

Omnes sunt quaterniones præter
 C, qui est duernio.

V E N E T I I S, I N A E D I B V S
 H A E R E D V M A L D I, E T
 A N D R E A E S O C E R I
 M E N S E S E P T E M B R I,
 M. D. XXXIII.

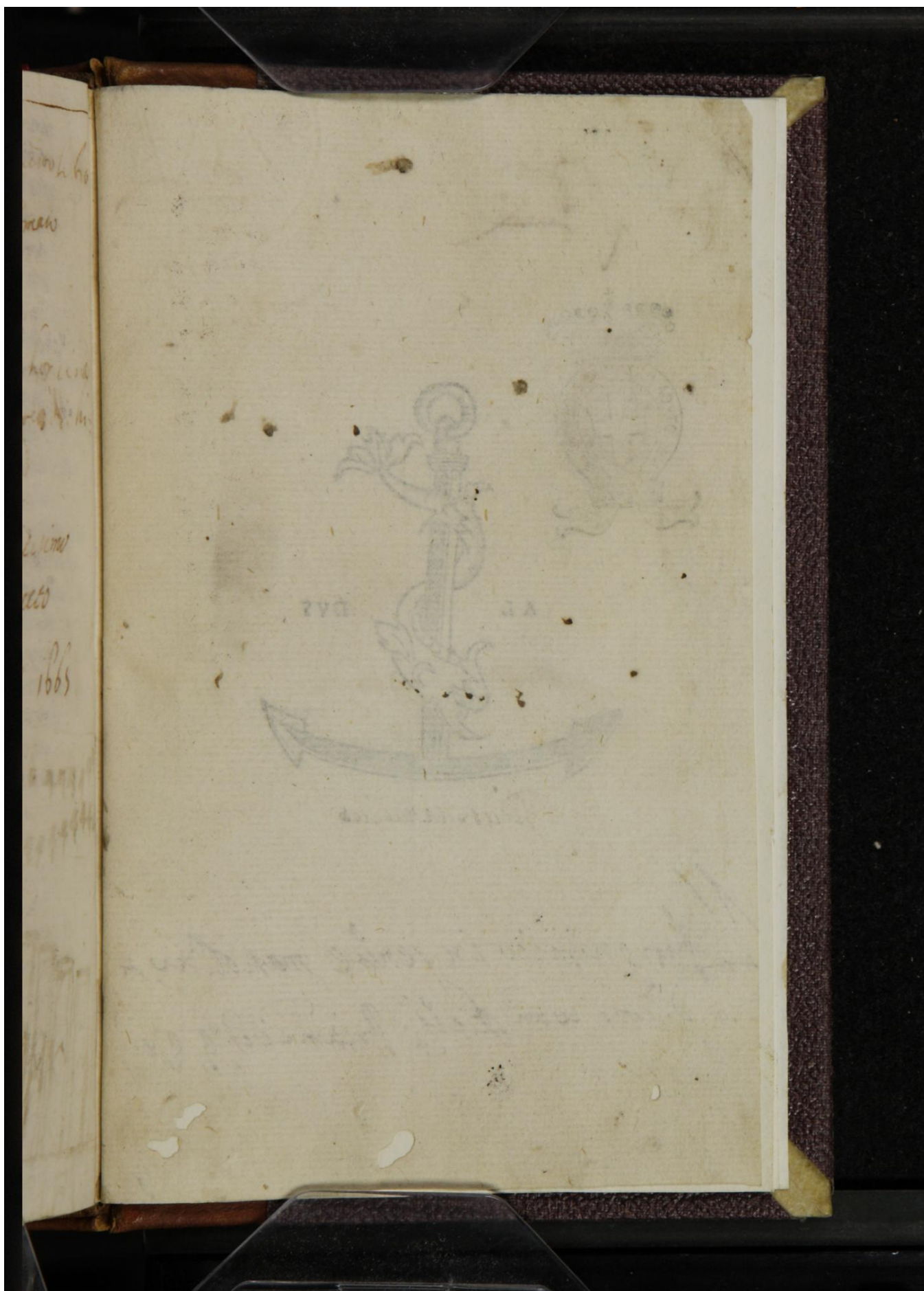
Io gran chisore Cron. di. uov. li 60
atto nota del sig. Tomaso
Barbieri

A. 13. i. 1665 a. ho una
meza ruano. 100. 4. 11.
una. 100. 4. 11.

Uno in. 100. 4. 11.
100. 4. 11.

100. 4. 11. 1665

AL

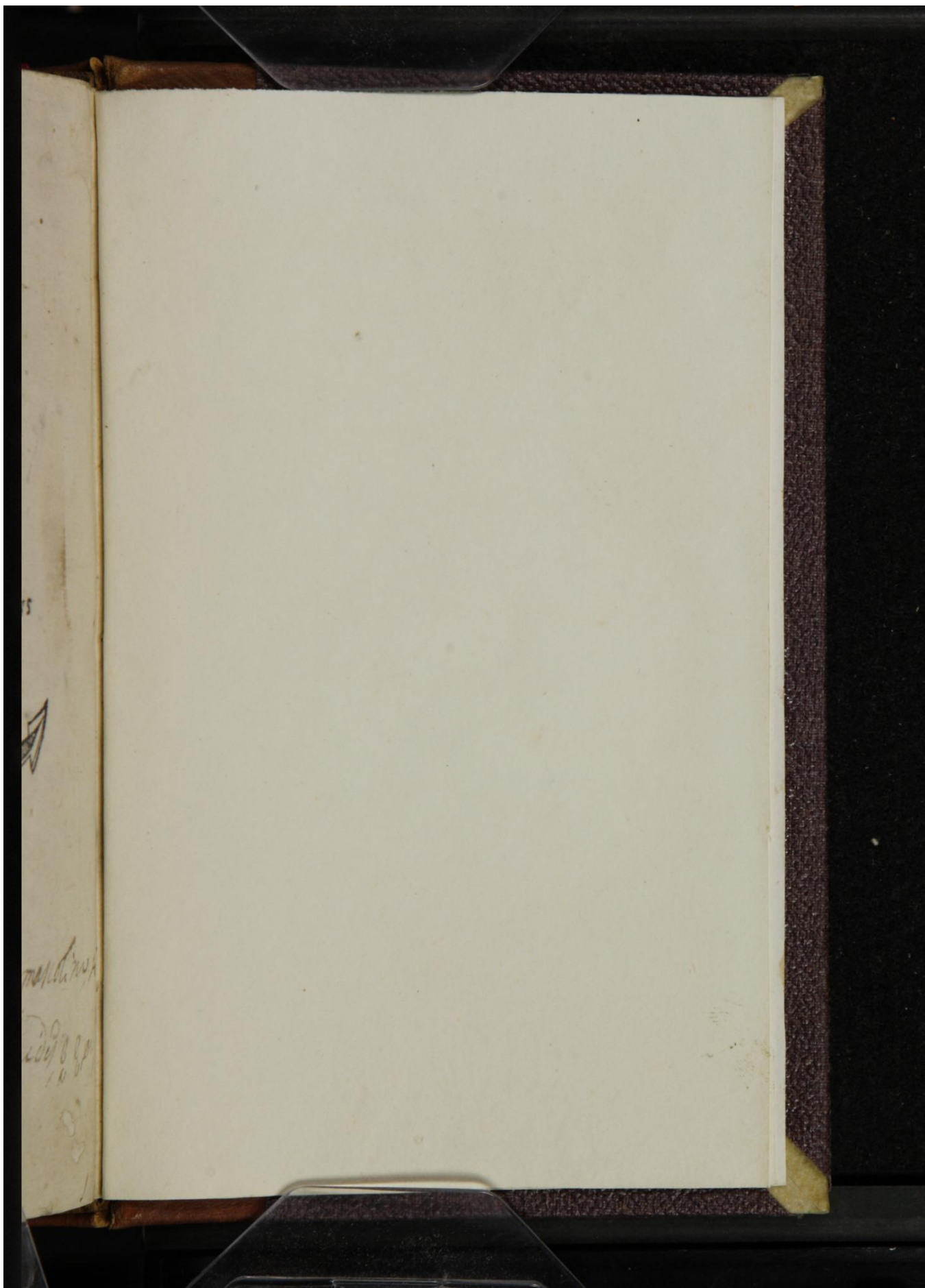
DVS

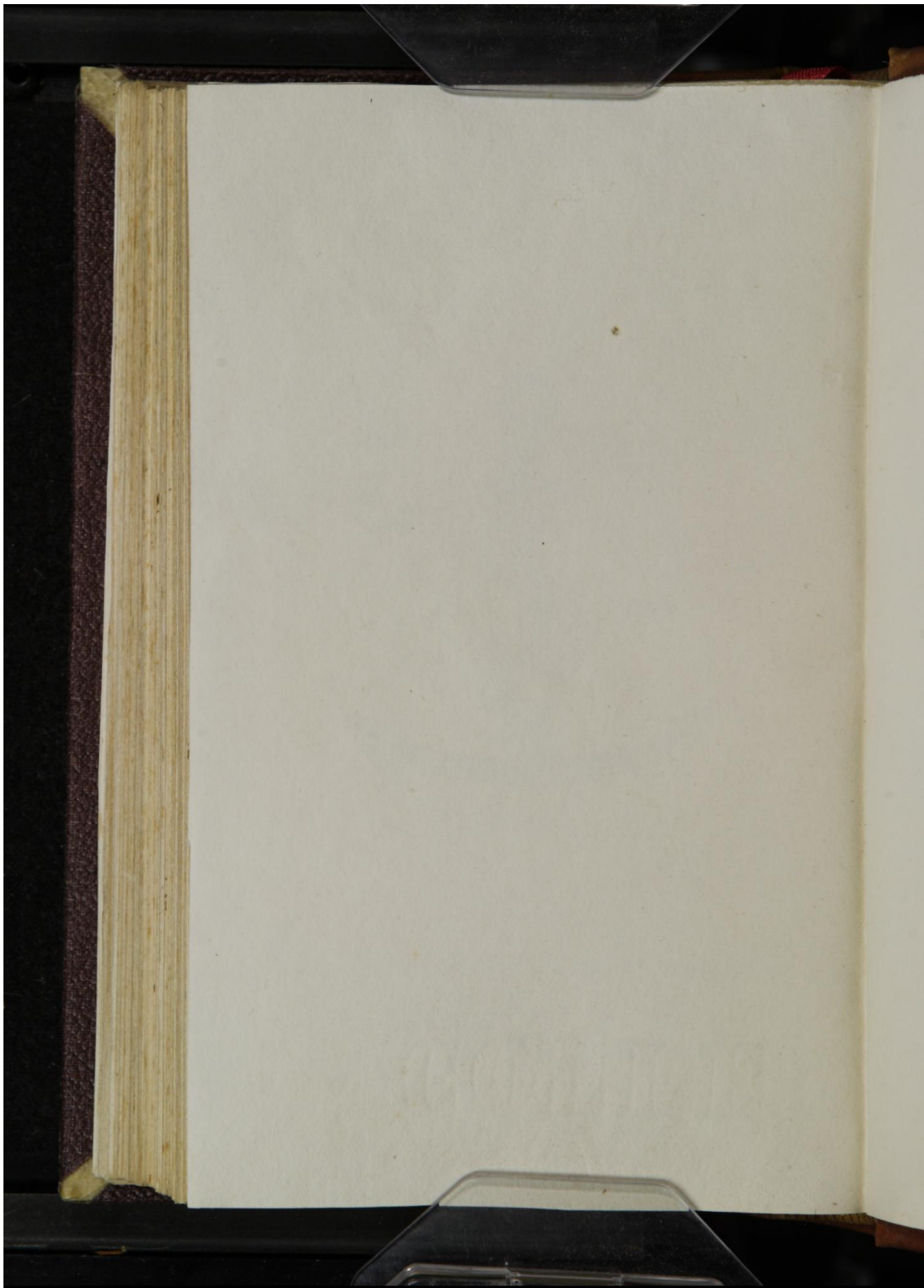
Deus. Marcus

*Patronimio in genere marolinus
d. cori cori dei: Priamides & eod
H. pag.*

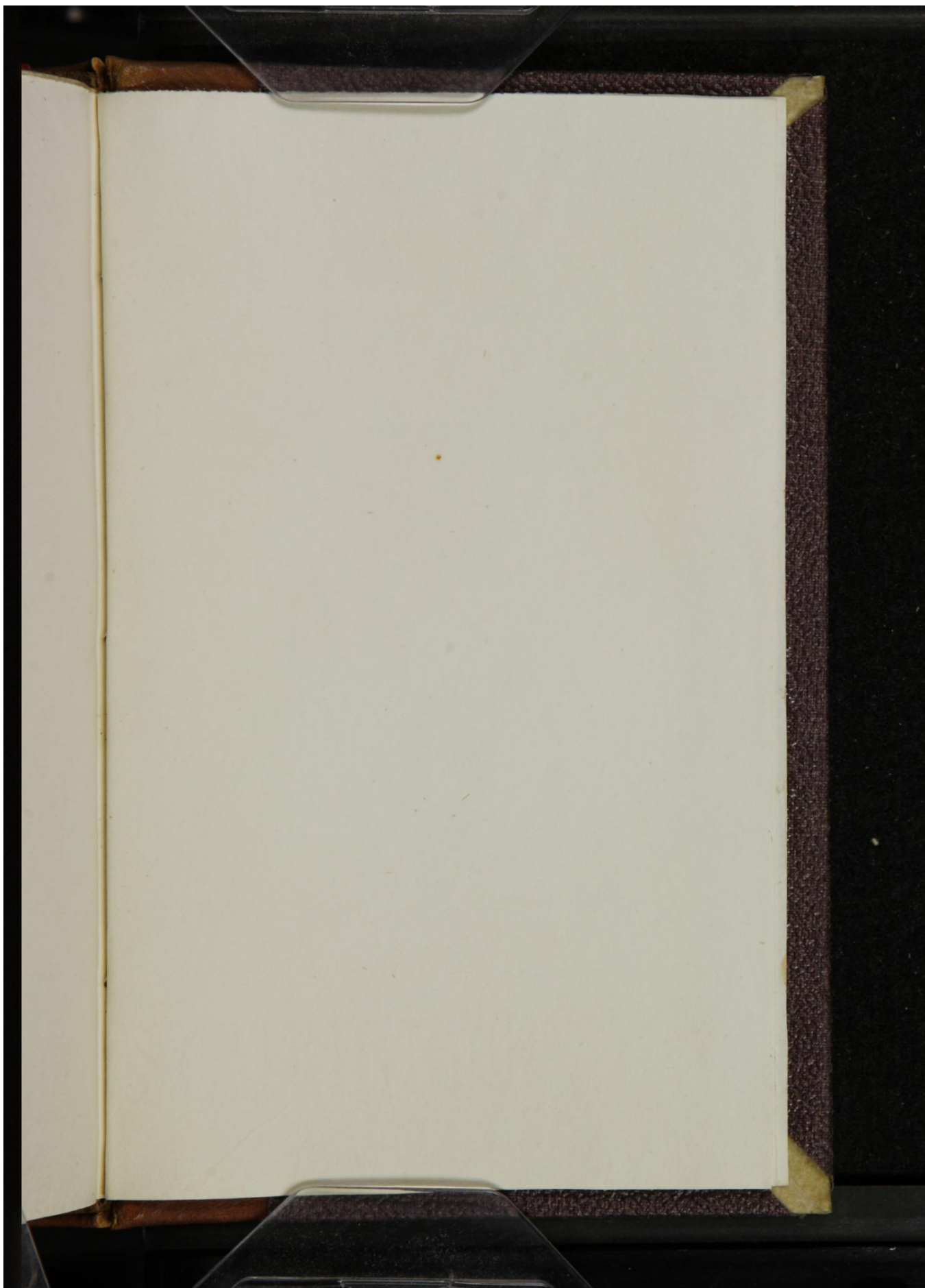

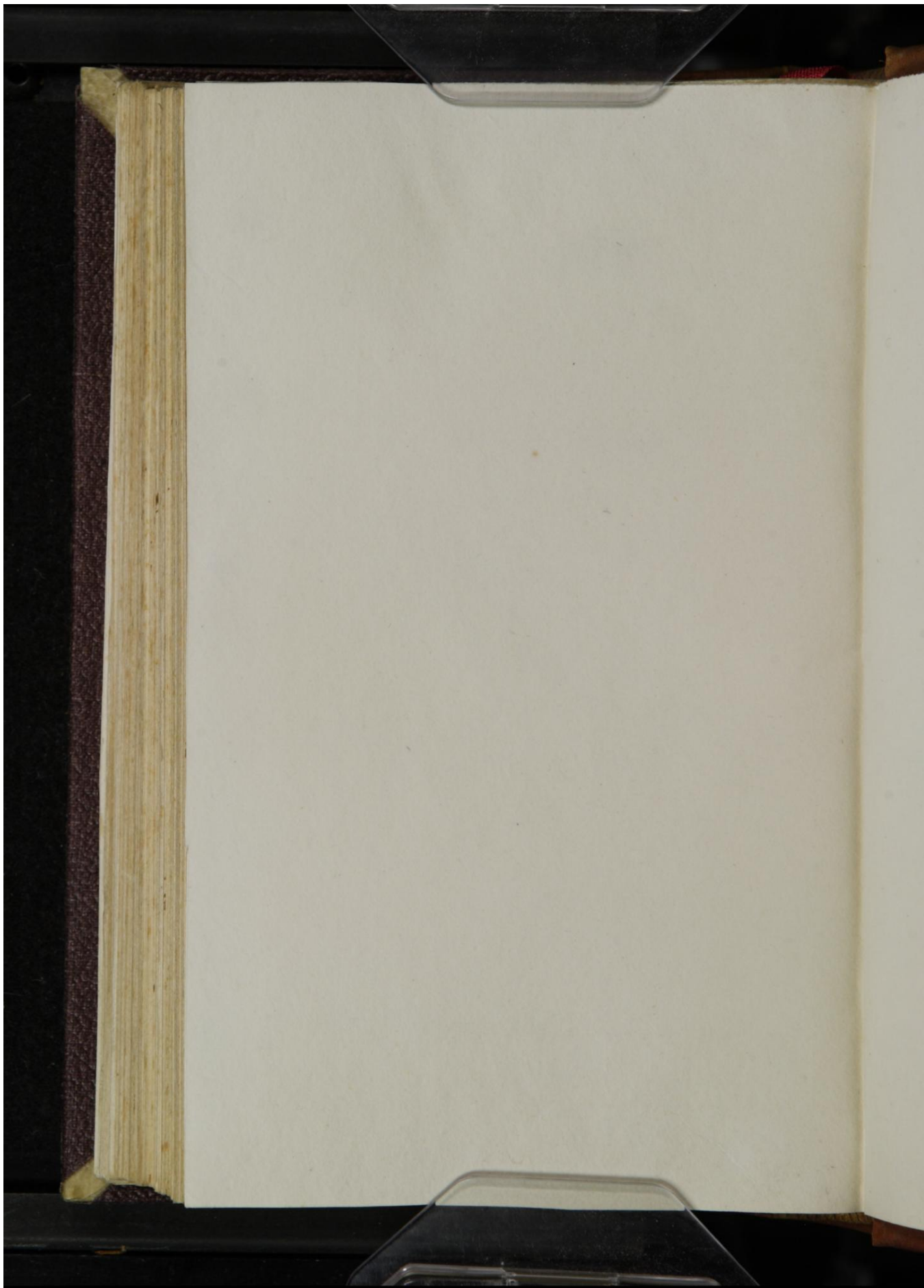

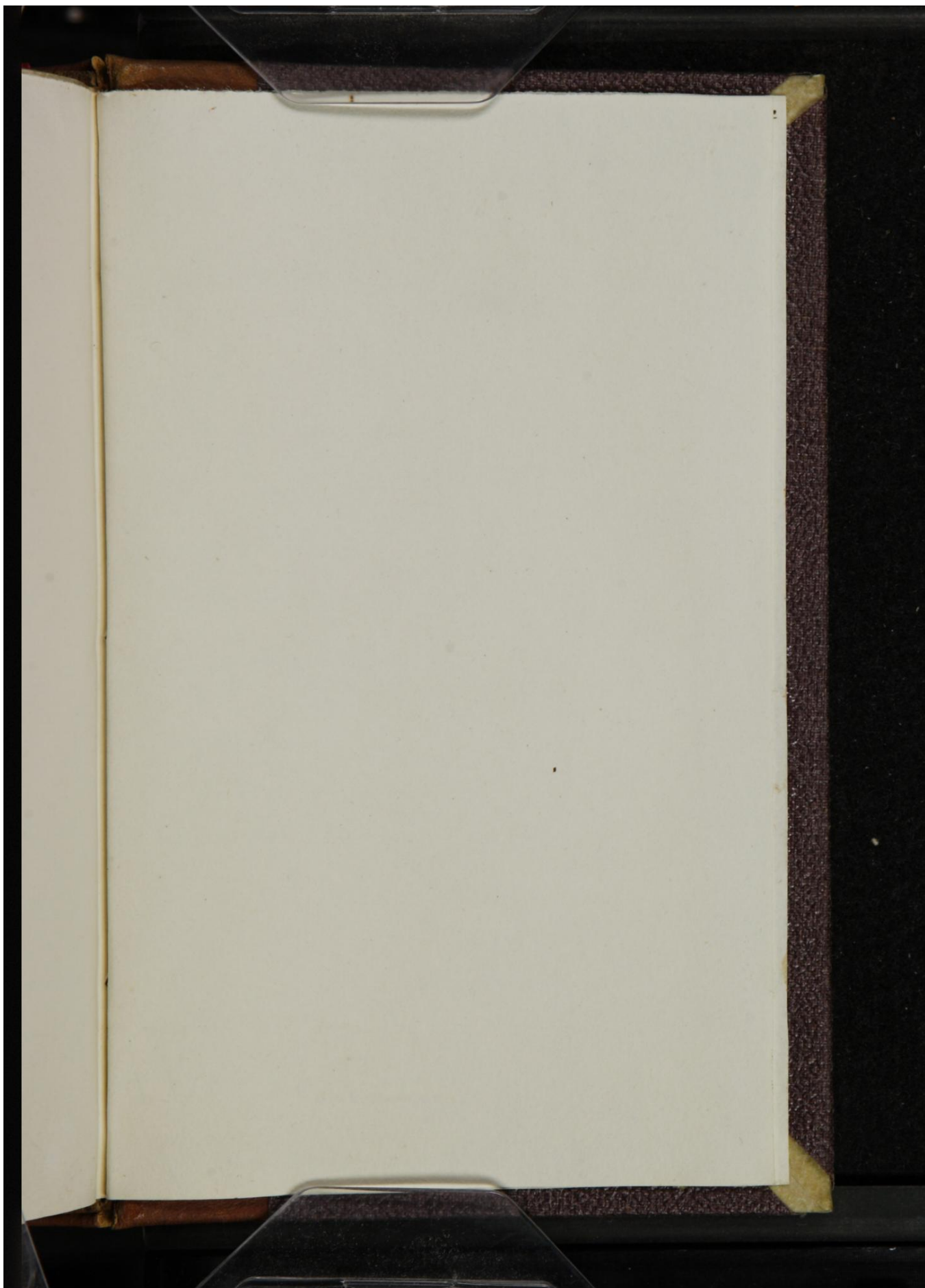

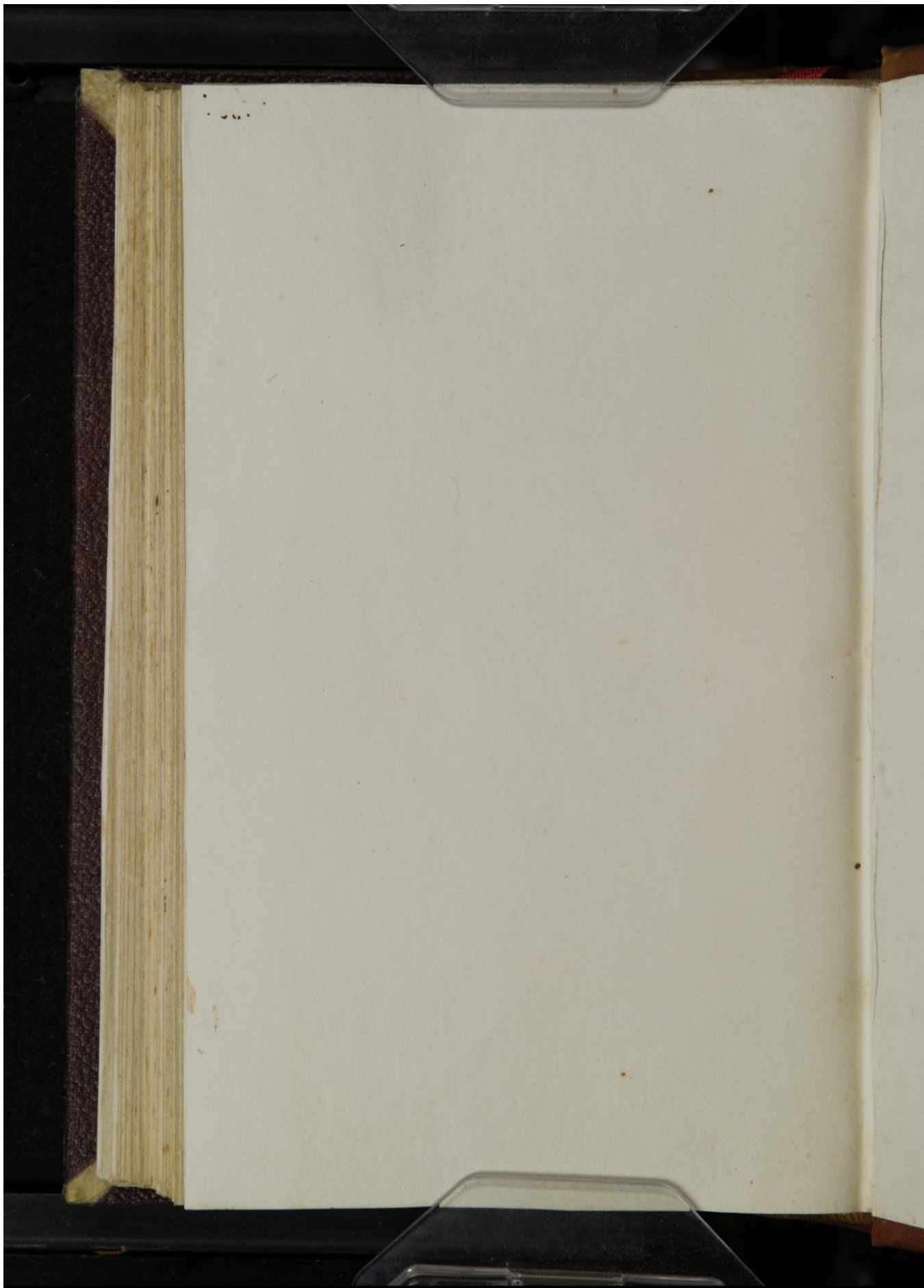

7.⁵⁰.